

Iz recenzija knjige Dosje 240271

Knjiga predstavlja vjerojatno do sad najdetaljniji dokumentirani prikaz života jedne osobe pod stalnim nadzorom komunističkih tajnih službi i sustavnim progonom pravosudnog represivnog sustava na našim prostorima. Izvornost pomno prikupljenih dokumenata i njihov kronološki slijed nastao kombinacijom izvornih dokumenata sigurnosnih službi, pravosudnih spisa i osobnih Vukojevićevih spisa, daju jasan i cjelovit uvid u sustavnu torturu represivnog sustava prema jednoj sustavu neprihvatljivoj osobi, ni zbog čega drugoga nego zbog političkog stava.

Dr. sc. Miroslav Akmadža

Nakon pomnog iščitavanja Vukojevićeve knjige i dokumentarne građe nastale djelovanjem samog jugoslavenskog komunističkog represivnog aparata, svako dovođenje u pitanje opravdanosti zahtjeva za simboličkom, duhovnom i političkom lustracijom ostataka naslijeđa jugoslavenskog komunizma u Hrvatskoj, a kao preduvjeta za državno-nacionalnu, društvenu, demokratsku i građansku konsolidaciju i ozdravljenje, čini se neumjesnim i bespredmetnim.

Dr. sc. Zlatko Hasanbegović

Cijena 250 kn

[VICE VUKOJEVIĆ]

ISBN 9789539500724

DOSJE 240271

[VICE VUKOJEVIĆ]

DOSJE 240271

[Vice Vukojević] Dosje 240271

Zagreb, 2015.

Nakladnik:. . . . . .Udruga Hrvatski križni put – Zagreb

Za nakladnika:. . . . . .Gordana Turić

Priredila: . . . . . .Bruna Esih

Recenzenti:. . . . . .Dr. sc. Miroslav Akmadža
Dr. sc. Zlatko Hasanbegović

Oblikovanje i priprema:. . . . .Miroslav Ambruš Kiš

Tisak:. . . . . .Štajer-Graf d.o.o. - Zagreb

Naklada: . . . . . .500 primjeraka

ISBN: 978-953-3507-2-4

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne
i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000900918

Dosje 240271

Udbin dosje o Vici Vukojeviću

SADRŽAJ

I.) PREDGOVOR: Metodologija rada Udbe na primjeru dosjea Vice Vukojevića . . . XVII
II.) UVOD: Vice Vukojević, Udbin objekt obrade. XLI
III.) NAPOMENE LXXXI
IV.) DOSJE BR. 240271 1
Prijedlog za "dosje ličnosti" 3
Podaci o kontroli. 4
Suradnici "Mate" i "Jakiša" 5
Izvještaj po liniji ustaštva, 22.3.1957.. 6
Izvještaj suradnika "Hrabri", 28.5.1957. 9
Prijedlog za registraciju i stavljanje pod kontrolu Vukojević Vice 11
Podaci o Vici Vukojeviću dostavljeni UDB-i BiH na korištenje, 19.1.1959. 13
Razgovor Ivana Granića i Musa Krešimira, 19.4.1959. 14
Razgovor Ivana Granića i suradnika "Hercegovac", 20.4.1959. 17
Razgovor sa suradnikom "Jakiša", 21.5.1959. 19
Učešće - držanje Vice Vukojevića. 23
Uredovna zabilješka o razgovoru s Markotić Vlatkom, 6.6.1959. 24
Izvadak iz uredovne zabilješke iz razgovora s Jankom Bradvicom, 8.6.1959. 26
Zapažanje o saslušanju Pavlak Ante 27
Uredovna zabilješka o saslušanju Pavlak Ante, 10.6.1959. 28
Uredovna zabilješka o saslušanju Vukojević Vice, 11.6.1959. 30
Zapažanje o saslušanju Vukojević Vice 32
Pismena izjava Pavlak Ante pritvorenog, 11.6.1959. 33
Kratak Izvod iz izvještaja o saslušanju Vukojević Vice 38
Izvješće istražitelja Mandić Milana o izgredima Vukojević Vice 40
Izvješće o obiteljskom statusu Vukojević Vice 41
Rješenje o izrečenoj kazni Vukojević Vicič,13.6.1959.. 42
Izvješće o obiteljskom statusu Vukojević Vice,15.6.1959. 44
Izvješće od pretrazi osobnih stvari Vice Vukojevića,19.6.1959.. 46
Naredba o pretrazi stana Vice Vukojevića, 20.6.1959. 47
Nalog Državnoj bezbjednosti u Mostaru o nadzoru prognanog Vice Vukojevića 48

Zapisnik o uzimanju podataka od Vice Vukojevića i prijavljivanju u stanicu milicije u Vitini, 20.7.1959. 50
Izvješće suradnika "Mate", 24.7. 1959. 51
Izvješće suradnika "Mate", 24.7.1959.. 52
Izvješće suradnika "Mate", 20.8. 1959. 53
Izvješće suradnika " Mate", 11.9.1959. 57
Izvješće stanice milicije Vitina, 3.11.1959. 58
Izjava Dedić Rafe, 10.11.1959. 59
Izjava suradnika "Mate", 14.11.1959.. 60
Izjava suradnika "Mate", 14.11.1959.. 61
Izjava Ivana Miličevića, 16.11.1959. 62
Izjava milicionera Paške Brkića, 21.11.1959. 63
Izvješće suradnika "Mate", 9.12.1959.. 64
Izjava Hase Fazlinovića o saslušanju Markotić Vlatka i Vice Vukojevića, 19.12.1959.. . . 65
Optužnica Disciplinskog tužitelja Mirjana Damaške protiv Vukojević Vice na Disciplinskom sudu Pravnog fakulteta u Zagrebu 67
Naredba o pretresu stana Vukojević Vice, 23.12.1959.. 69
Zapisnik o pretresu stana Vukojević Joze, 23.12.1959. 70
Potvrda o oduzetim stvarima iz kuće Joze Vukojevića, 23.12.1959. 71
Potvrda o povratku fotoaparata, 23.12.1959. 73
Naredba o dovođenju okr. Vukojević Vice 75
Rješenje o pritvoru Vukojević Vice 23.12.1959. 76
Zapisnik o ispitivanju okrivljenog Vukojević Vice, 24.12.1959. 77
Ispitivanje Vukojević Vice u zatvoru u Mostaru, 24.12.1959. 79
Nastavak zapisničkog saslušanja okr. Vukojević Vice, 9.1.1960. 81
Nastavak zapisničkog saslušanja okr. Vukojević Vice, 13.1.1960 85
Nastavak zapisničkog saslušanja okr. Vukojević Vice, 22.1.1960. 88
Izvješće suradnika "Mile" 92
Zahtjev za otvaranje istrage protiv Vukojević Vice, 25.12.1959. 93
Određivanje istražnog zatvora protiv okr. Vukojević Vice, 26.12.1959. 94
Zahtjev okružnog javnog tužitelja da se nad okr. Vukojević Vicom pokrene Istražni zatvor 95
Izvješće suradnika "Mile", 26.12.1959. 96
Žalba Vukojević Vice protiv otvaranja istrage i određivanju istražnog zatvora. 98
Izvješće suradnika "Mile", 28.12.1959. 101
Odbijena žalba Vice Vukojevića, 29.12.1959. 103
Izvješće suradnika "Mile", 29.12.1959. 104
Izvješće suradnika "Mile", 30.12.1959. 105
Izvješće suradnika "Mile", 4.1.1960.. 106
Saslušanje Ivana Miličevića, 4.1.1960. 108
Izvješće o saslušanju Ivana Miličevića, 4.1.1960. 110
Izjava Vice Vukojevića o kolegama, 7.1.1960. 113
Izjava suradnika "Munja", 12.1.1960.. 114

Izjava suradnika "Munja", 12.1.1960.. 115
Izjava suradnika "Ivo", 21.1.1960. 116
Izjava suradnika "Ivo", 26.1.1960. 118
Izjava suradnika "Ivo", 26.1.1960. 119
Izvješće suradnika "Ivo", 29.1.1960.. 120
Izvješće suradnika "Lav", 1.2.960.. 121
Izvješće suradnika "Lav", 1.2.1960. 122
Izvješće suradnika "Ivo", 3.2.1960. 123
Prijedlog za produženje istražnog zatvora za Vukojević Vicu, 16.2.1960. 124
Zahtjev za produženje istražnog zatvora za Vicu Vukojevića i Markotić Vlatka, 16.2.1960. 125
Produženje istražnog zatvora, 17.2.1960. 126
Žalba Vukojević Vice protiv produženja istražnog zatvora,19.2.1960. 130
Odbijena žalba Vice Vukojevića 20.2.1960. 132
SUP Mostar traži od istražnog sudca da se obustavi postupak protiv Vukojević Vice i Markotić Vlatka, 13.3.1960 134
Obustavljena istraga protiv Vukojević Vice, 17.3.1960. 135
Državni sekretarijat za unutarnje poslove SFRJ upućuje Vicu Vukojevića u "posebnu ustanovu", 17.3.1960 136
Zapažanje istražitelja Nazifa Turkovića o držanju Vukojević Vice, 25.3.1960. 138
Zahtjev UDB-i BiH za podacima o osobama prognanim na područje kotara Mostar, 25.3.1960. 140
Upućivanje Vice Vukojevića i Markotić Vlatka u "posebnu ustanovu", 25.3.1960.. 141
Dopis UDB-e Sarajevo Upravi posebne ustanove o dolasku Vice Vukojevića i Markotić Vlatka, 26.3.1960. 142
UDB-a Mostar izvješćuje UDB-u Zagreb o osobama prognanim na područje kotara Mostar, 28.3.1960 143
Izviješće službenika UDB-e o rezultatima istrage nad okr. Vukojevićem i Marktotićem, 1960. 145
Zabilješka o realizaciji Odluke o rasvjetljavanju neprijateljske djelatnosti studenata iz Hercegovine u Zagrebu, 30.5.1960. 148
Saslušanje okrivljenog Vukojević Vice u posebnoj ustanovi "Grgur", 4.6.1960.. 150
Saslušanje Grizelj Ane, 3.8.1960. 151
Saslušanje Grizelj Ane, 13.12.1960.. 153
Disciplinski sud Pravnog fakulteta u Zagrebu, presuda za isključenja s Pravnog fakulteta Markotić Vlatku i Vukojević Vici, 7.4.1961. 154
Saslušanje Sabljić Mate u posebnoj ustanovi "Grgur", 10.6.1961. 160
Nikola Rađenović, istražitelj u posebnoj ustanovi "Grgur" - karakteristike Vukojević Vice, 8.7.1961. 161
Izvješće suradnika "Mate", 2.8.1961. 163
Izvješće suradnika "Mate", 25.8.1961.. 164
Izvješće suradnika "Mate", 30.8.1961.. 165
Podaci majora Bože Šijana iz Mostara poslani u V.P. 5970 Resen 166
Zapažanja majora bezbednosti Milutina Uskokovića za Vukojević Vicu, 15.2.1963. . . 167
Izvješće suradnika "Mate", 22.7.1963.. 168

Izvješće suradnika "Mate", 18.6.1964.. 170
Izvadak iz Zapisnika okrivljenog Pandžić Ivana 171
Izvor M. G., 11.6.1965. 172
Zapisnik o pretrazi stana Vukojević Vice, 16.6.1965.. 173
Naredba o pretresu stana Vice Vukojevića u Zagrebu, 16.6.1965. 175
Pretraga stana roditelja Ćavar Mate, 17.6.1965.. 176
Državna bezbednost Mostar upućuje DB Zagreb informacije o Tolj Krešimiru i Vici Vukojeviću, 17.6.1965. 177
Izvješće suradnika "Mate", 18.6.1965.. 179
Izvješće suradnika "Mate", 21.6.1965.. 181
Izvješće suradnika "Ličanina", 21.6. 1965. 182
DB Mostar šalje DB Zagreb podatke o Vukojević Vici, 21.6.1965.. 186
DB Mostar šalje DB Zagreb određene podatke o šapirografu i ilegalnoj organizaciji, 22.6.1965.. 187
Izvješće suradnika "Gradinski", 28.6.1965. 188
Izvod iz Zapisnika o saslušanju okr. Hrstić Mirka, 6.7.1965. 189
Izvješće suradnika "Valentin", 20.7.1965. 190
Zabilješka o izjavi Mare Jelavić 22.7.1965. 192
Saslušanje okr. Mijatović Anđelka, 30.7.1965.. 194
Izjava Bradvice Jakova, 31.7.1965. 197
Saslušanje okr. Petener Branimira, 9.8.1965. 198
Određuje se dovođenje okr. Vukojević Vice na Sud u Zagrebu, 10.8.1965. 199
Okr. Vukojević Vici određuje se pritvor, 11.8.1965. 200
Okr. Vukojević Vice pritvoren, 10.8.1965. 201
Zapisnik o ispitivanju okr. Vukojević Vice, 11.8.1965.. 202
Nastavak saslušanja okr. Vukojević Vice, 13.8.1965. 204
Nastavak saslušanja okr. Vukojević Vice, 17.8.1965. 209
Nastavak saslušanja okr. Vukojević Vice, 20.8. 1965.. 211
Nastavak saslušanja okr. Vukojević Vice, 15.8.1965. 214
Nastavak saslušanja okr. Vukojević Vice, 26.8.1965. 217
Nastavak saslušanja okr. Vukojević Vice, 28.8.1965. 219
Okr. Vukojević Vice ne odgovora na pitanja, 30.8.1965. 222
Nastavak saslušanja okr. Vukojević Vice, 31.8.1965. 223
Nastavak saslušanja okr. Vukojević Vice, 21.9.1965. 224
Nastavak saslušanja okr. Vukojević Vice, 1.10.1965. 227
Nastavak saslušanja okr. Vukojević Vice, 25.10.1965. 229
Nastavak saslušanja okr. Vukojević Vice, 22.11.1965. 232
Nastavak saslušanja okr. Vukojević Vice, 26.11.1965. 235
Albert Kralj preuzeo je ključeve od stana Vukojević Vice, 26.8.1965. 240
Izvadak iz Zapisnika okr. Gabelica Ivana, 11.8.1965. 241
Produženje pritvora okr. Vukojeviću Vici, 1.9.1965.. 243

Zahtjev Okružnog J.T. Zagreb za otvaranje istrage protiv Gabelice Ivana i Vukojević Vice, 13.8.1965. 244
Izvješće suradnika "Tonija", 16.8.1965. 246
Informacija Vujica Mile, 16.8.1965. 248
Nastavak saslušanja okr. Gabelica Ivana, 18.8.1965. 249
Saslušanje okr. Bušić Brune, 21.8.1965. 250
Saslušanje okr. Gabelica Ivana, 23.8. 1965. 253
Izvadak iz Zapisnika o saslušanju okr. Petener Branimira, 24.8.1965. 256
Saslušanje okr. Bušić Brune, 28.8.1965. 257
Traži se otvaranje istrage protiv Vukojević Vice, 30.8.1965. 259
Otvara se istraga protiv okr. Vukojević Vice, 31.8.1965. 262
Istražni sudac mr. Marković Zlatko naređuje zadržavanje pošiljki na adresu Vukojević Vice, 31.8.1965. 264
Saslušanje okr. Hrstić Mirka, 1.9.1965. 265
Saslušanje okr. Čuvalo dr. Ružice, 1.9.1965. 268
Izvješće suradnika "Pelikan", 13.9.1965. 269
Izvješće suradnika "Pelikan", 13.9.1965. 272
Saslušanje svjedoka Curl Borisa, 21.9.1965. 275
Uputnica za evidenciju prijavljenih krivičnih djela, 21.9.1965. 281
Okupljanje nacionalističkih elemenata na početku 1964. 282
Saslušanje svjedoka Šimić dr. Šime, 29.9.1965. 283
DB Zagreb traži od DB Mostar podatke o Vici Vukojeviću, 22.9.1965. 288
DB Zagreb traži od DB Mostar podatke o kažnjavanju Vice Vukojevića 289
Saslušanje svjedoka Curl Borisa, 23.9.1965. 290
Saslušanje okr. Koprčina dr. Marka, 24.9.1965. 293
Saslušanje okr. Bušić Bruna dana 27.9.1965. 297
Izvadak iz Zapisnika svjedoka Kasajić Eugena, 27.9.1965. 299
Izvadak iz Zapisnika svjedoka Zovko Zlate, 28.9.1965. 300
Saslušanje svjedoka Zovko Zlate, 28.9.1965. 302
Saslušanje okr. Mijatović Anđelka, 29.9.1965. 304
Saslušanje Kopričina dr. Marka, 29.9.1965. 307
Saslušanje svjedoka Grgić Mirka, 30.9.1965. 309
Službena zabilješka o razgovoru s Grgić Mirkom, 3.9.1965. 311
Izvadak iz zapisnika o saslušanju Anđelka Mijatovića, 30.9.1965. 312
Izvod iz Zapisnika o saslušanju okr. Leko Miljenka, 30.9.1965. 313
Službena zabilješka o razgovoru s Grgić Mirkom, 30.9.1965. 314
Izvod iz zapisnika o saslušanju okr. Mijatović Anđelka, 1.10.1965. 315
Saslušanje okr. Koprčina Marka, 1.10.1965. 321
Izvadak iz Zapisnika o ispitivanju okr. Gabelica Ivana, 3.10.1965. 323
Saslušanje Kolak dr. Jure, 6.10.1965. 324
Izvadak iz Zapisnika o saslušanju okr. Gabelica Ivana, 7.10.1965. 340
Izvadak iz Zapisnika o saslušanju Anđelka Mijatovića, 8.10.1965. 347

DB grada Zagreba traži od DB Mostar saslušanje Pavlak Ante, 8.10.1965. 348
Okružni sud u Zagrebu produžuje istražni zatvor Vici Vukojeviću, 8.11.1965. 350
Izvješće suradnika "Miro" o hapšenje studenata iz Hercegovine, 8.10.1965. 352
Saslušanje Vučić Vinka, 9.10.1965. 354
Žalba Vukojević Vice na Rješenje o produženju pritvora, 11.10.1965. 357
Saslušanje svjedoka Brzica Vinka, 12.10.1965. 359
Saslušanje Pavlak Ante, 12.10.1965. 361
Saslušanje okr. Mijatović Anđelka, 15.10.1965. 367
Vrhovni sud Hrvatske odbija žalbu Vukojević Vici zbog produženja pritvora 371
Saslušanje Barbir Ivana, 20.10.1965. 373
Saslušanje Pavlović Terezije, 23.10.1965. 376
Saslušanje Pavlović Ivana, 26.10.1965. 379
"Uhapšeni Vice Vukojević pokazivao interesovanje i za sastav JNA". 381
Saslušanje okr. Mijatović Anđelka, 29.10.1965. 382
Saslušanje Pavlak Ante, 2.11.1965. 386
Vrhovni sud Hrvatske produžuje istražni zatvor Vici Vukojeviću, 6.11.1965. 390
Marković Zlatko, istražni sudac, pušta na slobodu okr. Vukojević Vicu, 13.1.1966. 392
DB Zagreb obavještava DB Mostar da je Vice Vukojević oslobođen, 13.1.1966. 393
Suradnik "Branko" dobio instrukcije za kompromitaciju Vukojevića, 4.3.1966. 394
Izvješće suradnika "Gradinski" o Vici Vukojeviću, 25.5.1966. 395
Ribarić Mile iz DB Zagreb - rezime o Vukojević Vici, 10.6.1966. 396
Vjekoslav Dude traži od DS Zagreb provjeru o Vukojevićevoj otmici, 7.1.1967. 397
Dopis Vice Vukojevića predsjedniku SFRJ J.B. Titu, 9.12.1966. 398
Vice Vukojević zahtjeva naknadu štete zbog otmice, 8.12.1966. 399
Dopis Vice Vukojevića Miki Tripalu, 9.12.1966. 402
Dopis Vice Vukojevića Skupštini BiH, 9.12.1966. 403
Dopis Vice Vukojevića predsjedniku SFRJ J.B. Titu 9.12.1966. 404
Dopis Vice Vukojevića Miki Tripalu, 9.12.1966. 405
Dopis Vice Vukojevića kardinalu Franji Šeperu, 8.12.1966. 406
Dopis Vice Vukojevića Skupštini općine Ljubuški, 9.12.1966. 407
Dopis Vice Vukojevića Vladimiru Bakariću, 9.12.1966. 408
Dopis Vice Vukojevića dr. Petru Čuli, biskupu mostarskom, 8.12.1966. 409
Potvrda o primitku pošiljki 410
Potvrda o primitku pošiljki 411
Tužba Vukojević Vice protiv SFRJ, SRH za SUP Zagreb radi naknade štete 412
Obrazloženje Zahtjeva za naknadu štete Vukojević Vice, 3.8.1967. 416
DS, radi plan za daljnju obradu Vukojević Vice, 10.5.1967. 417
Izvješće suradnika "Željko" o Gabelica Ivanu i Vukojević Vici, 12.5.1967. 419
Izvješće dvojice saradnika iz Mostara o Vukojević Vici, 19.5.1967. 421
Skupna obrada "Kapela" i akcija "Klek", 14.7.1967. 422
Pojedinačna obrada za Vukojević Vicu, 23.3.1967. 424

Obavijest suradnika SDS Slovenije Centru SDS Zagreb da je Vice Vukojević sekretar HOP-a na zagrebačkom sveučilištu, 6.12.1967. 425
Centar SDS Zagreb, prijedlog za ozvučenje stana Vukojević Vice i Vučić Vinka u akciji "Split" i "Klek", 16.1.1968. 426
DB Zagreb odobrava Centru SDS Zagreb da pristupi ozvučenju stana, 20.1.1968.. . . 428
SDS Centar Zagreb, II. odjel traži od XII. odjela da pristupi ozvučenju, 22.1.1968. . . . 429
Centar SDS Zagreb traži od XI. odjela nadziranje stana u IV. Cvjetnom naselju, 29.1.1968. . 430
Centar SDB Mostar obavještava Centar SDB Zagreb, 5.2.1968. 431
Informativni razgovor s Pavlak Antom u vezi akcija "Klek" i "Split" i obnovi suradnje,15.2.1968. 432
DS Zagreb traži od Sekretara SUP-a upućivanje depeše SDS Slovenije radi nadzora Vice Vukojevića, 16.2.1968.. 439
Centar SDS Zagreb traži od RSUP-a upućivanje depeše Centru Pula o saslušanju osoba radi informacija Vukojeviću, 22.2.1968.. 440
SDS Zagreb, informacija o dolasku Vice Vukojevića u rodno mjesto, 18.3.1968. 441
Razgovor s Lovrak Davorinom u SDS Pula, 19.3.1968. 442
Angažiran suradnik "Strela", 25.3.1968. 443
Suradnik "Benko" dao novce za potrebe "Bečke grupe", 26.3.1968. 445
Krstić Novak Nela, otputovala u Pariz, 23.5.1968. 446
Načelnik SDS Zagreb Josip Drpić utvrdio adresu Vice Vukojevića u Parizu 449
Centra SDS Zagreb upućuje suradnika "Strelu" na kontakt s Vukojevićem, 5.8.1968.. 450
Suradnik "Jusufi" informira Josipa Drpićem SDS o "Bečkoj grupi", 13.8.1968.. 451
Razgovor s Lekom Vladom, 18.9.1968. 459
Informacija broj 704 SDS Zagreb o Crnogorac Zvonku, Leko Vladi i dr., 18.9.1968. . . 460
Informacija broj 719 SDS Zagreb o Vici Vukojeviću i dr., 19.9.1968. 462
Informacija broj 760 SDS Zagreb o Vukojević Vici i dr., 25.9.1968.. 464
Infomacija broj 785 SDS Zagreb o Šimac Smiljanu i Vici Vukojeviću, 30.10.1968. 465
Informacija broj: 874 SDS Zagreb o Vukojević Vici i Cerovac Ivanu, 26.10.1968. 468
Vukojević Vice upisan u Katalog ekstremista, 23.10.1968. 469
Informacija broj 1019 od 10.12.1968., izvješćuje o "Bečkoj grupi i sl." 470
Izvješće suradnika "Putnik", 25.12.1968. 473
Informacija br. 27, obrada u akciji "Klek" i o "Bečkoj grupi", 23.1.1969.. 474
Izvješće suradnika "Putnik, 31.1.1969. 476
Izvješće suradnika "Putnik", 11.2.1969. 477
Izvješće suradnika "Benko", 11.2.1969. 478
Informacija broj 96 SDS Centar Split, 24.2.1969. 479
Izvješće suradnika "Putnik" i "Tudor" u akciji "Klek", 27.3.1969. 481
Informacija broj 187 SDS Zagreb, 28.3.1969. 482
Informacija broj 122 SDS Zagreb u obradi "Klek", 29.3.1969.. 483
Vukojević Vice upisan je u "Indeks ekstremista", 4.4.1969. 486
Izvješće suradnika "Ivo", 17.4.1969.. 487
Izvješće Centra SDS Pula, 19.5.1969. 488
Izvješće suradnika "Putnik", 26.5.1969. 489

Informacija broj 407 Centra SDS Zagreb, 8.7.1969.. 490
Izvješće suradnika "Marijan", 30.7.1969. 492
Informacija broj 7, 8.1.1970. 493
Izvješće suradnika "Marka", 15.9.1969.. 494
Informacija broj 534 Centra SDS Zagreb, 7.10.1969. 495
Informacija broj 547 Centra SDS Zagreb, 17.10.1969. 496
Informacija broj 556 Centra SDS Zagreb, 22.10.1969. 497
Informacija broj 7 Centra SDS Zagreb, 8.1.1970. 498
Informacija broj 9 Centra SDS Rijeka, 23.1.1970. 499
Obrada akcije "Klek", 6.2.1970. 500
Izvješće suradnika "Marka", 3.3.1970. 501
Informacija broj 164, Centra SDS Zagreb, 17.3.1970. 502
Kontakt sa suradnikom "Markom", 29. i 31.3.1970. 504
Izvješće suradnika "Žan", 14.4.1970. 515
Izvješće suradnika "Lazo", 24.4.1070. 517
Izvješće suradnika "Marko", 25.5.1970. 518
Izvješće suradnika "Marka", 25.5.1970.. 519
Izvješće suradnika "Marka", 22.5.1970.. 521
Informacija broj 305, akcija "Dalmacija" - kanonizacija N. Tavelića, 2.6.1970.. 523
Izvješće suradnika "Marka", 12.6.1970. 526
Informacija broj 332 Centra SDS Zagreb, 18.6.1970. 530
Informacija broj 349 Centra SDS Zagreb, 30.6.1970. 532
Izvješće suradnika "Marka", 3.7.1970. 533
Izvješće suradnika "Putnika" i "Špice", 13.17.1970. 538
Informacija broj 284 SDS Split, 4.8.1970. 539
Informacija broj 288 SDS Split, 10.8.1970. 540
Informacija broj 339 SDS Split, 29.9.1970. 541
Informacija broj 429 SDS Split, 3.12.1970. 543
Informacija broj 550 iz obrade "Klek", 21.12.1970.. 544
Statut Društva članova Matice Hrvatske u Parizu, 21.7.1969. 547
Odobrenje Društva članova Matice Hrvatske 549
Pismo jug. ambasadora I. Vejvode u Parizu Nevenu Šimcu, 15.11.1970. 551
Pismo gen. konzula Zorića Društvu članova Matice Hrvatske, 26.12.1970. 552
X. konferencija Slavenskih studija u Clevelandu 554
Izvješće suradnika "Marka", 28.12.1970. 556
Izvješće suradnika "Marka" povodom akcije "Dalmacija" 558
Letak "Otvorite oči gospodo", 22.12.1970. 559
Izvješće Centra SDS Zagreb o boravku u Zagrebu Vice Vukojevića, 21.1.1971. 561
Izvješće suradnika "Ličanina", 5.2.1971. 567
Informacija broj 60 SDS Zagreb, 24.2.1971.. 568
Izvješće Antunac Ivana, 16.3.1971. 569
Izvješće I. Sektora SDS Zagreb, 29.8.1971. 570

Informacija broj: 131. Centra SDS Zagreb, 26.4.1971. 571
SSUP SFRJ šalje obavijest Centru SDS Zagreb, 14.5.1971. 572
Izvješće suradnika "Lazo", 19.5.1971. 573
RSUP SRH - obavijest Centru SDS Zagreb, 28.5.1971. 574
Izvješće suradnika "Marka", 1.6.1971. 575
XII. Odjel Centra SDS Zagreb, kontrola Pejović Danila, 3.6.1971. 576
Izvješće suradnika "Jusufi", 14.6.1971. 577
Izvješće RSUP-a, 24.6.1971. 578
Izvješće suradnika "Marka", 22.7.1971.. 579
Izvješće suradnika "Putnik", "Marko" i "Mirko", 6.7.1973.. 580
Informacija broj 245. Centra Split, 22.7.1971. 584
Izvješće suradnika "Marka", 29.7.1971.. 585
Izvješće suradnika "Marka", 10.9.1971.. 587
Izvješće konzulata SFRJ New York, 14.9.1971. 588
Informacija broj 221 Centra SDS Zagreb, 13.10. 1971.. 589
Pretres stana Bušić Bruna, 5.10.1971. 590
Pismo Vice Vukojevića Brunu Bušiću, 5.10.1971. 591
Pismo Vice Vukojević Brunu Bušiću, 6.11.1971. 594
Referat Riste Jakšića Vrhovnom sudu o naknadi štete. 595
Rješenje Vrhovnog suda RH o naknadi štete Vici Vukojeviću, 12.11.1971. 598
Žalba Republičkog javnog pravobranitelja na Rješenje Vrhovnog suda, 24.2.1972.. . 607
Žalba odvjetnika Marića na Rješenje Vrhovnog suda 611
Dodatak žalbi odvjetnika Marića 613
Vrhovni sud RH šalje žalbe strankama, 7.3.1972.. 614
Vrhovni sud odvjetniku Mariću dostavlja kopije dokumentacije, 24.3.1971. 615
Emigrantski list "Hrvatska borba" br. 1., 1971.. 616
Pristupnica u članstvo Matice Hrvatske Ante Gojčete, 12.12.1971.. 617
Izvješće suradnika "Pločar", 3.12.1971. 619
Izvješće suradnika "Jusufi", 17.12.1971. 620
Izvješće suradnika "Marka", 18.12.1971. 621
Informacija o dolasku Vice Vukojevića i Josipa Milića u Jugoslaviju, 18.12.1971.. 622
Informacija broj 421 Centra SDS Split, 28.12.1971.. 623
Izvješće suradnika "Rade", 31.12.1971. 624
Izvješće suradnika "Ive", 7.1.1972. 630
Informativni razgovor s Knežević Brunom, 11.1.1972.. 632
Depeša br. 30. Centra SDS Mostar, 12.1.1972.. 633
Zapisnik o pregledu kofera Vice Vukojevića, 14.1.1972. 634
Informativni razgovor s Vaupotić Miroslavom, 12.1.1972. 637
Izvješće suradnika "Ivo", 13.1.1972.. 639
Krivična prijava protiv Vukojević Vice, 17.1.1972. 640
Određenje pritvora za Vukojević Vicu, 18.1.1972. 644
Saslušanje Vukojević Vice kod istražnog suca, 18.1.1972. 646

Zahtjev za provođenje istrage nad Vukojević Vicom, 20.1.1972. 651
Odbijena žalba Vukojević Vice, 21.1.1972. 654
Rješenje o provođenju istrage protiv Vukojević Vice, 25.1.1972. 656
Saslušanje Vukojević Vice, 27.1.1972. 658
Izvješće o izvršenom pretresu stana Vukojević Vice, 31.1.1972. 660
Depeša, 1.2.1972. 664
Izvješće suradnika "Rade", 3.2.1972. 666
Saslušanje Vukojević Vice, 7.2.1972. 669
Izvješće suradnika "Marjana", 8.2.1972. 672
Saslušanje Vukojević Vice, 9.2.1972. 686
Članak "Postupak protiv jedanaest osoba zbog neprijateljske djelatnosti" 688
Produženje pritvora Vukojević Vici, 16.2.1972 689
Saslušanje Vukojević Vice, 22.2.1972. 691
Izvješće suradnika "Marka", 1.3.1972. 695
Odbijena žalba Vukojević Vice na rješenje od pritvoru, 22.2.1972. 697
Saslušanje dr. Šimac Nevena, 6.3.1972. 699
Dopis suca Ranka Radovića, 9.3.1972. 703
Dostava nalaza vještaka Željka Sabola, 12.3.1972. 704
Saslušanje Vice Vukojevića, 14.3.1972. 706
Saslušanje Šimac dr. Nevena, 15.3.1972. 708
Saslušanje Šimac dr. Nevena, 15.3.1972. 710
Produženje pritvora Vukojević Vici, 17.3.1972. 712
Depeša Centra SDB Mostar, 30.3.1972. 714
Odbijena žalba Vukojević Vice protiv produženje pritvora 715
Informativni razgovor s Vaupotić Miroslavom, 4.4.1972. 717
Poseban izvještaj Sekretarijata javne sigurnosti Zagreb, 4.4.1972. 720
Zahtjev za proširenje provođenja istrage protiv Vukojević Vice, 10.4.1972. 723
Produženje pritvora Vukojević Vici, 17.4.1972. 729
Saslušanje Vukojević Vice, 16.5.1972. 731
Istraga protiv Vukojević Vice, 17.5.1972. 732
Službena zabilješka Centra SDS Zagreb, 24.5.1972. 739
Šifrirani telegram DSIP-a o osnivanju članova Matice Hrvatske u Parizu, 10.12.1970. 740
Izvješće konzula Zorića, 29.3.1972. 747
Saslušanje Gaži Franje, 29.5.1972. 748
Optužnica protiv Vukojević Vice, 7.6.1972. 751
Novinski članci o optužnici, 2.6.1972. 760
"Optužen pravnik Vukojević Vice", 23.3.1972. 761
Pismo Petra Rubića odvjetniku Mariću, 8.7.1972. 762
Pismo Petra Rubića "Vjesniku", 8.7.1972. 763
Saslušanje Vice Vukojevića, 11.7.1972. 764
Puštanje na slobodu Vice Vukojevića uz jamčevinu 780
Puštanje na slobodu Vice Vukojevića, 12.7.1972. 782

Odluka o vraćanju u pritvor Vice Vukojevića, 15.6.1972.. 783
Dokazni prijedlog optuženog Vice Vukojevića. 785
"Optužen pravnik Vice Vukojević", 23.6.1972. 786
Odbijena žalba Vice Vukojevića protiv produženja pritvora, 23.6.1972. 787
Informacija broj 264. Centra SDS Split, 28.6.1972. 789
Izvješće suradnika Pere Pejara 790
"Odgođeno suđenje Vici Vukojeviću" 792
Okružni sud u Zagrebu ukida pritvor Vici Vukojeviću, 12.7.1972. 793
OJT Zagreb, žalba na odluku suda o ukidanju pritvora Vukojević Vici, 14.7.1972.. . . . 796
Vrhovni sud Hrvatske usvaja žalbu OJT i vraća Vukojevića u pritvor, 20.7.1972. 799
Saslušanje Ivana Krnjaka, 16.8.1972. 801
Informacija o rezultatima istrage nad uhapšenim članovima nacionalističkih grupa i pojedinaca, 16.8.1972. 803
Informacija broj 219 Centra SDS Zagreb, 20.8.1973. 809
Informacija broj 175, 31.8.1972. 810
Dopis Ivice Kranželića, 10.8.1972. 811
Produžen pritvor Vukojević Vici, 20.9.1972.. 812
Odbijena žalba Vukojević Vice na produženje pritvora, 17.10.1972. 814
Vrhovni sud Jugoslavije potvrđuje Rješenje Vrhovnog suda Hrvatske, 9.10.1972. . . . 816
Sekretarijat za financije RH isplaćuje Vici Vukojeviću odštetu, 29.1.1973. 819
Depeša 103. SDS SR Hrvatske I. sektor, 21.11.1972. 820
Saslušanje Vukojević Vice, 27.11.1972. 821
Nastavak prekinute Glavne rasprave 831
Presuda: Vice Vukojević osuđen na kaznu zatvora od 10 mjeseci 834
Vice Vukojević otpušten iz zatvora, 28.11.1972.. 835
"Vice Vukojević osuđen…", 5.12.1972.. 836
Vice Vukojević oslobođen optužbe za kontrarevol. rad, 28.11.1972. 837
OJT Zagreb ulaže žalbu protiv oslobađajuće presude, 9.2.1973.. 856
Izvješće suradnika "Rade", 26.3.1973.. 860
Vrhovni sud odbija žalbu Vukojević Vice i potvrđuje presudu, 15.5.1973. 861
Dokazni Prijedlog odvjetnika Marića, 15.1.1974.. 866
Saslušanje Vice Vukojevića, 21.1.1974. 868
Saslušanje Vice Vukojevića, 11.5.1976. 869
Informacija broj 114, 6.6.1974.. 871
Saslušanje Vukojević Vice u akciji "Vinica", 16.7.1974. 872
Informacija broj 91 Centra SDS Split, 3.2.1975. 875
Izvješće iz akcije "Polet", 15.12.1975. 876
Saslušanje Vukojević Vice u akciji "Polet", 18.12.1975. 877
Saslušanje Vice Vukojevića u akciji "Polet", 3.1.1976. 878
Krivična prijava Okružnom javnom tužilaštvu protiv Vukojević Vice i dr., 5.1.1976. . . 879
Krivična prijava protiv Vukojević Vice i dr., 5.2.1976. 880
Određivanje pritvora protiv Vukojević Vice, 5.1.1976. 883

Saslušanje Vukojević Vice, 5.1.1976. 884
Odbijena žalba Vice Vukojevića i dr., 8.1.1976. 886
Operativni izvještaj, 13.1.1976. 888
Poseban izvještaj Josipa Drpića, 16.1.1976. 889
Tužba Vice Vukojevića protiv SFRJ i SRH i grada Zagreba, 13.1.1976. 890
"Tužba jednog od mučenih" 894
Razgovor s Gabelica Ivanom, 19.1.1976. 895
Saslušanje Vice Vukojevića, 19.1.1976. 896
Izvješće suradnika "Ličanina", 20.1.1976. 898
Usvojen prijedlog za provođenje istražnih radnji, 21.1.1976. 899
Odbijena žalba Vukojević Vice i dr. protiv pokretanja istrage, 30.1.1976. 900
Obustavljena istraga protiv Vukojević V., Gabelice I., Mijatovića A., 27.2.1976. 902
Vrhovni sud Hrvatske oslobodio Vicu Vukojevića kaznene odgovornosti 903
Informativni razgovor s Vukojević Vicom, akcija "Park", 1.6.1977. 909
Prekršajno kažnjavanje Vice Vukojevića, 17.6.1977. 910
Informativni razgovor s Tomašić Antom, 12.9.1977. 912
Izvještaj o informativnom razgovoru s Tomašić Antom 913
Saznanja o Tomašić Anti, 12.7.1977. 915
Vrhovni sud Hrvatske odbio Vukojevićev zahtjev o ocjeni zakonitosti rješenja o prekršajnom kažnjavanju, 7.6.1978. 916
Vice Vukojević otpušten iz zatvora, 7.7.1977. 918
Obustavljen postupak protiv Vukojević Veseljke radi vrijeđanja milicije, 15.12.1977. 919
Uspostavljena Operativna kontrola nad Vicom Vukojevićem u akciji "Veliki Marš", 24.8.1978. 921
Informativni razgovor s Vukojević Vicom u akciji "Jedinstvo", 5.5.1980. 922
Informativni razgovor s Vukojević Vicom u akciji "Jedinstvo", 7.5.1980. 923
Kontrola po mjestu stanovanja i zaposlenja Vice Vukojevića, 12.5.1982. 924
Provjera nad Vukojević Vicom u akciji "Mladost" i "Odmor 83", 30.6.1983. 925
Informacija broj 427 Centra SDS Zagreb, 12.4.1984. 926
Rezime saznanja o Vukojević Vici, 28.10.1985. 927
Prijedlog mjera Centra SDS Zagreb prema Vici Vukojeviću, 4.2.1987. 929
Obustava obrade protiv Vukojević Vice, 11.4.1990. 933
Kontrola prebivališta Vukojević Vice, 19.2.1992. 935
Rezime aktivnosti Vukojević Vice, 28.2.1990. 936
Rezime - operativni dnevnik obrade Vukojević Vice. 939
MUP-a predao Vici Vukojeviću oduzete stvari i fotografije, 16.3.1992. 952
Potvrda predsjednika suda o Vukojevićevom boravku u pritvoru, 12.1.1993. 953

DOSJE SLUŽBE JAVNE SIGURNOSTI O VICI VUKOJEVIĆU

Javna sigurnosti Zagreb o otvaranju DL br. 57 587, 12.6.1959. 957
Kronologija rada Javne sigurnosti prema Vici Vukojeviću 959
Poseban izvještaj Javne sigurnosti, 4.4.1973. 964

Izvještaj Sekretara Javne sigurnosti Mate Markiša da se Vice Vukojević nalazi u istražnom zatvoru, 14.6.1972. 968
Izvješće Javne sigurnosti o više osoba, 12.12.1975. 970
Kazneni list Vice Vukojevića 979
Kazneni podaci o Vukojević Vici, 26.6.1973. 981
Podaci o izdržanoj kazni Vukojević Vice, 5.7.1973. 982
Zahtjev za daktiloskopiranje i fotografiranje Vukojević Vice, 29.12.1975. 983
Zahtjev za daktiloskopiranje i fotografiranje Vukojević Vice, 17.6.1977. 984
"Rezime kriminalne djelatnosti Vukojević Vice", 3.12.1976. 985
DL 57587, fotografije Vukojević Vice 1977./78. 986
Izvještaj o lišavanju slobode i sprovođenju Vukojević Vice, 17.1.1972. 987
Fotografije Vukojević Vice, snimljene 17.6.1977. 988

VI.) PRILOG: OPERATIVNA OBRADA, PRIRUČNIK CENTRA ZA STRUČNO USAVRŠAVANJE SAVEZNOG SEKRETARIJATA ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE U BEOGRADU

VII.) KAZALA 1081
Imena u knjizi. 1082
Pseudonimi tajnih suradnika Udbe u dosjeu br. 240271 1099
Imena dužnosnika i službenika Udbe 1101
Nazivi Udbinih akcija. 1105
Imena javnih tužitelja, sudaca i pravosudnih službenika 1106
Najčešće kratice 1109
RECENZIJE 1112
Dr. sc. Miroslav Akmadža 1112
Dr. sc. Zlatko Hasanbegović 1113

Bože Vukušić

I. PREDGOVOR

Metodologija rada Udbe na primjeru dosjea Vice Vukojevića

Dosje jugoslavenske Službe državne sigurnosti (SDS) o Vici Vukojeviću, upotpunjen dokumentima iz sudskih spisa i arhiva Službe javne sigurnosti (SJS, odnosno "milicije"), očigledan je primjer djelovanja jugoslavenskih javnih i tajnih sigurnosnih službi i pravosuđa u razdoblju komunističke Jugoslavije protiv hrvatskih domoljuba i političkih neistomišljenika.[1] Taj dosje potpuno otkriva politički motiviranu pozadinu tih progona kojima je upravljala Partija pomoću tajne policije i instrumentaliziranog pravosuđa.

Represivni aparat jugoslavenske komunističke države, kako tajno-policijski tako i pravosudni, bio je samo produžena, izvršna ruka koja je provodila ideologiju i program Komunističke partije Jugoslavije (KPJ), preimenovane 1952. godine u Savez komunista Jugoslavije (SKJ). O tome ćemo iznijeti neke konkretne podatke u nastavku ovoga Predgovora poradi njegove vjerodostojnosti, premda se radi o općepoznatim činjenicama.

Zapravo, glavna svrha ovog predgovora jest navesti i pojasniti normativne, zakonske i metodologijske strane djelovanja SDS-a, kao i njihovu političku, ideološku i društvenu uzrokovanost. Objavljeni dosje SDS-a o Vici Vukojeviću pruža vrlo dobru, gotovo školsku priliku za takav prikaz, jer je vođen prema Pravilima o radu Službe državne sigurnosti iz više razdoblja te je, prema njihovoj pretposljednjoj verziji, zaključen tek 1989. godine.[2]

Ukratko o Vici Vukojeviću

Vice Vukojević rođen je 6. rujna 1936. godine u Veljacima, općina Ljubuški. Osnovnu školu završio je u rodnom mjestu, a gimnaziju je pohađao u Ljubuškom, Mostaru, Sarajevu i Imotskom. Upravo je u Imotskom, gdje je pohađao dvije posljednje godine gimnazije, doživio prva izražena politički motivirana šikaniranja - bio je izbačen iz đačkog doma zbog prohrvatskih izjava. Ipak, maturirao je 1956. te se iste te godine upisao na Pravni fakultet na Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Studij je prekidao u dva navrata (od 1959. do 1963. i od 1965. do 1966.) zbog zatvaranja i služenja zatvorske kazne. Razlozi i obim tih progona vrlo detaljno su dokumentirani u objavljenom dosjeu SDS-a i sudskim spisima o njemu.

Diplomirao je 1967. godine na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, nakon čega je upisao 1968. godine poslijediplomski studij *Doctorat de l'université* na Pravnom fakultetu u Parizu. Međutim, nije ga uspio dovršiti zbog ponovnog zatvaranja nakon "Karađorđeva", kada je bio optužen za bavljenje "kontrarevolucionarnom djelatnosti u Matici hrvatskoj u inozemstvu". Uhićen je 17. siječnja 1972. u Zagrebu i osuđen na deset mjeseci zatvora. Za uhićenja mu je oduzeta putovnica koju je ponovno dobio tek u prosincu 1989. godine.

U međuvremenu je protiv njega bila podignuta još jedna optužnica, 1976. godine, s obrazloženjem da je tijekom 1972. godine, dok je izdržavao kaznu u istražnom zatvoru u Đorđićevoj ulici u Zagrebu, s još nekolicinom osoba koje su se nalazile na slobodi osnovao ilegalnu protudržav-

1 Dosje ličnosti br. 240271 o Vici Vukojeviću, Služba državne sigurnosti – Centar Zagreb.

2 Posljednja Pravila o radu Službe državne sigurnosti objavljena su pred sam raspad SFRJ u povjerljivom glasilu Službenog lista SFRJ, br. 18., Beograd, 27. srpnja 1990., potpisnik: savezni ministar unutrašnjih poslova Petar Gračanin.

nu organizaciju. No trebalo je vremena i truda za uvjeriti jugoslavensko pravosuđe u apsurdnost te Udbine optužbe.

Sveukupno je od 1959. pa sve do 1980. godine zatvaran četrnaest puta, a u zatvoru je proveo skoro četiri godine, i to u trinaest različitih zatvora, među ostalim u Ćelovini u Mostaru, Đorđićevoj u Zagrebu i u tzv. Posebnoj ustanovi, zapravo kažnjeničkom logoru na otoku Sv. Grgur.

Nakon uspostave samostalne hrvatske države, Republike Hrvatske, Vice Vukojević je bio suosnivač Hrvatskog društva političkih zatvorenika (HDPZ) i u više mandata član njegova Predsjedništva. Na prvim višestranačkim izborima 1990. godine izabran je - na listi Hrvatske demokratske zajednice (HDZ) - u Društveno - političko vijeće Prvog doma Sabora Republike Hrvatske. Dana 7. studenoga 1990. godine predsjednik RH dr. Franjo Tuđman imenovao ga je u Savjet Predsjedništva RH za izbor kadrova u pravosuđu. Tijekom 1991. godine bio je pomoćnik Ministra unutarnjih poslova za javnu sigurnost i sudjelovao je u osnivanju prvih postrojbi Zbora narodne garde (ZNG), iz kojih su kasnije formirane četiri profesionalne gardijske brigade Hrvatske vojske.

U Hrvatski sabor vratio se krajem 1991. godine kada je kao postao predsjednik Društveno-političkog vijeća prvog doma Sabora RH (od 10. listopada 1991. godine do novih izbora 1992. godine). U istom sazivu Sabora RH bio je član Komisije za nadzor rada Službe državne sigurnosti. Kada je u veljači 1992. godine osnovana Komisija za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava Drugog svjetskog rada, imenovan je za njenog prvog predsjednika, dok je u sljedeća dva saborska mandata bio njezin potpredsjednik.

Na izborima u kolovozu 1992. godine izabran je ponovno za zastupnika u Saboru RH, a u rujnu 1992. godine postavljen je za predsjednika Odbora za izbor, imenovanje i upravne poslove Zastupničkog doma Sabora RH i člana Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost. Početkom 1993. godine predsjednik države dr. Franjo Tuđman imenovao ga je voditeljem Sedme uprave u Ministarstvu vanjskih poslova, koju je ustrojio i vodio do kraja te godine. Na izborima koncem 1995. godine ponovno je izabran u Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora i obnašao je dužnost predsjednika Odbora za zakonodavstvo. Također je bio član Odbora za pravosuđe, te član Odbora za ustav, poslovnik i politički sustav.

Na prijedlog predsjednika države dr. Franje Tuđmana Hrvatski sabor izabrao ga je 22. listopada 1999. godine za suca Ustavnog suda RH na mandat od osam godina. U mirovini je od 7. prosinca 2007. godine.

Kao sudionik Domovinskog rata i brigadir Hrvatske vojske u pričuvi te visoki državni dužnosnik, Vice Vukojević je nositelj najviših državnih odličja - Reda kneza Trpimira s ogrlicom i Danicom, Reda Ante Starčevića, Reda Stjepana Radića, Spomenice Domovinskog rata i Spomenice domovinske zahvalnosti.[3]

Iz povijesti Udbe

UDBA, skraćeno od *Uprava državne bezb(j)ednosti*, osnovana je 1946. godine nakon reorganizacije OZNE (*Odelenja za zaštitu naroda)*. Taj naziv se zadržao u javnosti sve do danas usprkos njenom kasnijem preimenovanju 1967. godine u *Službu državne sigurnosti/bezb(j)ednosti* (SDS/SDB), kako se zvala sve do raspada SFRJ. Udba je i dan-danas najčešće korišteni kolokvijalni termin za jugoslavensku civilnu kontraobavještajnu tajnu službu, dakle tajnu jugoslavensku komunističku političku policiju, kao što je primjerice KGB bio u Sovjetskom Savezu, Securitate u Rumunjskoj, Stasi u Istočnoj Njemačkoj itd. Iz tog razloga ćemo u ovoj knjizi povremeno koristiti taj termin pišući i o razdoblju kada više nije bio u službenoj uporabi.

Korijeni Udbe sežu još u početke monarhističke Jugoslavije, jer su dužnosnici *Komunističke partije Jugoslavije* (KPJ), osnovane u travnju 1919. u Vukovaru, bili izravno ovisni o SSSR-u, tada jedinoj komunističkoj državi u svijetu, te su obvezatno ulazili u različite oblike organizirane suradnje s obavještajnim službama SSSR-a i *Komunističke internacionale* (Kominterne). Uostalom, Kominterna je početkom 1939. godine i postavila Josipa Broza Tita za v. d. generalnog sekretara KPJ, zahvaljujući prvenstveno njegovoj iznimno aktivnoj suradnji s NKVD-om - *Narodnim ko-*

3 Prema životopisu u knjižici: Vukojević, Vice: Tražim javnu ispriku, Samizdat, Zagreb, 2011.

mesarijatom unutarnjih poslova - tj. sovjetskom tajnom policijom.[4]

Uoči početka Drugoga svjetskog rata na jugoistoku europskog kontinenta, u listopadu 1940. Tito je na Petoj zemaljskoj konferenciji KPJ u Zagrebu osnovao *Vojnu komisiju* pri Centralnom komitetu (CK) KPJ s dvije glavne zadaće: vrbovati suradnike među oficirima vojske Kraljevine Jugoslavije te prikupljati vojno-obavještajne informacije. Sredinom travnja 1941. naziv te komisije promijenjen je u *Vojni komitet* iz kojeg je 27. lipnja 1941. nastao *Glavni štab Narodnooslobodilačkih partizanskih odreda Jugoslavije* (GŠ NOPOJ).

Po komunističkom revolucionarnom načelu jedinstva stranačkih, vojnih i obavještajnih funkcija (a ubrzo i državnih) u Glavni su štab ušli svi članovi Politbiroa CK KPJ, najvišeg partijskog tijela.

Tito je već 10. kolovoza 1941. dao precizne upute za osnivanje obavještajnih službi u partizanskim jedinicama a 27. studenoga 1942. donio je *Uputstva o organizacijskoj strukturi i osnovnim zadaćama obavještajne službe na oslobođenoj i neoslobođenoj teritoriji*. U *Uputstvima* nedvosmisleno je pisalo: ***Služba se ima osloniti na Partiju i njene organizacije kao rukovodioca i organizatora***. Na tim je partijsko-revolucionarnim temeljima 13. svibnja 1944. u Drvaru osnovana OZNA - *Odjeljenje za zaštitu naroda*, jedinstvena partizanska (vojna i civilna) tajna služba. Ustrojena je po uzoru na zloglasni NKVD, što su osobno nadgledali generali Saveljij Vladimirovič Burtakov i Arsenij Vasiljevič Tiškov, poznat i kao Timofejev, sovjetski obavještajni instruktori pri *Vrhovnom štabu Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije* (bivši Glavni štab).

Hrvatsko - talijanski povjesničar William Klinger[5] u svojoj knjizi *Teror narodu - povijest Ozne, Titove političke policije* piše o svrsi osnivanje Ozne:

> *Ljeti 1944., ustrojavanjem Ozne, ofanzivnog (a ne samo defanzivnog) obavještajnog i represivnog aparata koji će u potpunosti biti pod njegovom [Titovom! - op. red.] kontrolom stvorio je osnovnu pretpostavku za operativnu realizaciju plana osvajanja vlasti.*[6]

Klinger nadalje navodi da je Partija ostvarila pretpostavke za neograničenu vlast u budućoj državi nakon što je Tito krajem svibnja 1944. donio Uredbu o vojnim sudovima koje je podčinio korpusnim vojnim oblastima čija su zapovjedništva bila pod potpunom kontrolom KPJ:

> *24. svibnja 1944. Titova je Jugoslavija ustrojena kao komunistička totalitarna država pod isključivom vlašću KPJ, kakva u to vrijeme nije postojala izvan Sovjetskog Saveza. Time je Partija postigla svoj strateški cilj pa će do 1990. aparat služiti 'zaštiti tekovina revolucije'.*[7]

Srpski povjesničar Kosta Nikolić u knjizi *Mač revolucije, OZNA u Jugoslaviji 1944.-1946.* potvrđuje Klingerove navode da su osnivanje OZNE i Uredba o vojnim sudovima bili povezani. Uredba je imala 35 članaka, a 27. je glasio:

> *Kod ustanovljenja o delu i krivnji optuženog sud nije formalno vezan ni za kakva dokazna sredstva, već donosi odluku po slobodnoj oceni.*[8]

Ozna je djelovala pri *Povjereništvu za narodnu obranu*, kako se tada nazivalo ministarstvo u sklopu partizanske vlade - *Nacionalnog komiteta oslobođenja Jugoslavije* (NKOJ). Tito je ujedno bio i vrhovni zapovjednik, ministar obrane, predsjednik vlade i generalni sekretar Partije. Za

4 Simić, Pero: Svetac i magle, Službeni list SCG, Beograd, 2005.; Simić, Pero: Tito – fenomen stoljeća, Večernji list, Zagreb, 2009.

5 William Klinger, rođen 24. rujna 1972. u Rijeci, diplomirao je povijest u Trstu, magistrirao u Budimpešti i doktorirao u Firenzi. Smatralo ga se stručnjakom za modernu povijest, posebice razdoblja komunističke Jugoslavije. Ubijen je 31. siječnja 2015. u New Yorku

6 Klinger, William: Teror narodu - povijest Ozne, Titove političke policije, Večernji list, Zagreb, 2014.

7 Klinger, William: Teror narodu - povijest Ozne, Titove političke policije, Večernji list, Zagreb, 2014.

8 Nikolić, Kosta: Mač revolucije, OZNA u Jugoslaviji 1944.-1946., Službeni glasnik, Beograd, 2014.

prvog načelnika Ozne imenovao je - po već apostrofiranome revolucionarnom načelu - *organizacionog sekretara* KPJ (dakle, drugog čovjeka Partije!) general lajtnanta Aleksandra Rankovića, konspirativnog imena *Marko*, civilnog nadimka *Leka*. A po istim principu je postavio šefove Udbe na nižim razinama: Ivan *Stevo* Krajačić, organizacijski sekretar CK KPH, postao je načelnik Ozne u Hrvatskoj; Ivan *Matija* Maček, organizacijski sekretar CK KPS, postao je načelnik Ozne u Sloveniji; Uglješa Danilović, organizacijski sekretar Pokrajinskog komiteta KPJ BiH, postao je načelnik Ozne u Bosni i Hercegovini; Veljko Milatović, organizacijski sekretar Pokrajinskog komiteta KPJ za Crnu Goru, postao je načelnik Ozne u Crnoj Gori; Bane Andreev, organizacijski sekretar CK KPM, postao je načelnik Ozne u Makedoniji.[9]

I ostali vodeći ljudi OZNE bili su istaknuti partijski djelatnici, mnogi već uvježbani po *specijalnoj liniji* (kontrašpijunaža, subverzije, likvidacije…) u SSSR-u ili španjolskom građanskom ratu. Rankovićev zamjenik postao je Svetislav Ćeća Stefanović koji je do tada bio instruktor CK KPJ u Pokrajinskom komitetu KPJ za Dalmaciju. O Stefanoviću je detaljno svjedočanstvo ostavio Jefto Šašić, član prvog vodstva Ozne i kasnije dugogodišnji šef KOS-a, koje je objavio Kosta Nikolić u spomenutoj knjizi *Mač revolucije, OZNA u Jugoslaviji 1944.-1946.*:

> *Može da se podvuče da je nekada radio za sovjetsku vojnoobaveštajnu službu i da je, verovatno, bilo jedno od opredelenja, razlog da ga se dovede na ovaj rad.*

William Klinger u spomenutoj knjizi piše da je i velik broj pripadnika mlade generacije OZNE poslan na školovanje u Sovjetski Savez:

> *U prvoj rundi 29 oficira upućeno je na 6-mjesečni tečaj u visoku školu NKVD-a u Moskvi, a po povratku iz SSSR-a oni su po republičkim Oznama organizirali niz predavanja i tečajeva, na kojima su upoznali svoje kolege s iskustvima NKVD-a. Jedan od najznačajnijih metoda naučenih u Moskvi bilo je 'pokrivanje'. Jedno od pravila te metode bilo je da na 10 građana mora biti jedan 'povjerenik' (doušnik) Ozne...*

Prema uzoru na NKVD i njegove jedinice SMERŠ[10], osnovane u travnju 1943. za posebne zadatke tijekom Drugog svjetskog rata kao što su "likvidacija špijuna, izdajica, kolaboratera i defetista", među jugoslavenskim partizanima djelovale su jedinice PPK (*Protiv pete kolone*). One su bile preteče KNOJ-a (*Korpusa narodne obrane Jugoslavije*), kojega je Tito osnovao 15. kolovoza 1944. na Visu potpisavši *Uputstvo o osnivanju jedinica Korpusa narodne obrane Jugoslavije* kao vojne formacija podređene Ozni i zadužene za *"borbu s antinarodnim ustanicima i likvidiranje antinarodnih bandi, čišćenje oslobođenih teritorija od ostataka razbijenih neprijateljskih jedinica, špijuna i diverzanata*". Poznato je, upravo su jedinice KNOJ-a počinile najveći dio masovnih zločina nad zarobljenim vojnicima i civilima nakon Drugog svjetskog rata.

Nakon donošenja Ustava Federativne Narodne Republike Jugoslavije 31. siječnja 1946. Ozna gubi ime i u skladu s mirnodopskim, postrevolucionarnim uvjetima podijeljena je na tri tajne službe, svaku s posebnim nazivom, statusom i ulogom: *Upravu državne bezb(j)ednosti (Udba)* pri saveznom Ministarstvu unutrašnjih poslova, *Upravu za informiranje i dokumentaciju* (UID) pri Ministarstvu vanjskih poslova te *Kontraobavještajnu službu* (KOS) pri Ministarstvu o(d)brane.

Ustavnim zakonima i Zakonom o unutrašnjim poslovima FNRJ poslovi državne sigurnosti (civilna i vojna milicija, civilna i vojna špijunaža i kontrašpijunaža) bili su u isključivoj nadležnosti Federacije, odnosno saveznih ministarstava u Beogradu. Udbom, najmoćnijom službom tadašnjega tripartitnoga tajno-represivnog sustava, i dalje je upravljao Aleksandar Ranković, prvo kao savezni ministar unutrašnjih poslova, a potom i potpredsjednik jugoslavenske države. Također, nadnevak 13. svibnja, kada je osnovana Ozna, a koju će partizanske pjesme slaviti kao

9 Lučić, Ivica: Sigurnosna politika Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine 1945.-1990.(Doktorska disertacija), Zagreb 2005.

10 SMERŠ - kratica od ruskog naziva "Smerti špionam".

Titovu *udarnu pesnicu*, bit će u komunističkoj Jugoslaviji proglašen *Danom bezb(j)ednosti*. U sljedećem razdoblju do raspada Jugoslavije mijenjan je naziv i položaj UID-a i KOS-a.

Velike promjene u Udbi dogodile su se nakon smjene Aleksandra Rankovića sa svih državno-partijskih funkcija na Četvrtoj sjednici CK SKJ 1. srpnja 1966. na Brijunima (*Brijunski plenum*).

Ustavnim amandmanima i izmjenom Zakona o unutrašnjim poslovima 1. siječnja 1967. Udba je preimenovana u Službu državne bezb(j)ednosti (SDB), kako se nazivala u socijalističkim republikama BiH, Srbiji i Crnoj Gori, odnosno u Službu državne sigurnosti (SDS) u Hrvatskoj te Službu državne varnosti (SDV) u Sloveniji. Promjena nije bila samo jezična. U strahu od srpske prevlasti, čime se zaprijetilo njegovoj neprikosnovenoj poziciji, Tito je odlučio decentralizirati upravljanje i djelovanje civilne tajne službe - utvrđeno je da su, osim Federacije, za poslove državne sigurnosti odgovorne i federalne jedinice, bar u vlastitim republičkim granicama.

Najveći dio ranije poznatih podataka o djelovanju jugoslavenskih tajnih službi prikupilo je *Vijeće za utvrđivanje poratnih žrtava komunističkog sustava ubijenih u inozemstvu* (u daljnjem tekstu: Vijeće) u sastavu bivše državne *Komisije za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava II. svjetskog rata Republike Hrvatske*[11] (u daljnjem tekstu: Komisija), koja je konstituirana 11. veljače 1992. na temelju Zakona o utvrđivanju ratnih i poratnih žrtava II. svjetskog rata Republike Hrvatske[12] (u daljnjem tekstu: Zakon).

Komisija je već 28. travnja 1992. osnovala spomenuto Vijeće[13] koje je na temelju Zakona započelo s prikupljanjem i proučavanjem dokumentacije o djelovanju jugoslavenskih tajnih službi. Najvažnije odredbe Zakona koje su omogućavale uvid u dokumentaciju jugoslavenskih tajnih službi glasile su:

> *Komisija je ovlaštena zahtijevati od arhiva, muzeja, crkvenih institucija, političkih organizacija, poduzeća, državnih organa i drugih institucija, organizacija i tijela da joj stave na uvid dokumentaciju kojom raspolažu, a koja bi mogla biti od značenja za njenu zadaću. Institucije, organizacije i tijela iz stavka 1. ovoga članka dužni su postupiti po zahtjevu Komisije.*[14]

Vijeće je pristupilo proučavanju dokumentacije bivše Službe državne sigurnosti (SDS) Republičkog sekretarijata unutrašnjih poslova (RSUP) Socijalističke republike Hrvatske (SRH), koja se nalazila u pismohrani Ministarstva unutarnjih poslova RH i Hrvatskom državnom arhivu. Međutim, ubrzo se utvrdilo da je najveći dio dokumentacije SDS-a značajan za rad Komisije i Vijeća - uništen. Prema izjavama svjedoka, uglavnom nekadašnjih rukovoditelja i djelatnika jugoslavenskih tajnih službi, "pročišćavanje" dokumentacije SDS-a od kompromitirajućeg materijala za rad SDS-a, njegovih dužnosnika i službenika te suradnika, zbivalo se u više navrata u godinama prije prvih višestranačkih izbora u Hrvatskoj, a potpuno uništavanje takve dokumentacije obavljalo se neposredno prije višestranačkih izbora. U tu svrhu bila je osnovana posebna komisija u sastavu: Josip Perković, Franjo Vugrinec i Koviljka Šijan.[15]

Svjedoci govore da se ta dokumentacija uništavala u krugu RSUP-a SRH, Centra SDS Zagreb, u spalionici Sabora SRH, u pećima tvornice ferolegura u Dugom Ratu, itd. Svjedoci iz BiH govore

11 O značaju Komisije najbolje govori činjenica da je osnovana na temelju Zakona o utvrđivanju ratnih i poratnih žrtava II. svjetskog rata Republike Hrvatske koji je izglasan na povijesnoj sjednici Hrvatskog sabora 8. listopada 1991., upravo kada je donesena i odluka o razdruživanju Republike Hrvatske od ostalih jugoslavenskih republika, odnosno kada je proglašena hrvatska državna samostalnost i neovisnost.

12 Zakon o utvrđivanju ratnih i poratnih žrtava II. svjetskog rata Republike Hrvatske, Narodne novine, br. 53/A, 8. listopada 1991.

13 Prvi predsjednik Vijeća bio je Vice Vukojević, a potpredsjednica Gordana Turić. Njih dvoje istodobno su bili prvi predsjednik i potpredsjednica Komisije. Bože Vukušić bio je tajnik Vijeća, a član Vijeća neko vrijeme bio je dr.sc. Ernest Bauer, umirovljeni visoki dužnosnik Bundesnachrichtendiensta (BND).

14 Članak 6. Zakona o utvrđivanju ratnih i poratnih žrtava II. svjetskog rata Republike Hrvatske, Narodne novine, br. 53/A, 8. listopada 1991.

15 Zapisnik Komisije za uništavanje materijala SDS-a RSUP-a SRH, br. V-2216 od 5. lipnja 1989.

o uništavanju dokumentacije iz republičke centrale SDB-a u Sarajevu, koja je kamionima odvožena u tvornicu celuloze u Maglaju i tamo bacana u kiselinu.[16]

Vrijedan izvor podataka o toj problematici jest elaborat pod naslovom *Rekonstrukcija Službe državne sigurnosti RSUP-a SRH* (Republičkog sekretarijata za unutrašnje poslove Socijalističke Republike Hrvatske) *u vremenu od 1. siječnja 1980. do 30. svibnja 1990.*, koji su u lipnju 1997. po nalogu ravnatelja *Hrvatske informativne službe* (HIS) Miroslava Tuđmana sastavili nekadašnji visoki dužnosnici Udbe Josip Perković i Jan Gabriš.[17] Prema njihovim navodima, za rad saveznog SDB-a/SDS-a bio je odgovoran *Savezni sekretar za unutrašnje poslove* kojeg je imenovala i razrješavala Skupština SFRJ. Kao član ondašnje vlade, odnosno *Saveznog izvršnog vijeća* (SIV), formalno je odgovarao Predsjedniku SIV-a. Račune je, međutim, u stvarnosti polagao pred Predsjedništvom SFRJ (kolektivnim državnim poglavarom nakon Titove smrti) i njegovim *Saveznim savjetom za zaštitu ustavnog poretka*, kao i pred Predsjedništvom CK SKJ (bivši Politbiro CK KPJ, najuže partijsko vodstvo).

O Saveznom savjetu za zaštitu ustavnog poretka možemo čitati u knjizi o Vladimiru Bakariću[18], kroz više desetljeća prvom čovjeku hrvatskih komunista, Titovoj desnoj ruci u Hrvatskoj i dugogodišnjem predsjedniku Savjeta. U poglavlju te knjige pod naslovom *U sustavu državne sigurnosti* piše:

> *Predsjedništvo SFRJ osnovalo je 8. lipnja 1974. Savjet za državnu bezbjednost, tijelo koje je nadziralo jugoslavenski sustav sigurnosti. (…) Do proljeća sljedeće, 1975. godine, Savjet je dobio novo ime - Savezni savjet za zaštitu ustavnog poretka, a Predsjednik Republike, Predsjedništvo SFRJ i SIV odlučili su pojačati i definirati njegove ovlasti. Na sjednici Predsjedništva SFRJ, 8. travnja 1975., raspravljalo se o prijedlogu odluke - koju bi donijela sva tri spomenuta organa zajedno - prema kojoj bi Savjet, osim "usmeravanja rada organa bezbednosti", obavljao "usklađivanje pojedinih mera i akcija bezbednosti za koje Savet oceni da su od posebnog značaja za bezbednost zemlje, (...) obavještajne i kontraobavještajne aktivnosti organa bezbednosti prema inostranstvu.*[19]

Savezni Savjet za zaštitu ustavnog poretka Predsjedništva SFRJ, po navodima Perkovića i Gabriša, činili su predstavnici Predsjedništva SFRJ i CK SKJ, predsjednik SIV-a te trojica saveznih sekretara - za unutrašnje poslove, narodnu o(d)branu i inostrane poslove. Taj je Savezni savjet u neposrednoj vezi s odgovarajućim savjetima predsjedništava republika i pokrajina pratio stanje državne sigurnosti te donosio odluke koje su bile obvezujuće za SDB Saveznog sekretarijata za unutrašnje poslove.

Objašnjavajući ustavnu, zakonsku i ostalu normativu relevantnu za djelovanje SDS-a, Perković i Gabriš istaknuli su razmjere autonomije republičkih vodstava SDB-a/SDS-a i činjenicu da su ona kao i savezno vodstvo SDB-a/SDS-a na sličan način bila odgovorna republičkom političkom rukovodstvu i Republičkom savjetu za zaštitu ustavnog poretka:

> *Još je u uvodu istaknuta uloga Saveza komunista, konkretnije Predsjedništva CKSKH u odnosu na ukupnu aktivnost SDS - kako u strategijskim pitanjima razvoja i rada, tako i u utjecajima na obavljanje gotovo svakodnevnih zadaća i aktivnosti.*

16 Izvješće Vijeće za utvrđivanje poratnih žrtava komunističkog sustava ubijenih u inozemstvu o radu od 28. 4. 1992. do 15. 9. 1999., Komisija za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava, Zagreb, 30. rujna 1999.

17 Gabriš, Jan / Perković, Josip: Služba državne sigurnosti RSUP-a SRH u vremenu 1980. - 30. svibnja 1990. godine (rekonstrukcija), Ured za nacionalnu sigurnost, Zagreb, 1997.

18 Vladimir Bakarić, nadimkom Mrtvac i Svileni, rođen 8. ožujka 1912. u Velikoj Gorici, bio je sin suca Stjepana Bakarića koji je na jednom suđenju pogodovao Titu. Član KPJ postao je 1933., a po Titovoj želji je 1944. naslijedio Andriju Hebranga na mjestu sekretara CK SKH. Od 1948. do 1969. bio je formalni šef SKH, a nakon toga do smrti bio je član Predsjedništva CK SKJ u Beogradu - šef hrvatskih komunista iz beogradske sjene. Niz godina bio je predsjednik Saveznog savjeta za zaštitu ustavnog poretka. Naposljetku je obnašao dužnost člana Predsjedništva SFRJ, a umro je 16. siječnja 1983. u Zagrebu, svega nekoliko mjeseci prije nego što je u svibnju 1983. trebao preuzeti mjesto prvog čovjeka jugoslavenske države.

19 Mujadžević, Dino: Bakarić - politička biografija, Hrvatski institut za povijest - Podružnica Slavonski Brod, Zagreb, 2011.

Stavovi koje je trebalo zauzeti prema određenoj vrsti "neprijatelja" dogovarani su u okviru Predsjedništva CKSKH i nije se moglo dogoditi da Služba poduzme opsežnije aktivnosti, pogotovo represivne, a da to nije bio rezultat naloga ili dogovora. I ovom je tijelu Služba dostavljala saznanja o sigurnosnim događajima na području Republike Hrvatske sve do druge polovine 1989. godine kada prestaje dostavljati informacije Predsjedništvu CKSKH i isključivo izvješćuje Predsjedništvo SRH i Savjet za zaštitu ustavnog poretka.

Za napomenuti je da je predsjednik Predsjedništva CKSKH predsjedavao takozvanom Komitetu za općenarodnu obranu (ONO) i društvenu samozaštitu (DSZ) SRH koji je često raspravljao o sigurnosnom stanju u Republici Hrvatskoj"[20]

Tajnik Vijeća za utvrđivanje poratnih žrtava komunističkog sustava ubijenih u inozemstvu Bože Vukušić, u suradnji s djelatnicima Službe za zaštitu ustavnog poretka (SZUP), razgovarao je na ovu temu s brojnim bivšim rukovoditeljima i djelatnicima SDB-a/SDS-a. Jedan od njih bio je od 1972. do 1989. šef osječkog centra SDS-a Dragoljub Krnić. On je decidirano izjavio da Udba nije smjela ništa poduzeti bez odobrenja političkog vrha:

Služba državne sigurnosti, to je bila politička policija. Ona je bila u funkciji politike i CK. Prema tome, nije se smjelo ništa dogoditi što nije odgovaralo partiji. Služba nije smjela izvoditi ni bezazlenije akcije ukoliko bi time narušavala neki interes politike. Nije se moglo ići mimo zvanične politike, bez obzira kakva je bila, pogrešna ili ispravna. Služba je bila samo izvršilac. Netko je u CK pratio školstvo, neko ovo, neko ono, a netko je pratio Službu. To je dugo godina radio Marko Bezer, izvršni sekretar CK SKH. Što se tiče toga, on je jako puno znao. Marko je bio dobar s Josipom Vrhovcem. Marko je ispred Centralnog komiteta Hrvatske bio član Savjeta za zaštitu ustavnog poretka. Taj Savjet je bio kontrolni organ. Bio je jako bitan. Neke se stvari nisu smjele dogoditi bez znanja tih ljudi. Ako se išlo u neku akciju, oni su to morali pokrivati. Savjet za zaštitu ustavnog poretka je praktički dozvoljavao neke aktivnosti organima unutrašnjih poslova, posebno Službi državne sigurnosti. Ali, s nekim inicijativama nije se moglo ići pred cijeli Savjet, nego kod jednog, dva ili tri člana. Kad bi danas izjavili da je Savjet odlučivao o likvidacijama, neki bi vam rekli da pričate gluposti. Specijalne akcije su išle sa što manje ljudi, ali su morale biti pokrivene. Iza njih je morao stajati politički vrh, ili savezni ili republički. Dok je Tito bio živ i Bakarić predsjednik saveznog Savjeta, oni bi dobili informacije od Službe: gdje su problemi, kakvi problemi i tako dalje. I onda su se konzultirali, dogovarali i donijeli nekakvu odluku. Ako se radilo o nečemu u Hrvatskoj, tada je bio red da se upozna Zagreb. To bi radio taj predstavnik iz Hrvatske u saveznom Savjetu. On bi prenio odluku republičkom Savjetu i CK. Bezer je o tome morao razgovarati u CK i predsjedništvu Republike. Šef partije i barem predsjednik Predsjedništva su to morali znati i odobriti."[21]

20 Važna za rad Vijeća za utvrđivanje poratnih žrtava komunističkog sustava ubijenih u inozemstvu jest činjenica da Perkovićev i Gabrišev elaborat uopće ne spominje likvidacije političkih protivnika kao sastavni dio djelovanja Udbe, kao da ih nije i bilo. Posljedično, njihov elaborat ništa ne otkriva o proceduri odlučivanja, naređivanja, planiranja i realiziranja tih likvidacija. Vijeće je do svoga završnog izvješća u rujnu 1999. uspjelo utvrditi da je od 1946. do 1990. Udba diljem svijeta ubila šezdeset i devetero hrvatskih emigranata, trojica su bila oteta, a četvorica se spasila od otmice. U dvadeset i četiri slučaja žrtve su preživjele atentate s lakšim ili težim ozljedama. Da Udbina dokumentacija nije uništena, vjerojatno bi utvrđeni broj ubijenih hrvatskih emigranata bio i veći. Isto tako, nisu otimani i ubijani samo Hrvati, nego i pripadnici drugih naroda s područja bivše Jugoslavije - više desetaka Srba, Albanaca i Makedonaca. Tako da se konačan broj udbinih žrtava među emigrantima s područja bivše SFRJ kreće oko sto.

21 Dragoljub Krnić, sažetak razgovora, Komisija za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava, Vijeće za utvrđivanje poratnih žrtava komunističkog sustava ubijenih u inozemstvu, Zagreb, 15. lipnja 1999.
Dragoljub Krnić, rođen 1936. u Bijeloj lozi kod Našica, završio je gimnaziju u Osijeku i otišao na odsluženje vojnog roka u JNA. Obuku je prošao u Bileći, u vojarni za rezervne oficire (zadnji čin mu je "rezervni kapetan 1. klase"), a ostatak je odslužio u Sarajevu. Nakon povratka iz vojske, krajem 1958., zapošljava se u Centar SDS-u Osijek. Radio je na raznim pripravničkim poslovima do 1964. kad je poslan u Beograd u Višu upravnu školu. Iz Beograda se vraća kratko prije Brijunskog plenuma i radi uglavnom na poslovima emigracije. Načelnik operative postaje 1969., a načelnik Centra 1972. Na tom mjestu ostaje do umirovljenja 1989.

Potrebno je naglasiti da su najviši savezni (državni) dužnosnici bili ujedno i članovi najviših partijskih tijela te da ih je upravo SKJ postavio na te iste dužnosti. Odličan primjer jedinstva državno-partijsko-policijsko-sigurnosnih funkcija upravo su karijere Franje Herljevića[22] i Stane Dolanca[23]. Herljević je bio savezni ministar unutarnjih poslova od 1974. do 1982. i po funkciji član Saveznog savjeta za zaštitu ustavnog poretka, a nakon isteka dvostrukog mandata postavljen je za izvršnog sekretara CK SKJ koji ga je odredio za svog predstavnika u Saveznom savjetu za zaštitu ustavnog poretka. Dolanc, koji je do tada bio sekretar Izvršnog biroa (bivšeg Politbiroa) CK SKJ i član Saveznog savjeta za zaštitu ustavnog poretka, naslijedio je 1982. godine Herljevića na mjestu saveznog ministra za unutrašnje poslove te je i po novoj funkciji ostao član Saveznog savjeta za zaštitu ustavnog poretka.

Slična je situacija bila i u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj: utjecaj Predsjedništva CK SKH i njegove kadrovske komisije bio je presudan kod imenovanja dužnosnika RSUP-a. Funkcioneri RSUP-a u pravilu su nakon isteka mandata odlazili na druge visoke političke dužnosti. Primjerice, šef republičke Udbe u Zagrebu prije pada Aleksandra Rankovića bio je Uglješa Slijepčević koji je nakon Brijunskog plenuma postao tajnik Sabora SRH. Kasnije je Zlatko Uzelac, nakon isteka mandata republičkog sekretara za unutrašnje poslove 1982. godine bio imenovan tajnikom Sabora SRH, a na njegovo mjesto došao je Pavle Gaži iz CK SKJ. Gažija je pak na mjestu republičkog sekretara za unutrašnje poslove naslijedio Vilim Mulc, član CK SKH. Primjeri bi se mogli nabrajati u nedogled.

Ista sprega postojala je i na nižim razinama. Kako bi utjecaj Partije na Udbu bio što snažniji, na mjesta načelnika centara postavljani su provjereni dužnosnici općinskih ili regionalnih komiteta SKH. Tako je između 1980. i 1990. godine od ukupno deset načelnika centara SDS-a u Hrvatskoj njih šestero izravno imenovano iz tijela SKH.

Dosje Vice Vukojevića

U vrijeme zavođenja obrade nad Vicom Vukojevićem na snazi su bila *Pravila Službe državne bezbednosti* u kojima je pod točkom 49. bilo vrlo kratko obrazloženo u kojem se slučaju otvara dosje za pojedinu osobu:

> *Dosje za osobu otvara se kada se ustanovi da određena osoba tajno i organizirano neprijateljski djeluje i sadrži podatke o takvoj djelatnosti, kao i o radu službe državne sigurnosti.*[24]

Sa zavođenjem obrade nad određenom osobom, uspostavlja se dosje o istom. Kako je na počet-

22 Franjo Herljević, rođen 21. lipnja 1915. pokraj Tuzle, BiH. Član SKJ postao je 1940. Kraj Drugog svjetskog rata dočekao je kao zapovjednik 38. istočno bosanske divizije NOVJ čije su jedinice počinile brojne zločine, uključujući i onaj u šumi Tezno pokraj Maribora (Sedamnaesta majevačka brigada). Poslije rata upućen je na školovanje u Vojnu akademiju 'Frunze' u SSSR-u. Kao komandant TO SR BiH rukovodio je likvidacijom hrvatske Skupine Feniks 72 i njihovim ubojstvima bez suđenje. Za nagradu je postavljen za saveznog ministra policije, u dva mandata od 1974. do 1982., a potom je imenovan za izvršnog sekretara CK SKJ. U toj ulozi bio je član Saveznog savjeta za zaštitu ustavnog poretka. Umro je 4. svibnja 1998. u Beogradu.

23 Stane Dolanc, rođen 16. studenog 1925. u slovenskom gradiću Hrastniku kod Celja, poznatom kao poprištu masovnih zločina nakon II. svjetskog rata. Gimnaziju je pohađao u Grazu gdje se učlanio u organizaciju slovenske mladeži Jugendbund (kopija njemačkog Hitlerjugenda). No, 1944. priključio se Narodno-oslobodilačkom pokretu i uskoro biva primljen u SK. Navodno je taj transfer iz pronacističke mladeži u partizane izveden u režiji njegove tete Lidije Šentjurc, jedne od najmoćnijih slovenskih komunistica i najpouzdanijih suradnica Josipa Broza Tita još iz Kraljevine Jugoslavije. Poslije II. svjetskog rata, Dolanc je obnašao razne dužnosti u JNA, kao oficir KOS-a ili kao vojni tužitelj. Navodno je u Moskvi pohađao Akademiju NKVD-a, sovjetske tajne službe. Vojsku je napustio početkom 60-tih u činu pukovnika. Na 9. kongresu SKJ 1969. postat će član Izvršnog biroa CK SKJ a ubrzo, kao Titov miljenik, i sekretar Izvršnog odbora (kako je bio preimenovan Izvršni biro). U toj je ulozi u ime Partije rukovodio slamanjem Hrvatskog proljeća i kasnije kreiranjem odluka Saveznog savjeta za zaštitu ustavnog poretka. Sve do Titove smrti bio je njegov glavni operativac, a u svibnju 1982. imenovan je saveznim sekretarom unutrašnjih poslova. Naposljetku je bio član Predsjedništva SFRJ. Da se povlači iz politike i javnog života Dolanc je objavio 13. svibnja 1989. - na jugoslavenski Dan bezbednosti. Vratio se u Sloveniju i živio povučeno, posvetivši se gljivarstvu. Njegov sin Igor, službenik slovenske Udbe, inače obiteljski prijatelj Josipa Perkovića, obnašao je visoke dužnosti u slovenskoj tajnoj službi nakon raspada Jugoslavije. Stane Dolanc je umro 13. prosinca 1999. a pokopan je na groblju u Kranjskoj Gori. Pogrebu, iako u užem obiteljskom krugu, od poznatijih osoba nazočili su i Milan Kučan i Mitja Ribičić, dok je Janez Drnovšek poslao vijenac.

24 Pravila o radu Službe državne bezbednosti, Savezni sekretarijat unutrašnjih poslova, Beograd, 30. siječnja 1967., potpisnik: savezni ministar za unutrašnje poslove Milan Mišković.

ku ovoga predgovora rečeno, objavljeni dosje o Vici Vukojeviću konačno je oblikovan prema odredbama pretposljednjih *Pravila o radu Službe državne bezbednosti* iz 1989. godine,[25] u kojima je nekoliko članaka u poglavlju *Dosjea* znatno opširnije reguliralo istu problematiku:

> **Član 116.:** *Služba obrazuje i vodi dosjea koji objedinjavaju dokumentaciju o neprijateljskom radu ili dokumentaciju od značaja za bezbednost, kao i dokumentaciju o radu i rezultatima rada u pojedinim predmetima operativnog rada, i to: dosje lica, dosje objekata, dosje organizacije i dosje akcije. Dosje lica obrazuje se za lice u prethodnoj obradi kao i za lice i grupu u operativnoj obradi. Dosje objekta obrazuje se za organ, objekat i područje u preventivnoj zaštiti. Dosje organizacije obrazuje se za organizaciju ili instituciju u operativnoj obradi. Dosje akcije obrazuje se za operativnu akciju, operativnu kombinaciju, dvojnu kombinaciju i operativno istraživanje. Dosjea iz ovog člana obrazuju se po automatizmu na osnovu odluke o zavođenju pojedinog predmeta operativnog rada.*
>
> **Član 117.** *Služba obrazuje i vodi doseja u svom radu i operativno značajnim saznanjima u izvršavanju ostalih poslova iz svog delokruga, a koji nisu obuhvaćeni članom 116. ovih pravila, i to: dosje o poslovima obezbeđenja određenih ličnosti, poslova i zadataka (radnih mjesta) i objekata; dosje o poslovima bezbednosne zaštite naših građana na radu ili boravku u inostranstvu; dosje o poslovima obrambenih priprema i pripremama za druge vanredne prilike i dr. Ova dosjea obrazuju se na osnovu odluke rukovodioca službe.*
>
> *Član 118. Kao sastavni dio dosjea iz čl. 116. i 117. ovih pravila vodi se operativni dnevnik. U operativni dnevnik operativni radnik unosi hronološkim redom kratke podatke o sredstvima i metodama, odnosno mjerama i radnjama koje je preduzimao u odnosu na predmet dosjea (...)*
>
> **Član 120.** *Za ostvarivanje zadataka i funkcija, po osnovu unutrašnje podijele rada, služba obrazuje i vodi: osnovni dosje – za lice, objekat, organizaciju ili akciju i suradnika u neposrednom operativnom radu. U službi se može obrazovati samo jedan osnovni dosje; pomoćni dosje – za lice, objekat, organizaciju ili akciju, odnosno suradnika kada se aktivnost službe odvija na području dvije ili više organizacionih jedinica službe (u istoj ili različitim republikama i autonomnim pokrajinama). Sve aktivnosti organizacione jedinice službe koja vodi pomoćni dosje moraju se usuglasiti s organizacionom jedinicom koja vodi osnovne dosje; operativno-instruktorski dosje u službi u republičkom ili pokrajinskom sekretarijatu u koji se unose podaci o mjerama preduzetim u sklopu izvršavanja instruktorske funkcije ove službe; usklađujući dosje Službe u Saveznom sekretarijatu, u koji se unose podaci o ostvarivanju funkcije usklađivanja, inspekcije i drugih funkcija ove službe.*

Na prvoj stranici dosjea[26] o Vici Vukojeviću nalazi se uvodni karton s podacima o nositelju obrade, Centar SDS-a Zagreba, datumu njenog zavođenja - 13. lipnja 1969., zatim o predmetu, odnosno objektu obrade - Vici Vukojeviću, vrsti obrade i njenom obrazloženju - *operativna obrada*, imenima operativaca zaduženih za obradu,[27] kao i o *funkcionerima* Udbe koji su dali prijedlog (Milan Rukavina, načelnik Centra SDS Zagreb), suglasnost (Melkior Baranović, pomoćnik republičkog sekretara za unutrašnje poslove SRH, nadležan za SDS) i odobrenje (Jovo Ugričić, republički sekretar za unutrašnje poslove SRH[28]) za zavođenje obrade. U posebnoj rubrici navedeni su pseudonimi najvažnijih suradnika, tj. doušnika zaduženih za praćenje i nadziranje Vice Vukojevića: "Putnik", "Mile" i "Doktor".[29] Na kraju se nalazi datum *brisanja*, tj. obustave obrade

25 Pravila o radu Službe državne bezbednosti, Savezni sekretarijat unutrašnjih poslova, Beograd, 6. siječnja 1989., potpisnik: savezni ministar za unutrašnje poslove Dobroslav Ćulafić.

26 Dosje, str. 3.

27 Imena operativaca Udbe su precrtavana nakon što bi predali predmet nasljedniku. Među precrtanim imenima mogu se pročitati: Stevo Ajduković, Ljubomir Ljubišić, Sveto Bilušić, Branko Traživuk i dr. Neprecrtani, prema tome posljednji operativac Udbe zadužen za obradu nad Vicom Vukojevićem bio je Milan Krneta.

28 Jovo Ugričić je nakon isteka mandata republičkog ministra policije imenovan predsjednik Sabora SRH.

29 Iza tih pseudonima kriju se: Ivan Cerovac - "Putnik", nastavnik glazbenog odgoja i bivši emigrant; Ivica Zlomislić - "Mile", višestruko osuđivani kriminalac; Vinko Vrsalović - "Doktor", liječnik, na radu u inozemstvu.

11. travnja 1990. te njeno, rukopisom sastavljeno, obrazloženje:

> *Nema saznanja o organiziranom nep. djelovanju s ciljem rušenja ustavom utvrđ. poretka.*

Nad Vicom Vukojevićem od samog početka bio je zaveden najveći stupanj obrade – **Operativna obrada**, skraćeno **OO**.[30] Pojam *operativne obrade* objašnjen je u većini dokumenta kojima se regulirao rad SDS-a, posebice u Pravilima o radu SDS-a. Posebno važan dokument za razumijevanje te problematike jest priručnik *Operativna obrada, materijal, II. deo* koji je korišten u Centru za stručno obrazovanje Saveznog sekretarijata za unutrašnje poslove u Beogradu. Priručnik ima sljedeći sadržaj: Taktika SDB-a u obradi; Dužina trajanja i tempo rada na obradi; Rukovođenje obradom i uloga operativnog radnika; Snage, sredstva i metode SDB-a u obradi; Saradnik u obradi; Izvlačenje /očuvanje/ saradnika; Operativni radnik umesto saradnika u obradi; Dvojne kombinacije; Plasiranje informacija i dezinformacija; Operativna agitacija; Primena operativno tehničkih sredstava i metoda u obradi; Dokumentacija neprijateljske delatnosti; Okončanje obrade.[31]

Uvodno se u priručniku objašnjava postupak nakon odluke da se nad određenom osobom zavodi operativna obrada:

> *Nakon što je doneta odluka o zavođenju obrade od strane nadležnog starešine u SDB, registracije i evidentiranja u evidenciji, operativni radnik pristupa preduzimanju pojedinih radnji i mera na planu operativne obrade objekta. Odobrenje za vođenje prethodne obrade daje na predlog operativnog radnika rukovodilac jedinice SDB /Centar, odelenje, uprava/. U formalnom pogledu obrada je zavedena tek kada je doneta odluka od strane nadležnog starešine, odnosno kada je predmet evidentiran u evidenciju SDB. Međutim, često se događa da operativni radnik preduzima, zavisno od hitnosti konkretnog slučaja, neke mere i radnje pre donošenja odluke nadležnog starešine, te je faktički obrada počela kasnije.*
>
> *U početnoj fazi obrade operativni radnik je obavezan da: 1. Izučava objekat obrade; 2. Planira mere i radnje na obradi u cilju primene metoda i sredstava – sačinjava plan rada u obradi.*
>
> *Da bi mogao sa uspehom obrađivati objekat obrade, operativni radnik ga mora, pre svega, svestrano upoznati. U stvari, izučavanje i upoznavanje objekta obrade vrši se tokom trajanja obrade, često puta do same realizacije. No, u momentu zavođenja obrade neophodno je doći do što više podataka o samom objektu kako bi otpočeli sa intezivnim radom na njemu uz punu primenu metoda i sredstava, preduzimanjem raznovrsnih mera i radnji.*
>
> *Solidno upoznavanje i izučavanje objekta nužan je preduslov da se mogu realno i celishodno postavljati naše mere i radnje, usmeravati saradnička mreža, upotreba ostalih metoda i sredstava – realno planira naš rad u obradi.*
>
> *Izučavanje objekta uglavnom zavisi od: 1. vrste i strukture objekta /da li je u pitanju strana obaveštajna služba, neprijateljska emigracija, unutrašnji neprijatelj – institucija, organizacija, pojedinac/; 2. mogućnosti angažovanja Službe /da li je objekat u zemlji ili inostranstvu/; 3. već postojećih pozicija Službe na objektu /postojanje saradničke mreže, uslova tehničkih sredstava i sl./.*

U posljednjem poglavlju istog priručnika navedeni su načini s kojima se *operativna obrada* nad određenom osobom može okončati:

30 Iako, iz Rezimea – operativnog dnevnika koji se nalazi na kraju dosjea (Dosje, str. 940) proizlazi da je nad Vicom Vukojevićem bila zavedena Prethodna operativna obrada (POO) dvije godine ranije, 23. ožujka 1967., ali o tome nisu sačuvani dokumenti u dosjeu.

31 Operativna obrada, materijal, II. deo, Centar za stručno obrazovanje, Savezni sekretarijat za unutrašnje poslove, Beograd, 1974.

Okončanjem obrade prestaje ustvari operativni rad i dalje angažovanje operativnog radnika i SDB na obradi objekta. Međutim, u okončanje ulaze i poslednje radnje koje operativni radnik mora da obavi zavisno od načina na koji se obrada okončava.

S tim u vezi, okončanje obrade možemo vršiti uglavnom na dva načina: 1.realizacijom; i 2. obustavom.

Realizaciju čine operativno – taktičke radnje i mere SDB, koje su usmerene na presecanje neprijateljske aktivnosti lica pod obradom sa ciljem da se krivično goni, ili da se bilo na koji drugi način onemogući dalje neprijateljsko delovanje lica pod obradom.

Realizaciju možemo vršiti na više načina:

1/ Krivičnim gonjenjem lica, podnošenjem krivične prijave

2/ Fizičkim uništenjem lica – objekta obrade[32]

3/ Angažovanjem objekta obrade

4/ Upozorenjem objekta obrade

5/ Proterivanjem iz zemlje /ako je u pitanju stranac/ itd.

Dakle u pitanju je uvek naše aktivno uticanje /putem raznih metoda i mera /na objekat obrade sa ciljem da se preseče, da prestane dalje neprijateljska aktivnost objekta."

S obzirom na iznimnu važnost priručnika *Operativna obrada, materijal, II. deo*,[33] faksimil priručnika u cijelosti objavljujemo kao prilog ovoj knjizi.

Nakon uvodnog kartona u dosjeu Udbe o Vici Vukojeviću, sljedećih 15-tak stranica sačinjavaju dokumenti mostarske Udbe, tj. Službe državne bezbjednosti – Centar Mostar, koji su zapravo prethodili zavođenju *operativne obrade* nad Vicom Vukojevićem u Zagrebu. Iz tih dokumenata koje su mostarski udbaši dostavili zagrebačkim kolegama razvidno je da je mostarska Udba počela Vukojevića pratiti dvije godine ranije, 1957. godine u Imotskom, i to preko suradnika pod pseudonimima "Mate"[34] i "Jakiša",[35] a za vođenje obrade bio je zadužen zloglasni hercegovački udbaš Vice Sopta [36].

Među najbližim Vukojevićevim suradnicima Sopta spominje i Krešu Tolja,[37] likvidiranog 26. listopada 1968. u Münchenu. Iz dokumentacije u posjedu Zaklade Ante Bruno Bušić proizlazi da je ispostava Udbe u Imotskom uz pomoć suradnika "Tvrtko" i "Hrabri"[38] još 1956. godine evidentirala Vicu Vukojevića kao potencijalnog "narodnog i državnog neprijatelja" (Dosje, str. 6. - 10).

Sljedećih stotinjak stranica dosjea čini dokumentacija vezana uz prvi istražno-sudski postupak protiv Vice Vukojevića: izvješća Udbe u njegovom navodnom sudjelovanju 11. svibnja 1959.

32 Procedura donošenja odluke o likvidaciji u inozemstvu, izvan teritorija SFRJ bila je regulirana posebnim pravilnikom: Uputstvo o radu Službe državne bezbednosti u inostranstvu, Savezni sekretarijat za unutrašnje poslove, Beograd, 28. prosinca 1979.; potpisnik: savezni sekretar za unutrašnje poslove Franjo Herljević.

33 Slovenski istraživač Roman Leljak Priručnik je pronašao u Arhivu Republike Slovenije u Ljubljani, gdje se nalazi pod oznakom AS 1931, t.e. 2308 Operativna obrada.

34 Iza pseudonima "Mate" skrivao se Ante Pavlak, tadašnji student prava iz Veljaka kod Ljubuškog (sin Vlade Pavlaka, Informbirovca koji je nestao na Golom otoku). Pavlak je nekoliko godina nakon završetka studija za nagradu postavljen za direktora Autotransporta u Ljubuškom i na toj dužnosti je ostao sve do raspada Jugoslavije. Sin Ante Pavlaka, Miloš Pavlak, bio je početkom 90-tih godina prošloga stoljeća istaknuti suradnik Blaža Kraljevića, zapovjednika Hrvatskih oružanih snaga (HOS) u Hercegovini, te je neko vrijeme njegova obiteljska kuća u Veljacima služila kao sjedište tamošnjeg zapovjedništva HOS-a.

35 "Jakiša" je ubrzo shvatio pogrešku i Udbi otkazao suradnju. Mostarski Udbaš Ivan Granić napisao je za njega da je "prešao na drugu stranu" (vidi: Dosje, str. 21/22) zbog čega je i sam postao predmetom njene obrade i završio u zatvoru. Iz tog razloga gospodin Vice Vukojević ne smatra primjerenim objavljivati njegovo ime u kontekstu suradnje s Udbom.

36 Vice Sopta, rodom od Širokog Brijeg, krajem Drugog svjetskog rata i neposredno nakon njegova završetka sudjelovao je u masovnim likvidacijama i progonima u Hercegovini. Početkom 60-tih godina prošloga stoljeća, nakon odlaska brojnih hercegovačkih mladića na rad ili studij u Split, poslan je na ispomoć splitskoj Udbi a svoj je položaj iskoristio i za djelovanje protiv hrvatskih političkih emigranata iz Dalmacije. Bio je inspirator likvidacije Marijana Šimundića 13. rujna 1967. u blizini Stuttgarta (opširnije u: Vukušić, Bože: Tajni rat Udbe protiv hrvatskoga iseljeništva, Klub hrvatskih povratnika iz iseljeništva, Zagreb, 2001.).

37 Dosje, str. 164., 177. - 178.; Krešo-Krešimir Tolj je prekinuo studij medicine u Zagrebu i pobjegao u Njemačku gdje se politički aktivirao. Likvidiran je zajedno s Milom Rukavinom i Vidom Maričićem 26. listopada 1968. u Münchenu (opširnije u: Vukušić, Bože: Hrvatsko revolucionarno bratstvo – Rat prije rata, Klub hrvatskih povratnika iz iseljeništva, Zagreb, 2012.).

38 "Tvrtko" i "Hrabri" još nisu identificirani.

godine u studentskim demonstracijama u Zagrebu, o uhićenju 10. lipnja 1959. i saslušavanjima, prekršajnoj kazni[39] i izbacivanju s fakulteta[40]; zatim o protjerivanju u rodni kraj u Hercegovini, ponovnom zatvaranju u zloglasnoj mostarskoj Ćelovini pod novim optužbama za "neprijateljsko djelovanje"[41] i oslobađanju zbog nedostatka dokaza, te konačno o upućivanju u tzv. Posebnu ustanovu, tj. u kažnjenički logor Sveti Grgur koji se nalazi uz Goli otok i bio je dio njegova koncentracijskoga arhipelaga.

Kako su u to vrijeme funkcionirali Udba i jugoslavensko komunističko pravosuđe najbolje se vidi iz jednog izvješća mostarske Udbe o Vici Vukojeviću i drugim suoptuženicima:

> *Ukoliko se ne dokaže njihova krivica za sud ili iz drugih razloga ne bi bili suđeni, potrebno ih je izolovati uz današnje sredine.*[42]

Jedno od najvažnijih oružja u rukama Udbe bili su **suradnici**, tj. osobe koje su se za potrebe Udbe bavile doušničkom djelatnošću u krugu svojih prijatelja, poznanika, rodbine, itd. U prvim dokumentima OZNE suradnika službe nazivalo se **agentom**. Prema srpskom povjesničaru Kosti Nikoliću u njegovoj već citiranoj knjizi *Mač revolucije – OZNA u Jugoslaviji 1944-1946.*, vrbovanje agenta i njegov rad opisan je na sljedeći način:

> *Još u svojoj ranoj fazi, OZNA se profilisala kao organizacija koja je nameravala da kontroliše celokupno društvo, i to u svim njegovim segmentima i na svim nivoima. I ovde je uloga poverenika bila najvažnija. On je bio tajni suradnik koji je živeo i radio u jednoj sredini (u fabrici, školi, selu, vojsci itd.) i obaveštavao organe Ozne o svemu: o ljudim s kojima se susretao, o njihovim političkim ubeđenjima, o njihovom odnosu prema novoj vlasti: "Živeći u jednoj sredini, poverenici nam registruju sve pojave koje za nas imaju interesa a koje oni uočavaju posmatrajući tu sredinu. Javljaju nam o držanju pojedinih ljudi, razgovorima koji se vode, obaveštavaju nas o tome kako reaguju pojedinci i lica koja nas interesuju. Obaveštavaju nas o reagiranju na pojedine političke događaje, o držanju i odgovornosti ljudi na službenoj dužnosti, o tome da li vrše zloupotrebe, krađe i druge nedozvoljene stvari. Preko poverenika mi dobijemo tačnu sliku života i rada i nastojanja ljudi na jednom mestu. Poverenici nam konkretno ukazuju ko se neprijateljski izražava prema nama, ko provodi neprijateljsku propagandu, ko sabotira, ko vrši razorni rad prema nama. Preko poverenika mi budno pratimo kretanje svakog čoveka, u prvom redu ljudi koja su sada neprijateljski raspoloženi prema nama i koji donekle već razorno rade, a pored ovoga budno pratimo život i kretanje svakog čoveka koji nam po svom ranijem ubeđenju, položaju i materijalnom stanju može biti neprijatelj, a to su članovi bivših reakcionarnih partija, bivši jugoslavenski oficiri, bivši državni funkcioneri, industrijalci, veletrgovci, veliki posednici, svećenstvo.*[43]

U ranije citiranim Pravilima rada Službe državne bezbednosti iz 1967. godine, pojam suradnika definiran je u posebnom poglavlju od točke 16. do točke 28:[44]

---

39 Vice Vukojević se žalio na prvostupanjsku presudu kojom je presuđen na 30 dana zatvora i dvogodišnje protjerivanje izvan Zagreba, ali je Zvonko Ivanković Vonta kao predsjednik Republičkog vijeća za prekršaje 13. lipnja 1959. odbio njegovu žalbu.

40 Dosje, str. 128. – 129.; Optužnicu protiv Vice Vukojevića za provedbom disciplinskog postupka potpisao je 21. studenoga 1959. tadašnji Disciplinski tužilac za slušače Pravnog fakulteta u Zagrebu Mirjan Damaška, danas poznati međunarodni pravni stručnjak s prebivalištem u SAD-u. Vice Vukojević dobio je jednogodišnju zabranu studiranja na Sveučilištu u Zagrebu.

41 Javni tužitelj u Mostaru koji je za Vicu Vukojevića zatražio pritvor zvao se Mato Babić, inače otac kontroverznog pjesnika Gorana Babića koji je početkom 90-tih godina prošloga stoljeća pobjegao iz Zagreba u Beograd gdje je, kako je poznato, nastavio s protuhrvatskom propagandnom djelatnošću.

42 Dosje, str. 145.-147.: Razlozi za lišavanje slobode i rezultati istrage nad okrivljenim Vukojevićem…, svibanj 1960.

43 Nikolić, Kosta: Mač revolucije, OZNA u Jugoslaviji 1944.-1946., Službeni glasnik, Beograd, 2014., str. 182. – 183.

44 Sljedeći citat preuzet je u 'kroatiziranoj' verziji iz radnog materijala za pripremu knjige: Vukušić, Bože: Tajni rat Udbe protiv hrvatskog iseljeništva, Klub hrvatskih povratnika iz iseljeništva, Zagreb, 2001. Svi ostali citati preuzeti iz udbinih dokumenata i knjiga tiskanih u Srbiji u izvornom su obliku.

Točka 16.: Služba državne sigurnosti prihvaća i uspostavlja suradnju s građaninom Jugoslavije ili stranim državljaninom (u daljem tekstu: suradnik) u svrhu izvršavanja određenih zadataka i poslova iz svog djelokruga rada. Prilikom uspostavljanja suradnje s građaninom Jugoslavije ili stranim državljaninom radnici službe državne sigurnosti su dužni poštivati načelo dobrovoljnosti, humanizma, slobode i prava građana.

Točka 17.: Služba državne sigurnosti uspostavlja trajniju i organiziranu suradnju s pojedinim građanima Jugoslavije ili stranim državljanima u zemlji i inozemstvu kada je to nužno u svrhu izvršavanja poslova iz svog djelokruga rada. Ova suradnja prestaje kada prestane potreba za uspostavljenim odnosom ili kada suradnik ne želi daljnju suradnju.

Točka 18.: Suradnik službe državne sigurnosti prikuplja i daje podatke i druga obavještenja o neprijateljskoj djelatnosti, izuzima materijale koji takvu djelatnost dokumentiraju, stvara uvjete za obavljanje tajnog pretresa na mjestu gdje se nalaze dokazi o neprijateljskoj djelatnosti; omogućava primjenu tehničkih sredstava u svrhu otkrivanja neprijateljskog rada i pribavljanja obavještenja radi primjene drugih nužnih mjera; sudjeluje u tzv. dvojnim kombinacijama; izučava i omogućava uključivanje drugih osoba u suradnju sa službom državne sigurnosti; sudjeluje u provjeri osoba, adresa, tajnih lozinki i u izvođenju tajnih akcija; pomaže u praćenju, stvaranju i pribavljanju foto-dokumentacije, kao i u izvršavanju drugih zadataka iz djelokruga rada službe državne sigurnosti.

Točka 19.: Odstupanje od načela uspostavljanja suradnje, utvrđenih u prethodnim točkama ovih Pravila, dozvoljeno je kada na drugi način nije moguće otkrivanje ili dokumentiranje neprijateljskog djelovanja stranih obavještajnih službi, tajne i organizirane neprijateljske djelatnosti grupa i organizacija u zemlji i inozemstvu ili pravodobno sprječavanje izvršenja težih krivičnih djela. U takvim slučajevima služba državne sigurnosti može pridobivati za suradnju i člana grupe ili organizacije koji je sudjelovao u pripremama ili izvršenju krivičnog djela. Služba državne sigurnosti može, u svrhu otkrivanja i dokumentiranja neprijateljskog djelovanja, ugrađivati suradnika u tajni organizirani neprijateljski rad grupa i organizacija u zemlji, vodeći pri tome računa o svojim obavezama koje bi mogle nastupiti kao posljedica eventualne krivične odgovornosti suradnika. U navedenim slučajevima, odluku o uključivanju u suradnju osoba ili ugrađivanju suradnika donosi načelnik službe državne sigurnosti u Saveznom sekretarijatu za unutrašnje poslove, ili načelnik službe državne sigurnosti u republičkom organu unutrašnjih poslova, odnosno drugi od njih ovlašteni čelnik organizacione jedinice službe državne sigurnosti.

Točka 20.: U svrhu izvršavanja zadataka iz svog djelokruga rada služba državne sigurnosti može uputiti suradnika u inozemstvo. Za upućivanje suradnika na izvršavanje posebnih zadataka u inozemstvu nužno je odobrenje načelnika službe državne sigurnosti u republičkom organu unutrašnjih poslova, uz suglasnost načelnika službe državne sigurnosti u Saveznom sekretarijatu za unutrašnje poslove.

Točka 21.: U svrhu prikupljanja podataka o tajnoj i organiziranoj neprijateljskoj djelatnosti služba državne sigurnosti može uspostavljati suradnju sa stranim državljaninom na osnovi njegovog prijateljskog ili ideološkog stremljenja, materijalne zainteresiranosti ili, u posebnim slučajevima, na temelju tzv. kompromitirajućeg materijala.

Točka 22.: Za uključivanje u suradnju stranog državljanina zaposlenog u stranim institucijama u Jugoslaviji, ili stalno nastanjenog u inozemstvu, suglasnost daje načelnik službe državne sigurnosti u Saveznom sekretarijatu za unutrašnje poslove.

Kada se radi o uključivanju u suradnju stalno nastanjenog stranog državljanina u Jugoslaviji suglasnost daje načelnik službe državne sigurnosti u republičkom organu unutrašnjih poslova.

Točka 23.: Ako strani državljanin zbog uspostavljene suradnje bude izložen opasnostima u svojoj zemlji, pa je zbog toga napusti, služba državne sigurnosti dužna mu je pružiti pomoć u rješavanju njegovih osobnih problema, a u slučaju uhićenja pravnu i drugu pomoć.

Točka 24.: Služba državne sigurnosti dužna je pripremiti suradnika, omogućiti mu odgovarajuće uvjete i pružiti mu nužna sredstva za obavljanje prihvaćenih zadataka.

Točka 25.: Služba državne sigurnosti nadoknađuje suradniku stvarne materijalne troškove i izgubljenu zaradu u dinarskim ili deviznim sredstvima, daje obeštećenje u slučaju povrede ili invaliditeta, odnosno oštećenja ili uništenja imovine, kao i drugu odgovarajuću pomoć. Ako prilikom izvršenja zadataka ili u vezi s njihovim izvršavanjem suradnik izgubi život, služba državne sigurnosti dužna je pružiti njegovoj užoj obitelji materijalnu pomoć.

Točka 26.: Za uložene napore, izvanredne rezultate, pokazanu odvažnost i hrabrost prilikom izvršavanja zadataka služba državne sigurnosti može nagraditi suradnika.

Točka 27.: O davanju pomoći, obeštećenja izvanrednih i stalnih novčanih nagrada suradniku odlučuje načelnik službe državne sigurnosti u Saveznom sekretarijatu za unutrašnje poslove, odnosno načelnik službe državne sigurnosti u republičkom organu unutrašnjih poslova, kao i drugi od njih ovlašteni čelnik organizacione jedinice službe državne sigurnosti.

Točka 28.: Uspostavljanje suradnje s građaninom Jugoslavije ili sa stranim državljaninom predstavlja službenu tajnu i radnici službe državne sigurnosti su je dužni čuvati u smislu odredaba čl. 50 i 51. Osnovnog zakona o unutrašnjim poslovima."[45]

Udba je s vremenom modificirala definiciju suradnika da bi ona prema *Pravilima o radu Službe državne bezbednosti* iz 1989. u Člancima 40. do 47. godine glasila:

Član 40.*: Suradnik službe je lice koje svjesno, tajno, organizirano i kontinuirano prikuplja podatke i obavještenja ili izvršava druge zadatke službe. Suradnik po zadacima službe pribavlja podatke i obavještenja o neprijateljsko djelatnost ili podatke od značaja za bezbednost i druge interese SFRJ, pribavlja operativnu, sudsku i drugu dokumentaciju za potrebe službe; izvršava zadatke u preventivnoj zaštitit; stvara uslove za tajni upad i tajni pretres i primjenu drugih operativno-tehničkih i operativnih sredstava i metoda i učestvuje u njihovoj primjeni; neposredno učestvuje u operativnim akcijama, operativnim kombinacijama i dvojnim kombinacijama: plasira pripremljene informacije i dezinformacije; izučava i stvara uslove za angažiranje drugih lica za suradnju sa službom; pod određenim uslovima u ulozi veznika ili rezidenta drži na vezi druge suradnike; učestvuje u identifikaciji, procjeni podataka za lica i drugih podataka i u izvođenju pojedinih akcija; učestvuje u praćenju; izvršava zadatke predviđene za vanredne prilike, slučaj neposredne ratne opasnosti i rata i druge zadatke koje mu služba povjeri. Prema isključivoj ili pretežnoj usmjerenosti suradnik može biti: suradnik na preventivnim zadacima službe, suradnik obavještajac, suradnik rezident, suradnik baza, suradnik u razvoju ili primjeni odnosno stvaranju uslova za primjenu operativno-tehničkog sredstva, konzervirani suradnik i dr.*

Član 41.*: Služba ugrađuje suradnika u neprijateljsku organizaciju ili drugu stranu organizaciju i instituciju u zemlji i inostranstvu, ili ga plasira prema pojedincu, grupi ili organizaciji, kad se procjeni da je takvo ugrađivanje ili plasiranje celishodno na stanovišta bezbednosti zemlje i operativnih interesa službe.*

Član 42.*: Odobrenje za angažiranje (pridobijanje) državljana SFRJ za suradnika daje rukovodilac službe. Odobrenje za angažiranje stranca za suradnika daje rukovodilac službe u republičkom ili pokrajinskom sekretarijatu, uz prethodnu suglasnost rukovodioca Službe u Saveznom sekretarijatu. Odluku za angažiranje suradnika zasnovanu na kompromitirajućem materijalu koji povlači krivičnu odgovornost donosi savezni, odnosno republički ili pokrajinski sekretar, a za angažiranje stranca po ovom osnovu potrebna je prethodna suglasnost saveznog sekretara.*

Član 43.*: Odobrenje za angažiranje, ugrađivanje ili plasiranje suradnika prema pojedin-*

45 Pravila o radu Službe državne bezbednosti, Savezni sekretarijat unutrašnjih poslova, Beograd, 30. siječnja 1967.

cu, grupi ili organizaciji u inostranstvu i diplomatskom ili konzularnom predstavništvu u zemlji daje rukovodilac službe u republičkom ili pokrajinskom sekretarijat, uz prethodnu suglasnost rukovodioca Službe u Saveznom sekretarijatu.

Član 44.*: Kad otežani uslovi onemogućavaju neposredno rukovođenje i održavanje veze s grupom suradnika ili dijelom suradničke mreže u inostranstvu ili u zemlji ili kad postoje posebni razlozi bezbednosti, a kad se za to steknu potrebni uslovi, služba stvara rezidenturu. Rezidentura je grupa pouzdanih suradnika, u zemlji ili inostranstvu, kojom rukovodi suradnik – rezident. Rezident je suradnik posebno odabran i osposobljen da, po instrukcijama službe, rukovodi rezidenturom. Odobrenje za stvaranje rezidenture daje rukovodilac službe. Za stvaranje rezidenture u inostranstvu služba u republičkom ili pokrajinskom sekretarijatu dužna je da pribavi prethodnu suglasnost rukovodioca Službe u Saveznom sekretarijatu.*

Član 45.*: Služba je dužna da suradnika osposobi, pripremi i instruira za izvršenje zadataka i da mu stvori odgovarajuće uslove za rad. Služba je dužna da suradnika angažiranog na zadacima u inostranstvu posebno stručno obuči. Po pravilu, u obuci neposredno učestvuje operativni radnik koji rukovodi suradnikom. Služba je dužna da sa suradnikom unaprijed dogovori način uspostavljanja i održavanja sigurne i efikasne veze i da posebno razradi održavanje veze za slučaj vanrednih prilika, neposredne ratne opasnosti ili rata.*

Član 46.*: Služba je dužna da suradniku pruži pravnu i drugu pomoć u ostvarivanju prava iz člana 25. Zakona o osnovama sistema državne bezbednosti. Služba nadoknađuje suradniku materijalne troškove i izgubljenu zaradu i ličnu i imovinsku štetu proisteklu iz izvršenja zadataka po zahtjevu službe. Za uložene vanredne napore i postignute rezultate, ispoljenu odvažnost i hrabrost u izvršavanju zadataka služba može nagraditi suradnika. Ako je suradnja zasnovana na materijalno osnovi i ako suradnik ispunjava dogovorene obaveze služba je dužna isplatiti suradniku ugovorenu novčanu sumu. Ako zbog uspostavljanja suradnje stranac bude proganjan i prinuđen da napusti zemlju u kojoj živi, služba je dužna da takvom strancu i članovima njegove uže porodice pruži pomoć u rješavanju statusnih pitanja i materijalnog obezbeđenja.*

Član 47.*: Odobrenje za isplatu novčane naknade ili nagrade suradniku daje rukovodilac službe ili rukovodilac nadležne organizacione jedinice kojeg rukovodilac službe za to ovlasti. O zadacima za novčane naknade i nagrade suradnicima u službi se vodi evidencija, po uputstvu saveznog sekretara.*

U ranije citiranom priručniku Centra za stručno obrazovanje službenika SDS-a u Beogradu detaljno je razrađena uloga suradnika Udbe u operativnoj obradi:

Po pravilu, obrada se ne može zamisliti niti otpočeti bez saradnika, mada se može desiti da se pristupi obradi i bez saradnika, na primer, kada u neku stranu misiju dođe obavještajac i prema njemu još nismo uspeli pronaći pogodno lice koje bi angažovali, no zavodimo druge mere: praćenje, kontrola telefona i sl., kako bi obezbedili uvid nad njegovom delatnošću. Takvu obradu ne možemo duže voditi, a da ne dovodimo u pitanje već postignute rezultate i konačan ishod obrade.

Iz tog razloga se pri vođenju obrade postavlja kao osnovni zadatak uspešno pronalaženje – izbor i plasiranje saradnika u objekat obrade, što predstavlja komplikovan i odgovoran posao. Nije jednostavna stvar pronaći i angažovati lice koje ima uslova da živi i radi u neprijateljskoj sredini, a da istovremeno bude vezano za nas i da izvršava naše zadatke. No, ovo se uspešno postiže, a to pre svega zavisi od operativnog radnika i njegove pravilne procene svih aktivnosti – poznavanje objekta obrade, pravilnog izbora ličnosti i kasnije – rukovođenja saradnikom.[46]

46 S obzirom da je jedna od mogućnosti okončanja operativne obrade bila i fizička likvidacija osobe nad kojom je obrada

Do danas, koliko je poznato, napravljena je samo jedna detaljnija analiza obrada i suradnika u jednom dužem razdoblju na prostoru djelovanje neke udbine organizacijske cjeline. Radi se o knjizi *Djelovodnik šefova bosansko-hercegovačke Udbe 1970. – 1992.* u kojoj je objavljen analitički prikaz broja obrada i suradnika u navedenom razdoblju i njihove međusobne korelacije:[47]

Sukladno takvom ustroju, zavođene su obrade i suradnici prema određenoj liniji rada. Kako je u Uvodu ove knjige naglašeno, u ovom Djelovodniku nalaze se imena ili nazivi obrada i suradnika bosansko-hercegovačke Udbe, točnije rečeno Službe državne bezbjednosti Republičkog sekretarijata unutrašnjih poslova Bosne i Hercegovine, od 1. siječnja 1970. do raspada Jugoslavije početkom 1992. godine, važnih sa stajališta glavnih šefova te republičke službe u Sarajevu u tom razdoblju. Ukupno: 4102 obrada i 2354 suradnika, te 5 ostalih slučajeva, uglavnom tzv. akcija. Dakle, sveukupno 6461 slučaj.

Od ukupno 6461 predmeta, dakle 4102 obrada i 2354 suradnika, te 5 ostalih slučajeva zavedenih u Djelovodnik šefova SDB-a RSUP-a SR BiH od 1970. po 1992. godine, pojedini predmeti podijeljeni su u četiri glavne skupine: obrade i suradnici Hrvati, obrade i suradnici Muslimani, obrade i suradnici Srbi te obrade i suradnici svih ostalih nacionalnosti.

Najprije treba napomenuti da je najveći, gotovo apsolutan broj suradnika Udbe hrvatske i srpske nacionalnosti bio zadužen za obrade pojedinaca hrvatske i srpske nacionalnosti, dakle iz vlastite nacionalne grupacije. Tek su poneki bili uključeni u praćenje ostalih obrada po liniji stranih obavještajnih službi i međunarodnog terorizma, uglavnom stranih državljana (Arapi, Rusi, Amerikanci, Nijemci, Britanci, Francuzi itd.). S druge strane, suradnici muslimanske nacionalnosti u pretežitom broju bili su zaduženi za obrade pojedinaca iz vlastite nacionalne skupine, poneki za obrade pojedinca srpske nacionalnosti i grupacije "ostalih", uglavnom Albanaca i Arapa. Velik je broj pratio pojedince u obradi hrvatske nacionalnosti, posebice u političkom iseljeništvu (tzv. emigraciji). Isto tako, veliki broj Muslimana koje je Udba obrađivala kao državne neprijatelje, ponovno ponajviše u iseljeništvu, praćeno je po dvostrukoj liniji – i kao hrvatski (ustaški) nacionalisti i kao muslimanski nacionalisti, odnosno islamski fundamentalisti.

U predmetnom razdoblju Hrvata je bilo 1428 obrada i 734 suradnika, dakle u omjeru cca 2 : 1, Muslimana 815 obrada i 708 suradnika, dakle u omjeru gotovo 1 : 1, Srba 1273 obrade i 794 suradnika, dakle u omjeru cca 2 : 1,5; te među ostalim 586 obrada i 118 suradnika, dakle u omjeru cca 5 : 1. Ako analiziramo navedene brojke i omjere među njima, uspoređujući ih s prosječnim postotkom udjela pojedine nacionalne skupine u ukupnom broju stanovništva u navedenom razdoblju u Bosni i Hercegovini (Hrvata 18,13 %, Srba 33,46 %, Muslimana 40,87 % i ostalih 7,54 %), lako je zaključiti da su bosansko-hercegovački Hrvati bili daleko najizloženiji udbinim represalijama, gotovo u dvostruko većem omjeru, tj. 34,81 %, u odnosu na udio u stanovništvu BiH i, sukladno tome, iz njihovih redova je regrutirano najviše suradnika. Broj obrada i suradnika Udbe među Srbima u odnosu na udio u ukupnom stanovništvu BiH bio je relativno "izbalansiran", dok je broj obrada među Muslimanima u postocima dvostruko manji, a broj suradnika također je znatno manji od njihova udjela u stanovništvu BiH.

Što se tiče grupacije "stali", može se zaključiti da je među njima bio razmjerno veliki broj obrada, posebice ako se iz te grupacije isključe oni koji su se deklarirali kao "Jugoslaveni", pa u njoj ostanu uglavnom strani državljani podrijetlom iz arapskih i afričkih zemalja koji su se nalazili na školovanju u BiH, ili na radu kao stručnjaci stranih poduzeća ili državnih diplomatskih i kulturno-informativnih predstavništava.

provođena, definiran je odnos prema suradnicima koji bi u tome sudjelovali: "Ako se za likvidaciju koristi saradnik, treba ga posebno obučiti i pružiti mu svaku pomoć pri izvršavanju zadatka. Treba mu staviti na raspoloženje sigurna sredstva, obučiti ga u rukovanju ovim sredstvima, lično ga obezbediti, jer najsitniji propusti i nedostaci mogu imati velike posledice po njega".

47 Vukojević, Vice / Vukušić, Bože: Djelovodnik šefova bosansko-hercegovačke Udbe 1970. – 1992., Klub hrvatskih povratnika iz iseljeništva, Zagreb, 2013.

Također, treba napomenuti da se u kategoriji "ostalih" nalazio i priličan broj obrada i suradnika Albanaca, državljana SFRJ koji su živjeli u BiH.

Vice Vukojević bio je pušten 10. srpnja 1961. iz logora Sveti Grgur s 'vrlo lošom karakteristikom' koju je opisao upravitelj logora Nikola Rađenović[48] a zbog čega je već prilikom prve regrutacije u rujnu iste godine bio upućen na odsluženje vojnog roka u jedno od najzabitijih mjesta u tadašnjoj Jugoslaviji - Resen na makedonsko-albanskoj granici. KOS ga je pratio na odlasku u JNA, na odsluženju vojnog roka, a prilikom otpuštanja nadležni KOS-ovac, major Milutin Uskoković, poslao je za njim izrazito negativan komentar koji je zaključio sa sljedećim preporukama:

Mišljenja smo, da mu treba pokloniti punu pažnju jer se radi o čovjeku neprijateljski raspoloženom prema našem društvu. Takođe treba preduzimati mere kako nebi dobio neki odgovoran posao gde bi mogao da nanese štete društvu.[49]

Uskokovićeve udbaške kolege u Mostaru i Zagrebu ozbiljno su shvatile preporuke. Već spominjani suradnik "Mato" dostavljao je seriju izvješća o namjerama "neprijateljske aktivnosti" Vice Vukojevića koji je u međuvremenu nastavio studij prava u Zagrebu.

U isto vrijeme nekolicina zagrebačkih studenata raspačavala je letke protujugoslavenskog sadržaja na širem zagrebačkom području. Udba je osumnjičila Vukojevića da je sudjelovao u tim aktivnostima te se odlučuje za njegovo kidnapiranje 5. lipnja 1965. Sljedećih dva mjeseca Vice Vukojević proživljava strahovita mučenja u ilegalnim udbinim zatvorima, da bi tek 10. kolovoza 1965. bio "legaliziran". "Legalizacija" je bila udbin termin za prijelazno razdoblje u kojem je kidnapirana žrtva iz ilegalnog statusa prevođena u status pritvorenika prema Zakonu o kaznenom postupku[50]

Daljnja obrada Vice Vukojevića vođena je u sklopu Operativne akcije "Šestine" kojoj je cilj bio otkriti aktere raspačavanje letaka u Zagrebu. Udba je kidnapirala još nekoliko osoba,[51] a također i legalno uhitila njih desetak, uglavnom studenta s Tehničkog fakulteta u Zagrebu.[52] Glavni udbini suradnici koji su sudjelovali u Operativnoj akciji "Šestine" bili su "Ličanin", "Javor", "Gradinski", tj. "Pelikan", "Toni" i dr.[53]

Zavođenje Operativnih akcija (OA) također je bilo regulirano raznim pravilnicima o radu Udbe. U Pravilima o radu SDS-a iz 1989. godine OA je definirana u **Članu 108. na sljedeći način:**

Služba zavodi, organizira i vodi operativnu akciju radi izvršenja konkretnih zadataka u zemlji ili inostranstvu koji zahtijevaju usklađeno i sinhronizirano angažiranje veće broja izvršilaca uz širu primjenu sredstava i metoda, mjera radnji, i to:

a) u obezbeđenju članova Predsjedništva SFRJ, šefova stranih država i određenih ličnosti, političkih skupova javnih manifestacija, u bezbednosnoj zaštiti državljana SFRJ na radu i

48 Dosje, str. 161. - 162.

49 Dosje, str. 166. – 167.; Vicu Vukojevića su otpočetka služenja vojnog roka pratila dvojica neidentificiranih suradnika KOS-a.

50 Vidi opis slučaja otmice Krunoslava Draganovića u: Vukušić, Bože: Tajni rat Udbe protiv hrvatskoga iseljeništva, Klub hrvatskih povratnika iz iseljeništva, Zagreb, 2001.

51 Oteti su još bili Ivan Gabelica, Vinko Vučić, Rudolf Arapović i Mate Nevistić.

52 Među uhićenima bili su Branimir Peterner, Ivan Vukić, Robert Peranić, Nikola Burić, Jozo Lukač, Ivan Pavlić, Toma Burić, Krunoslav Nikolić, Tomo Markovinović, Josip Došen, Josip Markus, Ratomir Čanda, Mate Petrović, Zvonimir Nikolić, Zvonimir Marić, Lovorko Barbarić, Zdenko Rukavina, Frane Vrkljan, Ante Matijević, Ranko Oršulić, Anđelko Mijatović, Bruno Bušić, Zvonko Drkulec, Marko Barišić, Dragutin Šibl, Bernard Oršić, Ratibor Paštrović, Ivan Radović, Pavao Slavik, Zvonko Kolar, Nikola Beatović, Petar Šarac, Nedjeljko Teklić i Vinko Grubišić (popis sastavljen prema knjizi: Mijatović, Anđelko: Bruno Bušić, Školska knjiga, Zagreb, 2010.).

53 "Ličanin" je bio Ivan Pandžić, tadašnji student na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, kasnije dugogodišnji zaposlenik u Institutu za jugoslavensku književnost JAZU-a; "Javor" je bio student Ivan Majić koji je ubrzo emigrirao u Njemačku i tamo navodno sudjelovao u "specijalnim akcijama"; "Gradinski" - koji je ubrzo dobio novi pseudonim "Pelikan" - bio je bivši sjemeništarac a tadašnji student matematike i fizike na zagrebačkom Sveučilištu Grgo Bebek koji je kasnije radio kao profesor u Njemačkoj; "Toni" je bio Ante Vuletić, kriminalac iz okolice Vrlike kojega je Udba zavrbovala u pritvoru u Petrinjskoj da špijunira uhićenike u sklopu OA Šestine.

boravku u inostranstvu;

b) radi otkrivanja i sprečavanja složenih ili težih oblika djelatnosti stranih obavještajnih službi, neprijateljske emigracije i unutrašnjeg neprijatelja, radi likvidacije ubačenih terorističkih ili odmetničkih grupa i rasvjetljavanja težih krivičnih dijela.

Odluka o zavođenju, odnosno prestanku vođenja operativne akcije donosi savezni, odnosno republički ili pokrajinski sekretar.

Za zavođenje operativne akcije u inostranstvu, operativne akcije u čijem izvršenju se angažiraju službe dva i više republičkih ili pokrajinskih sekretarijata, kao i radi realizacije zajedničkog rada u smislu člana 15. ovih pravila, odluku donosi savezni sekretar."

Vice Vukojević je 5. siječnja 1965., nakon sedam mjeseci istražnog pritvora i u nedostatku dokaza, bio otpušten iz pritvora. No, tadašnji šef Udbe u Hrvatskoj, Milan Rukavina, nije odustajao. Pretpostavljajući da će Vice Vukojević nakon oslobađanja posjetiti rodbinu u Hercegovini, Rukavina je uputio depešu kolegama u Mostar sljedećeg sadržaja:

U vezi s time poduzmite sve operativne i operativno-tehničke mjere radi kontrole. To isto učinit ćemo i mi u Zagrebu. Potrebno bi bilo da uputite u Zagreb saradnike koji bi mogli Vukojević Vicu kontrolirati."[54]

Zagrebačka Udba nije na tome stala. Zbog pretpostavke da bi Vice Vukojević mogao emigrirati, zagrebački Udbaš Đuro Sertić izvijestio je nadređene 4. ožujka 1966. da je suradniku "Branku"[55] dao zadatak preventivnog širenja dezinformacija protiv Vukojevića među istaknutim hrvatskim emigrantima:

Dana 24. II 1966. godine saopćeno je saradniku "Branko", da po dolasku u Salzbourg – Austrija, saopći svećeniku-emigrantu Cecelja Vilimu, o studentu Vukojević Vici slijedeće:

Vukojević je bio u zatvoru sa ostalim članovima HOP i to 5 – 6 mjeseci. Prije hapšenja Vukojević je obilazio mnoge svećenike i samostan franjevaca kapucina u Dubravi. Svi ostali članovi HOP-a koji su bili tako dugo u zatvoru – izvedeni su na sud, a nisu pušteni na slobodu, dok je Vukojević puštena na slobodu. Ovo je vrlo sumnjivo i u koliko se ikad ovaj čovjek pojavi kod njega /Cecelje/, da vodi o ovom računa, jer je vjerojatno izdajnik.

U ovom smislu "Branko" će pisati i emigrantu Petričević Juri u Švicarsku.

Napominjemo, da je ova dezinformacija dana radi toga, da se onemogući Vukojević Vico, ako slučajno pobjegne u inozemstvo, da dobije podršku pomenutih emigranata."[56]

Udba se konstantno služila širenjem ovakvih i sličnih dezinformacija o osobama koje je obrađivala, a 1967. godine izradila je čak i posebno *Uputstvo o postupku oko pripremanja i plasiranja informacija i dezinformacija.*[57] U predgovoru tog dokumenta kojeg je potpisao tadašnji savezni ministar unutarnjih poslova Radovan Stijačić objašnjeni su razlozi i ciljevi njegova donošenja:

Uputstvo o postupku oko priprema i plasiranja informacija i dezinformacija čije se usvaja-

54 Dosje, str. 393.

55 "Branko" je bio Ivan Cesar, tadašnji asistent na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. U njegovom suradničkom kartonu piše da je "angažiran 7.7.1960. g. na kompromitirajućem materijalu i da je suradnja s njim "prekinuta 23.5.1990.g. zbog izdaje". Cesar je početkom 90-tih prošloga stoljeća osnovao Hrvatsku kršćansko-demokratsku stranku (HKDS), bio ministar bez portfelja u vladi nacionalnog jedinstva 1991. pod premijerom Franjom Gregurićem a 1992. godine kandidirao se na izborima za predsjednika države. Njegovo ime kao suradnika Udbe objavljeno je u filmu "Bruno Bušić – život, djelo i mučko ubojstvo" koji je emitiran 16. listopada 1992. na HTV-u.

56 Dosje str. 394.

57 Dokument Uputstvo o postupku oko pripremanja i plasiranja informacija i dezinformacija objavljen je u knjizi: Leljak, Roman: Naruči ubojstvo u Ljubljani, Društvo za raziskovanje polpretekle zgodovine - Radenci, Zagreb, 2014.

nje traži, bilo je već na mišljenju i verifikaciji kod službi državne bezbednosti u svim republičkim organima unutrašnjih poslova. Primedbi skoro da nije ni bilo.

Na prvobitni projekt izvršena su od strane III sektora SDB SSUP-a neke izmene u pogledu kompozicije i većeg usaglašavanja sa tačkom 35. Pravila službe kojom je primena i plasiranje informacija i dezinformacija utvrdjen kao jedan od metoda u radu službe državne bezbednosti.

U izradi Uputstva nastojali smo konzumirati potrebe savremene operativne prakse vezana za primenu ovog metoda, ma da su još uvek ostala otvorena mnoga pitanja na planu njegove organizovanije, inventivnije i kvalifikovanije primene (pre svega u sverama viših političkih, privrednih i bezbednosnih interesa).

A u Članku 2. Uputstava detaljnije se pojašnjava ta problematika:

U smislu ovog Uputstva pod p l a s i r a n j e i n f o r m a c i j a podrazumeva se n a m e r n o p r u ž a n j e stranim obaveštajnim službama i ekstremnom delu jugoslovenske emigracije i s t i n i t i h podataka i obaveštenja za koja ispoljavaju svoj interes ili se pretpostavlja da će ga ispoljiti, a pod p l a s i r a n j e d e z i n f o r m a c i j a p r o t u r a n j e p o l u i s t i n i t i h i l i p o t p u n o l a ž n i h podataka i obaveštenja.

Pod p o d a c i m a i o b a v e š t e n j i m a podrazumevaju se, prema potrebi, i razni autentični ili lažni /falsifikovani, fotomonitirani/ dokumenti i drugi materijali.

Plasiranje informacija i dezinformacija vrši se najčeće u nameri:

a) da se p r o d r e u izvore obaveštajne i druge tajne i organizovane neprijateljske delatnosti /i na taj način što uspešnije otkrije i dokumentuje takva delatnost, identifikuju i utvrde njeni nosioci, intenzitet, ciljevi, angažovana sredstva, forme i metode/;

b) da se strane obaveštajne službe i ekstremni delo emigracije n a v e d u da svoje akcije, snage i sredstva u što većoj meri usmere i iscrpljuju u pogrešnom pravcu /prema, od strane službe državne bezbednosti, namerno insceniranim i iskonstruisanim dogadjajima, podacima i obaveštenjima/;

c) da se strane obaveštajne službe i ekstremni deo emigracije d o v e d e u z a b l u d u u pogledu postajanja njihovih agenturnih i drugih pozicija u zemlji /dok se u stvari radi o pozicijama i saradnicima službe bezbednosti pomoću kojih se obezbedjuju uslovi za efikasnije sprečavanje delatnosti pojedinih stranih obaveštajnih službi ili ekstremnog dela jugoslovenske emigracije, odnosno za njihovo dezinformisanje tada i po onim pitanjima kada se oceni da če to biti najefektivnije i najcelishodnije;

d) d i s k r e d i t o v a n j a i d e z o r i j e n t i s a n j a, p a s i v i z i r a n j a i r a z b i j a n j a nosioca obaveštajne i druge tajne i organizovane neprijateljske delatnosti, naročito kad se radi o nosiocima takve delatnosti iz redova ekstremnog dela emigracije;

e) da z a š t i t i svoje pozicije, sredstva i metode i to kako ona sa kojima raspolaže i koja upotrebljava u svakodnevnoj praksi, tako i ona koja priprema i organizuje za rad u uslovima rata /stvaranje, pre svega, odgovarajućeg javnog mišljenja o licima koja želimo da zaštitimo kao saradnike službe, odnosno stvaranje podozrenja prema onim licima za koja se osnovano smatra da će u tim uslovima prići ili prebeći na stranu neprijatelja/.

Plasiranje informacija i dezinformacija vrši se i u onim operativnim i operativno-tehničkim merama i radnjama koje služba državne bezbednosti preduzima u poslovima zaštite o d r e d j e n i h ustanova, radnih mesta i područja saglasno tački 8. i 9. Pravila službe.

Služba državne bezbednosti će primeniti metod plasiranja informacija i dezinformacija odnosno vršiće svojim sredstavima i snagama plasiranje onih podataka i obaveštenja koje i kada to do nje zatraže nadležna predstavnička tela i izvršni organi.

Plasiranje informacija i dezinformacija vrši se najčešće preko saradnika službe, a može se, saglasno Pravilima službe, vršiti i na svaki drugi o d g o v a r a j u ć i n a č i n /operativno-tehničkim sredstvima službe državne bezbednosti, preko sredstava javnog informisanja, štampa, radio-televizija, i sl./.

Međutim, nekoliko dana prije Brijunskog plenuma na kojem je smijenjen Aleksandar Ranković sa svih političkih i državnih dužnosti, a pod optužbom da su se po njegovom naređenju događale brojne zloporabe SDS-a[58], Vice Vukojević dobio je rješenje o obustavi postupka po pitanju OA "Šestine".[59] Nakon toga Vukojević je uputio dopise na mnoge adrese, uključujući predsjednika Jugoslavije Josipa Broza Tita, šefa Partije u Hrvatskoj Miku Tripala[60] i kardinala Franju Šepera. Početkom listopada 1967. godine Vice Vukojević zatražio je i dobio putovnicu te je uskoro otputovao u Beč s namjerom upisa na poslijediplomski studij iz prava,[61] pa je Udba prema njemu usmjerila šestoricu suradnika: "Doktora", "Putnika", "Tudora", "Benka", "Marijana" i "Jusufija", a koji su periodično kao studenti ili radnici živjeli u tom gradu.[62] U Beču je našao smještaj kod Rudolfa Arapovića, svog studentskog kolega iz Zagreba koji je također bio otet 1965. godine u OA "Šestine", a kratko nakon puštanja iz pritvora emigrirao je u Austriju.[63]

Vice Vukojević ne uspijeva upisati poslijediplomski studij u Beču pa početkom ožujka 1968. godine odlazi u Pariz gdje dobiva stipendiju za poslijediplomski studij na pariškom Sveučilištu. Udba tada daje zadatak suradniku "Streli", koji povremeno odlazi na studijska putovanja u inozemstvo, da sazna planove Vice Vukojevića u Francuskoj.[64]

U Parizu ga dočekuje niz tamošnjih suradnika Udbe: "Marko", "Lazo", "Đorđe", "Žan" i dr., koji o njemu šalju seriju izvješća svojim nalogodavcima.[65] Posebno informativno iscrpna izvješća o Vici Vukojeviću dostavlja Neven Baričević kojega je upoznao kratko nakon otpuštanja iz logora na Svetom Grguru još 1962. godine u Maslenici kod Zadra.[66] Na temelju njihovih dojava Udba je 23. listopada 1968. zavela Vicu Vukojevića u tzv. *Katalog ekstremista*.[67]

Prisluškujući telefonske pozive u Zagrebu, Udba saznaje 21. siječnja 1970. da je u Pariz otputovao i Bruno Bušić[68] a da ga je tamo dočekao Vice Vukojević. Prethodno je 12. prosinca 1969. surad-

58 Navedene zloporabe opisane su u dokumentu Izvještaj o protuustavnoj delatnosti grupe oko Aleksandra Rankovića i o zloupotrebljavanju Službe državne bezbednosti u političke svrhe koju je sastavilo Savezno izvršno veće 1. prosinca 1966. u Beogradu, dokument je u Arhivu Republike Slovenije pod oznakom AS 1931, t.e. 1404.

59 Brijunski plenum, odnosno Četvrta sjednica CK SKJ, održana je 1. srpnja 1966. na Brijunima.

60 Dosje, str. 505.; Mika Tripalo je bio imenovan šefom posebne komisije koja je trebala ispitati moguće zloporabe u radu Udbe u Hrvatskoj, no njegova komisija je došla do zaključaka - usprkos primjerima poput ovoga s Vicom Vukojevićem - da Udba u Hrvatskoj nije počinila nikakve zloporabe.

61 Dosje, str. 431. i 439.

62 Dosje, str. 445., 451., 468., 473., 476., 479.; "Doktor" je bio Vinko Vrsalović koji je po završetku studija medicine u Zagrebu otišao na rad u Austriju; "Putnik" je bio Ivan Cerovac; "Tudor" je bio Franjo Radoš, emigrant u Beču, kojega je austrijska tajna služba nakon nekoliko godina otkrila kao doušnika Udbe te je zbog toga bio i osuđen; "Benko" je bio Drago Drašković koji se nakon nekog vremena preselio u Švedsku i tamo nastavio s doušničkom djelatnošću, pa je čak po nalogu Udbe u svibnju 1968. postavio bombu u jednoj dvorani u Malmeu gdje je nastupala folklorna grupa "Koleda", ali ga je švedska policija otkrila i uhitila te je bio osuđen; "Marijan" je bio fra Mate Božić, svećenik pri Hrvatskoj katoličkoj misiji u Beču; "Jusufi" je bio Asaf Duraković, tadašnji doktor medicine u Zagrebu, koji se kratko nakon završetka studija odselio u Kanadu gdje ga je na vezu preuzela obavještajna služba jugoslavenskog ministarstva za vanjske poslove - Služba za informiranje i dokumentaciju (SID), da bi se nakon nekoliko godina preselio u SAD gdje je napravio karijeru kao stručnjak za nuklearnu medicinu.

63 Prema dokumentaciji iz Arhiva Republike Slovenije (AS 1931, t.e. 2450, a.e. 62), slovenska Udba je planirala likvidirati Rudolfa Arapovića u akciji pod nazivom "Jakob". No za taj su plan saznale austrijska i američka tajna služba te su sredinom svibnja 1969. godine "evakuirale" Arapovića u SAD gdje se je nastanio u Washingtonu i tamo živio do povratka u Domovinu početkom 90-tih godina prošloga stoljeća.

64 Dosje, str. 443. - 444.; "Strela" je bio Željko Sabol, tada zaposlen u Leksikografskom zavodu u Zagrebu, a radni vijek je završio u samostalnoj hrvatskoj državi kao savjetnik predsjednika Hrvatskog sabora.

65 Dosje, str. 486. – 532.; "Marko" je bio Neven Baričević, emigrant u Parizu koji je u listopadu 1978. odigrao pomoćnu ulogu prilikom likvidacije Brune Bušića; "Lazo" je bio Dinko Jukić (kasnije mu je promijenjen pseudonim u "Šime"), emigrant u Nizi koji je također sudjelovao u "specijalnim akcijama" Udbe protiv hrvatskih političkih emigranata; "Đorđe" je bio Ivan Jukić, brat Dinka Jukića, također politički emigrant koji je pretežno živio u Parizu; "Žan" je bio Gracijan Radica, naturalizirani Francuz iz Splita koji je radio kao pravnik u francuskoj državnoj upravi.

66 Dosje, str. 504.

67 Dosje, str. 469.

68 Dosje, str. 493.

nik "Rade"[69] dojavio da je saznao od suradnika "Laste"[70] kako netko prijeti Bruni Bušiću u Zagrebu i da je Bušić zbog toga odlučio neko vrijeme odseliti u Pariz.[71] Suradnik "Lazo" javlja Udbi senzacionalnu vijest kako Vice Vukojević i Bruno Bušić planiraju otputovati u Španjolsku gdje bi preko tamošnjih veza apelirali na Papu do odustane od primanja u audijenciju jugoslavenskog diktatora Tita.[72]

Na temelju dojava suradnika "Marka" Udba nešto kasnije saznaje da Vice Vukojević i Bruno Bušić planiraju putovati na kanonizaciju Nikole Tavelića 20. i 21. lipnja 1970. u Rim. Zagrebački centar SDS-a donosi odluku o njihovoj obradi u sklopu OA "Dalmacija"[73] za koju biva zadužen Zdravko Mustač.[74] Suradnici Udbe u toj akciji, među ostalima, bili su "Vlado", "Špica", "Tomo", "Putnik" i "Jusufi".[75]

Od listopada 1970. pa do povratka Vice Vukojevića u Domovinu 18. prosinca 1971., Udba se uglavnom interesirala za njegovu ulogu u osnivanju ogranaka Matice hrvatske u Francuskoj i Sjevernoj Americi gdje je boravio nekoliko mjeseci.[76] O tome su najviše izvještavali udbin pariški suradnik "Marko" te "Putnik" koji je posebno dolazio iz Beča u Pariz po nove spoznaje o planovima Vice Vukojevića. O Vukojevićevom posjetu Sjevernoj Americi izvještavali su suradnici "Ivo"[77] iz Clevelanda i "Pločar"[78] koji je tek kratko boravio u SAD-u a inače je živio u Australiji.

Vice Vukojević biva ponovno uhićen 18. siječnja 1972. i od tada do raspada Jugoslavije izložen je permanentnim progonima – pretresima, uhićenjima, sudskim postupcima i presudama, kao i kratkotrajnim pritvaranjima prilikom svakog dolaska Josipa Broza Tita u Zagreb pa i u vrijeme njegove smrti u svibnju 1980. godine.[79] Udba je redovito bila inicijator i izvršitelj progona, ali i marljivi asistent u dijelu zadataka koje je obavljalo pravosuđe. U tom razdoblju Udba uglavnom nije angažirala nove suradnike za praćenje Vice Vukojevića u Hrvatskoj, ali su ga dvojica pod pseudonimima "Žaoka" i "Faraon"[80] i jedan pod punim imenom i prezimenom, Zdravko Marin, nadzirali nakon zaposlenja u zagrebačkom poduzeću *Novogradnja*. Ukoliko je bilo i drugih suradnika, za što mogućnost nije isključena, dokumenti o njima uništeni su pred sam raspad Jugoslavije.

Pri kraju udbina dosjea o Vici Vukojeviću su i dva rezimea o saznanjima o njemu,[81] kao i rješenje od 11. travnja 1990. o obustavi obrade.[82]. U *Rezimeu – operativnom dnevniku* navedene su sve važnije aktivnosti Udbe prema Vukojeviću od 23. ožujka 1967. do 27. siječnja 1989.[83] kada je zabilježena i posljednja Udbina aktivnost prema Vici Vukojeviću.

69 "Rade" je bio Franjo Gaži, financijski direktor Matice hrvatske u Zagrebu.
70 "Lasta" je bio pseudonim operativne obrade, uključujući i ozvučenje kuće, pod kojim je Udba nadgledala Franju Tuđmana.
71 Dosje, str. 498.
72 Dosje, str. 517.
73 Dosje, str 523. – 525.
74 Zdravko Mustač u Centru SDS-a Zagreb radio je od 1964. godine, da bi od 1979. do 1982. godine bio šef istog centra; od 1982. do 1986. bio je šef Udbe u Hrvatskoj, a od 1986. do 1991. šef cjelokupne jugoslavenske Udbe u Beogradu.
75 "Vlado" je bio Rudolf Rudi Pukljak, ekonom Zagrebačke nadbiskupije; "Špica" je bio Josip Penezić, odvjetnik iz Zagreba; dok "Tomo" još nije identificiran.
76 Dosje, str. 544. – 639.
77 "Ivo" je bio Pero Pejar rodom iz Vida kod Metkovića, emigrant u Clevelandu, koji se početkom 80-tih godina prošloga stoljeća nakon doživljenog živčanog sloma vratio u Jugoslaviju.
78 "Pločar" je bio Borivoje Boro Viskić, bivši Ibeovac zavrbovan od Udbe za vrijeme služenja kazne na Golom otoku, a nakon otpuštanja iz logora bio je upućen po zadatku u Australiju; njegov brat Milivoj Viskić bio je predsjednik Odbora za pravosuđe Sabora SRH.
79 Dosje, str. 640. – 926.
80 "Žaoka" i "Faraon" nisu identificirani.
81 Dosje, str. 927., 932., 936. – 938.
82 Dosje, str. 933. – 934.
83 Obrada nad Vicom Vukojevićem obustavljena je nekoliko tjedana nakon Prvog sabora HDZ-a i nekoliko tjedana prije prvih višestranačkih izbora u Hrvatskoj.

Dr. sc. Anđelko Mijatović
Bruna Esih

II. UVOD

Vice Vukojević, Udbin objekt obrade

Vice Vukojević rođen je 6. rujna 1936. u Veljacima kraj Ljubuškog. Njegovi roditelji Jozo i Dragica r. Grbavac, podizali su šestoro djece, tri kćeri i tri sina (dvojica sinova preminula su još kao dojenčad). Kao većina žitelja sela i čitavoga ljubuškoga kraja, obitelj Vukojević bavila se poljoprivredom. U prijeratno vrijeme, do 1941. godine, otac Joze bio je član Hrvatske seljačke stranke.

Djetinjstvo

Ratno vrijeme siromaštva i poratno u kojemu je tamošnje stanovništvo, svakodnevno izloženo komunističkoj represiji, ostavili su teške posljedice. U zapadno-hercegovačkim selima većinu državnih službi obnašali su Srbi i Crnogorci, osobito u 'miliciji' i prosvjeti. Po uzoru na SSSR uvedene su i tzv. radne zadruge, što većina seljaka nije mogla prihvatiti. Odbijanje ulaska u te prisilne radne zajednice bilo je kažnjavano, što je na vlastitoj koži osjetio i Joze Vukojević kada je 1949. godine bio kažnjen tzv. obveznim radom u Jablanici, kao i Vicin brat Ferdo, koji je svoju prisilnu radnu obvezu izdržavao u Varešu. Majka Dragica također je bila poslana na obvezni rad, ali je ipak, stigavši s jednogodišnjim djetetom do Mostara, vraćena kući.

Osnovnu školu Vice Vukojević završio je 1948. godine u rodnom selu, a ondašnju nižu gimnaziju u Ljubuškom gdje je jedno vrijeme stanovao u đačkom domu, sve dok mu to pravo, zbog očevog odbijanja ulaska u radnu zadrugu, nije bilo uskraćeno. Vici je uslijedilo pješačenje od rodnog doma bajerom ili kroz Vitinu i Radišiće do Ljubuškog te nazad, otprilike jedanaest kilometara u jednom smjeru. Nakon male mature 1951. godine, četvrti razred više gimnazije završio je u Ljubuškom. Peti razred gimnazije nastavio je u Mostaru, gdje su mnogi profesori imali neskriven animozitet prema đacima iz ljubuškoga kraja. Šesti razred proveo je u gimnaziji u Sarajevu te naposljetku sedmi i osmi u Imotskom gdje je 1956. godine maturirao.

Još kao đak navikao je na rad i pomaganje roditeljima koji su u skromnim uvjetima podizali svoju veliku obitelj te je odlazio i na fizičke sezonske radove u Slavoniju.

Već u osmom razredu gimnazije u Imotskom, Vukojević dolazi u nemilost tamošnjih političkih struktura nakon što je profesora povijesti Mihu Mastilicu upitao zašto je Boka kotorska 1945. godine isključena iz Dalmacije kojoj je povijesno-pravno stoljećima pripadala.

Posljedice 'izgreda' bile su jasne: Vukojević je ponovno izbačen iz đačkog doma a u svoj dom primio ga je tada Nikola Rebić, otac Vicinih školskih kolega Ante i Alfreda.

Dolazak na studij u Zagreb

U jesen 1956. Vice Vukojević upisao je Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu. U lošim materijalnim uvjetima, bez stana i osigurane prehrane, prvih mjeseci noćio je u prenoćištu na Željezničkom kolodvoru, kod kolega po studentskim domovima i podstanarskim sobicama. Tek na trećoj godini studija u rujnu 1958. dobio je smještaj u studentskom domu na Lašćini. Odlazak

na fizički rad (tada na berbu kukuruza u Palić u Vojvodinu) i dalje je povremeno bio nužan kako bi zaradio za život. Mnogi Vukojevićevi prijatelji i kolege prolazili su kroz iste ili slične životne nedaće, što je svakako imalo utjecaj na njihova razmišljanja o ondašnjim društveno-političkim kretanjima.

Udba u Imotskom prvi put spominje Vukojevića u Izvještaju naslovljenom "po liniji ustaštva", upućenom 22. ožujka 1957. Državnoj bezbjednosti SUP-a kotara Makarska.[1] Izvještaj navodi i Vukojevićevo dopisivanje s gimnazijalcem Antom Rebićem kojega su Udbine strukture u Imotskom vodile kao "neprijatelja". Isti se navod može naći i u Izvještaju Udbe iz Imotskoga poslanog Udbi u Makarskoj 28. svibnja 1957., a na osnovi iskaza suradnika "Hrabrog".[2]

Vukojevićevo društvo u Zagrebu ponajviše su činili tadašnji studenti s područja općina Ljubuški, Grude i Imotski: studenti prava Vlatko Markotić, Ante Pavlak, Ferdo Mišetić i Ante Rebić; studenti medicine Janko Bradvica, Jure Kolak i Kažimir Mišetić, student agronomije Vice Pavlović, student filozofije Mirko Hrstić, student šumarstva Berto Mišetić, student elektrotehnike Petar Sušac i drugi koji će ae kasnije u tekstu spominjati. U mnogo se dokumenata i izvješća, koje je Udba stvarala o Vukojeviću, spominju ta ista imena. Svi su oni bili pozivani na "informativne razgovore" o Vukojeviću, kao i on o njima - uhićivani su, pritvarani i saslušavani nebrojeno puta.

Pod Udbinim nadzorom

Iz dostupne dokumentacije Udbine provenijencije o Vukojeviću među prvima je dokument od 19. siječnja 1959.[3], a odnosi se na iznošenje njegova mišljenja na sastanku koji su studenti s područja ljubuške općine u ljeto 1958. imali s predstavnicima lokalne vlasti. Uz naznaku da potječe iz ustaške obitelji, u izvještaju se "prepričavaju" Vukojevićevi komentari s navedenog sastanka: o preduvjetima za dobivanje stipendija, o niskom standardu i velikoj birokraciji, izražavanju žaljenja za uhićenim pripadnicima "Mlade Hrvatske" [s čim Vukojević u to vrijeme nije bio upoznat, op. ur.] i, usprkos tome, izražavanju vjere u njihov uspjeh. Nadalje, da se u ljubuškoj gimnaziji više uči srpski nego hrvatski jezik, da je to zbog toga što srpsko-hrvatski jezik i povijest predaju Crnogorci, da se s time želi ubiti nacionalni osjećaj u hrvatske omladine, itd. Istaknuto je da su studenti u razgovoru službenicima sugerirali da koriste Boranićev, zagrebački, a ne Belićev, beogradski pravopis te da je Vukojević još od ranije poznat kao nacionalist.

Iako su studenti tada, uočavajući postojeće probleme kraja iz kojega dolaze, sa službenicima općinskih vlasti razgovarali otvoreno i s povjerenjem, taj je razgovor ocijenjen kao neprijateljski i često će se spominjati u kasnijim Udbinim dokumentima o Vukojeviću.

Osnivanje Zavičajnog kluba 1959.

Kako bi imale što bolji uvid u ideološke i političke stavove te kretanja među studentima s bosansko-hercegovačkog područja, političke i sigurnosne službe Bosne i Hercegovine osnivale su zavičajne klubove po Zagrebu. Tako su općinske vlasti Ljubuškog i Gruda, a u sprezi s mostarskom Udbom, potaknule osnivanje Zavičajnog kluba za studente i srednjoškolce s područja ljubuške i grudske općine na studiju i školovanju u Zagrebu, pri čemu se računalo na svesrdnu 'pomoć' studenata pripadnika Saveza komunista Jugoslavije, također s područja navedenih općina.

Osnivanje Zavičajnog kluba, po svojim posljedicama, bilo je prijelomnim događajem u životu mnogih studenata koji su od tada, poput Vukojevića, ne samo onemogućavani u studiju, već proganjani desetljećima, provodeći mladost i živote po zatvorima.

Na traženje predsjednika općine Ljubuški Jure Galića (Rojaka), Gento Musa, student ekonomije iz Klobuka i član SKJ, u ožujku 1959. sazvao je inicijativni sastanak kojemu su prisustvovali studenti Gento Musa, Krešo Musa, Mirko Hrstić, Vlatko Markotić, Vice Vukojević, Janko Bradvica, Ante Pavlak, Jure Kolak, Vice Pavlović, Milan Artuković, Kažimir Mišetić, Drago Mlinarević, Jerko Šarić, Vinko Vučić i drugi. Prvi zadaci bili su sastavljanje Statuta kluba, pronalazak prostorija za njegovo djelovanje te osnivanje odbora za pripremu osnivačke skupštine. Na sastanku

1 Dosje, str. 6. – 7.
2 Dosje, str. 9. – 10.
3 Dosje, str. 13.

je prihvaćen Program kluba: pomoć rodnom kraju, organiziranje raznih predavanja, pomoć novim studentima u Zagrebu, pronalaženje stipendija i drugih oblika pomoći za bolje uvjete studiranja i života u Zagrebu. Osnovan je i Inicijativni odbor zadužen za pripremu osnivačke skupštine. U odbor su ušli Gento Musa, Vlatko Markotić, Mirko Hrstić, Ivan Petrović, Rade Primorac, Drago Mlinarević, Slavo Šimunović, Vice Vukojević i još nekolicina drugih studenata. Predsjednikom odbora imenovan je Gento Musa.

Ubrzo je održan i sastanak Inicijativnog odbora koji je vodio njegov predsjednik Musa. Na sastanku je raspravljano o pripremi za održavanje osnivačke skupštine kluba, o pravilima kluba te osobama za radno predsjedništvo. Zbog potonjeg se i nakon sastanka nastavila žučna rasprava. Na jednu stranu svrstali su se, i među sobom agitirali, studenti članovi SKJ: braća Gento, Krešo Musa, Milan Artuković, Ivan Petrović te Vid Čuljak, redom svi iz Klobuka, dok je većina studenata bila protiv njihovih izbornih prijedloga i odlučila ih je osporiti.

U tu svrhu u studentskom domu u Odranskoj 20, u sobi studenta Janka Bradvice, održana su dva sastanka. Na prvom sastanku 25. ožujka 1959. našli su se Vlatko Markotić, Janko Bradvica, Vice Pavlović, Petar Sušac, Ivan Barbir (student agronomije), Ana Herceg (student farmacije), Jure Kolak, Pavo Grizelj (student filozofije), Slavko Šimunović (student ekonomije), Vinko Vučić (student prava), Kažimir Mišetić (student medicine), Milenko Čuljak (đak osmog razreda gimnazije) i Vice Vukojević. No, tada nisu znali da se među njima 'skrivao' i suradnik Udbe pseudonima "Jakiša" koji je sve informacije sa sastanka i o ostalim tadašnjim događanjima, prenio Ivanu Graniću iz Odjeljenja Udbe Mostar i to 21. svibnja 1959. u Zagrebu.[4]

Tada, u Bradvičinoj studenskoj sobi, sastavljen je popis od jedanaest osoba koje su svi bili spremni podržati: Kažimir Mišetić iz Grabovnika, Slavo Šimunović iz Gruda, Mirko Hrstić iz Radišića, Janko Bradvica, Vice Vukojević i Vice Pavlović iz Veljaka, Veselko Raspudić iz Lipna, Ana Herceg iz Ljubuškog, Krešo Kraljević iz Graba, Pavo Grizelj iz Gruda i Marijan Brkić iz Klobuka. Za predsjednika kluba bio je predložen Vlatko Markotić, a za odbor Mirko Hrstić, Slavo Šimunović, Kažimir Mišetić, Marijan Brkić, Ana Herceg, Vice Pavlović, Veseljko Raspudić, Janko Bradvica, Pavo Grizelj, Vice Vukojević i nekolicina drugih. Predložena su i pitanja za osnivačku skupštinu kluba koja su uključivala otvorene probleme ljubuške općine.

Upravo na prijedlog suradnika "Jakiše" odlučeno je da sastanak treba ostati u strogoj tajnosti.

Ista grupa studenata još se jednom sastala 29. travnja u studentskom domu "Sava" u Odranskoj 20, zbog dogovora kako animirati što više studenata i srednjoškolaca istomišljenika.

Osnivačka je skupština održana 3. travnja 1959. u studentskom domu u Tvrtkovoj ulici u Zagrebu i prisustvovalo joj je oko stotinu studenata i srednjoškolaca iz općina Ljubuški i Grude, a uz njih profesor Ante Čuvalo i August Gavran, Ljubušaci koji su živjeli u Zagrebu, te ispred općine Ljubuški narodni poslanik i predsjednik općine Jure Galić (Rojak) i direktor gimnazije u Ljubuškom prof. Omer Nametak.

Napetosti između članova SKJ i onih koji to nisu bili, jasno se iščitavala. Izabrana je glasačka komisija.

Ivan Petrović, član Univerzitetskog odbora, upozorio je da se đaci srednjih škola, po dotadašnjoj praksi, ne mogu učlanjivati u studentske klubove i sudjelovati u odabiru vodstva kluba, jedino mogu prisustvovati. Nakon toga su đaci, njih dvadesetak, demonstrativno napustili skupštinu.

Nakon pročitanih pravila kluba razvila se rasprava. Kao što je bilo dogovoreno na prethodnom 'tajnom sastanku', otvorilo se pitanje stipendiranja studenata iz drugih krajeva, naročito Srba i Crnogoraca, od strane općinskih odbora Ljubuški i Grude, jer oni nisu ostajali dugo u ovim krajevima i nisu bili zainteresirani za njihov napredak, uz činjenicu da su kroz školovanje i nastavu inzistirali na ćirilici i srpskim piscima, ciljano odbacujući sve što je hrvatsko. Nadalje, Mirko Hrstić predložio je da se intervenira kod vlasti kako bi se omogućilo pripadnicima organizacije "Tiho", a koji su bili isključeni 1957. godine iz gimnazija u Imotskom i Ličtici (Širokom Brijegu), nastavak školovanja. Vice Pavlović i Ante Pavlak primijetili su da se u Ljubuškom ništa ne gradi i da vlasti ne vode brigu o narodu, da je seljak opterećen porezom, itd.

U daljem raspravljanju predložena su 23 studenta kandidata za Upravni odbor Kluba. Iako je

4 Dosje, str. 19. – 22.

bilo prijedloga da se izbor obavi aklamacijom, ipak je usvojen izbor članova tajnim glasovanjem. Osim KažimiraMišetića, s čim su svi bili suglasni, nitko predložen od strane studenata članova SKJ nije bio izabran. Prošla je lista dogovorena na 'tajnom sastanku' kod Bradvice, a od izabranih jedino je student Drago Mlinarević iz Tihaljine bio član SKJ.

Komentar na izbor od strane nezadovoljnika čiji prijedlozi nisu prošli bio je da *"izabrani više sliče na crkveni odbor nego na vodstvo jednoga kluba"* i da se to ne smije dozvoliti. Napetost je rasla. Izabrani su isticali da im je vjera i zakonom dozvoljena i da su kritike neumjesne. No, predsjednik općine Ljubuški Jure Galić Rojak zaključio je kako je Komunistička partija vodila narodno-oslobodilački rat i pobijedila, kako se i osobno ne slaže s takvim izborom a da ga neće priznati i općinski narodni odbori.[5]

Skupština je trajala oko osam sati i završila je u vrlo mučnoj atmosferi.[6]

Nakon nekoliko dana konstituiran je Upravni odbor Kluba. Za njegova predsjednika izabran je Vlatko Markotić, za prvog potpredsjednika Slavo Šimunović, za drugog potpredsjednika Drago Mlinarević i za tajnika Mirko Hrstić.

Njihov izbor i značaj problematizira Izvještaj Ivana Granića sastavljen 20. travnja 1959. na osnovi informacija suradnika "Hercegovca".[7]

Članovi izabranog vodstva Kluba od tada su u Udbi identificirani kao "narodni neprijatelji", te su idućih desetljeća praćeni na svakom koraku.

Studentske demonstracije 1959.

U Studentskom centru u Zagrebu, zbog loših uvjeta i prehrane, izbile su oko 13 sati 11. svibnja 1959. studentske demonstracije. Veća skupina studenta krenula je prema Gornjem Gradu do Vladimira Bakarića, tada predsjednika Sabora SRH i člana Izvršnog komiteta Centralnog komiteta SKJ. Studentsku kolonu u Frankopanskoj ulici dočekala je 'milicija' koja je studente pretukla, a potom uhitila i zatvorila. Mnogi su bili prekršajno kažnjeni.

Tog dana ranije, u Studenskom centru na ručku bio je i Vice Vukojević[8], a odmah zatim vratio se u Studentski dom na Lašćini, radi učenja. Za njim su na Lašćinu došli Vlatko Markotić i Ivan Martinek, tada obojica studenti četvrte godine prava. Saznavši od Martineka za demonstracije, sastali su se u Markotićevoj studentskoj sobi gdje su im se pridružili Ante Pavlak, student druge godine prava te Janko Bradvica i Šime Šimić, studenti pete godine medicine. Prokomentirali su demonstracije, a potom se razišli u svoje sobe na učenje.

Uvečer su Markotić i Vukojević krenuli zajedno na večeru u Studentski centar, stigavši oko 20 sati. Na samom ulazu u Centar stajao je plakat kojim se pozivalo studente da ne idu na večeru dok se ne puste studenti iz zatvora, a grupa okupljenih studenata to je i glasno izvikivala. Oko 22,30 sati, Markotić, Martinek i Vukojević uputili su se natrag u dom na Lašćini.

Istu večer u Studentskom centru Marijan Cvetković, član CK SKH i sekretar Saveza komunista grada Zagreba, nastojao je umiriti demonstrante, uvjeravajući ih da će se sve biti riješeno. Studenti su zahtijevali da se pritvoreni puste na slobodu.

Međutim, Ivan Martinek, koji je bio član CK narodne omladine Hrvatske, prenio je službeniku Udbe Milani Mandiću da je čuo od studenta Ina Badurine, člana SKJ, kako je Vukojević *"za vrijeme govora druga Cvetkovića zviždao, vikao da se Cvetkoviću ne dozvoli govoriti, zatim 'ua', itd."*[9]

Nakon nekoliko dana na Pravnom fakultetu kolega Krešimir Musa upitao je Vukojevića kako mu je 'promašilo' sudjelovanje u demonstracijama, na što je Vukojević odgovorio da mu je to najveći životni promašaj.[10] Ta je izjava upisana kao veliki krimen Vukojevića protiv tadašnjega

5 Jure Galić Rojak tada je nastupio s puno izravnijim riječima popraćenim psovkama: "S ovim će Udba još imati posla!". Danas je predsjednik Saveza boraca BiH i predsjeda obljetnicama zasjedanja AVNOJ-a u Jajcu.
6 Dosje, str. 21.-22.
7 Dosje, str. 17.
8 Dosje, str. 30. – 32.
9 Dosje, str. 40.
10 Dosje, str.16.

društvenog uređenja, a u Udbinim zabilješkama spominjat će se još dugo.

Pod nadzorom Udbe

Rezultati izborne skupštine Zavičajnog kluba studenata ljubuške i grudske općine, kao i studentske demonstracije, Udbi su bili odličan povod da se još više pozabavi "problematičnim studentima".

Tako je 19. travnja 1959., u već spomenutom razgovoru Ivana Granića iz Odjeljenja Udbe Mostar s Krešimirom Musom, otvoren niz društveno-političkih 'pitanja'. S Musom je Vukojević pohađao gimnaziju u Imotskom, zajedno su upisali Pravni fakultet i, činilo se, bili su prijatelji. No, 'prijatelj' Musa Graniću se raspričao kako se Vukojević još kroz gimnaziju isticao kao nacionalist, da je često govorio kako su Hrvati, kao i hrvatska nacionalna povijest i jezik zapostavljeni i da u tadašnjoj vlasti u odnosu na Srbe nemaju ista prava. Naveo je Musa Graniću i da je uočio da se Vukojević u Imotskom često družio s profesorom latinskoga jezika Antom Odakom, bivšim svećenikom, kojemu ga je preporučio upravo Vlatko Markotić, tada već student u Zagrebu. Često je zajedno s Antom Pavlakom Vukojević odlazio prof. Odaku, a Odak ga je nakon završetka školske godine čak posjetio u Veljacima, što je Musi bilo sumnjivo, jer je prošao kraj Musine kuće, *"a nije se i k njemu svratio"*. Nastavio je Musa kako se Vice još jednom sreo s prof. Odakom u Zagrebu, jer je ovaj prijatelj i s Milom Borasom, tada asistentom na Pravnom fakultetu, kojemu je preporučio Vlatka Markotića, Antu Pavlaka i Vukojevića, da im bude 'pri ruci'. Musa je naveo da se s Vukojevićem i on družio i zajedno učio na fakultetu, ali da su neslaganja nastala nakon što se on, Musa, učlanio u SKJ.

U svezi osnivanja Zavičajnog kluba u Zagrebu, ispričao je Musa, Vukojević je održavao sastanke sa studentima i đacima nekomunistima, rodom s područja ljubuške općine, a sve kako bi preuzeli vlast, što im je i uspjelo. Bio je uvjeren kako Vukojević i nešto ozbiljnije smjera, iznoseći s kim se sve družio, a među ostalima istaknuo je Vinka Lijovića koji je na Pravnom fakultetu tijekom sastanka SKJ o studentskim demonstracijama tražio da se 'milicija' treba pozvati na odgovornost zbog toga što je primijenila silu.[11]

Na spomenutim razgovorima sa suradnicima "Jakišom", "Hercegovcem" i "prijateljem" Krešimirom Musom, Udba je temeljila većinu tadašnjih izvještaja i informacija o Vukojeviću.

I šef Ispostave UDB-e u Ljubuškom Jure Granić sastavio je izvještaj o Vukojeviću – da se negativno izražavao o tadašnjem društvenom i političkom životu, *"imao negativno držanje po nacionalnom pitanju pa se izjašnjavao kako su u Ljubuškom Crnogorci na vlasti koji određuju stipendije (...) kako se zapostavlja hrvatski jezik i književnost (...) navodio je primjer književnika Tina Ujevića, da je to književnik svjetskog glasa, a da se nije prerađivao u ljubuškoj gimnaziji."*[12]

Istina je zaista i bila – tih je godina u Ljubuškom sekretar za prosvjetu bio Mićo Todorović iz Srbije, a ljubuška općina, siromašna u svemu, iznašla je za stipendiju čak sedam studenata iz Crne Gore.

Prvo uhićenje

Zbog studentskih demonstracija Vice Vukojević uhićen je 10. lipnja 1959., a sljedećeg dana bio je saslušan u prostorijama Državne bezbjednosti SUP-a Zagreb, na Zrinjevcu 7.

Tih su dana također uhićeni i saslušavani: Vlatko Markotić 6. lipnja 1959.[13], Janko Bradvica i Jerko Šarić 8. lipnja 1959.[14] te Ante Pavlak 10. lipnja[15] i 11. lipnja 1959.[16]

Na osnovi svih izjava i zabilješki koje je vodio službenik Milan Mandić, o Vici Vukojeviću je sastavljena informacija o sudjelovanju u demonstracijama. Za njegovo ponašanje prilikom saslušanja navedeno je: *"Njegovo držanje na saslušanju bilo je dosta hladno i promišljeno, što re-*

11 Dosje, str. 14. – 16.
12 Dosje, str. 18.
13 Dosje, str. 24.-25.
14 Dosje, str. 26.
15 Dosje, str. 27. – 29.
16 Dosje, str. 33 – 37.

zultira iz već naprijed dogovorenog stava kako će se držati na istrazi. Predlažem najoštriju mjeru sigurnosti protiv njega."[17]

U još jednom analitičkom tekstu "Učešće – držanje", ali bez datuma i imena ovlaštene osobe, u pet točaka navedeno je: 1.) Poslije podne je [Vukojević, op. ur.] bio u Centru a prije toga u sobi [na Lašćini] sa studentima Markotićem, Bradvicom, Šimićem i Pavlakom; 2.) Uvečer je u studentskom centru *"bio glasan i aktivan u komentarisanju i pravljenju nereda*" te je ostao do kraja okupljanja studenata (taj je zaključak donesen na osnovi Pavlakove izjave, a navodi se da Vukojević to ne priznaje); 3.) S Markotićem je organizirao tajne sastanke studenata Hercegovaca u vezi s osnivanjem Zavičajnog kluba studenata iz ljubuške općine te su *"dogovorili svoju listu i način obaranja komunista koji budu predlagani za odbor"*; 4.) nekoliko dana prije Vukojević je raspravljao sa studentima Hercegovcima kako treba obići maturante u Ljubuškom i "*nagovarati da dolaze na studije u Zagreb, kako bi bili svi na okupu i kako bi se jačala nacionalna svijest"*; 5.) Vukojević i Pavlović rekli su studentu Primorcu, članu SKJ, *"da ne misli da će ovi postupci ostati bez posljedica*".

Na kraju iste analize je *"utisak"* o Vukojeviću: *"Držanje potpuno hladno i promišljeno, vidi se da su o svom držanju svi prodiskutirali i dogovorili. Predlaže se za najoštriju kaznu."* Ispod otipkanoga teksta običnom olovkom dopisano je: "*izgon 2 god. + 1 mj. zatvora*."[18]

Pred sucem za prekršaje i pod kontrolom Udbe

U skladu s naprijed navedenim te zahtjevom SUP-a Narodnog odbora grada Zagreba od 12. lipnja 1959. da se nad Vicom Vukojevićem povede kazneni postupak, 13. lipnja izveden je pred suca za prekršaje NO grada Zagreba Vladimira Jagića. U rješenju o kazni stoji da je Vukojević "*11.V. 1959. od 20 sati do 22,30 sati sa većom grupom studenata u Studentskom centru sudjelovao u grubom narušavanju javnog reda i mira svojim naročito drskim ponašanjem*", zbog čega je izrečena kazna zatvora u trajanju od trideset dana i zaštitna mjera *"upućivanja (…) na boravak u određeno mjesto u trajanju od 2 (dvije) godine*". U obrazloženju kazne navodi se da je Vukojević u administrativno-kaznenom postupku poricao optužbe SUP-a.[19]

Tjedan dana nakon presude, SUP NO grada Zagreba naredio je pretragu Vukojevićeve sobe u Studentskom domu na Lašćini, radi mogućega pronalaska literature i korespondencije, interesantnih organima unutrašnjih poslova.[20] Iz izvještaja Državne bezbjednosti SUP-a NO grada Zagreba, s potpisom načelnika odjeljenja Antića Uzelca, ali bez datuma, navodi se da su uz Vukojevićevu pretražene i sobe Vlatka Markotića i "*ostalih*". Kod Vukojevića pronađene su knjige *Ideologija hrvatskog seljačkog pokreta* Ive Šarinića *"koja ne dolazi u nastavno gradivo na fakultetu"*, Sveto pismo dr. Ivana Šarića *"koje nije izuzeto*", te jedan notes s određenim mislima i tekstovima A. G. Matoša i Stjepana Radića.[21]

Džemal Numankadić iz Odjeljenja Udbe Mostar sastavio je "Prijedlog za registraciju i stavljanje pod kontrolu Vukojević Vice".[22] U tom prijedlogu navedeno je, između ostaloga, da Vukojević potječe iz siromašne seljačke obitelji koja je simpatizirala ustaški pokret, *"ali od uže rodbine nije imao nikoga u ustaškim vojnim formacijama*", da mu je otac istaknuti HSS-ovac koji i u ono vrijeme djeluje neprijateljski na haesesovskoj liniji, da je u vrijeme studija u Zagrebu zapažen kao nacionalist, da je sudjelovao u organiziranju Zavičajnog kluba studenata iz Hercegovine u vodstvo kojega je i sam izabran, a da bi taj Klub trebao služiti kao 'punkt' za ilegalni neprijateljski rad istoj skupini. Naročito se istaknuo, napisao je Numankadić, u studentskim demonstracijama u svibnju 1959. u Zagrebu, a i pripadnik je jedne ilegalne organizacije u Zagrebu (na osnovi ranije danih iskaza Petra Sušca i Ivana Milićevića). Navedeno je da Vukojević i dalje djeluje neprijateljski, održava tajne sastanke s omladinom i kažnjenim studentima te ih potiče na neprijateljski rad bodreći ih da ne klonu duhom. Vukojević svakako u svojoj sredini važi kao duhovni hranitelj i ideolog, a zbog upornosti i istrajnosti, odaju mu priznanje smatrajući ga vrlo utjecajnim.

17 Dosje, str. 32.
18 Dosje, str. 23.
19 Dosje, str 42. – 43.
20 Dosje, str. 47.
21 Dosje, str. 46.
22 Dosje, str. 11. – 12.

Kako, po Numankadiću, postoje indicije i da organizirano neprijateljski djeluje, interesantan je Udbi i potrebno ga je staviti pod kontrolu.

Navod iz Numankadićevog prijedloga - kako je zbog sudjelovanja u studentskim demonstracijama Vice Vukojević kažnjen s mjesec dana zatvora i upućen u određeno mjesto boravka u trajanju od dvije godine - upućuje da je taj dokument nastao otprilike u ljeto 1959. godine.

Formalnu kontrolu nad Vukojevićem uspostavio je Udbin djelatnik Vice Sopta iz Odjeljenja Udbe Mostar u srpnju 1959. s otvaranjem dokumenta "Podaci o kontroli"[23]. Uz osnovne osobne podatke, u rubrici *"linija djelatnosti"* upisao je "nacionalista", uz objašnjenje da *"postoji osnovana sumnja i pretpostavka da je član nacionalističke organizacije"*. U rubrici o suradnicima sa zadatkom praćenja Vukojevića, Sopta je zapisao da ga je od 1957. godine pratio Udbin suradnik "Jakiša", a od 1959. i suradnik "Mate", oba rođena 1937. godine.

Izgon u Veljake

Nakon izdržane jednomjesečne kazne 13. srpnja 1959. nastupila je 'zaštitna mjera' upućivanja Vukojevića na boravak u određeno mjesto – u rodne mu Veljake. U vezi s tim SUP NO grada Zagreba, s potpisom načelnika Antića Uzelca, uputio je dopis DB SUP-u NOK u Mostaru u kojem se, između ostalog, navodi da se treba kontrolirati Vukojevićevo ponašanje, da ne smije napuštati određeno mjesto boravka osim u slučaju smrti ili bolesti člana obitelji ili rodbine te da mu se može ponuditi radno mjesto *"koje može biti i fizičke prirode, ali nije dužan da radi"*. Sve pismene podneske za prekid te 'zaštitne mjere' trebalo je uputiti SUP-u Zagreb a ukoliko bi svojim ponašanjem štetno djelovao na okolinu, ne pridržavajući se uputa o načinu izdržavanja 'zaštitne mjere', Državni SUP FNRJ bio je slobodan donijeti rješenje o upućivanju u određeno mjesto i određenu ustanovu.[24]

Upućen u rodne Veljake, Vukojević je iz Zagreba - preko Prijedora, Banja Luke, Sarajeva i Mostara - 20. srpnja 1959. doveden u Ljubuški gdje je, uz Zapisnik, upozoren o svojim obvezama: tri puta tjedno, dakle ponedjeljkom, srijedom i subotom, morao se javljati organima Stanice Narodne milicije u Vitini.[25]

Nakon mjesec dana boravka u Veljacima, od Vukojevića je Udba ponovno pokušala napraviti 'slučaj'.

U kolovozu 1959., kraj groblja u Cvrkića strani u Klobuku, kamenjem je navodno bio napadnut već spominjani Krešimir Musa iz Ljubuškoga, student i aktivni član SKJ u Zagrebu. Istu je noć do Vukojevića u Veljake biciklom svratio do tada nepoznati mu srednjoškolac, predstavivši se kao Ivan Majić iz Vitine i pohvalivši se kako je upravo "pretukao" Musu. Vukojević je ostao suzdržan, a Majić je otišao.

Očekivano, već je s jutrom Vukojević - uz još mnoge studente i srednjoškolce iz okolnih i bekijskih sela - bio priveden na saslušanje u Stanicu milicije u Vitini. Vukojevića su saslušavali Ivan Granić iz Odjeljenja Udbe Mostar i Haso Fazlinović iz Ispostave SUP-a Ljubuški. Budući da je Vukojević odlučno negirao bilo kakvu vezu s tim činom, Granić mu se obratio: "*Vice, mi znamo da ti nisi, ali znamo da znaš tko je, reci tko je, odmah ideš kući.*" Vukojević nije popustio te je nakon više sati bio pušten kući.

Ivan Majić, kasnije se saznalo, bio je polaznik Škole unutrašnjih poslova u Srijemskoj Kamenici a od toga vremena djelovao je kao Udbin suradnik pod imenom "Javor".

Nedvojbeno je bilo kako je akcija provedena s namjerom da se Vukojevića, a vjerojatno i druge studente već kažnjene protjerivanjem u rodna mjesta, navede u novu priču koja bi bila Udbin motiv za nastavak progona. Još gore od toga, da je Vukojević tada nasjeo na udbaške konstrukcije ('modus operandi') te da je Majićev navodni napad na Musu odao Graniću, Majić bi bio zatvoren i postao žrtvom (koja bi se kasnije sjajno infiltrirala u "neprijateljske" redove), a Vukojević bi u očima svojih kolega i istomišljenika postao denuncijant i suradnik Udbe.

23 Dosje, str. 5. – 6.
24 Dosje, str. 48. – 49.
25 Dosje, str. 50.

Svaki se korak prati

Od dana 'izgona' u Veljake, studenti i srednjoškolci bili su izvrgnuti stalnom praćenju Udbinih suradnika, često najbližih susjeda i kolega. Među takvima posebno je bio aktivan suradnik "Mate", uporno naglašavajući "neprijateljsku" ulogu Vice Vukojevića. Tako je 24. srpnja 1959. izvijestio da je sudjelovao "na vjerskom zboru" 20. srpnja na Ilindan, ujedno i blagdan župe Veljaci, te da je i tom prilikom među skupinom studenata agitirao za pomoć pojedinim siromašnim seljacima kao i župniku u poljoprivrednim poslovima, ali i pričao viceve na račun Narodne milicije u Zagrebu.[26]

Da je premalo i kažnjen u odnosu na sve što je radio, Vukojević je komentirao među svojim prijateljima Markotićem, Bradvicom, Pavlakom i drugima već odmah po dolasku u Veljake a nakon izdržane zatvorske kazne, stoji u Izvještaju Ivana Granića sastavljenom 20. kolovoza 1959. A prema informacijama istoga "Mate" navedenim studentima Vukojević se tada srdačno obratio riječima: *"Drage kolege revolucionari, neobično mi je drago i sretan sam da smo se ipak našli opet zajedno nakon ovog brodoloma, koji je gorka pilula za naš neoprezan rad."*[27]

Opširan je i "Matin" izvještaj Jusufu Dvizcu iz Odjeljenja Udbe Mostar od 11. rujna 1959. U njemu se problematizira osnivanje novog kluba studenata Ljubuškog i Gruda.[28] Taj se klub, u stvari, osnivao kako bi se do kraja poništilo djelovanje već osnovanog Zavičajnog kluba u Zagrebu koji nikad nije bio registriran od strane Sveučilišnog odbora, a iz razloga što u Udba nije uspjela u svojoj zamisli da ga vode studenti članovi KP. Nasuprot tome, odmah po osnivačkoj skupštini drugog Kluba, dodijeljene su mu prostorije u tadašnjoj Ulici braće Kavurića pored HNK u Zagrebu. Cijelu organizaciju Kluba proveo je Mirko Grgić, službenik Udbe iz Ljubuškoga koji je po tom zadatku bio i poslan na studij u Zagreb.

Ponovno je "Mate" 14. studenoga 1959. dao izjavu Jusufu Dvizcu. Tu je Vukojevića optužio za druženje s fra Zdenkom Galićem koji ga je opskrbljivao katoličkom literaturom.[29]

U isto vrijeme u sreskom zatvoru (Ćelovina) u Mostaru saslušan je 16. studenoga 1959. Ivan Milićević koji je svjedočio, a prema saznanjima koje je dobio od Joze Hrstića, da su upravo Janko Bradvica i Vukojević *"glavni organizatori demonstracija"*, a ujedno i *"članovi ilegalne nacionalističke organizacije"*.[30]

Spomenimo i *"lično zapažanje"* 'milicionara' Paške Brkića od 21. studenoga 1959., koji je toga dana, boraveći u ambulanti u Vitini, kroz prozor vidio kako Mirko Hrstić i Vukojević odlaze u kuću Franje Majića, zvanog Talić. Brkić je vidio kako je deset minuta iza njih u kuću ulazi Milica, supruga Mirka Hrstića, iz Radišića, a nedugo iza nje i Vlatko Markotić i Jure Tolj, zvani Žutanović, iz Veljaka. Oko 12,30 sati Vukojević i Jure Tolj uputili su se prema Veljacima. Istoga dana oko 16 sati Brkić je primijetio kako se iz smjera Veljaka vraćaju u Vitinu Vukojević, Vlatko Markotić, Ante Pavlak, Mirko Hrstić i njegova supruga Milica. *"Idući cestom od Mlada mosta pa do Vitine, pomenuti studenti pravili su se kao pijani, pjevali su razne pjesme, kre*štali, podvikivali i nepristojno se ponašali, tako da su pojedini građani na njihov postupak negodovali. Tako su došli do zadružnog doma u Vitini gdje su Vukojević Vice i Markotić Vlatko se svratili na omladinsku konferenciju u Osmogodišnju školu u Vitini, a ostali su produžili u čaršiju."[31]

Dakle, baš svaki se korak pratio.

Suradnik "Mate" 9. prosinca 1959. dao je novu izjavu Ivanu Graniću, kako je u Veljacima a potom i u Vitini bio u društvu Mirka Hrstića i njegove žene, Vice Vukojevića i Vlatka Markotića. Tom je prilikom Hrstić savjetovao Vukojeviću i Markotiću da se uključe u Omladinsku organizaciji, kao i da bi bilo dobro da se jedan od njih počne zabavljati s Blagicom Grizelj, sestrom Stipe Grizelja, službenika Sekretarijata unutrašnjih poslova, jer *"to bi ih moglo lako dovesti u Zagreb"*. Jer, zaključio je "Mate", njihova je glavna briga bila hoće li moći polagati ispite na fakultetu.[32]

26 Dosje, str. 52.
27 Dosje, str. 53. – 56.
28 Dosje, str. 57.
29 Dosje, str. 60.
30 Dosje, str. 62.
31 Dosje, str. 63.
32 Dosje, str. 64.

Komandir milicije u Vitini Blagoje Šešlija te Haso Fazlinović iz Ispostave SUP-a Ljubuški, 19. prosinca 1959. sastavili su izjavu o razgovoru koji su Vukojević i Markotić vodili 16. prosinca 1959. sa Šešlijom u stanici milicije u Vitini, prilikom redovnog i obveznog prijavka. U izvještaju se spominju dr. Ante Vukšić te student prava Vinko Vučić koji je, navodno po riječima Vukojevića i Markotića, bio nevin kažnjen.[33]

Isključenje sa Sveučilišta

Istodobno u Zagrebu, Mirjan Damaška, disciplinski tužitelj 'Disciplinskog suda za slušače Pravnog fakulteta', na osnovi Pravila o disciplinskoj odgovornosti studenata Sveučilišta u Zagrebu, 21. studenoga 1959. podnio je optužnicu protiv Vice Vukojevića jer je *"dana 11. V. 1959. u razdoblju od 20 sati do 22,30 sati sudjelovao sa većom grupom studenata u grubom narušavanju reda i mira u Studentskom centru u Zagrebu"*. U obrazloženju optužnice navodi se da je sastavljena na osnovi Rješenja N.O. za grad Zagreb s kojim je Vukojević kažnjen 30 dana zatvora i primjenom zaštitne mjere upućivanja na boravak u određeno mjesto u trajanju od dvije godine te predlaže da se, na osnovi čl. 6. st. 2. Pravila o disciplinskoj odgovornosti studenata Sveučilišta u Zagrebu, Vukojević kazni isključenjem sa Sveučilišta.[34]

Nešto ranije, istovjetna optužnica donesena je i protiv apsolventa Vlatka Markotića, također kažnjenog od suca za prekršaje NO grada Zagreba rješenjem broj 24-11/59 od 13. lipnja 1959.

Iako je optužnica donesena 21. studenoga 1959., Disciplinski sud za studente Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu raspravljat će i donijeti presudu tek 6. travnja 1961., par mjeseci prije konca kazne koju su Markotić i Vukojević već izdržavali na otoku Sv. Grgur (o čemu će kasnije biti riječi). Toga je dana Vijeće Disciplinskoga suda s predsjedavajućim prof. dr. Nikolom Tintićem donijelo presudu kojom su Vlatka Markotića i Vicu Vukojevića kaznili isključenjem s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u trajanju *"od jedne godine, računajući od dana pravomoćnosti ove presude"*.[35] Kažnjeni su dobili pravo žalbe.

Treba napomenuti da je prilikom sastavljanja optužnice disciplinski sudac Mirjan Damaška tražio isključenje u trajanju od čak pet godina, što je vidljivo iz obrazloženja presude![36]

Uhićenje i istraga u Mostaru

Džemal Alikalfić iz Istražnog odsjeka Državnog sekretarijata za unutrašnje poslove iz Mostara 23. prosinca 1959. dao je nalog Hasi Fazlinoviću i Dragi Markiću za pretres kuće Vukojevićevog oca Joze Vukojevića u Veljacima.[37] Dragi Markiću istodobno je naređeno da privede Vicu Vukojevića, jer je bilo doneseno Rješenje o njegovom pritvoru u vezi s članom 117/2 KZ.[38] Istoga dana u 10 sati pretražena je očeva kuća u Veljacima, a oduzeti su različiti predmeti i jedan fotoaparat.[39]

Vice Vukojević uhićen je u 15,00 sati te je sproveden u Sreski zatvor u Mostaru u 18,30 sati. U obrazloženju Rješenja o pritvoru stoji: *"Okrivljeni je osnovano sumnjiv da je član ilegalne nacionalističke organizacije, pa postoji osnovana bojazan da bi boravkom na slobodi mogao osujetiti istragu utjecajem na nepreslušane svjedoke i saučesnike, ponoviti krivično djelo i pobjeći, pa je zbog toga doneseno rješenje kao u dispozitivu."*[40]

Saslušanja Vukojevića započela su 24. prosinca 1959. od strane neizbježnog Ivana Granića u prostorijama Sreskoga zatvora u Mostaru. U zapisnik su uneseni Vukojevićevi osobni podaci, podaci o prekršajnom kažnjavanju te podaci o najbližim kolegama i prijateljima - Vlatku Markotiću, Mirku Hrstiću, Vici Pavloviću, Janku Bradvici, Anti Pavlaku, Juri Kolaku i dr. Na Granićev upit Vukojević je negirao svaki razgovor s navedenima o neravnopravnosti Hrvata u

33 Dosje, str. 65.
34 Dosje, str. 67. – 68.
35 Dosje, str. 154. – 159.
36 Dosje, str. 155.
37 Dosje, str. 69.
38 Dosje, str. 75.
39 Dosje, str. 70. – 74.
40 Dosje, str. 76.

Jugoslaviji, kao i da su razmjenjivali *"bilo kakav propagandni materijal neprijateljske sadržine"*. Vukojević je negirao članstvo u ilegalnoj nacionalističkoj organizaciji i da je za istu ikad čuo.[41]

Vukojevića se teretilo na osnovi iskaza Petra Sušca i Ivana Milićevića, a u zatvorsku ćeliju ubačen mu je provokator "Mile" koji je vrlo ažurno izvještavao o čemu su razgovarali, pa je tako drugog dana Vukojevićevog uhićenja komentirao: *"U sobi se stalno šeće, zamišljen, a izjavljuje pa meni je sasvim svejedno, neka me sude koliko hoće, ravnodušno ću sve primiti."*[42]

Džemal Alikalfić, ispred SUP-a Mostar, 25. prosinca 1959. zatražio je za Vukojevića produljenje istrage, jer se *"isledne radnje nisu mogle obaviti u vremenu trajanja pritvora do tri dana"*.[43]

Sutradan, 26. prosinca, istražni sudac Okružnoga suda u Mostaru Ljubo Prljeta, a na prijedlog javnog tužitelja Mate Babića,[44] protiv Vukojevića otvara istragu zbog sumnje da je *"član ilegalne terorističke organizacije koja je imala za cilj rušenje postojećeg uređenja u našoj zemlji"*.[45] Istoga dana zatvorski cimer "Mile" podnio je izvještaj o novostima iz ćelije.[46]

Uočljiva je činjenica kako je rješenje o pritvoru izdano zbog sumnje da je Vukojević "član ilegalne nacionalističke organizacije", a samo tri dana kasnije otvaranje istrage obrazlaže se opravdanom sumnjom da je isti "član ilegalne terorističke organizacije". Potpuno je jasno, a i spomenuti iskaz sekretara Alikalfića kako se *"isledne radnje nisu mogle obaviti u vremenu trajanja pritvora do tri dana"* to potvrđuje, da do takvog preokreta u istrazi nije moglo doći. Međutim, kazna za 'terorizam' bitno se razlikuje od one za 'nacionalizam' koja tada, kao i danas, nije predmetom kaznenog zakona.

Dva dana kasnije, 28. prosinca Vice Vukojević podnio je žalbu Vijeću istražnog suda Mostar zbog otvaranja istrage: *"Energično demantiram i tvrdim da je čitava optužba oprečna istini. Mislim i logički bi bilo da se navede bilo koji od dokaza ako oni zaista postoje pa makar bili i pseudodokazi. Znači da svako rješenje mora imati corpus delicti koji služi kao osnova optužnici..."*[47].

Udba je revno i dalje prikupljala podatke. Ivan Milićević iz Radišića saslušan je 4. siječnja 1960.[48]

Na traženje istražitelja, Vukojević je 7. siječnja 1960. dao pisanu izjavu o kolegama o kojima je bio ispitivan, kako nema razloga sumnjati u njih, (osim Petra Sušca koji ga je doveo u neugodan položaj), unatoč tome što su mu bile predočene njihove tobožnje, za njega nepovoljne izjave.[49]

A spomenuta situacija sa Sušcem bila je sljedeća. Nakon upućivanja i dolaska u Veljake, Vukojević i Sušac zajedno su odlazili u policijsku postaju u Vitinu na redoviti prijavak. Jedno vrijeme Sušca nije bilo, a po povratku je izjavio da je bio kod brata u Dobrom selu. No, kasnije se saznalo da je boravio u zatvoru u Mostaru i da je prilikom saslušanja izjavio kako su Markotić i Vukojević članovi jedne ilegalne organizacije. Upravo na temelju te izjave sastavljena je optužba protiv Vukojevića.[50] Sušac je pak svoju izjavu temeljio na svojim spoznajama da se Vice Vukojević trebao naći s Barišom Smoljanom, prijeratnim zastupnikom HSS-a u beogradskoj skupštini.

Saslušavanje je nastavljeno 9. siječnja 1960. pred "islednikom" Nazifom Turkovićem.[51] Osim općih pitanja o djetinjstvu, školovanju, odlasku na studij u Zagreb te kretanjima u sveučilišnoj sredini, Vukojević je morao odgovarati na pitanja o studentima s kojima se družio, redomice o Vlatku Markotiću, Anti Pavlaku, Ferdi Mišetiću, Janku Bradvici, Juri Kolaku, Kažimiru Mišetiću, Vici Pavloviću, Mirku Hrstiću, Berti Mišetiću te o Petru Sušcu. Udbu je posebice zanimao letak jedne hrvatske studentske organizacije iz Švicarske koji je Sušac dao Vukojeviću na čitanje[52] [činjenica je bila da je Sušac dijelio letke, ali je osobno teretio druge za njihovo širenje] Neizbježna su, dakako, bila pitanja u svezi s osnivanjem Zavičajnog kluba studenata ljubuške i

41 Dosje, str. 77. – 78.
42 Dosje, str. 92.
43 Dosje, str. 93.
44 Dosje, str. 95.
45 Dosje, str. 94.
46 Dosje, str. 96. – 97.
47 Dosje, str. 98. – 99.
48 Dosje, str. 108. – 109.
49 Dosje, str. 113.
50 Dosje, str. 106.
51 Dosje, str. 81. – 84.
52 Dosje, str. 106.

grudske općine u Zagrebu.

U tom razdoblju gotovo da i nije bilo dana u kojem se Udba nije bavila Vukojevićem. Tako je novi doušnik "Munja" iz zatvorske ćelije 12. siječnja opširno izvijestio o njihovom razgovoru,[53] a samo saslušanje nastavilo se 13. siječnja 1960.[54] Ovaj put ispitivač Gojko Grahovac bio je usmjeren na Vukojevićevo "nacionalističko" raspoloženje i djelatnosti. Vukojević je tada iznio kako su on i njegove kolege smatrali da je hrvatska nacija zapostavljena i da je zadatak hrvatske inteligencije da mijenja postojeće stanje radi očuvanja nacije, njezinog jezika i kulture. Razlog za postojeće stanje djelomično su vidjeli u činjenici što mladi ljudi nakon završetka studija ostaju u sveučilišnim središtima, ne vraćajući se na selo i u gradove iz kojih su potekli i gdje bi se trebali više angažirati u očuvanju hrvatskog identiteta. Vodeće dužnosti u tim mjestima, kao i u ljubuškoj općini, tada su raspoređivane na štetu Hrvata. U Ljubuškom, rekao je tada Vukojević, na gimnaziji je bio razbijen dio ploče na latinici a dio koji je bio ispisan ćirilicom ostao je netaknut. Ponovno je istaknuo i problem u kriterijima prilikom davanja stipendija studentima i đacima. Smatrali su stoga Vukojević i kolege da je nužna veća samostalnost republika u federaciji kako bi se onemogućio razvoj Jugoslavije u unitarnom smislu. Također, izražavali su zabrinutost oko projekta jedinstvenog pravopisa Hrvata i Srba, smatrajući da se njime ugrožava hrvatski jezik kao glavno obilježje identiteta. Vukojević se potom osvrnuo na uklanjanje Jelačićeva spomenika u Zagrebu, na neprecizno određene granice NR Hrvatske, izdvajanje Boke kotorske iz Dalmacije kojoj je povijesno pripadala.

Međutim, Vukojević je istaknuo da on i njegovi kolege nisu smatrali da se treba boriti za izmjenu društvenoga uređenja u FNRJ, već da se u okviru postojećeg poretka treba naći načina da se olakša položaj hrvatskoga naroda te da se očuva njegovo nacionalno i kulturno nasljeđe.

Saslušanje, gotovo istog sadržaja, nastavilo se 22. siječnja 1960. pred Nazifom Turkovićem.[55]

Koncem siječnja u ćeliju Vukojeviću dolazi novi provokator "Ivo". Vukojević je pretpostavljao s kim ima posla te je pazio da razgovori s njim, baš kao i s bivšim cimerima, budu neopterećeni i istovjetni s iskazima pred istražiteljima.[56]

I na području ljubuške općine Udba, Ispostava SUP-a, prikupljala je moguće inkriminirajuće podatke. Službeniku Juri Graniću izvještaje o Vukojeviću i Markotiću osiguravao je suradnik "Lav".[57] No, kako im dotadašnja istraga nije urodila očekivanim plodom, SUP Mostar 16. veljače 1960. zatražio je od istražnog suca Ljube Prljete da predloži Vijeću Okružnog suda u Mostaru da se Vukojeviću i Markotiću produži istraga do tri mjeseca,[58] što je ovaj, brzopotezno, učinio već istoga dana.[59]

Prijedlog je, naravno, bio prihvaćen te je 17. veljače 1960. Vijeće Okružnog suda Mostar donijelo rješenje o produljenju istrage do 23. ožujka 1960.[60]

Vukojević je svoju žalbu na rješenje uputio 19. veljače Vrhovnom sudu Bosne i Hercegovine u Sarajevu a u njoj je, među ostalim, naveo: *"Na ovo mogu odgovoriti da spomenuti navod* [da je član ilegalne terorističke organizacije] *ne odgovara istini, jer mi nije poznato niti sam ikada čuo da takva organizacija bilo gdje egzistira."*[61] Žalba je bila odbijena već sljedećeg dana od strane predsjednika vijeća dr. Mihajla Ilića.[62]

Da istraga protiv Vukojevića i Markotića nije dala rezultate, upozorio je 16. ožujka 1960. Džemal Alikalfić iz SUP-a Mostar istražnog suca Prljetu, predloživši stoga obustavu istrage i ukidanje istražnog zatvora.[63] Istraga je bila obustavljena 17. ožujka rješenjem istražnog suca Prljete.[64] Isti je dan državni podsekretar Đuro Stanković iz Državnog sekretarijata u Beogradu donio rješenje

53 Dosje, str. 114. – 115.
54 Dosje, str. 85. – 87.
55 Dosje, str. 88. – 91.
56 Dosje, str. 116. – 120.
57 Dosje, str. 121. - 122;
58 Dosje, str. 125.
59 Dosje, str. 124.
60 Dosje, str. 126.
61 Dosje, str. 130. – 131.
62 Dosje, str. 132.
63 Dosje, str. 134.
64 Dosje, str. 135.

kojim se Vukojevića upućuje u *"posebnu ustanovu u kojoj će ostati do isteka vremena za koje je izrečena zaštitne mera upućivanja u boravak u određeno mesto od strane sreskog sudije za prekršaje u Zagrebu br. 2308/59. godinu"*.[65]

O držanju Vukojevića za vrijeme saslušanja istražitelj Nazif Turković konstatirao je: *"Čitav mjesec dana nije ništa priznavao. Uporno negirao sve, davao kratke neodredjene odgovore i može se reći više je ćutao koristeći pravo okrivljenog da na saslušanju ćuti (...) Nešto o karakteru i ličnosti Vukojevića. Miran, tih, dobro odmjeren u svojim postupcima i kontroliše sebe u davanju iskaza. Imponuje mu razgovor u blagom tonu. Zamjenu kazne za upućivanje u posebnu ustanovu je sa zadovoljstvom primio, bar pred islednicima, dok saradniku u sobi kaže da bi volio da je izveden na sud da tamo napadne kolege koji su o njemu pričali. Ipak, bar u prvo vrijeme ne dolazi u obzir sa njim razgovor u cilju angažovanja, jer je ostao neprijatelj."*[66]

Na otoku Sv. Grgur

Nakon obustave istrage u Mostaru, nastavak izdržavanja dvogodišnje kazne upućivanja u rodne Veljake zamijenjen je, rješenjem Državnog sekretarijata u Beogradu, upućivanjem u Posebnu prekršajno kaznenu ustanovu na Grguru (Svetom Grguru), otočiću jugoistočno od otoka Krka, odnosno između otoka Prvića, Gologa otoka i zapadnoga dijela Raba.[67]

Posebna ustanova na Grguru bila je pod nadležnošću DSUP-a iz Beograda, a službenici, od stražara do uprave, većinom su bili srpske nacionalnosti pa je i 'službeni jezik' bio srpski. Rad je bio omogućen, ne i obvezan, a za njega se dobivala plaća i priznavao se u radni staž. Uglavnom su se izrađivale betonsko-keramičke pločice. Taj tzv. Logor bio je okružen bunkerima opremljenima s mitraljezima i reflektorima. Internirci, kako hrvatski nacionalisti tako i informbiro-ovci, živjeli su u paviljonima, otprilike po pedesetak kažnjenika.

Grgurom je od 1959. do 1963. godine prošlo više od stotinu studenata i drugih hrvatskih mladića iz tadašnje NR Hrvatske i BiH kažnjenih zbog, primjerice, sudjelovanja u razgovorima o neriješenom hrvatskom pitanju u SFRJ. Mnogi od njih nakon izdržane kazne završili su fakultete i postali istaknuti stručnjaci i poznate javne ličnosti.[68]

Vice Vukojević i Vlatko Markotić na Sv. Grgur stigli su 30. ožujka 1960.,[69] a istražitelj Vladimir Ilić saslušao je Vukojevića 4. lipnja 1960.[70]

Prilikom dolaska na Grgur i ulaska u karantenu kažnjenike su dijelili isključivo po dvije kategorije, odnosno pripadnosti HOP-u [Hrvatskom oslobodilačkom pokretu] ili Informbirou. Kako Vukojević tada nije znao za HOP, a informbirovac nije bio, na upit šefa karantene Vukosava

65 Dosje, str. 136.
66 Dosje, str. 138. – 139.
67 Dosje, str. 142
68 U logoru na otoku Sv. Grgur od 1959. pa dalje boravili su hrvatski kažnjenici, radnici, đaci i studenti: Iz srednje Bosne: Ilija Marinić, Karlo Đerek, Josip Blažević, Stipe Blažević, Josip Tomić, Stjepan Tomić, Drago Udovičić, Marijan Kosić, Ante Krišto, Ilija Meljanac, Alojz Miletić, Jakov Popović i Ivo Pušić; Iz Posavine: Tvrtko Jukić,. Josip Koturić, Ilija Koturić, Mate Đukić, Ante Lucić, Franjo Blažanović, Đurica Ćalić, Mato Mikić, Ivan Stanić, Ivo Kojić, Ante Ivezić i Miroslav Blažević; Iz Imotskoga: Petar Jonjić, Ivan Gabelica, Marijan Gabelica, Mate Gabelica, Aleksandar Grubišić, Mate Babić i Milan Garac; Iz Slavonije: Jure Matić, Pero Glokoviić, Vlado Vovra, Ivan Gal (Gola Podravina) i Stjepan Čajka (Sremska Mitrovica); Iz Ljubuškog: Vlatko Markotić, dr. AnteVukšić, Joze Ilić, Ivan Šaravanja, Ivan Miličević, Vice Vukojević, Miljenko Čuljak, Vlatko Tolj i Mićo Miletić; Iz Širokog brijega: Mate Ljubić, Ivica Kraljević, Vlatko Kraljević i Mate Ćavar; Iz Mostara: Franjo Šunjić, Marko Primorac, Zvonko Šunjić, Ante Ravlić, Tonči Mršić, Miljenko Mandžo i Mate Primorac (iz Čitluka); Iz Sarajeva: Vlatko Masijer, Željko Kužatko, Ante Testan, Krišimir Rom, Tugomir Marinčić, Stipe Rašić, fra Pavo Božidar Borić, Jakov Šimić i fra Marko Jozić; Iz Vareša: Josip Tokmačić, Zdravko Pejčinović, Božidar Pejčinović, Vito Pejčinović, Krešimir Mlivončić, Mirko Grgić i Josip Suljizović; Iz Rame Prozor: Mijo Babić, Ante Lovrić, Mijo Krešo Lovrić i Mate Sabljić; Iz Zagreba: Stipe Herceg i Stanko Milić; Iz Zadra: Ive Gregov, Šime Mihatov, Šime Dujmović, Ive Livljanić, Ante Benzija i Joja Ricov; Iz Bugojna: Vlatko Barnjak, Ante Oreč, Pavo Pavlović i Abdurahman Sulejmanpašić; Iz Metkovića: Ante Brečić, Stojan Vučićević i Ivo Taslak; Iz Livna: Marko Lijović; Iz Tomislavgrada: Mirko Ljubas; S Krka: Marijan Pavan; S Brača: Dražen Čeprnić; Iz Posušja: Frane Kovač; Iz Cazina: Iso Begić i Jusuf Begić.
Ustrajući na prvim crtama u obrani Hrvatske države i naroda, veliki broj njih obnašao je visoke dužnosti u Hrvatskom državnom saboru, Hrvatskoj vladi, Državnom odvjetništvu, vanjskim poslovima (dva veleposlanika kod Svete Stolice), sudstvu (sudac Ustavnog suda i sudac Međunarodnog suda za zaštitu ljudskih prava u BiH), u HV i u HVO, u gospodarstvu, zdravstvu, kulturi (pjesništvu), historiografiji, kao i u doprinosu pri otkrivanju masovnih stratišta.
69 Dosje, str 142.
70 Dosje, str. 150.

Boškovića, ranije i šefa crnogorske Udbe, je li HOP-ovac ili informbirovac, Vukojević je odgovorio: HOP-ovac. Bez obzira na činjenicu što je HOP na Grguru bilo zbirno ime za sve "hrvatske nacionaliste", u kasnijim optužbama protiv Vukojevića postat će još jedna od inkriminirajućih stavki.

Na Grguru je istražiteljima 10. lipnja 1961. iskaz dao i kažnjenik Mato Sabljić. Vukojevića je optužio kako je *"u vrijeme izdržavanja kazne na više mahova (…) pokazivao nepovjerenje prema zajednici, a naročito u pogledu nacionalnog pitanja (...) religiozan je i često je zastupao mišljenje da je jedini spas za hrvatsku naciji u religiji i u ničem drugom (...) Bio je šutljiv i nepovjerljiv, pa je veoma teško bilo doći u kontakt i saznati njegovo mišljenje"*.[71] Slično toj kontradiktornoj izjavi, svoje mišljenje o Vukojeviću dao je 8. srpnja 1961. i referent Nikola Radjenović.[72]

U Posebnoj ustanovi na Grguru Vukojević je zadržan do 10. srpnja 1961.

Nakon puštanja s Grgura i nekoliko dana provedenih u Zagrebu, Vukojević je u Veljake došao 18. srpnja, dva dana uoči Ilindana, glavnog blagdana župe.

Udba nije gubila niti dana. Suradnik "Mate" već 2. kolovoza 1961. izvještava Vicu Soptu, službenika Udbe u Mostaru, da Vukojević više ne nastupa *"otvoreno i drsko"* kao ranije, ali da je njegovo osobno mišljenje da je Vice *"reakcija"* i da kaznena mjera nije na njega *"vaspitno djelovala"*.[73] Isti suradnik 25. kolovoza izvijestio je Soptu o razgovoru kojeg su, navodno, 18. kolovoza vodili Vukojević, Janko Bradvica, Jure Kolak, Vice Pavlović, Krešo Tolj i župnik fra Zdenko Galić.[74]

Na odsluženju vojne obveze

Ukupan vojni rok, od rujna 1961. do 7. veljače 1963., Vice Vukojević odslužio je u Resnu u Makedoniji.

Za njim je u Resen, u vojnu poštu 5970, 'pešadijski major' Božo Šijan, načelnik 'odseka bezbednosti' 15. studenoga 1961. iz Mostara poslao obavijest s do tada prikupljenim podatcima, s tim da je Šijan 'neprijateljske' značajke Vukojevićeve obitelji podignuo na 'višu razinu'. Tako se, za razliku od većine prijašnjih relevantnih navoda, naglasila HSS-ovska uloga obitelji Vukojević u vrijeme stare Jugoslavije te tijekom rata od 1941. do 1945. podržavanje i propagiranje ustaškog pokreta. Šijan je istaknuo da je obitelj *"izrazito religiozna"*, a i *"danas na liniji ustaštva"* održavajući pisane veze s ustaškom emigracijom te da je pod utjecajem Vice Vukojevića brat Ferdo 1959. godine pokušao pobjeći u Italiju.[75]

Nadalje je Šijan naveo Vukojevićevo sudjelovanje u studentskim demonstracijama, kao i opće aktivno djelovanje na nacionalističkoj osnovi, njegovo uhićenje i izdržavanje kazne od dvije godine zatvora na *Mermeru* (srpski izraz za Goli otok) za vrijeme kojeg je i dalje djelovao neprijateljski, nastojeći izbjeći služenje vojne obveze.

Da je Šijanova obavijest bila jasna i 'korisna', jasno se iščitava i u osobnim zapažanjima 'oficira bezbednosti pešadijskog majora' Milutina Uskokovića koja je iznio 15. veljače 1963., tjedan dana po odsluženju Vukojevićeve vojne obveze, i koja su također uvrštena u njegov dosje koji je vodila Udba. Prema njima, Vukojevića su *"odmah po dolasku u jedinicu (…) obezbedili (…) preko saradnika"*, a posebnu pažnju posvetili su mu po dolasku 'podataka s terena'. U Uskokovićevim zapažanjima navedeno je kako je Vukojević od prvoga dana izbjegavao svaku diskusiju, posebno o pojedinim političkim događajima, da je čitao razne knjige i proučavao "neke materijale", od vojnika krio da je bio u zatvoru, na političkim predavanjima bio pasivan a jednako i u vojničkim dužnostima gdje se trudio što lakše proći. Vukojević se, po navodima, povremeno i isključivo uključivao u društvo vojnika klerika, utječući na njih *"da budu čvrsti u svome pozivu i da se ne kolebaju"*.[76]

71 Dosje, str. 160
72 Dosje, str. 161. – 162.
73 Dosje, str. 163.
74 Dosje, str. 164.
75 Dosje, str. 166.
76 Dosje, str. 167.

Nastavak studija u Zagrebu

Nakon vojske i po povratku u Zagreb, Vice Vukojević nastojao je što više vremena provoditi učeći i polažući ispite, kako bi nadoknadio propušteno. U međuvremenu se promijenio i program studija prava pa je Vukojević morao položiti dodatnih šest ispita za ispunjavanje uvjeta za upis u 4. godinu. Udba ga je i dalje držala na oku.

Suradnik "Mate" 22. srpnja 1963. podnio je izvještaj službeniku SUP-a Visoko Milošu Miriću o svom boravku u Zagrebu, navodeći da je bilo vrijeme ispitnih rokova te je manjkalo vremena za razgovore, tek da su posjetili Vlatka Markotića i obitelj Kamila Čuvala. Za Markotića je naveo da je pri završetku fakulteta, ali u strahu da zbog zatvorske kazne neće dobiti posao, dok je Vukojević rekao da će posao tražiti tamo gdje se za njega ne zna.[77]

"Mate" je Mirića izvijestio i 18. lipnja 1964. o svom drugom boravku u Zagrebu kada se susreo s Jurom Kolakom i Vukojevićem. Naveo je da su razgovarali o tih dana uhićenom studentu filozofije Anđelku Mijatoviću i o trideset "uhapšenih Splićana".[78]

Mišljenje o Vukojeviću i drugim studentima 'Hercegovcima' - Ivanu Gabelici, Anđelku Mijatoviću, Ljubi Vlašiću, Rudolfu Arapoviću, Ivanu Martinoviću, Ivanu Leki, Miljenku Leki i Vidu Maslaću - istražitelju 'državne bezbednosti' u Zagrebu 1. srpnja 1964. dao je student filozofije Ivan Pandžić, tada uhićen sa skupinom studenata iz Dalmacije koji su se okupljali oko studenta prava Ante Urode ("uhapšene Splićane" u prethodnom izvještaju spomenuo je suradnik "Mate", Pandžić je bio među njima a Udba ga je tada očito pridobila za suradnju). Za gore navedene 'Hercegovce' Pandžić je rekao *"da su hrvatski nacionalisti i da je njihova najintimnija preokupacija hrvatstvo. Oni smatraju da bi trebalo kod Hrvata probuditi nacionalnu svijest, da su Hrvati sada to previše zanemarili, da su indiferentni prema kulturi i prošlosti Hrvatske"*.[79]

Kao apsolvent, u prvoj polovici 1964. godine, Vukojević se zaposlio kao pravni referent u Šumsko-industrijskom poduzeću "Zvijezda" u Varešu, ali ne zadugo, jer je otpušten zbog prethodnog prekršajnog kažnjavanja. Zanimljivosti radi, Vukojevića je zaposlio upravo suradnik "Mate" dok je, s druge strane, sa svojim 'suradničkim aktivnostima' utjecao na njegovo otpuštanje. Tijekom idućeg perioda Vukojević je bio prisiljen uzdržavati se radom preko Student-servisa, većinom na poslovima fizičke naravi i kao noćni čuvar na gradilištima "Novogradnje" u Zagrebu.

Otet i izložen mučenjima u akciji "Šestine"

Uvečer 8. svibnja 1965., upravo na dvadesetu obljetnicu ulaska partizansko-komunističkih snaga JA u Zagreb, s Ferimportova nebodera na početku Ilice te oko nekih fakulteta, škola i studentskih domova, bačeni su protujugoslavenski letci. Akciju je u potpunosti organizirao student građevinarstva Branimir Petener, a ponovljena je u noći 2. na 3. lipnja. Udba je povela istragu u akciji "Šestine", no kako nije uspjela otkriti počinitelje, pristupila je vrlo rigoroznim mjerama otmica sumnjivih osoba i mučenjima radi iznuđivanja podataka. U akciji "Šestine" oteti su Ivan Gabelica, Mate Nevistić, Rudolf Arapović, Vinko Vučić i Vice Vukojević.

Vraćajući se 5. lipnja 1965. oko 23,00 sata iz kina "Kozara" prema svome podstanarskom stanu u Zamenhofovoj ulici br. 1, u Nazorovoj ulici Vicu Vukojevića otele su na vrlo grub način tri nepoznate muške osobe, ubacile ga u osobno vozilo i, nakon duže vožnje u nepoznatom smjeru, dovele ga u neku zatvorsku prostoriju.

Ne bi li od Vukojevića iznudili priznanje, izvrgnut je najgrubljem mučenju. Punih trideset dana takve torture Vukojević nije gotovo ništa jeo, niti je spavao. Prilikom mučenja bio je obješen za ruke zavezane na leđima, jedva nogama dodirujući pod. Od Vukojevića se tražilo da oda članove 'ilegalne organizacije'. Ukoliko je počeo pričati, spustili bi ga s vješala, a kako nije imao o spoznaja o traženome trudio se izmišljati što više je mogao. Izmišljao je nepostojeće ljude i program 'tajne organizacije' koji je još na Grguru uvezao u korice knjige *Mlada hrvatska lirika*. Izmislio je i 'pakleni stroj' kojega je zakopao između dva hrasta u vrtu gđe. Danice Blažeković kod koje je bio podstanar. Nakon što bi po dobivenim informacijama Udba provela neuspjelu istragu,

77 Dosje, str. 170.
78 Dosje, str. 168. – 169.
79 Dosje, str. 171.

mučitelji su ga kažnjavali na različite načine - nalijevali bi ga litrama vode, obukli u šuškavac, objesili na vješala i gušili s mokrim ručnikom. Bilo je to tijekom lipnja i početkom srpnja kada su temperature bile visoke, Vukojević se preznojavao a ruke bi mu se oduzele što su iskusni mučitelji dobro znali - tada bi ga skinuli s vješala i masirali mu ruke da se osjećaj boli čim prije vrati.

Jednog dana u prostoriju gdje su držali Vukojevića ušao je nepoznati čovjek. Vukojević mu je rekao da drže krivu osobu i da nije učinio ništa za što ga se tereti i ne zna ništa o čemu ga se ispituje. Čovjek je na to opsovao, rekao da je i on Hrvat a potom je izvadio osobnu iskaznicu na kojoj je prstom pokrio ime. Na iskaznici je pisalo: "Gabonjin, Rijeka". Vukojević je to upamtio, a 'enigma' će se rasvijetliti godinama kasnije, o čemu će i ovdje biti riječi.

Nakon mjesec dana, svezanih ruku i povezanih očiju, premješten je u drugi zatvor koji se nalazio u Runjaninovoj ulici u Zagrebu, u potkrovlju Instituta za kriminološka istraživanja na čijem je čelu bio Tomislav Marković. Radilo se o zgradi današnjeg Ministarstva kulture, a Vukojević je svoje odredište detektirao prema zvukovima iz prometa. Tu je stigao u iznimno lošem stanju, gotovo oduzetih ruku. U nemogućnosti da se sam hrani, povremeno mu je u tome pomagao jedan od čuvara, a inficirane rane na rukama počeli su mu previjati.

Jedanaest dana nakon otmice, 16. lipnja 1965., udbaši Josip Ilan i Tomo Bedenik pretražili su Vukojevićevu podstanarsku sobu i odnijeli mu cjelokupnu korespondenciju te par knjiga, indekse nekih kolega i različite zabilješke - ništa što bi im pomoglo u istrazi.[80]

Iz istoga je vremena i vrlo opširan izvještaj suradnika "Ličanina", pod kojim se krio spomenuti student filozofije Ivan Pandžić iz Konjskog u splitskom zaleđu. On je 18. lipnja 1965. posjetio Brunu Bušića u Vinkovićevoj ulici 8A i razgovarao s njime o tadašnjim uhićenjima u Zagrebu. Razgovarali su o pjesniku Gojku Sušcu koji je pušten iz zatvora, te o Ivanu Gabelici, Rudolfu Arapoviću i Vukojeviću koji su u zatvoru bili još uvijek. Dva dana kasnije "Ličanin" je bio na sv. misi u bazilici Srca Isusova u Palmotićevoj ulici. Opširnije je izvijestio o propovijedi patera Katalinića, a zatim da je sreo Miru Bosančića, Ivana Bakmaza, Stjepana Glavaša, Antu Vukušića, Kramara, Vladu Barnjaka i Ivicu Perkovića, navodeći za svakoga što studiraju i odakle su. Osobito je opširan bio o razgovoru s Barnjakom. Spomenuo je i Ivana Šamiju kojega je sreo dva dana ranije, ali *"koji se jako žurio"*, nastavljajući: *"O Šamiji sam u zadnjem izvještaju pisao malo više, i mogli ste vidjeti da je u inostranstvu imao kontakte s emigracijom. Ukoliko ga uspijem ponovo susresti, nastojati obnoviti razgovor o njegovom boravku u inostranstvu."*[81]

Udba Mostar 22. lipnja šalje depešu SUP-u DB Zagreb. U depeši se spominje Ivan Majić, emigrant u Njemačkoj, koji je u zemlju *"trebao ubaciti neki propagandni materijal i šapirograf za te svoje veze koje bi radile na stvaranju ilegalne organizacije i rasturanju propagandnog materijala"*. Nadalje se upozorava da bi s istim mogao biti povezan Vice Vukojević *"poznatiji nacionalista za koga ste zainteresovani u vezi rasturanja letaka u Zagrebu"*. [82]

U toj depeši radilo se, dakle, o nimalo bezazlenim optužbama po Vukojevića, jer su navedena djela bila predmetom tadašnjeg 'Krivičnog zakona' za koji je bila predviđena, među ostalim, smrtna kazna.

Suradnik "Gradinski" izvijestio je Udbu Zagreb 28. lipnja 1965. kako je Vukojevića nedavno sreo u njemačkom konzulatu, gdje je došao izvaditi vizu za Mladena Bebeka iz Veljaka.[83]

Saslušavan je 6. srpnja i Mirko Hrstić, o dr. Ružici Čuvalo i Vukojeviću, odnosno njegovim saznanjima o ilegalno šapirografiranom "Hrvatskom glasniku" i letcima koji su nešto prije toga širenи po Zagrebu.[84]

Suradnik "Valentin" je 20. srpnja bio upućen Vukojevićevim stanodavcima obitelji Blažeković kako bi se interesirao za Vukojevića, a on je potom izvijestio nadređene kako gospođi Blažeković *"savjest nije čista"*. Opisao je i susret koji je, također po zadatku, imao sa studenticom Zlatom Zovko, Vukojevićevom kolegicom, a kojoj je rekao da ga šalju Vukojevićevi prijatelji iz Njemač-

80 Dosje, str. 173. – 174.
81 Dosje, str. 182. – 185.
82 Dosje, str. 187.
83 Dosje, str. 188.
84 Dosje, str. 189.

ke kako bi saznali što je s njim.[85]

Podaci su prikupljani i u Vukojevićevom rodnom kraju.[86]

Anđelko Mijatović, tada zatvoren u Staroj Gradišci, i narednih dana bio je izvrgnut okrutnom mučenju, te ga je o vezi s Vukojevićem 30. srpnja 1965. saslušavao Pero Trkulja, udbaš iz Zagreba, 30. srpnja 1965.[87]

Napokon 'legaliziran'

Za svo to vrijeme Vukojević je bio zatvoren, nije se umivao, presvlačio, brijao i šišao. Oko 3. kolovoza, svezanih ruku i povezanih očiju, ponovno je premješten, ovaj put u zatvor u Varaždinu, u sobu br. 4. Tu je bio okupan, opran, a tako dobar tretman dobio je tek kao pripremu za svoju legalizaciju, odnosno zakonito pritvaranje koje do tada još nije bilo provedeno, te je trebalo stvoriti privid da je netom priveden.

U Varaždinu je bio do 10. kolovoza kada je oko ponoći doveden u Zagreb. Cijelo to vrijeme uz Vukojevića je bio njegov glavni mučitelj Štef Katić, rođen u Trnavi, danas na području Dubrave u Zagrebu. Na Kaptolu mu je skinut povez s očiju, a krajnje odredište bilo je Petrinjska 18.[88] Štef Katić pri 'rastanku' Vukojeviću je rekao: *"Mi se nikada nismo vidjeli."*.

Vukojević je tek 11. kolovoza 1965. - nakon 66 dana zatvora i okrutnih mučenja - napokon bio 'legaliziran', tj. zakonito uhićen i pritvoren.[89]

Istragu protiv Vukojevića vodio je Albert Kralj. Ispitivao ga je odmah po dolasku o "Hrvatskoj reviji" koju mu je Anđelko Mijatović dao na čitanje, što je još ranije Vukojević pod mukama priznao, misleći da je Mijatović upravo zbog toga i bio tada u zatvoru.[90] Saslušanje je nastavljeno 13. kolovoza, kada je do pojedinosti morao odgovarati na pitanja o stanovanju, studiju i poznanstvima, o odnosima s Ivanom Gabelicom, Anđelkom Mijatovićem, Rudolfom Arapovićem i Ivanom Martinovićem i razgovorima o hrvatskim povijesnim temama i suvremenim jezičnim problemima. Ispitivan je o Ivanu Majiću [suradniku "Javoru"], Miljenku Čuljku, Kreši Tolju i Jozi Dumandžiću, tada svima u emigraciji u Austriji i Zapadnoj Njemačkoj.[91]

Istog dana na prijedlog Istražnog odjela Državne bezbjednosti SUP-a grada Zagreba, Vukojeviću je produžen pritvor do 1. rujna 1965. u 2 sata.[92] Da se ništa ne prepusti slučaju, Vukojeviću je u zatvor priključen doušnik "Toni" [Ante Vuletić iz okolice Vrlike] koji je dao opširni izvještaj već 16. kolovoza.[93] Tonijeva upozorenja vrlo su zanimljiva. Vukojević je Toniju rekao kako se čuje škripanje parketa u hodniku iznad njihove zatvorske ćelije, kroz koji je trebalo proći na putu Udbinih prostorija gdje su na saslušanja vođeni politički zatvorenici, pa tako i Vukojević. No, "Toni" je, kao i ostali kriminalci, na saslušanja trebao odlaziti na sasvim drugu stranu što, naravno, kao doušnik, nije činio. Prepavši se da ga Vukojević ne identificira, prijavio je sljedeće: *"Upozorava me da se uvijek čuje kada netko prolazi hodnikom trećeg kata i odlazi u pravcu kuda i on ide na saslušanje ... osvjedočio sam se da se zaista čuju koraci pa zato onda na tom prolazu uvijek idem na prstima."* Na dnu "Tonijevog" izvješća Albert Kralj stavio je napomenu: *"Smatram da bi sugestiju saradnika o čujnosti koraka iz trećeg u drugi kat trebalo ozbiljno razmotriti kako ne bi došlo do slučajne provale"*.

Iako je, prema svemu navedenome i bez imalo sumnje, 16. kolovoza Vukojević bio u zatvoru, istoga nadnevka u Informaciji Stanice milicije Vitina ističe se da je u bijegu.[94] Takvim glasinama Udba je uobičajeno pribjegavala osiguravajući alibi u slučaju moguće likvidacije 'lica obrade', u ovom slučaju Vukojevića.

85 Dosje, str. 190. - 191.
86 Dosje, str. 192. – 193., 197.
87 Dosje, str. 194. – 196.
88 Dosje, str. 199.
89 Dosje, str. 200. – 201.
90 Dosje, str. 202. – 203.
91 Dosje, str. 204. – 208.
92 Dosje, str. 243.
93 Dosje, str. 246. – 247.
94 Dosje, str. 248.

Saslušanje Vice Vukojevića 17. kolovoza 1965. obilježila su pitanja o razgovorima s Ivanom Gabelicom, Anđelkom Mijatovićem, Rudolfom Arapovićem te o saznanju o Ivanu Majiću i Miljenku Čuljku.[95]

Na saslušanju 20. kolovoza bilo je govora o Mijatoviću, Gabelici i Bruni Bušiću, te o odlasku u Dubravu na predavanja kapucina dr. Tomislava Šagija Bunića.[96]

Sporno bacanje i raspačavanje letaka, zbog kojih je Vukojević i bio otet i zatvoren, na red je stiglo u nastavku saslušanja 25. kolovoza[97], 26. kolovoza[98] i 28. kolovoza[99]. Odgovarao je tada Vukojević na upite o mnogim imenima - o Rudolfu Arapoviću, Mati Ćavaru, Ivanu Borasu, Nedi Mišetić, Zlati Zovko, dr. Ružici Ćavar, Vinku Boriću, Branimiru Peteneru i Vici Pavloviću, o Vlatku Markotiću i Vinku Vučiću te gdje je i sam bio 3. lipnja 1965. kada su širени letci po Zagrebu.

Zabilježena je i potvrda da je istražitelj Albert Kralj 26. kolovoza 1965. iz pologa [Vukojevićeve osobne stvari koje su mu bile oduzete nakon što je otet] preuzeo ključ Vukojevićeve podstanarske sobe, vjerojatno kako bi je dodatno potajno pregledao i pronašao inkriminirajuće materijale za istragu.[100]

Vukojević je bio saslušavan i 30. kolovoza, ali je u uredovnoj zabilješci navedeno kako se zapisnik nije mogao sastaviti zato što Vukojević nije davao određene odgovore.[101] Istoga dana Istražni odjel Državne bezbjednosti SUP-a Zagreb predložio je OJT-u [Okružnom javnom tužiteljstvu] otvaranje istrage s primjenom istražnog zatvora.[102] Sutradan, 31. kolovoza 1965. izdano je rješenje o otvaranju istrage[103] a istražni sudac Okružnog suda Zagreb, mr. sc. Zlatko Marković, izdao je naredbu za zadržavanje svih poštanskih i novčanih pošiljki na Vukojevićevo ime, poslanih *"na bilo koju adresu u zemlji ili inostranstvu"*.[104]

U vezi kretanja u noći kada su bačeni letci, Vukojević je saslušanje imao 21. rujna.[105] Toga dana o Vukojevićevoj 'krivnji' sastavljena je i Upitnica, u kojoj ga se povezuje s Ivanom Gabelicom, Anđelkom Mijatovićem i Rudolfom Arapovićem,[106] a od SUP-a Mostar zatražena je informacija je li za isto Vukojević već kažnjavan kazneno ili prekršajno. Odgovor je bio niječan.[107]

Vukojevićeva saslušanja vodila su se 1. listopada,[108] 25. listopada,[109] 22. studenoga,[110] i 26. studenoga 1965.[111]

Istodobno s Vukojevićem, saslušavani su kao okrivljeni ili kao mogući svjedoci njegovi kolege, prijatelji i znanci: Ivan Gabelica,[112] Mirko Hrstić,[113] Bruno Bušić,[114] Branimir Petener,[115] dr. Ružica Čuvalo,[116] Boris Curl[117], dr. Simeon Šime Šimić,[118] Jure Kolak,[119] Marko Koprčina,[120] Eugen

95 Dosje, str. 209. – 211.
96 Dosje, str. 212. – 213.
97 Dosje, str. 214. – 216.
98 Dosje, str. 217. – 218.
99 Dosje, str. 219. – 221.
100 Dosje, str. 240.
101 Dosje, str. 222.
102 Dosje, str. 259. – 261.
103 Dosje, str. 262. – 263.
104 Dosje, str. 264.
105 Dosje, str. 224. – 226.
106 Dosje, str. 281. – 282.
107 Dosje, str. 288.
108 Dosje, str 227. – 228.
109 Dosje, str. 229. – 231.
110 Dosje, str. 232. – 234.
111 Dosje, str. 235. – 239.
112 Dosje, str. 241. – 242., 249. 253. – 255., 323., 340. – 346.
113 Dosje, str. 265. – 267.
114 Dosje, str. 250. – 217., 256. – 223., 296. – 298.
115 Dosje, str. 256., 198.
116 Dosje, str. 268.
117 Dosje, str. 275. – 280., 289. – 292.
118 Dosje, str. 283. – 287.
119 Dosje, str. 324. – 339.
120 Dosje, str. 293. – 296., 307. – 308.; 320. – 322.

Kasaić,[121] Zlata Zovko,[122] Milenko Leko,[123] Vinko Vučić,[124] Vinko Brzica,[125] Ivan Barbir,[126] a svoje su izjave dali službenik Udbe Mirko Grgić[127] te Vukojevićev susjed koji je djelovao kao suradnik Udbe "Gradinski", odnosno "Pelikan".[128]

Udba je po Hercegovini i u Zagrebu neumorno prikupljala podatke o Vukojeviću i prijateljima: Mati Ćavaru, Krešimiru Tolju, Ivanu Bradvici, Janku Bradvici, Kažimiru Mišetiću, Stanku Majiću, Milanu Bajti, Anti Mariću.

Državna bezbjednost SUP-a Zagreb 8. listopada 1965. upućuje dopis Državnoj bezbjednosti SUP-a Mostar u kojem traži da se u kaznenom postupku protiv Vukojevića i drugih kao svjedok sasluša Ante Pavlak, zapravo suradnik "Mate".[129] Pavlak je u Mostaru saslušan 11. listopada. Ipak, Pavlak je izbjegao čitavu skupinu oko Vukojevića prikazati kao 'neprijateljsku' a Vukojevića kao inicijatora, navodeći da su svi jednako razmišljali o nacionalnim problemima.[130] Pavlak je po istom pitanju bio saslušan i 2. studenoga.[131]

Vijeće Okružnog suda u Zagrebu 8. listopada prihvatilo je prijedlog istražnoga suca Markovića i produžilo istragu nad Vukojevićem do 11. studenoga 1965.[132] Žalbu na to Rješenje Vukojević je uputio 11. listopada,[133] a dva dana kasnije Vrhovni sud Hrvatske žalbu je odbacio kao neosnovanu.[134]

Mostarskoj Udbi 9. listopada suradnik "Miro" dao je iskaz o Vukojeviću, Anti Kureviji, Mili Dugandžiću, Žarku Brkiću, Ivanu Gabelici, Stipi Zeki, Mati Ćavaru, dr. Mili Borasu, Zvonku Kordiću i Lovorku Barbariću.[135]

Udba je 23. listopada 1965. u Požegi saslušala Tereziju Pavlović, suprugu Vice Pavlovića,[136] a u Mostaru je 26. listopada saslušan Ivan Pavlović, učitelj u Veljacima.[137]

Iako dotadašnja istraga ponovno nije dala rezultate na osnovi kojih bi se Vukojeviću moglo suditi, sudac Okružnog suda Zlatko Marković zatražio je od Vrhovnog suda produljenje istražnog zatvora. Rješenjem od 6. studenoga 1965. Vukojevićev boravak u istražnom zatvoru bio je produljen do 15. siječnja 1966.[138] U obrazloženju rješenja navedeno je: *"postoji osnovana sumnja da bi okrivljeni mogao pobjeći tim prije, što je u sadržaj protupravne djelatnosti grupe nazvane Hrvatski oslobodilački pokret spadalo i plansko prebacivanje preko granice onih članova dotične grupe kojima bi prijetila opasnost otkrivanja, odnosno hapšenja."* Rješenje je potpisao predsjednik Vijeća dr. Žarko Vimpulšek koji je, spomenimo, sudio i kardinalu Alojziju Stepincu.

Pušten na slobodu

Vukojevića je na sam Božić 1965. godine pozvao istražni sudac Marković zbog određenih dokaza da je član ilegalne organizacije. Pokazao mu je Vukojevićeve fakultetske skripte iz predmeta Nasljedno pravo a na kojima je bila docrtana shema s određenim inicijalima imena. Udba je sumnjala da predstavljaju Vukojevićeve šifre za članove ilegalne organizacije. Međutim, stvar je bila daleko manje konspirativna, jer radilo se o inicijalima članova Vukojevićeve obitelji, odnosno o obiteljskom stablu. O istome je bilo riječi na Vukojevićevom saslušanju još 26. studenog

121 Dosje, str. 299.
122 Dosje, str. 299. – 303.
123 Dosje, str. 312.
124 Dosje, str. 354. – 356.
125 Dosje, str. 359. – 360.
126 Dosje, str. 373. – 375.
127 Dosje, str. 309. – 311., 313.
128 Dosje, str. 269. – 274.
129 Dosje, str. 348. – 349.
130 Dosje, str. 361. – 366.
131 Dosje, str. 386. – 389.
132 Dosje, str. 350. – 351.
133 Dosje, str. 357.
134 Dosje, str. 371. – 372.
135 Dosje, str. 352. – 353.
136 Dosje, str 376. – 378.
137 Dosje, str. 379. – 380.
138 Dosje, str. 390. – 391.

1965. a i tada je Vukojević istražiteljima objasnio sljedeće: *"U vezi predočenih šema dajem slijedeće objašnjenje: šema br. 1 predstavlja liniju srodstva po uspravnoj i pobočnoj liniji. Ove linije srodstva su od važnosti u nasljednom pravu, jer srodnici po uspravnoj liniji isključuju od nasljedstva srodnike po pobočnoj liniji (...) Ovu šemu sam pravio početkom lipnja 1964., kada sam spremao nasljedno pravo, a koje sam položio u grupi građansko pravo (...) predavač iz nasljednog prava mi je bio prof. Čedo Rajačić."*[139]

Nakon razgovora s Vukojevićem, istražni sudac Marković 13. siječnja 1966. izdao je nalog Upravi zatvora u Petrinjskoj ulici: *"po prijemu ovoga dopisa odmah pustite na slobodu okr. Vukojević Vice, sina Joze r. 6. IX 1936. u Veljacima, općina Ljubuški. Po učinjenom obavijestiti ovaj sud."* U dopisanoj bilješci zapisano je: *"Pušten je 13. I. '66. u 16 sati u dogovoru sa DB Zgb – (Drpić Jože)."*[140]

Isti je dan Milan Rukavina, pomoćnik načelnika Uprave državne bezbjednosti Zagreb, obavijestio Državnu bezbjednost Mostar da je protiv Vukojevića obustavljen postupak i da je otpušten iz zatvora, dodavši: *"Pretpostavljamo da će otputovati u mjesto rođenja i kontaktirati svoje prijatelje i rođake. U vezi s tim poduzmite sve operativne i operativno-tehničke mjere radi kontrole. To isto učinit ćemo i mi u Zagrebu. Potrebno bi bilo da uputite u Zagreb saradnike koji bi mogli Vukojević Vicu kontrolirati. Molim, da nas izvještavate o dobivenim informacijama."*[141]

Kako bi u slučaju bijega u inozemstvo spriječila uspostavljanje kontakta s istaknutim hrvatskim emigrantima, Udba je primijenila metodu dezinformacije - suradnika "Branka" 24. veljače 1966. zadužila je da svećeniku emigrantu Vilimu Cecelji u Salzburgu priopći da je Vukojević postao suradnik Udbe te da isto napiše emigrantu Juri Petričeviću u Švicarskoj.[142]

Suradnik "Gradinski" 25. svibnja 1966. 'požalio' se Udbi da ga je u društvu, prilikom razgovora o politici, Vukojević prekinuo riječima da radije misli što će sutra jesti.[143] A te su riječi bile odraz Vukojevićevih opravdanih sumnji da navedeni, tek izašao iz sjemeništa, surađuje s Udbom.

Rezime o Vukojevićevoj krivnji, iako i dalje bez ikakvih dokaza, 10. lipnja 1966. potpisao je Mile Ribarić.[144]

Sudac Marković, prilikom odluke o puštanju Vukojevića na slobodu, ujedno ga je obvezao da ne napušta Zagreb bez njegovog odobrenja i da se redovito javlja sudu, što je Vukojević poštivao. No, dva dana uoči Brijunskog plenuma i pada potpredsjednika SFRJ Aleksandra Rankovića milicija dolazi po Vukojevića i odvodi ga sucu Markoviću koji ga je, navodno, već danima tražio kako bi mu predao naknadno napisano rješenje o obustavljanju istrage. To je bio jasan znak kako je zbog promjene političke situacije među vladajućom vrhuškom nastao strah od opravdanih sumnji za zlouporabu ovlasti Službe države sigurnosti.

Zahtjev za naknadu štete i tužba protiv SFRJ

Okrutna otmica i mučenja Vici Vukojeviću prouzročili su duboke psihičke traume i trajno tjelesno oštećenje, a neopravdano uhićenje i zadržavanje u zatvoru spriječilo ga je u nastavku studija i materijalno ga oštetilo.

Radi nezakonitog i neopravdanog lišenja slobode i postupanja u vrijeme istrage 1965./1966., Vice Vukojević 8. prosinca 1966. uputio je zahtjev za naknadu štete Sekretarijatu za pravosuđe SR Hrvatske u Zagrebu.[145] Zahtjev je, među ostalim, obrazložio pretrpljenim strahom i bolovima, trajnim tjelesnim oštećenjem, trajnim smanjenjem sposobnosti te gubitkom godine studija.

Pravi motiv Vukojevićevog slanja zahtjeva bila je bojazan od ponavljanja otmice ili primjene sličnih Udbinih metoda. U skladu s tim, prijepis svoga zahtjeva Vukojević je poslao na više adresa: nadbiskupu zagrebačkom i kardinalu dr. Franji Šeperu, duvanjsko-trebinjsko-mostarskom biskupu dr. Petru Čuli, predsjedniku SFRJ Josipu Brozu, Hrvatskom saboru, Skupštini

139 Dosje, str. 235. – 239.
140 Dosje, str. 392.
141 Dosje, str. 393.
142 Dosje, str. 394.
143 Dosje, str. 395.
144 Dosje, str. 396.
145 Dosje, str. 399. – 401.

BiH, Skupštini općine Ljubuški, predsjedniku CK SKH i članu Predsjedništva SKJ dr. Vladimiru Bakariću te sekretaru CK SKH Miki Tripalu.[146] Budući da su sve pošiljke upućene preporučeno, poštanskim povratnicama potvrđen je njihov primitak.[147]

Vukojevićev zahtjev odbijen je 22. istoga mjeseca, pa je 3. kolovoza 1967. Okružnom sudu u Zagrebu uputio dodatno obrazloženje zahtjeva.[148]

Ponukan Vukojevićevim zahtjevom, Vjekoslav Dude, šef Kabineta sekretara unutarnjih poslova SRH, početkom siječnja 1967. uputio je dopis Upravi državne sigurnosti SUP-a grada Zagreba u kojem je zatražio da se *"navodi Vukojević Vice provjere"*, uz povrat predstavke i obavijest o rezultatu.[149] Slijedom provjere kasnije će biti otvorena istraga nad Albertom Kraljem, Stjepanom Gambirožom, Josipom Drpićem i još nekolicinom osoba iz zagrebačke Udbe. Istragu je vodio Franjo Tomašić iz Iloka koji Vukojevića nikada nije suočio s ijednim od okrivljenika.

Protiv Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, odnosno Socijalističke Republike Hrvatske za SUP Zagreb, 13. siječnja 1967. Vukojević je podnio i tužbu zbog protuzakonitog i neopravdanog zadržavanja u zatvoru 222 dana, od 5. lipnja 1965. do 13. siječnja 1966.[150]

Vukojeviću je tada omogućen uvid u istražni spis u navedenoj istrazi nad djelatnicima Udbe. Tamo je naišao na ime Josipa Drpića s mjestom rođenja: «Gabonjin, Rijeka". Poznato? Bilo je i Vukojeviću.

Prije sastavljanja i slanja tužbe Vukojević je od svog profesora s Pravnog fakulteta Vladimira Bajera zatražio savjet na koga da je uputi, odnosno tko može biti tužen - SFRJ, SRH ili grad Zagreb. Profesor Bajer rekao je da sva tri subjekta mogu biti pasivno legitimirana, odnosno tužena, a upravo tako Vukojević je i postupio.

Vukojevićevu žalbu na rješenje Vrhovni sud Hrvatske rješavat će tek u listopadu 1972., o čemu će biti riječi.

Nova 'obrada' u akciji "Klek"

Iako oslobođen optužbi za organiziranje i sudjelovanje u akciji "Šestine", Udba nadalje prati Vukojevića, kao i njegove prijatelje, uspostavljajući nad njima ukupni nadzor, sve kako bi im se moguće pripisala kakva 'nedozvoljena' radnja i 'neprijateljska djelatnost' usmjerena protiv Jugoslavije i društvenog uređenja. U međuvremenu, kako je već navedeno, sredinom 1966. godine bio je smijenjen Aleksandar Ranković, dugogodišnji ministar unutrašnjih poslova i sinonim represije u komunističkoj Jugoslaviji.

Da do stvarnih promjena padom Rankovića nije došlo, dokazala je nova obrada nad Vukojevićem koju je Služba državne sigurnosti – Centar Zagreb pokrenula 23. ožujka 1967. Kao razlog navedeno je: *"Suđen je zbog djelatnosti u organizaciji 'Tiho'. Pritvaran je u vezi bačenih letaka u Zagrebu. Bio je na izdržavanju kazne na 'Grguru' i nakon izdržane kazne i dalje istupa kao šovinista i govori o potrebi osamostaljenja i odcjepljenja Hrvatske. U toku saslušanja u vezi organizacije HOP 1965. godine izjavio je da je sa ostalima bio idejni podstrekač za stvaranje ilegalne organizacije, ali da i konkretno nije bio vezan uz HOP."*[151]

U svemu navedenom istinito je bilo samo to da je Vukojević, i to na osnovi lažnog svjedočenja, bio u posebnoj ustanovi na Sv. Grguru. U ranije spomenutoj organizaciji gimnazijalaca iz Imotskog "Tiho" iz 1957. godine nije imao nikakva udjela, kao i u širenju letaka Zagrebom u svibnju i lipnju 1965., niti su za išta od toga utvrđeni dokazi koji bi ga inkriminirali. Spomenimo i to da za HOP Vukojevića na saslušanjima nikad nitko nije upitao.

Nedugo zatim, 15. travnja 1967. u Zagrebu su ponovno osvanuli protujugoslavenski letci. Udba tj. SDS u razotkrivanju te i ostalih 'neprijateljskih djelatnosti' osmislila je novu akciju kodnog imena "Klek" u okviru koje je detaljno pratila političko djelovanje hrvatskih studenata na redov-

146 Dosje, str. 402. – 409.
147 Dosje, str. 409. – 411.
148 Dopis, str. 416.
149 Dosje, str. 397.
150 Dosje, str. 412. – 415.
151 Dosje, str. 424.

nim i posebnim studijima u Parizu i Beču te njihove veze s osobama u domovini.

Plan daljnje obrade nad Vukojevićem, koji je za Udbu bio i ostao *"istaknuti nacionalista koji kontinuirano neprijateljski djeluje"*, uključivao je njegovo povremeno stavljanje pod *"kontrolu pratnje"*, provjeru kruga njegovih veza *"radi pronalaženja pogodnog lica za suradnju"*, utvrđivanje osoba s kojima ima kontakte i *"raščišćavanje karaktera tih kontakata"*, sagledavanje mogućnosti primjene operativno-tehničkih sredstava u njegovoj podstanarskoj sobi, obavljanje razgovora i uvođenje kontrole korespondencije.[152]

Unutar akcije 'Klek' angažirana je i Služba državne sigurnosti Centar Mostar koju je 12. svibnja 1967. suradnik "Željko" izvijestio o svom razgovoru s Ivanom Gabelicom a potom zaključio da su Gabelica i Vukojević *"nepopravljivi hrvatski nacionalisti."*[153]

SDS SR Hrvatske uputila je depešu 6. prosinca 1967. Centru SDS Zagreb, s informacijom dobivenom od suradnika SDS Slovenije da je *"sekretar HOP na Zagrebačkom univerzitetu (…) Vice Vukojević, student prava, a sada zaposlen u Grudani kod Ljubuškog, a njegovi zamjenici Vučić i Ivo Gabelica."*[154]

Iz Slovenije su često dolazile slične neutemeljene informacije, osobito sa spomenutim šapirografom. Danas postoje određena saznanja o osobi iz Vukojevićevog tadašnjeg kruga prijatelja kao suradniku SDS Slovenije, međutim, ona su nedostatna da bi se to moglo sa sigurnošću i tvrditi.

Zbog spomenutog širenja letaka 15. travnja 1967. u Zagrebu, a koje se ponovilo i 30. prosinca 1967., SDS Centar Zagreb odlučio je (prema planu obrade) ozvučiti sobe Vice Vukojevića i Vinka Vučića u IV. Cvjetnom naselju br. 4 u obitelji Krstić.[155] Kako je Vukojević tada boravio u Beču zapravo se radilo o ozvučenju soba u kojoj su tada stanovali Vinko Vučić, Drago Majić, Ljubo Vlašić i drugi, a i sama provedba ozvučenja Udbi nije tekla po planu. Dopisivanje između SDS SRH i SDS Centar Zagreb radi istog predmeta nastavljeno je 20. siječnja i 22. siječnja 1968.[156]

Nekoliko dana kasnije, 29. siječnja, načelnik II. odjela SDS-ova centra Zagreb Josip Drpić zatražio je i 'uspostavu pratnje' nad Vukojevićem i Vučićem.[157]

Vukojević je, kako je već naznačeno, od listopada 1967. boravio u Beču s želeći upisati poslijediplomski studij. SDS Centar Zagreb je 22. siječnja 1968. od SDS Mostar zatražio informaciju o Vukojeviću. Mostarski načelnik Jerko Bradvica 5. veljače 1968. upoznao je Zagreb s Vukojevićevim boravkom u Beču, ali je naglasio da mu *"putna isprava nije izdata u Ljubuškom ni u Mostaru"*.[158]

SDS Centar Zagreb 13. veljače 1968. obavila je vrlo opširan informativni razgovor s Antom Pavlakom o Vukojeviću, a on je tada izjavio da je Vukojević *"izraziti nacional-šovinist i ubjeđen je da djeluje ilegalno neprijateljski, ali da je neobično konspirativan i lukav, te da za njegove aktivnosti zna vrlo mali broj ljudi (...) podržavao* (je) *'Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika, ali konkretno o ilegali nije se izjašnjavao (...) u stanu su ga vrlo često posjećivali Gabelica Ivan i Bušić Bruno"*, itd.[159]

Tri dana kasnije, 16. veljače, SDS Centar Zagreb obraća se Republičkom sekretarijatu za unutrašnje poslove Slovenije tražeći suradnju na praćenju Vukojevića u Beču.[160] Radi što uspješnijeg stavljanja pod nazor, SDS Centar Zagreb 22. veljače 1968. zatražio je i od RSUP-u Hrvatske upućivanje depeše DS Pula za saslušanje Davorina Lovraka, tada na izdržavanju kazne zatvora u Valturi, a koji je jedno vrijeme stanovao s Vukojevićem na adresi obitelji Krstić.

Od Lovraka su se očekivale informacije o Vukojeviću, Vinku Vučiću i Ljubi Vlašiću. Cilj je također bilo praćenje korespondencije između Vukojevića i liječnika dr. Janka Bradvice u Beču.[161]

152 Dosje, str. 417. – 418.
153 Dosje, str. 419. – 420.
154 Dosje, str. 425.
155 Dosje, str. 426. – 427.
156 Dosje, str. 428. – 429.
157 Dosje, str. 430.
158 Dosje, str. 431.
159 Dosje, str. 432. – 438.
160 Dosje, str. 439.
161 Dosje, str. 388.

S Lovrakom je ubrzo razgovarano.[162]

U Parizu

Koncem veljače 1968. Vice Vukojević iz Beča odlazi u Pariz na Međunarodni studij za usporedno pravo gdje su predavanja bila organizirana u jednomjesečnim sesijama. Udba je aktivirala dovoljan broj starih i novih suradnika da ostane u tijeku s Vukojevićevim kretanjima.

Suradnik "Mato" 18. ožujka 1968. javio je SDS Centru Zagreb da je u početku mjeseca razgovarao s Vukojevićevim bratom Ferdom koji mu je rekao da je dobio Vicinu poruku da će se uskoro vidjeti.[163]

Dva dana kasnije angažiran je suradnik "Strela", koji je tih dana također kretao u Francusku na poslijediplomski studij usporednog prava. Kako je studij te godine sesije održavao i u Strasbourgu, od "Strele" se tražilo da uspostavi kontakt s Vukojevićem i pokuša utvrditi njegove veze u Strasbourgu i njihovo značenje.[164]

Kada je u travnju 1968. u Pariz otputovala Nela Krstić Novak, kod čije je obitelji ranije u Zagrebu Vukojević stanovao, SDS je uz nju pod kontrolu stavila i Dragu Majića, Zvonka Crnogorca i Ljubu Vlašića koji su tada stanovali kod Krstićevih. Pratili su ih i snimali telefonske razgovore, sve kako bi se Vukojevića i njegovo "neprijateljsko" djelovanje držalo pod kontrolom.[165]

Nezadovoljni rezultatima svojih dotadašnjih mjera, SDS Centar Zagreb 5. kolovoza 1968. predlaže posebne mjere praćenja - uputiti na *"direktni kontak"* s Vukojevićem tek angažiranog suradnika "Strelu" i reaktiviranoga suradnika "Matu" te ubaciti suradnika među podstanare u IV. Cvjetnom naselju br. 4.[166]

Još u svibnju 1968. SDS je raspolagala informacijom da je suradnik "Benko" dao Juri Knezoviću *"izvjesnu sumu novca za potrebe 'Bečke grupe'"*. Knezović je tada navodno "Benka" obavijestio da je novac predao "šefu", ali ga nije imenovao. U SDS-u su pretpostavljali da se radi o svećeniku fra Mirku Čoviću ili čak Vukojeviću, tada *"sa privremenim boravkom u Parizu"*.[167]

Što je bila ta Knezovićeva, odnosno Bečka grupa, te kako je Udba dolazila do informacija o njoj, 'rasvjetljava se' u Izvještaju suradnika "Jusufija" iz Beča koji je 13. kolovoza kontaktirao 1968. SDS Centar Zagreb, odnosno Josipa Drpića. "Jusufi" je inače bio vrsni Udbin suradnik, gotovo analitičar, koji se među hrvatskom emigracijom prikazivao kao prijatelj Katoličke crkve i Hrvat desne orijentacije. Dakle, suradnik "Jusufi" Drpiću je iznio svoja saznanja o "Bečkoj grupi" prema informacijama koje je dobivao od Ivana Cerovca, tada predsjednika "Hrvatskog radničkog kluba" u Beču. Prema njima, ta se grupa tada već bila raspala a članovi su joj bili Jure Knezović i njegov brat Vinko, Dubravka i Benjamin Tolić, Rudolf Arapović, Vice Vukojević te Milan Bušić. Cerovac, preciznije - suradnik "Putnik", kolegi "Jusufiju" je povjerio kako je grupa imala eksploziv 'luksit', a "Jusufi" je prema svemu zaključio da je mogao biti *"namijenjen za Beograd"*, kao i da članovi grupe, iako su neki u međuvremenu otišli iz Beča, i dalje prikriveno korespondiraju.[168]

Kako je u jesen 1967. grafički inženjer Vlado Leko bio u Beču te se tamo susreo s Rudolfom Arapovićem i Vukojevićem, saslušavan je 18. rujna 1968.[169] Upravo zbog povezanosti s Bečkom grupom, slovenska Udba je sredinom 1969. godine u akciji "Jakob" planirala likvidaciju Rudolfa Arapovića.[170]

Ivan Cerovac je na informativnom razgovoru za SDS Centar Zagreb 23. listopada 1968. naveo da je Vukojevića upoznao u *"Dušobrižničkom centru"* u Beču, ali nisu ulazili *"ni u kakve diskusije"*.[171]

Dmitar Šijan iz Centra DB Zagreb upisao je 23. listopada Vukojevića u "katalog ekstremista",

162 Dosje, str. 442.
163 Dosje, str. 441.
164 Dosje, str. 443. – 444.
165 Dosje, str. 446. – 449.
166 Dosje, str. 450.
167 Dosje, str. 445.
168 Dosje, str. 451. – 458.
169 Dosje, str. 459.
170 Arhiv Republike Slovenije, AS 1931, t.e. 2450, a.e. 62.
171 Dosje, 468.

gdje je u rubrici "mjere" navedeno što protiv njega treba poduzeti: *"carinski pregled lica, prtljage, vozila, obavijest o prelasku granice i kontrola kretanja u zemlji."*[172]

O Bečkoj grupi, kao *"skupini emigranata terorista"* kojoj je navodno pripadao i Vukojević te čije su veze u zemlji Vlado Leko i Zvonko Crnogorac, Udba je sastavljala Informacije 20. prosinca 1968.[173], 23. siječnja 1969.[174], 3. veljače 1969.[175] te 11. veljače 1969.[176]. Suradnik "Benko"[177] izvijestio je SDS da Bečka grupa nije organizacija: *"Oni se vežu u aktivnostima jedan na drugoga, ali iniciraju i pojedinačno odgovarajuće aktivnosti u inostranstvu i zemlji."*

Suradnici bez granica

SDS Centar Zagreb je u cilju razotkrivanja ilegalnog i neprijateljskog djelovanja prema zemlji, 1967. pokrenula već spomenutu akciju "Klek". Aktivacija suradnika Udbe, tj. Službe državne sigurnosti, u tom je razdoblju dobila potpuno novu dimenziju.

U Informaciji 184 SDS Centar Zagreb od 27. ožujka 1969. navodi se kako je suradnik "Putnik" obavijestio da *"Sojčić Željko i Arapović Rudolf zajedno s grupom iz Pariza Šimac Nevenom, Vukojević Vicom i drugima, namjeravaju prići organiziranju nabavke oružja."*[178] Kako je tada Arapović bio u SAD-u, Sojčić u Beču, a Vukojević i Šimac u Parizu, u stvarnosti je za organizaciju takvog čega bilo jako malo mogućnosti, no Udbine konstrukcije takva ograničenja nisu imale.

Suradnik "Strela" izvijestio je u travnju 1969. o svom prošlogodišnjem susretu u Freiburgu s Nevenom Šimcem koji mu je izlagao svoju političku koncepciju za koju je spreman boriti se i *"s nožem u ruci"*. Ista informacija spominje Šimčevu vezu s prof. Stankom Pintarićem i s predstavnikom Turističkog saveza SFRJ u Parizu Ivanom Antuncem te kako Šimac, Vukojević i Josip Milić koriste Antunčev službeni telefon za razgovor s "Bečkom grupom". Spominje se i putovanje prof. Pintarića u veljači u Pariz i sastanak sa Šimcem, Milićem i Vukojevićem.[179]

Vice Vukojević 4. travnja 1969. uveden je u tzv. Indeks ektremista iz sljedećih razloga: *"Godine 1959. kažnjen po sucu za prekršaje, zbog učešća u studentskim izgredima. Suđen na dvije godine boravka na Grguru, zbog učešća u radu ilegalne proustaške org. HOP. U toku 1965. g. bio je idejni podstrekač za stvaranje ileg. org. HOP. Sada se nalazi na post. dipl. studiju u Parizu, povezan je s određenim emigrantskim grupacijama u Beču, Arapović Rudolfom i dr. Neprijateljski djeluje prema zemlji."* U potpisu stoje Josip Drpić i Dmitar Šijan.[180]

Na osnovi podataka dobivenih od suradnika "Ive", u Informaciji od 17. travnja 1969. navodi se da je 31. kolovoza i 1. rujna 1968. u mjestu Grand Villard u Švicarskoj održan simpozij "Hrvatska danas i sutra" u radu kojega je, po izjavi Tihomira Rađe, sudjelovalo oko petnaest osoba koje su imale vezu *"s nekim našim studentima koji studiraju u Parizu, a nosioci su naših PI"*. Kako Rađa nije spominjao imena suradnik "Ivo" sam je zaključio da bi se *"iz ostalih raspoloživih saznanja ovi studenti mogli identificirati kao Vice Vukojević, Šimac Neven i Milić Josip"*.[181]

Karlo Ritoša je 19. svibnja 1969. u Centru SDS u Puli izjavio da je dr. Janko Bradvica iz Medicinskog centra u Puli u listopadu 1968. boravio nekoliko dana u Parizu, u posjetu prijatelju Vici koji je emigrant u Parizu i jedan od organizatora studentskih demonstracija u Zagrebu.[182]

Suradnička maštovitost osobito se iščitava iz Informacije od 26. svibnja 1969. po kojoj je suradnik "Putnik" izvijestio da će se u Rimu u stanu Stanka Milića tog ljeta održati sastanak kojem će prisustvovati braća Stanko i Josip Milić, braća Sojčić, Vice Vukojević, Neven Šimac i Ivan Cerovac. Na tom "Malom saboru", kako su sastanak nazvali, kazao je "Putnik", razmatrat će se *"plan*

172 Dosje, str. 469.
173 Dosje, str. 470. – 472.
174 Dosje, str. 473.
175 Dosje, str. 476.
176 Dosje, str. 477.
177 Dosje, str. 478.
178 Dosje, str. 481.
179 Dosje, str. 483. – 485.
180 Dosje, str. 486.
181 Dosje, str. 487.
182 Dosje, str. 488.

i mogućnosti organizovanijeg neprijateljskog djelovanja i rada u zemlji i prema zemlji".[183] Zbog istoga vođena je i obrada nad Stankom Milićem.[184]

Proizvodnja laži i neosnovanih zaključaka u Udbinoj režiji nastavila se i dalje. Tako u dokumentu Centra SDS Zagreb od 13. lipnja 1969. stoji da Vukojević privremeno boravi u Parizu i da se protiv njega pokreće obrada u akciji "Klek". Za razloge je navedeno kažnjavanje zbog sudjelovanja u studentskim demonstracijama 1959., suđenje zbog djelovanja u organizaciji "Tiho", pritvaranje zbog sumnje da je rasturao letke po Zagrebu u zajednici s Ivanom Gabelicom, idejno pokretanje ilegalne organizacije HOP, povezanost s "bečkom grupom" te da zajedno s Nevenom Šimcem i Jožom Milićem u Parizu Vukojević čini *"jednu istovjetnu cjelinu vezanu sa zemljom"*. Vukojevića, navodi se, prate "periferni" suradnici "Putnik", "Mile" i "Doktor". Na dnu tog otipkanog dokumenta rukom je dodano: *"Nema saznanja o organiziranoj grupnoj djelatnosti s ciljem rušenja ustavom utvrđenog poretka."*[185]

U nepotpunoj Informaciji SDS Centar Zagreb 8. srpnja 1969. navedene su osobe koje su praćene u akciji "Klek": Mirko Vokić, Ivan Prusac, Zvonko Crnogorac, Neven Šimac, Vice Vukojević u Parizu koji u zemlji drži na vezi Ivana Gabelicu i Anđelka Mijatovića, Josip Milić koji u Parizu s Vicom Vukojevićem i Nevenom Šimcem čini trojku i *"čija je aktivnost povezana i istovjetna aktivnosti lica u Beču"* te Drago Majić i Zvonko Crnogorac u Zagrebu. A kao suradnici, njihovi svagdanji pratitelji, navedeni su "Putnik", "Tudor", "Doktor", "Boško".[186]

Suradnik "Marijan" 30. srpnja 1969. izvijestio je Centar SDS Split da u Beč dolazi inž. Josip Bosiljević, 'direktor Imigracionog ureda u Clevelandu' kako bi obišao logor Traiscirchen i dogovorio *"slanja novih kontingenata naših izbjeglica u USA"*. Za Bosiljevića je naveo da je u vezi s poznatim hrvatskim ekstremistima diljem svijeta, posebno u Europi, među kojima se navode mnoga imena pa i *"Vukojević Vice, student Šibenčanin (Pariz)"*.[187]

Izvan udbaške konspirativnosti, suradnik "Marijan" bio je fra Mate Božić, kapelan u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Beču koju je vodio fra Mirko Ćorić. Kao takav, među emigrantima gdje se kretao uživao je veliko povjerenje kojeg je, na žalost, teško zlorabio i na osnovi kojeg je sastavljao vrlo detaljna izvješća i analize. To ga je i u Udbi dovelo do više pozicije nego što su je imali i pojedini službenici. Na vezi ga je držao Maks Manfreda iz SDS Centra Split.

"Marijanova" su zlonamjernost i opširnost do izražaja došli u njegovom kasnijem izvješću od 28. i 29. siječnja 1972. koje je u Zürichu, a na vlastito traženje, dao službeniku Udbe. "Marijanov" razlog za dojavu bio je *"boravak emigranta Arapović Rudolfa u SR Njemačkoj i Austriji"* prilikom kojeg se i sam s njime sastao.[188] Maks Manfreda koji je sastavio Informaciju, naveo je: *"Pored navedenih veza u europi, suradnik ističe i vezu Arapovića sa Vukojević Vicom, koji živi u Parizu"*. Uz Vukojevića "Marijan" je spominjao mnoga imena osoba koje su već bile meta Udbine obrade, ali i ona koja će nakon njegove dojave to tek postati.

U Informaciji od 7. listopada 1969. spominje se pismo koje je Bruno Bušić navodno dobio od Vice Vukojevića iz Pariza te da je na njega trebao odgovoriti do 6. listopada.[189] Pismo je Bušiću u Zagreb upućeno preko Josipa Milića.[190] Josip Milić, prilikom povratka iz Zagreba u Pariz, na granici je skinut s vlaka i detaljno pregledan. Kod njega je pronađeno zatvoreno pismo Vici Vukojeviću, koje mu je poslao Ivan Gabelica, a u njemu su navedene osobe na koje Vukojević može računati.[191]

Da je u Zagreb iz Pariza ovaj put doputovao Antiša Radica, svećenik sa Ksavera, *"i po kome je Vice Vukojević poslao neke magnetofonske trake za Brunu Bušića"*, govori se u informaciji br. 7 od 8. siječnja 1970.[192] Isti podatak zabilježen je i u informaciji od 21. siječnja 1970.[193]

183 Dosje, str. 489.
184 Dosje, str. 500.
185 Dosje, str. 1.
186 Dosje, str. 490.
187 Dosje, str. 492.
188 Dosje, str. 672. - 685.
189 Dosje, str. 495.
190 Dosje, str. 496.
191 Dosje, str. 497.
192 Dosje, str. 498.
193 Dosje, str. 493.

O Vici Vukojeviću, "ekstremnom emigrantu", nešto se govori i u informaciji SDB Centra Rijeka od 23. siječnja 1970. Student Andrija Vučemil, tvrdi se, *pristupio je ilegalnoj organizaciji i podržava veze s ekstremnim emigrantima i svećenicima, kao npr. fra Ivom Bagarićem i Vukojević Vicom.*[194]

Suradnik "Marko" 26. veljače 1970. iz Pariza šalje pismo SDS Centru Split, kako je preko dominikanca Zvonimira Mate Bradašića, emigranta od 1945., upoznao Vicu Vukojevića i Brunu Bušića, da je s njima uspostavio dobre odnose i povremeno se viđaju. Od njih je saznao da će uskoro putovati u Španjolsku u goste emigrantu fra Branku Mariću. Uz pomoć suradnika "Marka" u okviru akcije "Dalmacija" ostvarit će se *"uvid u namjere i planove, kao i kretanje Vukojević Vice i Bušić Bruna"*.[195] Spomenuta Udbina akcija "Dalmacija" pokrenuta je povodom kanonizacije Nikole Tavelića u Rimu i praćenja hodočasnika, a o njoj će riječi biti kasnije.

Osobito revan, dakle, bio je suradnik "Marko". Radilo se o Nevenu Baričeviću, emigrantu u Parizu, koji obavještava SDS Centar Split baš o svemu 'značajnome'. Između ostaloga, 29. i 31. ožujka 1970., kako Vukojević svake nedjelje nakon mise održava *"konferencije s nosiocima PI na radu, kao i sa studentima, nosiocima PI"*, izbjegavajući kontakte s emigrantima kako se ne bi kompromitirao. Tim sastancima, zapazio je "Marko", redovito su bili nazočni Bruno Bušić i Jože Milić. Znao je "Marko" s kim Vukojević održava veze, gdje radi, što ga zanima, da radi na disertaciji "Ekonomija Jugoslavije" i da će uskoro putovati u Njemačku. Navodi i podatke o emigrantu o. Zdravku Ostojiću, o fra Ferdi Čolaku i fra Ivanu Matijaševiću. "Marko" se posebno osvrnuo na planirano putovanje Vukojevića i Bušića upravo njegovim automobilom u Rim, gdje bi stanovali kod Stanka Milića i sastajali se s osobama iz domovine, itd. Na dnu izvještaja su Udbini zadaci za daljnje djelovanje "Marka": *"Posvetiti punu pažnju aktivnosti Vukojević – Bušić i licima oko njih, njihovim vezama (...) U akciji "Dalmacija" dogovoreno je da ga kontaktira drug Zelić Blagoje koji je bio prisutan ovim kontaktima sa saradnikom "Markom"."*[196]

I suradnik "Žan" izvještava o Vici Vukojeviću i Bruni Bušiću i njihovim sastancima u okviru "Tribine mladih". Tih *"religiozno socijalnih razgovora"* prema "Žanovim" informacijama, u 1969. godini održano je deset, a na njih je dolazilo oko 60 osoba, većinom studenata i nešto radnika s jugoslavenskim putovnicama, a u 1970. godini sastanaka je bilo šest, kada je dolazilo oko 20 osoba. Suradniku je sugerirano da bi Vice Vukojević mogao zloupotrijebiti te sastanke mladih, stoji u Informaciji RSUP-a Centra Split od 14. travnja 1970.[197]

Suradnik "Lazo" 15. travnja 1970. pohvalio se DS Centru Split kako je prije deset godina bio u zatvoru u Makarskoj s Brunom Bušićem i da mu je tada učinio određene usluge. U Parizu ga je sreo s Vukojevićem. Služba mu je prilikom razgovora dala uputu da se približi Bušiću kako bi *"ostvario uvid u njegove namjere i planove prema zemlji"*. Nakon povratka u Pariz suradnik je javio službi da je stupio u kontakt s Bušićem koji će tih dana s Vukojevićem putovati u Madrid *"kako bi preko tamošnjih vjerskih fukcionera izdjestvovali pritisak na papu da ne primi Predsjednika Republike za vrijeme njegovog predstojećeg posjeta Italiji"*.[198]

Obrada u akciji "Dalmacija"

Operativne mjere u akciji "Dalmacija" bile su usmjerene k praćenju aktivnosti političke i ekstremne emigracije za vrijeme hodočašća u Rimu, u povodu kanonizacije Nikole Tavelića, a među trideset Službi interesantnih osoba naveden je Vukojević i bliži mu prijatelji, čita se iz Informacije RSUP Centra Zagreb od 2. 6. 1970. Kao "istaknuti politički i ekstremni emigranti" koji će iz Pariza putovati u Rim uz Vukojevića se navode Vinko Nikolić, Vilim Cecelja, Josip Milić, Bruno Bušić i Neven Šimac i drugi. Pod Udbinom obradom bili su i Franjo Kuharić, Zorislav Lajoš, Josip Šimecki, Lav Žnidarčić i Radovan Grgec.

Plan Udbinih operativnih mjera bio je aktivacija najjačih suradnika "Vlade", "Špice", "Tome" i "Jusufija" unutar njihovog 'područja rada', odnosno za stupanje u kontakt s određenim osobama

194 Dosje, str. 499.
195 Dosje, str. 501.
196 Dosje, str. 504. – 514.
197 Dosje, str. 515. – 516.
198 Dosje, str. 517.

iz političke emigracije i crkvenih krugova.[199]

Suradnik "Marko", u pismima upućenim RSUP-u Centar Split 15. i 19. svibnja 1970. informirao je o povratku Vukojevića iz Španjolske i o njegovim pripremama za hodočašće u Rim u prigodi proglašenja Nikole Tavelića svetim te da se Vukojević *"ozbiljno priprema da podstakne i organizira demonstracije hodočasnika protiv SFRJ"*. "Marko" je sa službom tražio i osobni kontakt tražeći materijalna sredstva za put kako bi u cijelosti ispunio svoj zadatak. Operativni radnik Frano Dukić predložio je da se ozvuče sobe u kojima će za vrijeme hodočašća stanovati Stanko Milić, Vice Vukojević i Bruno Bušić i to upravo preko suradnika "Marka" koji će s njima biti u istom stanu.[200] U Parizu je 6. lipnja 1970. sa suradnikom "Markom" Udba ostvarila traženi osobni kontakt radi isplate honorara, konzultacija u vezi putovanja na hodočašće u Rim i, navodi se u informaciji, *"da nas informira o pojedinostima u vezi priprema za atentat na druga Tita"*[201] Suradnik "Marko" očito je shvatio da se 'prava informacija' dobro plaća pa se nije libio takvu izmisliti, ukoliko je nema.

Novi sastanak sa suradnikom "Markom" u vezi s preuzimanjem informacija o ponašanju Brune Bušića i Vukojevića u vrijeme kanonizacije Nikole Tavelića u Rimu održan je 27. lipnja 1970. Na put su Bušić i Vukojević krenuli 17. lipnja a vozio ih je upravo suradnik "Marko". Po dolasku su se smjestili kod Stanka Milića. U Rim su potom došli Vukojevićevi roditelji te je on vrijeme uglavnom provodio u njihovom društvu, jer je netom prije puta u prometnoj nezgodi teže ozlijedio nogu i bio je gotovo nepokretan, opisao je "Marko". Bruno Bušić se, između ostalih, u Rimu susreo s rođakom Markom Bušićem, koji je došao iz Njemačke. Vukojević se sa "Markom" 22. lipnja vratio u Pariz, a Bušić je još jedno vrijeme ostao u Rimu.[202]

Međutim, u kontradikciji s vlastitom informacijom o ostanku Bušića u Rimu, "Marko" će 3. srpnja 1970. tvrditi da je emigrant Nikola Čolak u Padovi Branka Jelića upoznao s Brunom Bušićem i Vicom Vukojevićem prilikom zajedničkog povratku iz Rima gdje su prisustvovali kanonizaciji Nikole Tavelića.[203] Ta će laž također postati jedna od stavki kasnije optužbe.

Informacija Centra Zagreb od 13. srpnja 1970. također govori o kanonizaciji Nikole Tavelića od 20. do 21. lipnja 1970. U njoj se spominje i suradnik "Putnik" koji je izvijestio o razgovoru s Vukojevićem. S obzirom da je Ivan Cerovac - "Putnik" radio u Matici hrvatskoj, Vukojević ga je molio da razmotri mogućnost osnivanja Ogranka Matice hrvatske u Parizu. Navodi se i da je suradnik "Špica" preko "Putnika" upoznao Vukojevića, kao i da obojica suradnika *"za Vicu ističu da se ovom prilikom* [kanonizacije] *istakao u rasturanju letaka."*[204] Podsjetimo samo na suradnika "Marka" koji je rekao da je gotovo nepokretni Vukojević vrijeme provodio s roditeljima.

Na osnovi izvještaja suradnika "Marka" da će uskoro u Njemačku putovati Bruno Bušić, Vice Vukojević i Mate Gabelica te da će ih voziti emigrant Neven Baričević (dakle sam "Marko"), temeljena je Informacija Centra Split od 10. kolovoza 1970.[205] O njihovom boravku u Njemačkoj govori se i u bilješci Blagoja Zelića od 29. rujna 1970.[206]

Društvo članova Matice hrvatske u Parizu

Osnivačka skupština Društva članova Matice hrvatske u Parizu održana je u listopadu 1970., a vodili su je Neven Šimac, Vice Vukojević i Josip Milić. U osnivačkoj skupštini Društva, koje je osnovano kao udruga prema francuskom pravu, sudjelovao je i Danilo Pejović, potpredsjednik Matice hrvatske. Maticu hrvatsku su uz Pejovića na skupštini predstavljali Šime Đodan i Ivica Cerovac. Pozvan je bio i jugoslavenski ambasador, ali ga je zamijenio generalni konzul Nedjeljko Zorić. Na skupštini su govorili: Pejović o hrvatskoj kulturi, Vukojević o hrvatskoj povijesti te Đodan o gospodarskom stanju u Jugoslaviji, a *"niti jedan govornik nije prekoračio granice dozvo-*

199 Dosje, str. 523. – 525.
200 Dosje, str. 519. - 520.
201 Dosje, str. 526. – 529.
202 Dosje, str. 533. – 537.
203 Dosje, str. 568.
204 Dosje, str. 538.
205 Dosje, str. 540.
206 Dosje, str. 541. – 542.

ljenog", izvijestio je suradnik "Putnik" u listopadu 1970.[207]

Iako je suradnik "Putnik", znan kao Ivan Cerovac, odsjeo upravo kod Vukojevića i sudjelovao u osnivačkoj skupštini, uskoro će njegovi izvještaji Udbi o Vukojevićevom sudjelovanju u tom kulturnom programu biti jedna od jačih optužujućih stavki.

O osnivačkoj skupštini Društva članova Matice hrvatske u Parizu ambasador Vejvoda šifriranim je brzojavima izvijestio saveznog ministra vanjskih poslova Mirka Tepavca u Beogradu i Savku Dapčević Kučar, predsjednicu CK SKH u Zagrebu. Naveo je da je skupštinu organizirala skupina studenata *"među kojima* [je] *Neven Šimac, svršeni pravnik, sada na specijalizaciji u Parizu, Josip Milić, svršeni pravnik, sada na specijalizaciji i radi ovdje, student Vukojević i svećenik Šanjek. Na skupštini su govorili Šimac, Vukojević, Šanjek, te profesori Pejović i Đodan. Nacionalistički stavovi došli su do izražaja najviše kroz Vukojevića, profesora Đodana i donekle svećenika Šanjeka. U njihovim istupanjima posebno je bilo naglašeno izrabljivanje hrvatske privrede od strane drugih republika i pitanje potrebe nacionalizacije kapitala uloženog u turizam Hrvatske od strane beogradskih banaka i Geneksa."*[208]

Prema informaciji DB Centra Split suradnik "Marko" javio je kako 20. prosinca 1970. zrakoplovom u Zagreb dolazi Vukojević, a s njim i Bruno Bušić. Navodi se Vukojevićev program boravka u Zagrebu, rodnom kraju i drugdje.[209]

Nedugo po dolasku u Zagreb, 23. prosinca 1970. Vukojević je svratio u Maticu hrvatsku kod prijatelja Ivana Cerovca - "Putnika", koji je odmah alarmirao Službu. Vukojević je po brzom postupku bio stavljen pod kontrolu pratnje.[210]

Izvještaj od 29. siječnja 1971. opisuje spomenuti Vukojevićev dolazak i boravak u Hrvatskoj od 20. prosinca 1970. do 15. siječnja 1971. Posebno se ističe gdje se kretao dok je boravio u rodnom selu Veljacima. Zabilježen je i posjet Dubrovniku. U Zagrebu je Vukojević odsjeo u obitelji Klobučar u Plemićevoj 4, a kontaktirao je Anđelka Mijatovića, Ivana Gabelicu, Benjamina i Dubravku Tolić. U restoranu Vinodol, prema izvještaju, Vukojević je 14. siječnja organizirao večeru za četrnaest osoba, pjevale su se hrvatske pjesme, a neke i više puta. Posebno se ističe komentar Dubravke Tolić: *"Neka ovo bude hrvatsko veče i da ga dosljedno proslavimo."* Izvještaj navodi i da je tada s Vukojevićem obavljen i informativni razgovor. Izvještaj je bio sastavljen na osnovi pratnje, kontrole telefona, kontrole pošte, informativnog razgovora i dojava suradnika "Putnika".[211]

Izvještaj od 16. ožujka 1971. opisuje sastanak održan 7. ožujka u prostorijama Društva članova Matice hrvatske u Parizu kojeg su organizirali Neven Šimac, Vice Vukojević, Josip Milić i Petar Rubić, predsjednik društva. Uz Stanka Pintarića, sveučilišnog profesora iz Zagreba, Cvitu Fiskovića, kustosa muzeja Split i Predraga Matvejevića, sekretara izložbe u Parizu, i Vukojević je govorio *"nešto o hrvatskoj povijesti"*, opisao je 'izvor' Ivan Antunac.[212]

Melikor Baranović, šef republičke Udbe u Zagrebu, u sklopu akcije "Dalmacija" 29. ožujka 1971. obavijestio je Centar SDB Zagreb da 27. ožujka iz Pariza vlakom u Zagreb dolazi Vukojević na sudsku raspravu u vezi s tužbom koju je podnio prije četiri godine *"zbog toga što je bio mučen u zatvoru. Cilj mu je da njegov slučaj dospije u našu štampu kako bi kompromitirao pravosuđe"*.[213]

Na Vrhovnom sudu Hrvatske od 28. ožujka do 2. travnja 1971. održana je rasprava na Vukojevićevu tužbu za nepravedno zadržavanje u zatvoru i mučenje 1965.-1966. u Zagrebu.[214]

U SAD-u

SDS SRH 14. svibnja 1971. izvijestila je SDS Centar Zagreb da Vice Vukojević, *"član uprave DČMH u Parizu, poznat kao ekstremista"*, namjerava putovati u SAD na 3-4 mjeseca, ali "*nije poznato kod koga odlazi ni po kom poslu. Pretpostavlja se da će Vukojević kontaktirati pojedine*

207 Dosje, str. 544. - 545.
208 Dosje, str. 647. – 742.
209 Dosje, str. 556. – 557.
210 Dosje, str. 944.
211 Dosje, str. 561. – 566.
212 Dosje, str. 569.
213 Dosje, str. 570.
214 Dosje, str. 571.

predstavnike ustaškog pokreta (…) Po mnogim informacijama povezan je sa pripadnicima ustaške organizacije HRB i HOP".[215]

U to vrijeme Vice Vukojević kraće je boravio u Njemačkoj kod svojih rođaka Miljenka i Joze Bebeka gdje je radio i zarađivao za planirano putovanje u SAD, odnosno u New York i u Hrvatsku bratsku zajednicu u Pittsburgh radi prikupljanja podataka za izradu doktorske disertacije.[216]

Vukojević se iz Njemačke u Pariz vratio krajem svibnja 1971., a prema Udbinim informacijama namjeravao je navratiti i u Zagreb kako bi savjetovao Brunu Bušića da se vrati u Pariz.[217] O dolasku Vukojevića u Zagreb 30. svibnja, kao i da je u Parizu nastao sukob između ekstremne emigracije i pripadnika Društva prijatelja Matice hrvatske u Parizu *"u cilju izazivanja francuskih vlasti da zabrane rad Matice*" , izvijestio je i suradnik "Marko.[218]

Glavni izazivač spomenutih nereda bio je Dinko Jukić, što potvrđuju i dvije Udbine informacije,[219] a djelovao je kao suradnik SDS Centra Split pod pseudonimom "Lazo".

DB Zagreb prilikom prisluškivanja telefona Danila Pejovića saznala je da će i njega 3. lipnja 1971. posjetiti Vukojević.[220]

Za vrijeme boravka u Zagrebu Vukojević je bio u stalnom kontaktu s Brunom Bušićem, Ivanom Gabelicom, Zvonimirom Kulundžićem, Kamilom Čuvalom, Ivanom Bradvicom, Borisom Curlom i drugima, a isti su ga ispratili na Glavnom kolodvoru za Pariz, izvijestili su suradnici "Marko" i "Putnik". Ujedno je spomenuto da Vukojević iz Pariza u SAD treba putovati 20. lipnja 1971. u posjet rodbini i prijateljima. No, "Putnik" je istaknuo da mu se sam Vukojević povjerio da će posjetiti emigrante Rudolfa Arapovića i Marijana Gabelicu.[221]

U drugoj informaciji, ponovno po "Markovoj" dojavi, navodi se kako je u Zagrebu Vukojević bio pozvan na informativni razgovor o emigraciji, Marijanu Gabelici i Rudolfu Arapoviću. Vukojević se, navodno, prepao da mu ne oduzmu putovnicu. Isto tako, kako je po povratku u Pariz Vukojević održao niz predavanja o hrvatskoj državnosti na tribini Društva prijatelja Matice hrvatske i zbog toga bio napadnut od strane ekstremnih emigranata.[222]

Na osnovi dojave suradnika "Marka" 11. srpnja 1971. Udba je raspolagala informacijom da se Vukojević po dolasku u SAD smjestio kod Marijana Gabelice u New Yorku.[223] Isti suradnik 17. kolovoza dojavio je da mu se Vukojević javio iz New Yorka, da lijepo zarađuje i živi i da će zbog toga najvjerojatnije ostati u SAD duže nego što je planirao.[224]

Konzulat SFRJ iz New Yorka uputio je 14. rujna 1971. šifrirani brzojav Saveznom sekretarijatu za unutrašnje poslove kako je *"pre par nedelja*" u New Yorku osnovan *"Pododbor Matice hrvatske"* čemu je nazočio i Vice Vukojević koji je ujedno bio i glavni govornik.[225]

Prilikom pretresa stana Bruna Bušića u Zagrebu pronađena su dva Vukojevićeva pisma iz New Yorka.[226]

Suradnik "Jusufi" obavijestio je SDS SRH o održanoj "Desetoj konferenciji američko-hrvatskog akademskog kluba" u Clevelandu 26. i 27. studenog 1971. godine a na temu *"Hrvatska nacija i hrvatski exodus*", na koju je suradnik išao u Vukojevićevom društvu.[227] O Vukojevićevom sudjelovanju na konferenciji, u radu koje je sudjelovalo oko dvjesto intelektualaca, izvijestio je i suradnik "Ivo". Vukojević je u vrijeme seminara izlagao Matičina izdanja knjiga i interesirao se o mogućnosti osnivanja ogranka Matice hrvatske u Clevelandu, naveo je "Ivo".[228]

215 Dosje, str. 572.
216 Dosje, str. 585.
217 Dosje, str. 574.
218 Dosje, str. 575.
219 Dosje, 801., 875.
220 Dosje, str. 514.
221 Dosje 580. – 583.
222 Dosje, str. 585.
223 Dosje, str. 584.
224 Dosje, str. 587.
225 Dosje, str. 588.
226 Dosje, str. 590. – 594.
227 Dosje, str. 620.
228 Dosje, str. 630. – 631.

Služba u Splitu pratila je Vukojevićevo kretanje i 18. prosinca 1971. Na osnovi dojave suradnika "Marka", SDS Centar Zagreb raspolagala je informacijom da će uvečer navedenoga dana krenuti za Jugoslaviju.[229] Isti dan je RSUP SRH obavijestio SDS Centar Zagreb i SJS Zagreb da su toga dana u 7,30 sati Josip Milić i Vice Vukojević prešli granicu u Fernetiću.[230]

Suradnik "Marko" također je javio o Vukojevićevom povratku iz SAD-a s kojim je razočaran, kao i s emigracijom. Vukojević je navodno bio zadovoljan samo s osnutkom ogranka Matice hrvatske u New Yorku, a požalio se "Marku" i kako je za vrijeme posjeta Tita SAD-u bio pozivan u policiju. Na suradnikovu primjedbu da je sada opasno vraćati se u domovinu, Vukojević je odgovorio *"da sada ne može napustiti ono zašto se borio cijeloga života, te da žrtve nisu u pitanju"*.[231]

Vukojević zapravo nije sudjelovao u osnivanju ogranka ili Društva članova Matice hrvatske u SAD-u, iako se to spominje u većini suradničkih izvješća. Radilo se samo o Vukojevićevom sudjelovanju na spomenutoj 'Desetoj konferenciji američko-hrvatskog akademskog kluba'[232] u Clevelandu, kao i na nekoliko radnih sastanaka na kojima je Vukojević sudjelovao kao predstavnik Društva članova Matice hrvatske iz Pariza. Isto tako, Vukojević nije bio pozivan u policiju, ali su se američki agenti FBI tada doista raspitivali za njega, što je vidljivo iz drugog izvješća.[233]

Suradnik "Rade", koji je od 23. studenoga do 31. prosinca 1971. bio u SAD-u, izvijestio je SDS Centar Zagreb kako je Vukojevića sreo u Clevelandu, gdje se uzdržavao radeći kao konobar u hrvatskim restoranima. I "Rade" je spomenuo da je na osnivačkoj skupštini Društva članova Matice hrvatske 5. prosinca 1971. u New Yorku Vukojević pozdravio prisutne *"umjerenim govorom"*.[234]

Rješenje tužbe za naknadu štete

Vrhovni sud SRH tek je 12. studenog 1971. donio rješenje u kojemu je samo djelomično uvažio Vukojevićevu tužbu za naknadu štete koju je, kako je ranije bilo navedeno, podnio još 13. listopada 1967. godine.[235]

Na takvo rješenje putem odvjetnika Vladimira Marića, 22. veljače 1972. Vukojević upućuje žalbu Vrhovnom sudu SRH za Vrhovni sud SFRJ.[236]

Istovremeno je i Javni pravobranitelj SRH Gabrijel Jug uputio žalbu Vrhovnom sudu zbog: *"bitne povrede odredaba parničnog postupka; zbog pogrešno, odnosno nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja; zbog pogrešne primjene materijalnog prava."*[237]

Zanimljivo je mišljenje od 5. travnja 1972., koje je stručni suradnik Risto Jakšić s Vrhovnog suda Hrvatske iznio o opravdanosti Vukojevićeva Zahtjeva za naknadu štete.[238]

Vukojevićevu žalbu na rješenje, kao i žalbu Javnog pravobranitelja, Vrhovni sud Hrvatske rješavao je 9. listopada 1972.[239] Obje su žalbe bile odbijene, sukladno ranijem rješenju Vrhovnog suda Hrvatske od 12. studenoga 1971.

Republički sekretarijat za financije SRH 29. siječnja 1973. izdao je rješenje o isplati 21.437 dinara Vici Vukojeviću.[240]

Pod istragom 1972.

Po povratku iz SAD-a Vukojević je od 24. prosinca 1971. do 13. siječnja 1972. boravio u Veljacima s roditeljima i među rodbinom, a istovremeno se SDS Zagreb o njemu zanima kod SDB Mostar.[241]

229 Dosje, str. 621.
230 Dosje, str. 622.
231 Dosje, str. 623.
232 Dosje, str. 554. – 555.
233 Dosje, str. 628.
234 Dosje, str. 625. – 629.
235 Dosje, str. 598. – 606.
236 Dosje, str. 611. – 612.
237 Dosje, str. 607. – 610.
238 Dosje, str. 595. – 597.
239 Dosje, str. 816. – 818.
240 Dosje, str. 819.
241 Dosje, str. 633.

Upravo pred sam polazak za Zagreb, Vukojeviću je 13. siječnja 1972. u stanici Javne sigurnosti Ljubuški oduzeta putovnica.[242]

Iako niti jedan podatak koje je Služba državne sigurnosti prikupljala o Vukojeviću u vrijeme boravka u Parizu, SAD-u i Kanadi nije potvrđivao opravdanost službenih obrazloženja, protiv Vukojevića je 17. siječnja 1972. podnesena kaznena prijava,[243] a potom je bio uhićen i pritvoren.[244]

Kaznena prijava odnosila se na *"učestvovanje u neprijateljskoj djelatnosti protiv Jugoslavije iz čl. 109 KZ-a i krivično djelo neprijateljske propagande iz čl. 118. KZ-a, time što je neutvrđenoga dana u drugoj polovici 1971. godine odlaskom iz Pariza u SAD stupio u vezu sa izbjegličkom grupom osoba koje djeluju protiv SFRJ kroz emigrantske organizacije "Ujedinjeni Hrvati Amerike" i "Hrvatska republikanska mladež" i to preko emigranata i rukovodilaca ovih organizacija Gabelica Marijana, Arapović Rudolfa, Gojčeta Ante i dr."*

U istoj se prijavi Vukojeviću na teret stavljalo *"formiranje ogranka Matice Hrvatske u New Yorku u kolovozu 1971"*, stupanje u vezu s emigrantom Nikolom Čolakom i dr. Brankom Jelićem, *"formiranje Društva prijatelja Matice Hrvatske zajedno s Brunom Bušićem, Josipom Milićem, Nevenom Šimcem i dr."*, kao i članak pronađen prilikom pretresa stana gdje je Vukojević boravio[245] a kojeg je *"Vukojević napisao i uputio redakciji Hrvatskog tjednika u studenom 1971."*.

Pred sucem Tomom Miterom Vukojević je 18. siječnja 1972. negirao sve optužbe. Naveo je da mu uopće nije poznato postoji li ogranak Matice hrvatske u New Yorku, da ne poznaje Čolaka i Jelića a da se Društvo članova Matice hrvatske u Parizu bavi isključivo kulturnom djelatnošću. Posebno je naglasio da spomenuti tekst koji je mislio objaviti u *Hrvatskom tjedniku* ili bilo kojem drugom listu nikada nije bio objavljen.[246]

'Okružno javno tužilaštvo' 20. siječnja 1972. podnijelo je Okružnom sudu zahtjev za provođenje istrage nad Vicom Vukojevićem.[247] Vukojević je podnio žalbu o kojoj je Vijeće Okružnog suda raspravljalo 21. siječnja kada je bila i odbijena.[248]

Okružni sud u Zagrebu 25. siječnja 1972. donio je rješenje o provođenju istrage protiv Vukojevića.[249]

Na saslušanju pred istražnim sucem Rankom Radovićem 27. siječnja 1972. Vukojević je iskoristio svoje zakonsko pravo i uskratio odgovarati na postavljena pitanja izjavljujući da je *"žrtva zavjere određenog kruga ljudi"*.[250]

RSUP BiH dostavio je 28. siječnja 1972. RSUP-u SRH pregled ranijih Vukojevićevih kretanja u rodnom mjestu. On je 1. veljače 1972. dostavljen SDS Centru Zagreb.[251] Istražnom spisu dodan je izvještaj suradnika "Rade", koji nije teretio Vukojevića.[252]

U nastavku istrage 7. veljače 1972. saslušan je profesor Danilo Pejović s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koji je u vrijeme susreta s Vukojevićem u Parizu 1968. i u SAD-u 1971. godine bio potpredsjednik Matice hrvatske u Zagrebu. Prof. Pejović negirao je Vukojevićevu kaznenu odgovornost.[253]

Na idućem saslušanju 9. veljače 1972. Vukojević je ponovno odbijao odgovarati na pitanja,[254] a na prijedlog Istražnog suca produžen mu je pritvor za daljnjih mjesec dana, odnosno do 17. ožujka.[255]

Iako je u dotadašnjim političkim procesima, bez obzira na postojeće zakonsko pravo, bilo neza-

242 Dosje, str. 639.
243 Dosje, str. 640.
244 Dosje, str. 644.
245 Dosje, str. 636.
246 Dosje, str. 646. – 650.
247 Dosje, str. 651. – 653.
248 Dosje, str. 654.
249 Dosje, str. 656.
250 Dosje, str. 658.
251 Dosje, str. 664.
252 Dosje, str. 666.
253 Dosje, str. 669. – 671.
254 Dosje, str. 686.
255 Dosje, str. 689.

mislivo ne odgovarati na pitanja, Vukojević na saslušanju 22. veljače 1972. opet odbija odgovarati,[256] što je nastavio činiti i 14. ožujka.[257]

Suradnik "Marko" 11. veljače ponovno je bio aktivan. Budući da je bio upoznat da su Vukojević i Bušić u zatvoru, i to oba u Đorđićevoj ulici u Zagrebu, sugerira Udbi da Jožu Milića nastoji u zemlji zadržati čim dulje. Napomenuo je da su kod Petra Rubića, predsjednika Društva prijatelja Matice hrvatske u Parizu, ostale neke Vukojevićeve i Bušićeve stvari koje se on boji držati kod sebe jer su *"jako kompromitentni"* po njih dvojicu. "Marko" je Rubiću sugerirao da ima mogućnost staviti ih na *"sigurno mjesto"* [od Udbe nema sigurnijeg]. Izvijestit će "Marko" ukoliko do takve primopredaje i dođe a [za svaki slučaj] napravit će i fotografije. Očekuje i osobni kontakt [poznata šifra za naplatu].[258]

Na Vukojevićevu žalbu zbog produljenja pritvora Vrhovni sud odgovorio je 28. veljače 1972. rješenjem o odbijanju iste.[259]

Pred sucem Radovićem 6. ožujka 1972. bio je saslušan dr. Neven Šimac, jedan od osnivača Društva članova Matice hrvatske u Parizu, koji je opovrgao sve navode optužbe protiv Vukojevića. Između ostaloga Šimac je izjavio da su u osnivanju Društva članova Matice hrvatske u Parizu pomagali tadašnji jugoslavenski ambasador Ivo Vejvoda, jugoslavenski generalni konzul Nedjeljko Zorić i savjetnik za kulturu Smiljanić, a za Vukojevića da je u prostorijama Društva održao predavanje *Povijest hrvatske državnosti do 1918. godine,* čime su ekstremni hrvatski emigranti bili nezadovoljni jer nije govorio o hrvatskoj državnosti u jugoslavenskim državnim zajednicama.[260]

Sudac Radović potom od Sekretarijata za inostrane poslove traži da bivšeg ambasadora u Parizu Ivu Vejvodu, konzula Nedjeljka Zorića i službenika konzulata Smiljanića oslobodi čuvanja službene tajne a u vezi njihovih saznanja o Šimcu, Vukojeviću i djelovanju Društva prijatelja Matice općenito.[261]

Generalni konzul Nedeljko Zorić 29. ožujka 1972. predao je pisanu službenu izjavu kako je Vice Vukojević na osnivačkoj skupštini Društva govorio o Matici hrvatskoj i o *"proganjanju njene aktivnosti i aktivista prije rata pa i poslije rata. Među onima koji su bili protiv te aktivnosti ubrojio je i komuniste. Ja se ne sjećam tačno njegovih riječi, ali znam da je njegov istup i drugih bio ocijenjen kao dosta politički ekstreman (...) s napomenom da sam odgovore dao na osnovu sjećanja."*.[262]

Sudski vještak Željko Sabol (inače i spomenuti suradnik "Strela") dobio je nalog za vještačenje rukopisa u pismima Brunu Bušiću, o kojima je ranije bilo riječi. Svojim nalazom od 12. ožujka 1972. potvrdio je da su pisma pisana rukom Vice Vukojevića.

Kako je istraga vođena i protiv dr. Nevena Šimca, u postupku su 15. ožujka 1972. saslušani Stanko Pintarić[263] i Josip Milić.[264]

U zagrebačkoj "Borbi" 12. listopada 1972. objavljen je članak *"Postupak protiv 11 osoba zbog neprijateljske djelatnosti"* među kojima se navodi i *"Vice Vukojević, diplomirani pravnik bez zaposlenja"*.[265]

Budući da istraga još nije bila privedena kraju, na prijedlog istražnog suca Radovića Vijeće Okružnoga suda Zagreb 17. ožujka 1972. produžilo je istragu nad Vukojevićem za još za mjesec dana, odnosno do 17. travnja 1972.[266] Po starom i kratkom postupku slijedila je Vukojevićeva žalba, a za njom odbijenica Vrhovnog suda.[267]

Sekretarijat Javne sigurnosti nastavio je s prikupljanjem podataka o osobama s kojima je Vukojević kontaktirao u SAD-u, pa je tako 4. travnja 1972. utvrdio da su Ante Gojčeta, Vladimir

256 Dosje, str. 691.
257 Dosje, str. 706.
258 Dosje, str. 695. – 696.
259 Dosje, str. 697.
260 Dosje, str. 699. – 702.
261 Dosje, str. 703.
262 Dosje, str. 743. – 747.
263 Dosje, str. 708.
264 Dosje, str. 710.
265 Dosje, str. 688.
266 Dosje, str. 712. – 713.
267 Dosje, str. 715. – 716.

Marić i Mate Radonić neprijateljski raspoloženi prema Jugoslaviji.[268] Na osnovi tih podataka Okružno Javno tužiteljstvo 10. travnja 1972. uputilo je Okružnom sudu - Istražnom sucu zahtjev za proširenje provođenja istrage kako bi se provele određene radnje.[269] U skladu s tim zahtjevom istražni sudac predložio je produljenje pritvora što je Vrhovni sud uvažio i produžio pritvor do 17. lipnja 1972.[270]

Protiv takva rješenja, zajedno s odvjetnikom Maricem, Vukojević se ponovno žalio, ostajući kod svojih prethodnih izjava. Odvjetnik Marić primijetio je *"da se u zahtjevu za proširenje istrage ne radi o nikakvim novim činjenicama već je činjenično isti – bitno – sa zahtjevom iz mj. veljače 1972."*[271] Žalba je, naravno, bila odbijena.[272]

Kao svjedok u postupku 29. svibnja 1972. saslušan je Franjo Gaži, komercijalni direktor Nakladnog zavoda Matice hrvatske u Zagrebu, koji je zbivanja u New Yorku i Clevelandu, a vezana uz održane simpozije i sudjelovanje Vice Vukojevića na njima, prikazao objektivno a opisao je i napad pojedinih ekstremista na Vukojevića kao tobožnjeg Jugoslavena.[273]

Sve je to bilo "dovoljno" Okružnom Javnom tužiteljstvu u Zagrebu, odnosno zamjeniku okružnog javnog tužitelja Berislavu Studaku, da 7. lipnja 1972. podigne optužnicu protiv Vukojevića zbog organiziranja *"kontrarevolucionarne grupe koja je djelovala u okviru 'Matice hrvatske', da među iseljenicima hrvatske narodnosti u inostranstvu stvore mrežu organizacija radi širenja nacionalističko-separatističke ideologije i sinkronizacije svog neprijateljskog djelovanja, protiv postojećeg društvenog i državnog uređenja u SRH s neprijateljskim radom ekstremne političke emigracije u inozemstvu."*[274]

Kontrarevolucija je predstavljala vrlo ozbiljnu optužbu za koju se kažnjavalo s kaznom od minimalno pet godina zatvora. Od svih osoba protiv kojih se u to vrijeme vodio postupak vezan za rad Matice hrvatske, Vukojević je jedini bio optužen za njen rad u inozemstvu.

Vijeće Okružnog suda Zagreb 15. lipnja 1972. produžilo je pritvor Vukojeviću *"do kraja glavne rasprave"*.[275] Vukojevićeva žalba – odbijena.[276]

Vukojevićeva obrana i sudski presedan

Petar Rubić, predsjednik Društva Matice hrvatske u Parizu, 8. srpnja 1972. uputio je pismo[277] Vukojevićevom odvjetniku Mariću u kojem je priložio fotokopije Statuta Društva na francuskom jeziku[278], dozvolu francuskog Ministarstva unutarnjih poslova o osnivanju Društva[279], te fotokopiju zadnjeg stranice službenog lista Republike Francuske na kojoj je bila objavljena dozvola ministarstva 14. listopada 1970.

Rubić je Mariću poslao i svoj dopis uredniku Vjesnika Dragi Auguštinu u kojem je navode objavljene 23. lipnja u članku *"Optužen pravnik Vice Vukojević"*[280] jasno demantirao: *"Ambasada SFRJ u Parizu nije se usprotivila našem osnivanju, a Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Francuske dozvolilo nam je djelovanje te nas iznenađuje članak u kojemu je naše društvo tek 'tzv. društvo' (...) u članku još stoji da je poradi istupa Vukojevića osnivački skup napustio naš Generalni konzul Nedjeljko Zorić, što ne odgovara istini. Istina je da je drug Zorić govorio neposredno pred kraj skupa, da je pozdravio izlaganja predavača i da pritom nije imao nikakve zamjerke /pa ni na izlaganje Vukojevića/, i da je ostao do kraja skupa."*[281]

268 Dosje, str. 720. – 721.
269 Dosje, str. 723. – 728.
270 Dosje, str. 729. – 730.
271 Dosje, str. 731.
272 Dosje, str. 732. – 738.
273 Dosje, str. 748. – 750.
274 Dosje, str. 751. – 759.
275 Dosje, 783.
276 Dosje, str. 787.
277 Dosje, str. 762.
278 Dosje, str. 547.
279 Dosje, str. 549.
280 Dosje, str. 761.
281 Dosje, str. 763.

Pred sudskim vijećem Okružnog suda u Zagrebu s predsjedavajućim sucem Vojkom Madirazzom 11. srpnja 1972. održana je glavna rasprava u predmetu Vice Vukojević.[282] Zamjenik Javnog tužitelja Milan Mikša predstavio je optužbu protiv Vukojevića u cijelosti.

Vukojević je iznio svoju obranu u kojoj je istaknuo *"presumpciju nevinosti"* i u skladu s njom protuzakonito ponašanje istražnog suca koji se u rješenju o pritvoru pozvao na prethodno vođen postupak protiv njega zbog sličnih kriviènih djela, iako je ta istraga vođena 1965. i 1966. godine pravomoćno bila obustavljena.[283] Uvod optužnice smatrao je *"sačinjenim više politički a ne pravno, a sa ciljem da se stekne naklonost sudskog vijeća"*. Vukojević je tada nastavio: *"Poričem da sam u vezi proganjanja aktivnosti Matice hrvatske uopće spomenuo riječ "komunist". Ja sam ovom prilikom* [na prvoj godišnjoj skupštini Društva u Parizu, op. ur.] *govorio da je poslije rata bilo nerazumijevanja prema Matici hrvatskoj"* a samo Društvo bilo je *"izloženo žestokim napadima od strane političke emigracije kako ustaške tako i četničke. Često puta smo morali zvati francusku policiju, tako da je na svakoj javnoj manifestaciji društva bio prisutan francuski policajac."* Na inkriminaciju da djeluje kontrarevolucionarno odgovorio je:

"To Društvo nakon što je odobren njegov rad kod francuskih vlasti, dobilo je status francuskog društva i bilo je u skladu s francuskim propisima, a i isto tako i s propisima SFRJ (...) svako javno istupanje društva moralo je biti prijavljeno francuskim vlastima i društvo se nije moglo prema francuskim propisima baviti politikom."[284]

Vukojević je iznio svoju obranu i po drugim točkama optužnice, opisao svrhu svoga boravka u Americi, a za navode da je tamo širio nacionalističku propagandu izjavio je kako je djelovao samo u okviru apela za reguliranje odnosa s inozemstvom koje su uputile i vlasti općine Grude i Ljubuški a koji je bio objavljen i u dnevnom tisku.[285] Po istom pitanju osvrnuo se i na članak upućen u pismu Bruni Bušiću koji je mislio objaviti u Hrvatskom tjedniku, ali koji nikada nije bio i objavljen.[286]

Tijekom izvođenja dokaza u nastavku rasprave idućega dana[287], Vukojevićev branitelj predložio je da se pročita članak "Poziv ljudima bez domovine" koji je 15. travnja 1971. bio objavljen u sarajevskom *Oslobođenju,* a kako bi se iz njega razaznale stvarne Vukojevićeve pobude za pisanje spomenutog članka upućenog Bruni Bušiću.[288] Branitelj je predložio i saslušanja novih svjedoka.

Budući da je obrana smatrala da opasnost od bijega okrivljenog Vice Vukojevića ne postoji, jer mu je putovnica bila oduzeta, te da nema opasnosti od ponavljanja djela, jer su se optužbe odnosile na djela počinjena u inozemstvu gdje nikada nije boravio ilegalno, sudu je predloženo ukidanje pritvora Vukojeviću uz jamstvo od tadašnjih 40.000 dinara. Sudac Vojko Madirazza, predsjednik Vijeća, taj je prijedlog odmah i usvojio![289]

Istoga dana 12. srpnja 1972. Vukojević je bio pušten na slobodu.[290] U *Vjesniku* je 13. srpnja 1972. objavljen članak "Odgođeno suđenje Vici Vukojeviću".[291]

Odluka suca Madirazze bila je prvim slučajem u kojemu se jednom političkom zatvoreniku omogućio izlazak na slobodu uz jamčevinu. Neposredno iza toga sudac Madirazza nije prošao reizbor za suca Okružnoga suda, jer nije zadovoljavao moralno-političke "kvalitete" po Udbinim mjerilima.

Poslije prvih demokratskih izbora u RH 1990. godine, sudac Vojko Madirazza postao je predsjednik Okružnog suda u Zagrebu, a Vice Vukojević predsjednik Zakonodavno-pravne komisije Hrvatskog sabora.

Protiv takvog rješenja Okružnog suda žalilo se, jasno, Okružno javno tužiteljstvo.[292] Žalbu OJT

282 Dosje, str. 764. – 776.
283 Dosje, str. 766.
284 Dosje, str. 767.
285 Dosje, str. 770.
286 Dosje, str. 775.
287 Dosje, str. 777. – 781.
288 Dosje, str. 779.
289 Dosje, str. 780., 793. – 790.
290 Dosje, str. 782.
291 Dosje, str. 792.
292 Dosje, str. 796. – 798.

uvažio je 20. srpnja 1972. Vrhovni sud Hrvatske.[293] Tim se rješenjem poništila odluka opuštanju iz pritvora i jamstvu.

Udba ne odustaje

U novoj Udbinoj Informaciji *"o rezultatima istrage nad uhapšenim članovima nacionalističkih grupa i pojedinaca"* iz kolovoza 1972., zbog "održavanja veze s političkom emigracijom i njihovim organizacijama" istaknuto je trinaest osoba, među kojima su bili Vice Vukojević, Bruno Bušić, Franjo Tuđman, Mladen Bošnjak i dr.[294]

U informaciji "neprijateljska emigracija i njihove veze u zemlji – politička i druga aktivnost", Vukojevićevo ime spomenuto je u sklopu akcije "Garderoba 3",[295] a koja je uspostavljena radi istrage eksplozije u Beogradu 29. rujna 1968.

Unutar druge akcije "Zagreb 1972" poseban naglasak bio je stavljen na osobe s područja Centra SDS Zagreb koje su *"sklone djelovanju na terorističkom planu"*. Tomislav Podrug, navedeno je, *"povezan je s Vukojević Vicom i Bušić Brunom, utvrđenim vezama ekstremne emigracije, koji se nalaze u istražnom zatvoru"*.[296]

Okružni sud u Zagrebu 20. rujna 1972. donio je rješenje o produljenju pritvora za Vicu Vukojevića, jer *"od pravomoćnosti posljednjeg rješenja o pritvoru, nisu nastupile nikakve promjene"*.[297] Vukojevićevu žalbu na to rješenje Vrhovni sud Hrvatske odbio je 12. listopada 1972.[298]

Konačno, na Okružnom sudu u Zagrebu održana je javna glavna rasprava 27. i 28. studenoga 1972.[299] Tada su bili saslušani Stanko Pintarić, Danilo Pejović, Franjo Gaži, Ivan Dular, Josip Milić i Irena Čorluka. Vukojević je bio oslobođen dijela optužbe koji se odnosio na stvaranje mreže organizacija među hrvatskim iseljeništvom *"radi širenja nacionalističko-separatističke ideologije i sinkronizacije svog neprijateljskog djelovanja"*, ali je proglašen krivim za pisanje članka u vrijeme boravka u New Yorku u kojem je naveo *"da legalni predstavnici SFRJ u inozemstvu provode unitarističku i antihrvatsku politiku"*.

Za članak kojega Vukojević, kako smo rekli, nikada nije objavio, osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od deset mjeseci.[300] Budući da je upravo toliko i proveo u pritvoru Vukojević je 28. studenog 1972. bio otpušten iz zatvora.[301]

Vjesnik je 5. prosinca 1972. objavio članak "Osuđen zbog neprijateljskog rada"[302]

Javni se tužitelj žalio na oslobađajući dio presude,[303] a Vukojević na njen osuđujući dio. Rješavajući obje žalbe 15. svibnja 1973. Vrhovni sud Hrvatske Vukojevićevu žalbu odbio je kao neosnovanu i potvrdio je presudu Okružnog suda Zagreb, ali je uvažio žalbu javnog tužitelja i predmet u tom dijelu presude vratio na ponovno suđenje.[304]

Sudski proces protiv Vice Vukojevića koji je trajao od 7. lipnja 1972. završen je tek 1. prosinca 1976. oslobađajućom presudom Okružnog suda u Zagrebu.[305]

Iako se Vukojević nakon oslobađajuće presude nije vraćao u Pariz, u njegov dosje i dalje su ulazili podatci o Društvu članova Matice hrvatske, koje je Udba i dalje smatrala neprijateljskim.[306]

Pod istragom 1975. i 1976.

293 Dosje, str. 799. – 800.
294 Dosje, str. 804.
295 Dosje, str. 809.
296 Dosje, str. 810.
297 Dosje, str. 812.
298 Dosje, str. 814.
299 Dosje, str. 821. – 830.
300 Dosje, str. 837. – 855.
301 Dosje, str. 835.
302 Dosje, str. 836.
303 Dosje, str. 856.
304 Dosje, str. 861.
305 Dosje, str. 903. – 908.
306 Dosje, str. 871., 875.

Još prije dovršetka sudskog procesa započetog 1972. godine, Vukojević je bio meta novih Udbinih podmetanja. Kako bi pod sigurnim i stalnim nadzorom zadržala određene osobe, Udba, odnosno Služba državne sigurnosti, često je provjeravala njihovo mjesto boravka *"radi poduzimanja određenih operativno-preventivnih mjera"*.

Vukojevićeva adresa, zaposlenje i obiteljski podaci provjeravani su i u okviru akcije "Polet" 15. prosinca 1975.[307] Operativni izvještaj s tim podacima sastavljen je u 'milicijskoj' stanici Maksimir i tri dana poslije.[308] Bile su to sigurnosne provjere uoči skorašnjeg Titova dolaska u Zagreb.

Svi "sumnjivci" 29. prosinca 1975. bili su privedeni u izolaciju u prostorije SUP-a Zagreb u Petrinjskoj 18. Nakon obavljene identifikacije daktiloskopijom i fotografiranjem[309], premješteni su u SUP-ovo prihvatilište u Vukomercu. Među njima i Vukojević. Na Staru godinu 1975. veći broj tada pritvorenih intelektualaca bio je u potpunosti ošišan a potom, bez ikakva objašnjenja, otpušten.

U ranojutarnjim satima 3. siječnja 1976. Vukojević je ponovno bio priveden u Petrinjsku 18. na informativni razgovor o političkim emigrantima - Vinku Nikoliću i Nevenu Šimcu u Parizu, Rudolfu Arapoviću u Beču (koji je u međuvremenu iselio u SAD, op. ur.) i o bivšim članovima "Matice hrvatske". Međutim, službenik je zapisao kako je Vukojević odbijao o tome govoriti, jer s njima nema nikakve veze: *"Rekao je da se njega poziva na SUP samo kao broj i da unaprijed točno znade koja će se pitanja postaviti. Naglasio je da je svjestan toga da mora u pritvoru provesti tri dana, jer se u Zagrebu nalazi Predsjednik Tito."* Vukojević je odbijao govoriti i o članovima Matice hrvatske pa je službenik završio: *"Na kraju nam je sugerirao da bi bilo pametnije da razgovaramo o zgodnim ženama nego što gubimo vrijeme na pitanjima povezanosti sa sumnjivim licima. S obzirom na držanje Vukojevića s njim je prekinut razgovor nakon čega je upućen u zatvor."*[310]

Istražni sudac Branko Sarapa obavještava Okružno javno tužiteljstvo da su Vukojević i drugi ispitani i da im je određen pritvor.[311]

Josip Drpić 5. siječnja 1976. podnosi 'krivičnu prijavu' protiv Vukojevića, Ivana Gabelice i Anđelka Mijatovića radi 'neprijateljske djelatnosti', što su *"kontinuirano od 1970. godine učestvovali u neprijateljskim aktivnostima protiv SFRJ"* i organiziranja bijega Brune Bušića iz zemlje a *"koji se priključio aktivnostima ekstremne političke grupacije okupljene oko lista 'Nova Hrvatska'"*.[312]

Okružni sud u Zagrebu istoga dana Vukojeviću je odredio daljnji pritvor.[313] Na saslušanju je odbacio sve navode optužbe, među ostalim i za povezivanje s emigracijom i to u vrijeme kad je bio u zatvoru 1972.[314]

Vukojević, jednako kao Gabelica i Mijatović koji su prolazili isto, na takvo se rješenje žalio, a Vijeće Okružnog suda žalbu je odbilo kao neosnovanu 8. siječnja 1976.[315]

SDS Centar Zagreb 16. siječnja 1976. podnijela *"posebni izvještaj"* Okružnom javnom tužiteljstvu i Istražnom sucu, odnosno *"dopunu krivične prijave protiv Vice Vukojevića i dr."* uz priloženu Vukojevićevu tužbu Okružnom sudu Zagreb radi naknade štete iz 1967. godine i kopiju objave iste tužbe u "Novoj Hrvatskoj" u Londonu od 23. studenoga 1975. Taj "posebni izvještaj" potpisao je Josip Drpić, a Javni tužitelj je rukom dopisao poruku za istoga: *"Drug Jože, da li je pametno ovo slati?"*[316]

Vukojević je ponovno saslušavan 19. siječnja 1976. kad poriče navode Javnog tužiteljstva u cijelosti: *"Osim toga fizički je nemoguće da sam u toku 1972. postao član bilo kakve ilegalne organizacije, jer sam u to vrijeme bio u pritvoru (...)"*[317]

Dan kasnije suradnik "Ličanin" podnio je izvještaj o komentarima u krugovima *"nacionalista"*

307 Dosje, str. 876.
308 Dosje, str. 877.
309 Dosje, str. 983
310 Dosje, str. 878.
311 Dosje, str. 879.
312 Dosje, str. 880. – 882.
313 Dosje, str. 883.
314 Dosje, str. 884. – 885.
315 Dosje, str. 886.
316 Dosje, str. 894.
317 Dosje, str. 896.

koji se okupljaju u kavani "Corso". "Ličanin" je napisao: *"Oni zaključuju da Gabelica, Vukojević i Mijatović sigurno ne predstavljaju nikakvu ilegalnu trojku iz razloga pošto im je poznato da su Vukojević i Mijatović u slabim međusobnim odnosima, odnosno da su posvađani."*[318]

Zbog nedostatka dokaza Vukojević je 27. siječnja 1976. bio pušten iz zatvora. Iza "nedostatka dokaza" i puštanja po hitnom postupku navodno se krio pritisak SAD-a na Jugoslaviju, odnosno, američka administracija uvjetovala je odobrenje traženog kredita Jugoslaviji puštanjem političkih zatvorenika iz zatvora. Amerikanci su do informacije 'o nevinim ljudima u zatvoru' došli preko Bogdana Radice, a on preko Brune Bušića.

Istraga nad Vukojevićem konačno je bila obustavljena 27. veljače 1976.[319]

Zanimljivo je podsjetiti da je prethodni sudski proces protiv Vukojevića, započet 1972. godine, okončan oslobađajućem presudom 1. prosinca 1976., dakle, gotovo godinu dana iza okončanja procesa iz 1975./1976. godine.

Akcija za akcijom

Udbina akcija "Park" bila je još jedna u nizu onih koje su uspostavljene u cilju stalnog nadzora 'politički nepoćudnih osoba'. Kako je među takvima bio i Vukojević, Udba je izvršila još jednu provjeru mjesta prebivanja. Dana 31. svibnja 1977. utvrđeno je da je Vukojević prijavio odlazak u rodno mjesto Veljake. Provjerom na mjestu stanovanja i radnom mjestu u poduzeću "Novogradnja" utvrđeno je da se ipak nalazi u Zagrebu. Pronađen je 17. lipnja, a istodobno je podnesena prekršajna prijava zbog neprijavljivanja prebivališta na temelju koje je kažnjen s dvadeset dana zatvora.[320] Nakon izdržane kazne Vukojević je pušten iz zatvora 7. srpnja 1977.[321]

Razgovor o okolnostima Vukojevićevog 'nestanka' obavljen je i s Antom Tomašićem, šefom pravne službe u Novogradnji, zbog sumnje da se Vukojević kod njega skrivao za akcije "Park"[322]

Zbog *"omalovažavanja radnika milicije"* 26. ožujka 1977. protiv Veseljke Vukojević, supruge Vice Vukojevića, pokrenut je prekršajni postupak. Gospođa Vukojević prilikom očitovanja pred sucem za prekršaje izjavila je da su 'milicajci' tražili njezinog supruga kao i da preuzme poziv za njega da se javi u stanicu milicije. Nakon što je ona to odbila 'milicajci' su je tražili osobnu iskaznicu. Gospođa Vukojević negirala je, naravno, da je izgovorila uvredljive riječi koje se spominju u prijavi. Prekršajni postupak obustavljen je 15. prosinca 1977.[323]

Radi uspostavljanja 'operativne kontrole' SDS-a nad Vukojevićem u akciji "Veliki marš" bili su aktivirani suradnici "Žaoka" i "Faraon", zaposlenici "Novogradnje". Oni su bili zaduženi za neposredan nadzor nad Vukojevićem prilikom sastanka radnika 25. kolovoza 1978. U službenoj zabilješci SDS Centra Zagreb ponovno je bilo navedeno kako je Vukojević *"bivši član terorističke grupe, radi čega je zatvaran (Petenerova grupa)"*, da je u Parizu bio jedan od organizatora ogranka Matice hrvatske, te da je u vezan s emigrantima Šimcem, Nikolićem, Arapovićem i dr.[324]

Akcija "Jedinstvo" uspostavljena je povodom smrti predsjednika SFRJ Josipa Broza Tita 4. svibnja 1980. U stanici Javne sigurnosti tada je s Vukojevićem obavljen razgovor s upozorenjem da se "*u vrijeme nacionalne žalosti može kretati isključivo na relaciji stan – radno mjesto i obrnuto*". U istom operativnom izvještaju navedeno je kako je imenovani zatražio svog direktora da mu na dan 5. svibnja da slobodan dan, jer *"mora rješavati sa svojom majkom neka porodična pitanja"*.[325]

Istina je bila da je Vukojević htio izbjeći odavanje posljednje počasti 'drugu Titu' a koja je toga dana organizirana na svim javnim mjestima i u državnim institucijama.

Razgovor sličnog sadržaja s Vukojevićem ponovljen je i 7. svibnja 1980., uoči Titova pokopa u Beogradu.[326]

318 Dosje, str. 898.
319 Dosje, str. 902.
320 Dosje, str. 910.
321 Dosje, str. 918.
322 Dosje, str. 912. – 913.
323 Dosje, str. 919.
324 Dosje, str. 921.
325 Dosje, str. 922.
326 Dosje, str. 923.

Prema kraju i novom početku

I sljedećih godina Vukojević je bio pod povećalom Udbe, obavljaju se kontrole mjesta zaposlenja i stanovanja. Udba je bila upoznata s mišljenjem Vukojevićevih kolega i susjeda o njemu, odlascima na godišnji odmor i medicinskim intervencijama.[327]

U 1984. godini, od 25. siječnja do 10. travnja, primjenom TKTR [tajna kontrola telefonskih razgovora]- prisluškivanjem ili nadzorom telefonske linije - nad Petrom Todorićem, utvrđeno je da često kontaktira s osobama koje *"djeluju sa pozicija hrvatskog nacionalizma"* a među njima naveden je i Vukojević.[328]

Od 1985. do 1990. godine SDS Centar Zagreb o Vukojeviću je sastavljala različite 'rezimee' i ocjene djelovanja.[329]

Cijelo vrijeme obrade nad Vukojevićem, od 1967. do 1989. godine, Udba/SDS vodila je Operativni dnevnik kao ukupan pregled njegovog 'neprijateljskog' djelovanja.[330]

Uoči prvih demokratskih izbora 1990. godine u Hrvatskoj, nad Vicom Vukojevićem obustavljena je obrada 11. travnja 1990. Odluka Službe državne sigurnosti bila je popraćena tekstom: *"Praćenjem aktivnosti Vukojević Vice, nismo iza 1974. godine došli do saznanja o novijoj neprijateljskoj aktivnosti Vukojevića, koja bi ukazivala na organiziranu neprijateljsku djelatnost s pozicija hrvatskog nacionalizma i separatizma s ciljem podrivanja i rušenja ustavnog poretka SFRJ."*.[331]

Ipak, pregledom Udbinog dosjea o Vukojeviću br. 240271 ipak nailazimo na podatak da su podaci o njegovom prebivalištu provjeravani i 19. veljače 1992. Vukojević je tada bio zastupnik u Hrvatskom saboru.[332]

Tada više nije bilo Udbe i države koju je čuvala, ali su iste metode i ciljevi preživjeli kroz pojedine strukture, pojedince i njihove interese. I ova je knjiga, vjerujemo, doprinos za objektivan pogled u povijest kao preduvjet za istinski demokratski i civilizacijski preokret u Hrvatskoj.

327 Dosje, str. 923. – 924.
328 Dosje, str. 926.
329 Dosje, str. 927. – 932., 936.
330 Dosje, str. 940. – 951.
331 Dosje, str. 933. – 934.
332 Dosje, str. 935.

III. NAPOMENE

Knjiga *Vice Vukojević – udbin dosje br. 240271* sastoji se od četiri poglavlja. Prvo, treće i četvrto poglavlje paginirano je rimskim brojevima, a drugo poglavlje arapskim brojevima.

Prvo poglavlje sastoji se od kazala sadržaja, predgovora i uvoda.

Drugo, temeljno poglavlje, jest udbin Dosje br. 240271 kojega je Služba državne sigurnosti – Centar Zagreb vodila o Vici Vukojeviću. On je pohranjen u Hrvatskom državnom arhivu, Fond državne sigurnosti Republičkog sekretarijata za unutrašnje poslove SRH - dosjei građana HR HDA 1561 Stranice faksimila **podrijetlom iz Dosjea br. 240271** označene su ovim grafičkim znakom:

Među faksimile podrijetlom iz Dosjea br. 240271 uvršteni su dokumenti **iz pravosudnih procesa** protiv Vice Vukojevića radi održavanja kronološkog kontinuiteta, a njihovo podrijetlo označeno je grafičkim znakom:

Pojedini dokumenti iz pravosudnih procesa dio su **privatnog arhiva Vice Vukojevića** te su oni, kao i drugi dokumenti privatnog podrijetla, uvršteni među faksimile Dosjea br. 240271 radi održavanja kronološkog kontinuiteta i označeni su grafičkim znakom:

Na kraju drugog poglavlja objavljen je i dosje **Službe javne sigurnosti u Zagrebu** o Vici Vukojeviću. Te su stranice označene grafičkim znakom:

Treće je poglavlje prilog, faksimil priručnika Centra za stručno obrazovanje u Saveznom sekretarijatu za unutrašnje poslove u Beogradu koji se koristio za obuku službenika Udbe.

Četvrto su poglavlje druga kazala.

DOSJE BR. 240271

[Udbin dosje o Vici Vukojeviću]

ZAGREB
Centar SDS

Broj dosjea - predmeta 24o271

Datum 13.6.1969.

Dostavljeno:
1. I sektoru SDS
2. V sektoru SDS
3. U dosje - predmet

PREDMET: Prijedlog za
a) dosje ličnosti
b) predmet u prethodnom radu

Prezime, ime i ime oca		VUKOJEVIĆ VICE, sin Jože
Dan, mjesec, godina i mjesto rodenja		6.9.1936. Veljaci, Mostar
Zanimanje, dužnost i radno mjesto		student Pravnog fakulteta
Adresa stanovanja		privremeno boravi u Parizu
Obrada	a) pojedinačna	
	b) grupna	"Klek"

Razlog za pokretanje obrade: Kažnjavan zbog učešća u studentskim demonstracijama 1959. godine. Sudjen zbog djelovanja u organizaciji "TIHO". Pritvaran zbog sumnje da je rasturao letke po Zagrebu u Zajednici s Gabelica Ivanom i dr. Idejni je pokretač stvaranja ilegalne organizacije HOP. Povezan je s licima iz "Bečke grupe", te zajedno s Šimac Nevenom PR i Milić Jožom PR čine jednu istovjetnu cjelinu vezanu sa zemljom.

Saradnik u obradi (ugrađena, [illegible]):

Periferni: "Putnik", "Mile", "Doktor"

KRNETA MILAN 67/712 15.12.86

Obradu [illegible] odio ogar. Bilušić Sveto

Datum otpočinjanja

Razlozi za obustavu ob.

Nema saznanja o organiziranoj ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

PODACI O 1a KONTROLI

STRANICA br. VII-53

Ime i prezime	VUKOJEVIĆ VICO
Godina i mjesto rođenja	1936 - Veljaci - Ljubuški
Školska sprema	student prava
Zanimanje	student prava
Mjesto boravka	Veljaci-Ljubuški
Mjesto rada	student u Zagrebu
Linija djelatnosti	nacionalista
Srez i datum otvaranja kontrole	Mostar jula 1959 godine
ZBOG ČEGA	Što postoji osnovana sumnja i pretpostavka da je član nacionalističke organizacije

Mjesto i datum prijema, ime i prezime službenika koji vodi kontrolu	Mjesto	Datum	Ime i prezime službenika
	Mostar	jula 59	Sopta Vice

Srez i datum obustave kontrole i broj dopisa	
ZBOG ČEGA	
Datum prijema i potpis službenika u UDB za NR BiH koji prati ovu kontrolu — potpuno ili evidentno	Datu

-10-

U Č E S T V U J U S A R A D N I C I

PREZIME I IME	Zanimanje	Godina rodenja	Svojstvo KS — ES	Angažovan — datum	Primjedba
"Mate"	student	1937	KS	juna 1959	
"Jakiša"	"	1937	KS	1957 god.	

I Z V R Š I O P R E G L E D K O N T R O L E

Datum	Potpis	Datum	Potpis

15-1

NARODNI ODBOR KOTARA MAKARSKA
ISPOSTAVA UNUTRASNJIH POSLOVA
I M O T S K I
Br.str.pov. 422/57

Imotski, 22.III.1957g.

Predmet: Izvjestaj po liniji ustastva
dostavlja se.-

SEKRETERIJATU UNUTRASNJIH POSLOVA KOTARA
DRŽAVNA BEZBJEDNOST

M A K A R S K A

U nasim dosadasnjim pojedinim informacijama isticano je, kako u imotskoj gimnaziji postoji jedan broj djaka, koji bi ponekad i negativnije istupali. Ova pojava u zadnje vrijeme pocela je dolaziti jos vise do izrazaja, tako da se, prema dobivenim signalima, vrlo vjerojatno moze pretpostavljati, da su oak i organizovan u jednu od ustaskih organizacija. Proslog tjedna kod nas u Ispostavu dosli su drugovi iz SUP-a Mostar - drug Lovro Kovacevic, Granic i sef otsjeka Drzavne bezbjednosti i to po zadatku da proanaliziraju držanje pojedinih djaka rodom sa njihova podrucja, a isti pohadjaju gimnaziju u Imotskom. Ovom prigodom istakli su kako kod njih postoji jedna ustaska organizacija, a clan iste da je i GALIC KRUNO, iz Gorice, ucenik VIII. razreda u Imotskom. Ovaj da je prid njihovim saradnikom izjavio kako uz njega ima jos oko 20 omladinaca. Program njihovog rada u danasnjim uslovima da je takav, da se otvoreno ne istupa, veo da se omladince ideoloski priprema, kako bi prozeti ustaskim duhom dosli na fakultet i druge vise skole.

Mi smo takodjer proanalizirali slucaj i istupanje pojednih lica sa naseg podrucja, pa smo dosli do zakljucka da se sluze skoro slicnim formama, kao i oni u B i H.a. Kao najinteresantnij istaknut cemo REBIC ANTU Nikolina, iz Vinjana Donjih, ucenik VIII. razreda gimnazije. On ne samo da negativno istupa u gimnaziji, veo to pravi i u razgovoru sa pojedinim seljacima kod kuce u selu. Od pocetka ove skolske godine Uprava gimnazije organizovala je medju djacima visih razreda odrzavanje marksistickih kruzoka, te se za pojedine teme pripreme i sami djaci, tj. sastave predavanje. Pred izvjesno vrijeme taj zadatak imao je i Rebic, odnosno on se sam javio kao dobrovoljac da ce odrzati odnosno sastaviti jedan referat. Ovaj njegov gest u izvjesnoj mjeri iznenadio je direktora gimnazije i profesora Skaru, koji redovito rukovodi kruzokom, obzir da on je Rebic poznat kao djak sa problematicnim istupima u diskusiji. Na kruzok je posao i dirktor Kujundzic, te nam je izjavio izmedju ostalog slijedece:

"Ja sam ocekivao da ce Rebic sastaviti jedan ozbiljnij referat, jer je to mulac priliono bistar, dok s druge strane ocito me je interesovalo na koji i kakav nacin ce isti istupiti. Referat je bio nikakav - svega je napisao par redaka. Uglavnom se pozitivno izrazio i to oko prilike tako, da je istakao kako je nasa zemlja u toku rata porusena i kasnije da se intezivno radilo na obnavljanju danas da se grade tvornice i sl. Kasnije se prislo na diskusiju, ali ne po njegovom izlaganju, jer je vrlo malo rekao. Na njemu se odmah otvoreno primjetilo, da on zeli nesto drukcijeg reci od onoga sto je u navodnom referatu iznio. Ja sam ga ponukao da bi stvarno treb malo detaljnije obrazloziti neizrazene misli u referatu. Isti se ustao, pa je izmedju ostalog rekao, kako se kod nas tesko i bjedno

15 - 2

zive.Seljake da se gnjavi sa velikim i neopravdanim porezom.Na vla
da se nalaze nepismeni ljudi,koji neznaju rukovoditi,a imaju visok
plate. U ovom smislu jos je neke stvari isticao,pa sam ga ja nap
Atmosvera je na sastanku bila takva,da su ga i drugi djaci napadal
i isticali kako se njegova diskusija negativna i tedenciozna.Cak
se dovelo u pitanje da li ce ga se dalje drzati u skoli%

Rebic Ante cesto se vidja u drustvu sa svojim susjedom Rebic Marijanom "Rajkanom",koji je takodjer sumnjiv i problematica: tip.On("Rajkan")ranije je bio intimno povezan sa RUDEZ MARIJANOM, iz Vinjana Donjih,student,koji je kao clan ustaske organizacije ko: prosle godine uhapsen u Zagrebu i Kujundzic Antom,takodjer uhapsen skupa s Rudezom.Za cvu trojicu postoje matrijali u kartoteci kod Naslova.

Pored veza s "Rajkanom" Rebic je bio u dobrim odnosima i sa Vukojevic Vicom,iz Veljaka,ocina Grude,Hercegovina.Oni se i dan: dopisuju,jer je Vukojevic prosle godine zavrsio gimnaziju u Imotsk: i danas se nalazi na studijam u Zagrebu.Ovaj je u gimnaziji takodj: srsio kao negativan omladinac,pa smo za njega prikupili izvjesne podatke.Otac mu je nakon uspostave NDH-a aktivno pristupio ustasko: pokretu i sa ustasama saradjivao za ojelo vrijeme rata.Majka mu po: od cuvene ustaske obitelji Herceg-Tomic iz Graba kod Ijubuskog.Nje: dvet brace bilo ga aktivne ustase i koljaci.Za pet ih se poslije oslobodjenja nezna,dok se dvojica nalaze u Kanadi kao ust.emigrant: a dva su kod kuce.Ova zadnja dvojica pored toga sto su za vrijeme rata bili u ustasama,poslije oslobodjenja odmetnuli su se u sumu,pa su kao pripadnici krizarske bande osudjeni na vremenske kazne,jedan 9 a drugi 7 godina.

Prilikom situacije u Madjarskoj Rebic je o tim dogodjajim: diskutovao.U razgovoru s nasim saradnikom "Tvrtko"izmedju ostalog rekao je:"Ako bi se kod nas sto desilo bilo bi gore nego u Madjarsk U Jugoslaviji nema komunista.Radnik radi za 6.000 dinara,a jedan di rektor ima platu od 30.000.Miro Kadijevic ima toliku platu i vozi se u automobilu na rucak.Ja bi se borio protiv ovakvih i ubijao nel komuniste".

Nakon njegova ispada u gimnaziji Nedjeljko Kujundzic,direktor gimnazije pozvao mu je oca,koji radi u posti kao cinovnik,te n je skrenio paznju na sina i na njegove negativne istupe.Otac mu je rekao:"Znao sam ja da on ne ce dobro obrsiti.On se stalno druzi sa "Rajkanom" Rebicem,a to ti je vrlo negativan covjek i pokvario ga je".

Osim navedenih imenovani je u dobrim odnosima i sa GALIC KRUNOM,o kojem smo pisali na pocetku ovog izvjestaja i Busic Brunom Ovaj posljednji je prilikom sastava jedne slobodne zadaće 1956 g. napadao drustveno uredjenje u nasoj zemlji,kako nema demokracije, ravnopravnosti ni slobode vjeroispovjesti.

Galic Kruno prije dva dana dobio je jednu dopisnicu od nel nepoznatog posiljaoca sa slijedecim sadrzajem:

"Medjunarodna igra - upoznavanje omladine

Molimo Vas da u roku od tri dana posaljete na prvu adres: razglednicu vaseg mjesta,a zatim na cetri dopisnice prepisite ovaj tekst i posaljite drugovima i drugaricama u zemlji i inozemstvu. Kad to ucinite odbacite prvu adresu,a na njeno mjesto stavite drugu....,a kao cetvrtu stavite svoju.Krajem trece nedjelje dobiti cet 256 razglednica iz raznih krajeva zemlje,kao i inozemstva.Ne prekidajte igru,jer je od velike vaznosti.Igra sluzi za upoznavanje omladine,a pocela je 1.I.1956.g.u Becu.Raduje me kad vjerujem da ce nastaviti igru.Milos.

Dragi kolega osjecam se sretan,sto mogu da vas ukljucim u igru,jer sam uvjeren da cete istu nastaviti.Pisite,mnogo pozdrava, potpis ne

15-3

- 3 -

Navedeno pismo upuceno je iz Drvara 14.III.1957g.

Iz izlozenog vidljivo je da navedena grupica ipak prestavl. ozbiljniji problem i oko nje se je potrebno ~~nxb~~ jace angazovat. Mi smo vec uspostavili kontrolu poste, a isto tako pratit cemo s kojim sva licima se druze Galic i Rebic, jer su nam ti dosada najinteresantniji. "Rajkan" Rebic pred krace vrijeme zaposlio se u Zdravstvenoj stanici Zagvozd i ako se protiv njega podi postupak zbog napravljenog kriminala dok se nalazio na sluzbi u zdravstvenoj stanici u Imotskom. Na ovo je skrenuta paznja Raos Ivanu, predsjedniku NO opcine Zagvoz, ali i pored toga on ga je primio na posao. Nastojat cemo ga staviti pod ozbiljniju kontrolu.

Potrebno bi se bilo zainteresirati kod SUP-a Zagreb, da li se doslo do kakvih matrijala prilikom istrage nad Rudez Marijanom i Kujundzic Antom -Ivicom, jer su isti hapseni kao clanovi ustaske organizacije u Zagrebu, a s "Rajkanom" su bili povezani.

Smrt fasizmu - Sloboda narodu!

V.d.sefa Ispostave:

(Krceg Ivan)

15-4

NARODNI ODBOR KOTARA MAKARSKA
SEKRETARIJAT ZA UNUT. POSLOVE
DRŽAVNA BEZBJEDNOST

PREDMET: Izvještaj saradnika
"H r a b r i"
broj: _____ /57.
primio: Božičković Jure. Imotski, dne 28.V.1957.

I z v j š t a j

BARIČIĆ FRANJO

on je nastavnik iz matematike na gimnaziji. O njemu sam već nešto ranije izvjestio. U martu mjesecu 1957. godine imali smo pismenu zadaću iz matematike. Preko kćerke od Baričića, koja pohadja 5 razred gimnazije, a kojoj sam ja navodno folirao ljubav, uspio sam doći do zadatka, kojeg je Baričić spremio kod kuće, a koji je bio nama postavljen za pismenu zadaću. Kada je bilo pisanje zadaće u školi, saznalo se, da je već riješeni zadatak imao osim mene i Benković Anite i Rebić Ante. Što se tiće Benković Anite, ja sam njoj dao ceduljicu na kojoj je bio riješen odnosni zadatak, ali se nameće pitanje, tko je taj riješeni zadatak dao i REBIĆ ANTI. Ja sam pitao Anitu, sa kojom inaće ja danas jubujem, dali mu ga nije ona dala, pa sam utvrdija da nije. Pitao sam i Mariju, a ona mi se je takodjer klela, da mu ga nije dala. Preostaje jedno, da ga je lično dobio od Baričića, ili pak da ga je prepisao od Anite, koja sijedi ispred njega. Najprije se je otkrilo kod Anite da je imala riješeni zadatak. Nakon ovoga Direktor, Runac i Baričić pozvali su Anitu i stali je ispitivati, da kako je došla i od koga do rješenog zadatka. Oni su joj se prijetili da u koliko ne kaže, da će ju izbaciti iz pkole i na koncu je priznala, da sam joj ja dao. Baričić je zadatke uhvatio i kod Rebića, ali njega nije pozivao i pitao od kuda su mu. Zatim je i meni rekao, nakon što je Anita priznala, da dodjem kod njega na razgovor. Kada sam ja došao kod njega kući, najprije je rekao svojima da nas ne smetaju, a zatim me je stao ispitivati kako sam ja došao do zadataka. Meni nije ništa drugo preostalo, već da mu rećem. Zatim je išao nekom motivacijom, govoreći da su ti zadaci kod ostalih - misli na Rebića mogli doći iz drugih razreda. Na poslketku mi je rekao, da me na koncu godine neće pustiti bez znanja i da nastoji ovo sve zaboraviti što se je desilo. Ja sam lično pitao Rebića da od kuda je dobio riješeni zadatak, ali to nije htio reći, osim što je priznao da je zadatak imao.

Odnosne prigode kada sam bio kod Baričića kući, on mi je nabacio, da će ovi zadatak biti prodrao u naš razred iz drugih, odnosno iz drugih odelenja istog razreda, medjutim ostala odelenja nisu imala ovakav zadatak. Baričić je u vezi sa ovim intervenirao kod direktora da se ovo dalje ne širi. Završnu ocjenu Rebiću je dao ocjenu 2, a nastavnički zbor je predlagao jedan.

REBIĆ ANTE

o njemu sam nešto već ranije pisao i izvještavao. Kada je u novinama objavljeno da je izvršen atentat na Pavelića i da naša vlada traži njegovo izručenje, za vrijeme odmora, kada sam ulazio u razred čuo sam prepirku izmedju ZECA i REBIĆA Ante u vezi stim. Zec je kao čl. SK-a branio stav naše vlade i navodio zločine koje je počinio Pavelić. Medjutim, Rebić mu se je suprostavio i stao u obranu Pavelića. Kada mu je ovaj tj. nato oštro reagirao, čuo sam gdje je

./.

16-5

Rebić kazao:" Kakova je ovo demokracija kada čovjek ne može govoriti ono što misli i osjeća". Ovaj razgovor vodjen je 15.IV.57. Poslije ovoga ja sam takodjer sa Rebićem pokušao razgovarati o Paveliću, ali je to odbio govoreći, da je već jednom zbog toga opatrnut.

Na jednom omladinskom sastanku, a u vezi sa prvim istupima Rebića, kada je održao predavanje o životnom standardu u Jugoslaviji, nastavnik MIHO MASTILICA otvoreno je rekao Rebiću pred svima prisutnima, da isti nebi onako istupao kada nebi imao za sobom neku pozadinu.

Koliko sam ja mogao zapaziti najitivniji prijatelji Rebića sa kojima se druži u Imotskome su: ČIZMIĆ ANTE, ROGLIĆ IVAN, sekretar organizacije SK-a u našem razredu, KUSIĆ IVANOM, TOMIĆ VLATKOM i njegov brat Alfred, koji je najbolji djak u našem razredu.

Poznato mi je da održava pismene veze sa: VUKOJEVIĆ VICOM, iz Vitine, sada student na pravnom fakultetu u Zagrebu, a prošle godine završio je gimnaziju u Imotskome i piše mu neki PAVLAK iz Zagreba.

BUŠIĆ BRUNO

djak VII. razreda. Vrlo bistar i nadaren književnički. Inače vrlo šutljiv, jer slabo izgovara, uvjek je sam bez društva

"H r a b r i"

Z a d a c i:

Obzirom na dosadašnje prijateljstvo sa Rebićem, a da te poziva jedna žena na trešnje u Goricu, usput kada ideš u Goricu navrati kod Rebića s motivacijom, da si došao na savjet u vezi ruskog jezika po kojem imaš popravni, budući da je njegov brat Alfred odličan djak. U koliko nadješ zashodno pozovi i Antu sa sobom na trešnje. U tom putu u koliko bi Ante hteo da idete kod njegovih prijatelja i da te upozna, to prihvati. O svim tim zapažanjima i eventualnim razgovorima izmedju tebe i Ante, treba ponijeti izvještaj.

Obnoviti ljubavne veze sa BARIČIĆ MARIJOM kćerkom od Baričića Frane. Obzirom na tvoje sadašnje veze sa Anitom, nastojati da to ne bude upadno. Preko Marije doznati tko se i kada dolazi kod Barićića i koliko ostaju skupa.

2

STRANICA br. ~~97~~ 48

ODJELJENJE UDB MOSTAR
Op.službenik: Dž.Numankadić

Prijedlog za registraciju i stavljanje pod kontrolu Vukojević Vice

Predlažem da se registruje i stavi pod kontrolu Vukojević Vice, sin Joze i Dragice Grbavac, rodjen 1936 godine u Veljacima, Ljubuški, Hrvat, državljanin FNRJ, student prava, stalno nastanjen u rodnom mjestu.

Potiče iz siromašne seljačke porodice, koja je u toku rata simpatisala ustaški pokret, ali od uže rodbine nije imao nikoga u ustaškim vojnim formacijama. Otac Jozo je istaknutiji HSS-ovac, a i danas povremeno neprijateljski djeluje na toj liniji. Vukojević je po završetku srednje škole pošao na studije u Zagreb na pravni fakultet. Za vrijeme studija u Zagrebu imenovani je zapažen kao nacionalista, i družio se isključivo sa licima koja su radila na oformljenju zavičajnog kluba studenata iz Hercegovine, u čije rukovodstvo je i sam izabran. Ovaj klub je trebao da posluši kao javni punkt za ilegalni neprijateljski rad ove grupe studenata. Naročito se je istakao u studentskim demonstracijama u Zagrebu. Pored navedenog raspolažemo podacima da je imenovani pripadnik jedne od ilegalnih organizacija u Zagrebu, što se vidi iz zapisničkih saslušanja Sušca Petra i Miličević Ivana. Za vrijeme njegovih boravaka u Veljacima, prilikom školskih raspusta istupao je na šovinističkoj osnovi, govoreći da muslimani lakše dolaze do stipendija, da se u školama izučava više srpski nego hrvatski jezik i da se ne može živjeti zbog niskog standarda.

to

Vukojević i danas djeluje neprijateljski, održava tajne sastanke sa omladincima i kažnjenim studentima, koje potiče na neprijateljski rad. Napominje da ne treba klonuti duhom, jer da su preživjeli krah u radu oko zavičajnog kluba samo zbog nepažnje. Vukojević u toj sredini važi kao duhovni hranitelj i ideolog pa zbog upornosti i istrajnosti na tom radu odaju mu priznanje. Radi učešća u majskim demonstracijama kažnjen je sa mjesec dana zatvora i upućivanjem na odredjeno mjesto boravka u trajanju od dvije godine.

to

Obzirom da se radi o licu interesantnom za službu UDB-e i vrlo uticajnom u sredini gdje sada boravi kao i to da postoje indicije da organizovano

neprijateljski djeluje predlažem da se isti registruje i stavi pod kontrolu.

Predlaže op.službenik:
Džemal Numankadić

Odobrava referent:
Gojko Grahovac

Saglasan Načelnik:
Džemal Alikalfić

Red. br. popisa spisa A ... 38
88/22/1.59

4.

STRANICA br. 1

VUKOJEVIĆ VICO,

sin Joze i Dragice, rodjen 1935 godine u Veljacima, NOO Ljubuški. Student Pravnog fakulteta u Zagrebu. Stipendira ga neko preduzeće ali nama nije poznato. Potiče iz porodice koja je poznata kao ustaška.

U vezi stipendije komentarisao je da seljaci ne mogu dobiti stipendiju samo oni iz grada, da je on musliman da bi dobio i sl. Dalje je govorio da je kod nas standard nizak, da je kod nas velika birokratija. Žalio je uhapšene studente koji su bili članovi organizacije "Mlada Hrvatska" uz to izjavljujući kako će ipak ta organizacija na kraju uspjeti. Veliki je nacionalista.

Podaci dostavljeni UDB BiH na korištenje,19/1-1959.

Vukojević Vice za vrijeme ljetnog raspusta 1958 godine, u razgovoru sa nekim službenicima,ističe kako se u Ljubuškoj gimnaziji više uče srpski nego hrvatski jezici, da je to zbog toga što srpsko hrvatski jezik i istoriju predaju crnogorci, da se time hoće ubiti nacionalni osjećaj kod hrvatske omladine, što je po njihovom mišljenju nepravilno. Službenike sa kojim su diskutovali nagivarali su da se u administraciji služe pravopisom Boranića a ne Belića. Vukojevi-ć je od ranije poznat kao šovinista.

Podaci iz izvještaja o držanju studenata za vrijeme zimskog raspusta 1958 godine, koji je dostavljen UDB BiH.

Vukojević Vice

Odjelenje UDB-Mostar 5. 15 07

Ivan Granić

Musa Krešimir

19 april 1959 godine

Vukojević Vice, st. zabilježnik

Zagreb

Pravni fakultet

Radjeno u 6 prinjeraka

Z a b i l j e š k a

Musa Krešimir poznaje se sa Vukojević Vicom još od sedmog razreda gimnazije, jer su skupa išli u Višu gimnaziju u Imotski. Vukojević je rodom iz Veljaka kod Ljubuškog, a Musa iz Klobuka takodje kod Ljubuškog. Još kao djeci postali su dobri prijatelji i često razgovarali, kako o djačkim tako i o nekim političkim problemima. Još kroz školu Vukojević se ističe kao nacionalista. Govorio mu je često da su danas zapostavljeni Hrvati, Hrvatska nacionalna istorija, pravopis i da uopšte Hrvati kod današnjih vlasti nemaju isti onaki položaj kao i Srbi. Pored toga uočio je da se Vukojević Vice često druži sa Odak Antom profesorom Hrvatskog jezika, koji je tada bio na gimnaziji u Imotskom, a taj profesor se sada nalazi u Ogulinu. Prema tačnim podacima Odak je bio svećenik, isusovac i negdje poslije 1950 godine prešao je u profesore i skinuo mantiju, ali prema nekim podacima i dalje je ostao kao svećenik s tom razlikom što ne obavlja svećeničke obrede. Vukojević je pričao Musi da je Vlatko Markotić, sada student Prava u Zagrebu, preporučio Vukojevića i Pavlaka Antu takodje sada studenta Prava u Zagrebu, ovom profesoru Odaku. Reko tako, rekao mu je, da pripazi na njih kao djake i da im pomogne. Otkud se Markotić i Odak poznaju to Musa ne zna, ali zna tačno da su Vukojević i Pavlak često odlazili, još dok su bili kao djaci u Imotskom kod Odaka u njegov stan. Musa zna i još jedan detalj, naime, jednom prilikom Vukojević Vice mu je rekao poslije završetka školske godine da će mu doći sutradan Odak u Veljake njegovoj kući. Musa je to bilo čudno jer se i Musa poznavao sa Odakom, kad već prolazi u Veljake mora naići kraj Musine kuće, pa zašto se ne bi u kod njega svratio kad se znaju, a eto ide u Vukojevića. Ali, eto nije o tome vodio računa i kasnije je Musa saznao da je zaista Odak dolazio njegovoj kući u Veljake a tim što je došao autobusom negdje do Klobuka ili Vitine, a odatle je otišao pješke, pa to Musi izgleda ovako interesantno, zašto već dolazi kod njega kad je završila nastava i kad je povezao kasnije neke događaje onda je to došao u vezu da su Odak i Vukojević nešto sumnjivi, da nešto imaju posebno. Osim toga, kad su došli na Zagrebački univerzitet, jasno kao kolege studirali su obadvojica Pravo pa i normalno često su se viđali skupa. Jednom prilikom Vukojević je ispričao Musi, kako je negdje tih dana u Zagrebu boravio Ante Odak, da je došao iz Imotice ili Ogulina i da je taj Odak dobro poznat sa Milom Barunom asistentom Pravnog fakulteta u Zagrebu, te da je preporučio Markotić Vlatka, Vukojević Vicu i Pavlak Antu da im on bude pri ruci, eventualno ispita ili neke druge pomoći. To mu je veze između Odaka i Vukojevića.

Vice se, i kad su došli u Zagreb često sastajao sa Musom i onako s njim se slagao po tim studentskim problemima, oko udžbenika, novaca itd, ali pošto je Musa već tada postao član SKJ on je po političkim pitanjima dolazio često s njim u sukob. Kako su zajedno učili, nekad u stanu Musa, nekad u stanu Vukojevića, prilikom obradjivanja nekih tema iz praktičnog rada, naprimjer izučavanja državno-pravne istorije i još nekih predmeta,

Vukojević bi izražavao mišljenje, kako Hrvatsko pitanje nije riješeno, da Srbi imaju prednost svuda, da se favorizuje ćirilica, Srpski pisci, istorija, a sve što je Hrvatsko da se zapostavlja. Pored toga izražava se kao nezadovoljnik u odnosu na naš društveni poredak, kritikuje razne mjere vlasti, da to sve ne valja, da se narod tero riše danas, da se o radniku i seljaku ne vodi računa, da uglavnom uživaju direktori i oni koji se pitaju, članovi Partije isto tako da su privilegovana klasa itd. Pošto mu se Musa često suprostavljao na te njegove takve tvrdnje, jedan put kad mu je više dodijao Vukojević sa tim takvim pričama, on mu je rekao: "dobro daj mi reci, kakvu bi ti stvorio državu pa da bi bilo dobro". Napominjen da je Musa još prije toga zapazio da Vukojević često odlazi od njega, gubi se, uvijek govori o jednoj te istoj temi, o nacionalizmu, o neravnopravnosti Srba i Hrvata, onda mu je to rekao, kako sam već naprijed naveo. Vukojević mu je kazao na to da bi on želio da Hrvatska bude samostalna država, da granica bude Drina, jasno sa Bosnom i da ima posebno svoju upravu, uglavnom to. Tada mu je Vukojević rekao da će mu donijeti materijal da pročita, da se uvjeri, Na to mu je Musa odgovorio, kakav materijal i kakve vaše glupe ideje, s čim se ti baviš, okani se ti toga, jer to sve skupa nije smatrao ozbiljnim. U to doba upala je gazdarica od Muse u njihovu sobu i oni su prekinuli taj razgovor. Kako kaže Musa, kasnije o tome nije bilo više nikada riječi, jer je Vukojević došao do zaključka da više nema šta da Musi o tome govori, jer je znao da je on član SKJ i da njegovo gledište još od ranije zna nije slično njegovom.

Sada prilikom održavanja osnivačke skupštine Ljubuškog Završnog kluba, Vukojević Vice se istakao kao jedan od okorjelih reakcionera. On je organizovao i nekoliko tajnih sastanaka ovih studenata reakcionara i nekomunista, gdje se govorilo o tome kako potisnuti komuniste iz rukovodstva, kako uzeti upravu u svoje ruke. U tim svojim namjerama on je uspio, jasno, uz pomoć Savkotića i još nekih djaka, studenata iz Ljubuškog u Zagrebu. Sad je to Musa sve povezao i sagledao je da bi moglo biti da Vukojević i nešto ozbiljnije radi. Nakon toga on se zainteresirao i za neke njegove veze. Ustanovio je to jer ranije je i sam Vukojević pričao da se dobro poznaje sa doktorom Barišom Smoljanom bivšim poslanikom HSS za mostarski srez, zatim da je dobar sa Gavran Avgustinom bivšim ustaškim oficirom, te Lijević Vinkom student prava, rodom je iz Broda, još dok je bio djak, znao za postajanje jedne ilegalne nacionalističke organizacije medju djacima na Brodskoj gimnaziji. Lijević je, po njegovom pričanju, tada bio član Partije, pa je upozoren od Partiskog rukovodstva da se sa tim ljudima iz organizacije ne druži u Brodu. Vidio ga je često sa Vukojević Vicom i uvijek su se nešto šapurili, krili od Muse, ali mu je taj Lijević pao u oči sad za ovih demonstracija u Zagrebu.

Na sastanku članova SKJ, na Pravnom fakultetu, on je zastupao mišljenje, da treba miliciju pozvati na odgovornost zbog toga što je nemilosrdno tukla studente u demonstracijama. Kad je predsjedavajući rekao da će imati tko tu stvar riješiti i da će oni ako budu prekršili ovlaštenje, odgovarati, ovaj je stao da galami: "Kome će oni odgovarati, kada su oni vlast" i tome slično.

Osim Lijevića, Vukojević ima djevojku, Vukšić Rosu, student Filozofije rodom je iz Grabovnika kod Ljubuškog i s njom se zabavlja, ona je uglavnom politički ne obojena, porodica joj je u toku rata bila na strani NOP, negdje od 1943 godine, ali je ona ipak sklona da harangira jasno, i pod njegovim je uticajem. Poslije ovih demonstracija, pošto

Vukojević sticanjem okolnosti, nije učestvovao u njima, na nekoliko mjesta ovako je javno izjavljivao kako mu je to najveći životni promašaj što nije učestvovao u demonstracijama, jer da je tu imao priliku da se istakne i da kaže ono što misli, u toj gužvi. Negje početkom ove godine na plesu u Lašticí u Zagrebu za jednim stolom sjedili su Vukojević Vice, Marić Radoslav student Medicine, bivši pripadnik organizacije "TIHO" i Hrstić Mirko, takodje student Filozofije iz Ljubuškog. Musa nije sjedio s njima, ali je sjedio u blizini njih i razumio je da su njih trojica razgovarali o Pešikuli Franji, tobožnjem saradniku UDB iz Splita, koji da je razotkrio organizaciju "TIHO" i da na neki način treba s njime obračunati. To je onako razumio kroz razgovor izmedju njih, a to je čuo još jedan student, mislim Bulić Tomislav.

NAPOMENA: Dva primjerka dostaviti UDB Zagreb, jedan primjerak UDB Ogulin, jedan referatu za antisocijalističke pojave u javnom i kulturnom životu i jedan primjerak kartoteci.

8.

STRANICA br. 1

Odjelenje UDB Mostar
(ustanova)

Ivan Granić
(službenik)

"Hercegovac"
(izvor podataka)

2o aprila 1959 godine
(datum)

(obradio-postupio)

(datum)

15 / / 07
(linija) (obrada) (soc. pripad.)

nacionalističko djelovanje Markotić Vlatka

Zagreb
(mjesto boravka)

Pravni fakultet
(mjesto rada: ustanova-preduzeće)

Radjeno u 6 primjeraka

I z v j e š t a j

Po pričanju ovog saradnika u kući Gavran Avgustina zv. Jage, koji je kao ustaša poslije rata sudjen četiri godine, često se okupljaju Markotić Vlatko, Vukojević Vice Vučić Vinko, Šarić Blago i Sušac Petar. Taj saradnik je tamo išao nekoliko puta jer ga je Gavran zvao da bi nekako i njega stavio pod svoj uticaj. I on je otišao nekoliko puta, s tim više što tamo stanuje neka njegova rodjaka Barbarić Nevenka bolničarka, koja je ujedno i rodjaka Gavrana i tako je preko nje dolazilo do tih susreta izmedju Gavrana i samog saradnika. Saradnik je kompromitovan, ali je mnoge stvari saznao preko Barbarić Nevenke. Naime, ova grupa studenata se tamo sastajala prije skupštine osnivačkog kluba ljubušaka kao i poslije skupštine. Tamo oni slušaju redovito vijesti radio Madrida, šire neprijateljsku propagandu, naročito šovinizam. Barbarić Nevenka je govorila saradniku da je čula kad su se oni dogovarali koga sve treba izabrati u Zavičajni klub, kako komunisti nebi došli u rukovodstvo. Jednom prilikom Gavran Avgustin je saradniku govorio da će on biti ubijen, da neće doživiti 24 godine, jer se druži sa komunistima, i govorio je otvoreno njemu da ne valja što oni komunisti rade, misleći da je ovaj saradnik komunista.

Osim toga kaže, da je Sušac Petar prijetio otvoreno, nožem studentu Radi Primorcu, govoreći mu da će mu prosuti crijeva na Trgu republike jer on njemu smeta da dobije stipendiju, inače je Primorac poznat kao komunista i jako aktivan na Pravnom fakultetu u Zagrebu.

Dalje saradnik tvrdi da studenti Markotić, Vukojević, Hrstić, Vučić i Sušac, njih prate po gradu, gledaju da ih negdje zavuku u mrak da ih istuku i čak što više predpostavlja da im kradu pisma koja oni dobivaju na fakultet ili stan gdje stanuju i upozorava nas da mu slučajno nebi pisali tamo. Dalje kaže da su poslije osnivačke skupštine, iako nije odobren rad tog Zavičajnog kluba, konstituisali odbor u koji je ušao kao pretsjednik Markotić Vlatko, Šimunović podpretsjednik, te Hrstić Mirko sekretar i Mlinarević Drago blagajnik, da oni održavaju sastanke i jedan put su pravili izlet na Sljeme sa djacima, odnosno studentima, čak šta više napravili su pozive svima i na tim pozivima, koji su oštampani na mašinu, stoji gore u uglu kao štambilj Zavičajnog kluba "Zavičajni klub studenata i srednjoškolaca iz Ljubuške krajine", iako je na skupštini rečeno da djaci Srednji škola ne dolaze u obzir da se upisuju u Zavičajni klub. Takav su jedan sastanak imali na Sljemenu i na tom sastanku nije bio ni jedan član SKJ. Kod ovih članova SKJ, kako on kaže, zavladala je strah da se ne smiju hodati ponoći sam postali su potišteni, da su Markotić, Vukojević i Mlinarević poslije održane skupštine uspjeli ubijediti sekretara Komiteta NO na univerzitetu u Zagrebu da su oni u pravu, da potisnu komuniste, da ih prikažu kso ljude koji nemaju ugleda, da su oni krivi za neuspjeh skupštine, sekretar Komiteta je bio sklon da prizna taj njegov klub, i ako ga OS Ljubuš i Grude nisu priznale. Zato su se bili povukli ovi komunisti i kako on sam k sada su se malo okuražili poslije dolaska pred.Galića, koji je održao sastan aktiva SKJ i uzeli incijativu u svoje ruke.

Napomena: dostaviti 2 primjerka UDB-i Zgb-a, jedan referatu za antisocijalis čke pojave u javnom životu i kulturnom životu, jedan kartoteci.

VUKOJEVIĆ VICE 9. STRANICA br. 10

VUKOJEVIĆ VICE sin Joze i majke Dragice rodjene Grbavac, rodjen 1936 godine u selu Veljacima, potječe iz siromaške seljačke porodice, po zanimanju student medicine na zagrebačkom fakultetu, po narodnosti Hrvat, državljanin FNRJ, sudski ne kažnjavan.

Za bivše Jugoslavije bio je mlad, dijete, te nije mogao biti politički zainteresovan. Medjutim, njegov otac Jozo je pripadao Mačekovoj HSS-a i kao takav se isticao, ali nije bio niukakvom rukovodstvu. Otac mu je viđjan više puta u društvu pretsjednika Sreske organizacije HSS-a, Boška Lavrića.

U toku rata Vukojević nije imao nikoga u neprijateljskim formacijama. Njegov otac je bio pasivan u odnosu na ustaški pokret, ali je viđjen u društvu Mašekovaca za čitavo vrijeme rata. Vice je u rodbini sa Lujom Topićem i njegovom familijom, koja je čuvena na ovom terenu kao ustaška. Lujina sestra je rodila Vica Vukojevića majku. Lujo je bio zakleti ustaša pred rat. Imao je sina Vlatka ustaškog emigranta u emigraciji za bivše Jugoslavije. U toku NDH Vlatko je imao visoki ustaški položaj, a poslije rata je pobjegao, te se i sada nalazi u emigraciji. Lujo je pored Vlatka imao još nekoliko sinova, koji su se nalazili u ustašama od kojih su dvojica poginuli. Poredi toga čitava porodica je vezana uz ustašku ideologiju, a tri sina su mu sudjena poslije oslobodjenja.

Vicin otac Jozo se je u toku rata nalazio u talijanskoj miciji, ali nemamo podataka da je učestvovao u pljačkanjima i zlodjelima. Njegova ostala porodica, misli se na užu porodicu, je bila pasivna, a dijeca su bila malodobna.

Poznato nam je da je Vukojević Vice za vrijeme ferija imao negativno držanje po mnogim pitanjima našeg društvenog i političkog života. Naročito je imao negativno držanje po nacionalnom pitanju, pa se izjašnjavao kako su u Ljubuškom Crnogorci na vlasti, kako oni odredjuju stipendije itd. Isto tako se izjašnjavao kako se zapostavlja hrvatski jezik i književnost, a forsira se, kako kaže, srpska književnost i srpski jezik. Navodio je primjer književnika Tina Ujevića, da je to književnik svjetskog glasa, a da se nije prerađjivao u ljubuškoj gimnaziji.

Vice sada kod kuće ima oca, majku, jednog brata Ferdu. Otac mu se bavi zidarskim zanatom, pa je kao zidar dobio i dozvolu za ovo zanimanje. Otac mu se ne ističe u neprijateljskom djelovanju, a član je školskog odbora i član Upravnog odbora ZZ u Veljacima.

27.IV.1959 god.

Narodna Republika Bosna i Hercegovina NARODNI ODBOR SREZA ... ISPOSTAVA LJUBUŠKI

Šef ispostave:
Jure Grenić

STRANICA br. 4

10.

ODJELENJE UDB - MOSTAR
Zabilješka o razgovoru
sa saradnikom "Jakiša"
Zagreb, 21/5-1959 god.

O pripremama za formiranje studenstkog zavičajnog kluba "Ljubuška krajina", saradnik je rekao slijedeće:

On, Markotić Vlatko student prava, Bradvica Janko student Medicine Vukojević Vice student prava i još neki saznali su od komunista studenata Musa Gente i Krešimira, Primorac Rade i Petrović Ivana. Ovi su im rekli da će su uskoro održati osnivačka skupština u Zagrebu na koju će doći Jure Galić narodni poslanik iz Ljubuškog. U vezi s tim, a na inicijativu Vukojević Vice održana su 2 - 3 sastanka jedne grupe studenata iz opština Ljubuški Grude koji su nacionalistički raspoloženi, a sa ciljem da bi odvojeno od komunista izvršili pripreme za osnivačku skupštinu, s tim da bi oni zauzeli rukovodeći položaj u upravi i sprovodili neke svoje mjere. Čak šta više ti sastanci su održani u tajnosti od komunista.

Dva takva sastanka održana su u studentskom domu na Savi / Odranska br. 20.-/, u sobi Janka Bradvice studenta medicine. Na prvom koji je održan 25/3- o.g. pored saradnika "Jakiše" prisustvovali su slijedeći studenti: Markotić Vlatko, student prava četvrte godine, Vukojević Vice, student prava treća godina, Pavlović Vice student agronomije, Bradvica Janko student medicine, Šušac Petar student tehnike, Barbir Ivan student agronomije, Herceg Ana student farmacije, Kolak Jure student stomatologije, Grizelj Pavo student filozofije, Šimunović Slavko student ekonomije, Brkić Marijan student šumarstva, Vučić Vinko student prava, Mišetić Kažimir student medicine i Čuljak Milenko, djak VIII razreda Više gimnazije, svi rodom iz opština Ljubuški Grude. Po tvrdjenju saradnika ovaj sastanak je organizovao Vukojević Vice, a na njemu je trebalo pretresti neka pitanja o pripremama za osnivačku skupštinu. Pošto je bilo riječi da Musa Gento i još neki članovi SKJ namjeravaju zauzeti rukovodeći položaj u klubu, na prijedlog Vukojevića i Markotića, odlučeno je da se odmah tu sastavi lista od 13 lica, koje treba izabrati u upravu kluba, kako te položaje ne bi zauzeli komunisti, jer da se Musa i ostali članovi SKJ prave važni i odvajaju se od studenata iz svog rodnog kraja. Tako je napravljen spisak u koji su ušli slijedeći studenti: Mišetić Kažimir iz Grabovnika - Ljubuški, Šimunović Slavo iz Gruda, Hrstić Mirko iz Radišića, Vukojević Vice iz sela Veljaci, Markotić Vlatko - Grabovnik, Pavlović vice iz sela Veljaci, Raspudić Veseljko - Lipno, Herceg Ana - Ljubuški, Bradvica Janko - Veljaci Kraljević Krešo - Grab, Grizelj Pavo - Grude, Brkić Marijan - Klobuk. Na tom sastanku je predvidjeno da su u zavičajni klub obuhvate i svi djaci srednjih škola iz ove dvije opštine, pošto ih ima dosta u Zagrebu. Dalje je bilo riječi kako na osnivačkoj skupštini treba govoriti o nekim problemima iz Ljubuškog kao naprimjer, da opština Ljubuški ne stipendira Srbe i Crnogorce, jer da oni po dolasku na ova područja potiskuju hrvatski pravopis, hrvatske pisce i istoriju, a favorizuju ćirilicu i sve ostalo što je srpsko, da bi se kod nadležnih vlasti trebalo izboriti da pripadnici nacionalističke - ilegalne organizacije "TIHO" koji su istjerani zbog neprijateljskog djelovanja iz srednjih škola ponovo prime u školu. Još se govorilo o pereskoj politici u Ljubuškom i Grudama, te da vodne zajednice na tim opštinama ustavljaju znatne sume novca i još o nekim pita-

njima koje saradnik nije zapamtio. Na kraju je rečeno da taj njihov sastanak treba ostati u strogoj tajnosti, kako o njemu komunisti ne bi ništa saznali. To je pored ostalih predložio i sam saradnik.

Na drugom sastanku kod Bradvice koji je održan 29/3- nije prisustvovao ovaj saradnik, ali je čuo da su prisustvovali skoro isti studenti kao i na prvom. Cilj sastanka je bio da se dogovore kako bi što veći broj njihovih pristaša djaka i studenata obavijestili i doveli na osnivačku skupštinu. Saradnik je čuo da je još nekoliko sličnih sastanaka održano u stanu Gavran Avgustina zv. "Jago" rodom iz Ljubuškog, bivši ustaški oficir, sad stanuje u Zagrebu, koji je i sam, iako nije student, prisustvovao osnivačkoj skupštini. Koliko saradnik zna kod Gavrana se često okupljaju Šarić Jerko apsolvent medicine, Mišetić Kažimir, Vučić Vinko, te djaci VIII razreda Više gimnazije Čuvalo Kamilo i Čuvalo Marijan, kao i Šušac Petar student tehnike. Ne zna šta se na ovim sastancima govorilo, ali predpostavlja da je bilo riječi o istim stvarima kao i kod Bradvice.

Na dan 3/4 o.g. u studentskom domu na Trgu žrtva fašizma u Zagrebu, održana je osnivačka skupština kojoj je prisustvovalo oko 100 djaka i studenata iz općtina Ljubuški i Grude, te profesor Ante Čuvalo i Avgustin Gavran oba ljubuški koji žive u Zagrebu. Ispred općtine Ljubuški prisustvovali su Jure Galić narodni poslenik i pretsjednik NOO - Ljubuški, te direktor Više gimnazije iz Ljubuškog Dr. Nametak.

Saradnik sam kaže da je na toj skupštini bilo dosta negativnih diskusija i svađe između članova SKJ s jedne i ne-komunista s druge strane, tako da to uopšte nije ličilo na skupštinu. Najprije je došlo do svađe oko izbora radnog pretsjedništva. Jerko Šarić je predložio Šušca Petra u radno pretsjedništvo, a Šušac je zbog prebacivanja naših građjana preko granice prošle godine bio kažnjen i po prvostepenom sudu u Zagrebu bio osuđjen godinu dana, pa su neki komunisti zbog toga protestovali. Zatim je Petrović Ivan član Univerzitetskog odbora prinjetio da djaci srednjih škola po dosadašnjoj praksi ne dolaze u obzir da se učlanjuju u završne klubove studenata i predložio da oni mogu prisustvovati skupštini ali da nemaju pravo glasa prilikom izbora rukovodstva. Ti djaci koji je bilo oko 20-setak na skupštini, odmah su demonstrativno napustili skupštinu. Nakon pročitanog referata o zadacima kluba razvila se diskusija u kojoj je učestvovalo oko 20 studenata. Vukojević, Markotić i još neki su govorili da općtinski odbori iz Ljubuškog i Grude ne bi trebali stipendirati ljude iz drugih krajeva narodito Srbe i Crnogorce jer da oni ne ostaju dugo u tim općtinama niti su zainteresirani za prosperitet tih krajeva kao oni ljudi koji su od tuda rodom. Neko je rekao ali saradnik ne zna tačno ko ili nekada svjesno neće da kaže da Srbi i Crnogorci kroz škole i nastavu forsiraju ćirilicu a oni pišu, a da se sve što je hrvatsko zapostavlja. Markotić Mirko student filozofije na svom sastanku je predložio da se intervenišu kod narodnih vlasti kako bi se pripadnici organizacije "TIHO" ponovo primili u školu i nastavili redovno školovanje. Pavlović Ante i Pavlović Vice kao i još neki u diskusiji su govorili kako se u Ljubuškom ne gradi ništa, da tamošnje vlasti ne vode računa o narodu da je seljak opterećen porezom itd. Bilo je još sličnih diskusija ali saradnik kaže da se toga ne sjeća.

Kad se prešlo na izbor Uprave kluba jedan član SK, predložio je u odbor 9 drugova i to: koliko se sjeća Musa Gentu, Primorac Radu,

Petrović Častimira, Nametak Omera, Čuljak Vida svi članovi SKJ, te Šimunović Pavu, Kapular Milana, Mišetić Kažimira i Kovač Nadu. Ta kandidatska lista je, iako sa nezadovoljstvom većine prisutnih prihvaćena, ali je odlučeno da se vrši tajno glasanje. Nakon podjeljenih listića, obzirom na pripreme koje su vršili Vukojević i Markotić tj. da je već unaprijed bila sastavljena lista koga treba izabrati u upravni odbor, izabrani su oni studenti koji su bili predvidjeni na sastanku kod Janka Bradvice. Nijedan od predvidjeni članova SKJ nije izabran niti od ostalih vanpartijaca osim Mišetić Kažimira. Jedini od komunista izabran je Mlinarević Drago student ekonomije iz Tihaljine - Grude, jer su se izgleda o njegovom izboru dogovorili Vukojević Markotić i ostali, kako im se ne bi prigovorilo da u odboru nema ni jedan član SK. Nakon provedenih izbora članovi SKJ uočili su da je ovo unaprijed pripremljeno i neko od njih je kazao da su izabrana lica mahom religiozna i da im to sve liči više na crkveni odbor nego na rukovodstvo jednog takvog kluba, te da oni neće dozvoliti da ih takvi ljudi pretstavljaju. Oko toga je nastala gužva tako da su ovi od izabranih počeli govoriti kao je njima zakonom zagarantovano da mogu vjerovati boga, te da nema razloga da ih se zbog toga kritikuje. Galić Jure pretsjednik opštine rekao je u svojoj diskusiji da je Komunistička Partija vodila Narodno-oslobodilački rat i izvela narod u pobjedu, te da ona i danas rukovodi, da se ni on ne slaže sa takvim sastavom rukovodstva i rekao da opštinski narodni odbori neće priznati klub ukoliko mu se budu nalazili na čelu takvi ljudi. Slično njemu diskutovali su i još neki članovi SKJ studenti. Skupština je završila rad u veoma mučnoj atmosferi, a trajala je oko 8 sati. Nakon nekoliko dana odbor se konstituisao s tim što je za pretsjednika izabran Markotić Vlatko, a za prvog potpretsjednika Šimunović Slavo, za drugog potpretsjednika Mlinarević Drago i za sekretara Hrstić Mirko.

Nakon svega ovoga nastao je još dublji jaz izmedju grupe članova SKJ i rukovodstva kluba, tako da je nastavljeno sa medjusobnim optuživanjima pa čak i prijetnjama.

Saradnik dalje kaže da se studenti Vukojević Vico, Markotić Vlatko, Bradvica Janko, Pavlak Ante i svi ostali ~~[illegible]~~ koji su se okupljali kod Bradvice osječaju ka veliko Hrvati. Kaže da je primjetio kod njih kao čestu pojavu da prilikom slušanja radio vijesti kad govori neki Srbin ili neko drugi ko upotrebljava ekavštinu iz ljutnje znaju ukasiti radio i protestovati, zašto slušamo Srbe. On zna da se ova grupa studenata često okuplja i vodi nezdrave diskusi ali pošto je i sam postao dobar njihov prijatelj, dobiva se dojam da konkretno o njihovom neprijateljskom djelovanju ne želi govoriti.

O Anti Pavlaku kaže da taj valo malo uči, a naprotiv tome da se bavi raznim kriminalnim stvarima, tuče se s milicijom, širi propagandu na liniji šovinizma, te se prosto čudi kako mu NO - Ljubuški daje stipendiju. Tim više što on to sve čini javno. ~~[illegible]~~

Osvrt na razgovor. Jakiša je u VII i VIII razredu Više gimnazije, još dok se nalazio u Ljubuškom bio jedan od aktivniji saradnika i u to vrijeme je dao važnih podataka kako o nekim nacionalistički raspoloženim studentima i djacima tako i o nekolicini katoličkih svještenika, što je obečavalo da će u perspektivi biti dobar saradnik. Medjutim, po njegovom odlasku na studije njegov saradnički materijal je dostavljen najprije UDB - Sarajevo, zatim Zagreb sa karakteristikom i mišljenjem da se i dalje drži čvrsto na vezi. Naprotiv tome s njim nije bilo nikakva kontakta pune dvije godine. Odlaskom na studije došao je u novu sredinu okružen neprijateljskim elementi

13.

STRANICA br. 17

- 6 -

ma, kao što su Markotić Vukojević, Bradvica i drugi i sam je pao pod njihov utjecaj i nastavio se istupanjem na šovinističkoj osnovi. Na našu intervenciju, kad smo saznali da je on izabran u savičajni klub i znajući da je on još uvjek saradnik koji se drži na vezi službenika UDB-e u Zagrebu, tražili smo da se od njega uzme izvještaj o stanju medju studentima iz Ljubuškog i nama dostavi. Jedan službenik UDB-e Zagreb na osnovu toga održao je s njim dva sastanka, ali mu nije dao nikakvih podataka, već je slično kao i Markotić za neuspjeh osnivačke skupštine okrivljivao komuniste.

Uporedo s ovim što sam naveo ovaj saradnik je obolio na plućima, te nije mogao redovno da daje ispite, pa mu je početkom o.g. NOO otkazao stipendiju, iako protupropisno jer u ugovoru stoji da će se uzeti u obzir kao opravdano ako stipendista zbog bolesti ne bude davao redovno ispite. Medjutim, iako im je on dostavio ljekarsko uvjerenje opštinsko odbor mu je ukinuo stipendiju. To je ostao u vrlo teškom materijalnom položaju i bio je prinudjen da se zaposli i vanredno studira. Sve vo se na njega negativno odrazilo pa je grupa nacionalistički raspoloženih studenata mogla lakše da ga pridobije za sebe.

Na dva sastanka koje sam održao sa njim u Zagrebu stekao sam uvjerenje da on zna mnogo više stvari o studentima iz Zapadne Hercegovine koje mi nije htio reći, pa bi kroz daljnji rad s njima sve tà trebalo razvijetliti.

Zagreb, 21/5-1959 godine

Zabilješku sastavio:
Ivan Granić

14.

106 670

STRANICA br. 18

UČEŠĆE - DRŽANJE

1. Poslije podne u Centru. Prije toga bio zajedno sa Hercegovcima u sobi kod Markotića (Bradvica, Markotić, Šimić i Pavlak) gdje su komentirali demonstracije. Tu su se dogovorili da ne idu u Centar.

2. Prema izjavi Pavlaka Vukojević je bio glasan i aktivan u komentarisanju i pravljenju nereda i da je ostao do kraja. Vukojević to sam ne priznaje.

3. Prema izjavi Šarić Jerka, Vukojević i Markotić organizirali su tajne sastanke Hercegovaca u vezi formiranja kluba studenata iz Ljubuškog. Tu su dogovorili svoju listu i način obaranja komunista koji budu predlagani za odbor.

4. Vukojević jeprije nekoliko dana diskutirao sa Hercegovcima da ove godine treba otići u Ljubuški i druga mjesta Hercegovine i obići maturante i nagovarati ih da dolaze na studije u Zagreb, kako bi bili svi na okupu i kako bi se jačala nacionalna svijest.

5. U razgovoru Vukojević i Pavlović su rekli stu dentu Primorcu - član SKJ, da ne misli da će ovi postupci ostati bez posljedica.

U T I S A K

1. Držanje potpuno hladno i promišljeno. Vidi se da su oni o svom držanju svi prodiskutirali i dogovorili.

Predlaže se za najoštriju kaznu

Zgm 2 god. + 1 mj. zatvora

NE ULOŽITI
106413

15.

STRANICA br. 49

UREDOVNA ZABILJEŠKA

sastavljena dana 6.VI.1959. godine u 1o sati u prostorijama Sekretarijata unutrašnjih poslova za grad Zagreb, a na osnovu razgovora sa pozvanim

MARKOTIĆ VLATKOM, sin Ilije i pok. File rod. Mišetić, rođen 28.VI.1935. godine u Grabovniku, kotar Mostar, Hrvat, državljanin FNRJ, neoženjen, student IV. godine prava. Stanuje u Studenskom domu na Laščini, I. paviljon soba 31. Prima stipendiju od 7.000,- dinara od Sekretarijata za pravosudnu upravu B-H - Sarajevo.

Vi ste aktivno učestvovali u oraganiziranju studenskih izgreda dana 11.V.1959. godine i zatečeni ste od organa unutrašnjih poslova u izgredu istoga dana oko 22 sata u Studentskom centru.

O d g o v o r

11.V.1959. godine do 11 sati učio sam u svojoj sobi na Laščini. Oko 11.3o sati našao sam se sa svojom djevojkom Markotić Liljanom u Ratkajevom prolazu. Skupa smo išli na ručak u studensku menzu br. 1 u Tvrtkovoj ul. Poslije ručka malo sam prošetao sa djevojkom i već oko 12.55 sati smo se rastali. Djevojka je išla kući, a ja sam išao u dom na Laščinu. Nije mi se dalo učiti, pa sam u krugu doma igrao nogomet. Igrao sam od prilike do 18.3o sati. Tada sam išao u svoju sobu u kojoj sam zatekao VUKOJEVIĆ Vicu, student III. godine prava, BRADVICA Janka, student prava, PAVLAK Antu, student prava II. godine i MARTINEK Ivana, student prava IV. godine. Ja sam od njih čuo, da su se u gradu desili neki izgredi studenata. Do tada ja to nisam znao. Martinek je prvi išao u grad, a za njim su išli Pavlak i Bradvica. Ja sam bio prljav od igranja i morao sam se prije okupati. Dok sam se okupao išao sam sa Vukojević Vicom u Studenski centar. Na centar smo došli oko 2o sati. Pun centar je bilo ljudi. Ja sam u početku sa Vicom stajao na samom ulazu centra. Vica mi se kasnije izgubio, a ja sam bio gotovo cijelo vrijeme blizu izlaza iz centra. Najprije su neki studenti nešto govorili, ali im se zviždalo. Oni su uglavnom pozivali studente da se raziđu i smire, ali studenti niti su se smirivali, a niti su odlazili. Najviše se galamilo da se puste zatvoreni studenti, a koji

106670

Markotić Vlatko

su još ujutro zbog izgreda u Frankopanskoj ulici bili pri tvoreni. Oko 22 sata došao je drug Cvetković Marijan, koji je govorio studentima i njemu se je zviždalo i izvikivalo razne parole. Poslije govora mi smo se razišli.

Na centru navečer vidio sam još Mesić Stjepana, studenta IV. godine prava, Pavlak Antu, Martinek Ivana i Marušić Filipa, studentta IV. godine prava. Nisam primjetio da je netko od ovih izvikivao nezgodne parole, fućkao ili bunio studente. Isto tako ni ja nisam izvikivao parole, fućkao ni galamio.

Iz centra sam išao kući sa Vukojevićem i Martinkom.

U organiziranju izgreda ja nisam učestvovao, niti mi je išta o tom poznato.

Dovršeno

Zabilješku uzeo:
Ovlašteni organ unutr. poslova:

Senjanović Mario
Senjanović Mario

Zapisničar:
Brezak Ljubica
Brezak Ljubica

Zabilješku dao:
Markotić Vlatko
Markotić Vlatko

17.

STRANICA br. 2

IZVADAK IZ UREDOVNE ZABILJEŠKE

106285

Uzeta 8.VI.1959.godine od BRADVICA JANKA,rodjen 13. VI.1934 godine u selu Veljavci,Ljubuški,kotar Mostar,student medicine,koji izmedju ostalog na 1 i 2 stranici ove zabilje ške:

Dana 11.V.1959 godine izmedju 14 i 15 sati došao sam zejedno sa svojim kolegom ŠIMIĆ SIMONOM iz studentskog doma gdje stanujem u Centar da ručam.Pred ulazom u Centar sreli smo grupu studenata,koji su nam rekli da ručak ne valja i da se zbog toga ide kod Bakarića.Kolona studenata već je kretala u pravcu Frankopanske ulice.Šimić i ja krenuli smo za njima ,a da nismo ni navraćali u Centar da se lično uvjerimo,da li ručak zaista ne valja.Kod kazališta smo stigli na začelje kolone.U tom momentu rulja se u trku počela vračati od Frankopanske ulice prema kazalištu i sporednim ulicama zbog intervencije Milicije u Frankopanskoj ulici.Tada smo moj kolega ŠIMIĆ i ja krenuli Masarikovom ulicom u pravcu Trg Republike,gdje nam se priključio student agronomije VICE PAVLOVIĆ, te smo pješke krenuli u Studentski dom na Lašćini do našeg kolege VUKOJEVIĆ VICE s namjerom da od njega posudimo novaca. Kad smo stigli na Lačinu Vujakovića nismo našli u njegovoj sobi,nego u sobi VLATKA MARKOTIĆA i MARTINEKA.Kako spomenuta trojica Vukojević, Marketić i Martinek nisu bili ni u demostracijama , depuštam mogućnost da smo ih mi upoznali u tom dogadjaju.

Oko 18 sati ja i Šimić krenuli smo iz Lašćine pješke u Centar na večeru.Došavši u Centar naišli smo u sali na veliku grupu studenata, koji su izvikivali parole:"Hoćemo kolege!" Priključili smo se studentima koji su bili u sali i nismo htjeli uzeti večeru,jer smo bili smetani od kolega,odnosno nekih ljudi koje ja nisam poznavao.Ostali smo sve do završetka govora druga Cvetkovića u Studentskom centru i tad sam se zajedno sa Šimićem vratio u Studentski ~~centar~~ dom gdje stanujem.Znači, u Centru smo se nalazili od prilike od 19. do 22 sata .

18.

STRANICA br. 425

1958. g.

Z A P A Ž A N J E

O saslušanju PAVIAK ANTE, student prava.

Pri samom dolasku u početku razgovora nastupio je vrlo arogantno i drsko. Nijeće da je učestvovao u stud. demonstracijama, iako iz kasnijeg razgovora vidljivo da je učestvovao. Stvorio si legendu kako je on od 12 sati pa do povratka studenata iz Frankopanske učio u učionici u stud. centru. Razgovoru je bio prisutan i službenik UDB-e iz Mostara, koji Pavlaka osobno pozna i zna njegovo držanje medju studentima Hercegovcima u Zagrebu, što mu i predočio, ali Pavlak unatoč toga ne priznaje ne samo učešće u demonstracijama, nego i sakriva druge učesnike u demonstraciji iz Hercegovine i njihovu neprijateljsku aktivnost na liniji hrvatskog nacionalizma. U svojim izjavama često je pada o u kontradikcije. Nije čak htio da kaže ni za Šarić Jerka da je učestvovao u demonstracijama, iako je Jerko u svojoj izjavi od 8.VI.o.g. na saslušanju govorio o Pavlaku da je učestvovao u demonstraciji.

Mislim, da si je unapred stvorio legendu za svoju odbranu, od koje za sada neće da otstupi. Inače je dosta bezobrazan i drzak. Predlažem da ga se stavi u pritvor.

Mandić Milan

19.

STRANICA br. 23

U R E D O V N A Z A B I L J E Š K A

Sastavljena 1o.VI.1959 godine u 1o.3o sati u pros torijama SUP Unut.poslova VII. stanica Narodne Milicije , a na osnovu razgovora sa pozvanim:

PAVLAK ANTONOM , rodjenim 23.I.1937 godine u Veljacima - Ljubuški, od oca Vlade i majke Mare, r. Markić, Hrvat, drž.FNRJ, neoženjen, po zanimanju student prava II.godine, sa stanom u Studentskom domu - Laščina, soba 19 kod VUKOJEVIĆ VICE, koji na postavljena pitanja odgovora.

Vi ste aktivno učestvovali u studentskim izgredima dana 11.V.1959 godine i zatečeni ste po organima SUP-a u Studentskom centru, kao učesnik izgreda.Opišite nam vaše učešće u tim izgredima.

Poslije predavanja 11.V.1959. godine na Pravnom fakultetu, otišao sam na ručak u 12 sati u stud ntski centar.Poslije ručka otišao sam na I.kat u učionicu gdje sam učio. Jedan sat iza toga čuo sam galamu u krugu stud.centra gdje su studenti vikali da neće jesti, da idu pred Vijećnicu i još nekih povika koji se nisu mogli razabrati. U krugu centra okupilo se oko 5oo studenata, od kojih se jedna veća grupa odvojila i u galami izišla iz centra, a jedna grupa od oko 2-3oo i dalje ostala u krugu centra. Ja sam i nadalje ostao u učionici učeć. Iza toga nakon sat ili više vreme na povratila se ona prva grupa koja je otišla iz centra i počela ponovo galamiti sa povicima idemo Bakariću i t.d. U to vrijeme došao je u centar i predsjednik Gradskog odbora drug Holjevac, koji je bio okružen grupom studenata, koja nije otišla u Frankopansku. Iza toga kako je grupa studenata krenula u Frankopansku ja sam sišao u krug centra i uputio se prema izlazu studentskog centra. Nalazio sam se ispred studentskog centra kada su već prvi studenti koji su bili u Frakopanskoj bježali natrag u studentski centar. Nešto iza toga sreo sam se sa ŠARIĆ JERKOM, studentom medicine i njego-

Pavlak Ante

va žena. Šarić me pitao da li sam i ja učestvovao u demonstracijama u Frankopanskoj. Odgovorio sam mu da nisam i on me više ništa nije pitao. Ušao sam natrag u centar zajedno sa Šaričem, ali smo se nakon kraćeg vremena razišli pošto je bilo više grupica koje su prepričavale događaje u Frankopanskoj ulici. U centru sam se zadržao do po prilici 15 sati, poslije čega sam otišao u Studentski dom na Laščinu. U studentskom domu, otišao sam u sobu kod MARKOTIĆ VLATKA, studenta prava IV. godine, inače rodom iz Grabovnika - Ljubuški. Sa njim je u sobi bio VUKOJEVIĆ Vice, student prava, rodom iz Veljaka - Ljubuški, BRADICA Janko, student medicine V.godine iz mog mjesta, i još neki kolega od Bradice po imenu ŠIME. Svi zajedno prepričavali smo studentske demonstracije, ali se ne sjećam šta smo koji konkretno rekli za demonstracije. Prvi izmedju nas otišli su u studentski centar Bradica Janko i njegov kolega Šime. Iza toga otišli su Markotić Vlatko i Vukojević Vice, koje sam istog dana oko 2o sati vidio u stud,centru. Njih sam vidio u krugu stud.centra Naponjinjem, da se Markotić Vlatko ne hrani u stud.centru, kao ni u jednoj od studentskih menza. Ja sam otišao u stud. centar oko 18 sati i zadržao se u centru do 2o sati. Kako se nisam htio dulje zadržavati u stud.centru uzeo sam ključ od Vukojević Vice i otišao spavati u njegovu sobu studentskog doma na Laščini. Vukojević i Markotić su ostali u studentskom centru poslije mog odlaska.

Sutra dan išao sam na fakultet i u prolazu susreo sam se sa MUSA KREŠOM, studentom prava III. godine, koji takodjer stanuje u Domu na Laščini, koji me je pitao jesam li dobio išta po glavi, a ja sam u šali odgovorio da "jesam, vidiš da mi je glava ko truba" iz čega mislim da je zaključio da sam dobio palicom po glavi.

Osim navedenih koje sam vidio u studentskom centru ne sjećam se da sam vidio bilo koga od poznatih studenata iz Hercegovine kao ni sa Pravnog fakulteta.

Više nemam ništa da dodam svojoj izjavi u vezi postavljenog pitanja.

Zabilješku sastavio: Zapisničar: Zabilješku dao:
Ov.organ u poslova
/ Mandić Milan /

21.

STRANICA br. 25

UREDOVNA ZABILJEŠKA

sastavljena 11.VI.1959 godine u 12.3o sati u prostorijama SUP-a Zagreb - Zrinjevac 7, a na osnovu razgovora sa pozvanim

VUKOJEVIĆ VICE, rodjen 6. rujna 1936 godine u Veljacima - Ljubuški, od oca Joze i majke Dragice, r.Grbavac, Hrvat, drž.FNRJ. neoženjen, student prava III.godine sa stanom u Zagrebu - Studentski dom na Laščini.

Vi ste aktivno učestvovali u studentskim izgredima dana 11.V.1959 godine poslije podne u Studentskom centru. Opišite nam vaše učešće u tim izgredima.

11.V.1959 godine ručao sam u Studentskom centru oko 12 sati i odmah iza toga otišao u Studentskim dom na Laščinu. Iza toga došao je iz Centra u sobu od MARKOTIĆ VLATKA, studenta prava IV. godine, MARTINEK IVANA, student prava IV.godine , a kasnije smo se u sobi Markotića našli još ja, Pavlak Ante, student prava II. godine, Branica Janko, student medicine V.godine, Šimić Šime, studen medic.V.godine. Prvu vijest o studentskim demonstracijama saznao sam od Martineka, koji mi je rekao da su studenti demonstrrali u Frankopanskoj ulici. Martinek takodjer nije znao za demonstracije, već ga je obavjestio njegov neki kolega. Inače Martinek je član nekog Komiteta, ali nisam siguran kojeg. Tom prilikom Pavlak Ante je pričao, da je vidio kako je neki fotograf snimao studentske demonstracije do podne u Centru. Nesjećem se da li mi je Pavlak tom prilikom rekao da je i on učestvovao u d emonstracijama, ali se sjećam da je par dana iza demonstracija Pavlaka na fakultetu u šali pitao Krešo Musa, student prava III.god kako mu je glava i pipao ga po glavi i pitao ga gdje mu je kvrga.

Kasnije smo se razišli, netko pojedinačno a sjećam se da su Šimić i Bradica otišli zajedno na večeru, jer su od mene tražili novaca da im posudim, pošto nisu toga dana ručali zbog demonstracija. Ja sam zajedno sa Markotićem oko 2o sati došao u studentski centar, gdje smo zatekli studente kako galame u kojoj su se galami čuli povici da nejdu na večeru, dok se ne puste zatvoreni kolege, zatim sam na ulazu u Studentski centar vidio plakat na kome je takodjer pisalo i pozivalo se studente da nejdu na večeru dok se ne puste zatvoreni kolege. U Studentskom centru ostao sam do 22.3o sati, kada sam zajedno sa Markotić Vlatkom i Martinek Ivom otišao u Stud.dom na Laščini.Prije

Vice Vukojević

STRANICA br.

toga negdje iza 2o sati susreo sam u Studentskom centru Pavlak Antu, koji me je tražio ključ od so be i poslije toga otišao kući.

Par dana iza stud.demonstracija kada sam se sreo na fakultetu sa Musa Krešom na njegovo pi tanje, kako to da sam premašio svoje učešće u demonstracijama do podne 11.V.1959 godine, ja sam mu u šali odgovorio da mi je to najveći životni promašaj.

Više nemam ništa da izjavim na postavljeno pitanje.

Zabilješku sastavio:
ovl.organ unut.poslova

/ Mandić Milan /

Zapisničar:

Zabilješku dao :

Vine Vukojević

STRANICA br,

Z A P A Ž A N J E

o saslušanju VUKOJEVIĆ VICE, studenta prava.

Učesnik u studentskim demonstracijama poslije podne 11.V.1959 godine u Studentskom centru. Prije dolaska u Studentski centar sastao se u sobi Markotić Vlatka, takodjer student prava u Domu na Laščini, gdje su još bili prisutni Markotić, Bradvica Janko, stud nt medicine, Šimić Šime, student medicine i Pavlak Ante, student prava - sve studenti iz Hercegovine, neprijateljski orijentirani na liniji hrvatskog šovinizma, gdje su komentirali dopodnevne studentske demonstracije. Prema izjavi Pavlak Ante dogovorili su se da idu u Studentski centar da vide kako se studenti drže i ima li još koji student iz Hercegovine On je ostao do kraja, ali ne priznaje da je bilo šta govorio ili izvikivao kakove parole. Medjutim Pavlak Ante kaže da je bio aktivan u komentarima i galami u Stud.centru i da je dolje ostao do kraja. Pavlak Ante za Vukojevića izjavljuje da je on aktivan na liniji okupljanja studenata iz Hercegovine i njihovom povezivanju. Vukojević je prema izjavi Šarić Jerka, studenta medicine, takodjer učesnika stud.demonstracija zajedno sa Markotić Vlatkom organizirao ilegalne sastanke nekih studenata Hercegovaca u vezi formiranja kluba studenata iz Ljubuškog, a radi dogovora da se obori lista članova za upravni odbor, koja bude predložena od Saveza studenata. U tome je i uspio, jer na osnivačkoj Skupštini na tajnom glasanju propala je službena lista, a izabrana već unapred ugovorena po Vukojeviću i Markotiću. Prema nekim informacijama Vukojević bi trebao ove godine da u Ljubuškom i drugim mjestima obidje maturante i da ih pridobije da se upišu na faluktete u Zagrebu, kako bi ovdje bili svi na okupu i ostalo nacionalno svijesni.

Njegovo držanje na saslušanju bilo je dosta hladno i promišljeno, što rezultira iz već unapred dogovorenog stava kako će se držati na istrazi. Predlažem najošt triju mjeru sigurnosti protiv njega.

106794

I Z J A V A

Pismena izjava PAVLAK ANTE, studenta prava, pritvorenog 11.VI.1959.godine.

Mislim da su ODAK i VICE bili u tjesnijim odnosima, što svjedoči i dolazak Odaka u Veljake - Vici - noj kući. Kakve je naravi bila ova veza spomenute dvojice ne mogu ovog puta reći, jer sam prema tim odnosima bio re zerviran i indolentan. Koliko je ta veza Vice - Odak po - trajala i da li ona još uvijek traje, ne mogu reći, jer toj vezi nisam pridavao nikakove naročite važnosti.

Mišljenja sam, da je prof. Odak konzervativan, možda je to moje mišljenje oformljeno pod uticajem javnog mnijenja đaka imotske gimnazije iz perioda kada je Odak tamo službovao kao profesor. Iz razgovora sa Odakom, sjećam se, da je često spominjao termin " naš čisti i zdravi zapadno - hercegovački elemenat ". Ne znam što je forsirao ovaj termin kod mene. Možda da se u neku ruku izjasnim, te da mi na taj način "opipa moj puls" i odva - gne moju "uračunljivost". Moram naglasiti, da mi je prof. Odak djelovao kao čovjek pedantan sa mnogo skrupula i sa mnogoelastičnosti i refleksa. Ako ovo konstatiram, onda mi je donekle jasno, zašto mu je Vice bio bliži od mene, jer, ovdje moram naglasiti, da je i Vice čovjek elastičan, u svakom poslu pedantan, pa moglo bi se reći i skrupulo - zan. Dakle, vežu ih ovi zajednički atributi. No, ako oba vele taktizirati, postavlja se pitanje, koliko su dugo mo rali taktizirati, da bi našli zajednički jezik. Imajući ovo na umu, moglo bi se posumnjati, da je izmedju Odaka i Vice postojao posrednik i da je vjerojatno Odaku prije do laska u Imotski pripremio teren. Taj bi po svoj prilici mogao biti u to vrijeme u Zagrebu /posrednik/. Tko bi mo- gao biti posrednik to ne mogu točno reći, ali ako je već postojao posrednik, to bi po svoj prilici mogao biti MARKOTIĆ, jer se je ovaj sa Vicom često dopisivao. Koliko

su se puta Vice i Odak sastali od kada je Vice na fakultetu, ne znam točno, ali znam da mi je Vice jednom prilikom rekao, da je vidio Odaka u Zagrebu i da je i mene Odak pozdravio. Koliko se sjećam, vidio sam kod Vice i jednu razglednicu za koju mi je sam rekao, da je od Odaka.

Vice i Markotić su u dobrim odnosima. Ti odnosi datiraju od nešto prije Vicinog dolaska u Imotski u gimnaziju. Ne znam da li je ovo točno, ali to je moje mišljenje da je Vlatko Markotić inspirirao Vicu, da dođje u imotsku gimnaziju. Ti odnosi su nepomućeni sve do današnjeg dana. Stalni kontakt im omogućuje zajedničko stanovanje u stud. domu na Laščini. Veći dio večeri sprovode skupa, jer sami u Markotićevoj sobi pripremaju večeru. Vice i Markotić se često nalaze u krugu studenata iz Ljubuškog. Markotić nešto manje od kada se upoznao sa djevojkom sa kojom još uvijek se zabavlja. Ta djevojka je sa moje godine na Pravnom fakultetu. Skromne je vanjštine i djeluje introvertirano, malo čudno da je to Vlatkin ideal, ali kada je riječ o njoj, Vlatko sve nje ne kvalitete gleda učistoći njenog karaktera i čiste genetske loze. Ne znam zašto bi Vlatko spominjao čistoću njene obitelji, koju, ja mislim, još uvijek nije vidio. Ljiljana Markotić rodom je iz Zavidovića.

Vice je preuzeo na sebe dužnost sakupljanja studenata za izlete. On se potrudi za fotografski aparat, te sam izradjuje slike te kasnije nosi od jednog do drugog. Ne znam da li mu organizaciona dužnost oko izleta ne pribavlja znatan autoritet i supremaciju nad studentima "pionirima". Istina, on ovaj posao obavlja uspješno i veteranski. Ne znam da li mu ova organizacija izleta i raznošenje slika ne daje dobru priliku za "fabrikaciju". Što se tiče njihovog odnosa vis a vis mene, on je bio uvijek polovičan i rezerviran. Ako je istina, da su održali sastanke u periodu, nazovimo je, predizbornom kampanjom, onda to potvrdjuje moje gore navedeno mišljenje, jer ja nisam sve do sada od njih o tome ni -

šta saznao, iako sam na tome toliko puta inzistirao. /Ja nisam bio u Zagrebu u vremenu oformljivanja kluba/. Istini za volju, moram priznati, da sam uspio iz njih "iscjediti" neke sitnice a to je; da je Djento Musa želio nametnuti većini i da je rekao"klub neće postojati, ako ja ne budem predsjednik" i da su Gentine pristalice improvizirale blokovsku podjelu na "naši" i "vaši". Čuo sam i to, da Klobučani /ovaj su termin predamnom upo - trebljavali/ šuruju potajno sa općinom Ljubuški i da tamo neistinošću provociraju zlo ovoj drugoj strani, ne prezajući pred kolegijalnošću i humanitarnošću, a to sve, da bi tobože Musa htjeo steći na taj način karijeru. Klobučane su nazivali karijeristima i da se bave prljavim poslovima, te da im je načelo: Cilj opravdava sredstvo.

U demonstracijama nisam bio, pa nisam nikog na djelu ni vidio, a kasnije predamnom nitko se nije izjasnio, da je bio u demonstracijama, opet možda, zbog one sumnje u mene, moju brbljivost i moju nekonspirativ - nost.Istina, moram priznati, da nisam ni insistirao na tome da mi kažu, da li su bili u demonstracijama ili ne. Zašto predo nom nisu pričali o tome da li su bili u demonstracijama, da li to zbog mjera opreza prema meni ili možda što nisu bili u njima, to mi je za sada taj - na.

U večer oko 2o sati zadesio sam se u Student - skom centru, a tamo sam došao još ranije. Tada je bila strahovita gužva i povici :"Hoćemo da se puste kolege iz zatvora", te kad je kolegica, koja je izašla iz zat- vora popela se na stol i izjavila okupljenoj masi, gdje ih je bilo oko hiljadu i više, da je ona, iako je napra- vila grešku, primljena lijepo od organa Unutr. poslova, da će i ostali biti pušteni. Na njeno izlaganje se čulo neodobravanje sa povicima "fuj", "nije istina", "sidji dolje", "skidaj se", kao da je iznevjerila akciju - fuj i t. d.

4.

Vidio sam te večeri Markotić Vlatka i Vukojević Vicu u krugu Studentskog centra. Od Vice sam uzeo ključ od sobe i otišao na Laščinu na spavanje, a oni su ostali iza mene. Čuo sam od drugih, da je bilo žviždukа i gundjanja, neodobravanja na riječi Marijana Cvetkovića. Smatram, da je ovaj dio večeri, upravo finale demonstracija i da je utoliko teži, što su oni koji nisu uspjeli biti u demonstracijama, ovdje pokazali svoju solidarnost unatoč toga što su imali vremena razmisliti o nepotrebnosti.

Već sam rekao, da su odnosi Vukojević - Markotić - dobri. Što se pak tiče vučića Vinka u odnosu na ovu dvojicu, mogu reći, da se često druži sa njima. Po mom mišljenju, Vučić je u tješnijim odnosima sa Hrstićem, a Hrstić je u dobrim odnosima sa Vukojevićem i Markotićem.

Znam da se je spominjalo sadašnje Ljubušake maturante i uzgred se pitalo, hoće li doći u idućoj godini na fakultet u Zagreb. Sa kojom se je svrhom to spominjalo, to ne mogu točno reći. Moje je mišljenje, da je propagiranje dolaska Ljubušaka maturanata na univerzitet povjereno Hrstićevu bratu, koji je sada maturant u Ljubuškom. To zaključujem iz toga, što je uz spominjanje ljubušaka maturanata, spominjano ime Hrstićeva brata, koji je, kako kaže, sada maturant u ljubuškoj gimnaziji. Na ovakovo mišljenje, smatram da me je navela i činjenica, da je Hrstičev brat u momentu, kad se je govorilo o njemu spominjan i njegov izgred nekada napravljen u gimnaziji se neđovoljno odredjenim odobravanjem i blagonaklonošću. O njemu se je govorilo kao o zdravom elementu /ovaj se izraz češće upotrebljava, ali mu ja nisam odgovarajuće značenje/. Ne znam što se je htjelo reći s tim, zdrav element, tim više, ako se je to spominjalo u momentu kad se je govorilo o njegovom ispadu i nekoj kazni, koju je radi toga izdržao.

5.

Za njega se je govorilo da djeluje ambasadorski u gimnaziji. Istina, neupućeni bi pomislili, da se tu misli o njegovoj ozbiljnosti ili zrelosti, ali po svoj prilici, značenje te riječi je dubioznije. Na što se mislilo, da li na njegovu preozbiljnost ili prezrelost za gimnaziju ili na nešto drugo, to ne mogu točno reći, jer moja indolentnost ili obazrivost se njihove strane, učinili su za sadašnji odgovor stvar odveč kompleksnom.

Brkić Marijan je od svih ljubušaka u najboljim odnosima sa Markotićem. To je bilo i prije, a pogotovu od kada se zabavljaju sa djevojkama, koje su nerazdružive kolegice. Sa Brkićevom djevojkom je isti slučaj, kao i sa djevojkom Markotića. I Brkić kada govori o djevojci, najviše spominje njene dobre karakterne strane ili moglo bi se čak nejasno razabrati da misli o nekoj ideološkoj pozitivnosti. Po mom mišljenju oba su postala religiozniji, od kada se zabavljaju sa ove dvije djevojke.

Jednom prilikom kada sam ih zafrkavao da kako to da su dva prijatelja našli dvije kolegice i kakva baš slučajnost - oni su odgovorili kratko i sažeto - što smo tražili, to smo i našli.-

VUKOJEVIĆ VICE, student prava.
Kratak izvod iz izvještaja.-

Zbog demostracija 11/5 - 1959 godine u Zagrebu, kažnjen je kaznom zatvora u trajanju 3o dana i dvije godine upućivanja u odredjeno mjesto boravka.

Saradnik "Mate" izvještava da je Vice 11/9 - o.g. proslavio ovaj datum, jer je tog dana učestovao u demostracijama Zagreb Proslavu su organizovali kod Bradvice Janka sa još tri studenta iz istog mjesta. Vice osudjuje studente iz Ljubuškog koji su bili na studentskoj skupštini u Ljubuškome, dodajući da se treba sad tih studenata paziti, jer su beskičmenjaci. Rekao je Mišetić Kažimiru, pa budi ti sad šta hoćeš, ali nemoj ništa pričati o prošlosti u Zagrebu.

Saradnik "Mate" izvještava 24/7 - 59 god. da je Vice bio na vjerskom zboru, sastao se sa grupom studenata, te predlagao da bi trebali pomoći pojedinim siromašnim seljacima i fratru na obradi poljoprivede, jer će time dokazati da su humani. Tom prilikom pričao je razne viceve na račun NM u Zagrebu u vezi demostracija i njihove intervencije. Vice ističe da su studenti prišli organizovanom radu u Zagrebu, sve s ciljem da Zavičajni klub ne uspije kako su to članovi SKJ bili planirali. Često podvlači da se treba paziti u selu šta se priča, jer ima sumljivi deset lica, a pred ostalim možeš pričati šta hoćeš.

Saradnik "Mate" izvještava 24/7 - 59 god., da je Vice rekao da su ga malo kaznili, kad-ima u vidu šta je sve radio u Zagrebu, a to je dokaz da ne znaju o mome radu protiv ove vlasti. Još uvjek dvoumi gde su mu stvari iz kofera, navodno da ih nema. Za ove stvari on se boji da ne dodju do ruku organa. Namjerava otići kod neki studenata u Imatski, s namjerom da ih posjeti, iako mu je ograničeno kretanje.

Saradnik "Jakiša" daje opširan izvještaj o Vici u vezi njegova rada po pitanju održavanja tajni sastanaka u Zagrebu po pitanju održavanja Zavičajnog kluba u Zagrebu. On Vicu ubraja kao najaktivnijeg organizatora medju svim studentima iz Ljubuškog.

Saradnik "Hercegovac" izvještava 2o/4 - 59 god., da je Vice redovno slušao radio vjesti stanice Madrid i da je te vjesti prepričavao medju studentima u Zagrebu. Daje skoro iste podatke kao i "Jakiša" po pitanju održavanja tajni sastanaka studenata u Zagrebu - protu teža članovima SKJ.

Musa Krešimir izvještava 19/4 - 59 god., da Vice često puta priča da su Hrvati danas zapostavljeni, izučava se istorija Srbije, Hrvati nisu u ravnopravnom položaju sa Srbima. Druži se sa Odak Antom, profesor, ranije bio svećenik. Odak je dolazio kod Vice više puta, a i Vice kod njega u stan. Jedne prilike Odak je bio kod Vice u Veljacima.
Vice je dalje komentarisao da je trebala Hrvatska biti samostalna, podjela sa Srbijom, granica duž rijeke Drine i sl. Vice se dobro pozna sa Dr. Smoljan Barišom, bivšim poslanikom HSS.

Saradnik "Mate" izvještava 2o/8-59 god., kako je Vice sa jednim brojem studenata u Veljacima održao sastanak i na tom sastanku govorio "dragi drugovi revolucionari"

mi se ponovo sastajemo posle "brodoloma" u Zagrebu i sl. Ovde je upotrebljavao izraze da je radio prebrzo kao Hitler, te da je zbog toga i nastradao. Analizirajući ovaj izvještaj, dobija se dojam da je član neke ustaško-terorističke organizacije u Zagrebu. Poredjuje svoj slučaj sa Napoleonom i Hitlerom. Konkretizuje neke momente u vezi Zavičajnog kluba i rada studenata da isti onemoguće kako je to bilo planirano. Podvlači da ima "špijuna" medju njima, oprez treba biti na visini - nabraja u koje sumnja. Za Markotić Vlatka kaže da se je ukenjao od straha, te podvlači da sve treba izdržati. Treba se paziti Trojanskog konja, a naročito u mjestu rodjenja, nabrajajući na koja lica sumnjaju - nazivajući ih crveni. Ističe da nedostaje jedan Radić i Starčević, pa da vidi šta bi se sve moglo za jedan sat desiti. Ovde su mu studenti rekli, pa Vice treba da budeš ministar, ukoliko se ovo okrene. Izjavljuje bojaz za Herceg Ana navodno da bi ona sve rekla organima UDB-e ukoliko bude pozvana na saslušanje.

Student Šušac Petar, učesnik u demostracijama Zagreb, daje izjavu o Vici i njegovom učešću kao organizatora po pitanju održavanja sastanaka, učešća u demostracijama Zagreb, negodovanja po pitanju intervencije NM i pretpostavke da bi on mogao biti, ili znati za tajnu ustaško-terorističku organizaciju u Zagrebu.
/Jedan primjerak izjave u matrijalu ima/.

Takodje ima izjava Dedić Rafe, službenika pri NOO Ljubuški, referat narodne odbrane, gdje se vidi drskost Vice u vezi odilaska studenata demostranata na odsluženje vojnog roka u JNA.

31.

STRANICA br. 22

VUKOJEVIĆ VICE - student prava

Za vrijeme studentskih izgreda na večer u Centru za vrijeme govora druga Cvetkovića, Vukojević je zviždao, vikao da se Cvetkoviću ne dozvoli govoriti, zatim "ua" i t.d. Kad je primjetio da ga sluša Badurina Ino, student tehnike, član SKJ, Vukojević je pocrvenio i izgubio se u masi. Ovo je Badurina Ino ispričao Martinek Ivanu, članu CK, Narodne om - ladine Hrvatske, inače studenta prava drugi dan u domu na Tašćini.

Zagreb, 12.6.1959.

Mandić Milan

32.

STRANICA br. 5647

VUKOJEVIĆ VICE

Student III.godine prava, rodjen 1936.godine u Veljacima - Mostar, sin Joze, stanuje u Zagrebu - studentski dom na Lašćini broj 32.

Potječe iz neprijateljski orijentisane porodice.On sam je najzapaženiji sa Markotić Vlatkom u grupaciji studenata Hercegovaca koji su svi neprijateljski orijentisani i već do sada zapaženi u svom istupanju. On prima stipendiju od Sekretarijata za pravosudnu upravu NR BiH.

Na saslušanju nakon dugog natezanja priznao je da je bio navečer u studentskom Centru, a prije toga zajedno sa još nekoliko studenata Hercegovaca u sobi kod Bradavice Janka,gdje su svi negativno komentarisali studentske demonstracije i nakon toga opet svi zajedno otišli u studentski Centar. Prema izjavi Pavlak Ante, Vukojević je bio glasan u komentiranju ti dogadjaja i pravljenju nereda. Prema izjavi Šarić Jerka Vukojević i Markotić organizirali su dva tajna sastanka studenata Hercegovaca u vezi sa formiranjem kluba studenata iz Ljubuškog. Na tim sastancima su dogovorili svoju listu i način obaranja komunista koji su bili predlagani za odbor. Vukojević je vodio diskusije kako treba ove godine agitirati u Hercegovini medju maturantima da dodju na studije u Zagreb, kako bi bili svi na okupu i kako bi se jačala nacionalna svijest.

Njegovo držanje bilo je vrlo promišljeno, hladno i drsko. Radi toga on je bio zadržan u pritvoru. Kažnjen je kaznom zatvora od mjesec dana i upućivanjem u odredjeno mjesto u vremenskom trajanju od dvije godine.

33.

NARODNI ODBOR GRADA ZAGREBA
SUDAC ZA PREKRŠAJE
Djordjićeva broj 4

BROJ: 2388/59

Zagreb, dne 13. VI. 1959.

Sudac za prekršaje NO grada Zagreba, u adm. kaznenom postupku protiv VUKOJEVIĆ VICE, radi prekršaja iz člana 2 točka 2 Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, pa se na temelju člana 129 OZP-a donosi slijedeće

R J E Š E N J E

Vukojević Vice, sin Joze, rodjen 6. IX. 1936 u Veljacima NOO Ljubuški kot. Mostar, student pravnog fakulteta, sa stanom Lašlinska br. 30 - Studentski dom, državljanin FNRJ, po narodnosti Hrvat, ne kažnjavan.

K R I V JE

Što je 11. V. 1959 od 20 sati do 22,30 sati sa većom grupom studenata u Studentskom centru sudjelovao u grubom narušavanju javnog reda i mira svojim naročito drskim ponašanjem.

Ovime je počinio prekršaj iz člana 2 točka 2 Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, pa se na temelju člana 3 točka 1 cit. Zakonika

K A Ž N J A V A

1. Kaznom zatvora u trajanju od 30 / trideset / dana.

U ovu kaznu u smislu člana 101 stav 5 Osnovnog Zakona o prekršajima uračunava se vrijeme od 10. VI. 1959 do 13. VI. 1959 provedeno u pritvoru organa SUP-a Zagreb, radi istog djela.

2. Protiv okrivljenog na temelju člana 4 Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, te člana 38 stav 1 i 166 Osnovnog Zakona o prekršajima izriče se i zaštitna mjera upućivanja okruvljenog na boravak u odredjeno mjestu u trajanju od 2 / dvije / godine. Ova mjera u smislu člana 152 stav 4 Osnovnog Zakona o prekršajima izvršiti će se i prije pravomoćnosti rješenja.

O B R A Z L O Ž E N J E

Organi Sekretarijata za unutrašnje poslove Narodnog odbora grada Zagreba, podnjeli su protiv okrivljenog prijavu, da je zatečen po samim organima na izvršenju opisanog prekršaja.

Sekretarijat za unutrašnje poslove Narodnog odbora grada Zagreba, dopisom od 12. VI. 1959 broj 39/110 postavio je zahtjev da se protiv okrivljenog VUKOJEVIĆ VICE, povede adm. kaznen postupak.

Okrivljeni je u adm. kaznenom postupku saslušan, te je izjavio, da se je dana 11. V. 1959 izmedju 20 i 22,30 sati nalazio u Studentskom centru i da je vidio i čuo neke studente, koji su galamili i vikali, tražeći da se puste na slobodu uhapšeni studenti. Poriče medjutim, da bi u toj galami aktivno učestvovao.

Kako je sudac na temelju prijave organa Sekretarijata za unutrašnje poslove, koju su oni podnjeli na osnovu neposrednog zapažanja, te saslušanja okrivljenog stekao uvjerenje, da je on izvršio inkriminirani prekršaj, to ga je za isti proglasio krivim i kaznio kao u dispozitivu.

Obzirom na držanje okrivljenog u toku postupka,

. /.

33a

ovaj sudac je našao, da kod okrivljenog postoji opasnost ponavljanja ovog prekršaja, pa je zato izrekao i zaštitnu mjeru upućivanja okrivljenog na boravak u određeno mjesto u trajanju od dvije godine. Iz istog razloga riješeno je također, da se ova zaštitna mjera ima izvršiti i prije pravomoćnosti ovog rješenja.

Protiv ovog rješenja okrivljeni imade pravo žalbe na Vijeće za prekršaje pri Državnom Sekretarijatu za unutrašnje poslove NRH-a Zagrebu, u roku od osam dana po primitku rješenja, putem ovog suca, a žalba je oslobodjena od takse.

Smrt fašizmu - Sloboda narodu !

O TOM OBAVJEST:

SUP: Zgb. na broj:
39/110 od 12. VI. 1959.

SUDAC ZA PREKRŠAJE
/ Jagić Vladimir /

NARODNA REPUBLIKA HRVATSKA
SUDAC ZA PREKRŠAJE ZAGREB
NARODNI ODBOR GRADA

34.

STRANICA br. 13 240

V U K O J E V I Ć V I C E:

15.6.59.

sin Joze i Dragice Grbavac, rodjen 1936 godine u selu Veljaci, NOO Ljubuški, srez Mostar, po zanimanju student prava, Hrvat, državljanin FNRJ, neoženjen, stalno nastanjen u Zagrebu.

Za vrijeme bivše Jugoslavije kao i u toku okupacije naše zemlje stalno se nalazio u mjestu rodjenja. Nije pripadao nekoj političkoj organizaciji-stranki, jer je bio mlad i politički nezainteresovan.

Poslije oslobodjenja naše zemlje nastavio je školovanje i po završetku velike mature odlazi u Zagreb na studije. Dok se nalazio u mjestu rodjenja kao omladinac nije bio aktivan u radu omladinske organizacije. Politički je bio nezainteresovan. Prilikom korištenja ljetnog raspusta isti boravi u mjestu rodjenja i ima negativno držanje. U vezi stipendija komentariše kako seljaci nemogu dobiti stipendije, nego da iste dobivaju samo gradjani. Kako je u našoj zemlji standart života nizak, da je u našoj zemlji velika birokratija. U vezi hapšenja studenata koji su bili članovi ilegalne organizacije HPO uz to izjavljujući kako će ipak ta organizacija na kraju uspjeti. Naročito se istće u širenju nacionalne mržnje. Izmedju ostalog komentarisao je pred nekim službenicima iz Ljubuškog kako se u Ljubuškoj gimnaziji više uči srpski nego hrvatski jezik, da je zbog toga što srpsko-hrvatski jezik i istoriju predaju crnogorci, da se time hoće ubiti nacionalni osjećaj kod hrvatske omladine, što je po njihovom mišljenju nepravilno. Službenike sa kojima je komentarisao nagovarao je da se u administraciji služe pravopisom Boranića a ne Belića.

U društvu neprijateljski nastrojenih studenata o slučaju u Zagrebu izjavljuje da sticajem okolnosti nije učestvovao u demonstracijama, ali mu je to najviši životni propust što nije bio, jer da je tu imao priliku da se istakne i da kaže

ono što misli.

Otac Jozo za vrijeme bivše Jugoslavije bio je član HSS-a i kao takav se isticao u svom selu. Stalno je vidjan u društvu sa Lavrić Boškom koji je bio pretsjednik HSS stranke za srez Ljubuški.

U toku rata Jozo se nalazio u Italijanskoj miliciji. Cijela porodica u toku rata bila je na strani ustaškog pokreta kojeg je aktivno pomagala.

Poslije oslobodjenja naše zemlje Vicina porodica ima pasivno držanje. Otac Jozo član je školskog odbora i član Upravnog odbora ZZ-e.

Prima stipendiju u iznosu od 7.000 dinara od Pravosudne Uprave NR Bosne i Hercegovina.

Mostar 15/6-1959 godine.

NARODNA REPUBLIKA HRVATSKA
RODNI ODBOR GRADA ZAGREB
RETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
DRŽAVNA BEZBJED

Broj .....

36.

106 670

LIST 46 LIST

STRANICA br. 6470

DRŽAVNI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE NRH
Centar za vezu

Molimo da depešu niže navedenog sadržaja proslijedite SUP-u Mostar.

U vezi vaše depeše br. 131 od 19. VI. o. g. izvršili smo pretragu ličnih stvari VUKOJEVIĆ VICE, MARKOTIĆ VLATKA, i ostalih, ali nije nešto naročito pronađeno osim što je pro nađeno u ličnim stvarima Vukojević Vice, koje se nalaze kod upravnika doma na Laščini u skladištu - i to: u koferu knjiga Ivo Šarić "Ideologija hrvatskog seljačkog pokreta", a koja ne dolazi u nastavno gradivo na fakultetu, Dr. Ivan Šarić "Sveto pismo", koje nije izuzeto, zatim je pronađen je dan notes u kome stoji slijedeći tekst: "Samo tebe volim na cijo, samo tebe ljubim oj Croatio" - A. G. Matoš. Nacrtana je mrtvačka glava sa kostima iznad koje se nalazi tekst "bor ba za konačno oslobođenje naše zemlje, posledna faza", misle ći na mrtvačku glavu, kao i tekst u tom notesu slijedećeg sa držaja: "Naš narod nije ni šaka pustolova ni skup zločinaca, ni četa hajduka, a nije ni hrpa drva, da si netko njima ogri je svoje stare kosti, ni meka glina, da tko mu drago pravi od njega figurice za svoju šarenu šahovicu, živ je to i jak i zdrav organizam sa starom tisuljetnom kulturom, s velikim idealom, društvene pravednosti i reda, s nesavladivom vjerom u pobjedu pravice i dobra!" St. Radić "Iz Tuđine" Hrvatska mi sao g. 1902.

U sobi Vukojević Vice ništa nije pronađeno osim što je u peći primjećeno da je izvršena paljenje veće količine papira.

VI- KJ

NAČELNIK ODJELJENJA:
Antić Uzelac

37.

NARODNI ODBOR GRADA ZAGREBA
SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Broj: _____, dne 20.VI.1959. godine

STRANICA br. 84

U izviđanju — istrazi protiv okrivljenog TITO VUKOJEVIĆ VICE i drugih

zbog krivičnog djela iz člana _____ Krivičnog zakonika, donosim

na temelju člana 200 i 201 Zakonika o krivičnom postupku slijedeću

NAREDBU

1. Određuje se pretraga — STANA — PROSTORIJE — OSOBE

VUKOJEVIĆ VICI iz Zagreba, Laščina 30
(porodično i rođeno ime, ime oca) (prebivalište - boravište)

2. Izvršenje ove naredbe povjerava se organima SUP-a

s tim, da se oni ovlašćuju da u smislu člana 202. i

203. Zakonika o krivičnom postupku izvrše privremeno oduzimanje potrebnih predmeta

OBRAZLOŽENJE

Obzirom, da postoji opravdana sumnja, da bi se kod istih mogla pronaći razna literatura, kao i korespondencija, stoga je valjalo donijeti ovu Naredbu, kao u dispozitivu.

NARODNA REPUBLIKA HRVATSKA 2 SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE NARODNI ODBOR GRADA ZAGREB

Ovlašteni organ unutrašnjih poslova

Naredba mi je uručena

dana _____ 195__ u _____ sati

(potpis)

Naredba nije uručena s razloga:

U _____ dana _____ 195__

potpis službenika

"ORBIS" - Zagreb 586

38.

STRANICA br. 1/2 4

NARODNI ODBOR GRADA ZAGREBA
SEKRETARIJAT UNUTRAŠNJIH POSLOVA
BR 1.566 dne 13.6.59

SEKRETARIJAT UNUTRAŠNJIH POSLOVA NOK
DRŽAVNA BEZBJEDNOST

M O S T A R

Veza: Vaš br../.

Protiv VUKOJEVIĆ VICE kotarski sudac za prekršaj grada Zagreba svojim rješenjem broj 2388/59 od 13.VI.1959.godine izrekao je zaštitnu mjeru upućivanja u određeno mjesto boravka u trajanju od dvije godine te kaznu zatvora od trideset dana radi učestvovanja imenovanog u studentskim izgredima. Kaznu zatvora imenovani je izdržao u pritvoru ovog Sekretarijata, a prijena zaštitne mjere računa se od 13.VII.1959.godine i ističe 13 VII.1961.godine.

Kako je Državni sekretarijat za unutrašnje poslove NRH-a odredio za mjesto boravka kotar Mostar to molimo d Vi postupite u smislu Zakona i pravila DSUP NRH-a o načinu izdržavanja zaštitne mjere upućivanja u određeno mjesto boravka.

1. Vi treba da se povežete sa otsjekom za izvršenje kazne i da kontrolišete boravak imenovanog kako ne bi samovoljno odlazio izvan određenog mjesta boravka, pa prema tome odredite kada, u koje vrijeme i kome organu treba da se javlja radi provjere da nije napustio mjesto boravka.

2. Po Zakonu dužni smo, da se imenovanome ponudi mjesto zaposlenja koje može biti i fizičke prirode, ali prema članu 158.st.2. Osnovnog Zakona o prekršajima imenovani nije dužan da radi.

3. Bez odobrenja Sekretarijata unutrašnjih poslova na čijem teritoriju imenovani izdržava kaznu odnosno zaštitnu mjeru, ne smije napustiti određeno mjesto boravka. U hitnim slučajevima kao smrt, teško obolenje porodice i bliže rodbine, prema Pravilniku DSUP NRH-a može se imenovanome dozvoliti odlazak i u mjesto odakle je odstranjen.

4. Sve pismene podneske i molbe koje bi se odnosile na prekid izdržavanja zaštitne mjere uputite ovom Sekretarijatu na odluku.

5. Ukoliko bi ponašanje imenovanog bilo štetno za okolinu gdje boravi i ukoliko se imenovani ne bi pridržavao Upustva o načinu izvršenja zaštitne mjere Državni Sekretarijat za unutrašnje poslove FNRJ može donjeti rješenje o upući-

vanju imenovanog u određeno mjesto boravka i određenu ustanovu, pa u takvim slučajevima dostavite prijedlog ovom Sekretarijatu.

Prilog- Rješenje o kazni

NARODNA REPUBLIKA HRVATSKA · SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE · GRADSKI ODBOR GRADA ZAGREBA 2

NAČELNIK SEKRETARIJATA

40. STRANICA br. ~~158~~

ISPOSTAVA ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
L j u b u š k i

Z A P I S N I K

Sastavljen 20/7 - 1959 godine u prostorijama Ispostav Sekretarijata za unutrašnje poslove Ljubuški. Započet u 9,15 časova.

Prisutni:

Ovlašteni službenik Fazlinović Haso,
Zapisničar: Mihaljević Ivan
Stranka: Vukojević Vice

Na poziv pristupila je pozvana stranka.
Na opšta pitanja odgovara:

Zovem se Vukojević Vice sin Joze i majke Dragice r. Grbavac, rodjen sam 1936 godine u selu Veljaci, NOO-e Ljubuški, srez Mostar, NR BiH, po narodnosti sam Hrvat, državljanin FNRJ, stalno sam nastanjen u Zagrebu, Ulica Lašćinska 30 Zagreb. Po zanimanju sam studen-t prava, neoženjen, lična karta moja je br. 13695/53 izdata od SUP-a Ljubuški.

Ovlašteni Službenik me je upoznao zašto sam pozvan i saopštio mi da se svake sedmice tri puta moram prijavljivati organima Stanice NM u Vitini. Rečeno mi je da se moram prijavljivati komadniru Stanice ili zamjeniku komadnira Stanice ito, ponedeljkom, srijedom i subotom. Saopšteno mi je i to, da mi se zabranjuje svako udaljenje iz mjesta odredjenog za boravište, bez pretgodnog odobrenja organa unutrašnjih poslova. O mom zaposlenju rečeno mi je da ću biti naknadno obavješten i u vezi s tim biti upoznat.

U vezi ovog, što mi je saopšteno, i z j a v lj u j em:

Gornje saopštenje sam razumio i primio ga na znanje. Jedino me interesuje da li ću moći polagati tj. da li ću moći davati ispite iz ovih predmeta koje sam već otslušao na fakultetu.

Poslije saopštenja, ovlašteni službenik me je upozorio na slijedeće:

Da sam se dužan predržavati gornjeg saopštenja, a za sve potrebe i razna pitanja da se obraćam Ispostavi sekretarijata unutašnjih poslova Ljubuški, ili eventualno SUP-a Mostar.

U vezi upozorenja, i z j a v lj u j e m:

U vezi gornjeg upozorenja, nemam šta da kažem.

Zapisnik sam pročitao. Na zapisnik nemam staviti nikakve primjedbe.

Završeno u 9,25 čas. istog dana.

Ovlašteni službenik: Zapisničar: Stranka:

Fazlinović I. Mihaljević Vice Vukojević

41.

STRANICA br. 38

15 0764

Odjeljenje UDB Mostar

Jusa Dvizac

"Mate"

24/7-1959 godine

komentari u vezi izgreda studenata.

Ljubuški

Ljubuški

Radjeno u 6 primjeraka

I z v j e š t a j

Studenti iz Zagreba sa područja opštine Ljubuški na ljetne raspuste su došli: Vukojević Vuce, Markotić Vlatko, Mišetić Ferdo i Berto, Bradvica Janko, Kolak Jure, Kraljević, Šimunović Slavko i Vlatko.

Drže se vrlo oprezno i svaki njihov potez je dorbo promišljen, što ne znači da su svoja politička ubjedjenja izmjenili i da kako takvi nisu interesantni. Kao takvi naročito se ističu Vukojević i Markotić. Takva situacija je uslovljena preduzetim mjerama, kao i bojaz onih koji su svesni da, ukoliko budu otvorenije istupali, da će i njih snaći kao i njihove kolege koji su dobili izvjesne vremenske kazne. No, i pored toga spremni su da se medjusobno sastaju, da komentarišu o svim zbivanjima, ali kao centralno stoji to da se najviše priča o slučaju zavičajnog kluba i izgredima studenata u Zagrebu.

U vezi Zavičajnog kluba razgovarao sam sa Vukojević Vicom, Bradvica Jankom, Kolak Jurom, te pored ostalog izjavili su da je glavnu riječ oko priprema imao student Šimunović Slavko. On je organizovao sastanke koji su prethodili prije skupštine, zatim bio nosioc svih stavova koji su bili protiv namjera grupe studenata članova SKJ. Ovom prilikom Vice je dobacio Kolak Juri da je malo osudjen jer je osudjen samo u vezi demonstracija dok u vezi Zavičajnog kluba nije. Takodje, Vice je to rekao i Bradvica Janku, da je vrlo malo kažnjen, jer po njegovom mišljenju Bradvica je težak kao i on. Bradvica mu je na to rekao da se on zna braniti, a da Vice to nije znao iako je pravnik. Za Juru Kolaka je rekao da je dobra ličnost, jer u njega klobučani ne sumnjaju. Oni su mišljenja, a naročito Vukojević i Bradvica, da se treba čuvati i paziti, jer će vlasti voditi računa o njima pa su u vezi toga tekli, da u selu ima devet lica kojih se treba čuvati, a pred ostalim se može govori što hoćeš. Lica pred kojima se treba čuvati Vice je imenovao spomenuvši Čuljak Rosulju koja ima dva sina Mamila i Antu, Baljto Ljubana, Grbavac Branka i nekog Hrstušića svi iz Veljaka.

Napomena: Saradnik je tek angažovan, podatke treba provjeriti iako su i do sada pružena objašnjenja bila tačna.

Podatke unijeti u dosije pomenutih studenata.

Op. službenik:
Jusa Dvizac

Odjelenje UDB Mostar 42. 15 STRANICA br. 7/62

"Mate"

Jusa Dvizac

24/7-1959 godine

Veljaci-Ljubuški

Veljaci

Rajeno u 8 primjerska

Na Ilindan u Veljacima je održan dernek, na koji su došli i studenti Vučić Vinko, Mišetić Berto, Vukojević Vice, Kolak Jure, Markotić Vlatko kao i Čuvalo Kamilo, svršeni djak gimnazije. Tom prilikom razgovarali smo o dogadjajima u Zagrebu, uglavnom padale su poslastice i vicevi na račun organa Narodne milicije i mjere koje su poduzete. Značajno je istaći da je ovom prilikom student Vučić Vinko ponovio svoj prijedlog kojeg je u Zagrebu pred polazak kućama nama predočavao, naime, da je rekao da bi mi studenti trebali pomoći siromašnijim seljacima pa i fratrima u poljoprivrednim radovima, kako bi ispali kod naroda humani i na taj način stvorili ugled kod naroda. Svi prisutni se nisu složili, zbog toga što je to otvorena akcija koja bi samo nanijela štetu i kompromitovao nas kod vlasti jer ne treba zaboraviti da nas puste - kako to kaže Vukojević Vice.

Napomena: Podatke unijeti u dosije pomenutih studenata.

Op. službenik
Jusa Dvizac

u 4. komplu

STRANICA br. 75

ODJELJENJE UDB MOSTAR

(ustanova) Granić Ivan	43. (obradio-postupio)	36 / / 07 (linija) (obrada) (soc. pripad.)
(službenik) "Mate"	(datum)	nacionalističko djelovanje (predmet)
(izvor podataka) 20/8 - 1959 godine (datum)	Radjeno u 4 primjerka	Zagreb-Veljaci-Grude (mjesto boravka)
		(mjesto rada ustanova-preduzeće)

I z v j e š t a j

Po dolasku kući iz zatvora kojeg su izdržali, studenti Vukojević Vice i Markotić Vlatko, našli su se u Veljacima slijedeći studenti i to: Vukojević Vice, student prava, Pavlak Ante, student prava, Bradvica Janko, student medicine, Kolar Jure, student medicine, znači svi Veljačani osim Pavlović Vice i Bebeka. Susret sa Vicom Vukojevićem bio je srdačan jer ga dugo nisu vidjeli. "Drage kolege revolucionari" - započeo je Vice - "neobično mi je drago i sretan sam da smo se ipak našli opet zajedno poslije ovoga brodoloma, koji je gorka pilula za naš neprezni rad. Iskreno rečeno" - nastavio je Vice - "moram priznati, da sam i prije ovog gorkog iskušenja pomalo sumnjao u uspjeh našeg rada, jer smo počeli prebrzo i bez dovoljno opreza. Ovoga puta zakazala je moja taktika koju Vi nazivate "Huckova diplomatska supstilnost", jer sam ja postupio kao i Hitler - prebrzo. Eto,desilo se, da su moje glavne osobine, u koje i Vi ne sumnjate, rafiniranost i opreznost u taktiziranju bile, nažalost, zamijenjene sa energičnošću i brzinom i rezultirale su krah. No, to me ovdje pred Vama, kao ni pred mojom savješću, ne može i ne smije opravdati, ma da je na isti način pogriješio Napoleon i Hitler.

Anti Pavlaku ovo sve mora izgledati bez veze šta ja govorim, jer se nije nalazio u Zagrebu za vrijeme formiranja zavičajnog kluba, pa on ne zna za našu aktivnost oko oformljivanja kluba,nO, red je da ga sa tim pobliže upoznamo. Dragi moj Tonći, mi smo toga puno učinili i bili smo skoro pred ciljem, da budući klub, koji se treba oformiti uzmemo u svoje ruke, a dalje preko toga kluba moglo se je mnogo toga učiniti i to na jednostavan i efikasan način. Sam legitimitet i legalnost toga kluba, koja se trebala normalnim putem realizovati i potvrditi, omogućila nam je bezbrižan i uspješan rad ubuduće. Mi smo u preduzbornoj kampanji uspjeli našim ljudima osigurati glavna i odgovorna mjesta u tom klubu jer smo prethodno vrbovali dovoljan broj glasova. Klub se je nalao u našim rukama i svi zadovoljni našim uspjehom, očekivali smo njegovu sankciju, dok eto nisu nastupila hapšenja pod firmom demonstracija ma da je znam pouzdano, da je klub bio trn u očima "crvenih" i glavni inspirator hapšenja. Dragi dečki, upozoravam Vas na savršen oprez, jer su žbirovi za petama i budite uvjereni, da nas oni neće tako olako zaboraviti. Istina je, da oni za cijeli ovaj slučaj nemaju dovoljno dokaza i uvjerenja sam, da su nas oni kaznili samo što sumnjaju, a neke stvari znaju samo polovično. To mi nameće sumnju u izvjesne naše ljude, koji su vukovi u ovčijoj koži. U prvom redu sumnjam u ~~naše ljude~~ malog Stanka Šimića, jer on je još uvijek sirov, nedovoljno obradjen, a uz to druži se sa Radom Pri-

morcem, poznatim špijunom i izdajicom. Ima tu još ljudi meni sumnjivih, koji su bili na našim predizbornim sastancima, jer sumnju nameće sama činjenica, da UDB-a zna za broj sastanaka, kao i to da je jedan od sastanaka bio u Jankovoj sobi onu veče kad je Janko položio patologiju. Dečki, mi ne smijemo sada preispitavati te ljude u koje sumnjamo, jer to bi ih lako moglo potpuno odvesti u crvene vode pa da tamo izbrbljaju sve ono što znaju, a to bi nas, bez sumnje, koštalo. Obzirom na ovo što sam spomenuo, smatram,da bi preispitavanje svih onih u koje ja sumnjam, u ovom momentu, bilo nesvrsishodno i potpuno deplasirano. Omaška je bila u našem radu i u tome što nisam podijelio nadležnosti svakom pojedincu nego je svatko radio na svoju ruku. Istina je, da su mnogi pokazali veliku volju i odanost zajedničkoj stvari, ali isto je tako istina, da su se mnogi prenaglili. Solidno, pritajeno i uspješno je izvršio svoju dužnost u pripremama za klub Slavo Šimunović. To je čovjek koji ima mnogo duha, upornost i elastičnost u poslu. Još bi ste vi morali znati o tome čovjeku mnogo toga što on jeste, pa da uzmete za istinu sve ovo što sam ja o njemu sada rekao. Gornja Bekija, moram Vam reći, predstavila se sa par dobrih i velikih ljudi /misli na studente i djake/. Medju njima, svakako, prednjači Gorica. Medjutim, u Gorici ima jedna jako sumnjiva osoba. Radi se o Mići Kaplaru, koji je, sudeći po svim znacima, agent crvenih. Problem oko Miće i njegova mračnost bila bi objelodanjena do sada, da nisu nastupili ovi nemili dogadjaji.

Izmedju svih nas najžalije mi je Ante Rebića - Imotski, što je interniran i što će se sada vjerovatno na njega mnogo paziti. To je čovjek koji ima mnogo veza, mnogo radi i mnogo umije. Vjerujte mi, Zagreb je osiromašen njegovim otsustvom. Željan sam da ga vidim. Uostalom Ante je tu sa motorom pa ćemo jednom na brzinu umaknuti do Imotskog i Gorice.

Interesantna je jedna stvar, da Jure uopšte nije pod sumnjom. Da je drukčija situacija mi bi smo mogli tu Jurinu nezapaženost perfektno koristiti - no, vrijeme je pred nama, samo oprezno! Dečki, još bi Vam morao naglasiti jednu stvar, a to je, da od sada malu Hercegovinu zaboravite, jer ženama nije zahvalno povjerovati krupne stvari; malo je Mata Hari, takve žene se radjaju jednom u stoljeću. Osim toga, najvjerojatnije je, da će je UDB-a pokušati vrbovati, a žena je žena, pa bi samo mogli dobiti Trojanskog konja u naš tabor. To ne znači da ja sa tom ženom neću porazgovarati, ali Vama preporučam oprez. No, dečki, koliko god Vam naglašavam da budete oprezni to isto tako Vas upozoravam da ne živite u strahu i da ne gubite prisutnost duha, jer što je bilo to je bilo, a od sada treba samo paziti da ne bismo ponovo nasjeli. Ne valja ni ovako kao Vlatko Markotić ukenjati se od straha. No, neka prodje malo vremena i Vlatko će se oporaviti od ovog šoka pa će biti opet stari Vlatko sa Laščine. Dakle, sve ovo, dragi moji, nije toliko crno koliko izgleda".

Zatim počela je diskusija o izdajama i špijunima, kako medju studentima, tako i u Veljacima medju seljacima. Jure je rekao da je on već pronjušio sve agente u Veljacima. Svrha ustanovljavanja agenata u Veljacima bila je, da se zna pred kim se smije, a pred kim se ne smije pričati o demonstracijama. Naime, cilj je bio demonstracije preuveličati kako bi to na seljake imalo što veći utisak. Dakle, špijuni /agenti/, koje je Jure pronjušio u Veljacima su: Bajto Ljuban, Hrstušić Jozo, Grbavac Branko, Jurić Iva, Čuljak /Rosulja - žena pok. Jure/ i još neki sad se ne sjećam koje je još spomenuo. "Eto vidite" - nastavio je Jure - "ja sam Vam rekao da Hrvati nikada neće se uspjeti osamostalit i uspostaviti kompaktnu i monolit-

nu naciju, jer su skloni da se prodaju i postanu izdajice. Nažalost iz dana u dan kod Hrvata se ljubav prema naciji i hrvatskoj domovini gasi". "Ima tu i drugih razloga za učmalost i uspavanost Hrvatske nacije i Hrvatstva" - dodao je Janko- "ja priznajem jednu stvar, koju će svaki trezven i upućen čovjek priznati i pripisati joj vrijednost, a to je, uloga ličnosti u budjenju nacije iz sna. Hrvatskoj nedostaje jedan savremen Radić, Maček i Starčević. Nema Starčevića da održi jedan vatreni govor /po kojima je on poznat/ pa da Hrvatima se orose oči od suza pa bi ste vidjeli šta se može učiniti za jedan sat".

"Dragi moj Janko" - riječ je uzeo Vice - "to je samo djelomično tačno, ali pod ovakvim režimom to je čista utopija. To je fikcija zamisliti, da ti legalno se popneš na tribinu, jesi li svjestan da bi bi skraćen za glavu. Danas je jednopartijski sistem: diktatura šesto hiljada partijaša. Kad bi bilo slobodno i ja bi pripremao govor sa kojim bi kod pravi patriota iznudio suze".

Zatim prešlo se na diskusiju o stabilnosti današnjeg našeg režima i odanosti naroda prema današnjici.

Janko je rekao da ni jedan režim do sada kod nas nije uživao lošiju podršku ni lošiju odanost naroda kao ovaj. "Današnjica je ćamac od karte na moru. Životari dok se more ne uzburka. Tako i današnji režim održaje se sredstvom sile, ali da samo nastupe i najmanja pomjeranja u svijetu on bi se raspao sam od sebe. Površno promatrajući stvar ono izgleda da je današnjica jedna prilično čvrsta tvorevina, no, dubioznije studirajući tu problematiku doće se do suprotnog zaključka".

"O podršci naroda nema ni govora" - dodao je Jure.

"Interesantno da se danas najviše priča o socijalističkoj demokraciji o slobodi zbora i dogovara, o slobodi štampe, a u stvarnosti ima svega više nego toga. Studij Prava mi je jedino dosadan zbog ovakvih poglavlja jer su neistinitá" - dodaje Vice.

"Vice, ako se išta okrene tebe čeka ministarska fotelja" - dobacuje Jure.

"Časno bi ispunio svoju dužnost" - odgovara Vice. - "Još bi za šefa javne sigurnosti postavio Rebića, što bi taj trijebio i čistio".

Tome smo se dugo smijali, a pogotovu kad je Janko duhovito primjetio: "Rebić bi bio daltonista za sve boje osim crvene".

Prije Vicinog dolaska iz zatvora trojka Janko-Jure i Pavlak našli bi se zajedno na kupanju.

Jure je iznio prijedlog o kome su, kako on reče, Janko i on već diskutovali, a to je da bi trebali po noći otići do Klobuške gimnazije i razbiti ploču na gimnaziji napisanu ćirilicom, jer da je neko po direktivi razbio ploču napisanu latinicom. To je trebalo napraviti prije Vicinog dolaska, kako bi se moglo dokazati, da se i bez Vice mogu praviti važna djela. Osim toga to nam je trebao biti adut sa kojim možemo izići pred Vicu. Sa tim se je malo odugovlačilo, a u tome je došao Vice i prijedlog je ostao nerealizovan.

Ko je naplatio Musu ne znam, ali u društvu uz frenetičan smjeh se postavljaju pitanja: "Ma ko ga izmlati" / u društvu studenata/.

Za sastanak u školi u Veljacima 4/8 - 1959 godine saznao sam samo toliko da su htjeli tražiti školski katalog iz godine kada je Andrija Artuković išao u Veljake u pučku školu. Imali su želju da vida kakav je bio djak.

Neposredno poslije saslušavanja o slučaju sa Musom našli su se u

Vitini te pjevali gange sa svrhom da manifestiraju čuvanje seljačkog folklora i tradicija. Tom prilikom Vučić je dugovito primjetio: Da je živ Dr.Poglavnik zapjevali bi ste preko zagrebačke radio stanice, jer ustaše iz Hercegovine su imale redovnu emisiju sa gangom na programu.

Jagu Gavrana su proglasili agentom UDB-e.

U pretprošlu nedelju trebala se održati nogometna utakmica Vljeaci - Klobuk. Odlučeno je bilo pred kraj utakmice isprovocirati tučnjavu i namlatiti Klobučane pod isprikom da su bili grubi u igri i da su započeli prvi tučnjavu. Utakmica je odgodjena za deveti mjesec dok ne dodju iz zatvora Janko Bradvica i Pavlak Ante.

Osvrt na podatke: Neki podaci koje je do sada dao ovaj saradnik pokazali su se tačni pa se prema tome i ovom izvještaju može vjerovati.

Iz prednji komentara se vidi da su studenti Vukojević Vice, Rebić Ante iz Imotskog, Šimović Slavo iz Gruda, barem kako Vukojević o drugoj dvojici govori, medjusobno povezani u neprijateljskom djelovanju, pa bi zbog toga trebalo osigurati kontrolu njihovih veza, jer ima više indicija, na osnovu drugih izvještaja da Vukojević i Rebić organizovano djeluju.

Šimović Pavo ima rodjaka studenta koji je prije nekoliko godina pobjegao u Zapadnu Njemačku. Pavo je s njim u pismenoj vezi.

47.

STRANICA br. 58 69

Odjelenje UDB Mostar
Službenik: Dvizac Jusuf
Izvor: "Mate"
Mostar, 11/9-1959 god.

nije registrovan, 07
Komentari o izgredima
studenata u Zagrebu
Veljaci - Ljubuški
Radjeno u 6 primjeraka

I z v j e š t a j

Po dolasku kući sastao sam se sa Vukojević Vicom, koji mi je pored ostalog pričao da se dopisuje sa studentom Horvatićem, koji je rodom iz Varaždina, za kojeg učesnici u demonstracijama kažu da je se "proslavio" u studentskim demonstracijama. Vice mi je rekao da su pisma po svom sadržaju značajna i vrijedna, ali me s njima nije pobliže upoznao, već mi je rekao da će mi ih jednog dana pokazati kada dodjem kod njega kući. Rekao mi je da mu je mladji brat Ferdo otišao od kuće i da ima namjeru pobjeći preko granice, dodavši "on će dobro tamo proći".

Dana 11/9 o.g. bili smo ja, Bradvica Janko, Vukojević Vice kod Bradvice kući. Pošto se taj datum poklapa sa danom demonstracija to smo taj dan proslavili. Ovom prilikom brat Bradvice Janka Mijo je svirao, tako da je sjećanje prešlo na muziku. Nije bilo nešto novog što bi bilo značajno, već su se ponavljale poznate stvari, kao što je, gdje je ko bio u demonstarcijama, stav organa NM, šta je ko dobio radi učešća itd.

U Ljubuškom je održana skupština studenata na kojoj je izabran novi klub, o čemu su bile razne diskusije. Vukojević Vice, Bradvica Janko, Markotić Vlatko i Vučić Vinko primjećuju da je skupština organizovana na isti način kao što su i oni to organizovali u Zagrebu. Na skupštini u Ljubuškom pozvani su i srednjoškolci koji su imali pravo glasa u cilju kako bi skupština što bolje prošla i postigla uspjeh, a da njima prilikom održavanja skupštine u Zagrebu nisu - misli se na SK dozvolili da srednjoškolci imaju pravo glasa. Posebno je bila diskusija o Mišetić Kažimiru studentu medicine iz Grabovnika, inače pripadniku grupe nacionalista, da je na skupštine u Ljubuškom uzeo učešće u diskusiji i tom prilikom osudio stav studenata u Zagrebu. Prema njihovom mišljenju Kažimir je iznevjerio stavr i potajno otišao na osnivačku skupštinu kluba i tamo položio oružje. Nazvali su ga bezkičmenjakom i na njega se kako kažu, više ne treba računati, dapače, treba ga se paziti. Nasamo mi je Vice rekao, da Kažimira treba potpuno izlovati.

NAPOMENA: Podacima "Mate" može se vjerovati, jer su provjereni kroz razgovor Mišetić Kažimira.

Podatke unijeti u materijal navedenih lica.

Potpis službenika:

48.

Prepis! 40

STRANICA br. 29

Izvještaj Stanice narodne milicije Vitina od 3/11-1959 godine

Dana 2/11 - 1959 godine, Grizelj Blagica, nastavnica u Vitini /sestra Grizelj Stipe/, pričala je pred Šešlijom Blagojom komandirom ove stanice, da je njoj Majić Neda, kći Mije iz Vitine, pokazivala jednu sliku u kojoj se nalazi fotografisano nekoliko studenata sa ovoga terena. U slici Blagica je prepoznala Markotić Vlatka, Mišetić Bertu iz sela Grabovnika, kao i još neke studente. Studenti koji se nalaze u slici kod Majić Neda, tako su se grubo slikali da pretstavljaju neke robijaše, stavili su naprijed ruke kao da su povezani i kao da se nalaze u zatvoru. Majić Neda pokazala je sliku Grizelj Blagici na povjerenje da to Blagica ne priča nikome, što i Blagica ne želi da bi se to dalje širilo, da ne bi o tome Neda saznala.

Može se primijetiti češće sastajanje kažnjenih studenata Markotić Vlatka, Vukojević Vice i Vučić Vinka sa Majić Nedom, kći Mije. Ovi studenti češće puta dolaze na sijelo kod Majić Mije zv. "Juranović" u Vitinu i kod istog se zadržavaju po nekoliko časova. S.V.

49.

STRANICA br. 90

I Z J A V A

10.XI.59.

U mjesecu septembru 1959 godine, prilikom upućivanja obveznika regruta u JNA, bio je pozvan i BRADVICA /Andrije/ JANKO iz Veljaka, inače student u Zagrebu, da stupi na otsluženje kadrovskog roka u JNA. Poziv za uput u JNA poslala mu je Uprava vojnog otsjeka Mostar. I ako je Bradvica bio redovan student, ipak je bio pozvan u JNA, a UVO-a Mostar imala je opravdanu osnovu za njegovo pozivanje. Otsjek narodne odbrane Ljubuški proslijedio je njegovu poziv Mjesnom uredu Veljaci, kada je prispjela u ruke Bradvica Mije, njegovog brata, a poslije toga u ruke njegovih kolega VUKOJEVIĆ VICE i PAVLAK ANTE inače poznatih učesnika studentskih nereda u Zagrebu. Poslije prolaska kroz njihove ruke, poziv nam je povraćena s napomenom da se imenovani nalazi u zatvoru u Mostaru na izdržavanju jednomjesečne kazne. Poziv smo potom proslijedili SReskom zatvoru Mostar radi uručenja imenovanom, a sutradan su počeli u Otsjek narodne odbrane ovdje u Ljubuškom, dolaziti jedan po jedan, studenti, njegove kolege iz Zagreba, da protestuju zbog njegovog pozivanja u JNA. Medju njima se istakao svojim agresivnim držanjem VUKOJEVIĆ VICE, koji je došao u kancelariju Otsjeka strašno neraspoložen, agresivan i bez ikakve konsultacije i prethodnog obraćanja meni, koji sam sjedio za stolom za prijem stranaka, niti pak drugom službeniku koji se ovdje takodje nalazio, nego otpočeo vrlo visokim tonom da hrabro i demonstrativno napada kojekakvim grubim izrazima mene i službenika koji je ovdje radi, Alendar Šućrija. Izmedju ostalih riječi, koje je kao iz kakve knjige naučio napamet brzo i smišljeno govorio, rekao je: "Kakve veze Vi imate sa njim, kao redovnim studentom? Zar se Vas i uopšte Armije tiče tko je i dali je učestvovao u demonstracijama. On, kad je učestvovao, imao je zato razloga, uostalom on će odgovarati za sve što učini. Niko nema pravo tvrditi da je on imalo kriv zbog učešća u demonstercijama, jer ovo sve ima svoje zašto, ima razloga što se moralo tako dogoditi. Nemate pravo smatrati ga neprijateljski raspoloženim elementom prema ovoj državi i poretku, ako je bio učesnik demonstracija. Zatim, što je šikaniranje ljudi, to nema nimalo bliskosti sa humanim postupcima sa ljudima. To je maltretiranje njega kao ličnosti i sl." Nismo mu dozvolili više da ovako govori, nego smo mu kazali da se odmah udalji iz kancelarije, skrenuli mu pažnju da želi i ovdje u nekom vidu demonstrirati, ali da mu nećemo dozvoliti i da on nema pravo da za njega intervenišе, jer mu nije nikakav zastupnik, a niti bilo kakva bliža rodbina. Nema pravo na takav način da se miješa u rad državnih organa, a žalbu redovnim putem, može podnijeti samo pozvani, a nikako on VUKOJEVIĆ VICE. Tako je on, opet ljutit i ponosan na svoje i njegove "podvige" izišao i lupio vratima u znak negodovanja.
Tako se završio ovaj neslužbeni razgovor izmedju Vukojević Vice kao nepozvane stranke i službenika Otsjeka narodne odbrane Ljubuški Dedić Rafe i Alendar Šućrije.

Ljubuški, 10.11.1959 godine

Izjavu dao:
Rafo Dedić
DEDIĆ RAFO, Ljubuški

50.

STRANICA br. ~~91~~ ~~72~~

Ko

ODJELJENJE UDB-e MOSTAR
Saradnik: "Mato"
Službenik: Dvizac Jusuf
Mostar, 14/11-1959 god.

18909

I Z V J E Š T A J

VUKOJEVIĆ VICE, student prava, protjeran na dvije godine boravka u mjesto rodjenja radi učešća u izgredima studenata u Zagrebu, komentariše o sudjenju Darinke Čutuk i kaže: "Ona je dečki prava Amazonka". Dakle, ova organizacija kojoj je pripadala i Čutuk Darinka uistinu je postojala, a nije inscenirana kao ona na Širokom Brijegu. Na Širokom Brijegu "Supovci" su svojim ljudima naredili da pokušaju organizovati jednu antidržavnu organizaciju kako bi vidili ko će se sve naljepiti tamo. Kada su vidjeli da su se mnogi naljepili "Supovci" su je razbili. Ovo je mišljenje i ubjedjenje Vicino. Vukojević je redovni posjetilac Veljačkog fratra Galić fra Zdenke. Od njega uzima literaturu za čitanje. U koje Vice kaže, kako fratar nastoji da mu daje literaturu koja će ga vezati za kler i na vješt način to protura. Naime, on mu da jednom knjigu koja je interesantna za Vicu i koja u sebi nema naročitog katolicizma, a drugu dobije koju mu fratar odredi uz obavezno čitanje jer ga on kontroliše u tome.

NAPOMENA: Podaci su tačni. Izvještaj koristiti samo za informacije. Upoznati referat za kler.

Dato:
- Graniću
- Ćimiću
- IV objeku

S l u ž b e n i k:
Dvizac Jusuf

51.

ODELENJE UDB-e MOSTAR
Op.službenik: J.Dvizac
Izvor: "Mate"
Datum: 14/11-1959 godine

Čitanje ilegalnog propagandnog materijala.
Zagrebački univerzitet
Radjeno u 6 primjerka

I z v j e š t a j

SUŠAC PETAR, student tehnike u Zagrebu, dolazio je u stan Kolak Jure i Pavlak Ante u Djordjićevoj ulici godine 1957.

U stan ove dvojice /Kolaka i Pavlak/ dolazili su Vukojević Vice i Bradvica Janko. Jednog dana falio se Sušac Petar u stanu ove dvojice, a u prisustvu Vukojevića, Bradvice, Pavlaka i Kolaka, da je on /Sušac Petar/ čovjek od veza i vezica - pa saobraća i sa inostranstvom. "Reče šaljivo Sušac, evo vidite ovih koverata, koje govore da je istina ovo što kažem". Istina, marke i žig na kovertama bile su iz Švicarske. Poslije je rekao: Vi mislite da hrvatskih studenata ima samo u Zagrebu. Ima njih i izvan granice naše zemlje. Oni više misle o problemima naše zemlje nego mi.

Svi su prisutni insistirali samo da nam pokaže pismo, ali on je odbijao ali prema njegovom držanjuizgledalo je, kao da sa pokajavanjem odugovlači. Tog puta nam sadržaj pisma nije pokazao. Sutra u stan Kolaka i Pavelaka došli su skupa Sušac Petar i Vukojević Vice, a u stanu kod Pavlaka i Kolaka već je bio i Bradvica Janko. "Evo konačno sam ga umolio" - reče Vukojević Vice i naredi Sušcu da nam pokaže.

U pismu je bio bilten hrvatskih studenata u inozemstvu. U biltenu hrvatskih studenata u inozemstvu upozoravaju i apeluju na studente u Hrvatskojda se probude, da više ne bježe u inostranstvo nego da djeluju unutra granice svoje domovine. Bilten je upozoravao na diskriminaciju studenata iz Srbije i studenata iz Hrvatske itd. Iza ovoga Sušac je jedno vrijeme bio u dobrim odnosima sa Vukojevićem, Pavlakom, Bradvicom i Kolakom. No, poslije jednog vremena Vukojević posumnja u Sušca, da je špijun SUP-a i da ga treba ostraniti iz naše sredine. Tako je i bilo. Sušac se badava mučio da dokaže svoju nevinost i jednom prilikom izmedju ostalog je rekao: Ja ću vama jednom dokazati da sam nevin, dapače više ću dobra učiniti od vas, pa ćete mi morati podići spomenik. Druga etapa odnosa Sušca i ovih ostalih bila je poboljšanje odnosa, jer se Sušac donekle rehabilitovao zatvorom, kojeg je dobio zbog prebacivanja preko granice. Pokazivao je dokumenta kako prima pomoć od crvenog krsta iz inozemstva. Potpunu rehabilitaciju doživio je poslije demonstracija studenata u Zagrebu. Vukojević Vice i Markotić Vlatko su momentalno sa njim u dobrim odnosima.

NAPOMENA: Podaci su tačni i provjereni, a izvještaj se može koristiti samo za informacije.

52. STRANICA br. 93

VUKOJEVIĆ VICE, student u Zagrebu

16.11.59.

jednog dana, moglo je biti koncem jula ilimpočetkom avgusta 1959 godine došao je kod mene kući Hrstić i zatražio od mene biciklo da ode u Rašljane kod Joške Bandura, koji studira medicinu u Zagrebu. Moje biciklo bilo je pokvareno i Hrstiću sam rekao da mu ga zbog toga nemogu dati. Ovom prilikom Hrstić je kod mene ostao dva do tri sata i zato vrijeme razgovarali smo u sobi gdje ja spavam. Postavio sam mu pitanje da li on išta pobliže zna o demonstracijama studenata u Zagrebu, o cilju demonstracija i da li je tu u stvari bila samo hrana.

Hrstić mi je rekao da je on prije nekoliko dana vidio Bradvicu, studenta iz Veljaka i da mu je on detaljnije pričao o ovom slučaju. Kako mi je Hrstić rekao, Bradvica je njemu ispričao da u Zagrebu medju studentima postoji ilegalna nacionalistička organizacija koja je pripremila demonstracije, ali ne zbog hrane, nego je cilj ovih demonstracija bio da se putem istih prikaže u inostranstvu kako medju Hrvatima postoji nezadovoljstvo sa pokretom u zemlji, da se prikaže otpor vlasti od strane studenata i hrvatske intelegencije i nacionalno vrenje Hrvata u zemlji. Hrstić mi je dalje rekao da su Bradvica i VUKOJEVIĆ, isto studenti iz Veljaka bili glavni organizatori demonstracija i da su Bradvica i Vukojević članovi ilegalne nacionalističke organizacije. Hrstić mi je rekao da mu je Bradvica i spričao da je on kažnjen zbog ispada radi demonstracija na dvije godine ostranjivanja sa fakulteta i protjerivanja iz Zagreba, ali da mu je Bradvica rekao da to za njega ne prestavlj ništa, nego mu služi kao reputácija dobrog nacionaliste za ubuduće. Hrstić mi nije rekao kako se zove ova ileglana nacionalistička organizacija u kojoj su Bradvica i Vukojevi a niti mi je pak pričao o daljnjim cijljevima ove organizacije.

//

/Izvod iz zapisničkog saslušanja Miličević Ivana, sin Križana, rodjen 1925 godine u selu Radišići - Ljubuški, saslušanog dana 16/11-1959 godine u Sreskom zatvoru Mostar,

STANICA NARODNE MILICIJE V I T I N A 53. 1 datum 23/11-1959 god.

Vitini br. 28/11-59 76

Sadržaj	Primjedba
Dana 21/11-1959 godine oko 11 časova, Brkić Paško milicionar nalazio se u ambulanti u Vitini. Tom prilikom vidio je Hrstić Mirka i Vukojević Vicu, studente gdje odoše u kuću Majić Franje zv. "Talića" u Vitini. Poslе 10 minuta u pomenutu kuću je za njima unišla Hrstić Milica žena Mirka iz Radišića, a iza nje za 15-20 minuta u istu kuću ušao je Markotić Vlatko takodjer student i Tolj Jure zv. "Žutanović" iz Veljaka. Paško se zadržao u ambulanti još oko pola časa, posmatrajući na prozor njihov izlazak iz pomenute kuće, ali za to vrijeme oni nisu iz kuće izlazili. Zatim je Brkić otišao u stanicu a potom oko 12.30 časova je pošao kući i vidjeo je Vukojević Vicu i Tolj Juru, gdje odoše cestom kući za Veljake. Šta su isti razgovarali nije poznato. Istog dana oko 16 časova od pravca Veljaka došli su u Vitinu Vukojević Vice, Markotić Vlatko, Pavlak Ante, Hrstić Mirko svi studenti i Hrstić Milica žena Mirka. Idući cestom od Mlade mosta pa do Vitine, pomenuti studenti pravili su se kao pijani, pjevali su razne pjesme, krištali, podvikivali i nepristojno se ponašali, tako da su pojedini gradjani na njihov postupak negodovali. Tako su došli do zadružnog doma u Vitini, gdje su Vukojević Vice i Markotić Vlatko se svratili na omladinsku konferenciju u Osmogodišnju školu u Vitini, a ostali su produžili u čaršiju. S.V.	

15/St.

Izvor informacije i kada je primljena	Koji je milicionar primio informaciju	Komandir stanice
Lično zapažanje, 21/11-1959 god.	Brkić Paško	[signature]

54.

STRANICA br. 1 64

ODJELJENJE UDB MOSTAR
Op.službenik: I.Granić
Izvor: "Mate"
Datum: 9/12-1959 god.

Linija: 15,registracija:
Socijalna pripadnost: 07
Nacionalističko raspoloženje studenata u Ljubuškom
Ljubuški
Ljubuški
Radjeno u 4 primjerka

I z v j e š t a j

Prije nego što sam pošao od kuće situacija je izgledala ovako:

Došao je Mirko Hrstić kojega su Vukojević Vice i Markotić Vlatko sa nestrpljenjem očekivali. Vice i Vlatko bili su s Mirkom par puta prije nego što sam ga ja vidio. Vice mi se tužio da ne može sa Mirkom Hrsticem pričati, jer ga žena slijedi na svakom koraku. Ovo mi je pričao kada smo putovali za Vitinu da ga i ja vidim. Mirkova žena je nemoguća, kaže Vice. Ona je apsolutni prihopatik. Ova konstatacija je tačna jer je ona bila u bolnici za duševne bolesti. Vice kaže da Hrstića žena čuva iz slijedećih razloga: Prvo, u Vitini se pronio glas da će Mirko Hrstić potjerati svoju ženu, te je zato ona povela Mirka da dokaže u Vitini kako je taj brak još čvrst. Od Vice sam saznao da Milica ne dozvoljava Mirku razgovor sa Vicom i Vlatkom napose jer smatra da upravo oni njega nagovaraju da on svoju ženu ostavi.

U ovom razgovoru došli smo u Vitinu i tu našli Mirka, ženu mu i Vlatka Markotića. Uvjerio sam se da ona Mirku ne dozvoljava ni koraka bez sebe samo je moje mišljenje da pored onog razloga kojega navodi Vice, ima tu jedna druga stvar. Moje je mišljenje da ona misli da mu ne odgovara Vicino i Vlatkovo društvo, jer bi se mogao u nešto uplesti. U Veljacima na derneku Hrstić, mada je bio sa ženom, iskoristio je sekund dva i rekao mi: "Čudiši se ti, kako ja ne završim kao Vlatko i Vice?" Odgovorio sam mu: "Možda si ti vuk u ovčijoj koži". Nemoj zafrkavati, dodao je Mirko, kakav sam ja to ti može reći Vlatko i Vice.

Kako su već znali da ja moram u Zagreb radi predavanja to su mi oni rekli: Idi gore i kaži Janku i Juri da je slavna trojka konačno skupa. Reci im da ćemo napraviti jednu festu sutra naveče. Uostalom kaže mi Vice, opet ćemo Mirkovu ženu pa neka kreten počiva. Ta festa /pijanka, gozba/ trebala je biti u kući Vlatkine sestre preko puta doma u Vitini. Vlatko kaže: Cijela kuća će nam biti na raspoloženju, jer će sestra i zet po mojoj želji otići u Gornju Vitinu u staru kuću. Poslije derneka u Veljacima, Vlatko, Mirko i ženama mu otišli su kod Vice na ručak.

Velika gozba i sastanak na visokom nivou biće na Novu godinu po svoj prilici u Osnovnoj školi u Veljacima. Očekuju se ovi gosti: Miljenko Čuljak, Vinka Ćutuk, Vice Pavlović, Janko Bradvica, Kolak Jure, Ante Pavlak, Bebek Vinko i oni što čekaju dole. Na tom skupu biće veselo. Na raspolaganju je radio aparat, gramofon Nede Majić, najkvalitetnije veljačko vino itd. Pripremu vrpi Vice i Vlatko.

Hrstić je preporučio Vici i Vlatku da rade u Omladinskoj organizaciji te da jedan od njih se počne zabavljati sa Blagicom Grizelj koja bi mogla uticati na Sekretarijat unutrašnjih poslova, što bi ih moglo lako odvesti u Zagreb, jer ona ima brata u Unutrašnjem.

O S V R T :

Izvještaju ovog saradnika se može vjerovati.

Potpis službenika:

K – a

Ispostava SUP-a Ljubuški
(ustanova)

Haso Fazlinović
(službenik)

Šešlija Blagoje
(izvor podataka)

19.XII.1959 god.
(datum)

55.

(obradio-postupio)

(datum)

STRANICA br. 1

15. / registr. / 07
(linija) (obrada) (soc. pripad.)

Kontrola studenata
(predmet)

Veljaci i Grabovnik
(mjesto boravka)

Veljaci i Grabovnik
(mjesto rada: ustanova-preduzeće)

Z a b i l j e š k a:

1. Markorić Vlatko sin Ilije i majke File rodjena od Mišetića, rodjen je 1935 godine u Grabovniku, student prava, sada kod kuće kažnjen radi učešća u garebačkim demonstracijama.

9/8 2. Vukojević Vice sin Joze i majke Dragice Grbavac, rodjen 1936 godine u selu Veljacima, student prava, sada kod kuće kažnjen radi učešća u zagrebačkim demonstracijama.

U razgovoru sa komandirom Stanice MM Vitina – Šešlija Blagojem isti mi je ispričao kako je 16.XII.1959 godine vodio razgovor sa studentima Vukojević Vicom i Markotić Vlatkom. Oni su toga dana došli u stanicu, kao i redovno, da se prijave. Tada su zatražili da s njim razgovarju i pitali da li je slobodan. Komandir im je rekao da je slobodan. Oni su tražili od Šešlije, zapravo interesirali se, da li je što javio Ivan Granić u vezi odlaska u Zagreb i polaganja ispita od strane Vlatka Markotića. Komandir im je rekao da Ivan Granić njemu nije ništa javljao. Tada je Vlatko Markotić rekao kako je bio s Ivanom G. i da mu je Ivan rekao kako će biti sve dobro ukoliko i on tj. Markotić ne bude uplentan u kakvu organizaciju. Tada je nastavio da priča Markotić kako je u organizaciju obuhvaćen dr. Vukšić Ante iz Studenaca, te još neka lica iz Ličtice i okolice Mostara. Markotić je zatim upitao komandira da li su ova lica, koja su pripadala organizaciji, izvedena pred sud, je li se to s njima više rasčistilo. Na ovo je komandir rekao Markotići: "Što to tebe zulja ako ti je čista savjest, što se imaš da interesuješ". Markotić je na ovo odgovorio kako je njegova savjest čista, da on s tim nema ništa. U to se umješao Vukojević i rekao: "Što da ga interesuje kad on tu nije obuhvaćen". U daljem razgovoru obojica su istakla kako Titov govor, kojeg je održao u Zagrebu, njima ide u prilog, jer da se iz toga govora vidi da je i Tito rekao kako nisu krivi studenti za demonstracije, nego osoblje koje je radilo na organizaciji menze. Vukojević je rekao kako je on kažnjen radi narušavanja javnog reda i mira, da on nije učestgovao u demonstracijama, da je tada bio u zatvorenim prostorijama, te kako se to mjesto ne može smatrati javnim mjestom. Medjutim, komandir ga je ubjedio da se to može smatrati javnim i mjestom i rekao mu da slabo poznaje propise. Vukojević je još rekao kako je nezakonito oduzeta puška njegovom bratu, koji je optužen da je pucao u državnu zastavu, da to nije bila državna zastava, nego nacionalna – hrvatska. Izjasnio se kako je njegovom bratu dignuta puška samo radi njega, zato što je on kažnjen, inače da mu se puška ne bi digla.

Zatim su obojica poveli razgovor o studentu Vučić Vinku, koji je takodjer kažnjen, te se izjasnili kako je Vučić kažnjen nepravilno, da se Vučić odmah žalio na rješenje, ali mu nije odgovoreno ni pozitivno ni negativno, a što se moralo po Zakono o opšte upravnom postupku, rješiti u roku dva mjeseca bilo pozitivno bilo negativno. Obojica su rekli: "Eto kako se vodi računa o čovjeku".

/.

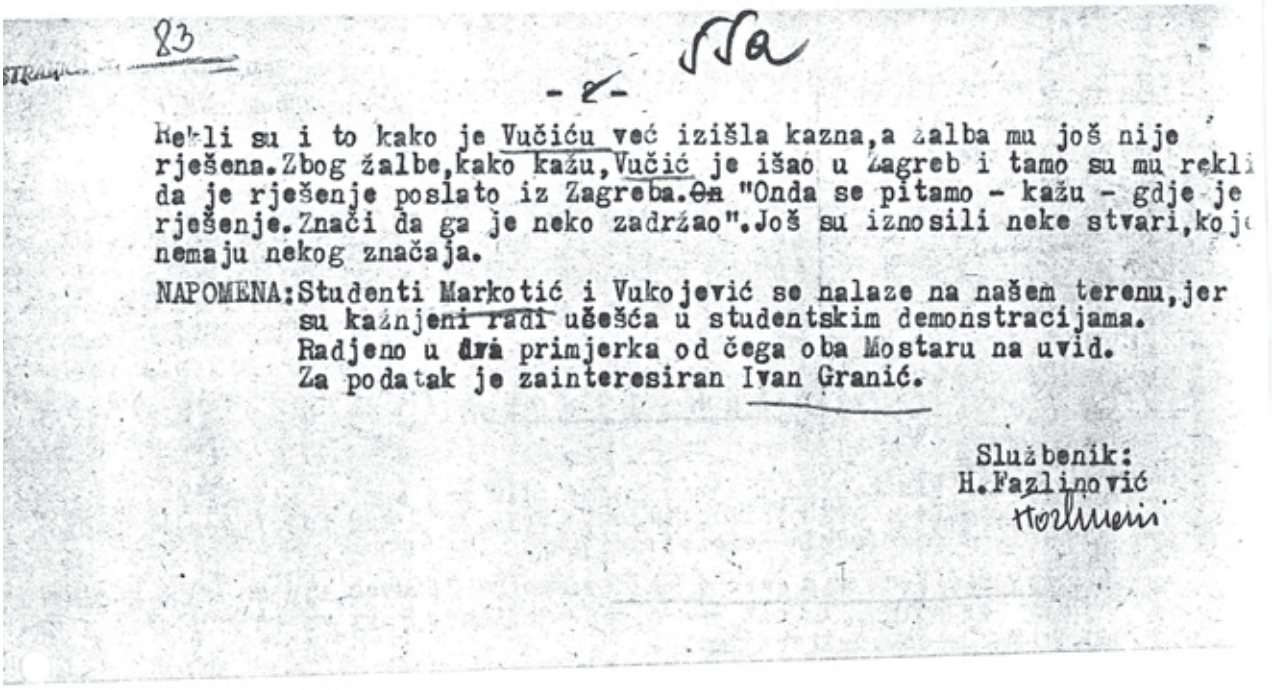

83

- 2 -

Rekli su i to kako je Vučiću već izišla kazna, a žalba mu još nije rješena. Zbog žalbe, kako kažu, Vučić je išao u Zagreb i tamo su mu rekli da je rješenje poslato iz Zagreba. On "Onda se pitamo - kažu - gdje je rješenje. Znači da ga je neko zadržao". Još su iznosili neke stvari, koje nemaju nekog značaja.

NAPOMENA: Studenti Markotić i Vukojević se nalaze na našem terenu, jer su kažnjeni radi učešća u studentskim demonstracijama.
Radjeno u dva primjerka od čega oba Mostaru na uvid.
Za podatak je zainteresiran Ivan Granić.

Službenik:
H. Fazlinović

DISCIPLINSKI TUŽILAC DISCIPLINSKOG SUDA ZA SLUŠAČE PRAVNOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

55-1 Us 5/1959

2

DISCIPLINSKOM SUDU ZA SLUŠAČE PRAVNOG FAKULTETA

ZAGREB

Na osnovu čl.18 Pravila o disciplinskoj odgovornosti studenata Sveučilišta u Zagrebu podnosim

OPTUŽNICU

protiv VUKOJEVIĆ VICE, sina Joze, rodjenog 6.IX.1936 u Veljacima, NO. Ljubuški, kotar Mostar, studenta Pravnog fakulteta u Zagrebu

da je

dana 11. V. 1959 u razdoblju od 20 sati do 22.30 sati sudjelovao sa većom grupom studenata u grubom narušavanju reda i mira u Studentskom centru u Zagrebu.

Optuženi se time ogriješio o pravila sveučilišne discipline navedena u čl. 2.tč. 4 Pravila o disciplinskoj odgovornosti studenata Sveučilišta u Zagrebu i počinio disciplinski prestup iz čl. 4. tč.7c spomenutih Pravila.

Predlažem stoga da se temeljem ove optužnice:

1. pred Disciplinskim sudom odredi ročište za usmenu raspravu,
2. da se na raspravu pozove optuženi Vukojević Vice,
3. da se na raspravi provede dokaz uvidom u Rješenje suca za prekršaje N.O. za grad Zagreb br. 2388/59 od 13.VI.1959.,
4. da se optuženi Vukojević Vice proglasi krivim za djelo opisano u optužnici i da mu se izrekne kazna po propisu čl.6 st.2 pod d Pravila o disciplinskoj odgovornosti studenata Sveučilišta u Zagrebu.

OBRAZLOŽENJE

Optuženi Vukojević Vice je zbog djela navedenog u dispozitivu ove optužnice kažnjen Rješenjem suca za prekršaje N.O. za grad Zagreb na kaznu zatvora u trajanju od 30 dana, a protiv njega je primjenjena i zaštitna mjera upućivanja na boravak u odredjeno mjesto u trajanju od dvije godine, dakle, najveća moguća sankcija po Osnovnom Zakonu o prekršajima. Kako je djelo opisano u dispozitivu dokazano u cjelosti Rješenjem koje prileži spisu i u obrazloženju navedenim okolnostima, to daljnji dokazi u prilog optužbe nisu ni predloženi.

./.

55-2

Zbog težine opisanog disciplinskog prestupa predložena je i kazna isključenja sa Sveučilišta iz čl. 6 st. 2 pod d Pravila o disciplinskoj odgovornosti studenata Sveučilišta u Zagrebu.

Zagreb 21.XI.1959.

Disciplinski tužilac:
Mirjan Damaška
/Mirjan Damaška /

56.

STRANICA br. 8

Narodna Republika Bosna i Hercegovina
DRŽAVNI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE

Istražni otsjek Mostar

Broj: 3196 /

U Mostaru

dana 23/12 1959 godine.

Na osnovu Čl. 200, 201, 202 i 203 Zakonika o krivičnom postupku donosi se sljedeća

N A R E D B A

sa pretres stana — poslovnih prostorija

Naređuje se pretres stana — poslovnih prostorija građanina VUKOJEVIĆ VICE sa stanom u Veljacima ulica-selo Veljaci broj ____, radi pronalaženja lica - predmeta - tragova važnih za krivični postupak protiv Vukojević Vice koji je okrivljen za kriivčno djelo iz člana 117/2 Krivičnog zakonika.

Ako se prilikom pretresa nađu predmeti koji ukazuju na drugo krivično djela koje se goni po službenoj dužnosti, isti se imaju privrèmeno oduzeti.

Pretresu imaju prisustvovati dva punoljetna građanina kao svjedoci.

O pretresu sastaviti zapisnik, a za oduzete stvari izdati potvrdu.

Izvršenje Naredbe povjerava se Tužlinović Hasi i Marčić Dragi

NAČELNIK ODJELJENJA:
~~Šef odjeka~~:

/Džemal Alikalfić/

Naredba mi je uručena i prije početka pretresa pozvan sam da dobrovoljno izdam predmete - lice koji se traže.

Dana 23/12 1959 godine u 10 časova.

Potpis:

Nepotpisano

* Nepotrebno precrtati

Na osnovu čl. 202 ZOKP i naređenja Sekretarijata za unutrašnje poslove NOG-a NOS-a Mostara 3196 od 23/12 1959 godine, sastavlja se

STRANICA br. 1

ZAPISNIK

o pretresu stana-lica

Vukojević Jozo pok. Ante iz Vejaka

koje je izvršeno dana 23/12 1959 godine

Pretresu prisutni:

Vlasnik stana Vukojević Jozo

Svjedoci Vukojević Ivan p. Ante

Gerun Jozo

Pretres izvršio-li Kozlinović Haso

Markić Drago

Šešlija Blagoje

Pretres započet u 10 časova, dana 23/12 1959 godine

Prilikom pretresa stana ustanovljeno je

63 komada raznih slika fotografije, 1 bokser, 4 bloka, 1 knjiga od Dra Otena Knezovića Dra Gro Mardić 4 razna pisma i 2 dopisne karte, 1 blok, 1 foto aparat i 2 filma, koje je nađeno u koferima u spavaćoj sobi vlasnika stana.

Prilikom pretresa privremeno su oduzeti niže navedeni predmeti-dokumenta, jer su u vezi sa krivičnim djelom zbog koga se pretres vrši i to:

Gore navedeni predmeti oduzeti su i na iste izdata potvrda.

O privremeno oduzetim predmetima vlasniku je izdata potvrda.

Pretres je završen u 12 časova, dana 23/12 1959 godine.

Pročitano i odobreno:

Svjedoci:

1. Vukojević Ivan

2. Gerun Jozo

Vlasnik stana: Vukojević Jozo

Organi koji su pretres izvršili:

Hadžiani

Dobrovnj

~~770~~ 56b

Narodna Republika Bosna i Hercegovina
DRŽAVNI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE

STRANICA br. 1/90

Istražni otsjek Mostar

Broj: 3196/59

u Mostaru

dana 23/12 1959 god.

POTVRDA

na oduzete stvari

Prilikom pretresa stana-poslovnih prostorija izvršenog po Naredbi Broj: 3196/59 kod građanina Vukojević Jozo Ante na osnovu člana 202 stav 7 i člana 203 Zakonika o krivičnom postupku, privremeno se oduzimaju slijedeći predmeti:

63 komada raznih sliko-fotografije, 1 bokser, 4 razna bloka, 1 knjiga og fra Otuna Knezovića "Grgo Martić", 4 razna pisma, 2 dopisne karte, 1 blok obični, jedan foto aparat, i dva iskorištena filma, koje je pronađeni u koferima spovaćo sobe vlasnika stana.

Potvrda se izdaje vlasniku stana-poslovnih prostorija kod koga su predmeti pronađeni.

Privremeno oduzeti predmeti pohranjeni su kod SUP Mostar

Vlasnik stana-poslovne prostorije:

Vukojević Jozo

Svjedoci:

1. Vukojević Ivan
2. [illegible]

Potpis službenika koji je stvari oduzeo:

Forlinari

*Nepotrebno precrtati

~~770~~ 56b

Narodna Republika Bosna i Hercegovina
DRŽAVNI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE

STRANICA br. 1/90

Istražni otsjek Mostar

Broj: 3196/59

u Mostaru

dana 23/12 1959 god.

POTVRDA

na oduzete stvari

Prilikom pretresa stana-poslovnih prostorija izvršenog po Naredbi Broj: 3196/59 kod građanina Vukojević Jozo Ante na osnovu člana 202 stav 7 i člana 203 Zakonika o krivičnom postupku, privremeno se oduzimaju slijedeći predmeti:

63 komada raznih sliko-fotografije, 1 bokser, 4 razna bloka, 1 knjiga od fra Otuna Knezovića "Grgo Martić", 4 razna pisma, 2 dopisne karte, 1 blok obični, jedan foto aparat, i dva iskorištena filma, koje je pronađeni u koferima spovoći sobe vlasnika stana.

Potvrda se izdaje vlasniku stana-poslovnih prostorija kod koga su predmeti pronađeni.

Privremeno oduzeti predmeti pohranjeni su kod SUP Mostar

Vlasnik stana-poslovne prostorije:

Vukojević Jozo

Svjedoci:

1. Vukojević Ivan
2. [illegible]

Potpis službenika koji je stvari oduzeo:

Forlinani

*Nepotrebno precrtati

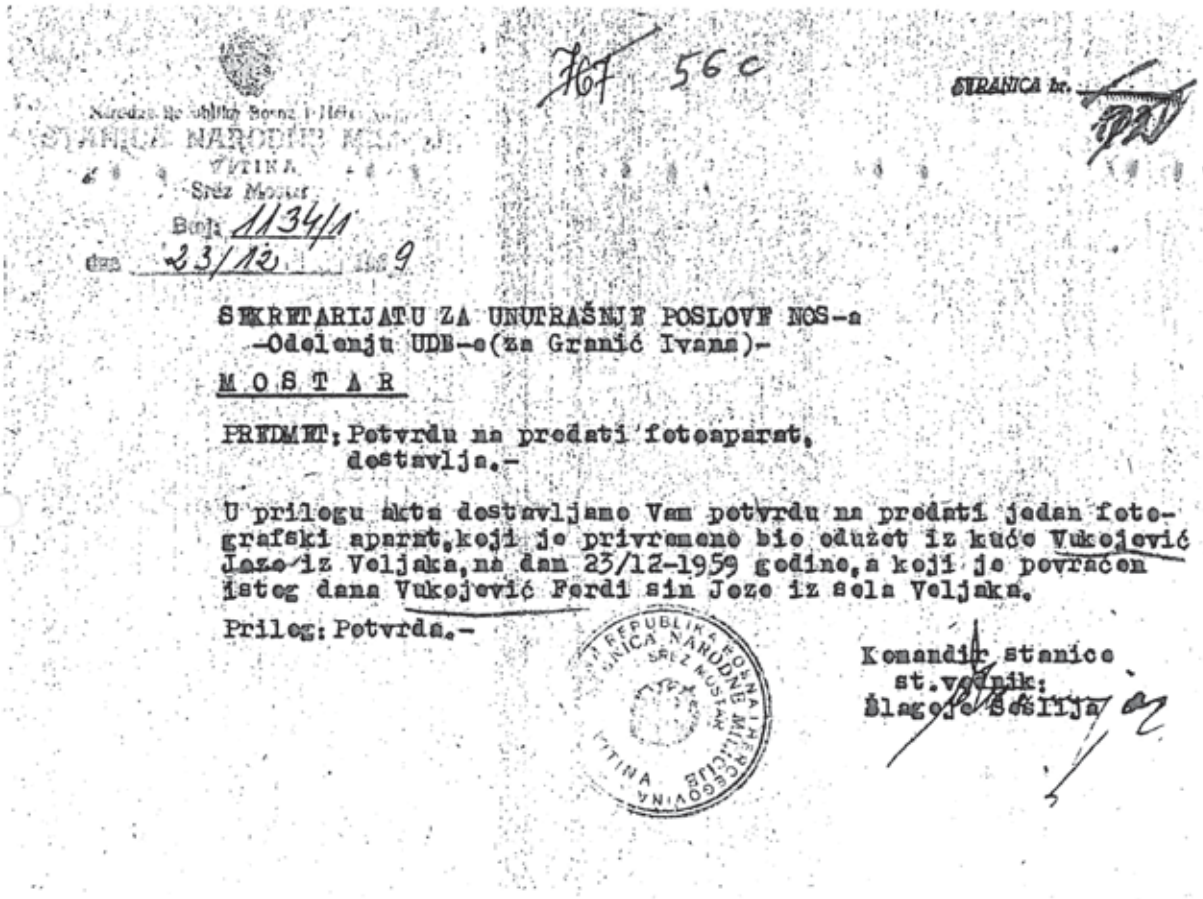

767 56 c

STRANICA br. 1

Narodna republika Bosna i Hercegovina
STANICA NARODNE MILICIJE
VITINA
Srez Mostar

Broj: 1134/1

Dne 23/12 1959

SEKRETARIJATU ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE NOS-a
-Odeljenju UDB-e(za Granić Ivana)-

M O S T A R

PREDMET: Potvrdu na predati fotoaparat, dostavlja.-

U prilogu akta dostavljamo Vam potvrdu na predati jedan fotografski aparat, koji je privremeno bio oduzet iz kuće Vukojević Joze iz Veljaka, na dan 23/12-1959 godine, a koji je povraćen istog dana Vukojević Ferdi sin Joze iz sela Veljaka.

Prilog: Potvrda.-

REPUBLIKA FORNA I HERCEGOVINA STANICA NARODNE MILICIJE SREZ MOSTAR VITINA

Komandir stanice
st. vodnik:
Blagoje Šošija

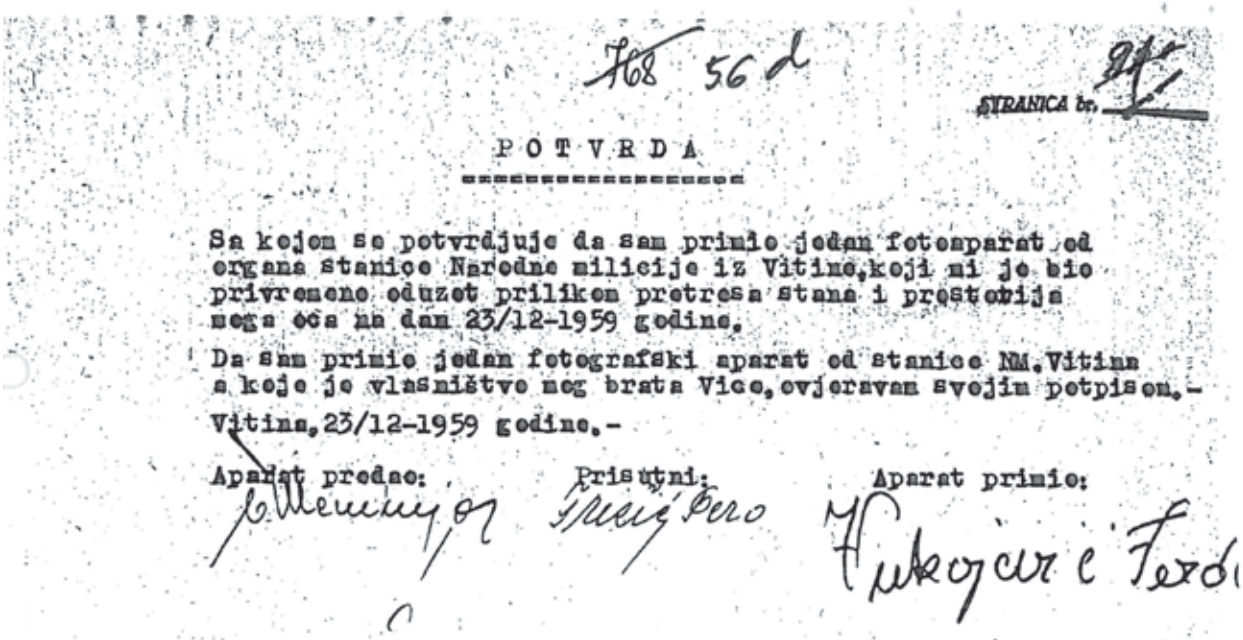

768 56 d

SVRANICA br. 91

P O T V R D A

Sa kojom se potvrdjuje da sam primio jedan fotoaparat od organa stanice Narodne milicije iz Vitine, koji mi je bio privremeno oduzet prilikom pretresa stana i prostorija moga oca na dan 23/12-1959 godine.

Da sam primio jedan fotografski aparat od stanice NM. Vitina a koje je vlasništvo mog brata Vice, ovjeravam svojim potpisom.-

Vitina, 23/12-1959 godine.-

Aparat predao: [illegible] Prisutni: [illegible] Aparat primio: [illegible]

57.

STRANICA br. 1

Na osnovu člana 175 Zakonika o krivičnm postupku donosi se slijedeća

N A R E D B A

za dovađene okrivljenog

Naređuje se dovođenje VUKOJEVIĆ VICE

koji se okrivljuje da je izvršio krivično djelo iz člana 147/2 K. Z.

Naredba se izdaje radi toga, jer se okrivljeni oije odazvao na uredno uručeni poziv-jer je protiv okrivljenog donešeno rješenje o pritvoru.

Izvršenje naredbe povjerava se Marković Draga

Ukoliko okrivljeni odbije da pođe sa licem, kome je povjereno izvršenje Naredbe, ima se dovesti prinudno.

Smrt fašizmu — Sloboda narodu!

Ovlašteni službenik:

* Nepotrebno precrtati:

NARODNI ODBOR ~~GRADA~~ SREZA MOSTARA
SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
K. broj: 3196 /5

58.

STRANICA br. ~~107~~ 87

Mostar, dne 23/12 1959 g.

Na osnovu člana 183 Zakonika o krivičnom postupku donosi se

23.XII.

Rješenje o pritvoru

Kojim se okrivljeni-na VUKOJEVIĆ VICE
iz Veljaka - Ljubuški osumnjičen-a za krivično djelo iz čl. 117/2 Krivičnog zakona, a na osnovu čl. 182 (ili čl. 400) stav 2 tač. 1,2 i 3 Zakonika o krivičnom postupku stavlja u pritvor.

Obrazloženje

Okrivljeni je osnovano sumnjiv da je član ilegalne nacionalističke organizacije, pa postoji osnovana bojazan da bi boravkom na slobod mogao osujetiti istragu uticanjem na nepreslušane svjedoke i sauče nike, ponoviti krivično djelo i pobjeći, pa je zbog toga doneseno rješenje kao u dispozitivu.

Protiv ovog rješenja okrivljeni-a se može žaliti Okružnom sudu u Mostaru u roku od 24 sata od časa pritvaranja ili prilikom prvog ispitivanja u izvidaju.

Žalba ne zadržava izvršenje ovog rješenja.

Okrivljeni-a je u smislu čl. 66 ZOKP, poučen o pravu da može uzeti branioca.

(Potpis službenog lica)

Službena zabilješka:

Okrivljeni-a je stavljen-a u pritvor dana 23.XII. 1959 god. u 15.30 časova,

(Potpis službenog lica)

Gornje rješenje mi je u cijelosti saopšteno što potvrđujem svojim potpisom.

U Mostaru dana 24. XII 1959 god. u 11 časova

Vice Vukojević

(Potpis okrivljenog lica)

59.

...JE br. ...
br. popisa spisa 125 – 155

STRANICA br. 12

Narodna Republika Bosna i Hercegovina
Narodni odbor sreza Mostara
Sekretarijat za unutrašnje poslove

ZAPISNIK

o ispitivanju okrivljenog

VUKOJEVIĆ VICE započet dana 24/12 1959 godine u 10 časova, u prostorijama Sreskog zatvora u Mostaru

Ispitivanje vrši: Granić Ivan

Zapisničar: Kovačević Vida

Na postavljena pitanja okrivljeni-a odgovara:

Zovem se VUKOJEVIĆ VICE, nadimak

sin-kći Joze i majke Dragice Grbavac rođen-a sam 6/9 – 1936 u Veljacima-Ljubuški grad-srez Mostar

NR BiH sa stalnim mjestom boravka u Veljacima

ulici Veljaci br. 21 po narodnosti Hrvat

državljanin FNRJ, po zanimanju student

zaposlen u nezaposlen

bračno stanje neoženjen, djece ne-pismen sa škole student vojsku služio kada i gdje nije

(da li se vodi u vojnoj evidenciji i pri kom vojnom stajeku)

da li je odlikovan-a

imovno stanje bez imanja živi u zajednici sa rodteljima

osuđivan-a nije

pod istragom za drugo krivično djelo nije

zastupnik punoljetan

(ako je maloljetnik-ca ko mu-joj je zakonski zastupnik)

U pritvoru-istražnom zatvoru nalazi se od 23/12 – 1959 godine u 15 časova

Poučen-a sam o pravu da mogu sebi uzeti branioca.

Pošto sam upoznat-a sa krivičnim djelom koje mi se stavlja na teret iskazujem slijedeće:

O braniocu ću odlučiti naknadno.

Razumio sa da mi se stavlja u teret da sam postao član ilegalne nacionalističke organizacije, te da sam čitao i davao drugim na čitanje letke neprijateljske sadržine. Ja nisam pripadnik nikakve ilegalne organizacije, niti sam pak čuo da takve organizacije postoje, izuzev sada na saslušanju. Tako isto nisam čitao ni davao na čitanje drugima bilo kakve letke ili neki drugi neprijateljski i propagandni materijal.

Istina, ja sam 13 juna 1959 godine kažnjen po Sudiji za prekršaje NOG-a Zagreb sa 30 dana zatvora i sa dvije godine upućivanja u odredjeno mjesto boravka radi izgreda prilikom studentskih demonstracija u Zagrebu s tim što sam uveče oko 20 časova bio prisutan u studentskom centru, kada su studenti pravili nered, te se od tada nalazim na izdržavanju kazne u mjestu rodjenja u selu Veljacima kod Ljubuškog.

Vice Vukojević

SVRANICA br. 94

Ja poznajem studente Markotić Vlatka, Hrstić Mirka, Pavlović Vicu, Bradvica Janka, Pavlak Antu i Kolak Juru i još neke, kao i još neke iz Ljubuškog kraja, ali sa njima nisam nikada vodio razgovore o neravnopravnom položaju Hrvata u Jugoslaviji. Isto tako ja njima nisam davao, niti pak oni meni, na čitanje bilo kakav propagandni materijal neprijateljske sadržine. Istina, sa pomenutim studentima ja sam često bivao u društvu u Zagrebu od 1956 godine pa na ovamo, te se ne mogu sad sjetiti svih mogućih razgovora. Ukoliko se sjetim da mi je neko od njih davao letke ili neki drugi propagandni materijal to ću naknadno izjaviti.

Zapisnik prekinut istog dana u 10,30 časova.

Islednik: [signature]

Zapisničar: Kovačević V.

Okrivljeni: Vice Duhajević

61.

STRANICA br. 444 224

VUKOJEVIĆ VICE 24/12 9

10 prostorijama Sreskog zatvora u Mostaru 1959.

Granić Ivan
Kovačević Vida

VUKOJEVIĆ VICE

Joze Dragice Grbavac

6/9 - 1936 Veljacima-Ljubuški Mostar

BiH Veljacima

Veljaci 21 Hrvat

FNRJ student

nezaposlen

neoženjen

student nije

bez imanja živi u zajednici sa rodteljima

nije

nije

punoljetan

23/12 - 1959 godine u 15 časova

O braniocu ću odlučiti naknadno.

Razumio sa da mi se stavlja u teret da sam postao član ilegalne nacionalističke organizacije, te da sam čitao i davao drugim na čitanje letke neprijateljske sadržine. Ja nisam pripadnik nikakve ilegalne organizacije, niti sam pak čuo da takve organizacije postoje, izuzev sada na saslušanju. Tako isto nisam čitao ni davao na čitanje drugima bilo kakve letke ili neki drugi neprijateljski i propagandni materijal.

Istina, ja sam 13 juna 1959 godine kažnjen po Sudiji za prekršaje NOG-a Zagreb sa 30 dana zatvora i sa dvije godine upućivanja u odredjeno mjesto boravka radi izgreda prilikom studentskih demonstracija u Zagrebu s tim što sam uveče oko 20 časova bio prisutan u studentskom centru, kada su studenti pravili nered, te se od tada nalazim na izdržavanju kazne u mjestu rodjenja u selu Veljacima kod Ljubuškog.

Vice Vukojević

Ja poznajem studente Markotić Vlatka, Hrstić Mirka, Pavlović Vicu, Bradvica Janka, Pavlak Antu i Kolak Juru i još neke, kao i ~~još~~ neke iz Ljubuškog kraja, ali sa njima nisam nikada vodio razgovore o neravnopravnom položaju Hrvata u Jugoslaviji. Isto tako ja njima nisam davao, niti pak oni meni, na čitanje bilo kakav propagandni materijal neprijateljske sadržine. Istina, sa pomenutim studentima ja sam često bivao u društvu u Zagrebu od 1956 godine pa na ovamo, te se ne mogu sad sjetiti svih mogućih razgovora. Ukoliko se sjetim da mi je neko od njih davao letke ili neki drugi propagandni materijal to ću naknadno izjaviti.

Zapisnik prekinut istog dana u 10,30 časova.

Islednik: [signature]

Zapisničar: Kovačević V.

Okrivljeni: Vice Vukojević

Nastavak zapisničkog saslušanja okrivljenog Vukojević Vice

Rađeno dana 9 januara 1960 godine u prostorijama Sreskog zatvora u Mostaru Saslušanje počelo u 8 časova.

P r i s u t n i :

Istražnik: Nazif Turković
Zapisničar: Vida Kovačević
Okrivljeni: Vukojević Vice

Na upit okrivljeni izjavi:

U dosadašnjem svom iskazu nisam iznio sve stvari koje su mi poznate u vezi predmeta saslušanja, kao i one momente koje mi se stavljaju na teret, pa izjavljujem da ću u nastavku svog zapisnika iskreno iznijeti sve ono što mi je poznato i objasniti kako uzroke, tako isto i neke moje istupe koji imaju nacionalistički karakter. Prije svega želim istaći neke uzroke koji su bili povod za takove moje istupe.

Još kao dijete, djak drugog razreda osnovne škole dočekao sam oslobođenje naše zemlje u sredini u kojoj sam odgajan sve do mog odlaska od kuće, t.j. do mog odlaska na studije u Zagreb. Tadašnja situacija odmah poslije oslobođenja i priče koje sam već tada mogao čuti o partizanima, o nevjerovanju u boga, o škripama /odmetnici n.p./ kod mene, još u dječijoj mašti počelo je izazivati negativnu reakciju, koja se kasnije dopunila i sa drugim, a kad se tome doda da sam živio u kraju koji je zaveden nepravilnom politikom, mislim učešće u ustašama ljudi iz toga kraja, sve skupa me ovo dovelo da sam u svojim postupcima činio izvjesne istupe, koji nisu u skladu sa zakonskim propisima. 1949 godine sam se počeo još više ofomljavati u mom političkom raspoloženju, čemu je u mnogome uzrok ne stupanje moga oca u Seljačku radnu zadrugu zbog čega je on bio poslan na neki rad, a mjera mog isključena iz doma, baš radi ne ulaska moga oca u radnu zadrugu, te moje pješačenje od kuće u školu svaki dan po 10-12 km. u jednom pravcu, pa je sve to imalo i ostavilo svog odraza na negativno posmatranje izvjesnih stvari kod mene. Isto tako kad sam 1952 godine bio sa djacima iz okolice Ljubuškog u Mostaru u školi, te izvjesni nepravilni odnosi nekih profesora prema nama, moje teško materijalno stanje još više je pridonijelo da ja postanem takav.

Zbog slabog materijalnog stanja roditelja morao sam kao djak odlaziti na fizičke poslove u Slavoniju. 1954 godine otišao sam da pohađam VII razred gimnazije u Imotskom, gdje sam iduće godine i maturirao. Dolaskom u Imotski u meni do tada nepoznatu sredinu, od iste sam bio primaćen, a malogradjanske navike te sredine, pomalo i avanturističke čežnje, uticale su na mene da sam već u VII razredu napravio jedan ispad koji poprima naci nalistički karakter . Naime, došao sam u konflikt sa profesorom Mastilicom po pitanju Boke Kotorske. Ja nisam mogao shvatiti zašto je Boka Kotorska isključena iz istoriskog područja Dalmacije i nije mi išlo u glavu zašto ona nije priključena Dalmaciji, već baš Crnoj Gori. Ovaj momenat mi je nekako parao oči, a koliko se sjećam profesor kroz obradu ove materije se nije ni doticao. Možda je ovo bio početak mog takvog shvatanja da sam ovaj problem gledao više kao događaj, a ne kao cjelinu, a obzirom na moju mladost nisam bio sposoban da tu dam jednu objektivnu ocjenu.

Dolaskom u Zagreb na fakultet došao sam u jedno veliko iskušenje po mene. Prvih mjeseci moga studija u Zagrebu nisam imao stana, obezbjeđene ishrane, a materijalne mogućnosti bile su mi vrlo slabe. Nadao

Vice Vukojević

sam se da ću u Zagrebu dobiti više od onoga što sam imao u Imotskom i kod kuće. Smatrao sam da ću u kulturnom pogledu naročito više toga dobiti, a obzirom da sam spavao nekada kod kolega, nekada na željezničkoj stanici, ishrana je bila slaba, prosto sam se bio razočarao. Sve ovo je takodje imalo uticaja na mene da sam postao pesimista, sklon bio ~~kri~~ pretjeranom kritizerstvu, svadji, tako da je to sve kod mene izazavalo kao neku psihičku depresiju. I tada sam zbog loših uslova života morao odlaziti na fizički rad u Slavoniju.

Već u trećoj godini moga studija dolazi do upoznavanja šireg društva pa već tada i do mojih otvorenijih istupa, mislim na čitav slučaj oko formiranja zavičajnog kluba studenata ljubuškog kraja u Zagrebu o čemu ću posebno u mom zapisniku govoriti.

Moje društvo u Zagrebu su uglavnom sačinjavali studenti sa terena opštine Ljubuški i Grude, a to su: Markotić Vlatko, Pavlak Ante i Mišetić Ferdo, svi studenti prava u Zagrebu, te Bradvica Janko, Kolak Jure i Mišteić Kažimir, svi studenti medicine u Zagrebu, Pavlović Vice, student agronomije, Hrstić Mirko, student filozofije i Mišetić Berto, student šumarstva. Povremeno sam se družio i to samo prve godine sa Sušac Petrom, studentom elektro-tehnike u Zagrebu. Ovo su studenti sa kojima sam se češće družio, iako sam imao još mojih poznanika u Zagrebu sa kojima sam se povremeno, slučajno našao u društvu.

Iznijeću neke momente iz kojih se može vidjeti manifestacija mojih preizraženih nacionalnih osjećaja, a koji su imali nedozvoljeni karakter.

Sa SUŠAC PETROM, rodom iz sela Grljevića, NOO Ljubuški, poznajem se od 1956 godine, t.j. sa prve godine mog studija. Te godine sam kod njega i spavao 10-15 dana, jer nisam imao stana. Nekako u aprilu ili maju mjesecu 1957 godine našao sam se sa Sušcom, koliko se sjećam u nekom parku u Zagrebu. Tom prilikom dao mi je jedan letak pisan štampanim slovima, koliko se sjećam, na dva lista papira. Ne sjećam se naziva tog letka, kao i to da li se radilo o jednom letku pisanom na oba lista papira ili o dva različita letka. Sušac mi je rekao da je taj letak primio od nekog svog prijatelja - poznanika iz Švajcarske, rekao je i njegovo ime, ali ga se ja sada ne sjećam, u ruci je držao kovertu na kojoj nije bilo naznačeno ime pošiljaoca, bar ja ga nisam vidio. Ovaj sam letak tom prilikom pročitao i povratio ga Sušcu. Po sadržaju saznao sam da je upućen studentima zagrebačkog i drugih sveučilišta na kojima studiraju Hrvati. Porijeklo ovog letka je, koliko se sjećam, neke studentske organizacije iz inostranstva, imao je nedozvoljen sadržaj, jer sam to nakon čitanja zaključio, a iz njegova sadržaja se moglo zaključiti da je imao više filozofski pravac u kome se napada sistem uredjenja u našoj zemlji, više sa nacionalnog gledišta. U svakom slučaju letak je bio ilegalan, nedozvoljen i kosio se sa propisima u našoj zemlji.

Dozvoljavam mogućnost da sam o ovom letku, a u prisustvu Sušca, razgovarao sa Šutalo Karlom, studentom medicine u Zagrebu, a rodom je iz okolice Stoca, Bradvica Jankom, o kome sam naprijed govorio da mi je to kolega iz Zagreba i još neki drugi koji su sačinjavali moje društvo u Zagrebu. Imena tih lica zaista se sada ne sjećam. Razgovor sa ovim licima mogao je biti svakako onog dana kada je meni Sušac dao letak, odnosno poslije onoga dana kada mi je dao letak. Poznavajući Sušca, pretpostavljam da je on i drugim licima davao taj letak na čitanje, ali mi nije rekao kome.

Sa Sušac Petrom sam vodio i druge diskusije. Sjećam se da smo razgovarali i o sudjenju članovima ilegalne organizacije HOP u Zagrebu, pa obzirom da sam ja dva dana bio prisutan na sudskom pretresu ovim

Vice Dukojević

licima nekako smo i ja i Sušac, a i ostali studenti koji su pratili taj pretres sa simpatijama gledali optužene, nismo u potpunosti se slagali sa njihovim radom, niti bili dosledni njihovoj djelatnosti, ali se ipak kod nas u izvjesnoj mjeri mogla zapaziti neke simpatije na njih račun. Razgovarali smo isto tako o tome kako je na pretresu bio kao svjedok neki Ostojić, kako je taj Ostojić kasnije sudjen u Sarajevu, kako je više osudjen, već članovi ove organizacije u Zagrebu, ali se ne bi mogao sjetiti detalja iz ovog našeg razgovora.

Sa Sušcom sam isto tako vodio razgovore, a i dijelio mišljenje da su Hrvati kod nas zapostavljeni, a koliko se sjećam, ne znam sigurno bilo je govora i o tome kako su Srbi u Tvornici "Rade Končar" zauzeli rukovodeće položaje, govorili smo i o pravopisu itd.. Obzirom da su ovi razgovori sa Sušcom vodjeni 1957 godine ne mogu se sjetiti svih detalja ovih razgovora.

Ja sam odprilike jedno 6 mjeseci bio u svadji sa Sušcom pa obzirom da se bila pronijela vijest, ne znam od koga da Sušac radi za UDB-u to sam prestao sa njim voditi ovakove nedozvoljene diskusije, ne želeći da zbog toga budem izložen nekim neprilikama. Obzirom da smo bili istomišljenici po svemu ovome ne bi mogao razgraničiti koji je od nas dvojice bio govorljiviji u iznošenju svog raspoloženja. Danas sam sa Sušcom u normalnim odnosima i nismo u svadji.

U društvu svojih kolega vodjeni su razgovori i o jedinstvenom pravopisu u našoj zemlji. Zastupali smo mišljenje da je nemoguće sprovesti u djelo jedinstveni pravopis, da je to preuranjeno, da se Hrvati odreknu svoje ijekavice, a Srbi ćirilice, a sve ove diskusije su rezultat mog odgoja u takvoj sredini. Često je bilo govora i o našoj upotrebi riječi kako ne treba nazivati naprimjer "opština", već "općina", "ko", već "tko" itd. i nekako smo svi zastupali mišljenje da treba ove hrvatske riječi upotrebljavati.

Na upit da iznese sve šta mu je poznato u vezi formiranja zavičajnog kluba studenata iz Ljubuškog u Zagrebu, okrivljeni izjavi:

Koncem marta mjeseca 1952 godine pronijela se vijest medju nama studentima u Zagrebu da bi trebalo formirati klub studenata iz Ljubuškog kraja koji studiraju u Zagrebu. U tu svrhu bila je i sazvana jedna konferencija studenata na Trgu žrtava fašizma u Zagrebu kojom je rukovodio Gento Musa. Na ovoj konferenciji bili smo svi upoznati o zadacima kluba, koji je trebao raditi uglavnom na slijedećem: "Pomoć rodnom kraju putem raznih predavanja, pomoć novodošlim studentima u Zagrebu, pronalaženje stipendija i drugih materijalnih pomoći za bolje uslove života studenata u Zagrebu. Na ovoj skupštini jednoglasno je prihvaćeno da se takav klub formira, i aludiralo se na to da bi on trebao otpočeti sa radom aktivnije od onoga kluba koji je ranije formiran u Ljubuškom, a koji nije radio ništa. Tom prilikom formiran je inicijativni odbor koji je trebao pripremiti osnivačku skupštinu, a u koji su ušli: Markotić Vlatko, Hrstić Mirko, Musa Gento, Ivanka Petrović, Rade Primorac, Slavo Simunović, ja i još neki drugi. Poslije ovoga za nekoliko dana održan je sastanak inicijativnog odbora kojim je rukovodio Musa Gento kao njegov pretsjednik. On je i sazvao sastanak ovog odbora. Na sastanku smo uglavnom diskutovali oko priprema za osnivačku skupštinu, pravila kluba i predvidili lica za upravni, odnosno za radno pretsjedništvo. Poslije ovog sastanka medju studentima je nastala žučna diskusija oko toga koga birati u odbor kluba. Tu je došlo i do podvojenosti studenata. Na jednoj strani je bio Musa Gento, njegov brat Krešo, Artuković Milan, Petrović Ivan, Čuljak Vid i još neki drugi, a na drugoj strani su bili: Markotić Vlatko, Bradvica Janko, Hrstić Mirko, Simunović Slavo i još drugih većina studenata koji su bili protiv Muše i njegovih kolega. Jednom prilikom u stanu Bradvice Janka smo se našli ja, Markotić Vlatko,

Mice Vukosavić

Bradvica Janko, Šimunović Slavo, Šušac Petar, Pavlović Vice, Barbir Ivan, Šimić Stanko i još nekih drugih, a bilo nas je svega desetak. Ovom prilikom diskutovali smo o tome koga birati u upravu kluba. Svi smo dijelili mišljenje da u klub treba izabrati Markotić Vlatka kao pretsjednika, Hrstić Mirka, Šimunović Slavu, Misetić Kažimira, Brkić Marijana, Herceg Anu, Pavlović Vice, Grgudić Veseljko, Bradvica Janko, Grizelj Pavo, ja i ne znam da li još neko drugi. Ovom prilikom svi smo bili mišljenja da ne treba birati u upravu kluba Musa Gentu i ostale uz njega koji su ga podržavali zbog toga što su se oni nekako odvajali od nas i da ne bi bili u mogućnosti da izvršavaju zadatke kako ih je klub zamislio. Složili smo se svi da ova lica o kojima smo diskutovali da udju u upravni odbor predložimo skupštini, što smo kasnije učinili putem tajnog glasanja. Prilikom ovog razgovora u stanu Bradvice ne bi mogao istaći nekoga ko se najviše sa ovim predlozima isticao, jer smo svi diskutovali i svi bili istog mišljenja.

Kada je održana skupština odmah prilikom predlaganja radnog pretsjedništva došlo je do nesporazumijevanja oko samog predloga za radno pretsjedništvo. Naime, Musa Gento je u radno pretsjedništvo predložio Petrović Ivanku iako ona na sastanku inicijativnog odbora nije bila predvidjena i koju niko ne poznaje, obzirom da je u Hercegovini bila samo jednom prilikom. Većina studenata se usprotivila tome medju kojima sam bio i ja, pa je već od tada skupština poprimila žučniji karakter i krenula u neželjenom pravcu. Nakon pročitanog referata, pravila kluba, otpočela je diskusija. Ne sjećam se detalja iz diskusija pojedinih studenata, ali znam da je prilikom predloga lica za upravni odbor došla do vrhunca ta netrpeljivost studenata koji su bili oko Muse s jedne strane i većine studenata koji su bili za Markotića kao pretsjednika, s druge strane. Neko iz radnog pretsjedništva predložio je da se izbor vrši putem aklamacije, ali se većina studenata koji su bili uz Markotića tome usprotivila i odlučeno je da se izbor upravnog odbora vrši tajnim glasanjem. Bilo je predloženo oko 23 lica u upravni odbor, a tajnim glasanjem je izabrano 13 lica i to većina onih koje smo mi predvidili kada smo vodili diskusiju o tome u stanu Bradvice Janka, tako da Musa nije izabran, a od komunista je izabran samo Mlinarević Drago.

Dozvoljavam da je bilo još nekih značajnijih momenata kroz diskusije pojedinih studenata, a kojih se ja sada ne sjećam, ~~ako~~ uostalom postoji zapisnik sa ovo skupštine pa se može napraviti uvid u isti.

Saslušanje prekinuto istog dana u 13 časova.

Zapisnik o saslušanju sam pročitao, svi moji iskazi su u isti tačno unešeni i potvrdjujem ih svojim potpisom.

Ispitnik: V. Ivanković

Zapisničar: Đ. Kovačević

Okrivljeni: Vice Vukojević

Nastavak zapisnika okrivljenog
Vukojević Vice

Radjeno u kancelariji Sreskog zatvora u Mostaru. Saslušanje početo u 17 časova, dana 13/1 - 1960 godine

P r i s u t n i :

Islednik: Gojko Grahovac
Zapisničar: Vida Kovačević
Okrivljeni: Vukojević Vice

Na upit u čemu se sastojala njegova nacionalistička djelatnost, okrivljeni izjavi:

Ovaj dio zapisnika okrivljeni diktira sam.

Govoriti o vlastitom nacionalističkom raspoloženju i djelatnosti, vrlo je teško i praktički nemoguće bez pomoći sa strane, t.j. a da mi neko na te moje slabosti sa strane ne ukaže. Svaki čovjek koji čini kojekakve greške i greškive vrlo teško ih se oslobadja i s vremeno postaju dugme u kojima pliva bez bilo kakve orijentacije jednostavno rečeno,vrti se u krugu . Da bi se ovaj krug presjekao i pretvorio u jedan pravac s odredjenim ciljem potrebna je suradnja izmedju mene i onoga ko bi mi na te greške ukazao. Da, priznajem, vrtio sam se u krugu, a time želim ujedno i reći da su tome krive kojekakve subjektivne i objektivne okolnosti, nepravilan odnos pojedinih lica u odnosu na mene, sredina u kojoj sam živio i koješta drugo što nije potrebno nabrajati na ovom mjestu, jer sam to već izložio naprijed u zapisniku. Bio sam sklon pretjeranom kritiziranju isticanju pojedinih pojava koje nisu bile vrijedne pažnje, diskusijama bez odredjenog cilja, raznim svadjama i svadjicama i tome slično. Ovaj razvoj i manifestacija mojih preizraženih nacionalnih osjećaja mogao bi podijeliti u dvije etape. Prva etapa trajala je do sredine 1957 godine. O njenom početku ne bi imao šta naročito reći, jer ni sam ne znam kada je ona počela. U to vrijeme bio sam idealist-nacionalist zamišljajući neku veliku hrvatsku državu sa svim mogućim slobodštinjama i pravima, državu bez kriminala i zločina, državu bez vjerske nacionalne netpeljivosti, državu bogatstva i blagostanja i drugo. Gledajući realno na razvoj društva ljudske osobine, mišljenje čista utopija. Promatrano iz današnje perspektive,to vrijeme bilo je vrijeme mladenačke naivnosti podržavane naročitim okolnostima, kao naprimjer, čitanje različitih knjiga i pjesama koje različiti ljudi shvataju na različite načine. Taj period ne bi mogao pobliže konkretizirati,već jedino nabaciti pojedine probleme o kojima sam diskutirao s kolegama: Bradvica Janko, Kolak Jurom, Pavlak Antom, Pavlović Vicom, Markotić Vlatkom, Mišetić Kažimirom i još nekima. Diskutiralo se je o nedovoljnoj brizi za naš kraj, o "navaljivanju" Crnogoraca u prosvjetu, odnosno u administraciju općine, o nedovoljnom vodjenju brige oko dodjele stipendija iz budžeta općine, o zapostavljanju seoskih studenata i protežiranju ostalih, o razbijenim pločama na školama koje su pisane latinicom, o pravopisu i tome slično. Priznajem da je bilo pretjerane kritike na nacionalnoj bazi ali o tome, kako sam već rekao, treba potražiti dublje uzroke.

Objasniću, koliko mi je u sjećanju na koji sam način ja i gore pomenuta lica, a koji su moji istomišljenici komentarisali o navedenim problemima i kroz te komentare izražavali naše nacionalističko ras-

Vice Vukojević

položenje.

Ja i gore navedena lica kao istomišljenici koje imamo identično političko mišljenje, uglavnom smo polazili u svojoj nacionalističkoj djelatnosti od toga što smo smatrali da je hrvatska nacija zaspostavljena i ugrožena, te da je zadatak hrvatske inteligencije da se suprotstavi takvom stanju kako bi se očuvala hrvatska nacija, njen jezik, kultura, običaj,itd. Dijelili smo mišljenje da za ovakovo stanje u odnosu na hrvatsku naciju djelimičnu krivicu snosi i hrvatska inteligencija, pa smo konstatovali da ta inteligencija nakon završenih studija ostaje u univerzitetskim centrima i ne odlazi u sela i gradove gdje bi se trebala više angažovati na očuvanju hrvatskih običaja, kulture, jezika i svega onoga što je hrvatsko. Sjećam se da smo više puta vodili razgovore o tome kako se Srbi i Crnogorci favorizuju na račun Hrvata, da Srbi i Crnogorci zauzimaju važnije rukovodeće položaje u vlasti, privredi i prosvjeti, navodeći pri tome konkretan primjer Ljubuške opštine u kojoj su se do nedavno nalazili na dužnosti direktor gimnazije, načelnika za prosvjetu, direktora Osmogodišnje škole u Vitini Crnogorci, a osim toga da je bilo i više učitelja Crnogoraca na terenu ove opštine. Smatrali smo da će ovi Crnogorci svojim radom naročito kao prosvjeti radnici postepeno doprinijeti tome da se pojedine tekovine hrvatske kulture ugase i zato smo isticali potrebu zamjenu tog kadra Hrvatima.

Kao daljnji primjer favorizovanje Srba i zapostavljanje Hrvata isticali smo, po našem mišljenju, mnogo jači tempo izgradnje Beograda već Zagreba, sa posebnim osvrtom na to,da je i izgradnja beogradskog Velesajma ~~sra~~ bila nepotrebna kod već postojećeg zagrebačkog Velesajma.

Prije nekoliko godina u Ljubuškom na gimnaziji polupana je ploča koja je bila ispisana latinicom i ćirilicom. Onaj dio ploče koji je bio napisan latinicom je bio polupan, a ćirilicom nije. Tako polupana ploča stajala je duže vremena i niko je nije opravljao - izmijenio. Ja i moji istomišljenjaci, koje sam u ranijem dijelu mog zapisnika naveo, smatrao sam, a o tome smo i diskutovali, da je to djelo rukovodioca iz Ljubuškog,koji su Crnogorci i da se na taj način htjelo nešto postići na štetu tog hrvatskog kraja, odnosno da je to učinjeno na planu potiskivanja latinice u ovom kraju.

Zapazili smo da je do 1957 godine opština Ljubuški davala vrlo malo stipendija studentima sa područja ove opštine, dok je istovremeno davala te stipendije mladićima sa strane, pa smo i ovu pojavu medjusobno prokomentarisali da je to politika rukovodioca u opštini Ljubuški gdje su Crnogorci na položajima i koji imaju svoju riječ u dodjeli stipendija. U vezi toga smatrali smo da bi bilo normalnije davati stipendije studentima sa sela iz tog kraja.

Razgovarali smo takodje više puta o društvenom uredjenju u FNRJ i isticali potrebu veće samostalnosti federacija, jer da bi na taj način i hrvatska nacija bila više slobodna i samostalnija nego što je to slučaj danas, jer smo smatrali da je Jugoslavija kao država približava sve više unitarnom tipu države i tim samim da nije omogućen slobodan nacionalni razvoj u punoj mjeri. Medjutim, ne sjećam se da sam ja, niti pak bilo ko od mojih istomišljenika govorio da bi se bilo potrebno boriti za izdvajanje NR Hrvatske iz jugoslovenske federacije.

Kada je otpočeo rad na izradi jedinstvenog pravopisa od strane akademija nauka u našoj zemlji ja i ostali koje sam gore naveo smo govorili da se sa uvodjenjem jedinstvenog pravopisa preuranilo, da bi bilo bolje dozvoliti da se Hrvati i dalje služe svojim jezikom, Srbi svojim itd., jer da će Hrvati više žrtvovati uvodjenjem ovog pravopisa

Vice Vukojević

zbog toga što će time izgubiti svoj jezik kao glavnog obilježja nacionalne kulture - dok bi Srbi žrtvovali samo ćirilicu. U medjusobnim razgovorima dolazili smo do zaključka da se potrebno boriti za očuvanje hrvatskog jezika sa naše strane.

Ja lično nisam se slagao sa uklanjanjem Jelačićevog spomenika iz Zagreba, jer sam smatrao da je Jelačić zaslužna ličnost u istoriji hrvatskog naroda i da je jedina veća njegova slaba strana to što je on učestvovao u gušivanju revolucije u Beču. Znam odredjeno da sam nekoliko puta u razgovoru sa Markotić Vlatkom istom izložio ovako svoje mišljenje i tvrdim da je i Markotić bio istog mišljenja, jer mi je to rekao u ovim razgovorima.

Sjećam se takodje da je medju nama bilo govora i o tome da nisu najbolje odredjene granice sadašnje NR Hrvatske, a ja sam posebno smatrao da nije bilo nikakvih razloga da se Boka Kotorska izdvoji iz istoriskog područja Dalmacije i pripoji Crnoj Gori. Ja sam nastojao da mi se to objasni i još u VIII razredu gimnazije u Imotskog sam postavio pitanje profesoru istorije, ali je on izbjegao odgovor. Takodje je ovo pitanje postavljeno od nekih studenata na pravnom fakultetu u Zagrebu, ali ni tu nije dobiven odredjen odgovor, te je ovo pitanje bila tema žućnih razgovora medju nama u početku 1958 godine.

Smatrali smo da je hrvatska nacija najviše ugrožena u NR Bosni i Hercegovini, pa smo na osnovu toga zastupali mišljenje da se mi po završetku studija trebamo vraćati na službu u ovu Republiku, kako bi doprinijeli očuvanju obilježja hrvatske nacije.

Ja niti bilo ko od mojih istomišljenika, čija imena sam gore naveo, nismo nikada pomislili na to da se trebamo boriti za izmjenu društvenog uredjenja u FNRJ, već smo djelovali u tom pravcu da se u okvirima postojećeg poretka olakša položaj hrvatskog naroda i očuvaju njegove nacionalne i kulturne tekovine. Mogu da kažem da mi nikada nismo bili odredjeno zaključili na koji način da se angažujemo na ovom planu, iako je tačno da smo mi u medjusobnim razgovorima isticali potrebu da se treba vraćati u Bosnu i Hercegovinu i svaki od nas da djeluje tamo gdje bude boravio kroz lične razgovore, zatim putem raznih kulturnih manifestacija kao što su priredbe, folklor, zatim da se pravilno govori i piše hrvatski jezik, da se što više Hrvata nalazi na odgovornim položajima, itd.

Na upit gdje, kada i sa kim je vodio navedene razgovore, okrivljeni izjavi:

Na ovo pitanje i pored najboljeg nastojanja ne mogu dati potpun odgovor, jer je ovakvih razgovora bilo više i u dužem periodu vremena, uglavnom od početka školske godine 1956 ~~godine~~ pa naovamo. Medjutim, mogu tačno da kažem to da sam ja o već izloženim pitanjima više puta vodio razgovore u Zagrebu, Veljacima, Vitini i ponekad u putu izmedju ovih mjesta. Tvrdim i to da sam ja ove razgovore vodio isključivo sa studentima koje sam već naveo, a to su: Bradvica Janko, Kolak Jure, Pavlak Ante, Pavlović Vice, Markotić Vlatko, Mišetić Kažimir i ovi su po svim gore navedenim pitanjima zastupali isto mišljenje kao i ja i u tom pravcu se izjašnjavali. Kada smo vodili ove razgovore najviše smo bili svi skupa u mojoj sobi na Laščini ili u sobi Bradvice Janka u Studentskom domu. Dozvoljavam mogućnost da su ponekad našim razgovorima prisustvovali Hrstić Mirko i Sušac Petar, ali se ne mogu sjetiti kada je to bilo.

Saslušanje prekinuto istog dana u 20,30 časova.

Islednik: Zapisničar: Okrivljeni:

Nastavak zapisničkog saslušanja okrivljenog Vukojević Vice

Radjeno u kancelariji Srezkog zatvora u Mostaru, dana 22/1 - 1960 godine. Saslušanje počelo u 10 časova.

P r i s u t n i :

Islednik: Nazif Turković
Zapisničar: Vida Kovačević
Okrivljeni: Vice Vukojević

Na upit sa kim je vodio razgovore o propagandnom materijalu koga je dobio od Sušac Petra, okrivljeni izjavi:

O letku koga sam dobio od Sušac Petra znam sigurno da sam razgovarao sa Bradvica Jankom, studentom šeste godine medicine u Zagrebu, Pavlak Antom, studentom prava u Zagrebu, Kolak Jurom, studentom medicine u Zagrebu, a vjerovatno i sa Markotić Vlatkom, studentom prava u Zagrebu. Ova lica sam upoznao da mi je Sušac Petar dao letak o kome sam govorio u mom zapisniku, da sam ga pročitao i upoznao ih o sadržaju tog letka. Ovim licima sam to povjerio zbog toga zato što su to bili moji prijatelji, pa sam smatrao da me neće oni za ovo prijaviti organima narodne vlasti, dakle, imao sam povjerenje u njima. Znam sigurno da sam sa ovim licima vodio razgovore o ovom nedozvoljenom letku, ali se ne bi mogao tačno sjetiti da li sam ja ova lica prvo upoznao da sam ja čitao taj letak ili su prije oni mene upoznali. Ovo ističem zbog toga što je Sušac ovaj letak davao na čitanje i drugim licima, jer mi je on to rekao. Obzirom da sam u to vrijeme bio u dobrim odnosima sa Markotić Vlatkom, jedan od njegovih boljih kolega zbog toga tvrdim da sam i sa Vlatkom vodio ove razgovore, t.j. izmijenjali smo diskusiju o letku koga mi je Sušac dao na čitanje. Ne sjećam se da je meni Markotić govorio što o ovom letku, t.j. ne sjećam se da li mi je rekao da ga je on čitao. Ne bi se mogao sad sjetiti šta smo sve razgovarali o ovom letku, ali znam sigurno da smo jedan drugom podvukli da ova stvar ostane u tajnosti. Što se tiče mjesta i vremena gdje smo vodili diskusije o ovom letku ne bi mogao tačno precizirati, a u svakom slučaju takve diskusije smo vodili prilikom naših susreta, jer sam ja sa njima, a oni samnom često bili u društvu.

Na upit da li mu je Markotić Vlatko govorio o posjedovanju nekog drugog propagandnog materijala, okrivljeni izjavi:

Markotić mi o tome nikada ništa nije govorio.

Sjećam se jednom prilikom da sam bio u prisustvu Šušac Petra, a to je bilo poslije izvjesnog vremena kada mi je Sušac dao taj letak na čitanje, da je tom prilikom sa njim bio u društvu jedan njegov kolega koga ja nisam poznavao. Tom prilikom izmijenjali smo mišljenja o ovom letku, ne sjećam se šta smo sve govorili, a nešto kasnije sam se upoznao bolje sa ovim kolegom Šušca, i to je bio Šutalo Karlo, student medicine u Zagrebu, a rodom iz Bjelojevića kod Stoca. Prema tome mislim da je i Šutalo znao za ovaj letak.

Meni je predočen dio iskaza Sušac Petra u kome navodi da sam mu ja govorio da u Zagrebu postoji ilegalna organizacija, da je u toj organizaciji Markotić Vlatko, da sam i ja prisustvovao jednom sastanku te organizacije, da članovi organizacije polažu zakletvu, a to mi je sve Sušac i prilikom suočenja rekao, pa izjavljujem:

Ne sjećam se da sam o tome ma šta govorio Šušcu. Medjutim, dozvoljavam mogućnost da sam mu to rekao, ako sam to učinio onda sam

Vice Vukojević

mu to slagao, a danas pretpostavljam da sam mu to rekao zbog toga da bi se i ja pred njim pohvalio kako nešto znam, obzirom da je i on meni povjerio da ima letak u kome se napada društveni sistem u našoj zemlji, a koga sam i ja čitao. Ne mogu objasniti odakle mi je to došlo na ideju da sam pomenuo ilegalnu organizaciju Markotić Vlatka kao njenog člana, kao i to da članovi organizacije polažu zakletvu. U vezi sa ovim napominjem da o ovome što je vezano za ilegalnu organizaciju sa Markotićem nikad nisam razgovarao.

Poslije dolaska iz Zagreba mene i Markotić Vlatka u naša rodna mjesta, jer smo bili kažnjeni od Sudije za prekršaje po dvije godine upućivanja u odredjeno mjesto boravka i po 30 dana zatvora, sastali smo se jednog dana u Veljacima, uglavnom studenti koji su u Zagrebu sačinjavali moje i Markotićevo društvo. Sjećam se da su se tog dana sastali Markotić Vlatko, Bradvica Janko, Kolak Jure, Bebek Vinko, Vučić Vinko, Pavlak Ante, Mišetuć Berto i još neki koji sa nama studiraju u Zagrebu. Tom prilikom ja i Markotić smo se tužili i davali kritiku na kaznu koja je prema nama primjenjena, govoreći da smo nepravilno kažnjeni, jer nismo učestvovali u ~~demonstrac~~ demonstracijama i uglavnom se čudili zašto smo onda kažnjeni. Tom prilikom zaključili smo da je ovakova kazna primjenjena zbog toga što smo ja i Markotić se previše isticali prilikom formiranja zavičajnog kluba studenata iz Ljubuškog u Zagrebu, jer smo nas dvojica nekako se najviše angažovali na tome da u rukovodstvo kluba ne bude izabran Musa Gento i drugi koji su ga podržavali, uglavnom klobučani. Čudili smo se zašto je Bradvica Janko kažnjen samo mjesec dana zatvora po Sudiji za prekršaje, a ne i udaljavam njem iz Zagreba. U vezi ovoga Bradvica nam je rekao, više u šali, "niste se znali braniti kao ja". Svi smo uglavnom učestvovali u diskusiji, a naročito ja i Markotić o tome šta bi trebali dalje učiniti kako bi se kazna ili smanjila ili nam se omogućilo polaganje ispita. Prisutni na ovome skupu su uglavnom nas sažaljavali ističući da nismo trebali biti kažnjeni. Naširoko smo pričali ja i Markotić o tome kako smo bili hapšeni, saslušavani, prebacivani iz zatvora u zatvor i o tome kako smo sprovedeni za Mostar. Na račun ovoga padalo su kojekakve dosjetke i šale kao: Da smo sada na godišnjem odmoru, da možemo spremiti doktorat, kulturno prosvjetno se izgraditi, raditi gimnastiku kopajući i oruđi, da se ubuduće trebamo bolje pripremiti i braniti na saslušanju itd.. Ove šale su uglavnom poticale od svih nas, a bile su upućene meni i Markotiću. Istinu govoreći ja sam prilikom ovog našeg susreta nekako ponajviše govorio, a to sve zbog toga i u revoltu na kaznu koja je prema meni izrečena. Smatrao sam da se ta kazna prema meni nije trebala primijeniti pogotovu bar ne zbog učešća u demonstracijama u kojima nisam bio. Tom prilikom u šali su padale i izvjesne konstatacije kako bi ja trebao biti ministar, ako se ova vlast promijeni, a to smo govorili zbog toga što su se po selu rpon sili glasovi, da smo ja i Markotić bili vodje ustanka u Zagrebu i slično. Isto tako u šali smo isticali da bi Pebić Ante iz Imotskog mogao u novoj državi, ako bi se ova vlast promijenila, biti ministar unutrašnjih poslova, jer ga svi poznamo kao pesimistu i čovjeka koji ne voli nikoga oko sebe, pa ni samog sebe. Ovom istom prilikom smo diskutovali o tome ko bi nas mogao prijaviti organima vlasti za našu djelatnost u klubu, pa smo govorili da bi to mogao biti Jerko Šarić, iako ništa niko nije konkretnije govorio o tome. Neko od prisutnih, ne znam sada ko, se u ovome našem hvalenju izjasnio kako bi trebalo hrvatskim masama trebalo održati jedan vatreni govor kroz koji bi se pobudili nacionalni osjećaji Hrvata i taj govor da bi se održao na jednom javnom skupu onako kako je održavao Starčević. Medjutim, ja sam se na ovo usprotivio i istakao da je

Vice Vukojević

to u današnjim uslovima nemoguće jer da bi svaki onaj koji bi održao takav govor bio društveno opasan i kažnjen. Čitav ovaj naš susret protekao je uglavnom u sažaljavanju mene i Markotića zbog kazne koja je nama izrečena, a u vezi toga su padale i navedene dosjetke i šale koje sam iznio u ovom dijelu svog zapisnika.

Sa Musa Krešimirom, sada student u Zagrebu, a rodom iz sela Klobuka, opština Ljubuški poznam se još iz VII razreda gimnazije. Dolaskom na studije u Zagreb susretali smo se češće puta, a ponekada sam odlazio kod njega i u stan. Razgovarali smo o raznim pitanjima pa smo ponekada pretresali - diskutovali i o nekim političkim problemima. Obzirom da je Musa član SKJ, a ja ne, često smo puta dolazili kroz takve diskusije i do suprotnosti u mišljenjima koje smo u šali namjerno forsirali. Ponekada smo kroz takve rasprave išli i u krajnost. Ne mogu se sjetiti tačno mjesta i vremena gdje smo vodili ovakve rasprave, ali ću iznijeti neke pojedinosti iz tih rasprava, kojih se sjećam.

Vrlo često vodio sam razgovore naprimjer sa njim o raznim društveno političkim uredjenjima kao o kapitalizmu, socijalizmu, komunizmu itd. pri čemu sam ja tokom ovih razgovora redovno zastupao, odnosno isticao prednosti kapitalističkog uredjenja nad socijalističkim, dok se Musa suprotstavljao takvom mom izlaganju. Govorio sam mu da je zapadni blok nadmoćniji u tehnici i naoružanju i uopšte u privrednom potencijalu i da će ovaj jednog dana zbrisati sa lica zemlje zemlje istočnog bloka. Takodje sam mu govorio da će doći do promjene društvenog uredjenja u Jugoslaviji, da hrvatsko pitanje još nije riješeno, te u vezi sa tim sam mu govorio da će doći do uspostavljanja samostalne hrvatske države koju sam zamišljao kao državu pravde, blagostanja, državu bez kriminala itd. kao što sam to naveo u svom ranijem zapisniku. Istina, Musa je znao da sam ja nacionalistički orijentisan, što je uostalom mogao zaključiti iz ovakvih mojih razgovora sa njim, ali ipak moram reći i to da sam ja znao da je Musa komunista i kada sam mu govorio ovako nedozvoljene stvari vodio sam računa o tome da bi me on mogao prijaviti i uslijed toga i nisam baš tako otvorenije istupao pred njim, nego se ovaj naš razgovor vodio više kroz šalu, pri čemu sam ja redovno nastojao da idem što više u desno i da zastupam što reakcionarnije teze u političkim pitanjima, dok je Musa sa istom tom tendencijom išao suviše ulijevo, govoreći mi da će doći vrijeme kada će komunisti jednog dana zbrisati sve ovakve koji misle kao ja. U prilog tome mogao bi navesti i jedan detalj iz mojeg i Musinog susreta na Lašćini u Zagrebu kada mi je on rekao: "Kako je to tebe moglo promašiti pa da ne učestvuješ u studentskim demonstracijama". Da bi mu se revanžirao ja sam mu rekao: "To jeste moj životni promašaj".

Znam i to da je Musa na osnovu ovakvih mojih izlaganja izvukao zaključak da bi ja mogao biti član neke ilegalne organizacije pa mi je jednom prilikom u šali rekao da ga čudi kako ja nisam član neke ilegalne orhanizacije i kako ne rasturam letke ili drugi propagandni materijal. Na ovo sam ja rekao da ja imam takvih materijala punu tašmu i ako želi da mu to mogu dati da pročita. Naravno ja te materijale nisam imao, nego sam mu to rekao više iz kaprica kao adekvatan odgovor na ovo njegovo pitanje. Ne mogu da shvatim kako je na osnovu ovakve mojeizjave Musa mogao ozbiljno shvatiti da ja stvarno posjedujem takve ilegalne materijale, kao što to stoji u njegovoj izjavi koju ste mi predočili.

Sa REBIĆ ANTOM studentom prava u Zagrebu, rodom iz Imotskog se poznaje još iz VII.og razreda gimnazije koga smo skupa pohadjali u Imotskom.

Vice Vukojević

U Imostkoj gimnaziji smo se kao kolege zbližili i kroz razgovore sa njim sam ocjenio da je još tada bio nacionalistički orijentisan. Sjećam se da smo nas oba bili mišljenja da je hrvatko pitanje u Jugoslaviji nije riješeno,a uz to da su i sadašnje granice NR Hrvatsk nepraveeno odredjene jer da je u njen sastav trebala ući i Boka Kotor ska.U medjusobnim razgovorima izraživali smo uvjerenje da bi trebalo formirati samostalnu hrvatsku državu i da bi bolje odgovaralo interesima Hrvata.No,to je bilo vrijeme mladelačkog zanosa i naši početni koraci o rasudjivanju u politici uopšte pa su i ovakvi razgovori bili plod toga.

Za vrijeme studija u Zagrebu često sam se družio sa Rebićem. Moram da kažem da je on pesimista i da to namjerno forsira, da je čovjekomrzac i tome slično. Kada smo se povremeno sastajali u Zagrebu u našim nacionalističkim shvatanjima bili su uglavnom istomišljenici. Sjećam se da smo dijelili mišljenje po tome da je nepostrebno bilo uvoditi iternacionalne nazive za mjesece, da je preuranjeno sa uklanjanjem spomenika bana Jelačića u Zagrebu, da je preuranjeno sa uvodjenjem jedinstvenog jugoslovenskog pravopisa i da bi za taj jedinstveni pravopis Hrvati više žrtvovali već Srbi, misleći na to da bi Hrvati žrtvovali ijekavicu, a Srbi samo ćirilicu i tome slično. Njega poznam kao čovjeka koji voli svašto da kaže ali ustvari ne misli tako. Sa njim sam uvijek bio u dobrim odnosima. Dobro poznaje historiju Hrvata i uopšte. Često puta ne kontroliše sam sebe kada daje svoje mišljenje o nekim političkim problemima, pa bi onaj koga ne pozna stekao utisak da se radi o jednom ekstremnijem neprijatelju. Tako naprimjer često ističe kako bi volio da dodje do rata, da se vlast u FNRJ promijeni, iako ustvari on to ne misli, već prosto to izrekne nekontrolišući sam sebe. Istina, on je nacionalista i kad priča s čovjekom to je kod njega izraženo. Inače je buntovan, voli da prijeti, a koliko je to kod njega izraženo vidi se po tome kad kaže da bi ubio svakoga ko mu smeta, da bi ubio i rodjenog brata. Znam da je učestvovao u zagrebačkim demonstracijama zbog čega je i protjeran iz Zagreba.

Saslušanje prekinuto istog dana u 13 časova.

Islednik: Zapisničar: Okrivljeni: Đice Đuhajević

STRANICA br. 127

Odjeljenje UDB-e Mostar
Službenik:Sopta Vice
Izvor: "Anka"
Dana 24/12 - 1959 godine

74.

I z v j e š t a j

VUKOJEVIĆ VICE,student prava,uhapšen dana 23/12 - 1959 godine i nalazi se u Sreskom zatvoru Mostar.

Po dolasku u zatvor izjavio je da on pretpostavlja da je uhapšen zbog toga,što je nepoželjan u sredini u kojoj se nalazi,obzirom da je kažnjen sa mjesec dana zatvora i dvije godine upućivanja u odredjeno mjesto boravka,zbog toga što je učestvovao u majskim demostracijama u Zagrebu. Ubedjenja je da će biti upućen na društveno korisni rad do dvije godine.Ovo poredjuje sa time,što je ĆUTUK DANINKA djak, stara oko 18 godina kažnjena sa sedam godina strogog zatvora, kao član ilegalne nacionalističke organizacije.On ističe da će na saslušanju davati samo kratke odgovore,nastojat će da se ne upušta u šire komentare.Još na kraju rekao je i to da mu izgleda da ga terete da je član neke organizacije,a na postavljeno pitanje,kakve organizacije,on je vješto prešao na drugu temu razgovora.

Kroz duži razgovor sa njime,pretpostavka je da je optužen za teže krivično djelo,jer u sobi stalno šeće,zamišljen,a izjavljuje,pa meni je sasvim svjedno,neka me sude koliko hoće,ravnodušno ću sve primiti.

Op.Službenik:
Sopta Vice

Narodna Republika Bosna i Hercegovina
NARODNI ODBOR SREZA MOSTAR
SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
MOSTAR

75.

STRANICA br. 95

Broj : 01-3196/2
Datum: 25/12 - 1959 godine

Okružno javno tužilaštvo
Broj: Ki 366/59
dne 26/III 1959
Mostar

OKRUŽNOM JAVNOM TUŽIOŠTVU

M o s t a r

PREDMET: Vukojević Vice, otvaranje istrage i naredjivanja istražnog zatvora, se traži.-

Postupajući u smislu člana 143 ZKP stavili smo u pritvor do tri dana Vukojević Vicu, sin Joze i majke Dragice, rodjen 1936 godine u selu Veljaci, NOO Ljubuški, srez Mostar, po zanimanju student, Hrvat, državljanin FNRJ, stalno nastanjen u mjestu rodjenja, zbog postojanja osnovane sumnje da je počinio krivično djelo iz člana 117/II KZ.

Okrivljeni je osnovano sumnjiv da je postao član jedne ilegalne organizacije koja djeluje na terenu Hercegovine i drugih mjesta, a koja ima za cilj borbu protiv postojećeg društvenog uredjenja u našoj zemlji, da je za organizaciju djelovao kroz pronošenjem neprijateljske propagande, usmeno i pismeno, širećи letke neprijateljske sadržine, pronalazio nova lica za organizaciju i na drugi način.

Iz iskaza Sušac Petra, Miličević Ivana vide se radnje koje je Vukojević počinio, a iz letka "Manifest" koga je Vukojević davao drugim na čitanje, takodje proističe njegovo neprijateljsko raspoloženje.

Obzirom da se sve isledne radnje nisu mogle obaviti u vremenu trajanja pritvora do tri dana, molimo, da stavite prijedlog Istražnom sudiji Okružnog suda u Mostaru za otvaranje istrage i naredjivanje istražnog zatvora, jer nisu prestali razlozi zbog kojih je okrivljeni stavljen u pritvor.

PRILOG: Krivični spis.-

NARODNA REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA NARODNI ODBOR SREZA MOSTAR SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE MOSTAR

ZA SEKRETARIJAT:
Džemal Alikalfić

OKRUŽNI SUD U MOSTARU
Istražni sudija
Broj Kis. 52/59
Mostar, 26.XII.195/ godine

76.

STRANICA br. 2

R J E Š E N J E

Po predlogu Okrušnog Javnog tuženstva u Mostaru broj Kti. 356/59 od 26.XII.1959 godine

I OTVARA SE ISTRAGA protiv VUKOJEVIĆ VICE sin Jozo rodjen 1936 godine, studenta iz Veljakaš Ljubuški, koji se nalazi u pritvoru kod SUP-a Mostar od 23.XII.1959 godine, jer postoji osnovana sumnja da je postao član ilegalne teerističke organizacije koja je imala za cilj obaranje postojećeg uredjenja u našoj zemlji, a koja je djelovala i na području Hercegovine, čime je počinio kriv. djelo iz čl. 117/II KZ.

II. ODREDJUJE SE ISTRAŽNI ZATVOR protiv okrivljenog VUKOJEVIĆ VI

III. Na osnovu čl. 16e ZKP vodjenje istrage u ovom predmetu povj vam Organima SUP-a Mostar.

Protiv ovog rješenja okrivljeni ima pravo žalbe vijeću Okružnog suda u Mostaru u roku od 3 dana od dana saopštenja.

O b r a z l o ž e n j e

Okružni javni tužilac u Mostaru predložio je da se nad okrivlj Vukojević Vicem otvori istraga i odredi istražni zatvor.

Predlog je osnovan.

Uvidom u spis utvrdjeno je da postoji osnovana sumnja da je okrivljeni Vukojević Vice počinio kriv. djelo iz čl. 117/II Kz time što je postao član ilegalne tererističke organizacije sa ciljevima koji su navedeni u dispozitivu ovog rješenja. Zbog tega je nad okrivljenim a u smislu čl. 156 ZKP otvorena istraga kao obligaciona.

Nad okrivljenim je istovremeno odredjen i istražni zatvor a na osnovu čl. 19e/II Kz ZKP jer postoji osnovana bojazan da bi ukoliko bi se nalazio na slobodi mogao produžiti sa vršenjem kriv. djela ili pak obzirom na težinu djela pobjeći.

Istražni sudija

Prljeta Ljube

Prednje rješenje mi je saopšteno dana 26.XII.1959 te izjavljujem da se protiv rješenja žaliti žaliti.

Okrivljeni:
Vice Vukojević

Rješenje saopštio:

77.

OKRUŽNO JAVNO TUŽIOŠTVO
Krivičmo odjelenje
Kti.Broj: 356/59
Mostar, dne 26.XII.1959 god.

ISTRAŽNOM SUDIJI OKRUŽNOG SUDA
M O S T A R

Dostavljam spis VUKOJEVIĆ VICE, sin Joze, te na os vu čl. 157 ZKP predležem, da se nad okrivljenim u smislu čl. 15 istog Zakonika otvori istraga zbog krivičnog djela iz čl. 117/1 KZ.

Iz spisa je vidljivo, da je okrivljeni postao član ilegalne terorističke organizacije, koja je djelovala na područ Hercegovine, a koja je imala za cilj obaranje postojećeg društ nog uredjenja u našoj zemlji.

Okrivljeni je stavljen u pritvor dana 23.XII.1959 godine zbog bojazni, da bi boravkom na slobodi ponovio krivično djelo te pobjegao u nepoznatom pravcu, kao ovi razlozi nisu preostali, to predlažem, da se nad okrivljenim odredi istražni zatvor u smislu čl. 190/II ZKP, a zbog razloga iz čl. 182/II tač. 1 i 3 istog Zakonika.

Po okončanju istrage spis nam dostavite na dalju odluku.

OKRUŽNI JAVNI TUŽILAC:-a
/Babić Mato/

78.

STRANICA br. 94

ODJELJENJE UDB MOSTAR
Izvor: "Mile"

Datum: 26/12-1959 god.

PREDMET: Vukojević Vice, komentar u zatvoru.-

Kaže da je iz Zagreba protjeran zbog učešća u demonstracijama te da je kažnjen jednu mjesec dana zatvora po ZOP, a da je interniran iz Zagreba po prijedlogu UDB-e Mostar kao nepoželjan elemenat u sredini studenata. Kako navodi za ovo su mu najviše spakovali "bekijaši", clanovi SKJ, neki Artuković, Musa i Petrović. Po dolasku iz Zagreba kaže da se morao tri puta sedmicno javljati i Stanicu narodne milicije i da ga je UDB-a citavo vrijeme pratila.

U vezi sadašnje istrage protiv njega, te zasto je unapšen poduvaći tr mogućnosti-pretpostavke. Po prvoj uhapsen je zbog toga da mu se onemogući davanje ispita na fakultetu, po drugoj je uhapšen veći broj njegovih kolega u Zagrebu pa da su oni dali podatke o njemu i po trećoj da ga se želi uputiti na Goli Otok kao politicki nepoželjnog elementa.

Kaže da za organizaciju ne zna ništa, te u vezi toga da neće ništa pr znavati, pa ističe, da svi iskazi mogu biti namješteni, fiktivni i da je za njega dokaz samo suočenje sa čovjekom, ali ako i do toga dodje da će na sudu svi ti iskazi pasti. Ovo dalje ne obrazlaže na koji način misli da ti iskazi na sudu padnu.

Islednika ga pita za neki materijal i organizaciju, pa kaže da o tome neće ništa reći i da će na sva pitanja davati kratke odgovore i odlučio je da sa islednicima se ne upušta u šire polemike, jer se plaši da ne padne u kontradikciju. Rekao mi je da je čuo za neku organizaciju u Imotskom, te da je neka djevojka Čutuk kažnjena 7 godina zatvora iako je mladja ispod 18 godina. Ništa detaljnije ne govori o toj organizaciji.

Markotić Vlatko je trebao ići u Zagreb da daje neke ispite, a iz Zagreba se trebao Vukojeviću javiti, pa pošto se nije javio, smatra, da je Vlatko uhapšen, ali da se on njega ništa ne plaši, jer je Vlatko tvrd i ima veliko povjerenje jedan u drugog.

U Zagrebu je bio formiran neki klub studenata, pa se plaši da clanovi SKJ koji su u tom klubu ne daju nesto protiv njega, jer se on sa njima ne može, a ovi u Mostaru znaju da sam ja bio izabran u taj klub pa kako mi je i otac bio veliki macekovac, zbog toga sam im na oku.

Hrvati su imali vrlo tešku istoriju. Najtežu istoriju na svijetu su imali Poljaci, a odmah poslije njih Hrvati. Kaže da je Pavelić 1941 godine došao sa svojom vojnom silom na gotovo, a da je Macek sa svojom zaštitom više učinio za Hrvatsku, pa je zbog toga Maček trebao da bude sa Šutejom, Smoljanom i još nekim drugim u vladi, a Pavelić samo vojnik. Kaže da je uvijek Hrvatski narod volio vise Maceka nego Pavelića, da je to Pavelić znao pa je zbog toga Maceka internirao i dao mu ustaše da ga čuvaju, kako ne bi imao veze sa narodom. Govori dalje o pravopisu, pa je navodio neke rijeci čisto hrvatskog narijecja, pa kaze da se srpske rijeci ne trebaju upotrebljavati u govoru

Hrvata.

Kaže da mu u rješenju o pritvoru stoji da će pobjeći, pa dodaje: "E moj kolega domovina se lako ne ostavlja". Cinkarosi UDBe u Zagrebu su neki Musa, Petrović i Artuković, svi studenti u Zagrebu. Interesuju se kakav je život u KPD foča, da li ima biblioteka i može li se dobiti knjiga na citanje. Za Matu Markotića kaže da bi se on trebao kloniti komunizma, šta će mu Rusija kad od nje nema koristi.

Ljut je na Granića, psuje ga, pa kaže iako mu je komšija da ga mrzi. Upoznat je prilično dobro da pravima okrivljenog u zatvoru, pa kaže da mu se ne da ni ono što mu pripada.

Izvještaj primio:
Nazif Turković

Vice Vukojević sin Jove 80. STRANICA br. 101
Veljaci NDO Ljubuški
Predmet: Žalba protiv
rješenja Istražnog suca
Okružnog Suda u Mostaru
Broj: 52/59. od 2.6.XII.1959 god.

Vijeću Okružnog Suda u
Mostaru

Duboko pogođen, a ujedno i
uvrijeđen odlukom Istražnog
suca i drugih nadležnih organa,
prisiljen sam reagirati jedinim
mogućim putem t.j. putem ove žalbe.
Naime u rješenju Istražnog suca
se navodi da postoji osnovana
sumnja da je portar član ilegalne
terorističke organizacije koja je
imala za cilj obaranje postojećeg
uređenja u našoj zemlji, a koja je djel
ovala i na području Hercegovine,
čime je počinio kriv. djelo iz čl. 117/II K.
Za gore navedeni dio rješenja

102 -80a-

~~Ne~~ bih imao drugog komentara
već energično demantiram i tvrdim
da je čitava optužba oprečna istini.

Mislim i logički bi bilo da se
navede bilo koji od dokaza ako oni
zaista postoje pa makar bili i
pseudodokazi. Znači da svako rješenje
mora imati corpus delicti koji služi
kao osnova optužnici.

Svakome upada u oči da je
spomenuto rješenje tako reći prazno,
odiše suhoparnošću i ne odgovara
načelu materijalne istine pa se
nadam i čvrsto vjerujem da će
Vaslov postupiti po zakonu i
ukinuti ovo, na brzu ruku donešeno,
rješenje.

Otvorena istraga, u ovo zimsko
vrijeme, može nanijeti kojekakve posljedice
mome životu i zdravlju, a
također dovodi u pitanje moju
egzistenciju napće.

Uz povoljno rješenje moje žalbe
unaprijed zahvaljujem.

Drugarski pozdrav!

Vice Vukojević

u Mostaru, 28. prosinca 1959.

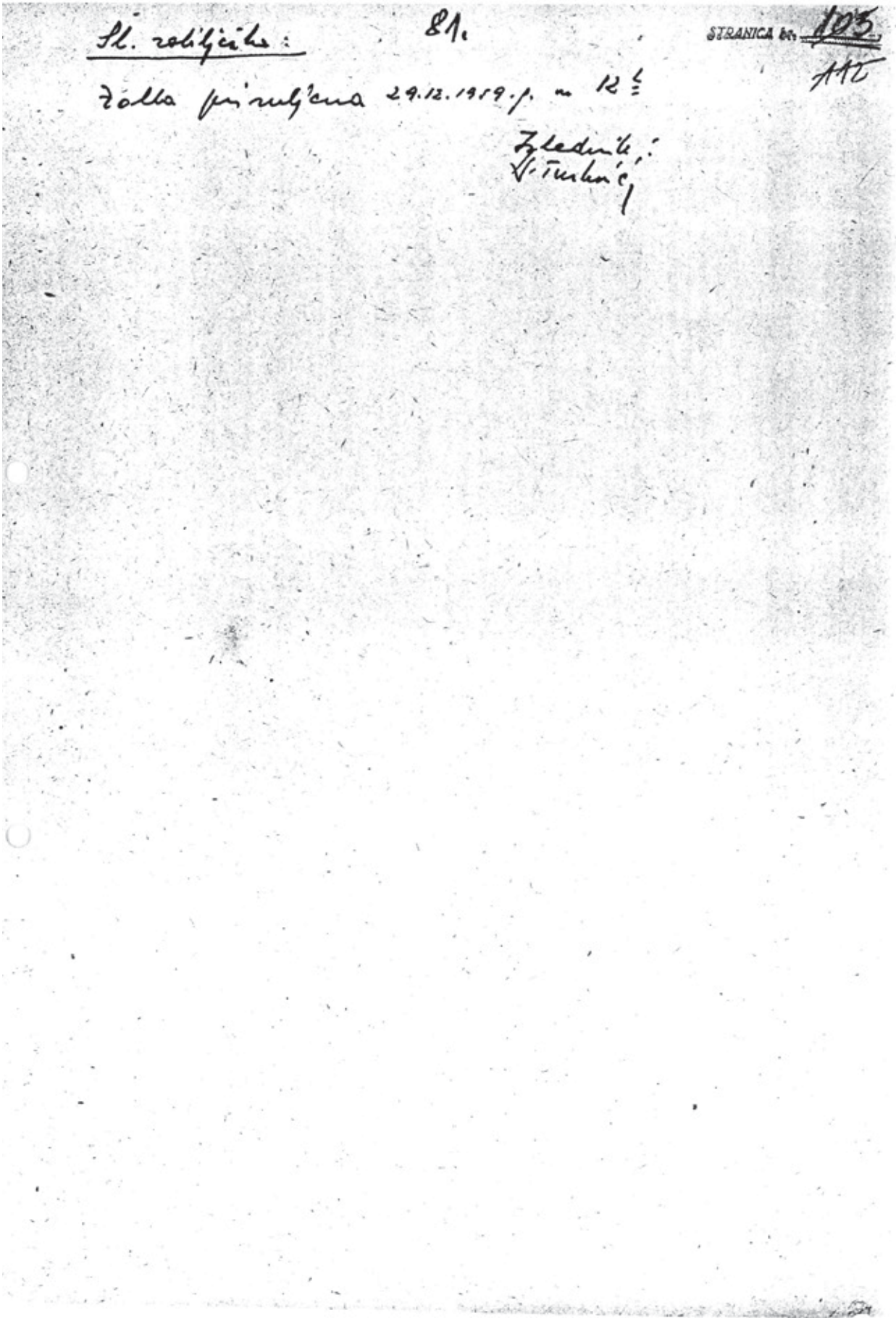

Sl. zabilješka: 81.

STRANICA br. 103

112

Žalba primljena 29.12.1959. g. u 12 h

Zaledvik:
V. Turkić

82.

STRANICA br. 1004

Odjeljenje UDB-e Mostar
Službenik: Sopta Vice
Izvor: "Mile"
Dana 28/12 - 1959 godine

I z v j e š t a j

VUKOJEVIĆ VICE, student prava, uhapšen dana 23/12 - 1959 godine, sad se nalazi u Sreskom zatvoru Mostar.

Po povratku sa saslušanja Vice izjavljuje, da nikada neće islednicima priznati da je član nacionalističke organizacije, nego će priznati da je nacionalista, hrvat, katulik, pa ako im to bude dosta bit će sve uredu. Isledni organi nemaju matrijalni dokaza za mene. Oni su mene osumljučili, a to se vidi i iz rješenje o otvaranju istrage, a da oni imaju dokaze, to bi u rješenje Okružnog suda glasilo.

U vezi hapšenje MARKOTIĆ VLATKA, on izjavljuje da se on u njega pouzdano nada da neće ništa priznati. U njega je siguran kao i u sam sebe. Ispoljava bojaz, ukoliko budu pohapšeni studenti iz Veljaka koji se nalaze u Zagrebu, kao na pr. Pavlak Ante, Bradvica Janko, Hrstić Jozo i dr. Kroz istagu nad njima, može biti razni izjava protivu mene. Za mene su vjerovatno dali izjave srudenti iz Klobuka - članovi SKJ.

Prije hapšena kaže da je dobio pismo od svojih kolega iz Zagreba. U pismu ima svega i svačega protivu ove vlasti, a pismo je pisano u alegoriji. Sve riječi on zna šta znače, kao i skratice u istome. Islednicima neće ništa reći, nego će im reći neka im to objasne oni studenti koji su to pisali.

U vezi svog slučaja - hapšena, on kaže: ja se moram svojoj domovini odužiti, pa to bilo sad ili kasnije. Znao sam ja i Markotić Vlatko da ćemo biti uhapšeni. Na postavljeno pitanje, zašto se nije sklonio, on kaže, treba biti junak i ne napuštati svoju domovinu. Sve što smo radili radili smo oprezno. Neće kod nas pronaći spiskove članova organizacije i članarine, kao što su to uspjeli pronaći kod članova organizacije "TIHO" u Imatskom. Sve što god isledni organi imaju za mene to za sud nije nikakav dokazni matrijal. Oni me mogu držati u zatvoru devet mjeseci i onda me uputiti na Goli Otok, jer sam nepoželjan u sredini u kojoj se nalazim. Kad vidi šta sve isledni organi imaju za njega i koje ga izjave terete, onda će davati izjave kakve on zna - kratke odgovore na saslušanju. Islednici mi mogu pokazivati izjave ovih i onih lica, ali ću tražiti samo suočenje sa tim licima koja me terete da sam član organizacije "TIHO". Kad bude zapisnik potpisivao, nastojat će da ne ostavi otisak prsta, jer to islednici mogu zloupotrebiti na moju štetu.

U vezi UDBIN-i šijuna on kaže, da je ovog puta uočio neka da sa UDB-om rade, kao na pr. Mišetić Berto i Vlado - zemljoradnici iz Grabovnika, Markotić Pavo "Cvijana", Mišetić Ivan "Ika i dr. Ovi špijuni od UDB-e dobivaju po 3ooo dinara mjesečno, a kad dadnu podatke, onda ima i premija. To su beskičmenjaci u našem mjestu.

Kroz duži razgovor u zatvoru, sad u zadnje vrijeme počeo je neprijateljski da istupa protivu naši rukovodilaca. Dana 27/12 - 1959 godine, pored ostalog kaže da se žena druga TITA - Jovanka Broz je... sa Žeželjom, a Stanbolić je... sve ostale žene u CK. SKJ. Svi se oni u vladi je... kao svinje. Postoji izmedju njih često puta svadja. To je za nas dobro. Bila je svadja u vezi Djilasova slučaja. On je jedini bio koji je nešto znao i imao škole, oni su ga osudili. Koča Popović isto ima nešto škole, a drugi kao Tito, Pucar, to su teški primitivci - seljaci, radnici, koji nemaju najosnovnijeg znanja koje je čovjeku potrebno. Sve su to ljudi sa osnovnom školom, pa zamisli da nam oni rukovode i kroje sudbinu.

Posebno ga interesuje da li je uhapšen HORVATIĆ student iz Varoždina, koji je sa njime u dobrim prijateljskim odnosima. Za ovog studenta kaže da je to pravi hrvat - katulik čiji je otac za vrijeme okupacije bio ustaški bojnik.

Na pitanje da li on sumnja u ove svoje kolega da od njih nebi koji šta priznao. Ja mislim da neće ništa priznati. Meni oni ništa ne mogu dokazati, pa da me sud za ta djela sudi.

Bilo je riječi o svituaciji prilikom oslobodjenja naše zemlje pa na ovamo. U vezi sa tim on kaže, e, svi mi dobro znamo koliko je ljudi izgubilo svoje živote od 1945 godine pa do danas, a naročito u Sloveniji. To pravi hrvati trebaju dobro zapamtiti, jer sve je prolazno, a žrtve ljudi ne treba nikad zaboraviti.

Op. Službenik:
Sopta Vice

84.

STRANICA br.

OKRUŽNI SUD U MOSTARU
Broj:Kv- 84/59
Mostar,29.XII.1959 god.

Okružni sud u Mostaru u vijeću sastavljenom od sudija Kaštelan Mirka,kao pretsjednika vijeća,Milavić Ahmeda i Hadžihasanovi Šefika,kao članova vijeća,uz sudjelovanje Duranović Kimete,kao zapisničara,- u krivičnom predmetu protiv VUKOJEVIĆ IVICE,zbog kriv.djela iz čl.117/II KZ,povodom žalbe okrivljenog na rješenje o otvaranju istrage i odredjivanju istražnog zatvora od strane istražnog sudije ovoga suda,broj Kio-52/59,na svojoj sjednici od 29.XII.1959 godine, donio je slijedeće:

R E Š E NJ E

Odbija se žalba okrivljenog kao neosnovana.

O b r a z l o ž e nj e

Svojim rješenjem broj Kio-52/59 od 26.XII.1959 godine istražni sudija ovoga suda,otvorio je istragu protiv Vukojević Ivice sina Joze,studenta iz Veljaka i odredio istražni zatvor zbog kriv. djela iz čl.117/II KZ iz razloga toga,što postoji osnovana bojazna da bi mogao pobjeći ako bi se nalazio na slobodi,jer da je osnovano osumnjičen zbog kriv.djela iz čl.117/II KZ,odnosno,da je postao član ilegalne terorističke organizacije,koja je imala za cilj obaranje postojećeg uredjenja u našoj zemlji,a koja je djelovala i na područj Hercegovine.

Okrivljeni Vukojević uložio je žalbu u zakonskom roku kako na otvaranje istrage,tako i na odredjivanje istražnog zatvora,u kojoj ističe,da nema nikakvih dokaza da je on član imenovane terobističke organizacije,a pored toga da bi zadržavanjem u zatvoru škodilo njegovom zdravstvenom stanju.

Žalba nije osnovana.

Razmatrajući navode u žalbi u odnosu na cijeli spis, kao i rješenje istražnog sudije,na osnovu kojeg je otvorena istraga odredjen istražni zatvor,Vijeće ovoga suda nije našlo da su razlozi u žalbi osnovani,već naprotiv,da su razlozi na osnovu kojih je otvorena istraga i odredjen istražni zatvor,sasvim osnovani za okrivljenog,koji se sumnjiči zbog kriv.djela iz čl.117/II KZ,tj.da i on pripada imenovanoj terorističkoj organizaciji.

Na osnovu ovoga,a u smislu čl.190/V ZKP-a,ovo vijeće je rješilo kao u izreci.

Zapisničar,
/Duranović Kimeta/

Pretsjednik vijeća,
/Kaštelan Mirko/

85.

STRANICA br. 109

Odjeljenje UDB-e Mostar
Službenik: Sopta Vice
Izvor: "Mile"
Dana 29/12 - 1959 godine

I z v j e š t a j

VUKOJEVIĆ VICE, student prava, uhapšen dana 23/12 - 1959 godine, sad se nalazi u Sreskom zatvoru Mostar.

Povratkom Vice sa saslušanja, pored ostalog izjavljuje, da mu je islednik predočio saslušanje ŠUŠCA PETRA, studenta iz Zagreba, te u vezi njegove izjave on kaže da se boji njegova iskaza islednim organima, ali šta god dao islednim organima, to on ne smije reći na sudu, jer on dobro zna šta ga čeka. Više puta je napomenuo, pa je li moguće da je Šušac takav čovjek?

U vezi svog hapšenja, on pretpostavlja da je dobijen komprimitujući matrijal za njega prilikom hapšenja članova organizacije u Zagrebu, a koji su rodom iz okolice Širkog Brijega. Možda su našli kod njih spisak članova organizacije. Oni su mene mogli upisati bez mog znanja, ali ja nisam dao nikakve saglasnosti. Ovaj matrijal nije matrijalni dokaz za sud, a može islednicima poslužiti da se ja teretim da sam i ja član organizacije. Mene su službenici UDB-e iz Mostara uhapsili zbog toga da se i oni pohvale da su nešto radili. Oni ništa ne znaju za mene konkretno, nego mi postavljaju glupa pitanja.

Što se tiče odnosa isledni organa prema njemu, on kaže da se još uvjek nadmudruju. On kaže da je... majku Ivanu Graniću, on mu je uzrok svega. Ukoliko bi me Ivan slučajno počeo udarati, njegova bi glava zato poletila. Ja bi to morao osvetiti. Svom sadašnjem isledniku ne zna ime, ali za njega kaže da je to jedan jadnostavan čovjek koji nema iskustva, a niti škole. Podcenjuje sve islednike koji su sa njime do sad razgovarali, nazivajući ih neznalicama, glupim službenicima i sl.

Još kaže i to da mu je, islednik objašnjavao zašto je on uhapšen, uporedjujući njega sa mašinim, govoreći da je on jedan mali šaraf od velike mašine. On se smijeći kaže, da, ja sam jedan mali šaraf. Ovo nekako ironično izjavljuje, tako da dobijam dojam da je on istaknutija ličnost za ovo zašto se tereti.

Više puta je napominjao svog profesora kriminalistike, koji mu je pričao ulogu optuženog i islednika, te ako optuženi daje kratke odgovore na saslušanju, taj najbolje prodje. On namjerava takav odgovor davati na saslušanju.

Op. Službenik:
Sopta Vice
Sopta Vice

85-1 Arhiv Zbirke ABB, II, 85

ODJELJENJE UDB MOSTAR
Izvor: "Mile"

Datum: 30/12-1959 god.

Ispričao sam mu šta me je islednik pitao. Nakon toga rekao mi je da je i on bio na saslušanju, da su mu predočavana pisma koja je dobivao iz Zagreba. Smatra da su sva pisma cenzurisana, ali da on za to ne može odgovarati, nego samo oni koji su mu pisali, a to su po njegovim riječima, Bradvica, Pavlak, Kolak Jure i drugi. Kaže, da smatra da su ovi u Zagrebu pohapšeni, da se iza njegova i Markotića hapšenja krije nepto veliko, te da se on najviše boji Pavlaka, Kolaka i Ćutuk Vinke.

Nekada mu je Granić rekao da su otkrivene ilegalne organizacije u Širokom Brijegu i Posušju, a on veli da Granić ne zna da organizacija "TIHO" postoji u Metkoviću, Imotsko, Sarajevu, Zagrebu i Varaždinu, te da su u toj organizaciji isključivo studenti i srednjoškolci. Na moje pitanje da li Granić zna za te organizacije,on kaže: "Jok, on ne zna za to, to ja tebi kažem, a ja im to nikada neću reći. Granić zna da je postajala organizacija u Širokom Brijegu, ali ne zna da je sjedište te organizacije u Zagrebu, ali ja to znam, UDB-a misli da smo mi veljačani, nas 7-8 u organizaciji, ali nismo iako ja znam za te organizacije. Kaže da su on i Markotić bili jednom prilikom u Imotskom kada je bilo sudjenje nekim pripadnicima organizacije "TIHO" i da se za to saznalo, pa dakle islednik vjeruje da smo i mi imali neke veze sa tom organizacijom. Rekao mi je da su članovi ove organizacije u Imotskom bili svi malodobni i da su samo istjerani iz škole, ali ne i sudjeni.

Na saslušanju ste ga pitali za neki letak pa kaže: "Ja sam znao za to, a oni to ne moraju znati, to je bilo ustvari prije 3-4 godine".

Za Mišetić Kažimira kaže da je dobar, bolji od ostalih studenata iz Grabovnika, šta će nama habzburkovci na vlastima, mi bi mogli za kralja postaviti potomke bana Jelačića, Zrinskog i drugi.

Za Boras Milu, asistenta pravbog fakulteta u Zagrebu, rodom iz Vitine kaže da je jako obrazovan, da pomaže Hercegovcima u vezi polaganja ispita, da je dobar sa rektorom pravnog fakulteta Dr. Horvatom i da ga taj protežira, da ima kola "Mercedes", da je bio godinu dana u Francuskoj i da prima velike honorare.

Misli da UDB-a o njemu mnogo zna, ali ipak stiče se utisak da se mnogo ne plaši ili se bar takav pravi predamnom. Priča da je bio prisutan sudjenju grupi studenata pripadnika nekoj organizaciji u Zagrebu i da je neki Ostojić iz Medjugorja dobeden kao svjedok na pretres.

Mnogo se interesuje za režim u KPD i po svemu izgleda da se nada da će biti sudjen.

Izvještaj primio:
Gojko Grahovac

DOSIJE br. _____
Red. br. popisa spisa 156-213 86. STRANICA br. 44

ODJELJENJE UDB MOSTAR
Izvor: "Mile"

Datum: 4/1 - 1960 godine

PREDMET: Vukojević Vice
komentar u zatvoru

Po dolasku sa saslušanja kaže da su ga danas saslušavala trojica islednika. Granić je sa njim razgovarao savjetodavno, a druga dva uz nešto oštriji ton. Kaže da ga Sušac Petar tereti i da mu je islednik pokazivao izjavu Sušca koju je dao 29/9 u UDB-i, pa je zato ljut na njega, psuje ga što mu nije kazao da je rekao UDB-i neke stvari, jer je sa Sušcom od tada bio nekoliko puta, a osim toga, kaže Vice, znao bi kako bi se i ja postavio kroz istragu, a onako sad me mogu uhvatiti da kažem nešto više od Sušca pa će nas obadvojicu ukebati.

Rekao mi je da mu je Sušac dao letak i da ga je on čitao. Neobjašnjava ništa šire o tom letku već jedino to da je Sušac davao taj letak Veljačanima: Bradvici, Bebeku, Pavlaku, dvojici Šimića, nekom sa Humca, Rebiću iz Imotskog, Šimunoviću, Hrstiću, Barbiru, Mišetić Kažimiru i Berti, Hrstić Mirku i Jozi, Vučiću iz Proboja i još nekim. Nisam mogao upamtiti sva imena, a on mi ih je nabrojao 18. Kaže da je Ferdo Mišetić reakcija i to on javno ističe, a Hrstić Mirka žali da ne ode u zatvor, da ima TBC pa će od bojazni po život u zatvoru sve odmah izbrbljati. Za Mišetić Kažimira kaže da je nacionalista, da je naivan, a ako upadne u zatvor on će da ne bi izgubio fakultet sve reći.

Ja, Markotić Vlatko i Hrstić Mirko smo asovi, a ostali nisu toliko važni kao mi. Za ovaj letak mi mogu dati godinu dana zatvora, a što se tiče ostale kazne o tome će odlučiti Komitet SKJ, a sud će samo formalno sprovesti svoju stvar.

Ponovno ističe da o organizaciji ne zna ništa, da su svi oni u Zagrebu razgovarali o do sada otkrivenim organizacijama, ali o nekoj novoj koja nije otkrivena ni govora. Za letak i ostalu moju djelatnost ne mogu me suditi u Mostaru, već u Zagrebu jer je tamo djelo izvršeno, a ako me prebace u Zagreb biće mi lakše imam tamo poznate advokate, a i u zatvoru je tamo bolje biti, jer nisu sve Srbi kao ovdje u Mostaru.

Nekoliko puta spominje nekog svog profesora Brauna ili Bruna, tako nešto, koji ga je savjetovao da ako upane u zatvor, da se sa islednicima ne upušta u polemiku, da daje kratke odgovore, jer ga mogu navesti na kontradikciju.

Kaže da će priznati o letku i ostalim razgovorima sa Sušcom samo onda kada vidi šta je Sušac rekao, ali ništa više. Najviše se plaši Sušca i Kažimura Mišetića, a on Markotić i Vučić kaže da je jedna duša, a tri tijela i da ni jedan od njih neće reći ništa. Kaže da su mu danas islednici predočavali neke stvari, kaže da su mu pogadjali neke momente za koje može biti kriv, a zatim dodaje da je on Hrvat i da se bori za hrvatska prava, j.... im majku komunističku, oni mogu meni napakovati.

Priznaje da su u Zagrebu održavali odvojene sastanke od komunista u vezi formiranja kluba, a kad su komunisti vidili da su pobjedjeni, skočili su na noge da izbore poništе, a mi smo im se onda samo smijali. Nada se da će otići u samicu, kako su mu to islednici zaprijeti-

li, ali tvrdi da će ostati čvrst, da ga ni to neće pokolebati.

U vezi organizacije kaže da ona ne postoji, ali da se UDB-a može pobrinuti da sve njih iz Zagreba prikaže sudu kao članovi organizacije i u tome može uspjeti sve do sudjenja, ali kada se dodje na sudjenje, ističe da će on to sve srušiti.

Izvještaj primio:
Nazif Tunković

88.

STRANICA br. ~~127~~ ~~128~~

4/1 -1960
Mostaru

Sreskog zatvora
10

Sopta Vice
Kovačević Vida

Miličević Ivan

Miličević Ivan
Radišićima
1925
Radišići
53
nije

Križana
Radišićima
službenik

./.

Jednog dana moglo je to biti koncem jula ili početkom avgusta 1959 godine došao je kod mene kući Hrtić Jozo, student u Zagrebu i od mene tražio biciklo da ode u Hrašljane kod Joške Bandura, koji studira medicinu u Zagrebu. Moje biciklo je bilo nesipravno i Hrtiću sam rekao da mu ga ne mogu dati. Ovom prilikom Hrtić je kod mene ostao 2-3 sata i za to vrijeme smo razgovarali u sobi gdje ja spavam. Postavio sam mu pitanje da li on išta pobliže zna o demonstracijama studenata u Zagrebu, o cilju demonstracija i da li je to uskvari bila u pitanju samo hrana. Hrtić mi je na to rekao da se on prije nekoliko dana vidio sa Bradvica Jankom, studentom iz Veljaka i da mu je on detaljnije pričao o ovom slučaju. Kako mi je Hrstić rekao, Bradvica je njemu ispričao da u Zagrebu medju studentima postoji ilegalna nacionalistička organizacija koja je pripremila demonstracija, ali ne zbog hrane nego da je cilj ovih demonstracija bio da se putem istih prikaže u inostranstvu kako medju hrvatskim narodom postoji nezadovoljstvo sa poretkom u zemlji, da se prikaže otpor vlasti od strane studenata i hrvatske inteligencije i nacionalno vrenje Hrvata u zemlji. Hrstić mi je dalje rekao da su Bradvica Janko i Vukojević Vice, studenti u Zagrebu bili glavni organiza-

Ivan Miličević

tori demonstracija i da su Bradvica i Vukojević članovi ilegalne nacionalističke organizacije. Hrtić mi je rekao da mu je Bradvica ispričao da je on kažnjen zbog ispada u demonstracijama na dvije godine otstranjenja sa fakulteta i protjerivanja iz Zagreba, ali da mu je Bradvica rekao da to za njega ne pretstavlja ništa nego mu služi kao reputacija dobrog nacionaliste za u buduće. Hrtić mi nije rekao kako se zove ova ilegalna nacionalistička organizacija u kojoj su Bradvica i Vukojević, a niti mi je pak pričao o daljnjim ciljevima ove organizacije.

Pred njegov odlazak na studije Hrstić se meni i Blažu Lavriću žalio da ne može dobiti stipendiju, pa sam mu ja tom prilikom rekao: "Odakle će ti dati stipendiju kad se družiš sa svakim djavlima" misleći pri tome na studente koji su učestvovali u demonstracijama. Blaž Lavrić mu je također preporučivao da se ne druži sa tim studentima. Hrstić je na ove naše primjedbe šutio.

U vezi predmeta saslušanja nemam više ništa reći, a sve što sam rekao tačno je, našto dajem svoj potpis.

Islednik: Zapisničar: Svjedok:

90.

STRANICA br. [illegible]

4/1 - 1960

Mostaru

Sreskog zatvora

9

Sopta Vice

Kovačević Vida

Milicević Ivan

Milicević Ivan

1925 Radišićima

Radišićima 53

nije

Križana

Ljubuškom

službenik

./.

Hrstića Jozu, sina Ivanova iz sela Radišića, NOO Ljubuški, poznajem od konca 1955 godine, jer sam toga vremena pošao u večernju gimnaziju u Ljubuškom, a Jozo je u to vrijeme pohadjao peti razred gimnazije u istom mjestu. Od tada smo se pobliže upoznali pa mi je Hrstić pomogao u savladživanju gradiva iz matematike, srpsko-hrvatskog i francuskog jezika. Kroz sve ovo postali smo intimni prijatelji i skoro svake sedmice bar po jedan put ja i Hrstić smo se u vremenu od konca 1955 godine do njegovog odilaska na studije početkom oktobra o.g. sastajali. Obično je Hrstić dolazio kod mene kući, a ponekad sam i ja išao. Hrstić je osim toga navraćao jedno 5-6 puta u moju kancelariju u Voćno-loznom rasadniku u Ljubuškom, više puta smo išli zajedno u kino, u mjesni hotel kao i na izlete u Kravicu, Vitinu, Klobuk, Finaljinu i druga mjesta.

Još od prvih mojih susreta sa Hrstićem ocijenio sam iz razgovora sa njime da je on nacionalisticki raspoložen i da se ne slaže sa današnjim društvenim uredjenjem u FNRJ. Ja sam više puta sa Hrstićem razgovarao o položaju Hrvata u Jugoslaviji, o pravopisu koji se upotrebljava u na-

Ivan Milićević

šim krajevima i o drugim pitanjima koja se odnose na sadašnji društvenim poredak u našoj zemlji, ali se sada ne mogu sjetiti datuma tih razgovora jer tome nisam pridavao važnosti. Ja i Hrstić smo često puta odilazili zajedno iz Ljubuškog kući i znam da smo usput većinom vodili ovakve razgovore. Koliko se sjećam, negdje u osmom mjesecu 1958 godine ja i Hrstić smo sjedili jednog dana poslije podne u hotelskoj bašti u Ljubuškom, a zatim smo pošli zajednički našim kućama u selo Radišiće. Tom prilikom u razgovoru o položaju Hrvata u našoj zemlji Hrstić mi je rekao da su Hrvati u potpicenjom položaju u odnosu na druge nacije, da je u hrvatskim krajevima u upotrebi Belićev pravopis i uz to da se u najčistije hrvatske krajeve kao što je hrvatsko primorje infiltriraju Srbi i dovode na razne položaje, da se Srbi i pripadnici drugi nacija naseljavaju u hrvatske krajeve, a to sve zbog toga što je cilj sadašnje vlasti da hrvatska nacija izgubi svoje obilježje i zato da je hrvatski narod izložen postepenoj sbrizaciji. Naveo mi je primjer svojeg odlaska na iskurziju te godine u Beograd, Zagreb, Ljubljanu i Rijeku i kaže da se i po drugim pitanjima može zapaziti politika denacionalizacije hrvatske nacije, istakavši da je u Beogradu zapazio ogromnu izgradnju raznih objekata i nagli razvoj toga grada, što važi i za Ljubljanu, a u Zagrebu i uopšte u Hrvatskoj se davaju vrlo mala sredstva za investicije. Hrstić mi je ovdje rekao da je očigledno da hrvatski narod nema nikakve ~~pre~~ perspektive za svoj prosperitet pod sadašnjom vlašću u Jugoslaviji i da je potrebno da se hrvatski narod organizovano bori za svoju slobodu, o čuvanju nacionalnog obilježja i svoj prosperitet. On smatra da nema drugog izlaza za hrvatski narod. Ja sam se djelimično slagao sa izlaganjem Hrstića, s tim što sam mu reko da zbilja nema smisla upotrebljavati Belićev pravopis u hrvatskim krajevima, da su naši krajevi, konkretno Zapadna Hercegovina, privredno zaostala i da ljudi teško žive, a u vezi potrebe borbe hrvatskog naroda, o kojoj je Hrstić govorio ja sam rekao da ne postoji nikakva mogućnost za organizovanu borbu za svrgavanje postojećeg poretka u našoj zemlji i za izmjenu položaja Hrvata, jer da je Jugoslavija već stabilizirana država, da je članica organizacije Ujedinjenih nacija i dosta priznata u medjunarodnim odnosima, kao i to da bi se takve promjene mogle ~~ostaviti~~ ostvariti u jednom ratu svjetskih razmjera zašto danas postoje mali izgledi, jer da su snage u svijetu danas dosta uravnotežene. Na to mi je Hrstić rekao da je tacno da su mali izgledi za jedan svjetki sukob, ali da je ipak moguće izboriti neku promjenu položaja Hrvata u Jugoslaviji i da na tome radi hrvatska inteligencija, naglašivši posebno da na tome rade studenti. Za Zagreb kaže da je on svakako izgubio obilježžje jugoslovenskog rada i da Zagreb po svemu lici na jedan zapadno-evropski grad.

Ovakvih razgovora sa Hrstićom sam ja vodio više idući sa njim usput kući, ali sam intimno u sebi mislio da bi bili uzaludni svi pokušaji ma kakve borbe protiv postojeće vlasti u našoj zemlji i zato sam više iz pristojnosti prema Hrstiću i iz osjećaja prijateljstva prema njemu slušao ovakve njegove priče pa ponekad mu i odobravao njegova izlaganja. Hrstić je inače uporan po prirodi i nastojao je da me uvjeri u ono što on kaže, pa ja nisam htjeo, a niti sam imao intelektualne snage da se suprotstavim njegovim postavkama. Otuda ja i nisam pridavao neku ozbiljniju važnost njegovim pričama pa se zbog toga i ne mogu sjetiti tacno datuma kada smo mi sve vodili ovakve razgovore, samo znam da je ovakav razgovor bio više puta i to uglavnom cesto puta bila tema razgovora izmedju mene i Hrstića. Hrstić je jako religiozan i znam da se on često druži sa fratrima na Humcu i sa fra Zdenkom iz Veljaka. Nekoliko puta u razgovoru hvalio mi je katolicke sveštenike, znajući da ja njih mrzim, govorio mi je da su oni dobri nacionalisti ne spominjući mi imena ni jednog svećenika.

Ivan Milićević

Jednog dana, moglo je to biti koncem jula ili početkom avgusta mjeseca 1959 godine došao je kod mene kući Hrstić Jozo i zatražio od mene biciklo da ode u Rašljane kod Joške Bandura, koji studira medicinu u Zagrebu. Moje biciklo je bilo pokvareno i Hrstiću sam rekao da mu ga zbog toga ne mogu dati. Tom prilikom Hrstić je kod mene ostao 2-3 sata i za to vrijeme razgovarali smo u sobi gdje ja spavam. Postavio sam mu pitanje da li on išta pobliže zna o demonstracijama studenata u Zagrebu, o cilju demonstracije i da li je tu u stvari bila u pitanju samo hrana. Hrstić mi je na to rekao da se on prije nekoliko dana vidio sa BRADVICA JANKOM, studentom iz Veljaka i da mu je on detaljnije pričao o ovom slučaju. Kako mi je Hrstić rekao, Bradvica je njemu ispričao da u Zagrebu medju studentima postoji ilegalna nacionalistička organizacija koja je pripremala demonstracije, ali ne zbog hrane nego, da je cilj ovih demonstracija bio da se putem istih prikaže u inostranstvu kako medju hrvatskim narodom postoji nezadovoljstvo sa poretkom u zemlji, da se prikaže otpor vlasti od strane studenata i hrvatske inteligencije i nacionalno vrenje Hrvata u zemlji. Hrstić mi je dalje rekao da su Bradvica i Vukojević Vice, isto studenti iz Veljaka, bili glavni organizatori demonstracija i da su Bradvica i Vukojević članovi ilegalne nacionalističke organizacije. Hrstić mi je rekao da mu je Bradvica ispričao da je on kažnjen zbog ispada u demonstracijama na dvije godine ostranjenja sa fakulteta i protjerivanja iz Zagreba, ali da mu je Bradvica rekao da to za njega ne pretstavlja ništa nego da mu služi kao reputacija dobrog nacionaliste za u buduće. Hrstić mi nije rekao kako se zove ova ilegalna nacionalistička organizacija u kojoj su Bradvica i Vukojević, a niti mi je pak pričao o daljim ciljevima ove organizacije.

Pred odilazak Hrstića na sudije u Zagreb meni i Blaži Lavriću žalio se da ne može dobiti stipendiju, pa sam mu ja tom prilikom rekao: "Odakle će ti dati stipendiju kad se družiš sa svakim djavolima" misleći pri tome na studente koji su učestvovali u demonstracijama. Blaž Lavrić mu je takodje reporučivao da se ne druži sa tim studentima. Hrstić je na ove naše primjedbe šutio.

U vezi sa prednjim saslušanjem nemam više ništa reći, a sve što sam rekao tačno je što potvrdjujem svojim potpisom.

Islednik: Zapisničar: Svjedok:

93.

STRANICA br. ~~1315~~ ~~115~~

Na traženje isljednika izjavljujem da protiv kolega: Hrstić Mirka, Herceg Ane, Bradvica Janke, Šimunović Slave i Markotić Olatka nemam izjaviti ničeg lošeg a iz našeg ranijeg odnosa.

S Petrom Sušcom bio sam ranije u snaći jer me je par puta izazivao, i dovodio u neugodan položaj.

Sudeći po njihovu karakteru i mojim ranijim kolegijalnim odnosima s njima nemam nikakvog razloga da sumnjam u njeradostajnost njihovi ichara o meni. Izvrev Sušca Petra.

U Mostaru 7. I. 1960. god.

Vice Vukojević

94.

STRANICA br. 1

STRANICA br. 2/14

ODJELJENJE UDB MSOATAR
Službenik: Vice Sopta
Izvor: [illegible]
Datum: 12/1-1960 godine

I z v j e š t a j

VUKOJEVIĆ VICE, student prava, sada u Sreskom zatvoru Mostar.

Po povratku sa saslušanja Vice izjavljuje da mu je letak dao Sušac Petar 1956 godine. Petar je letak dobio iz inostranstva od svog, navodno kolege. Letak je čitao u Sušcovu stanu, a bio je prisutan i MARKOTIĆ VLATKO, tako da ga i on čitao i zajednički smo analizirali sadržaj istog. Pored mene i Markotić Vlatka, letak je čitao i Mišetić Berdo, Hrstića dvojica, Šimunović Stanko i Šutalo Karlo - svi studenti u Zagrebu.

Pismo koje su mu organi UDB-e predočili, a koje je upućeno iz Zagreba od njegovih kolega - studenata, gdje u istom na više mjesta piše o psima, islednik je to dobro uočio da se taj izraz o psima odnosi na organe UDB-e. Često puta spominje Horvatića, studenta iz Varaždina sa kojim se dopisivao, pa se pita da li mu je vršena cenzura tih pisama koje je Horvat njemu slao, kao i da li su cenzurisali i njegova pisma koje je on slao Horvatiću.

Takodje izjavljuje da on pretpostavlja da su organi UDB-e ubjedjenja da će ga ovim saslušavanjem prevaspitati, a on izjavljuje da on ostaje u mislima isti kao što je i ranije bio - pravi Hrvat i katolik.

U knjizi Grge Martića u jednom pasosu Grga je pisao o zajedničkoj borbi Srba i Hrvata, te da tom borbom mogu postići svoj željeni cilj Ovaj citat Vice je precrtao, jer je i sam Grga došao u suprotnost svojih iskaza, te ukoliko ga islednici budu o tome pitali dače im ovakav odgovor.

O Markotić Vlatku kaže da su bili stalno u društvu u mjestu rodjenja i da su njih dva upoznati koja su to lica saradnici UDB-e iz njihova sela.

Ističe i to da su mu trebali za katolički božić doći neke kolege iz Zagreba, ali je on dospio u zatvor, te kaže da to nikada prežaliti neće.

Što se tiče isledničkih pitanja na saslušanju o favorizovanju Srba, on kaže da se mogu u to uvjeriti gdje god pogledaju, a to im je i na saslušanju priznao da je u vezi sa tim negodovao.

Interesuje se za Šimić Jerku, advokata, a razlog nije rekao.

U vezi zavičajnog kluba, sve što su ga pitali on je to priznao, gdje ističe da je on i Vlatko kroz taj klub dao do znanja da su omiljeni medju studentima - kolegama u Zagrebu.

95.

ODJELJENJE UDB MOSTAR
Izvor: "Munja"

STRANICA br. 136

Datum: 12/1-1960 godine

VUKOJEVIĆ VICE

Vrlo je razgovorljiv i stekao sam utisak da u meni ima povjerenja. Moje rješenje je bilo vrlo ubjedljivo i detaljnije se interesovao o mom slučaju.

Rekao mi je da ga mogu suditi po članu 118 jer da je on nacionalista i kao takav djelovao, ali da nema nikakve veze sa organizovanim radom. Vjeruje da će se nad njim primijeniti mjere upućivanja na Goli Otok. Nije mi detaljnije objasnio nacionalističko djelovanje. Pored ostalog kaže, piali su me šta sam razgovarao o Boki Kotorskoj, pa veli, šta me imaju pitati tu se zna šta sam mislio: " Ja sam Hrvat, volim hrvatsku naciju i razumljivo da se ne slažem što je Boka ~~iskulječ~~ isključena iz teritorije Hrvatske a priključena Crnoj Gori. Islednici neće da diskutuju sami o povjesti, iako bi ja to želio.

Povodom formiranja kluba kaže sa zadovoljstvom da je on odigrao najznačajniju ulogu u uvlačenju nacionalista u rukovodstvo i da su nanijeli strahovit poraz komunistima. Veli da su uspjeli uvući sve svoje ljude u upravni odbor i Vlatka Markotića za pretsjednika. Cilj kluba je bio okupljanje svih studenata hercegovaca, davanju pomoći, smještaju i borba za čistotu ideoloških nacionalnih pogleda studenata.

Sa Markotićem je kaže prisni prijatelj. Na moje pitanje kakav je Vlatko, kaže da je on dobar kao i ostali svi mi Hercegovci.

Rekao mi je da su ga teretili za čitanje letka. Veli da nije priznao sve dotle dok mu nisu predočili iskaz Sušca. U vezi toga kaže: Sumnjali smo u Sušca da je špijun mostarske UDB-e, ali obzirom da je sudjen i da je proganjan kao i mi, imijenili smo mišljenje o njemu. Sušac mu je dao Manifest studenata i da ga je on čitao sa Vlatkom. To je Manifest studenata slobodne Evrope upućen studentima na zagrebačkom sveučilištu i u njemu ima manogo neprijateljske propagande protiv ovog poretka.

Na dan prije hapšenja došla je neka žena iz Sarajeva i pričala mu ko je Tomo Vidović, da je sjemeništarac, vanredni student prava, urednik sarajevske rubrike "Oslobodjenja", ideolog hrvatskog nacionalizma, da je kao takav istupio na sudu, priznavajući sve šta je radio i zašto, ali nepriznajući to kao grešku. Nije rekao ime ove žene.

Interesovao se o UKS i o tome razgovarao sa fra Galićem Zlatkom, župnikom u Veljacima. Galić mu je rekao da članovi UKS imaju privilegije za socijalno osiguranje i dr., da je na osnovu toga uspio i napraviti crkvu. Rekao mu je da je don Andrija Majić osudjen 4 godine i da je nastojao razbiti UKS pod prijetnjom da će sveštenike članove UKS eskumicirati.

Za Mlivončić Krešu zna da je nestao u Varešu i kasnije saznao da je upućen na Goli Otok.

Zna da je Kraljević Vlatko bio sjemeništarac i član "TIHO" i nekoliko puta se sa njim sastao u Zagrebu. Kaže da su on i Vlatko "Sibirski prognanci" pripremali proslavu božića za njihovu "rulju" iz Zagreba, tako on naziva studente svoje istomišljenike.

96.

STRANICA br. 1460

ODJELJENJE UDB MOSTAR
Op.službenik: N.Turković
Izvor: "Ivo"
Datum: 25/1-1960 godine

VUKOJEVIĆ VICE

Po dolasku u sobu bilo mu je drago što sam došao, jer,kako kaže , da nije već 10 dana ni sa kim progovorio riječi, a naročito dobar utisak sam kod njega ostavio zbog toga što sam kod sebe imao više primjeraka starih novina, i "Vijesnik u srijedu" u kome je bio članak o sudjenju pripadnicima neke organizacije u Zagrebu. Odmah se počeo interesovati ko sam, zbog čega sam u zatvoru, a kad sam mu iznio svoju biografiju bio je zadovoljan i odmah postao govorljiviji. Rekao mi je da nije čuo za moj slučaj, a kad je to pročitao iz štampe koja je bila kod mene onda je dodao da se sjeća da mu je neko govorio o tome.

Uglavnom sporazumili smo se i pričamo dosta. On je govorljiviji jer ne želim da ja forsiram mnogo priču, zbog toga što nismo dugo skupa. Kaže da je u zatvoru zbog svog nacionalističkog raspoloženja. U takovo njegovo raspoloženje i ja sam se uvjerio jer mi kaže da je Hrvat, da će se uvijek boriti za hrvatska prava, a moje nacionalističko raspoloženje neće nikad iz mene istjerati. Mogu me osuditi tri dana ili mogu me i objesiti, za mene je to sve svejedno. Ja sam Hrvat, nepomirljiv sa njima, jer hrvatstvo je istina našega boga, kako to kaže Vice. Detaljno mi je opričao demonstracije studenata u Zagrebu. Kaže da je bilo lupanja tanjira, prevrtanja stolova, a i tuče. Kaže da su prije zagrebačkih dogadjaja bila demonstracije u Skoplju, da su one u Skoplju bile ranije organizovane, ali da su zagrebačke izbile spontano zbog hrane, ali su zbog toga imali veliki svoj odjek. Kad sam nastojao da kroz ovaj razgovor nešto saznam više o tim demonstracijama i koje bio na čelu istih, rekao mi je ime nekog Horvatića za koga kaže da je dobar, ali ništa više. Zbog toga je i on - Vice protjeran iz Zagreba sa jednom grupom studenata. Kaže da ih u zatvoru ima oko 30. Rekao mi je samo da su u zatvoru neki Markotić, Bradvica, Pavlak i još neki. Naveo je imena, ali ih nisam zapamtio.

Nakon što je pročitao o sudjenju u Zagrebu, na moje pitanje šta on misli o tome, rekao mi je da je on nacionalista - Hrvat i da će svakome reći ono što misli. Ovaj članak iz novina je čitao nekoliko puta pa onako za sebe više puta je ponovio: "Mašina, Mašina....." ali nije završio misao.

Neki letak mu je dao Sušac, student u Zagrebu. Zato su ga islednici pitali o tom letku, kao i o tome da li mu je nešto poznato o paljenju vijenaca na grobu Djure Salaja, da li pozna Mašinu i o njegovom radu u nekom društvu studenata u Zagrebu. Kaže da je neke stvari i priznao, ali da mu je svejedno koliko će biti osudjen.

Sa postupcima islednika se neobično hvali. Kulturni su i korektni, a paket koji je primio u subotu i moj dolazak u sobu, da nije sam, djelovali su na njega da sve ove stvari objašnjava.

Rekao mi je dalje da je Boka Kotorska trebala pripasti Hrvatskoj, da Hrvati neće dati svoje ijekavštine, a da je njegov cilj bio

završiti fakultet pa onda doći u Bosnu i tamo raditi na podizanju hrvatstva, u tom smislu. Dobro barata sa hrvatskom istorijom i o tome voli puno da govori, čak šta više o svakom istaknutijem hrvatskom književniku i piscu govori sa zadovoljstvom pa ističe šta mu je bilo progresivno, a šta ne. Kaže da je Maček veliki borac za interese Hrvata i da je zastupao granice Hrvatske kao i Starčević, dok na Pavelića je osuo čitavu seriju svojih napada, jer da nije borac za hrvatska prava, a koliko o Hrvatima nije vodio računa vidi se po tome što je Dalmaciju prodao Talijanima, dok to Maček ne bi nikada učinio.

O S V R T :

Saradnik je novoangažovani. Nije upoznat o Vukojeviću ništa odredjenije dok nije došao njemu u sobu. Iz izvještaja se vidi da mu je Vukojević počeo pričati. Rekao mu je uglavnom sve stvari o čemu je raspravljao sa islednicima i vidi se da njegovo priznanje nije rezultat njegova kajanja da je sagledao grešku, već da je ostao isti kao što je bio na slobodi. Zbog toga se da pretpostaviti da daje priznanje da bi mu se olakšao položaj u zatvoru.

Obzirom da saradnik iznosi sve ono što je provjereno i sa čim nije bio upoznat izvještaju se može vjerovati kao tačnom.

Potpis službenika:

98.

STRANICA br. 1015

ODJELJENJE UDB MOSTAR
Op.službenik: N.Turković
Izvor: "Ivo"
Datum: 26/1-1960 godine

VUKOJEVIĆ VICE, pod istragom u zatvoru u Mostaru.

Danas mi je pričao da je letak koji mu se stavlja na teret primio od Sušac Petra. Na moje pitanje odakle mu taj letak, Vukojević kaže da ga je Sušac primio od nekog svog strica - fratra koji se nalazi u Švajcarskoj, da je taj letak Sušac davao na čitanje i mnogim drugim studentima /ovo je tačno, n.p./. Strašno je ljut na Šušca, jer kaže da je Sušac sviju njih izdao i da je izdao stvar zakletve, jer da su navodno oni položili zakletvu da jedan drugog neće izdati. Ja sam šutio 15 dana i islednicima nisam htio=r(reći ni riječi, jer nisam htio odati stvar zakletve, a to nije trebao ni Sušac, a ako je već to rekao UDB-i onda nas je trebao obavijestiti. Nije mi ga žao što je i on u zatvoru, jer smo mi svi u Zagrebu pretpostavljali da radi za UDB-u, iako nismo znali nečeg konkretno.

U vezi kluba studenata u Zagrebu kaže da je njegovo formiranje poteklo od rukovodstva u Ljubuškom i da je on - Vukojević sa komunistima bio za neki kompromis, smatrajući da je pametno da u rukovodstvu kluba bude i komunista, da bi njihova djelatnost mogla biti bolje prikrivena, ali Bradvica i Markotić to nisu htjeli pa je zbog toga stvar ispala tako glupa. Kaže da je pretsjednik kluba bio Markotić Vlatko. Rekao mi je da ima neke kolege u Zagrebu iz Dretelja i Capljine, koji su isto tako nacionalisti kao i on, nije rekao njihova imena.

Rado i vrlo živo diskutuje o hrvatskoj istoriji i piscima. Kad govori o jednom piscu ili hrvatskom državniku govori o njegovim lošim i dobrim osobinama. Kaže da je ban Jelačić bio napredan za Hrvate i Hrvatsku, a da su mu komunisti preko noći uklonili spomenik iz Zagreba, pa to žali, jer da je ban Jelačić učinio mnogo za hrvatstvo.

Kaže da je kod Pavelića bilo pozitivno to što se povezao sa klerom, ali ga osudjuje zbog toga što je htio dovesti Talijana za kralja u Hrvatsku,i što je Dalmaciju i Istru dao Talijanima. Kaže da su zločini Pavelićevih ustaša najsramniji dio hrvatske istorije. U vezi toga kaže da pravi i pošteni Hrvat može biti samo onaj ko je dobar katolik, a dobar nacionalista samo onaj koji je pred bogom zaklet. Primjećujem da se vrlo često moli bogu.

Rekao mi je isto tako da je Vidović, neki novinar u Sarajevu osudjen 15 godina strogo zatvora, a Šunjić, neki pravnik iz Mostara koji je bio u vezi sa Vidovićem 10 godina. Na moje pitanje odakle to zna kaže, da je čuo da su uhapšeni, a za kaznu je obaviješten Zlomislić /naš saradnik n.p./ koji je bio sa njim u sobi.

O S V R T : Podaci su sasvim tačni, izuzev dijela gdje govori o zakletvi, što još nije provjereno.

Potpis službenika:

99.

STRANICA br. 1150

ODJELJENJE UDB MOSTAR
Op.službenik: N.Turković
Izvor: "Myo"
Datum: 26/1-1960 godine

I z v j e š t a j

VUKOJEVIĆ VICE

Danas mi je pričao da je letak koji mu se stavlja na teret primio od Sušac Petra, Na moje pitanje odakle mu taj letak, Vukojević kaže da ga Sušac primio od nekog svog strica - fratra koji se nalazi u Švajcarskoj, da je taj letak Sušac dao na čitanje i mnogim drugim studentima, /ovo je tačno n.p./. Strašno je ljut na Sušca, jer kaže da je Sušac sviju njih izdao i da je izdao stvar zakletve, jer da su navodno oni ~~govorili~~ položili zakletvu da jedan drugog neće izdati. Ja sam šutio 15 dana i islednicima nisam htio reći ni riječi, jer nisam htio odati stvar zakletve, a to nije trebao ni Sušac, a ako je to već rekao UDB-i onda nas je trebao obavijestiti. Nije mi ga žao što je i on u zatvoru, jer smo mi smi u Zagrebu pretpostavljali da radi za UDB-u, iako nismo znali nečeg konkretno.

U vezi kluba studenata u Zagrebu kaže da je njegovo formiranje poteklo od rukovodioca iz Ljubuškog i da je on - Vukojević sa komunistima bio za neki kompromis, smatrajući da je pametno da u rukovodstvu kluba bude i komunista, da bi njihova djelatnost mogla biti bolje prikrivena, ali Bradvica i Markotić to nisu htjeli pa je zbog toga stvar ispala tako glupa. Kaže da je pretsjednik kluba bio Markotić Vlatko. Rekao mi je da ima neke kolege u Zagrebu iz Dretelja i Capljine, koji su isto tako nacionalisti kao i on. Nije rekao njihova imena.

100.

STRANICA br. 1219

ODJELJENJE UDB MOSTAR
Op.službenik: N.Turković
Izvor: "Ivo"
Datum: 29/1-1960 godine

VUKOJEVIĆ VICE, pod istragom,
komentar u zatvoru

Po dolasku sa današnjeg saslušanja, kaže da ga je islednik pitao o pismima koje je poslije protjerivanja iz Zagreba dobivao kući. Kaže, to su sve pisma njegovih kolega, da su pisana enigmatično, a ona se odnose na organe UDB-e u kojima se oni nazivaju psima.

Kaže da mu sva pisma nisu pronadjena prilikom pretresa stana i da su neka od tih pisama ostala kući, ali ne navodi gdje.

Fotografije na kojima su neke njegove kolege fotografisane sa prekriženim rukama kaže da i to ima svoje značenje, pa dodaje, da svako zašto ima svoje zato. Na moje pitanje da to objasni, ne daje širi komentar. Dogadjaj u svijetu povezuje sa našom politikom, pa kaže: "Politika jugoslavenske vlade je supstilna, uvijena pred medjunarodnom javnošću, ali je zato situacija u zemlji više nego očajna i ta se situacija realistički ne prikazuje. Prećutkuju se stvari i iznose u drugoj formi". Sudjenje grupi u Osijeku ne komentariše detaljnije i jedino kaže: "To je samo jedan mali dio od postojeće organizacije"

Za sudjenje u Zagrebu kaže da su sud, tužioštvo i UDB-a oslobodili od krivice nekog Selentića, jer je podgovoren da iznese ono što je od strane UDB-e namješteno, kaže, da cijela medjunarodna javnost osudjuje taj "insenirani proces" koji je od strane komunista namješten. Ovaj je komentar dao nakon čitanja u novinama o ovom sudjenju. Isto tako kaže da je ovo sve početak buđenja nacionalne svijesti Hrvata, pa se "oni" /misli na komuniste/ neće moći tome oduprijeti.

Potpis službenika:

NAZI STRANICA br. ~~[illegible]~~ ~~157~~

101.

Ispostava SUP-a Ljubuški (ustanova)	Vukojević (obradio-postupio)	15 (linija) nije reg. (obrada) 02 (soc. pripad.)
Jure Granić (službenik)		Reakcionarna djelatnost (predmet)
Saradnik "Lav" (izvor podataka)	(datum)	Vitina - Ljubuški (mjesto boravka)
1.II.1960 godine (datum)		Vitina -zemljoradnik (mjesto rada: ustanova-preduzeće)

I z v j e š t a j

1. Majić Mate zv.Matko sin Ivana i majke Kate rodjena Mišetić,rodjen 1930 godine u selu Vitini,NOO Ljubuški,srez Mostar.

Dana 17.I.1960 godine razgovarao sam sa mojim sestrićem Majić Matkom sin Ivana iz Vitine.Tom prilikom,pored ostalog razgovora,Matko mi je ispričao da troškove oko plaćanja advokata i ostaloga finansiraju fratri za Vukojević Vicu i Markotić Vlatka,koji se nalaze u istražnom zatvoru u Mostaru.On mi kaže da je njemu lično fra Blago Karačić,župnik u Vitini,davao novaca da pošalje Vlatki.Matko mi je rekao da on nije uzeo novaca toga puta,nego da mu je rekao da je Vlatko odnio sa sobom novaca i da ih ne može trošiti u zatvoru.Za ovo mi je naročito podvlačio da ne bi nekomu kazao,jer da ovo ne zna niko nego familija Vukojević Vice i Markotić Vlatka.Matko mi nije rekao da li je davao familiji Vicinoj i Vlatkovoj.Ovog puta Matko mi je rekao kako je Vlatko ludo napravio ovo što je učinio,jer da samo jedna puška pukne,on i svi oni bi bili pobijeni,samo su sebe izložili opasnosti.Kakav val naidje on će proći,jer ga nikad niko nije mogao obustaviti.Ja sam mu na ovo rekao da to ne bi bilo tako.On kaže:"Bi bilo,ja sam o tome razgovarao sa pametnim čovjekom".Ja smatram da bi on mogao razgovarati sa župnikom u Vitini fra Blagom Karačićem,mada mi on o tome nije rekao.

NAPOMENA: Matko Majić sin Ivana je ~~šura~~ zet Vlatka Markotića,studenta, koji se nalazi u istražnom zatboru u Mostaru.Inače je u dobri odnosima sa fra Blagom Karačićem.

Službenik:
Jure Granić

VAŽI FU STRANICA br. 446

102.

Ispostava SUP-a Ljubuški (ustanova)		15 (linija) / registr. / 04 (obrada) (soc. pripad.)
Granić Jure (službenik)	(obradio-postupio)	Reakcionarna djelatnost (predmet)
Saradnik "Lav" (izvor podataka)	(datum)	Zagreb (mjesto boravka)
1.II.1960 godine (datum)		Zagreb (mjesto rada: ustanova-preduzeće)

I z v j e š t a j

1. Markotić Stjepan sin Ilije i majke File rodjena od Mišetića., rodjen 1924. godine u selu Grabovniku, po zanimanju inžinjer šumarstva, sada na dužnosti u Zagrebu.

Brat M. Vlatka

Dana 24.I.1960 godine bio sam u selu Grabovniku sa Markotić Stjepanom sin Ilije, koji se kao inžinjer šumarstva nalazi u Zagrebu. Ja sam ga pitao kada je došao i hoće li ostati koliko, a on je odgovorio da je došao prije četiri dana i da će brzo ići. On mi se odmah počeo tužiti na Mišetić Kažimira, studenta medicine u Zagrebu, a koji je inače rodom iz sela Grabovnika i rekao mi da je došao i Kažimir kući. Za Kažimira kaže da je on izrod, da je smeće, mrcina i da je on izdao njegovog brata Vlatka Markotića i Vicu Vukojevića, koji se kao studenti nalaze pod istragom u Mostaru. Kaže zašto je Kažimir morao išta kazivati. Priča da mu se je Kažimir izvinjavao u Vitini i da mu je rekao kako je morao priznati, jer da nije mogao Ivanu Graniću izići iz hotora. On na to kaže što je morao priznavati, znači da je Granić rekao da Vlatka treba ubiti, on bi za njegov hator rekao da treba. Isto tako se izražava i o studentu Petru Sušcu govoreći i za njega da je i on kao i Kažimir špijun, izrod, mrcina i sl. Obzirom da mi je ranije sestrić Majić Matko sin Ivana pričao da fratri pomažu Vlatkova i Vicina oca htio sam da provjerim da li će mi Stjepan o tome išta reći i da li ima u mene neko povjerenje. U vezi s tim ja sam rekao Stjepanu da mi ga je žao, jer da je izložen velikim troškovima oko plaćanja advokata i posjeta. On me je tapnuo po ramenu i rekao: "Ništa ne brini, novaca ima koliko god treba".

Razgovarao sam sa Ilijom, ocem Vlatka Markotića, pa mi je i on za Kažimira Mišetića i Sušca Petra rekao kao i Stjepan. Kaže "Kako on može biti pustan kući koji je davao letke Vici, a Vice u zatvoru, umjesto da bude obratno".

NAPOMENA: Markotić Stjepan sin Ilije iz Grabovnika je brat Markotić ~~Ilije~~ Vlatka, studenta prava, nad kojim se vodi krivični postupak, te se nalazi u istražnom zatvoru u Mostaru.

Službenik:
Jure Granić

103.

STRANICA br. [illegible]

ODJELJENJE UDB MOSTAR
Op.slu×benik: N.Turković
Izvor: "Ivo"
Dana: 3/2 - 1960 godine

VUKOJEVIĆ VICE, pod istragom,
komentar u zatvoru.

Ponovio je priču o tome da isledni organi neće moći ništa dokazati od drugih dokaza, osim letka i njegovih diskusija o hrvatstvu, jer da su oni medjusobno dogovorili se da jedan drugog ne terete, a ako se vidi da je nešto dokazano onda tu svu krivicu treba svaki na sebe da primi. Dakle, jedan drugog na terete.

Sve što su radili u Zagrebu učestvovali su Pavlak Ante, Markotić Vlatko, Hrstić Mirko, Bradvica Janko, Kolak Jure, Simunović Slavo i on. Uz to spominje i nekog Mišetića /Mišetić Kažimir n.p./. Smatra da su svi u zatvoru, dok za Sušca sumnja, jer da je on navodno špijun UDB-e, kao takva su ga svi smatrali.

Kada mi je rekao da ga je islednik pitao za paljenje nekih stvari u klozetu, kaže, da on to nije palio, a da li je neki od njegovih kolega, kaže da on to ne zna.

U posljednje vrijeme strašno je nemiran, često hoda po sobi, uzrujano i zamišljeno. Svaki pokret stražara po hodniku protumači kao da se ide po njega. Smatra da su posljednjih dana islednici obilazili sva mjesta gdje se on kretao i saslušavali njegove poznanike, pa izvlači zaključak da će tako svi biti saslušani, svak će ponešto reći da bi se na osnovu svega toga dobila o njemu jasnija slika.

Mišljenja je da neće biti dokaza da se izvede na sud i u najgorem slučaju da će biti osudjen dvije godine upućivanja na Goli Otok.

O organizaciji kaže da ne zna ništa. Inače ovo pitanje vrlo slabo komentariše, gotovo nikako.

Pisanje austriske štampe o sudjenju u Zagrebu smatra da je to velika podrška Hrvatima i kršćanstvu, a da je čitav svijet na strani Hrvata, dok za oružani sukob u Alžiru kaže da je to isto u interesu Hrvata, jer ako puca na jednom mjestu, da će pucati i na drugom, što će omogućiti Hrvatima da i oni dodju do svoje slobode.

Potpis službenika:

104.

STRANICA br. 148

16/2 60
u 14 h.

OKRUŽNI SUD U MOSTARU
Istražni sudija:
Broj Kio:52/59
Mostar,16 februara 1960 god.

Kv: 10/60.

VIJEĆU OVOG SUDA

Dostavljam spis krivice Vukojević Vice sa predlogom da se nad okrivljenim produži istražni zatvor do tri mjeseca.

Okrivljenom istražni zatvor ističe 23 II.1960 god.

Iz spisa se vidi da istraga do sada nije mogla biti završena jer je prikupljanje istražnog materijala vezano za radna područja,pa i za druge Republike.Osim toga u Zagrebu se vodi postupak i protiv drugih suokrivljenih.Pa pošto se ukazuje potreba da se provedu istražne radnje,koje iz opravdanih razloga nisu mogle biti provedene,a nisu prestali razlozi za istražni zatvor,to se stavlja gornji predlog.

Istražni sudija:
/Prljeta Ljubo /

Narodna Republika Bosna i Hercegovina 105.
NARODNI ODBOR SREZA MOSTAR
SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
MOSTAR

STRANICA br. 2

Broj : 01-3143/
Datum: 16/2 - 1960 godine

ISTRAŽNOM SUDIJI OKRUŽNOG SUDA

M o s t a r

PREDMET: Vukojević Vice i Markotić Vlatko, produženje istražnog zatvora se traži.-

Rješenjem Naslova Kio broj 51/59 od 19/12 - 1959 godine i 52/59 od 26/12 - 1959 godine otvorena je istraga i naredjen istražni zatvor protiv okrivljenih Markotić Vlatka i Vukojević Vice, studenata iz Veljaka, NOO Ljubuški, zbog osnovane sumnje da su počinili krivično djelo iz člana 117/II KZ.

Dosadašnjim isledним radnjama dokazano je da su okrivljeni čitali i davali drugim licima na čitanje propagandni materijal - letke od emigrantskih organizacija iz inostranstva, pronosili neprijateljsku propagandu u vidu raspirivanja nacionalističko šovinističke mržnje i organizovali tajne sastanke u cilju onemogućavanja da se formira zavičajni klub studenata iz Ljubuškog u Zagrebu. Radnje koje su počinili okrivljeni vide se iz dokaznog materijala u spisu, kao i djelimičnog priznanja okrivljenih.

Kako se sve isledne radnje nisu mogle obaviti u vremenu trajanja istražnog zatvora do dva mjeseca, a zbog obimnosti predmeta i vezanosti radnji za druga područja i druge narodne republike, kao i to da se u Zagrebu vodi postupak i protiv drugih suokrivljenih, molimo, da stavite prijedlog Vijeću Okružnog suda u Mostaru za produženje istražnog zatvora za još mjesec dana, jer nisu prestali razlozi zbog kojih su okrivljeni stavljeni u pritvor i istražni zatvor.

Istražni zatvor Markotić Vlatku ističe 17-tog, a Vukojeviću 23 februara ove godine.

PRILOG: Krivični spis.-

NARODNA REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA NARODNI ODBOR SREZA MOSTAR SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE

ZA SEKRETARIJAT:
Džemal Alikalfić

106.

STRANICA br. 450

OKRUŽNI SUD U MOSTARU
Broj Kv: 10/60
Mostar, dne 17.II.1960 g.

Okružni sud u Mostaru u vijeću sastavljenom od pretsjednik suda Mirica Muhameda kao pretsjednika vijeća, sudija Hujdur Alije i Kaštelan Mirka kao članova vijeća, a u prisutnosti službenice ovog suda Malkoč Samije kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv VUKOJEVIĆ VICE zbog kriv. djela iz čl.117 st.II KZ., rješavajući o predlogu Istražnog sudije ovog suda broj Kio:52/60 od 16.II.1960 godine, na sjednici održanoj dana 17 februara 1960 godine donijelo je ovo

R J E Š E N J E

Usvaja se predlog Istražnog sudije te se okrivljenom Vukojević Vici produžava istražni zatvor za još jedan mjesec dana tak da produženi istražni zatvor može trajati do 23 marta 1960 godine.

O b r a z l o ž e n j e

Istražni sudija ovog suda predložio je Vijeću ovog suda da se okrivljenom Vukojević Vici produži istražni zatvor za još jedan mjesec dana, jer da u toku dosadašnje istrage nisu mogle biti završene sve istražne radnje ~~za~~ čije prikupljanje je vezano za razna područja i na teritoriji drugih Republika. Osim toga je u predlogu navedeno da se u Zagrebu vodi krivični postupak protiv i drugih suokrivljenih za isto krivično djelo za koje postoji osnovana sumnja da ga je okrivljeni počinio. Zbog toga da do sada iz opravdanih razloga nisu mogle biti provedene sve istražne radnje, pa obzirom na to i činjenicu da nisu prestali razlozi zbog kojih je nad okrivljenim odredjen istražni zatvor da je predlog za produženje toga zatvora opravdano i osnovano.

Predlog Istražnog sudije je na zakonu osnovan.

Rješavajući o tom predlogu Vijeće je razmotrilo spis i našlo da je nad okrivljenim odredjen istražni zatvor zbog osnovane bojazni da bi okrivljeni ukoliko bi se nalazio na sl bodi mogao produžiti sa vršenjem navedenog krivičnog djela i obzirom na težinu toga djela da bi mogao pobjeći, a sve to zbog osnovane sumnje da je postao član ilegalne terorističke organizacije koja je imala za cilj obaranje postojećeg uredjenja u našoj zemlji, a koja je djelovala i na području Hercegovine, u kome djelovanju su se stekli elementi kriv. djela iz čl.117 st.II Kz.

Obzirom na navedeno Vijeće je našlo da stoje razlozi za produženje istražnog zatvora okrivljenom, pa je stoga na osnovu člana 191 st.II Zakonika o krivičnom postupku Vijeće i odlučilo kao u dispozitivu ovog rješenja.

Zapis-ničar: /Malkoč Samija/

Pretsjednik vijeća: /Mirica Muhamed/

PRAVNA POUKA:

Protiv ovog rješenja okrivljeni ima pravo na žalbu Vijeću Vrhovnog suda NRBiH u Sarajevu u roku od 3 dana po prijemu ovog rješenja odnosno saopštenju istoga koja ne zadržava izvršenje rješenja.

Rješenje mi je saopćeno 18.II.1960. god.

Vice Vukojević

Izjavljujem da ću se na ispomenuto rješenje žal

Rješenje mi je uručeno dana 24. III. 1960. god.

Vice Dilberović

DISCIPLINSKI TUŽILAC DISCIPLINSKOG
SUDA ZA SLUŠAČE PRAVNOG FAKULTETA
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

106-1 Ds 5/1959
2

DISCIPLINSKOM SUDU ZA SLUŠAČE PRAVNOG
FAKULTETA

Z A G R E B

Na osnovu čl.18 Pravila o disciplinskoj odgovornosti studenata Sveučilišta u Zagrebu podnosim

O P T U Ž N I C U

protiv VUKOJEVIĆ VICE, sina Joze, rodjenog 6.IX.1936 u Veljacima, NO. Ljubuški, kotar Mostar, studenta Pravnog fakulteta u Zagrebu

da je

dana 11. V. 1959 u razdoblju od 20 sati do 22.30 sati sudjelovao sa većom grupom studenata u grubom narušavanju reda i mira u Studentskom centru u Zagrebu.

Optuženi se time ogriješio o pravila sveučilišne discipline navedena u čl. 2.tč. 4 Pravila o disciplinskoj odgovornosti studenata Sveučilišta u Zagrebu i počinio disciplinski prestup iz čl. 4. tč.7c spomenutih Pravila.

Predlažem stoga da se temeljem ove optužnice:

1. pred Disciplinskim sudom odredi ročište za usmenu raspravu
2. da se na raspravu pozove optuženi Vukojević Vice,
3. da se na raspravi provede dokaz uvidom u Rješenje suca za prekršaje N.O. za grad Zagreb br. 2388/59 od 13.VI.1959.,
4. da se optuženi Vukojević Vice proglasi krivim za djelo opisano u optužnici i da mu se izrekne kazna po propisu čl.6 st.2 pod d Pravila o disciplinskoj odgovornosti studenata Sveučilišta u Zagrebu.

O B R A Z L O Ž E N J E

Optuženi Vukojević Vice je zbog djela navedenog u dispozitivu ove optužnice kažnjen Rješenjem suca za prekršaje N.O. za grad Zagreb na kaznu zatvora u trajanju od 30 dana, a protiv njega je primjenjena i zaštitna mjera upućivanja na boravak u odredjeno mjesto u trajanju od dvije godine, dakle, najveća moguća sankcija po Osnovnom Zakonu o prekršajima. Kako je djelo opisano u dispozitivu dokazano u cjelosti Rješenjem koje prileži spisu i u obrazloženju navedenim okolnostima, to daljnji dokazi u prilog optužbe nisu ni predloženi.

./.

106-2

Zbog težine opisanog disciplinskog prestupa predložena je i kazna isključenja sa Sveučilišta iz čl. 6 st. 2 pod d Pravila o disciplinskoj odgovornosti studenata Sveučilišta u Zagrebu.

Zagreb 21.XI.1959.

Disciplinski tužilac:
Mirjan Damaška
/Mirjan Damaška /

Disciplinski sud za studente
Pravnog fakulteta

Broj: Disc. 3/1960-2
Zagreb, 18.II.1960.

Poziv

za

Vukojević Vicu
studenta Pravnog fakulteta

M o s t a r

U disciplinskom predmetu protiv Vukojević Vice, studenta Pravnog fakulteta radi disciplinskog prestupa, određeno je ročište za dan 8.III.1960. u 9 sati, Zagreb, Maruličev trg 18/I.

Poziva se imenovani, da na ročište pred Disciplinskim sudom pristupi pod teretom posljedica, predviđenih u čl. 83 Pravila o disciplinskoj odgovornosti studenata Sveučilišta u Zagrebu.

Predsjednik disciplinskog suda:
/Prof. Dr Mihajlo Vuković/

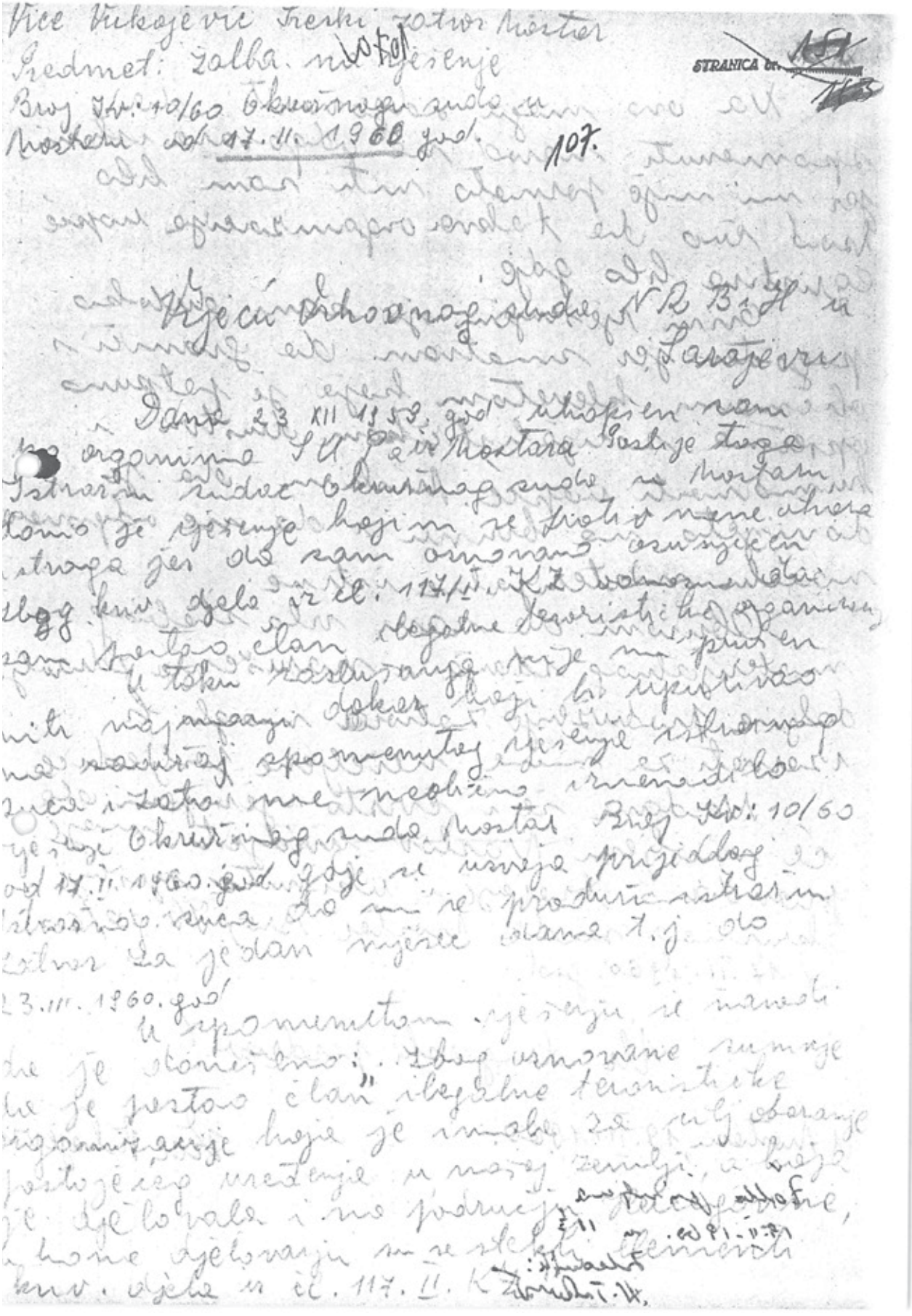

152 107a

Na ovo mogu odgovoriti da spomenuti ~~[illegible]~~ ne odgovara istini, jer mi nije pornato niti sam bilo kad čuo da takva organizacija uopće egzistira bilo gdje.

Ovim rješenjem ja sam duboko pogođen jer smatram da granici i običnom klevetom koja je potpuno oprečna socijalističkom društvu i humanosti uopće. Mislim da je dovijeto na bivinu i da ne odgovara načelu materijalne istine.

Obrazom da sam vila slabog materijalnog stanja i narušenja zdravlja daljne produženje zatvora moglo bi izazvati za mene nesteljene posljedice. No dam se i čvisto vjerujem da će moljem Vaslov uvidjeti moje opravdano traženje i ukinuti rješenje Okružnog suda Mostar Broj Kr. 10/60 od 17.II.1960 god.

Uz drugarski pozdrav!

U Mostaru, 19.II.1960.

Vice Vukojević

Žalba primljena
19.II.1960. u 11½
Zaledník:
H. Taković

Rješenje gornjo dana 26.11.1960 god.

STRANICA br. ~~155~~ ~~166~~

108.

VRHOVNI SUD
N.R.BOSNE I HERCEGOVINE
Kž:260/60
Sarajevo,20 februara 1960 god.

Vrhovni sud Narodne Republike Bosne i Hercegovine u Sarajevu u vijeću sastavljenom od sudija: Ilić Dr.Mihajla kao pretsjednika vijeća,Mursel Envera i Jokanović Petra kao članova vijeća, te sekretara Maršalek Dobrile kao zapisničara,u krivičnom predmetu protiv Vukojević Vice zbog krivičnog djela iz čl.117 st.2 Kz povodom žalbe okrivljenog Vukojević Vice protiv rješenja Okružnog suda u Mostaru od 17.II.1960 god.broj Kv 10/60 saslušavši predlog zamjenika Javnog tužioca Narodne Republike Bosne i Hercegovine Vučetić Save na sjednici održanoj 20 februara 1960 god.donio je ovo

R J E Š E N J E

Žalba se odbija.

O B R A Z L O Ž E N J E

Rješenjem istražnog sudije Okružnog suda u Mostaru od 26.XII.1959 god.Kio 52/59 protiv okrivljenog Vukojević Vice otvorena je istraga zbog krivičnog djela iz čl.117 st.2 Kz i odredjen istražni zatvor po osnovu čl.182 st.2 tač.1 i 3 Zkp.

Rješenjem vijeća Okružnog suda u Mostaru od 17.II.1960 god.Kv 10/60 protiv istog okrivljenog produžen je istražni zatvor za mjesec dana tako da može trajati do 23 marta 1960 godine.

Protiv ovog rješenja okrivljeni je u zakonskom roku uložio žalbu.U žalbi je naveo da nije bilo osnova za produženje istražnog zatvora,pa je predložio da se pobijano rješenje ukine.

Žalba nije osnovana.

Razmotrivši predmet ovaj sud je našao da istraga u ovoj stvari zbog njene obimnosti nije završena i da se imaju izvršiti još neke neophodno potrebne istražne radnje u vezi kojih je bilo potrebno produžiti istražni zatvor za mjesec dana.

Kako to pretstavlja opravdan zakonski razlog za produženje istražnog zatvora to je pobijano rješenje na zakonu osnovano,pa je žalbu okrivljenog Vukojević Vice valjalo odbiti.

Zapisničar,
Maršalek Dobrila,s.r.

Pretsjednik vijeća,
Ilić Dr.Mihajlo,s.r.

Za tačnost prepisa tvrdi,
Upr.sudske pisarnice:

/Isović Murat/

Rješenje primio dana 26. 11. 1960. god.

Vice Vuhajevic

Narodna Republika Bosna i Hercegovina
NARODNI ODBOR SREZA MOSTAR
SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
MOSTAR
GS

Broj : 01-~~3143~~/
Datum: 16/3 - 1960 godine

18909 STRANICA br. ~~456~~ ~~1109~~

109.

ISTRAŽNOM SUDIJI OKRUŽNOG SUDA

M o s t a r

PREDMET: Vukojević Vice i ~~Markotić Vlatko,~~
obustava istrage ~~se~~ traži.-

Nakon obavljenih istražnih radnji u krivičnoj stvari protiv Vukojević Vice i Markotić Vlatka protiv kojih je otvorena istraga zbog djela iz člana 117/II, dostavljamo Vam spis na daljnji postupak i odluku.

Kroz istragu se nije moglo dokazati da su okrivljeni počinili krivično djelo iz člana 117 KZ , t.j. da su postali članovi ilegalne organizacije. Medjutim, kroz istragu je dokazano da su vršili neprijateljsku propagandu u vidu čitanja i rasturanja letaka dobivenih od političke emigracije iz inostranstva koji imaju neprijateljski sadržaj o tome komentarisali sa svojim istomišljenicima kao i pronosili svoje neprijateljsko raspoloženje izraženo kroz nacionalističko šovinističke stavove.

Obzirom na vrijeme izvršenja djela, mjesto njegova izvršenja i mladost okrivljenih, kao i to da su po Sudiji za prekršaje NOS-a Zagreb kažnjeni sa po dvije godine upućivanja u odredjeno mjesto boravka i da su prema njima poduzete disciplinske mjere na Univerzitetu, mišljenja smo da će jedna od administrativni kazni protiv okrivljenih imati dovoljno vaspitni karakter, pa zbog toga predlažemo da se istraga protiv Vukojevića i Markotića obustavi, a istražni zatvor ukine.

PRILOG: Krivični spis.-

ZA SEKRETARIJAT:
Džemal Alikalfić

STRANICA br.

110.

OKRUŽNI SUD U MOSTARU
Istražni sudija
Broj Kio.52/59
Mostar, 17.III.1960 g.

R J E Š E N J E

Obustavlja se istraga protiv Vukojević Vice sin Jeze koja je otvorena rješenjem od 26.XII.1959 godine za kriv. djelo iz čl. 117/II KZ, jer je Okružni javni tužilac odustao od daljeg krivičnog gonjenja okrivljenog.

Ujedno se nad okrivljenim Vukojević Vicem ukida istražni zatvor, te se ima pustiti na slobodu.

Istražni sudija:
/Prijeta Ljubo/

Pravosnažno 18/3.1960.

FEDERATIVNA NARODNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA
DRŽAVNI SEKRETARIJAT
ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Br. 1455
17.II 1960 god.
Beograd

111

STRANICA br. Autograf

Na osnovu čl. 10 Pravilnika o izvršenju zaštitnih mera upućivanja na boravak u određeno mesto i proterivanja iz određenog mesta donosim

R E Š E N J E

VUKOJEVIĆ Joze VICE, rodjen 1936 godine u selu Veljaci, Opština ljubuški, Srez Mostar, student prava, neoženjen, Hrvat, državljanin FNRJ upucuje se na boravak u Posebnu ustanovu u kojoj će ostati do isteka vremena za koje je izrečena zaštitna mera upucivanja na boravak u određeno mesto od strane sreskog sudije za prekršaje u Zagrebu br. 2388/59 godinu.

O B R A Z L O Ž E N J E

Rešenjem sreskog sudije za prekršaje u Zagrebu br. 2388/59 god. Vukojević je kažnjen sa 30 dana zatvora i prema njemu je primenjena zaštitna mera upucivanja na boravak u određeno mesto u trajanju od 2 godine. Kao mesto boravka određeno mu je rodno mesto, tj. selo Veljaci, Opština ljubuški, Srez Mostar.

Imenovani Vukojević nije postupio po odredbama Pravilnika o izvršenju zaštitnih mera upucivanja na boravak u određeno mesto i proterivanja iz određenog mesta, već je napustio određeno mesto boravka bez odobrenja nadležnog organa, pa je Državni sekretarijat za unutrašnje poslove NR Bosne i Hercegovine pod br. 505/59 godinu tražio da se imenovani uputi u Posebnu ustanovu da u njoj ostane do isteka vremena za koje je izrečena zaštitna mera upucivanja na boravak u određeno mesto.

Kako su se stekli svi uslovi iz Čl. 10 Pravilnika o izvršenju zaštitnih mera upucivanja na boravak u određeno mesto i proterivanja iz određenog mesta, to je rešeno kao u dispozitivu rešenja.

Smrt fašizmu - sloboda narodu!

Po ovlašćenju državnog sekretara
Državni Potsekretar
Djuro Stanković

Rješenje mi je zaopćeno dana 24. III. 1960. god.

Vice Vukojević

112.

STRANICA br. ~~[illegible]~~

PREDMET: Zapažanja islednika o držanju kroz istragu Vukojević Vice.

25.III.60.

Uhapšen je zbog sumnje da je bio član ilegalne organizacije u Zagrebu, da je čitao letke dobivene od emigracije i da je medju studentima u Zagrebu i mjestu rodjenja pronosio nacionalističku šovinističku propagandu.

Prije stavljanja pod istragu kažnjen je u Zagrebu na 3o dana zatvora i dvije godine upućivanja u odredjeno mjesto boravka zbog učešća u zagrebačkim neredima. Kazna mu teče od 13 juna 1959 godine, a ista je novim rješenjem zamjenjena za upućivanje u posebnu ustanovu

Kroz istragu je djelimično priznao svoju neprijateljsku djelatnost, dok o postojanju ilegalne organizacije nije rekao ništa. Čitav mjesec dana nije ništa priznavao. Upurno negirao sve, davao kratke - neodredjene odgovore i može se reći više je ćutao koristeći pravo okrivljenog da na saslušanju ćuti. Poslije jednomjesečnog ćutanja otpočeo je sa priznavanjem manje više poznatih stvari, ali opet nastojao dati neodredjene iskaze, prikazujući stvari kao svoju krivicu, a o drugim ne govoreći ništa. Dok je pred islednicima pokazivao izvjesnu dozu kajanja sa saradnikom u sobi bio je govorljiviji i prilično drsko neprijateljski istupao. Svaki dogadjaj je na neprijateljski način prokomentarisao.

Trebao bi još više reći o neprijateljskoj djelatnosti Markotić Vlatka, koji je kažnjen istom kaznom, Bradvice Janka, Sušac Petra, Hrstić Mirka i Joze, Kolak Jure, Vučić Vinka, Mišetić Kažimira i drugih studenata iz Hercegovine u Zagrebu. To je grupa ekstremnijih nacionalista čija se neprijateljska aktivnost osjeti kako u Zagrebu tako i u Hercegovini.

Pitanje da li postoji ilegalna organizacija ili ne, još nije rasvjetljeno. O tome Vukojević ćuti. Iz iskaza Sušac Petra, Milićević Ivana se ipak vide okolnosti koje upućuju na to. Po mogućnosti ovo bi se trebalo prilikom izdržavanja kazne pokušati dalje rasvjetliti.

Nešto o karakteru i ličnosti Vukojevića.

Miran, tih, dobro odmjeren u svojim postupcima i kontroliše sebe u davanju iskaza. Inponuje mu razgovor u blagom tonu. Zamjenu kazne za upućivanje u posebnu ustanovu je sa zadovoljstvom primio, bar pred islednicima, dok saradniku u sobi kaže da bi volio da je izveden na

113.

STRANICA br.

sud da tamo napadne kolege koji su o njemu pričali. Ipak, bar u prvo vrijeme ne dolazi u obzir sa njim razgovor u cilju angažovanja, jer ostao neprijatelj.

Mostar, 25/3-1960 godine

Islednik
N. Turković

166-200 114. STRANICA br. 465

25/3- 6o 18,3o

Otvoreno
Spec.telefonom

DSUP - NRH - UDB-a

ODJELJENJU UDB-e

Našim dopisom broj 886, od 19/2- 196o godine i 1258 od 5/3- 196o godine dostavili smo UDB-i BiH spisak lica sa terena sreza Mostar, koja su kažnjena zaštitnom mjerom upućivanja u rodno mjesto. Pretpostavljamo da su vam ovi spiskovi dostavljeni, kao i podaci za ova lica prilikom njihovog upućivanja na vaš teren. Pored ovih lica kažnjeni su upućivanjem u rodno mjesto sa vašeg terena: Crnogorac Ferdo, iz sela Čitluka, Galić Ante iz Vinjana, Ljubić Mate iz Lištice, učenici gimnazije i Raguz Ivan iz Kruševa električarski naučnik u Vinkovcima.

Molimo vas da nam pošaljete o efikasnosti ove mjere. Obuhvatite koliko se lica nalazi kod svojih familija, a koliko žive odvojeno. Da li familije vrše pozitivan ili negativan uticaj, čim se bave pojedinci i kako rade oni koji su zaposleni, kako se drže, da li se bave kakvom političkom aktivnošću i kakav stav prema njima zauzima okolina. Na koji način ste ostvarili kontrolu njihovog boravka i da li su se javljali SNM.

Podaci su nam potrebni najdalje do 2/4- 196o godine.

Savo Bogdanović

STRANICA br. 164/164

Narodna Republika Bosna i Hercegovina
NARODNI ODBOR SREZA MOSTAR
SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
MOSTAR

115.

Broj : ol -
Datum: 25/3-1960 g.

DRŽAVNOM SEKRETARIJATU ZA UNUTRAŠNJE
POSLOVE NR BOSNE I HERCEGOVINE
Uprava državne bezbjednosti
- II Odjelenje -
S a r a j e v o

Upućujemo Vukojević Vicu i Markotić Vlatka koji su na osnovu Rješenja SDSUP kažnjeni upućivanjem u posebnu ustanovu.

PRILOG: 2 spisa

Načelnik Odjelenja:
Džemal Alikalfić

Narodna Republika Bosna i Hercegovina
DRŽAVNI SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
UPRAVA DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
II ODJELJENJE
SARAJEVO

STRANICA b.

Došli 30. III. 1.960.

116. 168

Broj: 02/2 - 2152/1
Dana: 26/3 - 1960

UPRAVI POSEBNE USTANOVE

G r g u r

PREDMET: VUKOJEVIĆ VICE i dr. upućuju se

Upućujemo Vam VUKOJEVIĆ VICU i MARKOTIĆ VLATKA, na osnovu rješenja SDS Sp.br. 1454 i 1455 od 17 o.mj. koji će u Posebnoj ustanovi ostati do isteka vremena za koje je izrečena zaštitna mjera upućivanja na boravak u odredjeno mjesto od strane Sreskog sudije za prekršaje u Zagrebu br.2388 i 2411, kao i Begić Jusufa, koga je Sudija za prekršaje NOS-a Sarajevo kaznio zaštitnom mjerom upućivanja u Posebnu ustanovu u vremenu od 18 mjeseci.

U prilogu dostavljamo zapisnička saslušanja, rješenja o kažnjavanju i službene zabilješke.

Prilog: 9

Pom. NAČELNIKa ODJELJENJA,
~~Joco Voćkić~~
J. Slaunović

Narodna Republika Bosna i Hercegovina
NARODNI ODBOR SREZA MOSTAR
SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
MOSTAR

117. 1890 STRANICA br. ~~170~~ ~~176~~ ~~181~~

Broj : 01- 763/1
Datum: 28/3-1960 godine

DRŽAVNOM SEKRETARIJATU ZA UNUTRAŠNJE
POSLOVE NR HRVATSKE
Uprava državne bezbjednosti
II Odjeljenje

Z a g r e b

VEZA: Vaša depeša broj 166-200 od 25/3-1960 godine.

Od lica kažnjenih zaštitnom mjerom upućivanja u odredjeno mjesto na našem terenu se nalaze:

LJUBIĆ MATO i CRNOGORAC FERDO, bivši članovi ilegalne organizacije "HRM". Izrečena kazna na ova lica je prilično pozitivno i vaspitno djelovala, što i oni javno izražavaju, a naročito zbog toga što nisu izvedeni na sud. Držanje ovih lica je pozitivno i nije zabilježeno nikakvo negativno istupanje istih. Nalaze se kod svojih kuća i žive u zajednici sa roditeljima. Obzirom na dobro držanje istih razmatra se mogućnost zaposlenja.

SUŠAC PETAR, student elektrotehnike, kažnjen na dvije godine upućivanja u odredjeno mjesto boravka, zbog učešća u zagrebačkim neredima, je živio na našem terenu sve do početka marta ove godine. Za vrijeme boravka na našem terenu nismo mogli zapaziti neko njegovo štetno djelovanje, živio je sa roditeljima i bavio se zemljoradnjom. Redovno se javljao našim organima, a početkom marta ove godine ilegalno je prebjegao u Italiju i danas se nalazi u Trstu. Javlja se rodbini, a pisma su neprijateljskog sadržaja.

VUKOJEVIĆ VICE i MARKOTIĆ VLATKO, studenti prava, kažnjeni po dvije godine upućivanja u odredjeno mjesto boravka zbog učešća u zagrebačkim neredima su odmah po dolasku na naš teren nastavili sa svojom neprijateljskom djelatnošću, zbog čega su u decembru prošle godine ponovno lišeni slobode, a nakon završene istrage pomenuta kazna od dvije godine upućivanja u odredjeno mjesto boravka, zamijenjena je u istom trajanju i upućeni su u posebnu ustanovu. Za vrijeme boravka na našem terenu njihovo štetno uticanje se naročito odrazilo na studente iz okolice Ljubuškog koji studiraju u Zagrebu, a koji su već poznati sa svojim nacionalističko šovinističkim raspoloženjem. Zbog ovakvog uticaja i druge neprijateljske djelatnosti Vukojevića i Markotića, ponovno su lišeni slobode i upućeni na Goli Otok.

VOKIĆ MIRKO, student, rodom iz Gruda - Mostar, kažnjen dvije godine upućivanja u odredjeno mjesto boravka zbog javnih neprijateljskih istupanja u Zagrebu, je na našem terenu boravio svega mjesec dana, a nakon toga otišao je u JNA na otsluženje kadrovskog roka, obzirom da je navršio 27 godina. Za ovo kratko vrijeme boravka na našem terenu nije se mogla zapaziti njegova neprijateljska djelatnost, redovno se javljao našim organima, a sama kazna koja je izrečena Vokiću je imala pozitivan uticaj na terenu.

Sva lica koja su kažnjena ovom vrstom kazne, a došla su na naš teren, se redovno javljaju našim organima, a osim Vukojevića i Markotića od ostalih nisu zabilježeni neprijateljski istupi. Ova vrsta kazne je imala pozitivan uticaj na većinu kažnjenih, dok je s dru-

STRANICA br. 111 ~~111~~ ~~480~~

ge strane kažnjavanje nekih studenata iz Zagreba u dobroj mjeri smanjilo neprijateljsku aktivnost i ostalih nacionalistički raspoloženih studenata prema kojima nisu preduzimane naše mjere.

Drugih lica prema kojima je izrečena zaštitna mjera upućivanja u odredjeno mjesto na našem terenu nema.

NAČELNIK SEKRETARIJATA:
Mirko Brenjo

119. V 1965 STRANICA br.

Razlozi za lišavanje slobode i rezultati istrage nad okrivljenim Vukojevićem i Markotićem

Vukojević Vice, rodjen 1936 godine i Markotić Vlatko, rodjen 1935 godine, oba iz Veljaka - Ljubuški, studenti prava u Zagrebu, lišeni slobode 27 odnosno 23/12 - 1959 godine.

Radi učešća u studentskim demonstracijama u Zagrebu izrečena im je zaštitna mjera upućivanja u odredjeno mjesto u trajanju od dvije godine i tu mjeru su izdržavali u svom selu. Oni su bili nosioci razbijačke djelatnosti u vezi sa formiranjem zavičajnog kluba u Zagrebu, agitovali medju studentima da onemoguće izbor komunista, održavali sastanke radi dogovora koje će neprijateljske elemente izabrati i da jedinstveno istupe na skupštini.

Na osnovu podataka da su posjedovali i drugima pokazivali neprijateljske letke, govorili o postojanju ilegalne organizacije i otvorenije djelatnosti na nacionalističkoj osnovi, dobivena je saglasnost da se upute na Grgur, ali je odlučeno da se prethodno protiv njih otvori istraga radi rasvjetljavanja ovih podataka, te ukoliko im se ne dokaže krivica da se šalju na Grgur. Rok za istražni zatvor ističe 17/3 o.g.

VUKOJEVIĆ VICE priznaje:

- da je neprijateljski djelovao na izrazito nacionalističkoj osnovi i svoja uvjerenja iznosio pred grupom studenata iz Ljubuškog. Zanosio se idejama o velikoj i slobodnoj hrvatskoj državi. Sa njegovim stavovima upotpunosti su se slagali Bradvica Janko, Kolak Jure, Mišetić Kažimir i još neki. Svi smatraju da se FNRJ približava unitarnoj državi i da su ograničene nacionalne slobode, da je hrvatska nacija zapostavljena i ugrožena i zaključili da je njihova dužnost i zadatak kao intelektualaca da se po završetku studija vraćaju u BiH radi očuvanja nacije i borbe protiv srbizacije.
- Da je 1957 godine dobio od Sušac Petra dva letka: "Hrvatski put" i "Manifest hrvatskih sveučilištaraca Zapadne Evrope", sa čijim je sadržajem upoznao Bradvicu Janka, Kolak Juru, Pavlak Antu i još neke studente.
- Nakon protjerivanja u rodno mjesto bio je na sastanku grupe reakcionarnih studenata gdje su pojedinci vrlo drsko neprijateljski istupali.

DOKAZI:

- Svjedok Miličević Ivan izjavio je da je od Hrstić Joze saznao da je Vukojević učestvovao u pripremama demonstracija i da je član ilegalne organizacije.
- Sušac Petar, izjavio je da je Vukojeviću davao letke i u razgovoru Vukojević mu rekao da u Zagrebu postoji ilegalna organizacija čiji je član Markotić Vlatko, da će i on biti primljen u organizaciju, da se prilikom pristupanja u istu polaže zakletva. Vukojević negira da zna za ilegalnu organizaciju, a dozvoljava mogućnost da se samo hvalisao.
- Smatrajući Sušca provokatorom i saradnikom UDB-e, Vukojević je pripremio grupu studenata da ga po noći istuku.

Saradnički podaci dok je boravio na slobodi

- Poslije rptjerivanja u rodno mjesto održao je sastanak sa pet studenata sa kojima je djelovao i u Zagrebu i tom prilikom održao neprijateljski govor, nazivajući prisutne "drage kolege revolucionari". Kritikovao je sebe što je umjesto njemu svojstvene opreznosti, rafiniranosti i taktiziranja preovladala energičnost i brzina što je doprinijelo da se nanese udarac njihovim nastojanjima. Klub kao legalna forma treba da njima posluži da se netrebaju pokolebati i mnogo žali što je protjeran iz Zagreba Rebić Ante, student iz Imotskog, smatrajući da je njegovo osustvo veliki gubitak za Zagreb. Upozorava na opreznost i budnost. Govor mu je bio takav da bi se po njemu zaključilo postojanje ilegalnog rada prevratničkog karaktera. Ostali su učestvovali u diskusiji, smatrajući današnji poredak od danas do sutra, kao čamac od kartona na uzburkanom moru.

Saradnički podaci iz zatvora

- Ljuti se na Sušca što je priznao za letke i razgovor o organizaciji, jer da je na taj način prekršio zakletvu. Medju njima /misli na istomišljenike/ postoji dogovor da u slučaju priznanja se ograniče samo na terećenje samog sebe, a ne odavati druge. Smatra da su otkrivene organizacije samo dio postojećih organizacija u zemlji.

svoj → MARKOTIĆ VLATKO priznaje:

- da je bio organizator priprema za infiltraciju neprijateljskih elemenata u Zavičajni klub i onemogućavanje članova SKJ u upravu kluba i da je u cilju dogovora održavao sastanak sa neprijateljski raspoloženim studentima.

DOKAZI:

- Okrivljeni Vukojević priznaje da je izmedju ostalih studenata i sa Markotićem diskutovao na nacionalističkoj osnovi kako je to naprijed opisano, da su bili istomišljenici i da mu je dao do znanja da posjeduje neprijateljske letke.-
- Sušac Petar izjavljuje da mu je Vukojević rekao da u Zagrebu postoji organizacija čiji je član Markotić.
- Mišetić Kažimir izjavljuje da mu je Markotić davao na čitanje letak.
- Ova lica su suočena sa Markotićem, dokazivali mu krivicu, a on to kategorički odbija.
-

Saradnički podaci iz zatvora

- Iz principa i opreznosti neće ni sa kim da razgovara ni o svojoj ni o tudjoj krivici i toga se pridržava.

Istragom sada nije dokazano da su Vukojević i Markotić članovi ilegalne organizacije ili da su znali za istu, a isto tako nije ni dokazano da nisu članovi ilegalne organizacije zašto postoje jake indicije. Prema postojećim dokazima Vukojević i Markotić bi se mogli goniti za neprijateljsku propagandu. Medjutim, pos-

SVEZANICA br. 174 175

tavlja se pitanje opravdanosti izvodjenja na sud samo njih dvojice kada su djelovali zajedno sa nekoliko lica koja su kriva kao i oni, pogotovu što bi se Sušac Petar morao pojaviti kao glavni svjedok optužbe, koji je njima te letke davao. Ni za jednog od već saslušanih niti za druge koji bi se eventualno saslušali sa slobode kao svjedoci, nema garancije da bi svjedočili na sudu, prvo iz solidarnosti, a drugo zbog vlastite krivične odgovornosti.

Za rasvjetljavanje ovog cijelog slučaja, okončanje istrage nad Vukojevićem i Markotićem i donošenje definitivne odluke koje mjere preduzeći, predlaže se:

Lišiti slobode i otvoriti istragu protiv:

1. Sušac Petra
2. Hrstić Jozu
3. Bradvica Janka
4. Mišetić Ažimira
5. Kolak Juru, ukoliko ne prizna prilikom saslušanja sa slobode.

Saslušati sa slobode:

Potrebno je saslušati sa slobode jedan broj lica od ukupno njih 28 koji pripadaju istom društvu, od kojih je dobar broj čitao letke /njih 13/. Ovo je potrebno radi dokazivanja krivice onih koji su pod istragom i koji će još biti lišeni slobode. Teško je unaprijed predvidjeti koja lica sa slobode saslušati, što zavisi od priznanja okrivljenih. Saslušanja sa slobode su potrebna radi angažovanja nekih od njih za saradnju.

Prema jednom broju lica u vezi ne bi se preduzimale nikakve mjere, medju kojima bi se nalazili i saradnici.

Za lišavanje slobode predloženi su najizrazitiji neprijateljski elementi koji imaju većeg uticaja medju studentima nacionalistima i čije se neprijateljsko djelovanje najviše osjeća na terenu prilikom ferija. Ukoliko se i nedokaže njihova krivica za sud ili iz drugih razloga ne bi bili sudjeni, potrebno ih je izolovati iz sadašnje sredine.

SUP NOS MOSTAR
Odjeljenje UDB-e

122. 18909

Datum: 30/5 - 1960 god.

PREDMET: Zabilješka o realizaciji Odluke o rasvjetljavanju neprijateljske djelatnosti studenata iz Hercegovine u Zagrebu.

Vukojević Vice, Markotić Vlatko, Sušac Petar, Bradvica Janko i Vučić Vinko, studenti iz okolice Ljubuškog u Zagrebu, stavljeni su pod kontrolu zbog sumnje da su uključeni u neki ilegalno organizovani rad u zemlji i zbog pronošenja neprijateljske propagande, usmeno i što su čitali i proturali neprijateljske letke dobivene iz inostranstva.

Za realizaciju ove Odluke odlučeno je da se Vukojević, Markotić, Sušac i Bradvica stave pod istragu da bi se rasvijetlilo da li postoji ilegalna organizacija ili ne. Kroz istragu protiv imenovanog nije se moglo utvrditi postojanje ilegalne organizacije, ali je dokazano da su se kroz medjusobne kontakte u Zagrebu ili prilikom boravka kod svojih kuća sastajali, medjusobno prenosili nacionalističko šovinističku propagandu, ističući podredjeni položaj Hrvata u FNRJ - uglavnom ovu temu, te da su preko Sušac Petra dobili, čitali i rasturali neprijateljske letke "Manifest" i "Hrvatski put" koje je Sušac dobio od njihovih poznanika iz emigracije.

Kroz istragu je dokazano da su se sva petorica aktivno angažovali oko formiranja Zavičajnog kluba studenata opštine Ljubuški i Grude u Zagrebu i kroz tu aktivnost njihovo angažovanje je posebno izraženo u onemogućavanju izbora komunista u rukovodstvo kluba.

Sva četvorica su učestvovali u zagrebačkim demonstracijama, zbog čega su Vukojević, Markotić i Sušac kažnjeni sa po dvije godine upućivanja u odredjeno mjesto boravka /mjesto rodjenja/, Vučić šest mjeseci upućivanja u odredjeno mjesto boravka, a Bradvica Janko sa 30 dana zatvora. Za Bradvicu je dat prijedlog DSUP BiH da se i protiv njega pokrene disciplinski postupak na fakultetu, kako bi mu se onemogućilo studiranje za izvjesno vrijeme, kao što je to učinjeno sa Vukojevićem, Markotićem i Sušcem, jer su kažnjeni po disciplinskom organu na fakultetu.

Istraga protiv Sušca nije obavljena, jer je on,u periodu vodjenja istrage protiv Vukojevića, Markotića i Bradvice, pobjegao iz naše zemlje. Javlja se rodbini i poznanicima. Pisma su neprijateljskog karaktera pa je uvršten u grupu aktivnijih emigranata.

Vukojević i Markotić su poslije završene istrage kažnjeni sa po dvije godine upućivanja u posebnu ustanovu /Goli Otok/, Bradvica je kažnjen 30 dana zatvora, a u vezi Vučića sa naše strane nije poduzimano ništa, jer stalno boravi u Zagrebu, a kroz istragu nad ostalima nije se došlo do podataka da je uključen u neku ilegalnu organizaciju. Materijal Vučića dostavljen je UDB-i za grad Zagreb u cilju nastavka kontrole nad istim. Vučić je poslije kažnjavanja na fakultetu i kažnjavanja poslije zagrebačkih demonstracija stalno nastanjen u Zagrebu gdje je i zaposlen.

Pošto se u vezi Odluke o kontroli ovih lica u Mostaru za sada nema Šta raditi, to ovu Odluku treba smatrati realizovanom, a lica koja su navedena u Odluci brisati ispod kontrole.

Dostavljeno:

a/ u materijal Vukojević Vice,
b/ " Markotić Vlatka,
c/ " Bradvice Janka,
d/ " Sušac Petra,
e/ " Vučić Vinka,
f/ DSUP BiH II Odjeljenje Sarajevo i
g/ kartoteci.

NAČELNIK ODJELJENJA UDB-e
Džemal Alikalfić

Saglasan
NAČELNIK II ODJELJENJA:
Joco Vodkić

124.

8-35

STRANICA br.

Z A P I S N I K

O saslušanju okrivljenog VUKOJEVIĆ VICE, sastavljen dana 4.VI.1960 godine u prostoriji Posebne ustanove na Grguru.

P r i s u t n i:

Islednik: Ilić Vladimir
Zapisničar: Vidov Mario
Okrivljeni: Vukojević Vice

Na opšta pitanja odgovara:

Zovem se Vukojević Vice, sin sam Joze i majke Dragice rodjene Grbavac, rodjen sam 6.IX.1936 godine u selu Veljacima, NOO Ljubuški, srez Mostar, NR BiH, po zanimanju sam student prava - IV godina u Zagrebu, neoženjen, vojsku nisam služio, sudski nekažnjavan, po sudiji za prekršaje NO grada Zagreba kažnjen sam 1 mjesec dana zatvora i zaštitnom mjerom boravka u Posebnoj ustanovi na Grguru u trajanju od 2 godine, gdje se i sada nalazim.

Po predmetu saslušanja odgovara slijedeće:

Po sudiji za prekršaje NO Grada Zagreba kažnjen sam na 1 mjesec dana zatvora i izrečena mi je zaštitna mjera boravka u odredjenom mjestu u trajanju od 2 godine zbog krivnje da sam učestvovao u demonstracijama studenata u Zagrebu. Medjutim, ja nisam učestvovao u demonstracijama po ulici, nego sam se našao oko 20 časova u studentskom centru gdje su bili okupljeni studenti i gdje je bilo govora od strane prestavnika SKJ za Zagreb. Medju studentima bilo je ovacija "Hoćemo kolege" misleći na kolege u zatvoru. Ja sam bio običan posmatrač.

U 1957 godini u Zagrebu moj kolega Sušac Petar mi je pokazivao letak neprijateljske sadržine. Čitao sam ga sa njim skupa. Ne sjećam se kome sam sve pričao o ovom letku.

U razgovoru sa mojim kolegama oko jedinstvenog pravopisa diskutovali smo da je preuranjeno sa tim, jer da Hrvati gube ijekavštinu, a Srbi samo ćirilicu. Bilo je govora i o tome da su prosvjetni radnici u našem kraju mahom Crnogorci i da će njihovo prisustvo izmijeniti način izlaganja djece, te da bi trebali doći za prosvjetne radnike naši ljudi iz našeg kraj

Predočeni zapisnik Sušac Petra, studenta elektro tehnike iz Zagreba da sam mu pričao da poznajem za rad neke ilegalne organizacije je netačan, jer se ne sjećam da sam mu o tome bilo šta govorio, jedino što mi je dao na čitanje letak neprijateljske sadržine.

Drugo nemam šta da kažem zapisnik sam pročitao i priznajem ga svojim.

Islednik: Ilić Vladimir

Zapisničar: M. Vidov

Okrivljeni: Vice Vukojević

125.

18909

STRANICA br. ~~179~~ 179 ~~180~~

ISPOSTAVA SUP-a LJUBUŠKI
Službenik: H. Fazlinović
Izvor: Grizelj Ana
Datum: 3/8-1960 godine

Linija 15, registracija: ——
Socijalna pripadnost: 07
PREDMET: Djelatnost studenata
Mjesto boravka: Veljaci, Grabovnik i Vitina
Mjesto rada: Studenti

Z A B I L J E Š K A

1. MARKOTIĆ VLATKO, sin Ilije iz Grabovnika, student prava
2. VUKOJEVIĆ VICE, sin Joze iz Veljaka, student prava
3. BRADVICA JANKO, sin Andrije iz Veljaka, student medicine
4. KOLAK JURE iz Veljaka
5. PAVLOVIĆ VICE iz Veljaka
6. PAVLAK ANTE iz Veljaka
7. MIŠETIĆ FERDO iz Grabovnika

Navedena lica su studenti zagrebačkog sveučilišta, svi imaju svoje podatke i materijale u Odjeljenju UDB-e Mostar.

U dobrim sam odnosima sa većinom studenata iz okolice Vitina, Veljaci i Grabovnik. Tako sam imala prilike više puta da dodjem u njihovo društvo. Po mojoj ocjeni ja bih naše studente razvrstala u dvije grupe. U jednu grupu bi svrstala veljačke studente i Vlatka Markotića iz Grabovnika, a u drugu sve ostale studente oko Vitine i Klobuka. Drugim riječima one koji su neprijateljski raspoloženi i one koji su po mojoj ocjeni prijatelji. Na pr. Vice Vukojević u jednom razgovoru kaže kako su u Ljubuškom sve Turci na vlasti, a da su Hrvati zapostavljeni i ne mogu doći na vlast. Ponekad sam se s ovakvim studentima raspravljala i navodila primjer kako je pretsjednik NOO Hrvat, kao i ostali važniji položaji su u Hrvata u rukama. S druge strane Vlatko Markotić kaže kako su u Opštini Ljubuški sve nepismeni ljudi na vlasti, da bi trebali doći ljudi sa fakultetima, koji bi pravilno znali postaviti stvari i riješiti ih. Kada bi se ja suprostavila oni bi me u šali nazivali bulom /turkinjom/. Znam da su se od ranije često nalazili u društvu sa don Markom Perićem, župnikom u Šipovači, dok se on tamo nalazio. Moje je mišljenje da je i don Marko mnogo na njih uticao u negativnom smislu. U to vrijeme sam i ja bila u dobrim odnosima sa don Markom. Tako sam jedanput bila na užini kod don Marka, kada je bio dernek u Šipovači. To je bilo, mislim prije dvije godine, kada se don Marko tamo nalazio. Osim mene bilo je na užini još nekoliko studenata kao: Vlatko Markotić, Vice Vukojević, Janko Bradvica, Jure Kolak, Vice Pavlović, Ante Pavlak, Ferdo Mišetić i Jozo Bukmir. Između ostaloga, razgovor se vodio i o današnjem poretku. Taj razgovor je poveo don Marko. On je spremio dobar ručak, pa sam ja rekla u šali: "Evo ga kao bogovski". On je nastavio da govori da se je ovako prije hranilo. Dok smo ručavali neko je od mladjarije prošao i zapjevao: "U Marselju crn se bajrak vije, krep'o kenjac kraljice Marije". On je ovog mladića pozvao, te ga počeo ružiti

svakakvim riječima ga nazivajući. Govorio je pred nama ovom mladiću da ga neće ispovijedati, da ga neće rješiti grijeha, te zašto vrijedja kraljicu Mariju, da je to bila najbolja žena na svijetu i sl. Prisutni su se ovom počeli smijati, pa su nastavili pjevati: "Hercegovci čudo napravili, u Marselju Aleksu ubili, Pavelića i ustaše klete, najviše im oni dodijaše" i u tom smislu. Ne mogu se sjetiti cijele pjesme, a znam da se nešto spominje i zmajeve žvalje. Nakon toga je prošla jedna stara žena sa tankim nogama, pa sam ja u šali rekla: "Vidi da je onake noge imala stara Jugoslavija, davno bi propala". Na ovo je don Marko rekao kako je stara Jugoslavija bila dobra za naš narod. Opet sam u šali rekla da jeste za fratre. Poslije ovoga se medju studentima povela diskusija kako je ova vlast dobra, što se tiče Tita, ali da je do Tita stotine Titića. Mene je zatim don Marko zapitao ko je meni rekao da je ova vlast dobra, na što sam mu ja rekla da mi je to rekla majka. Na to mi je odgovorio da moja majka ništa ne zna, da će reći fratru da je ne ispovjedi, da je neće odriješiti od grijeha i sl.

NAPOMENA: Podatak je neprovjeren. Lice potiče iz neprijateljske sredine, koje je u izvjesnom smislu slabih moralnih kvaliteta. Inače, ima široke rodbinske i prijateljske veze sa više neprijateljskih elemenata. Vidja su u društvu studenata više puta.

Ovaj podatak bi se mogao provjeriti preko saradnika - studenta, koga drže na vezi drugovi iz Odjeljenja. Ukoliko bude tačan, možda, bi se navedena ženska mogla aktivirati za kontrolu studenata.

Dostavljeno:

a/ u materijale pomenutih lica.

S l u ž b e n i k :
Haso Fazlinović

Ava SUP-a Ljubuški 15 ~~Registr.~~

126.-1

H ase Fazlinović

Ana Grizelj

13.XII.1960 godine

Djelatnost reakc.stud.

Vitina, NOO Ljubuški

Studenti u Zagrebu

I z v j e š t a j

1. Mirko Hrstić pok. Ivana iz sela Radišića Ljubuški, student filzof. Zag
2. Vice Vukojević sin Jože iz Veljaka, student prava u Zagrebu, sada u zatvoru na izdržavanju kazne.
3. Vinko Vučić iz sela Proboja, student prava, sada u JNA na otsluženju vojnog roka.
4. Vlatko Markotić sin Ilije iz Grabovnika, student prava u Zagrebu, sada na izdržavanju kazne.

Ne sjećam se tačno datuma, ali znam da je to bilo prije izvjesnog vremena nego su otišli u zatvor Vice Vukojević i Vlatko Markotić, kod mene kući su došli moj zet Mirko Hrstić, student filozofije, Vinko Vučić, stud prava, Vice Vukojević, student Prava i Vlatko Markotić, student prava, svi na zagrebačkom univerzitetu. Ovom prilikom su pili i pjevali ustaške pjesme. Pjevali su mnogo raznih pjesama od kojih se ja sjećam samo nekih, ka "Hercegovci čudo napravili u Marselju Aleksu ubili". U ovoj se pjesmi spominju ustaše i Pavelić, ali je ja dalje ne bi mogla navesti, pošto ne znam rječi. Pred ove ostala mi je u sjećanju još pjesma: "Vezak vezla djevojčica Mara, prva grana Radića Ivana, druga grana Radića Stjepana ....peta čeka Cvjetka Mačeka". I ova pjesma je duga, pa sam samo ove upamtila. Zatim su pjevali: "Sveti Ante hajmo u ustaše, da vratimo što je bilo naše". Dok su ove pjevali stalno su me natjeravali da izidjem pred kuću i da pogledam da ih ko ne sluša, što sam je u nekoliko mahova i učinila. Dok su bili u našoj kući i pjevali ove pjesme nije niko bio prisutan sem njih, koje sam navela, te još moje majke, moje sestre Milice, tj. Mirkove žene i mene. Odmah u početku je bio navratio Gojko Grizelj, naš rodjak, jer je naišao iz čaršije i ima običaj često navratiti kod nas. Tada je moj zet Mirko Hrstić rekao Gojku da bi oni imali nešto pričati i da ih napusti što je ovaj i učinio. Navedeni studenti su navedene noći se izopijali i razbijali.

NAPOMENA: Saradnik je nedavno angažovan, te ovi podaci nisu provjereni. Medjutim oni se poklapaju s nekim drugim informacijama koje govore o održanom sastanku u kući Mirkove žene. Uz ove treba naglasiti da se radi o rodbini, jer je saradnikova sestra udata za Mirka Hrstića, studenta filozofije.

Radjeno u 8 primjeraka, od čega:
1. Četiri primjerka Odjeljenju na uvid i da se uloži u materijale studenata koji su registrovani.
2. Četiri primjerka u dosije studenata nad kojima se vodi kontrola u Ispestavi.
3. Original izvještaja u dosije saradnika.

Službenik:
H. Fazlinović

NARODNA REPUBLIKA HRVATSKA
PRAVNI FAKULTET SVEUČILIŠTA
U Z A G R E B U

127-1

Broj: Ds 3/1959/45

Zagreb, 7. travnja 1961.

U ime naroda!

Disciplinski sud za studente Pravnog fakulteta u Zagrebu, u vijeću sastavljenom od prof. dr Nikole Tintića, kao predsjednika Vijeća i prof. dr Ane Prokop i Joce Vučetića, redovnog studenta III godine Pravnog fakulteta u Zagrebu, kao članova vijeća, u disciplinskom predmetu protiv Markotić Vlatka i Vukojević Vice, redovitih studenata Pravnog fakulteta u Zagrebu, koji se sada nalaze na izdržavanju zaštitne mjere upućivanja u odredjenu ustanovu, zbog disciplinskog prestupa iz članaka 4. toč. 7. slovo c) Pravila o disciplinskoj odgovornosti studenata Sveučilišta u Zagrebu, nakon glavne javne rasprave održane dne 6. travnja 1961., u prisutnosti disciplinskog tužitelja Dr Mirjane Damaške, asistenta Pravnog fakulteta u Zagrebu, a u otsutnosti optuženih (kojima je poziv za raspravu blagovremeno i uredno dostavljen a koje je na raspravio branio branitelj Esad Telalbašić, advokat iz Zagreba, Kumičićeva 6 te u prisutnosti zapisničara Inge Perko, asistenta Pravnog fakulteta u Zagrebu, donio je ovu

P r e s u d u

I. optuženi M a r k o t i ć Vlatko sin Ilije i majke pok. File rodj. Mišetić, rodjen 28. VI 1935. u Grabovniku, kotar Ljubuški, stalno nastanjen u Zagrebu, Kunjšćinska ulica 48, sada na izdržavanju zaštitne mjere upućivanja u odredjenu ustanovu (Posebna ustanova Grgur z.p. Lopar, poš. pret. 2.), apsolvent Pravnog fakulteta u Zagrebu u školskoj godini 1958/59., neoženjen, Hrvat, bez imovine, vojsku nije služio ni osudjivan po redovnom sudu, osudjivan po sucu za prekršaje NO grada Zagreba rješenjem broj 24-11 /59 od13. VI 1959. na 3o dana zatvora i zaštitnom mjerom upućivanja u odredjeno mjesto u trajanju od dvije godine.

II. optuženi V u k o j e v i ć Vice sin Joze i majke Dragice Grbovec, rodjen 6. IX 1936. u Vitini, kotar Ljubuški, stalno nastanjem u Zagrebu , Lašćinska 32, sada na izdržavanju zaštitne mjere upućivanja u odredjenu ustanovu (posebna ustanova Grgur z.p. Lopar, pošt. pret. 2), redoviti student VI semestra Pravnog fakulteta u Zagrebu u škol. god. 1958/59., neoženjen , Hrvat, bez imovine vojsku nije služio, nije osudjivan po redovnom sudu, osudjivan po sucu za prekršaje NO grada Zagreba, rješenjem broj 2388/59 od 13.VI. 1959. na kaznu zatvora u trajanju od 3o dana i na zaštitnu mjeru upućivanja u odredjeno mjesto u trajanju od dvije godine;

K r i v i s u

što su dana 11. svibnja 1959. u vremenu od 2o do 22 sata u Studentskom Centru u Zagrebu sudjelovali u velikoj masi studenata, koji su se tamo neovlašteno sakupili i na poziv organa Sekretarijata unutrašnjih poslova nisu se htjeli odatle razići, a kojom prilikom su u toj velikoj masi studenata izvikivane razne parole, padali zviždući

./.

i spriječeno obavljanje večere, čime je ta velika masa studenata, u kojoj su sudjelovali i optuženi Markotić Vlatko i Vukojević Vice, grubo narušila javni red i mir, pa su time - kao redoviti slušači Pravnog fakulteta u Zagrebu - grubo povrijedili pravila kulturnog ponašanja i pristojnosti i to su učinili na javnom mjestu.

S toga sud , na temelju cit. Pravila, a primjenom člana 88. toč. 4. Statuta Sveučilišta u Zagrebu,

k a ž n j a v a

optuženog Markotić Vlatka i Vukojević Vicu, svakoga, disciplinskom kaznom isključivanja s Pravnog fakulteta u Zagrebu u trajanju od jedne godine, računajući od dana pravomoćnosti ove presude.

O b r a z l o ž e n j e

Disciplinski tužilac za studente Pravnog fakulteta u Zagrebu podnio je 21. XI 1959. disciplinsku optužnicu protiv Markotić Vlatka i Vukojević Vice, redovitih studenata Pravnog fakulteta u Zagrebu, zbog disc. prestupa, pobliže opisanog u dispozitivnom dijelu ove presude. Disciplinski tužilac je u optužnici to djelo kvalificirao kao disc. prestup iz člana 4. toč. 7. slovo c / Pravila o disciplinskoj odgovornosti studenata Sveučilišta u Zagrebu i predložio kazmu isključenja s fakulteta odnosno sa Sveučilišta u trajanju od 5 godina.

Uvidom u kartoteku i nacionale ovog Fakulteta utvrđeno je da je Markotić Vlatko u škol. god. 1958/59. (kada je djelo počinjeno) bio upisan u VIII semestar, a da je Vukojević Vice, u to isto doba bio upisan u VII semestar Pravnog fakulteta u Zagrebu. Stoga su oni tada imali status redovitog studenta, a taj status imaju i sada u smislu člana 32. općeg zakona o fakultetima i univerzitetima (Sl. list FNRJ broj 29 /60.) . Prema tome, a u smislu člana 1. Pravila o disciplinskoj odgovornosti studenata Sveučilišta u Zagrebu, oni za to djelo odgovaraju pred disc. organima Sveučilišta odnosno fakulteta.

Na prijedlog disciplinskog tužitelja, a primjenom (analognom) Pravila o kriviČnom postupku, disciplinski sud je, na raspravi održanoj 6. IV 1961. odlučio da provede jedinstveni postupak i donese jednu presudu protiv Markotić Vlatka i Vukojević Vice, jer izmedju disc. prestupa, koje su oni izvršili postoji medjusobna veza i postoje isti dokazi, a za postupak protiv oba optuženika nadležan je isti disciplinski sud, to jest disciplinski sud Pravnog fakulteta u Zagrebu.

Rasprava je protiv optuženih održana u njihovoj otsutnosti, jer na raspravu nisu pristupili, iako im je poziv za raspravu bio dostavljen uredno i blagovremeno, o čemu u spisu postoje po njima vlastoručno potpisane dostavnice. Disciplinski optuženi su preslušani putem kotarskog suda u Rabu, a na raspravu ne bi ni mogli pristupiti, s obzirom da su na izdržavanju zaštitne mjere upućivanja u odredjenu (posebnu) ustanovu Grgur. Optuženi su na raspravi zastupani po branitelju - odvjetniku. Iz svih tih razloga disc. sud je odlučio da disc. raspravu održi u njihovoj otsutnosti.

U pogledu same primjene pravnih propisa, u vezi s disc. odgovornošću studenata Sveučilišta u Zagrebu, potrebno je istaći da su primjenjene odredbe Pravila o disciplinskoj odgovornosti studenata sveučilišta u Zagrebu od 15. XI 1955. , u onom dijelu, u kome ti propisi nisu derogirani kasnijim propisima o disc. odgovornosti studenata Sveučilišta u Zagrebu, tj. Statutom sveučilišta u Zagrebu, koji je potvrđen

./.

po Saboru NR Hrvatske pod brojem 7o7/4-1959. od 26. XI 1959., a napose odredbama člana 86. - 88 tog Statuta.

Optuženi Markotić Vlatko , preslušan pred Kotarskim sudom u Rabu, poriče da je počinio djelo za koje je optužen. Ističe da je nevi ali priznaje da je za to djelo pravomoćno kažnjen po sucu za prekršaje NO grada Zagreba, da se protiv tog rješenja žalio i da mu je žalba odbijena. U svoju obranu navodi da u popodnevnim demonstracijama nije učestvovao, jer je - u vrijeme dok su se te demonstracije odvijale - bio u sobi (u stud. domu), gdje je učio , i da je od Martinek Ive, tek oko 19 sati, saznao za te demonstracije. Priznaje da je oko 2o sati ot šao u stud. centra, ali da nije večerao; da je tamo održan protest st denata, ali da on u tome nije sudjelovao, već da je bio pasivni posmat rač. U svoju odbranu pozvao se na svjedoke Martinek Ivu i Markotić Ljiljanu. U ostalom dijelu, sud upućuje na zapisnik o preslušanju ovog optuženog (pred Kotarskim sudom u Rabu od 6. III 1961.).

Optuženi Vukojević Vice, preslušan pred Kotarskim sudom u Rabu takodjer poriče da jepočinio djelo za koje je optužen. Navodi da je nevin i da nije počinio ni ono djelo za koje je kažnjen od strane suca za prekršaje NO-a grada Zagreba i koju kaznu sada izdržava. U svo preslušanju ističe da je izmedju 19 i 2o sati dana 11. V 1959. otišao u Studentski centar na večeru, ali da tamo nije večerao, jer se nije osudio to ni pokušati, s obzirom da su studenti u tome spriječili one koji su to pokušali učiniti. U stud. centru je ostao do oko 21 sata, k da je otišao u dom na spavanje. Brani se da nije učestvovao u pravlje- nju nereda, već da je bio samo pasivni posmatrač dogadjaja u stud. cen

Iskazi optuženih , dati pred Kotarskim sudom u Rabu, samo ma njim dijelom se razlikuju od iskaza, datih pred organima SUP-a i pred sucem za prekršaje NOG Zagreba. Iz ovih iskaza, za razliku od onog dat pred Kotarskim sudom u Rabu, vidi se da su optuženi ne samo priznali da su bili kritične večeri uStudentskom centru, već i da su onamo bili od 2o sati do iza 22 sata, kada je govorio M. Cvteković, a čiji su gov i oni slušali i tek nakon toga, razišli se. Priznali su i to da su bili u onoj masi studenata, u kojoj je zviždano; u kojoj su izvikivan razne parole, u masi koja je pravila nered na javnom mjestu i koja se masa na poziv organa SUP-a, nije htjela odatle razići i koja je sprije čila večeru u stud. centru. Iz izjave optuženih (date pred spomenutim organima) jasno se vidi njihovo učešće u toj masi.

U toku dokaznog postupka izvedeni su dokazi prem preslušava njem svjedoka Martinek Ive i Markotić Ljiljane.

Svjedok Martinek Ivo, najvećim dijelom, iznosi činjenice ko je su važne za demonstracije u toku popodneva (od 12 do 14 sati), kako optuženi Markotić Vlatko i Vukojević Vice nisu pred ovim sudom ni optu ženi za to djelo (a za to djelo nisu bili kažnjeni ni od strane suca za prekršaje), sud se nije upuštao u ocjenu bitnih razlika izmedju ish za ovog svjedoka i iskaza optuženih u pogledu činjenice: kada je optu- ženi Markotić pošao na ručak i kada se vratio i da li je on Martineku ili Martinek njemu govoruo prvi o popodnevnim demonstracijama; da li j to bilo oko 15 - 16 ili oko 19 sati, i td. - Martinek je, u pogled djela za koje optuženi odgovaraju pred ovim sudom, iskazao jedino to da on nezna gdje su optuženi bili i što radili tog dana u vremenu od 1 16 sati, kada je on otišao iz sobe u domu, pa do oko 21 sat, kada su se susreli u tramvaju, prilikom njegova vraćanja iz stud. centra u do

./.

127-4

Svjedok Markotić Ljiljana takodjer, iz neposrednog zapažanja iznosi prvenstveno činjenice koje se odnose na vrijeme do 14 sati koje su irelevantne za ovaj postupak. U pogledu djela, za koje su oni optuženi, a koje je izvršeno od 2o do 22 sata, ona iznosi samo ono što joj je Markotić naknadno ispričao. Iz njéna se iskaza,kao i iz iskaza Martinek Ive, vidi da je optuženi Markotić te večeri otišao u stud. centar iako se onamo nije hranio. Martinek to iznosi i za Vukojevića. Prema tome, ovim iskazima je samo potvrdjeno priznanje optuženih da su te večeri bili u Stud. centru od 2o do 22 sata, iako u pogledu vremena do kada su onamo ostali ima medju iskazima nekih razlika . Ovaj sud, u tom pogledu poklanja vjeru iskazima optuženih, koji najbolje znaju koliko su se vremena onamo zadržali, a to je od 2o do 22 sata (kako su iskazali 1959, kada im je dogadjaj bio usvježen sjećanju).

Uvidom u spise suca za prekršaje NOG Zagreb 2388/59 i 2411/6o. (a napose u priloge tih spisa) dokazano je: a) da su optuženici priznali svoje sudjelovanje u Stud. centru u onoj masi studenata, koja je izazvala i pravila nerede u Stud. centru, kojom prilikom se nisu htjeli razići već su izvikivane razne parole i zviždalo se i td.) (zapisnik o preslušanju Markotić Vlatka od 6. VI 1959 i od 13. VI 1959, kao i zapisnik o preslušanju Vukojević Vice od 11. VI 1959. i od 13. VI 1959).; b) da su službenici SUP-a zatekli ih na izvršenju toga djela, u kome su aktivno učestvovali u izgredima - demonstracijama u Stud. centru (izvještaj VII stanice Narodne milicijeod 18.VI 1959. broj 56o/59 i od 11.VI 1959. broj 559/59). Doduše u tom se izvještaju navodi, da su optuženici bili zapaženi da navedenog dana sudjeluju i u demonstraciji - izgredu na ulici; tj. onima od poslije podne. Medjutim, za to djelo optuženici nisu bili kažnjeni od suca za prekršaje što znači da je sudac uzeo da to djelo nije posv dokazano. To ničim neumanjuje vjerodostojnost tog izvještaja, a napo ne u pogledu djela izvršenog od 2o do 22 sata (tj. u stud. centru) jer je postojanje toga djela dokazano, pored tim izvještajem, i djelomičnim priznanjem samih optuženika kao i iskazima svjedoka Martinek Ive i Markotić Ljiljane, a napose pravomoćnim rješenjima suca za prekršaje NOG Zagreb broj 2388/59. od 12. VI 1959. i broj 2411/59. od 13. VI 1959, kao i rješenjima Vijeća za prekršaje pri državnom sekretarijatu za unutrašnje poslove NR Hrvatske broj 2436/59 od 26. VI. 1959. i broj 2438/59. od 26. VI 1959.

Iz svih tih dokaza slijedi kao nepobitno utvrdjeno: da su optuženi 11. V 1959. oko 2o sati otišli u stud. centar, ma da tamo nisu imali posla (napose Markotić koji se tu nije hranio); da su ušli medju masu studenata koja je pravila izgrede; da je ta masa , čiji su dio i oni - svojom voljom - postali, pravila izgrede, tj. izvikivala razne parole, zviždala govornicima (V. Holjevcu,M. Cvetkoviću i dr.), da se nisu htjeli razići, da su spriječili izdavanje večere i td., tj. da su sudjelovali u masi koja je na javnom mjestu vršila izgrede, i koja se - na poziv organa SUP-a nije htjela razići, a time je grubo narušila javni red i mir. Optuženi su tamo bili puna dva sata i pridonijeli formiranju i djelovanju te mase, pa je njihova obrana, da su bili samo pasivni posmatrači,pobijana činjenicama, koje su utvrdjene napred navedenim dokazima. Što sam jedan dokaz (izvještaj VII stanice NM. 11. VI 1959. br. 559 /59.i od 18. VI 1959/ broj 56o/59.) nije uzet kao dovoljan dokaz da se proglase krivima i za djelo izvršeno u demonstracijama u Frankopanskoj ulici, samo potvrdjuje da je sudac za prekršaje za odluku o krivnji tražio

više dokaza, pa je za sve ono što nije smatrao nepobitno dokazanim, postupak po načelu in dubio pro reo. Medjutim, u pogledu izvršenja djela od 2o do 22 sata nema nikakve sumnje, jer mnoštvo izvedenih (a narpijed citiranih) dokaza to potvrdjuje, a to dijelom priznaju : sami optuženi. Stoga pravomoćna rješenja suca za prekršaje (broj 2388/59. i broj 2411/59) nepobitan su dokaz da su optuženi počinili djelo za koje su optuženi. Neposredno pred ovim sudom izvedenim dokazima to je podkrijepljeno, a svim zajedno dokazano da se sudjelovanje (učin) optuženih sastojao u radnjama odnosno u ponašanju, pobliže opisanom u dispozitivu ove presude.

Takvo ponašanje optuženih sadrži sva bitna obilježja grubog narušavanja javnog reda i mira. S gledišta ponašanja studenata, takvo djelo sadrži sva bitna obilježja povrede dužnosti poštivanja pravila kulturnog ponašanja i pristojnosti na javnim mjestima. Time se u djelu optuženih stječu sva bitna obilježja disc. prestupa iz članka 4 točka 7. slovo c/ Pravila o disciplinskoj odgovornosti studenata Sveučilišta u Zagrebu. Stoga su uz to djelo oba optuženika proglašeni krivima.

Prilikom izbora vrste i mjere disc. kazni, sud je vodio računa o težini počinjenog djela, o naročito delikatnim okolnostima pod kojima je to djelo, izvršeno, kao i o naročito štetnim posljedicama , do kojih su te demonstracije dovele za Sveučilište u Zagrebu i za velik broj studenata. Optuženi doista nisu imali neposrednog drugog povoda da idu u stud. centar te večeri i da onamo ostanu dva sata kada se Markotić tamo nije hranio, a Vukojević je vidio da ne može večerati, ako nisu htjeli da u tim neredima sudjeluju, pogotovo što su - prije nego su otišli u centar znali za demonstracije na ulicama. Valja se vidi iz izjave Vukojevića da je njegov najveći životni promašaj što nije bio u demonstracijamana ulicama (zapisnik o njegovu preslušanju od 11. VI 1959. in fine).

Birajući izmedju vrsti kazni iz člana 88. Statuta Sveučilišta u Zagrebu (jer je njime derogiran član 6. Pravila), sud je našao da opomene i ukor nisu kazne koje bi odgovarale težini počinjenog djela i stupnju odgovornosti optuženih. Ni kazna zabrane odredjenih pogodnosti studenata nije došla u obzir, jer Markotić - kao apsolvent nema takvih pogodnosti, pa to ne bi ni bila kazna za njega a to djelomično vrijedi i za Vukojevića, napose što kod njega postoje i otežavajuća okolnost drskog ponašanja i upornosti (koja je očita iz gore citirane izjave). Ostalo je da se bira izmedju kazne isključenja s Fakulteta od jedne do 5 godina ili kazne isključenja sa Sveučilišta od 1 do 5 godina.

Disciplinski tužilac je predložio najstrožiju kaznu, tj. isključenja sa Sveučilišta u trajanju od pet godina.

Sud je našao da u ovom slučaju, težini počinjenog djela, okolnostima pod kojima je ono izvršeno, stupnju krivnje optuženih, te uzevši u obzir sve otežavajuće i olakšavajuće okolnosti, došlo je do uvjerenja da je svemu tome odgovarajuća kazna isključenje s Fakulteta i to u najnižoj mjeri, tj. u trajanju od jedne godine. Sud je uvjeren da će i ta, tako odmjerena disciplinska kazna postići svoju odgojnu i popravnu svrhu.

Kao olakotne okolnosti sud je uzeo to : da su optuženici siromašni, da su mladi ljudi, koji su lakše podvrgnuti utjecaju okoline da je optuženi Markotić bio na dobrovoljnim akcijama i aktivan u omladini (na svojoj godini i u domu studenata), da dotad nisu bili kažnjavani, da su za to to djelo već kažnjeni po sucu za prekršaje, a i djelomično priznanje djela od strane optuženih.

Kao otežavajuće okolnosti sud je uzeo to: da su optuženi namjerno otišli u centar da bi onamo sudjelovali u neredima, kao i teške posljedice ovog djela po naše Sveučilište, a naposljetku i okolnost što su optuženi, nakon što su kažnjeni po sucu za prekršaje i upućeni na boravak u mjesto u kome su rodjeni, povrijedili Pravilnik o izvršenju zaštitnih mjera, zbog čega su, rješenjem DSUP-a FNRJ broj 1455 od 17. III. 1960. i broj 1454/ od 17. III 1960., upućeni u posebnu ustanovu.

Sud je uvjerenja da će ova disciplinska kazna biti dovoljna da se optuženi po njenom izvršenju, ponovno vrate u okrilje Pravnog fakulteta i da, kao dobri i marljivi studenti, završe pravne nauke, i tako postanu dobri stručnjaci, korisni sebi, svojim roditeljima i domovini.

Iz svih tih razloga presudjeno je kao u dispozitivu.

U Zagrebu 6. travnja 1961.

Zapisničar
asistent Inge Perko

Predsjednik disc.suda
Prof.dr.N.Tintić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU

Protiv ove presude nezadovoljna stranka ima pravo žalbe. Žalba se predaje u roku od 8)osam) dana, računajući od dana primitka ove presude. Žalba se ima predati ovom sudu u 3 primjerka, a o žalbi će odlučiti drugostepeni disciplinski sud pri Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu.

128.

STRANICA br. 199

10.6.61.

Vukojević Vice svojim držanjem u vrijeme izdržavanja kazne na više mahova je pokazivao nepovjerenje prema zajednici, a naročito u pogledu nacionalnog pitanja.

On je religiozan i često je zastupao mišljenje da je jedini spas za "hrvatsku naciju u religiji i u ničem drugom.

Bio je šutljiv i nepovjerljiv, pa je veoma teško bilo doći u kontakt i saznati njegovo mišljenje. Imao je jedan odredjen broj ljudi sa kojima je razgovarao, a to su Lovrić, Dujmović i još neki. Od tih ljudi sam mogao saznati da je Vice odličan u pogledu nacionalnosti, kao i hrvatskog pitanja radi čega je dospeo na Grgur.

Prema svemu tome zaključio sam a to je mišljenje mnogih d je Vice manje više ostao isti kakav je bio i prije dolaska na Grgur sa tom razlikom što mu je ovo bilo samo jedna škola za njegovo buduć vladanje. Što se tiče njegovog rada na Grguru to nije bilo ni ukom s čaju radi neke namjere da bi tim radom promjenio svoj stav nego sam radi toga da bi mu možda to koristilo da prije napusti Grgur. Kada vidio da mu to neće pomoći odmah je i napustio posao, i u tom se so darisao sa ostalima a naročito sa Lovrićem Antom.

Uglavnom o njemu neznam nekih detalja jer samnom nije hti da saobraća, ali je mišljenje drugih o njemu daje mi pravo da zaklju čim da je on smatran jedan od "najboljih" "mladića" u krugu

Markotić Vlatko se u mnogo čemu razlikuje od Vice. sam više puta razgovarao, pa sam zaključio da on donekle priznaj da je u mnogo čemu pogrešio i izjavljuje da će ubuduće voditi više čuna o svom držanju. Kaže da je bio ponekad pretjeran nacionalista da je bio ponekad mnoge stvari pogrešno svaćao pa čak i tumačio.

No on ni danas neće da odustane od te misli da su Hrvati zapostavljeni, ali kako on kaže "često svojom krivicom". U svemu po mom mišljenju mnogo je realniji i umjereniji od Vice.

Rad je prekinuo samo radi toga što je mislio da neće biti izbačen sa fakulteta te je htio da se prijavi za ispit. Čim je saznao da je isključen odmah je počeo raditi bez mnogo komentara na presudu disciplinskog suda. Na moje pitanje šta misli za svoje isključenje s fakulteta rekao je: "Imaju pravo i ja bi isto postupio da sam na njihovom mestu i to je normalno."

Grgur, 10.VI.1961 g. Sabljić Mato.

129.

STRANICA br. 129
1961 ~~201~~

K A R A K T E R I S T I K A

8.VII.61.

Vukojević (Joze) Vice, rodjen 6.IX.1936 godine, u selu Veljacima, NOO Ljubuški srez Mostar, Hrvat, državljanin FNRJ student prava, nastanjen u studentskom domu "Lašćina", ulica Laščinska broj 32 Zagreb.

Sreski sudija za prekršaje NO Zagreba rešenjem broj 2388/59 od 12.VI.1959 godine, kazni ga je sa 3o dana zatvora i zaštitnom merom upućivanja u odredjeno mesto boravka u trajanju od dve godine.

Na Grgur doveden 3o.III.196o godine.

Po dolasku na Grgur zauzeo je neodredjen stav gledajući kome da se pridruži ili pozitivnim ili negativnim kažnjenicima Dugo je proučavao sredinu u kojoj se nalazi i stav pojedinaca. Posle izvesnog vremena približava se grupi negativnih kažnjenika, kao što su Lovrić Ante, Masijer Vlatko, Tokmačić Josip, Lijović Marko, Ilić Jozo, Gabelica Mato i drugi. Vukojević je sa jednom grupom negativnih kažnjenika u glavnom sačekao sve grupe hopovaca koje su dolazile na Grgur, prihvatao i obradjivao na svoj način, prvenstveno im ukazujući na ljude koji su pod njihovom mišljenju špijuni uprave.

Za sve vreme provedeno u Posebnoj ustanovi, nije hteo raditi dok uprava nije preuzela mjere za one koji nisu radili i koji su odvraćali druge da ne stupaju u radni odnos. Posle ovih mera Uprave, Vukojević se je zaposlio i na poslu je ostao svega dva do tri meseca, zatim napušta posao. Javno nije istupao neprijateljski, dosta je oprezan u svojim diskusijama i odmeren, sem sa onim u koje ima poverenje. Svojim držanjem u vreme izdržavanja kazne u više mahova je pokazivao nepoverenje prema zajednici, a naročito u pogledu nacionalnog pitanja. On je religiozan i često puta zastzpa mišljenje da je jedini put i spas ua hrvatsku naciju u religiji i ničim drugom. Na raport se nije sam javljao sem po pozivu, na raportu je bio čutljiv, odgovarao bi samo na postavljena pitanja, i to nastojeći što kraće, kako mu se nebi reklo da je špijun Uprave i da nebi u njega sumljali - grupa oko Lovrić Ante.

Radi kršenja kućnog reda bio je kažnjavan nekoliko puta disciplinskim pritvorom i mesec dana nedopisivanjem sa porodicom.

-/-

Kazna mu ističe 1o.VII.1961 godine.

Pošto je Vukojević veliki nezadovoljnik po izlasku sa Grgura ekstremistički će reagovati na postupak prema njemu, jer stalno govori da nije kriv što je doveden u Posebnu ustanovu, jer da to može samo da učine Jugoslovenski komunisti i njihova vlada. Reaguje na udaljenje sa Pravnog fakulteta od jedne godine, radi toga potrebno ga je imati pod kontrolom, s obzirom da je bio u grupi kažnjenika koji govore o bjegstvu preko granice po izlasku iz Posebne ustanove.

Grgur, 8.VII.1961 godine

Nikola Radjenović

131.

SUDBANCA br.

ODJELENJE UDB Mostar
Službenik: Sopta Vice
Izvor: "Mato"
Datum: 2.8.1961.g.

Komentar poslije dolaska sa izdržavanja kazne Grgur

Radjeno u 4 primjerka

I Z V J E Š T A J

VUKOJEVIĆ Vice, sin Joze, rodjen 1934 godine u Veljacima, NOO Ljubuški, srez Mostar, student prava - III godina, bio na društveno-političkom radu dvije godine Grgur.

Dana 18.7.1961 godine Vice je došao sa izdržavanja kazne u mjesto rodjenja. Na putu do kuće u Veljake zadržao se u Zagrebu dva dana. Priča da je posjetio jedan broj studenata medju kojima i Mišetić Kažimira. Za Kažimira kaže da je na njega bio ogorčen, a zbog toga što je svjedočio protiv njega, ali sada mu oprašta jer ga smatra slabićem i plašivicom, koga su organi UDB uhvatili na trik i privolili da svjedoči protiv mene, Martinović Vlatka i dr..

Pričao je u životu na Grguru, pa dodaje da je on i Markotić Vlatko bili jedni medju najlakšim kažnjenicima, jer,kako on kaže, svi su teži bili po krivičnim djelima nego nas dvojica. Pričao je da ima mogućnosti za učenje, da zaradi novaca kao fizički radnik, što je ustvari on i Vlatko i uspio. Zaradili su po 30.000 dinara, a ostali dio vremena su posvetili učenju, tako da su po nekoliko ispita spremili za fakultet. Mnogo mu je stalo da nastavi studije i da mu se odgodi vojska, jer, kako kaže, dosta mu je svega i želi se posvetiti knjizi.

Vice je reakcija, ogorčen je na mjere koje su protiv njega poduzete. Sagledao je svoju krivicu i ističe da je tako moralo biti, premda on i Markotić Vlatko nisu najkrivlji zbog Zabičajnog kluba i studentski demonstracija u Zagrebu, kako mu je to stavljeno na teret prilikom saslušanja u Mostaru.

U razgovoru sa Vicom zaključio sam da u mene ima puno povjerenje. Ujedno mi je rekao da mi je imao namjeru on i Vlatko u nekoliko navrata da pišu, ali da im to nisu dozvolili, sem jedino što su me u pismu pozdravljali. Pričao mi je intimne doživljaje sa nekim ženama u Veljacima, tako da sam iz svega zaključio da u mene ne sumnja. Tražio je od mene da jednog puta učinimo koji "djir" sa mojim motociklo: u Bokiju pa možda i Imotski. Sa njegovim prijedlogom sam se složio. Nismo ništa odredjenije rekli kada ćemo krenuti na ovu "turneju".

Svemu sve, moje je mišljenje da je Vice reakcija i da na njega ova mjera nije nešto posebno vaspitno djelovala. On više ne istupa otvoreno i drsko kao što je to ranije činio, ali u razgovoru sa njime zaključujem da je ovakav kako sam i naveo.

O S V R T: Saradnik je provjeren,podacima se može vjerovati.
Podatke koristiti samo za informaciju, jer je saradnik vodio nad Vicom razradu, zbog čega je Vice i upućen na Grgur.

Dostavljeno: 1. UDB Zagreb
2. U dosije izvora
3. U dosije Vukojević Vice
4. IV Odsjeku

132.

STRANICA br. 195

Ka

ODJELJENJE UDB-e MOSTAR
Službenik: Sopta Vice
Izvor: "Mate"
Datum: 25/8-1961 godine

Neprijateljski komentar povodom održavanja Beogradske konferencije .-

I Z V J E Š T A J

VUKOJEVIĆ VICE, sin Joze, rodjen 1936 godine u Veljacima, NOO Ljubuški, srez Mostar, student prava III. godine, bio kažnjen sa dvije godine upućivanja u odredjenu ustanovu - Grgur, zbog neprijateljske djelatnosti na nacionalističko-šovinističkoj osnovi i učešća na studenskim demonstracijama u Zagrebu.

Dana 18/8-1961 godine pred BRADVICA Jankom, VUKOJEVIĆ Vicom, KOLAK Jurom, PAVLOVIĆ Vicom, TOLJ Krešom i GALIĆ fra Zdravkom, sem fra Zdravka, svi studenti na zagrebačkom sveučilištu, inače ekstremniji nacionalisti, pored ostalog, ističe da je medjunarodna situacija vrlo mutna, a naročito oko Berlina, ali da on pretpostavlja da do rata neće doći, jer su vele sile uravnotežene. S neprijatnošću odaje priznanje SSSR-u u pogledu kosmičkog leta, dodajući "majku im njihovu valjda ćemo ih i mi stići - misleći na Zapadne sile, neće oni valjda zauzeti atmosferu, a Amerikanci da stoje skrštenih ruku.

Povodom održavanja Konferencije neangažovanih zemalja u Beogradu, pored ostalog, Vice kaže: "Ova konferencija ne zaslužuje pažnju da se o njoj govori. Uloga Jugoslavije povodom ove konferencije je glupa i naivna. Sve ovo izgleda kao kad bi se dva odrasla čovjeka svadjala i hoće da se potuku, a dijete od tri godine hoće da ih pomiri".

U vezi izjave pomenutog Vice, niko od prisutnih nije uzeo nekog aktivnog učešća u diskusiji, sem što su mu odobravali, a Bradvica Janko je u nekoliko navrata rekao: "Kolege, prodjimo se mi političkih komentara, prihvatimo se mi fakuteta, a što misli bit to će biti, uzalud su naše priče, nego zbog ovog samo možemo snositi odgovornost. Praksa je pokazala da se sve zna što mi komentarišemo, pa će se i ovo saznati". Medju prisutnim nastalo je kundjanje, te Pavloviće Vice dodaje: "Zar medju nama ima trojanski konj, majku mu j...m, treba ga razokrit i javno linčovat".

O S V R T : Saradnik je provjeren i podacima se može vjerovati. Podatke koristiti samo za informaciju.

Dostavljeno:

a/ UDB-i Zagreb,
b/ u dosije izvora,
c/ u dosije pomenutih i
d/ IV. Otsjeku.-

S l u ž b e n i k :

Sopta Vice

133.

STRANICA br. [illegible]

Kre

ODJELENJE UDB MOSTAR
Službenik: Sopta Vice
Izvor: "Mate"
Datum: 30.8.1961.god.

Komentar o licima koja su navodno saradnici UDB

Radjeno u 6 primjeraka

I z v j e š t a j

KOLAK Juro, iz Veljaka, NOO Ljubuški, student u Zagrebu, BRADVICA Janko, iz Veljaka, NOO Ljubuški, student u Zagrebu, PAVLOVIĆ Vice, iz Veljaka, NOO Ljubuški, student u Zagrebu i VUKOJEVIĆ Vice, iz Veljaka, NOO Ljubuški, student u Zagrebu, svi nacionalistički raspoloženi i zaslužuju našu pažnju.

Koncem avgusta ove godine u razgovoru sa pomenutim isti su konstatovali da je Milas Ljubo, učitelj u Ljubuškom, saradnik UDB i da je kao takav uđeđen već odavno. Pomenuti ističu da je Ljubo saradjivao sa organima UDB na terenu Ljubuškog i da je po zadačima UDB išao u dva navrata u Njemačku, te da je tamo radio kao saradnik UDB medju političkim emigrantima u Zapadnoj Njemačkoj. U prilog ove tvrdnje navode da je Ljubo jedne prilike bio uhvaćen na granici sa dolarima, te i pored toga ponovo dobio pasoš za odlazak u Njemačku. Pasoš mu je glasio na šest mjeseci, a on je ustvari bio u Njemačkoj 15 mjeseci, pa u vezi s ovim donosi se zaključak da se njemu pomoglo oko produženja pasoša samo zbog toga što je saradnik UDB.

Osim toga, Ljubo je bedžanak sa Šimić Šimom, student medicine u Zagrebu, inače ekstremniji nacionalista i njega su sa ovim slučajem upoznali. Šimo je ovu vijest primio sa velikim ogorčenjem, dodajući da ga se nije pazio i da je pred njim bio slobodan. I Šimo je mišljenja da je Ljubo zaista saradnik UDB, a do zaključka se dolazi na osnovu gore iznešenih činjenica. Ne samo što je ova vijest prodrla medju jedan broj studenata iz Veljaka, nego takva vijest kruži i medju drugim licima u Veljacima.

Skoro isti komentar vodjen je i za Sušac Petra, bivšeg studenta elektrotehnike, sada političkog emigranta u Zapadnoj Njemačkoj. Konstatacija je pomenutih da je on saradnik UDB i da je po zadatku UDB ubačen medju političke emigrante - Jugoslavene u Zapadnoj Njemačkoj.

U vezi sa izloženim svi su se najpogrnije izražavali na račun ove dvojice, govoreći da su to ličnosti bez ikakvih nacionalnih i moralnih kvaliteta, da takve treba uočavati i u povoljnoj prilici i lišiti ih života.

O s v r t: Saradnik provjeren podacima se može vjerovati.

Dostavljeno: a/ U dosije izvora
b/ UDB Zagreb
c/ U dosije pomenutih
d/ IV Odjeku

S l u ž b e n i k,

Sopta Vice

V.P.5970 Resan STRANICA br.

134.

2883-K

15. XI-61.

P O D A C I:

Za VUKOJEVIĆ Joze VICE, rodjen 1936.godine u se Veljaci, NOO Ljubuški, student, srez Mostar, NR.Bosna i Hercegovina, državljanin FNRJ, po nacionalnosti Hrvat, u JNA od septembra 1961.godine.

Imenovani potiče iz siromašne seljačke porodic koja živi u mjestu rodjenja i bavi se zemljoradnjom. Porodica mu je prije rata tj. za vrijeme stare Jugoslavije pripadala stranci HSS, a u kome su se izrazito isticali, a u toku čitava porodica mu je bila na strani ustaškog pokreta koga su izrazito pomagali i za njega agitovali. Poslije oslobodjenja porodica mu je zauzela neprijateljski stav, te je i danas na lijiji ustaštva i izrazito je religiozna. Održavaju pismene veze sa ustaškom emigracijom koja neprijatelj djeluje, te je pod uticajem isti Vicin brat Ferdo 1959 godi sa jednom proustaškom grupom pokušao bjekstvo u Italiju, ali je povr ćem.

Vico je studirao u Zagrebu i kao student je uz učešća u Zagrebačkim demonstracijama. Aktivno je djelovao nacionalističkoj šovinističkoj osnovi, a radi čega je bio hapšen i sudjen na dvije godine zatvora, a koju kaznu je izdržavao na Mermeru. Za čitavo vrijeme izdržavanja kazne neprijateljski je istupao, a po izlasku iz zatvora nastojao je da izbjegne služenje vojnog roka.

Smrt fašizmu Sloboda narodu!

Dana 15.XI.1961.godine.

NAČELNIK ODSEKA BEZBEDNOSTI,
pešadijski major:
/ Božo Šijan /

135.

STRANICA br.

Z A P A Ž A N J A

Za vojnika-isluženika VUKOJEVIĆ Jova VICA

15. II 63.

Vukojević Vice je došao na odsluženje vojnog roka u našu jedinicu septembra meseca 1961.godine i u njoj se nalazio do 7.II 1963.godine, kada je odpušten kući.

Odmah po dolasku u jedinicu obezbedili smo ga preko saradnika. Posebnu pažnju smo mu poklonili od momenta dobijanja podataka sa terena. Primećeno je da od prvog dana dolaska u jedinicu je pokušao da izove sam sebe dabi izbegao svaku diskusiju a posebno one gde je trebalo razgovarati o pojedinim političkim dogadjajima. Dabi mogao ovo izdržati uzimao je razne knjige koje je čitao u slobodnom vremenu i ako bi neko pokušao da njime da razgovara, odgovarao bi, da zato nema vremena jer proučava neke materijale kako bi mogao nastaviti studije. Od vojnika je krio da je bio osudjivan zbog neprijateljske delatnosti na terenu.

Na časovima MPV bio je vrlo pasivan, jedino je odgovarao na pitanja. Nakon izvesnog vremena po dolasku u jedinicu a pošto je proučio društvo prišao je društvu vojnika klerika i sa njima se za celo vreme družio. Uticao je na njih da budu čvrsti u svome pozivu i da se ne kolebaju. Na njega se osetilo, a što se moglo zaključiti iz njegova držanja, da je osetio naše mere prilikom hapšenja i osudjivanja u civilstvu.

Istupao je u vezi govora druga Tita govoreći, da je on baš zbog takvih kritika bio osudjen i proganjan. Da Titov govor smatra svojom rehabilitacijom. Tom prilikom je još govorio kako je on ni kriv ni dužan bio osudjen i da nije ništa govorio izuzev istine. Takodjer je tom prilikom rekao, kako ga je to opametilo da u buduće vodi računa šta će pred kime reći. Ovo je bio jedini podatak kojega smo o njemu dobili.

Kao vojnik je gledao da što lakše prodje. Držao je pasivno po svim pitanjima i radio je samo ono što je morao. Cinjički je gledao na pojedine vojnike pa čak i na starešine.

Mišljenja smo, da mu treba pokloniti punu pažnju jer se radi o čovjeku neprijateljski raspoloženom prema našem društvu. Takodje treba preduzeti mere kako nebi dobio neki odgovoran posao gde bi mogao da nanese štete društvu.

15. februara 1963.godine

OFICIR BEZBEDNOSTI
pešadijski major,
/Milutin Uskoković/

136.

STRANICA br. 341

SPOSTAVA UP VISOKO (ustanova)	Mirić Miloš (obradio-postupio)	ustaštvo (linija) / (obrada) / student (soc. pripad.)
Mirić Miloš (službenik)	24.7.1963 (datum)	neprijateljska agitacija (predmet)
"Mato" (izvor podataka)		Zagreb (mjesto boravka)
22.7.1963 (datum)		(mjesto rada: ustanova-preduzeće)

VUKOJEVIĆ VICO, stanuje u ulici Pavleka Miskina 69-a u Zagrebu.

Saradnik "Mato" je izvjestio da je od 15 do 23 juna 1963 godine boravio u Zagrebu i da je tom prilikom posjetio Vukojević Vicu i neke njegove kolege, te je sa svima razgovarao. U vezi sa vodjenim razgovorom, saradnik ističe: "Obzirom da je bio period ispita, malo smo razgovarali, tim prije što su sve kolege imale mnogo prijavljenih ispita. Koristili smo nedeljno poslijepodne 16 juna i prošetali po Maksimiru, a zatim otišli u "Dubravu". To poslijepodne bio sam sa Vukojević Vicom i Kolak Jurom u šetnji, a zatim smo otišli u "Dubravu" kod Markotić Vlatka, stanuje kod brata, inženjera šumarstva. Tu smo se kraće zadržali, jer mu je brat /inženjer/ imao neke goste, pa smo otišli kod Čuvalo Kamila, koji stanuje u istoj ulici kao i Vlatko. Čuvalo Kamilo je student u Zagrebu, a rodom je iz sela Proboja kod Ljubuškog. Oženjen je. Smatra se velikim Hrvatom i kaže da je energičniji od Čuvalo Ivana, koji je nedavno interniran iz Sarajeva u Zagreb zbog političkog ispada /izvršio je drzak istup prilikom izvodjenja opere Zrinjskog/ i da ga je strah da mu se ne desi sudbina rodjakova /internacija/, jer se u pojedinim situacijama nemože izdržati da ne "eksplodira", kako je doslovno rekao. - Oženio sam se djevojkom, kaže Čuvalo, zato što je religiozna i što je velika Hrvatica.-

Markotić Vlatko je bio na Golom Otoku i priča da će ubrzo završiti fakultet, ali da se tome ne veseli, jer sumnja da se neće nigdje moći zaposliti zbog svoje prošlosti. - Komunisti vode bezkompromisnu borbu sa sumnjivim elementima, kaže Vlatko, a ja ne samo da sam sumnjiv, nego su oni samnom i načisto. -

Vukojević Vico kaže da će tražiti zaposlenje negdje daleko, gdje se za njega i njegovu prošlost nezna. Rekao je da ne želi svoje držanje korigovati radi karijere.- Biti ću dosledan do kraja, kaže Vico, ali i oprezan.

Vukojević i Markotić su ovom prilikom rekli da je Pejčinović Zdravko dobar i dosledan. - Niko onako nezna i nemože mrziti neprijatelja kao on - , kaže Vico. Išijaz /naziv njihov za Zdravka/ je uzor Hrvata i taj neće pokleknuti - , rekli su obadvojica. Mnogo su se interesovali o Zdravku i po meni su ga pozdravili. Kolak i Vukojević su otišli na more preko Ferijalnog saveza. Vukojević je otišao na tudje ime, nekog svog kolege. Obećao sam da ću im naći smještaj kod sebe kad naidju za Zagreb, a da ću uzeti godišnji odmor u vrijeme kada i oni sa mora dodju u Hercegovinu, a onda bi krenuli za Vareš, pa dalje u Zagreb, Bio sam im obećao da ću ih još jednom posjetiti, jer sam se bio dogovorio u Servisu "Tomos" da će kola našeg preduzeća doći od 15 do 23 na opravku. Dogovorio sam se bio i sa svojim direktorom da tada podjem sa kolima u Zagreb. Medjutim, kola su 8 jula 1963 godine otišla u Zagreb na opravku, a da me o tome direktor nije obavjestio. Ja sam drugi dan zvao Servis, a zatim i po povratku kola u Vareš, pa su mi rekli da kola iz Vareša uopšte nisu dolazila. Šofer je rekao da je bio u Servisu, ali da su oni prodali odgovarajuće zupčanike i da tako nije ni opravio kola. To mi je isto rekao i direktor Prajo Nikola. Neznam gdje su kola ostala dva dana. To je i uzrok da nisam ponovno vidjeo ove kolege. Bili smo se dogovorili da ćemo tom prilikom prolutati po Zagrebu i okolini".

Kad se budu slali podaci za Zagreb /pr. Mirić/, treba im skrenuti pažnju da se ovi podaci ne smiju koristiti prema licima na koje se odnose, jer se radi o kvalitetnom saradniku.

Izvor podataka je pouzdan.
Podaci su tačni.

OPERATIVNI SLUŽBENIK:
Mirić Miloš

Dostavljeno:
- OP - 13
- u mat. saradnika "Mato"
- UDB-i Zagreb

O.Z.

138.

STRANICA br. [illegible]

ISPOSTAVA UP VAREŠ

Mirić Miloš

"Mato"

18.6.1964

Mirić Miloš

22.6.1964

ustaštvo

neprijateljska propaganda

Zagreb

student

student

V U K O J E V I Ć Vico, stanuje u ulici Pavleka Miskine 69a u Zagrebu, rodom iz Veljaka-Mostar.

Saradnik je izvjestio da je na 8.6.1964 godine bio u Zagrebu u društvu Vukojević Vice i Kolak Jure. Tog dana, subota, Vukojević Vico je pričao saradniku da je uhapšen Mijatović Andjelko, koji je rodjen u Tiholjini - Ljubuški, inače je student. Kako je Vico izjavio, kod Andjelka je pronadjen propagandni materijal. U vezi sa njegovim hapšenjm, Vice kaže: [redacted].

U nedelju smo sva trojica bili na utakmici i nije bilo važnijeg razgovora. Dogovorili smo se da posjetimo Kolak Juru u ponedeljak, te smo ga našli na radilištu u Veslačkoj ulici, tamo on honorarno radi. Tom prilikom Vice nam je rekao da je naveče uhapšeno 3o-rica Splićana, za koje kaže da mu je drago što su uhapšeni, jer su u periodu studenstskih demonstracija dobro prošli, a da su najviše stradali Šibeničani, Zadrani, Metkovičani i Ljubušaci.

Posle toga razgovarali smo, kaže saradnik, o emigraciji u inostranstvu, pa je Vice rekao da su se "naši" dobro sredili da su se definitivno organizovali i da predstavljaju takovu snagu, da zabrinjavaju današnju vlast. "O tome je pisao i "Vijesnik". Čitao sam da ih samo u Švedskoj ima oko 2.ooo, a koliko ih tek ima u Njemačkoj, Austriji i drugim zemljama. Otuda i nije čudo što je UDB-a svoju aktivnost najviše usmjerila prema emigraciji."

Nakon toga se razgovor poveo o socijalizmu kao svjetskom sistemu, te Vice kaže: "postoje tri interpretacije socijalizma: kineska, ruska i naša. Svaka zemlja od ovih tvrdi da su na pozicijama marksizma, a ja mislim, što se tiče teorije, da su marksizmu najbliži kinezi iako znam da socijalizma nije naučno utvrdjen, odnosno da je čitava ta teorija neodrživa, a što se vidi iz sadašnjih sukoba u socijalističkom lageru."

Vice se interesovao - koje poslednji emigrirao iz Veljaka, te sam mu rekao, a zatim dodao da ih je dobro primio Doko Artuković u Italiji, našto je Vice odgovorio: "Kakav Doko, to je teška špijunčina UDB-e.

Izvor podataka je pouzdan.

Podaci su tačni.

OPERATIVNI SLUŽBENIK:
Miloš Mirić

Prijepis ovog izvještaja odložen je u dosije Mijatović Andjelka, koji se u tom izvještaju spominje, 2.VI 1965.

DB ZAGREB

139.

STRANICA br. ~~305~~ 340

Izvor Zapisnik okrivljenog

Donosilac Miloš Jovo

Služba i datum primitka 1.VII 1964.

Obradio Capan Marija

Datum obrade 2.VII 1964.

Uložiti u dosje Vukojević Vice

IZVADAK IZ ZAPISNIKA OKRIVLJENOG PANDŽIĆ IVANA

Na dva sastanka što sam bio prisutan ili na drugi način upoznao poznajem slijedeće studente iz Hercegovine: Cabelica Ivan, Mijatović Anđelko, Vlašić Ljubo, Arapović Rudolf, Martinović Ivan, Leko Ivan, Leko Miljenko, Maslać Vidu, Vukojević Vicu, Poznajem još po imenu nekog Juri i imu sa kojima me upoznao Mijatović Anđelko. Za sve ove hercegovce mogu reći da su Hrvatski nacionalisti i da je njihova naintivnija preokupacija ~~Hrvatski nacionalisti i da je~~ hrvatstvo. Oni smatraju da bi trebalo kod Hrvata probuditi nacionalnu svjest, da su Hrvati sada to previše zanemarili da su indiferentni prema kulturi i prošlosti Hrvatske.

Obrazac br. 14a — IX 1962.

140.

STRANICA br. 524

Odjeljenje UDB Mostar
Službenik; S.Dursun
Izvor: M.G.
Dne 11.6.1965.

SKOKO STOJAN, sin Žarka, rođen 1941 godine u Klobuku, Ljubuški, bivši bogoslov, sada student Pravnog fakulteta u Zagrebu.

9/s VUKOJEVIĆ VICE iz Veljaka, Ljubuški, student IV godine Pravnog fakulteta u Zagrebu, radi neprijateljske djelatnosti upućivan/6/ na Goli otok na 2 godine.

GABELICA IVO

Skoko je bivši bogoslov, sada student I godine Pravnog fakulteta u Zagrebu. Jedno vrijeme je stanovao u domu studenta u Dubravi, sada u domu "Nova Sava". Njegove kolege iz doma kažu za njega da uvijek negdje luta. Po nekoliko dana ne dolazi u dom na spavanje.
Skoku se često vidi u društvu Vukojević Vice i Gabelice Ive.
Za Gabelicu Skoko kaže da je jako dobar i pošten čovjek.
I ostalo društvo mu je sumnjivo i problematično.

NAPOMENA:
Skoko potječe iz neprijateljske porodice. Pomagali su ustaški pokret. Današnje držanje njegove porodice također je negativno. Dok je bio u sjemeništu imao je loše držanje.

141.

STRANICA br. 16. VI

ZAPISNIK

O PRETRAZI STANA — PROSTORIJE — OSOBE

sastavljen u ime ovlaštenog organa unutrašnjih poslova u izviđaju — istrazi protiv okrivljenog VUKOJEVIĆ VICE zbog krivičnog djela iz člana 118 Krivičnog zakonika u Zagreb, Zamenhofova 1, dana 16. VI. 1965.
(mjesto gdje se obavlja pretraga i sastavlja zapisnik)

Organi unutrašnjih poslova: Ilan Josip
Bedenik Tomo
(ujedno i zapisničar)

Građani: Blažeković Danica iz Zgb, Zamenhofova 1
Petrović Ivana iz Zgb, Zamenhofova 1

Pretrazi je prisustvovao:

Organ javnog tužioštva:

Branilac:

Posjednik stana — prostorije — ukućanin — osoba nad kojom se vrši pretraga

Pretraga se vrši na temelju naredbe broj od 16. VI. 1965. izdane od SUPa za grad Zagreb

Pretraga se vrši bez pismene naredbe na temelju člana 204 ZKP-a

Prije početka pretrage pozvan je posjednik stana, da izruči tražene stvari — traženu robu, ali je to odbio.

Zaključane prostorije (stan) nisu silom otvorene.

Posjednik prostorija (stana) odbio je da otvori zaključane prostorije — nije bio prisutan pa su silom otvorene:

Pretraga je započela u 4 sati.

Pretraga je izvršena u djevojačkoj sobi, kupaonu, WC terasi i tavanu
(navesti prostorije)

«Narodne novine» Zagreb-9-XII.-1958 UT-XVII-9

– 141a –

Pretragom je pronađeno slijedeće:

1. 33 pisma, 14 razglednica i 5 dopisnica
2. Indexi - Vukojević Vice, Pavlak Ante, Šimić
3. Rudolf, Markotić Ljiljana, Knjiga Božićnica
4. iz 1938., 1 teka i 1 rokovnik, 1 negativ,
5. 11 slika, 3 dopisa njemačke firme, pjesma-
6. rica Ružice, jedna holičina čistog bijelog
7. papira - jedan dio izrezan, 6 Antraga
8. za njemačku dozvolu boravka, 4 formulare
9. Decration General + 4 ista formulara, 10
10. plavih koverata, 3 komada zaliješki, 2 potvrde o predaji preporučene pošiljke, vrećica, Mladost 5 vjerskih slika, blok tramvajski na SKOKO MILAN.

U smislu člana 202. stav 7. ZKP privremeno su oduzeti predmeti označeni pod rednim brojem:

o čemu je izdata potvrda broj ..... od ..... 195 ....

Pretraga je završena u 5,40 sati.

Nakon završene pretrage prisutni su upozoreni u smislu čl. 80. stav 1. ZKP-a, pa su isti zapisnik pročitali i izjavili da nemaju prigovora u pogledu njegovog sadržaja.

(Potpisi prisutnih)

1. Danica Blažekovic
2. Petrović Ivana
3. [illegible]
4. [illegible]

Primjedbe:

gore potpisane osobe potvrđuju da su oduzeti predmeti nađeni u soli Vukojević Vice.

NARODNA REPUBLIKA HRVATSKA 142, STRANICA br. 2204

NARODNI ODBOR KOTARA-GRADA ZAGREB
SEKRETARIJAT-ODJEL ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE

Broj Ku .....

Datum: .....

U izviđaju — istrazi protiv okrivljenog .....
..... zbog krivičnog djela iz člana LL 118 Krivičnog zakonika, donosim
na temelju člana 200. i 201. Zakonika o krivičnom postupku slijedeću

Naredbu

1. Određuje se pretraga — STANA — PROSTORIJE — OSOBE
VUKOJEVIĆ VICE, Zagreb (porodično i rođeno ime, ime oca) iz Zamenhofova 1 (prebivalište - boravište)

2. Izvršenje ove naredbe povjerava se službeniku SUP-a Zagreb
..... s tim, da se oni ovlašćuju da u smislu člana
202. i 203. Zakonika o krivičnom postupku izvrše privremeno oduzimanje potrebnih predmeta.

Obrazloženje

Pretres je potrebno izvršiti radi pronalaženja i izuzimanja predmeta krivičnog djela.

M. P. Ovlašteni službenik:

Naredba mi je uručena dana 16. VI. 1965. u 5,30 sati.

(potpis)

Naredba nije uručena s razloga: jer je imenovani nije nalazio u stanu

U Zagrebu, dana 16. VI. 1965.

(potpis službenika)

"Narodne novine", Zagreb – (9) UT-XVII-8

143.

STRANICA br. 479

17.6.1965.g. DB - M o s t a r

SUP DB - grada Zagreba

Akcija "Šestine"

V E Z A: Vaša depeša broj 133/11 od 16.6.1965.g.

Izvršili smo pretres stana roditelja ČAVAR MATE, kao i kod njegovog strica ĆAVAR STANKA i zeta ŠUŠAK FRANJE. Nismo pronašli rukopise koje navodite u vašoj depeši pod gornjim brojem, ali smo pronašli i izuzeli lo pisama, 15 fotografija i 7 raznih isječaka iz sveski i zabilješki sa adresama sumnjivih veza Ćavara. Na fotografijama smo prepoznali nacionaliste VUKOJEVIĆ VICU, studenta prava, ŠIMIĆ ŠIMU u društvu sa još nekim studentima rodom iz Hercegovine i drugim nama nepoznatim licima. Utvrdili smo da je VUKOJEVIĆ najintimniji prijatelj ĆAVARA i da je bio čak vjenčani kum prilikom crkvenog vjenčanja Ćavarevog brata Stipe (potporučnik JNA V.P. 9195 Meljine Herceg Novi, sanitetski sektor), o čemu postoji i zvanični dokumenat izdat od župskog ureda u Mariboru 17.lo.1964.g. Takodje smo utvrdili da Ćavar nije boravio kod svojih roditelja od poslednjih novogodišnjih praznika. Kroz to vrijeme porodici se obratio samo putem nekoliko pisama. Držanje njegovih ukućana prilikom pretresa bilo je iznenadjujuće hladno, tako da se stekao utisak kao da ih uopšte njegov slučaj ne interesira.

Dolazio + Vicu

Nisu postavljali nikakovih pitanja o njegovoj sudbini, niti zbog čega se vrši pretres. Napominjemo da se u kući nalazio i njegov brat Stipe, potporučnik JNA sa svojom ženom Hildom Kampuš (rodjena 1945. godine u Mariboru, kći Adolfa, po zanimanju krojačica), na godišnjem odmoru. Sav pronadjeni materijal danas smo vam uputili službenom poštom.

144.

Novo SVRANICA br. 431

Odjeljenje DB Mostar
depeša br.533
dana 17.6.1965. godine

Primljeno 18.VI 65.

Broj:II/6328/479.

SUP DB za grad Zagreb

Veza: vaša depeša broj 560 od 16.6.1965. godine

TOLJ KREŠIMIR-KREŠO, sin Ivana i Milice Skoko, rodjen 25.1.1938. godine u Veljacima, opština Ljubuški, srez Mostar, Hrvat, državljanin SFRJ, bivši sjemeništarac, sada politički emigrant u Diseldorfu - SR Njemačka .

Potiče iz siromašne klerikalne i veoma primitivne seljačke prodice, koja je u toku rata bila na strani ustaškog pokreta, mada od uže rodbine nije imao nikog u neprijateljskim vojnim formacijama u toku rata. Godine 1956. stupio je u sjemenište u Visokom, a docnije prešao u Zadar u nadbiskupsku srednju vjersku školu, odakle je otpušten 1962. godine zbog nedisciplinе i sumnji rektora sjemeništa u Zadru, Oblak Marijana da je kao sjemeništarac održavao kontakte sa DB. Medjutim, Oblakove sumnje, bile su neosnovane. Na terenu je imao neprijateljsko držanje, a održavao je bliske veze sa nacionalistom VUKOJEVIĆ VICOM, takodjer rodom iz Veljaka, mjesnim župnikom Galić fra Zdenkom , kojeg kontrolišemo zbog istupa na nacionalističkoj osnovi i dr. Nakon isključenja iz sjemeništa u Zagrebu se upisao na Medicinski fakultet, ali je ubrzo otišao u SR Njemačku, navodno falsifikovanom putnom ispravom, koju je pribavio u Zagrebu za 100.000 dinara i odbio povratak u zemlju. Bjekstvo je pokušao septembra 1958. godine. Prošao je kroz logor Cindorf, zatim je boravio u Karlsruheu i Stuttgartu, a sada se nalazi u Diseldorfu. Prema iskazu Jurilj Ante, rodom od Doboja ,

145.

STRANICA br. 2.-

koji je u drugoj polovini 1963. godine otkriven kao ubačeni emigrant-terorista. Tolj je već u to vrijeme pripadao HOP-u i bio aktivan u logoru Cindorf kao tajnik ogranka UH-a, a predpostavlja da je bio i član TRU-a. Juna 1964. godine povodom godišnjice smrti Ante Pavelića na jednom skupu emigranata u Diseldorfu čitao je referat o životu i radu Pavelića. Povodom hapšenja i upućivanja na Goli otok njegovog starijeg brata Vlatka, zemljoradnik, zbog kontakta koje je imao sa dvojicom ubačenih emigranata iz Italije na terenu Zapadne Hercegovine. U drugoj polovini 1963. godine Krešimir je u Diseldorfu izjavljivao, da je i on tom prilikom ilegalno boravio u Hercegovini, što se ne bi moglo uzeti kao tačno. Bio je jedan od organizatora prikupljanja pomoći za osudjene teroriste u Bonu i predvodjenje grupa emigranata u Bon za vrijeme sudskog procesa ovim teroristima. Inteligentan je, pa je medju intelektualcima koji su ga pozvali uživao izvjestan autoritet. Spreman je na organizovan ilegalni rad i pružanje svih vidova pomoći za takve svrhe.

Predala Jaka dana 17.6. 1965. godine u 19,09 sati,
Primio: Mirić.-

STRANICA br. [redacted]

146.

S. U. P. ZAGREB
UPRAVA DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
II Odjeljenje ..... Odsjek

Dne 18. juna 1965.

STROGO POVJERLJIVO

Dostavljeno:

- BRADVICA dr. IVO
- VUKOJEVIĆ VICE
- GABELICA IVAN
- ZOVKO ZLATA
- MAXIĆ STANKO
- LEVO RUDO

5x

IZVOR: "MATO"

PRIMIO: DUBORIJA MARKO

IZVJEŠTAJ

Broj: .....

PRIMJEDBA: BRADVICA dr. IVAN, pravnik u Zagrebu, inače iz Ljubu škog u više navrata se nalazio sa studentima Hercegov cima, koje je materijalno i moralno pomagao, ali se sa Vicom u posljednje vrijeme često nalazio, Čovjek je srednjih godina, neoženjen, teški šovinista, a stanovao je jedno vrijeme kod Blažekovića, gdje sada Vice stanuje.

BRADVICA dr. JANKO, ljekar u Puli, koji je svojevremeno iz Zagreba pisao srednjoškolcima, okupljenima o ko Vice u Hercegovini, hrabreći ih da istraju, da po stoji podzemlje i sl. Dolazio je u posljednje vrijeme u Zagreb i posjećivao Vicu, Gabelicu i druge.

MIŠETIĆ KAZIMIR, student prava, pored toga što je dobar sa Vicom često se viđao sa Bradvica dr. Ivanom pravnikom u Zagrebu. Čak šta više odlazio je u neki samostan u Dubravi, gdje je Vice bio stalan posjetilac, te kada mu je Zovko Zlata prigovorila zašto i tamo ide (misli na Vicu) odgovorio joj je da je to samo želja, pasija i slično.

147.

2.-

Prije oko dva mjeseca Vice je posjetio saradnika u Čakovcu. Nešto posebno mu nije govorio, ali se interesirao o sastavu rukovodećeg kadra, lokacijama jedinica, pa pošto ni saradnik nije znao na tome se i završilo.. Međutim, nakon mjesec dana Vice je pisao saradniku i između ostalog rekao da će mu kad dođe pričati o "vrlo važnim novostima".

Potreban zajedničk

Zovko Zlata izjavljuje da je u posljednja dva mjeseca Vice sa njom bio vrlo rijetko, te da se sa Gabelicom i Juvenda ili Levo Rudom često se nalazio, negdje odlazio, sa njima se duže zadržavao, a kad je i dolazio to je bilo vrlo kasno.

MAJIĆ STANKO, student rudarstva na Tehničkom fakultetu, bliži je rođak Vici, sa njim je u posljednje vrijeme bivao. (Interesantno je to, što je, kako mi se čini, to naš saradnik, a da li je obavještavao o djelatnosti Vice i drugih - prim. M.D.).

Zanimljiva je ocjena saradnika o položaju Vice u sredini Hercegovaca u Zagrebu. Smatra da se, kad su u pitanju neprijateljska akta, Vice cijeni na lice br. 1 i da je to sigurno u vrlo širokim razmjerama.

P.S. Danas ima sastanak sa više lica iz ovog kruga, kao i sa Zlatom.

STRANICA br. 1

S. U. P. ZAGREB
UPRAVA DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
II Odjeljenje ..... Odsjek

148.

STROGO POVJERLJIVO

Dne 21. juna 19 65.

Dostavljeno:

IZVOR: "Mato"

PRIMIO: M. Duborija

IZVJEŠTAJ

Broj: .....

PRIMJEDBA:

BRADVICA dr JANKO, ljekar u Puli, došao je prije nekoliko dana da posjeti Kukajević Vicu. Medjutim, kako ovoga nije bilo, ostao je spavati u sobi Vukojevića dva dana čekajući ga, pa pošto ga nije bilo negdje je otputovao. Razlog njegove posjete, ukoliko gazdarica bude znala, dobit ćemo od saradnika tokom dana.

Bajto Milan, student psihologije, priča da su ledi štampani šapilografom, koji je korišćen u nekoj banci u Zagrebu.

Sličnih prepričavanja ima masa medju hercegovačkim sutdeutima, pa čak da su u ovoj akciji umiješani sinovi nekih viših polit. rukovodioca.

Marić Ante, službenik u Zagrebu priča da je Tolj Drago, emigrant, sada u Švedskoj, te da mu je put ne isprave sredio Bradvica dr Ivan, pravnik u Zagrebu.

STRANICA br. 223

S. U. P. ZAGREB
UPRAVA DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI
II Odjeljenje 2 Odsjek
Dne 21. 6. 19 65.

149.

STROGO POVJERLJIVO

Dostavljeno:

IZVOR: "Ličanin"
PRIMIO: Krajnović Dragan

IZVJEŠTAJ

Broj:

PRIMJEDBA:

Dana 18. VI 1965. godine posjetio sam BUŠIĆ BRUNA u Vinkovićevoj ulici 8-A. Diplomirao je ekonomiju i radi u poduzeću "Geoistraživanje". Želio sam da posudim neke časopise, jer ih on sakuplja. Tom prilikom sam našao kod kuće njega i njegova cimer-kolegu DANIJELA ALERIĆA, jer sam došao navečer malo kasnije oko 21,40 sati. Dok smo mi pričali, Alerić (asistent na Filozofskom fakultetu u Zagrebu) je bio odsutan. Nakon kraćeg razgovora, Bušić mi je počeo govoriti: "Zabrinut sam za sve ovo, makar s ničim nemam veze. Progoni me i po noći, nekada ne mogu ni spavati. Kad bi samo jednom učinilo vrijeme, otišao bih malo na Sljeme da se odmorim."

"Od Danijela sam čuo da je student književnosti GOJKO ŠUŠAC pušten iz zatvora. Da li se tu radi o nekom popuštanju sa strane Gojka (tu je Bušić slegnuo ramenima i zavrtio glavom) - to ne znam? Mene najviše zabrinjava što se ipak događa, a ne znam o ničemu ništa. Znam da su IVAN GABELICA, VICE VUKOJEVIĆ, RUDO ARAPOVIĆ išli na neke propovijedi u Dubravu, koje je držao neki svećenik. Ne znam da li je to u vezi s time. Mene su jednom zvali, ali sam ja odbio. Više me nisu nikad zvali."

Iza toga mi je Bušić pričao kako je vani izdavačka djelatnost jaka. Tako su nedavno ZLATKU TOMIČIĆU poslali njegovu knjigu, koju su vani objavili. Neke časopise dobivao je izvana JOSIP KULUNDŽIĆ, književnik, jer je u tim časopisima pisalo o nekim njegovim knjigama. To su uglavnom djelatnosti "Hrvatske revije" u Buenos Airesu. Kad se kasnije navratio DANIJEL ALERIĆ, on je pokazao neke znakove da bi spavao i ja sam otišao oko 22,30 sati.

Dana 28. VI 1965. u 11 sati došao sam na misu u Palmotićevoj ulici. Propovjednik je bio pater KATALINIĆ.

Na početku svog izlaganja Katalinić je rekao misao Tejara de Šardena:

"Svaka istina koja makar ijedanput zablista, ona osvaja svijet".

Kroz propovijed Katalinić je dokazivao da je to samo Kristova istina i rekao: "Mnoge ideologije danas imaju svoj humanizam, ali one imaju ogromne rupe. One brzo zablistaju i nestanu kao meteori. Kristova istina stalno osvaja. Podimo za tom istinom, jer je tu pobjeda." Bile su to završne riječi Kataliniće va izlaganja. Prije početka propovijedi Katalinić je rekao da se ove sedmice slavi blagdan Srca Isusova i da će funkcije obavljati kardinal dr Šeper. U programu je predviđen i svečani doček kardinalu, mislim u petak. Zahvalio se prisutnima na uspjeloj akciji oko sakupljanja novčanih sredstava za gradnju kapelica u okolici Zagreba.

Od prisutnih su bili meni poznati slijedeći:

- BOSANČIĆ MIRO, student prava, rodom iz Dugopolja - Split;
- BAKMAZ IVAN, student književnosti iz Zagreba;
- GLAVAŠ STJEPAN, student književnosti, Hercegovac;
- VUKUŠIĆ ANTE, student književnosti, od Imotskog - Split;
- KRAMAR, student medicine, Zagorac;
- BARNJAK VLADO, student šumarstva, iz Gornjeg Vakufa;
- PERKOVIĆ IVICA, rodom iz Klisa - Split;

Ja sam se nakon mise zadržao u razgovoru s VLADOM BARNJAKOM, studentom šumarstva. Kad sam pristupio Barnjaku on me je upitao, što sam još uvijek tu? Odgovorio sam da čekam rezultate pismenog ispita na fakultetu.

Počeli smo razgovor. Barnjak je počeo govoriti kako je , uglavnom sam i da tome ima više razloga.: "Ipak žao mi je starog društva, jer kad bi čovjek bio u paklu, pa kad bi ga morao napustiti, to bi upravo bio pakao, što se moraju rastati." Pitao sam ga što ima nova u Dubravi, on je odgovorio, da nema nikakovih vijesti, jer da je sam u sobi i da nema odakle šta doznati. Kasnije, kad smo pošli prema centru, Barnjak je počeo govoriti: "Ja sam često govorio ovim našim dečkima kako se moraju držati za vrijeme istrage, ako im se desi ta čast. Ne smiješ nikada proširivati krug imena. Uvijek moraš spomenuti samo ono ime, koje tebe ne može teretiti, jer tu tako ljudi počnu

jedan drugome prigovarati, kad si ti mene, i ja ću tebe. Izgleda, da se slučaj oko ovih letaka nije odvio. Više nitko prema nikome nema povjerenja. To isto nepovjerenje vlada i među njima (misli na SUP). Oni samo imaju špijune da prisluškuju, a ni jednome od tih ne povjeravaju stvar. Situacija je kod nas kao i u svijetu inače, konkretno u Alžiru. Radi se o tome tko će biti vještiji. U ovakvoj situaciji trebalo bi imati par ljudi, koji znadu što hoće, da budu odlučni i spretni i dalo bi se mnogo napraviti. Svima je više dosta tih Titovih putovanja. Izgleda, da je Tito nemoćan u svojoj zemlji i da iz nje bježi da se tješi potpisivanjem raznih listina. Došli smo u situaciju u kojoj je nekada bila stara Jugoslavija. Dižemo zajmove da isplatimo stare dugove. Tako se samo gomilaju neuspjesi."

Kad smo se približili centru ja sam rekao da neću u centar i tu smo se rastali.

Kad sam u srijedu 16. VI 1965. godine išao na dogovor sa svojim kolegama u vezi s ispitom, susreo sam ŠAMIJU IVANA, koji se jako žurio, samo mi je nabacio: "I ja sam tu dolje malo niže u Krajiškoj", (sureli smo se u Ilici malo poviše Britanskog trga).

O Šamiji sam u zadnjem izvještaju pisao malo više, i mogli ste vidjeti da je u inostranstvu imao kontakte sa emigracijom. Ukoliko ga uspije ponovo susresti, nastojati obnoviti razgovor o njegovom boravku u inostranstvu.

153. STRANICA br. 124/486

SUP DB MOSTAR
br.o2/2 - 1777 - od 24.6.1965.

SUP ZGB.br.6654 od 25.6.1965.
IV/7 - - br.17o2.

VUKOJEVIĆ VICE, rodom iz Veljaka, općina Ljubuški, student IV godine prava, sin Joze, hapšen 196o., nacionalista, učesnik u zagrebačkim demonstracijama. Upućivan u posebnu ustanovu u trajanju od dvije godine, spada u red najekstremnijih nacionalista - studenata iz Hercegovine, danas aktivno neprijateljski djeluje. U Zagrebu ga obavezno treba kontrolirati. U studentskim sredinama koje su neprijateljski raspoložene uživa odredjeni ugled, a u redovima bivših sjemeništaraca ima znatan broj istomišljenika.

PROLAZI KROZ EVIDENCIJU DB ZAGREB
BROJ 159992.

odjeljenje db mostar
depesa broj 549
dana 22.6.1965. godine

154.

STRANICA br.

Socijalistička Republika Hrvatska
SKUPŠTINA GRADA ZAGREB
SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Državna bezbjednost
Primljeno 22/VI-65
Org. jed. | Broj | Prilog | Vrijednost
III. | 6485

sup db grada zagreb

***

''akcija ''sestine,,

telef. 8-494

u izvjestaju saradnika''sljeme,,(sluzbenik marko marinkovic)
od 17.9.1964. godine govori se da je majic- majic ivan,emigrant iz
njemacke upucivao saradnika na neke ex svoje veze iz zagreba u redo
vima studenta mjedu kojima se spominje i neki student vukojevic.
majic je trebao ubaciti neki propagandni materijal i sarpirograf
za te svoje veze koje bi radile na stvaranju ilegalne organizacije
i rasturanju propagandnog materijala.ukazujemo na ovu okolnost
koja bi mogla imati veze sa vukojevic- vicom,rodom iz veljaka,opstà
ljubuski,student iv.godine prava u zagrebu,poznatiji nacionalista
za koga ste zainteresovani u vezi rasturanja letaka u zagrebu.

alija bilic

22.VI-65

DB Z a g r e b

155.

STRANICA br. 528

Izvor "Gradinski"

D-3"

Donosilac Sertić Djuro

Služba i datum primitka II/I 28.6.65.

Obradio Kren

Datum obrade 11.X.1965.g.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE - Generalije niže navedene.-

Broj:

PRIMJEDBA:

Prije dvadesetak dana sreo sam u Njemačkom konzulatu VUKOJEVIĆ VICU, sin Josipa i Dragice, rodjen 6.IX 1936.g.u Veljaci, Ljubuški, Mostar, student, stanuje u Zagrebu Zamenhafova ul.br.1.On mi je rekao, da se došao interesirati za pasoš BEBEK MLADENA iz Veljaka, koji je tražio njemačku ulaznu vizu, jer ide na rad u SR Njemačku Bebek nije mogao tako dugo čekati da to uredi, pa je zato zamolio Vukojevića da to uredi. Bebek je pisao i meni, da i ja pogledam, ali ja nisam mogao, odnosno nisam htio, jer me nije prvog molio.

VUKOJEVIĆ VICE je inače nacionalista, te je radi svoje aktivnosti već bio na Golom Otoku. S njim sam razgovarao vrlo kratko, jer mi se žurilo.

ZAGREB 156. STRANICA br.

Izvor Zap.o ispit.okriv.HRSTIĆ Mirka Akcija "Šestine II" str 28

Donosilac Laštre Pero

Služba i datum primitka 6.VII 1965.

Obradio Rački Malka

Datum obrade 8.VII 1965.

Uložiti u dosje Vukojević Vice

Izvod iz zapisnika o saslušanju okrivljenog Hrstić Mirka, od 6.VII 1965 godine

Dr. Čuvalo Ružicu poznajem iz Vitine, nekako od 1957 ili 1958 godine, a moguće i nešto kasnijo. Do prošle godine kada je ona nastupila na posao u istom domu narodnog zdravlja u Dubravi, gdje sam i ja radio, vrlo rijetko smo se vidjali. U II polovini 1964 godine, kada je ona radila u DNZ Dubrava vidjali smo se skoro svaki dan. Od konca prošle godine do lipnja ove godine vidjalo smo se vrlo rijetko, tj. jednom do dva puta mjesečno, i to u nekoliko navrata u vjeronaučkoj grupi i par puta negdje u gradu. Nestankom Vukojević Vice, dr Čuvalo Ružicu posjetio sam u dva navratka u Zubnoj ambulanti u Dalmatinskoj ulici, gdje je ona zaposlena, da bi dogovorili što da poduzmemo u vezi traženja nestalog Vukojević Vice. Napominjem, da je meni već ranije Čuvalo dr Ružica popravljala zube. O tome što smo u ta dva navrata dogovorili u vezi Vukojevića izjavio sam u ranijem saslušanju.

... Na tom sastanku nitko javno nije spominjao bačene letke odnosno "Hrvatski glasnik", već jedino što smo ja i Vice Vukojević na putu od moje kuće prema Kapelici kapucina razgovarali o bačenim letcima noć prije toga. Naime, Vukojević je mene upoznao sa time na taj način, što mi je kazao da je tog jutra bio u jednom od studentskih domova, gdje je čuo da su noć prije bačeni letci, da je intervenirala milicija. Ne sjećam se tačno kako smo to prekomentirali. Što se tiće "Hrvatskog glasnika", to sam takodjer čuo od Vukojević Vice, ne mogu se tačno sjetiti kada je to bilo, ali svakako prije nego je Vukojević završio u zatvoru. Ne sjećam se kako smo došli na taj razgovor, kao ni to kako smo tada komentirali. Ne sjećam se ni drugih detalja što mi je, i dali mi je Vice govorio o tehničkoj strani toga lista, kao ni to gdje se štampa, tko ga uredjuje, koje teme obradjuje itd. Meni ni do danas nije poznato kako taj list izgleda, jer ga lično nisam vidio.

Obrazac br. 14 IX 1962

157.

DB ZAGREB - ŠESTINE

STRANICA br. 3

Izvor "Valentin"
Donosilac Drpić Joža
Služba i datum primitka 2o.7.1965.
Obradio Marušić Stanka
Datum obrade 23.7.1965.
Uložiti u dosje Vukojević Vice
Zovko Zlata
Blažeković Danica, Zamenhofova 1.

U julu o.g. posjetio sam DANICU BLAŽEKOVIĆ u Zamenhofovoj 1. radi informacija o VUKOJEVIĆ VICI. To je bilo oko 18,3o h. Pošto u stanu nije bilo nikoga, vratio sam se nakon 1o-tak minuta i na stepenicama sreo ženu 6o-tih godina. Na pitanje da li je ona gđa Blaženković odgovorila je potvrdno, a već joj se počela tresti brada. Djelmje očito jako preplašeno. Rekao sam joj da sam doputovao iz Njemačke i upućen sam k njoj da me stavi u vezu sa svojim podstanarom Vukojevićem. U isto vrijeme sam povukao pasoš iz džepa i ponudio joj ga da se legitimiram. Odbila je to i rekladoslovno: "Ne znam ništa o njemu i nemojte se ovdje zadržavati - nestanite odmah odavde jer ja imam užasa radi njega - imam tu miliciju u kući". Nakon toga ja sam se pokazao iznenađenim i uplašenim, te sam ubrzanim koracima sišao niz stepenice.
(Kad bih ja davao mišljenje, a s obzirom na njeno držanje, ustvrdio bih da ona nešto zna o Vukojeviću ili barem o njegovoj raboti. Ukratko mislim da joj savjest nije čista).

Slijedeći dan sam potražio ZOVKO ZLATU u studentskom domu "M.Pijade". Nakon dobivene informacije na porti pozvonio sam na vrata sobe 123 na II.katu u lijevom traktu zgrade gledajući od glavnog ulaza. U sobi su bile dvije djevojke i jedan mladić, a jedna od njih je nešto peglala. Pitao sam za Zlatu Zovko, a ova druga se odmah javila: "Ja sam". Zamolio sam je da izađe na par minuta na hodniki naš razgovor je rekao ovako. Rekao sam da ću joj pokazati sliku mladića koji joj se javio iz München, jer je tako bilo dogovoreno i da ću joj se legi-

Obrazac br. 14 — IX 1962.

timirati, jer je tako bilo dogovoreno - pasošem - ali da tb bude bez ikakvih bilješki. Prvo je tražila sliku i pogledala, a zatim pasoš. Rekao sam, da se preko mene neki prijatelji Vukojević Vice interesiraju za njega, jer je s njim izgubljen svaki kontakt već više od mjesec dana. "Koji to prijatelji",pita je. Rekao sam da to sada ne mogu kazati, ali da su to i njeni i njegovi susjedi, te da je u programu da je netko od njih lično posjeti, ako se to bude dalo ostvariti, jer se radi o tome da se njega pod svaku cijenu prebaci "preko", Ona je najprije rekla "Da, Vice je moj susjed, a on je u zatvoru". Upitao sam da li ovdje u Zagrebu, našto je odgovorila da jeste i nastavila: "Posjetio me je onaj mladić ali se nije iskazao sa pasošem i ne znam što on misli, da me pravi smiješnom". Ja sam joj rekao da su moje mogućnosti takove - zapravo to je najviše što mogu realizirati - da Vukojevića odvezem kolima u blizinu Šent-Ilja - a dalje neka se snalazi. Nakon ovoga ona je promjenila ploču i rekla: "Ja ne znam išak tačno, možda je on već ~~xxxxxxxxx~~ "preko" misleći na Njemačku".

Nakon ovog mi je predložila da odem do njegove gazdarice u Zamenhofovu ulicu, a ja sam odgovorio da sam tu adresu već dobio "gore", ali da je nisam mogao naći u planu Zagreba. Zatim mi je ponudila broj telefona od njegove gazdarice. Rekao sam da mi je to riskantno i da se takove stvari ne obavljaju telefonom.

(Situacija je inače bila takova, da nije bilo načina da joj ponudim da se zajedno odvezemo nekuda kolima. Dovoljno je lukava da nije bilo umjesno to ovdje primjeniti. Moj je zaključak: ona se držala sasvim mirno i staloženo, bez ikakve ushićenosti, pa bi čovjek rekao - promatrajući ju - da je sve to od nje daleko. Međutim, kad znam da ona zna gdje Vice stanuje, broj telefona, gazdaricu itd. nemoguće je drukčije rezonirati nego da ona ima nekakvu vezu s njim, pa o čemu se radilo da radilo. Inače je za moj pojam jako rafinirana osoba. Posjet je učinjen od 19 do 2o s

STRANICA br. 197

159.

Odjeljenje DB Mostar
Službenik: S.Jelavić
Izvor: Mara Jelavić
Datum: 22.7.1965.g.

"Šestine"

Z A B I L J E Š K A

Dana 21.VII 1965. godine u razgovoru sa izvorom (žena službenika) ispričala mi je slijedeće:

Dana 17.VII 1965. godine bila sam pozvana na kafu kod Markotić r. Grebavac Anice ž. pok. Ivana (tetka Vukojević Vice) , koja mi je ispričala da joj je sin Vlado (inžinjer šumarstva, do sada službovao negdje u Bosni) otišao turističkim pasošem u Francusku, ali da se navodno ne namjerava vraćati , dok ne usavrši francuski jezik. Vladina majka je takodjer pri čala, da joj sin Vlado nije materijalno obezbjedjen, te da mu je ona pri polasku dala 20 dolara, a kasnije mu poslala 40 dolara. Medjutim Vladina majka je zabrinuta zbog Vladine di plome, koju je Vlado iz Francuske poslao u Zagreb Vukojević Vi ci (inače su rodjaci), da mu je ovaj prepiše na francuski je zik i ovjeri. Grbavac , imena se ne sjećam, sin Vice iz Gra - ba, Ljubuški, student u Zagrebu, rodjak Vukojević Vice i Mar - kotić Vlade je prije par dana pisao iz Zagreba da su jednog ju tra osvanuli letci neprijateljske sadržine u studentskim domovima, te da je zbog toga uhapšeno dosta studenata. Grbavac je ovo pismo pisao ocu Vici u selo Grab, Ljubuški. U pismu dalje piše da za Vukojević Vicu ništa ne zna, ali pretpostavlja, da je i on uhapšen, jer ga odavno ne vidja. Takodjer piše, da je milicija vršila pretres stana Vukojevića i pored ostalih stvari zaplijenila i diplomu Markotić Vlade. Zbog toga je Vladina majka zabrinuta i interesuje se da li će propasti ta diploma.

Napomena: Lica koja se spominju Markotić,Vukojevi i Grbavac

160.

su rodjaci (Markotića i Vukojevića majka su sestre, a otac Grbavca im je brat) Vukojević je obuhvaćen akcijom "Šestine". Za njegov boravak se ne zna, ali se pretpostavlja da se kri je u Zagrebu ili pak da je prešao državnu granicu. Smatram da bi bilo potrebno preko naših uporišta rasvijetliti slučaj Vukojevića i Markotića.

Službenik:
Jelavić Srećko

STRANICA br. ~~3000~~ 2998

/B Zagreb Akcija "Šestine" 161.

Izvor Mijatović Andjelko
Donosilac Trkulja Pero
Služba i datum primitka 30.7.65.
Obradio Kren
Datum obrade 30.8.1965.
Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

Nastavak zapisnika o saslušanju okrivljenoga MIJATOVIĆ ANDJELKA sastavljenog dana 30.7.1965. godine u prostorijama KPD St.Gradiška.-

Strana broj 9.-

Kada mi je Pandžić govorio o Mihanović Marinu rekao mi je da je dobar,odnosno tim svojim pričanjem dao mi je do znanja da je Marin - kao Hrvat nacionalista.Izrazio sam želju da me upozna sa Marinom.
tr:lo.- Do upoznavanja je došlo tek u veljači 1964. godine na jednom sastanku,koji je održan u Veslačkoj broj 17,gdje sam ja radio kao noćni čuvar.Sastanak je bio dogovoren izmedju mene,Pandžić Ivana i Gabelica Ivana.
Saznanje o Mihanović Marinu,kakav je,ja sam želio da se s njime upoznam.Pošto nisam prisustvovao sastanku,koji je održan u Mihanovičevom stanu, početkom veljače 1964. godine, na kojem su prisustvovali Gabelica,i Arapović,a gdje ja nisam mogao prisustvovati zbog posla,to smo se poslije i dogovorili,Gabelica,Pandžić i ja - da održimo jedan sastanak na kojem će biti prisutan Mihanović Marin,kako bi se mogli upoznati.Mjesto sastanka bilo je zakazano u Veslačkoj broj 17,gdje sam ja radio kao noćni čuvar - to je najpogodnije mjesto.Moram napomenuti da se ne sjećam koji je od nas trojice mene, Pandžića i Gabelice bio inicijator za takav sastanak.Znam da smo se sva trojica dogovarali i složili da se održi u Veslačkoj brpj 17, ja sam bio domaćin.Na sastanku su prisustvovali: Gabelica Ivan,Arapović Rudolf,Mihanović Marin,Pandžić Ivan i Drkulec Zvonimir,student strojarstva.Svi osim Drkulec Zvonimira bili su ranije obavješteni o vremenu i mjestu sastanka.Njega sam tu veče našao u studenskom centru na večeri, i pošto smo se već poznavali kao istomišljenici, rekao sam Drkulcu:"Odi sa mnom da vidiš gdje ja radim i vidjet ćeš kod mene jedno društvo".Sjeli smo na tranvaj i kada smo došli u blizinu Veslačke broj 17,izašli smo iz tranvaja i krenuli u baraku Veslačke broj 17,gdje sam tu večer vršio dužnost noćnog čuvara i gdje se trebao održati već dogovoreni sastanak izmedju mene,Gabelice,Ara-

Obrazac br. 14 — IX 1962.

162.

Nastavak sa strane broj 1o.-

povića,Pandžića i Mihanovića.U baraci smo našli Vukojević Vicu, studenta prava,rodom iz Veljaka,Vitina,Mostar, i Šimić Šimu,apsolventa medicine,rodom iz Slavonskog Broda.Vice je tu večer mene zamjenjivao dok sam išao na večeru,a Šimić Šime je zamjenjivao Kasajić Eugena,studenta ekonomije,koji je u neposrednoj blizini radio kao noćni čuvar.Kasajić se tada nalazio na putu negdje u Rijeci,pa ga je,kako sam to već rekao,zamjenjivao Šimić Šime. Ubrzo iza mene i Drkulca došli su Pandžić i Mihanović Marin. Vukojević i Šimić su odmah otišli.Poslije njihovog odlaska došli su Gabelica Ivan i Arapović Rudolf.Oko 2o sati već smo bili svi na okupu.Sastanak je bio organiziran a prisustvovali su samo pozvani i manje više svi istomišljenici.Po karakteru sastanak je bio ilegalnog obilježja,bez unaprijed odredjenog dnevnog reda,jer smo znali da će se razgovarati o onome što nas zanima i interesira.

Svih razgovora koji su tada vodjeni, ja se ne sjećam.Znam da je Mihanović Marin govorio o Jelačić Banu.Povod tom razgovoru dao sam ja.U Zagrebu se tada održavao kongres historičara pa sam ja upitao Marina kako profesor Šidak drži predavanje o Jelačiću. Rekao sam da Jelačića kao vojskovodju nije trebalo negirati jer je on u velikom broju bitaka pobjedio madjare,dok je samo jednu bitku izgubio.Mihanović se složio samnom,a rekao da Jelačića nebi trebalo negirati ni radi toga što je ugušio bečku revoluciju, jer VI točka programa revolucionara bio je pangermanizam,ono što je kasnije Hitler nastavio i sprovodio u djelo.

Gabelica Ivan je postavio pitanje Mihanoviću kako profesor Vaso Bogdanov predaje o Starčeviću.Šta je Marin odgovorio ja se nesjećam.Znam da je kasnije govorio o Starčeviću Gabelica kako Starčević nije bio pristaša ni Beča ni Pešte ni Beograda,već da je bio nacionalista,prvi tvorac ideje o samostalnosti Hrvatske.

str: 11.-

Ivan Pandžić je čitao pjesmu "Gospodskom Kastoru" od Kranjčevića i još neke njegove pjesme,čijeg se naslova ne sjećam.

Šta se sve govorilo na sastanku ja se sada ne sjećam,znam da - Arapović i Drkulec nisu učestvovalia u diskusiji,već samo ja, Gabelica,Mihanović i Pandžić.

Za vrijeme sastanka Gabelica,Drkulec i Mihanović su sjedili za

163.

Nastavak sa strane broj 11.-

stolom dok je Pandžić sjedio kod prozora,Arapović kod peći,a ja sam sjedio u uglu sobe u blizini stola.
Neznam kako je došlo do toga,ali znam da sam bio potaknut u razgovoru pa sam prisutnima Gabelici,Arapoviću,Mihanoviću,Pandžiću i Drkulcu predložio da formiramo ilegalnu organizaciju i da pridjemo organiziranom radu.Svoje mišljenje radi čega predlažem stvaranje ilegalne organizacije i da pridjemo organiziranom radu,nisam prisutnima obrazlagao iako sam sa time mislio da će organizirani rad obavezivati svakoga člana na disciplinu,da sam pronalazi druge članove,sebi stvori na terenu organizaciju za čije članove tj. čije članove ne moraju drugi poznavati,a niti bi ti novi članovi poznavali članove već formirane naše organizacije, da se tako izrazim nas rukovodstva.
Mihanović Marin se nije složio sa mojim prijedlogom a isto tako nisu se složili ni Pandžić ni Gabelica.Šta su oni predlagali ja se ne sjećam.Sastanak je završio oko 22 sata.Gabelica,Arapović, Mihanović i Pandžić su otišli,a ja i Drkulec smo još ostali.
Pitao sam tada Drkulca šta on misli o ovom društvu,misleći na Gabelicu,Mihanovića i ostale,on je odogovorio da je iznenadjen njihovim dobrim poznavanjem hrvatske povijesti,te da on to slabo poznaje.Poslije toga ispratio sam Drkulec Zvonimira,pokazao sammu preki put od Veslačke broj 17 prema studenskom domu,a zatim sam se vratio natrag i ostao do ujutro drugi dan na dužnosti.
Prije završetka sastanka ja sam predložio da se ponovno sastanemo,što su svi prisutni prihvatili i da je ovaj sastanak bio veoma dobar.Ja sam predložio da se idući sastanak održi u mojoj sobi u studenskom domu Odranska broj 2c,III paviljon,soba 49.-

164.

STRANICA br. 239

Služba milicije Vitina
Čolina Ivan
Bradvica Jakov
31.7.1965. godine.

I N F O R M A C I J A

Vukojević Vice, sin Joze, rodjen u selu Voljacima, Ljubuški, srez Mostar, student prava u Zagrebu. Političkog vladanja je vrlo slabog.

Dana 30.7.1965. godine razgovarao sam sa Bradica Jakovom, iz sela Veljaka, te mi je izmedju ostalog razgovora rekao slijedeće: Može se čuti prepričavanje od strane gradjana da je Vukojević Vice , sin Joze, student u Zagrebu, prebjegao preko državene granice. Ja sam ovu vijest čuo i od Grgić Mirka upravnika Univerziteta iz Ljubuškog . Dalje se prepričava da je Vukojević lišen slobode i da se nalazi u zatvoru u Zagrebu. U zadnjih nekoliko dana, kod Vicine porodice se primjećuje neko naspoloženje, a dok su prije tog vremena bili neraspoloženi. Vjerovatno da su nešto o Vici čuli pozitivno.

Napomena: Za Vicom je raspisana potjernica . Provjeravao sam da li je dolazio kući u selo Veljake, ali koliko se može znati da kući nije dolazio.

Napomena rukovodioca sl. milicije: U koliko se ustanovi da je isti prebjegao, za istog će se dostaviti upitnik o emigrantu. Inače prati se da li će doći kući.

Rukovodilac sl. milicije
por. Glagoje Šešlija

STRANICA br. 309
308

DB ZAGREB

165.

Izvor Petener Branimir

Donosilac Šrbec Stjepan

Služba i datum primitka 9.VIII 1965.g.

Obradio Prnjak Tončica

Datum obrade 12.VIII 1965.g.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICO

Izvadak iz nastavka zapisnika okrivljenog PETENER BRANIMIRA od 9.VIII 1965. godine na strani 209.

Ja sam zamišljao da bi smo mi u inozemstvo poslali nekoliko članova organizacije HOP, koji bi jasno znali svoje zadatke i u koje bi imali neograničeno povjerenje. Već u toku proljeća 1964. godine, dakle kada su Mijatović, Gabelica, Arapović i Crnogorac AMFO odbili stvaranje organizacije prema mojim planovima, počeo sam uvidjati da u zemlji ne možemo stvaoriti snažan pokret i rukovodstvo bez pomoći iz vana od samog početka, tako da sam ja Vukića i Peranića u proljeću 1964. godine pitao, šta misle o tome da ja i Peranić ili ja sam pobjegnem preko ljeta u Njemačku, uspostavim vezu i dobijem pomoć od emigranta ANTIKE VUKIĆA, te da se opet neopažen prebacim natrag u zemlju. Peranić je rekao da bi se on prihvatio takovog zadatka, čak mu je to izgledalo privlačno, ali smo na savjet Vukića obojica odustali od toga, jer je to izgledalo zaista preuranjeno.

Kasnije, pri kraju 1964. odine Gabelica mi je govorio, kad smo na samo šetali uz željezničku prugu idući od Končareve ulice u pravcu Savskog mosta, da jedan njegov poznanik ima rodjaka u inozemstvo. O tome sam već dao iskaz na strani 164 mog zapisnika, pa bi sada dodao, da me to nije zanimalo što govori Gabelica, jer sam već tada planirao odlazak na praksu u Njemačku i uspostavljenje veza sa ANTIKOM VUKIĆEM, tako da se nisam raspitivao nešto više o tom poznaniku. Ne mogu se sjetiti da li mi je Gabelica rekao ime tog svog znanca, ali mi se čini da je to VUKOJEVIĆ, ime mu ne znam. Ako mi je Gabelica rekao ime, vjerovatno sam ga zaboravio, jer tog Vukojevića ne poznajem ili sam ga upoznao samo u prolazu u društvu Gabelice ili Mijatovića, pa sam mu zaboravio ime.

Obrazac — IX 1962.

166.

STRANICA br. 271

GRAD ZAGR B
SEKRETARIJAT UNUTRAŠNJIH POSLOVA

Broj: 5706/I-271, dana 10.8.1965

U izviđaju — istrazi protiv okrivljenog _____

_____ zbog krivičnog djela iz člana 118 stav _____ Krivičnog zakonika, a nakon što je utvrđeno da okrivljeni — svjedok _____

_____ nije došao, niti svoj izostanak opravdao, iako je bio uredno pozvan pozivom od _____ 195__ za dan _____ 195__, — a nakon što je donešeno rješeno o pritvoru broj _____/__ od _____ 195__, donosim na osnovu člana 175. (230) stav _____ Zakonika o krivičnom postupku slijedeću:

NAREDBU

1. Određuje se dovođenje okrivljenog — svjedoka

VUKOJEVIĆ VICE iz Zagreba
(tačno određeno ime, ime oca, prebivalište)

2. Izvršenje ove naredbe povjerava se ovlaštenim službenicima ovoga SUP-a.

U slučaju da sa okrivljeni - svjedok ne odazove pozivu organa, bit će prisilno doveden u smislu člana 175., stav 4 Zakonika o krivičnom postupku.

Ovlašteni organ unutrašnjih poslova:

Naredba mi je uručena

dana 10. 8. 1965 u 23 sati,

Vice Vukojević
(potpis okrivljenog — svjedoka)

Dovedeni je predan dana _____ 195__ u _____ sati.

_____
(potpis organa koji je dovedenu osobu primio)

4. II. 1957. - „Narodne novine", Zagreb — Naredba za dovođenje okrivljenog - svjedoka — UT-XVII-4

NARODNA REPUBLIKA HRVATSKA 167. STRANICA Br. 222

NARODNI ODBOR KOTARA - GRADA Zagreba

SEKRETARIJAT - ODJEL ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE

Broj/Ku I-271

Datum 11.VIII 1965.

U izviđaju protiv okrivljenog VUKOJEVIĆ VICE zbog krivičnog djela iz člana 118 stav ..... Krivičnog zakonika donosim na osnovi člana 183, a u vezi s članom 182, stav ....., tačka ..... Zakonika o krivičnom postupku slijedeće

RJEŠENJE

Nad okrivljenim Vukojević Vice

određuje se PRITVOR

Obrazloženje

Postoje osnovi sumnje da je imenovani počinio krivično djelo time što je usmenim i pismenim putem širio neprijateljsku propagandu.

Kako bi boravkom na slobodi mogao pokušati bijeg i uništiti dokaze krivič. djela valjalo je riješti kao u dispozitivu.

M. P.

Ovlašteni službenik:

UPUTE: U smislu člana 183, stav 4 Zakonika o krivičnom postupku protiv ovog rješenja okrivljeni ima pravo žalbe vijeću okružnog suda u roku od 24 sata od časa pritvaranja, odnosno prilikom prvog ispitivanja u izviđaju. Okrivljeni se upućuje da u smislu člana 66, stav 2 Zakonika o krivičnom postupku ima pravo uzeti branioca.

»Narodne novine«, Zagreb — (14) „Rješenje o pritvoru za kriv. djela iz nadležnosti Okružnog suda, za kriv. djela krađe i kriv. djela maloljetnika". UT-XVII-3

Rješenje je okrivljenom saopćeno dana 11.VIII 1965 u 12 sati.

(potpis službenika) (potpis okrivljenog)

U Zagrebu, dana 11.VIII 1965.

UPRAVNIKU ZATVORA

OVDJE

Smjestite u zatvor okrivljenog Vukojević Vicom

i odvojeno od

Ovlašteni službenik.

Okrivljeni je pritvoren dana 11. VIII 1965 u 0,2 sati.

(potpis službenika) (potpis okrivljenog)

~~Izjavljujem da se protiv ovog rješenja žaliti.~~ [1])

Izjavljujem da se protiv ovog rješenja NEĆU žaliti. [1])

U Zagreb, dana 11. VIII. 1965 u 12 sati.

M. P.

(potpis okrivljenog)

[1]) Nepotrebno precrtati

STRANICA br. 48

NARODNA REPUBLIKA HRVATSKA

NARODNI ODBOR ~~KOTARA~~ - GRADA ZAGREB 168.

SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE

Broj: .....

Datum: .....

Zapisnik o ispitivanju okrivljenog

sastavljen kod SUP-a za grad Zagreb, Istražni odsjek, Zrinjevac 7

dana 11.VIII 1965 u izviđaju — istrazi protiv okrivljenog .....

..... radi krivičnog djela iz člana 118 stav

..... KZ-a na štetu .....

Prisutni: Kralj Albert
(Ovlašteni službenik)

Blanuša Nevenka
(Zapisničar)

Ispitivanje započelo u 17,20 sati.

Okrivljeni daje o sebi ove osobne podatke:

1. Porodično i rođeno ime, nadimak VUKOJEVIĆ VICE
2. Porodično i rođeno ime roditelja te djevojačko porodično ime majke Vukojević Jozo i Dragica rodjena Grbavac
3. Mjesto rođenja selo Veljaci općina Ljubuški kotar Mostar SR BiH
4. Prebivalište - boravište Zagreb - Zamenhofova 1
5. Dan, mjesec i godina rođenja 6. rujna 1936.
6. Narodnost i državljanstvo Hrvat, SFRJ
7. Zanimanje student Pravnog fakulteta u Zagrebu (apsolvent)
8. Porodične prilike neoženjen
9. Pismenost i školska naobrazba pismen
10. Da li je, gdje i kada služio vojsku od 1961 - 1963 u Resnu
11. Da li se vodi u vojnoj evidenciji i kod kojeg vojnog odsjeka Vojni odsjek grada Zagreba
12. Odlikovanja ./.
13. Imovno stanje .!.
14. Da li je kad i zašto osuđivan ./.
15. Da li je kad izrečenu kaznu izdržao .....
16. Da li se protiv njega vodi postupak za koje krivično djelo ne
17. Zakonski zastupnik (ako je okrivljeni maloljetan) .....

Budući da okrivljeni nezna srpsko-hrvatski jezik, vrši se ispitivanje preko zakletog tumača ..... iz .....

Okrivljeni je u smislu člana 66. stav 2. ZKP-a poučen o njegovom pravu da može uzeti branioca, pa izjavljuje, da ne će uzeti branioca

Okrivljenom je saopćeno, zašto se okrivljuje i upitan što ima da navede u svoju obranu izjavljuje:

Vice Vukojević

»Narodne novine«, Zagreb — (13)

UT-XVII-6

STRANICA br. 1629

U Zagreb sam došao u jesen 1956. godine nakon završetka gimnazije i upisao se na Prevni fakultet. Zajedno samnom u Zagreb su također na studij došli iz mog kraja Kolak Jure, danas liječnik u Vukovaru, zatim Pavelka Ante danas se nalazi na odsluženju vojnog roka, još nije završio studij. Po dolasku u Zagreb tu sam našao svog znanca iz mog kraja Bradvica Janka danas liječnik u Puli i Pavlović Vicu danas inžinjer agronomije u Sl. Požegi. U Zagrebu sam boravio sve do 1959. 7. mjeseca kada sam bio po sucu za prekršaje grada Zagreba kažnjen sa mjesec dana zatvora i upućen sa prebivalištem u svoje rodno mjesto, zbog učestvovanja u studentskim neredima. Koncem 1959. godine nalazio sam se 3 mjeseca u zatvoru u Mostaru i poslije toga sam upućen na "Grgur", gdje sam se nalazio do 1o.7.1961. godine. Nakon dolaska sa "Grgura" otišao sam kući i odmah iza toga na odsluženje kadrovskog roka. U vojsci sam se nalazio do početka 2. mjeseca 1963. godine. U tom periodu bio sam 14 dana na odsustvu koje sam proveo u Zagrebu pošto sam tada polagao neke ispite. Nakon završenog kadrovskog roka došao sam u Zagreb i nastavio studij do dana hapšenja.

Za vrijeme boravka u Zagrebu kretao sam se uglavnom u već napred spomenutom društvu, a osim toga upoznao sam i još neka nova lica kao što su Šimić Šime, Cabelica Ivan, Arapović Rudolf, Mijatović Andjelko, Markotić Vletko, Martinek Ivan, Musa Krešo, Čuvalo Ružica, Jelaković Marica, Vukšić Ruža i druge. Medjutim ovo su lica s kojima sam se češće ili rjeđje, ali ipak više sastajao nego sa ostalim.

Vidi zab. Mijatovića str. 39, 40, 41, 44,

Hoću napomenuti da se ne osjećam krivim za ono zbog čega me se okrivljuje u rješenju o pritvoru i u vezi s time mogu da kažem samo slijedeće. Nesjećam se točno da li je to bilo u 10. mjesecu 1963. ili u februaru 1964. kada sam ilegalno spavao u sobi Mijatović Andjelka u studentskom domu Odranska. Jednu večer Mijatović mi je ponudio na čitanje "Hrvatsku reviju". To je neki emigrantski časopis ili list. Bit će prije časopis, jer je i prije rata u Zagrebu izlazila takva revija. Nisam prihvatio tu ponudu i otklonio od sebe njegovu ponudu. U više navrata Mijatović je pokuševao da me uvuče u diskusije nacionalističkog karaktera, o samostalnosti Hrvatske, kralju Zvonimiru i sl. što ja nisam prihvatao, iako se osjećam nacionalista. 63

Okrivljeni je u smislu čl. 80 ZKP-a upozoren na pravo čitanja zapisnika, te u vezi toga da će isti potpisati bez čitanja, jer je slušao diktat, te je u njemu uneseno sve onako kako je on iznio.

Završeno u 19,20 sati.

Ovl. službenik: Zapisničar: Okrivljeni:

170.

STRANICA br. 147

3.-

NASTAVAK ZAPISNIKA

okrivljenog Vukojević Vice (generalije kao u zapisniku od 11. VIII og.) sastavljen dne 13.VIII u prostorijama SUP-a Zagreb.

Započeto u 17 sati.

Prisutni: Kralj Albert, ovlašteni službenik
Piljek Marija, zapisničar.

Okrivljeni daje slijedeći iskaz:

Rodjen sam u Veljacima od siromašnih roditelja. U porodici nas je bilo osim roditelja šestero braće i sestara, (Ferdo, Mladen Mila, Nevenka, Neda i ja). Do polaska u gimnaziju živio sam za jedno sa porodicom u rodnom selu. Godine 1958. upisao sam u Ljubuškom I razred gimnazije. U Ljubuškom sam završio 4 razreda, zatim sam V razred pohadjao u Mostaru, VI u Sarajevu, a VII i VIII u Imotskom, gdje sam i maturirao 1956. godine.

U jesen negdje u X mjesecu 1956. godine došao sam u Zagreb i upisao na Pravni fakultet. Odmah po dolasku u Zagreb nastanio sam se negdje na Trešnjevci, gdje sam stanovao svega 15 dana. Na taj stan došao sam po preporuci mog znanca Jurić Borisa. Za tim sam preselio kod Mujazinović Ibrahima, Đorđićeva broj 5. Tu sam se nastanio preko oglasa, a stanovao sam zajedno sa svojim prijateljem iz djetinjstva Pavlak Antonom. I ovdje nisam dugo stanovao - svega oko 15 dana, kada sam se odselio na moje mjesto došao je Kolak Jure, takodjer prijatelj iz djetinjstva. Ja sam se preselio u Palmotićevu br.6 ili 8 kod nekog Kesića ili Kezića. Ovdje sam stanovao sa Turić Stipom iz Župe općina Imotski. Na stan smo došli zajedno, a poznajemo se iz Imotskog iz gimnazije. Tu sam stanovao oko 1 - 2 mjeseca. Zatim sam stanovao u Savskoj 155 I kat kod Širole. Inače u tom stanu je bio još jedan podstanar, samo neznam tko. Ovdje sam bio 2 - 3 mjeseca. Osim ovih stanova izvjesno vrijeme sam proboravio i kod kuće, a jedan dio vremena sam "ilegalčio" u Studentskim domovima Tvrtkova br.5 Dubrava i Trg Žrtava fašizma. U Tvrtkovoj sam "ilegalčio" kod Sušać Pere, kojega sam tamo i upoznao preko mog prijatelja Bradvica Janka koji je takodjer "ilegalčio" u istoj sobi kod Šimić Šime. Šimića sam takodjer upoznao. U Dubravi sam "ilegalčio" kod Kolak Jure i Turić Stipe, a na Trgu Žrtava fašizma kod Muse Krešimira.

U IX mjesecu 1958. godine dobio sam na moju molbu sobu u Studentskom domu na Lašćini. Tu sam stanovao do 1o.VI 1959. godine kada sam hapšen. Stanovao sam zajedno sa Petrović Franjom mislim da je sada liječnik. Nisam ga poslije više vidjao.

1o.VI 1959. godine uhapšen sam zbog studentskih nereda, te sam se nalazio u zatvoru u Petrinjskoj, 3o dana, a nakon toga Rješenjem suda za prekršaje sproveden sam u Veljake. U Valjacima sam se nalazio do konca decembra 1959. godine, kada sam ponovno uhapšen. Nalazio sam se u zatvoru u Mostaru sve negdje do konca III mjeseca 196o. godine. Uhapšen sam zbog sume

Vice Vukojević

nje da sam pripadao ilegalnoj teroristočkoj organizaciji. Iz zatvora sam pušten u odredjeno mjesto boravka na "Grgur". Samnom je tada zajedno uhapšen i Markotić Vlatko iz Grabovnika općina Ljubuško. Na "Grguru" sam upoznao u paviljonu, gdje sam bio smješten Kraljević Ivana, Babić Miju, Gabelica Ivana a osim njih Kraljević Vlatka, Barnjak Vlatka, Pećinović Zdravka, Jukić Tvrtka, Lucić Antu, Blažanović Franju, Taslak Ivana, Vučićević Stojana, Im Miličević Ivana i još niz drugih. Ovo su sve uglavnom bili mladji ljudi, a stariji koji su se tamo nalazili bili su uglavnom inforbirovci. Na "Grguru" sam se družio još sa Livljanić Ivicom, Benzija Antunom, Gregov Ivanom, Ricov Jojom, Gal Ivanom, Vovra Vladom, Lovrić Antom, Kovač Franjom, Sabljić Matom, Tokmačić Josipom, Rašić Stipom Šonjić Franjom i Zvonkom, Mandžo Miljenkom i još nekima kojih se ne mogu sjetiti.

Dne 1o.VII 1961. godine pušten sam sa "Grgura" i otišao kući gdje sam bio do X mjeseca, a zatim sam otišao na odsluženje kadrovskog roka.

Vojsku sam služio u Resnu u Makedoniji do početka II mjeseca 1963. godine. Cijelo vrijeme bio sam u Resnu, osim što sam u II polovini IX mjeseca 1962. godine bio na osustvu koje sam sproveo u Zagrebu, jer sam polagao ispit iz statistike i medjunarodnog javnog prava. Za vrijeme boravka u Zagrebu bio sam u uniformi i u njoj se uglavnom kretao. Spavao sam na više mjesta: Kod Kreše Tolja u Mlinovima br.6, zatim Kolak Jure u Zamenhovoj br.1 te Majić Stanka u Petrovoj ne sjećam se broja, ali negdje blizo Jordanovca. Za vrijeme boravka u Zagrebu u to vrijeme družio sam se uglavnom sa Kolak Jurom i Markotić Ljiljanom. Tada sam upoznao Mijatović Anđelka, Ara-Pović Rudolfa, Curl Borisa i Koprčina Marka.

U armiji sam upoznao dosta ljudi, ali sam poslije izlaska za držao kontakt samo sa Skoko Stojanom, Zorko Antunom i Mihelčić Janezom. Nakon izlaska iz armije bio sam oko mjesec dana kod kuće, a negdje početkom III mjeseca 1963. godine došao u Zagreb radi nastavka studija i nastanio se kod Ljerke i Boška Duvnjaka u ulici Pavleka Miškine 69a ili b. Kod njih me je odveo Mijatović Andjelko, jer se on s njima poznavao od ranije. Mislim da je Duvnjak Boška upoznao u vojsci. Ovdje sam stanovao do 15.VII 1963. godine. Tada sam otišao 15 dana na ljetovanje u ljetovalište Ferijalnog saveza u Zadru. IZ Zadra sam otišao kući. U Zagreb sam se ponovno vratio negdje oko 15.VIII 1963. godine. Pošto sam bio bez stana zaposlio sam se kao noćni čuvar na gradilištu novogradnje na Ružmarinki, gdje sam i spavao. To je bilo do početka IX mjeseca 1963. godine. Na gradilištu je samnom bio i Kolak Jure. U IX mjesecu 1963. godine oko mjesec dana stanovao sam kod Kolak Jure u Zamenhofovoj br.1, a tada sam prešao kod Mijatović Anđelka u Studentski dom Odranska 2o. S Mijatovićem su tada stanovali Vlašić Ljubo i Leko Miljenko. Ja sam spavao na luft madracu u njegovoj sobi.

Vice Vukojević

172.

5.-

Koncem X mjeseca 1963. godine otišao sam kući i ostao sve negdje do početka XII mjeseca. Od kuće otišao sam u Vareš prvom polovinom XII mjeseca. Zaposlio sam se kao pravni referent u Šumsko industrijskom poduzeću "Zvijezda". Medjutim nakon kratkog vremena dobio sam otkaz jer sam bio kažnjavan. Vratio sam se kući i bio kod kuće sve do konca cijećnja 1964. i tada ponovno došao u Zagreb. Od tada sam stalno živio u Zagrebu, osim što sam u 2 - 3 navrata po 2 dana odlazio kući. U II mjesecu 1964. godine "ilegalčio" sam kod Skoko Milana u studentskom domu Šarengradska, a poslije toga par dana kod Mijatović Andjelka u studentskom domu Odranska. Početkom III mjeseca 1964. godine nastanio sam se kod Panajotov Eve u ulici 8. maja br.21. Na ovaj stan doveo me je Galić Krešo. Osim mene tamo je stanovao i Borić Vinko, te Turalija Josip. Ovdje sam ostao do 15. VII 1964. godine, kada sam preselio kod Blažeković Danice u Zamenhofovu br.1, jer je Kolak Jure diplomirao i otišao za liječnika u Vukovar.

U vremenu od 1956. godine do polovice 1959. kada sam došao u Zagreb na studij nisam bio nigdje zaposlen, pošto u to vrijeme nije bilo student servisa. Nakon što sam se vratio početkom 1963. godine iz vojske zaposlio sam se kao noćni čuvar na gradilištu novogradnje na Horvaćanskom odvojku. Tu sam radio oko mjesec dana, a zaposlio sam se na mjestu Vlašić Ljube. Odmah iza toga zaposlio sam se kod "Inter Europe" na Zagrebačkom velesajmu kao čuvar i fizički radnik. Ovdje me je zaposlio Curl Boris. Za vrijeme priprema za Jesenski zagrebački velesajam u VI i VII mjesecu radio sam kod poduzeća "Tempera" to je ličilačko poduzeće ili zadruga. Ovaj posao pronašao je Milić Stanko koji se zajedno samnom i uposlio. Prije toga u V mjesecu radio sam 15 - 2o dana na gradilištu "Tempa" na Strmoj cesti.

Koncem VIII i početkom IX mjeseca radio sam kao noćni čuvar na Ružmarinki, a zatim u X mjesecu 1963. godine u Hladnjači, zatim u IPR-u, "Franku". U II mjesecu 1964. godine bio sam čuvar na gradilištu novogradnje Savska 175 cijelog II mjeseca, a kasnije par dana u III i IV mjesecu. Istovremeno radio sam u "Radniku" oko mjesec dana, zatim u VI i VII mjesecu u Tvornici papira na Žitnjaku, u Tvornici olovaka u Vrapču, a od VII do IX mjeseca u Pivovari, te ponovno u "Radniku". U II polovici I i drugoj polovici III mjeseca.

U IX mjesecu 1962. godine boravio sam oko 15 dana u Zagrebu, jer sam polagao neke ispite na fakultetu, a imao sam odsustvo. Tom prilikom upoznao sam preko Kolak Jure Mijatović Andjelka. Upoznali smo se na čuvarskom mjestu na Ružmarinki, gdje je Kolak Jure čuvario na izmjence sa Mijatović Andjelkom i Arapović Rudolfom, te još jednim studentom, čijeg se imena i prezimena nemogu sjetiti. Oni su čuvarili na gradilištu novogranje, a zaposlili su se preko

Vice Vukojević

Studenskog servisa. Nakon što sam upoznao Mijatović Andjelka s njim sam se povremeno sastajao sve u svemu možda 5 -6 puta. Nakon mog odlaska u Makedoniju i ponovnog povratka u Zagreb početkom III mjeseca 1963. godine ponovno sam se družio sam Mijatovićem sve do početka 1964. godine, kada smo se posvadjali. Kao što sam napred naveo kod Mijatovića sam"ilegalčio" oko 25 dana u toku X mjeseca 1963. godine i nekoliko dana u II polovini februara 1964. godine.

Kopa je sve sretao kod M.A i šta se govorilo.- Vidi zabiljesku M.A. i „MAX" i „VIS."

Kada sam spavao kod Mijatovića ne mogu se sada točno sjetiti dali je to bilo u X mjesecu 1963. ili u II mjesecu 1964 godine jedno većer ja sam se spremao na izlazak. Tom prilikom Mijatović mi je rekao da ima "Hrvatsku reviju" koja izlazi u Argentini i ponudio mi da ju pročitam. Pošto sam zaključio da je to neki emigrantski list ili časopis nisam prihvatio ponudu, jer sam već ranije bio u zatvoru zbog slićne stvari. Isto tako mi je Sušac Pero ponudio letak "Manifest Evropskog saveza Hrvatskih sveučilištaraca" ili nešto tome slično, koji je izdala neka emigrantska organizacija, a ja sam ga primio i pročitao i poslije zbog toga bio zatovren.

Mijatović je u par navrata pokušao samnom diskutirati o samostalnoj Hrvatskoj i kralju Zvonimiru. Prićao mi je da na filozofskom fakultetu predaje povjest jedna profesorica Klaić - ne sjećam se dali ona sama ili grupa profesora-pokušava dokazati da kralj Zvonimir nije ubijen na Kninskom polju od naroda kako se to danas misli i usvaja. U vezi toga Mijatović je pričao kako bi bilo dobro da oni to dokažu. Ne mogu se točno sjetiti šta smo još pričali o tome, ali u svakom slučaju Mijatović je napomenuo da bi to bilo dobro za hrvatsku povjest, čime sam se i ja složio. Razgovarajući dalje o tome Mijatović je počeo govoriti kako bi bilo dobro da i danas postoji samostalna Hrvatska kao u doba Zvonimira, medjutim ja sam takvu diskusiju prekinuo i nisam se želio upuštati u tu temu. Ovaj razgovor sam prekinuo, jer sam bio svjestan da govoriti danas o samostalnoj Hrvatskoj može se to tretirati kao krivično djelo, pošto u Krivičnom zakoniku ima član koji govori o tome da je krivično djelo svaki akt uperen na ocjepljenje pojedinih republika iz Jugoslavenske zajednice.

Na posebno mi postavljeno pitanje da navedem lica koja poznajem izjavljujem slijedeće: Kolak Jure, Pavlak Ante, Bradvica Janko, Pavlović Vice, Šimić Šime, Markotić Vlatko, - Skoko Stojan, Hrstić Mirko, Čuvalo Kamilo, Čuvalo Ružica, Majić Stanko, Majić Vice, Majić Pero, Majić Boro, Gabelica Ivan, Arapović Rudolf, Crnogorac Željko, Crnogorac Miro, - Vlašić Ljubo, Martinović Ivan, Leko Miljenko, Leko Maks, - Leko Ivan, Mijatović Andjelko, Bebek Vinko, Bebek Vid, Vištica Vito, Bajto Milan, Milić Stanko, Arapović Ivanka, Herceg Ana, Vukšić Ruža, Jelaković Marica, Zovko Zlata, Kovačević Marko, Barišić Marko, Bobić Ivo, Boras Ivan, Vučić

Vice Vukšić

7.-

Vinko, Nevistić Mato, Skoko Milan, Hratić Jozo, Mišetić Kazimir, Mišetić Ferdo, Mišetić Berto i Mišetić Vesa. Sva ova lica nalaze se u Jugoslaviji. S njima sam se kako s kojim, više i manje sretao. U inostranstvu poznajem slijedeće osobe: u Austriji Ćuljak Miljenko, u Zap.Njemačkoj Tolj Krešo, Majić Ivan Sušac Pero, u Švedskoj Grbavac Drago, zatim Gabelica Marijan, neznam dali je u Francuskoj ili Belgiji, te Domandžić Jozo ne znam gdje se nalazi. Oni su sada u inostranstvu, a neki su otišli ilegalno dok su neki otišli sa pasošom. Dali se neki od njih ima namjeru vratiti nije mi poznato.

U smislu člana 8o ZKP-a okrivljeni je upoznat sa pravom čitanja zapisnika, te izjavljuje da isti neće čitati, pošto je slušao diktat i sve je u njemu navedeno kako je iskazao.

Završeno u 19,3o sati.

Ovlašteni službenik: Zapisničar: Okrivljeni:

175.

STRANICA br. 104

8.-

NASTAVAK ZAPISNIKA

sa okrivljenim VUKOJEVIĆ VICOM, sastavljen dana 17.VIII 1965. godine u prostorijama SUP-a Zagreb (generalije kao u zapisniku od 11.VIII 1965. godine).

Prisutni: Kralj Albert - ovlašteni službenik,
Piljek Marija - zapisničar.

Započeto u 18,1o sati.

O Gabelica Ivanu studentu prava III godine mogu izjaviti slije deće: Upoznali smo se na Grguru, ali sam ga poznavao još od ra nije iz Gimnazije u Imotskom. Na "Grguru" smo bili u istom pa viljonu, pa smo se na taj način i bliže upoznali. Na "Grgur" - sam došao aprila 196o. god. i zatekao tamo Gabelicu. Neznam to čan datum, ali Gabelica je došao na "Grgur" negdje 1959. godi ne. K liko mi je ispričao došao je zbog neke organizacije, a još 1958. godine bio je isključivan iz gimnazije zajedno sa ne kim Marićem. O tome mi tada, a ni kasnije nije ništa više govo rio, a ja ga nisam ni zapitkivao. Na "Grguru" smo bili do kra ja zajedno tj. do lo.VII 1961. godine, kada sam ja pušten, a Gabelica je pušten jedno 15 dana kasnije. U Zagreb je Gabelica došao 1962. u jesen. Postoji mogućnost da sam ga sreo u jesen 1962. godine kada sam bio na petnajst dnevnom vojnom osustvu u Zagrebu, ali se toga nemogu konkretno sjetiti. Kada sam se de finitivno vratio iz vojske u ožujku 1963. godine našao sam Ga belicu u Zagrebu. Vidjali smo se na raznim mjestima u studen tskom centru, na fakultetu, a par puta u Veslačkoj na radnom mjestu Mijatović Andjelka. Tokom školske 1964/65 godine zala zio sam kod njega u studentski dom Odranska, gdje je stanovao zajedno sa Arapović Rudolfom i Martinović Ivanom. Stanovali smo mislim u sobi broj 6 na I katu II paviljona. Posljednjih godinu dana s njim sam i izlazio u kino, kazalište, na koncer te i sl.

Vidi tap. 9.Y.

Naši kontakti dolazili su u raznim razgovorima počam od obič nih studentskih problema do razgovora o raznim državno-pravnim problemima. Diskutirali smo u tančine o državnosti Hrvatske o postanku Hrvatske države, o Zvonimiru i Tomislavu o Saboru na Cetinji, o Jelačiću i uopće o 1848. godini, Austrougarskoj na godbi, te Prvodecembarskom aktu. U tim razgovorima Gabelica je zauzimao stav da je Hrvatska imala u historiji stalno svoju državnost, kako u koje vrijeme više ili manje, a da je ta drža vnost potpuno nestala 1918. godine. U jednom razgovoru iznio mi je neke argumente da se hrvatska državnost ponovno javlja uspostavom NDH. U vezi toga iznio mi je da je u to vrijeme Hr vatska imala svoju vojsku, novac, vlast i da je bila priznata od drugih država, što sve dokazuje postojanje državnosti. Osim ovih diskusija češće smo diskutirali o jezičnim problemima, o ikavici, ekavici i ijekavici, te o korjenskom pravopisu i slič no.

63

Vidi zapisnik od 14. tap. 9.Y. na strani 14

Vice Vukojević

U ovim diskusijama složili smo se da je ikavica Hrvatsko jezično područje, a ekavica Srpsko, dok se ijekavica javlja u graničnim predjelima gdje se oba dijalekta mješaju. O korjenskom pravopisu ja sam zastupao stanovište, da je to jedino ispravno u čemu mi Gabelica nije proturječio. Pored ovih razgovora diskutirali smo i o ostalim problemima, naročito kulturnim sa područja književnosti i to Hrvatske i Srpske, te smo diskutirali o Gunduliću, Menčetiću, Boškoviću, pa sve do Krleže, a o Srpskoj književnosti o Vuku, Lazareviću, Simi Matavulju i ostalima. Razgovarajući o tome konstatirali smo da neki Srpski književnici i eseisti svojataju Hrvatske pisce - Gundulića i još neke, a da je Vuk u svojim djelima zastupao veliko Srpske ideje, što nam se jasno nije svidjalo.

Ovim diskusijama su osim nas dvojice, koliko se mogu sjetiti uglavnom prisustvovali Arapović Rudolf i Mijatović Andjelko. Dali je još netko bio prisutan nebi se mogao sjetiti. U diskusijama ja sam nastupao kao nacionalista, jer se tako i osjećam. Pošto mi se Gabelica nije suprostavljao, već smo se više - manje i dopunjavali zaključivao sam da je i on sklon nacionalističkim idejama. Nekih drugih značajnih razgovora ne sjećam se da smo vodili i tvrdim da nismo vodili drugih razgovora osim ovih, a koji bi imali neki poseban značaj.

Kako sam već ranije naveo u inostranstvu poznajem nekoliko ljudi, te o njima mogu izjaviti slijedeće: Majić Ivan rodjen u Vitini - Ljubuški kotar Mostar, studirao je u Zagrebu ekonomiju. S njim se poznajem još iz djetinjstva. Kada sam u jesen 1962. godine bio na vojnom osustvu nalazio sam se i u društvu Majić Ivana, pošto sam spavao kod mog sestrića Stanka Majića u Petrovoj ulici, a Ivan je stanovao zajedno s njim u sobi. Nakon mog povratka iz vojske početkom 1963. godine ponovno sam se sretao sa Majićem u studenskom centru i kod njega na stanu u Petrovoj ulici, gdje sam par noći i prespavao pošto sam bio bez stana. Početkom aprila 1963. godine Majić Ivan mi je rekao da se je oženio. Desetak dana iza toga netko od Majića rekao mi je da je Ivan pobjegao u inostranstvo. Od Mile Majića čuo sam da se Ivan nalazi u Zap.Njemačkoj. Od Majićevih poznanika u Zagrebu osim grupe Majića neznam nikoga. Za Majića mogu reći da nije polagao ispite na fakultetu, prošio pare i da je vjerojatno i zbog toga pobjegao u inostranstvo.

Ćuljak Miljenko, rodjen u Veljacima - Ljubuški, kotar Mostar. Poznajemo se još iz djetinjstva. Bio je oko godinu i pol dana u sjemeništu u Zadru i još u nekom mjestu. To je bilo negdje 1955. godine. Maturirao je u Zagrebu 1959. godine i upisao na medicinski fakultet. Godine 1960. došao je na "Grgur" zbog toga što se potukao sa svojim sobnim kolegom u studentskom domu u Tvrtkovom i opsovao mu majku komunističku. U jesen 1962. godine kada sam bio na vojnom dopustu sreo sam ga u Zagrebu, jer se vratio sa "Grgura" negdje u V ili VI mjesecu

Vice Zakojević

iste godine. Nakon mog povratka iz vojske ponovno ga srećem u Zagrebu. U našim kontaktima povremeno je dolazilo do sitnih svadja. On je dosta arogantan, sklon svadjama, a ja sam mu znao često puta prebacivati što ne polaže ispite, tako da je to dovelo do našeg prekida. Negdje u VI mjesecu 1963.godine pobjegao je u inostranstvo. Kasnije sam od njegove majke, ili možda brata saznao da je u Beću.

Tolj Krešo, rodjen u Veljacima - Ljubuški, kotar Mostar. Bio je u sjemeništu u Zadru i u još jednom mjestu, mislim od 1955. do 1960. godine. Preko ljeta vidjao sam ga u Veljacima. U jesen 1962. godine kada sam došao na vojni dopust našao sam ga u studenetskom centru i jednu noć spavao kod njega u Mlinovima 6. Tom prilikom s nama u društvu bio je i Kolak Jure. Krešo mi je tom prilikom prićao da je zatražio pasoš i da ide na rad u Njemačku. Kada sam se vratio iz vojske početkom 1963. godine nisam ga više zatekao u Zagrebu a Kolak Jure mi je rekao da je otputovao u Njemačku. Njegov brat Tolj Mate rekao mi je da Krešo puno putuje u Njemačkoj. Osim Matke Krešo ima još i brata Vlatka. Vlatko je živao u Veljacima, a od 1964. godine nalazi se na "Grguru". Po selu se prića da je Krešo u Njemačkoj bacio naš pasoš.

Vidi vlastar. izjavu V.V. strana 2.

Domandžić Jozo, njega sam upoznao početkom 1963. godine preko Ćuljak Miljenka. S njim sam bio svega par puta u društvu.

Za napred navedene nemam ništa više da kažem.

Okrivljeni je na osnovu člana 80 ZKP-a upozoren na pravo čitanja zapisnika, te izjavljuje, da isti neće čitati pošto je slušao diktat, te je u njemu navedeno sve kako je izjavio.

Završeno u 20,30 sati.

Ovlašteni službenik: [signature] Zapisničar: [signature] Okrivljeni: [signature]

178.

STRANICA br. 49

- 11 -

NASTAVAK ZAPISNIKA

o ispitivanju okrivljenog VUKOJEVIĆ VICE, sastavljen dana 20. VIII 1965.godine u prostorijama SUP-a Zagreb - Istražni odsjek DB, (generalije kao u zapisniku od 11. VIII 1965.godine).

Prisutni: Kralj Albert, ovl. službenik,
Dijanić Dragica, zapisničar

Ispitivanje započeto u 12,3o sati.

U diskusijama o ranije spomenutim temama Mijatović se nije suprostavljao mojim postavkama, iz čega sam zaključivao da je i on u tim razgovorima imao nacionalistički stav. To sam zaključio na osnovu toga što je i on češće puta znao dopunjavati te razgovore sa svojim argumentima. On je dopunjavao naše diskusije kada smo razgovarali o Zvonimiru, Jelačiću i jezičnim problemima, posebno o korijenskom pravopisu. Iz toga je proizlazilo da je imao iste stavove kao i ja i Gabelica.

Mijatović je strogih moralnih nazora, patrijarhalan, kao karakter principijelan, dobar u duši, a po svojim shvatanjima - nacionalistički orijentiran. Po svom temperamentu je dosta nagao i brzoplet, u nekim situacijama, a nekad miran i staložen, inače općenito - dosta osjetljiv. Ovakav utisak o Mijatoviću iznio sam Gabelici, Kolak Juri, a možda i Arapoviću. Ništa me nije posebno ponukalo da iznesem ovaj utisak spomenutim osobama.

Ranije govoreći o svojim izlascima sa Gabelicom - sada mogu nadovezati da sam neki puta bio inicijator tih izlazaka ja, a neki puta Gabelica. U veljači mjesecu 1965.godine, jedne nedjelje poslije ručka otišao sam sa Gabelicom i Bušić Brunom - na Sljeme. Gabelica i ja sreli smo na ručku u Studentskom centru Bušić Brunu. Bušić je rekao da idemo na Sljeme, što sam ja odmah i prihvatio. Gabelica je imao namjeru otići u Dom na učenje, ali sam ga ja nagovorio da ide s nama.

Na predavanja koja su se održavala kod kapucina u Dubravi, Borska ul. 35 ili 45 - počeo sam odlaziti negdje polovicom I mjeseca 1965.godine. Na predavanja me odveo Hrstić Mirko ili njegova žena Milica, koji su od ranije odlazili na ta predavanja. Predavanja je održavao kapucin Tomislav Šagi. Polovicom veljače ja sam na predavanje odveo Gabelica Ivana, a zatim Arapović Rudolfa i Čavar Matu. Na ta predavanja dolazili su slijedeći, meni poznati: Hrstić Mirko, Hrstić Milica, Vučić Vinko, a sa njim neki Busonjić, Gabelica Ivan, Arapović Rudolf, Crnogorac Željko i Crnogorac Miro, te Kovačević Marko i Barišić

Vice Vukojević

Marko. Sa Gabelicom je dolazila jedna studentica prava - Đurđica. Osim njih dolazili su Bobić Ivo i Vlašić Ljubo, te još neki studenti, ali ih ne znam poimenice.

Okrivljeni je na osnovu člana 80 ZKP upozoren na pravo čitanja zapisnika, te izjavljuje da isti ne će čitati pošto je slušao diktat, te je u zapisnik uneseno sve kako je izjavio.

Ispitivanje prekinuto istog dana u 13,oo sati.

Ovl. službenik: Zapisničar: Okrivljeni:

180. STRANICA br. 177

- 13 -

NASTAVAK ZAPISNIKA

o ispitivanju okrivljenog VUKOJEVIĆ VICE , sastavljen dana 25.VIII 1965.godine u prostorijama SUP-a grada Zagreb, Istražni odsjek DB, (generalije kao u zapisniku od 11. VIII 1965.godine).

Prisutni: Kralj Albert, ovl. službenik,
Dijanić Dragica, zapisničar

Ispitivanje započeto u 12,oo sati.

Arapović Rudolfa upoznao sam 1962.godine kada sam bio na vojnom odsustvu u Zagrebu. Upoznao sam ga na stražarskom mjestu na Ružmarinki, preko Mijatović Andjelka i Kolak Jure. Njih trojica bili su zajedno. Ne sjećam se da li sam ga još koji puta tih 15 dana što sam boravio u Zagrebu, vidio. Nakon dolaska u Zagreb početkom ožujka 1963.godine - vidjao sam ga u Studentskom centru. Par puta sam se s njime sreo na čuvarskom mjestu u Veslačkoj 17, kod Mijatović Andjelka. Naši susreti su naročito učestali tokom ove godine. Od nove godine 1965. izlazili smo zajedno - Arapović Rudolf, Gabelica Ivan i ja - u kino, kazalište i slično. Kako sam već rekao, više puta sam dolazio u njegovu sobu u Studentskom domu, Odranska 2c, gdje je stanovao zajedno sa Gabelicom. Koncem marta 1965.godine putovao sam zajedno s njime u Vukovar, a usput smo navratili u Vinkovce, Slav. Brod i Slav. Požegu. U Vukovar sam putovao - kod mog prijatelja Kolak Jure, a Arapović kod svojih nećaka, a usput je takodjemo posjetio Kolaka jer je njegov stari znanac. Nakon odlaska iz Vukovara imali smo namjeru posjetiti u Vinkovcima Vovra Vladu, ali ga nismo našli kod kuće. Pošto smo se žurili na slijedeći vlak niamo ga čekali. Iz Vinkovaća otputovali smo u Slav. Brod i tu navratili kod Stanić Kate, sestre od Kolak Jure, koja živi tamo zajedno sa svojim mužem, a koji je zaposlen u ugostiteljstvu, a momentalno se nalazi u nekoj školi u Beogradu. Iz Slav. Broda - otišli smo u Slav. Požegu. Arapović je išao da posjeti svoju djevojku Ljubicu, koja je završila višu socijalnu školu a zaposlena je u ženskom KPD. Ja sam posjetio Pavlović Vicu i njegovu ženu Teu r. Mihelčić. Pavlović je agronom i zaposlen ma u nekoj zemljoradničkoj zadruzi, a njegova žena Tea kao pripravnik na sudu.
Arapović studira filozofiju (čistu) i njemački jezik. Češće je bio u društvu svoje nećakinje Arapović Ivanke. U ljeto 1963.godine Arapović je jedan do dva mjeseca boravio u Zap. Njemačkoj.

Vice Vukojević

Čavar Mato - njega sam upoznao na Grguru 1961.godine. Po dolasku iz vojske početkom ožujka 1963.godine viđjao sam ga u Zagrebu. U toku III i IV mjeseca 1964.godine radili smo zajedno u poduzeću "Radnik" a isto tako i u X i XI mjesecu 1964.godine. Početkom 1965.godine takodjer sam u par navrata radio zajedno s njim. Negdje od polovice 1964.godine do početka februara 1965.godine s njim sam se češće družio. U listopadu 1964.godine putovao sam zajedno s njim u Maribor. U Maribor smo putovali kod njegovog brata Stipe Čavara,koji se je ženio. Stipe Čavar bio je u to vrijeme na dužnosti kao medicinar u jednoj vojnoj ustanovi, ne znam da li je oficir ili podoficir, sada se nalazi negdje u Crnogorskom primorju. Sa Čavar Matom sam se posvadjao početkom II mjeseca o.g. i od tada se ne vidjamo.

Boras Ivan - on je iz susjednog sela Vitine, a u Zagrebu studira šumarstvo. Upoznali smo se negdje sredinom 1964.godine. Mislim da nas je upoznala njegova rodjakinja Mišetić Neda u Studentskom centru. Sretali smo se ponekad u Studentskom centru i ništa više o njemu ne znam.

Mišetić Neda - poznajem njenu cijelu porodicu, tako da se ne mogu sjetiti od kada datira moje poznanstvo sa Nedom.Ona studira stomatologiju, a srećemo se u Studentskom centru.

Zovko Zlata - ona je moja zemljakinja, a poznajem ju od 1963.godine. Upoznali smo se na Fakultetu pošto i ona studira pravo, prilikom polaganja jednog ispita. S njom sam se susretao na Fakultetu i Studentskom centru, a dva puta sam bio kod nje u sobi u Studentskom domu, na Trgu žrtava fašizma, u sobi 324 ili 326. Kod nje sam bio u jesen 1964. i 3.VI 1965.godine. Pošto smo oboje studirali pravo, a uvedena je kontrola dolazaka na predavanje, to je ona koji put upisivala moje ime, a koji puta ja njezino. U toku veljače 1965.godine nekoliko dana smo zajedno spremali ispit iz GPP. Posebno nismo nigdje izlazili. Ona je bila djevojka od mog prijatelja Pavlak Ante, da li su još zajedno neznam. Pavlak se momentalno nalazi na odsluženju vojnog roka, ali ih nisam viđjao zajedno negdje od 1963.godine.Kada sam dana 3.VI 1965.godine bio kod Zovko Zlate u Studentskom domu, bila je u sobi zajedno sa svoje dvije kolegice sa kojima stanuje. Jedna od njih se zove Marija. Zovko Zlata mi je tada pričala da su u Domu u noći između 2. i 3.VI 1965.godine bačeni leci u kojima se govorilo nešto o Srbima.U vezi toga pričale su mi da je u Domu bila premetačina, da je bio

Vice Vukojević

182. STRANICA br. 496

doveden u sobe milicijski pas i da su vršena ispitivanja. O tome su mi pričale u njihovoj sobi. Ne znam da li su mi pričale koliko je letaka nadjeno, jer da im je o tome pričao netko iz Uprave Doma. Kada mi je o tome pričala Zovko Zlata, sjetio sam se da mi je polovicom maja 1965.godine - Gabelica Ivan pričao da su sa Nebodera bačeni neki leci. Rekao mi je da su leci bačeni prilikom proslave Dana oslobodjenja Zagreba.
Istog dana navečer, tj. 3.VI 1965.godine je sam o lecima pričao Hrstić Mirku. To je bilo navečer kada smo išli na predavanje kod kapucina u Borsku ulicu 35 ili 45.

U smislu člana 80 ZKP okrivljenom je dat zapisnik na čitanje, pa izjavljuje da nema primjedbi na istog.

Ispitivanje prekinuto istog dana u 12,45 sati.

Ovl. službenik: Zapisničar: Okrivljeni:

183.

STRANICA br. 44

NASTAVAK ZAPISNIKA

sastavljen dana 26.VIII 1965.godine o ispitivanju okrivljenog VUKOJEVIĆ VICE, u prostorijama Sekretarijata za unutrašnje poslove grada Zagreba - Istražni odsjek DB, (generalije kao u zapisniku od 11.VIII 1965.godine).

Prisutni: Kralj Albert, ovl. službenik,
Dijanić Dragica, zapisničar

Ispitivanje započeto u 18,45 sati.

Gabelica mi je pričao da su bačeni leci s Nebodera,kao sam već ranije izjavio, negdje polovicom maja 1965.godine prilikom jednog našeg sureta u Studentskom centru. U sjećanju mi je ostalo da sam shvatio da se radi o lecima neprijateljskog sadržaja. Ne mogu se međutim sjetiti da li mi je o tome Gabelica direktno govorio, ili sam to shvatio zato što mi on priča o lecima. Znam da mi je još nešto rekao o lecima, vjerojatno o njihovom sadržaju. Znam i to da mi je ukratko nešto rekao o sadržaju.Rekao mi je da je u letku bilo govora o tome da to nije proslava oslobodjenja grada već srpske okupacije. Sigurno mi više ništa o tome nije govorio.

Čuvalo Dr Ružica - nju sam upoznao 1957.godine, ne znam sigurno da li u Zagrebu, ili u Vitini, ona je obično preko ljeta radila na šanku u gostionici u Vitini, koju paušalo drži njen ujak Boras Mijo. Tamo sam ju vidjao, pa se zato ne mogu sjetiti gdje sam je tačno upoznao i preko koga. Prije mog odlaska na Grgur, ona je stanovala u Domu na Laščini kao i ja,gdje smo se i sretali. Od početka 1963.godine, nakon što sam se vratio iz vojske zalazio sam kod nje, najprije u njenu sobu u Studentskom domu,Odranska 2o, a zatim u Konjščinsku 21, gdje je stanovala kod svog rodjaka Čuvalo Kamila. Tokom ove godine zalazio sam kod nje u Ilicu 253-b. Ponekad sam s njome izlazio u kino ili na kavu, to se obično desilo kad sam išao iz Centra, pa bi navratio kod nje u Dalmatinsku ulicu u zubnu poliklinniku za školsku omladinu. Dne 8. i 9.V 1965.godine bili smo zajedno na izletu u Sloveniji. Izlet je organizirala ustanova gdje je bila zaposlena. S njom sam se osim toga vidjao par puta i na predavanjima kod kapucina u Dubravi, Borska ulica 35 ili 45. Koliko je meni poznato, Čuvalo Dr Ružica poznaje u Zagrebu slijedeća lica: Gabelica Ivana, Arapović Rudolfa, Hratić Mirka, Hratić Milicu, Grizelj Marka, Vučić Vinka, Majić Stanka, Kolak Juru i Čavar Matu. S Kolak Jurom je Čuvalo Ružica jedno vrijeme hofirala, a isto tako sa Čavar Matom.

Vice Vukojević

Borić Vinko - zaposlen u poduzeću "Interplet" u Zagrebu, inače pohadja Večernju ekonomsku školu, pričao mi je da ima jednog brata koji je spiker na radio-stanici u Zap.Njemačkoj. Ne sjećam se tačno - da li u München u ili KÖlnu. Tog njegovog brata lično ne poznajem, niti znam kada i kako je otišao - u Njemačku. U vezi njega nemam šta više izjaviti.

Pošto mi je pročitana izjava Petener Branimira - na str. 237, njegovog zapisnika, gdje on govori da se upoznao sa mnom u Studentskom centru u proljeće 1964.godine - preko Gabelica Ivana, uz napomenu da sam njegov istomišljenik, izjavljujem - da se ne sjećam da sam se upoznao sa tim čovjekom. Dozvolja - vam mogućnost da sam tom čovjeku pružio ruku i predstavio mu se imenom ili prezimenom kako se obično predstavlja.Nešto više ne mogu izjaviti.

Pavlović Vice - moj je susjed iz Veljaka. Od 1957. do 1959.godine bio sam s njime u društvu u Zagrebu. On je tada studirao agronomiju. Danas se nalazi u Slav. Požegi, zaposlen je kao agronom u jednoj poljoprivrednoj zadruzi. Za vrijeme mog boravka na Grguru i kasnije na odsluženju kadrovskog roka u vojsci - s Pavlovićem nisam održavao pismeni kontakt.Poslije mog povratka iz vojske, početkom 1963.godine - vidio sam ga svega tri puta

Na osnovu člana 80 ZKP okrivljeni je upoznat na pravo čitanja zapisnika, te izjavljuje da isti neće čitati, pošto je slušao diktat, te je u zapisnik unešeno sve kako je izjavio.

Ispitivanje prekinuto istog dana u 22,15 sati.

Ovl. službenik: Zapisničar: Okrivljeni:

185.

STRANICA br. 409

- 18 -

NASTAVAK ZAPISNIKA

o ispitivanju okrivljenog VUKOJEVIĆ VICE, sastavljen dana 28. VIII 1965.godine u prostorijama SUP-a grada Zagreb - Istražni odsjek DB, (generalije kao u zapisniku od 11.VIII 1965.godine).

Prisutni: Kralj Albert, ovl. službenik,
Dijanić Dragica, zapisničar,

Ispitivanje započeto u 09,15 sati.

Dne 2.VI 1965.godine nešto prije 9 sati došao je k meni u stan Zamenhofova br. 1, moj rodjak Grbavac Vlado. On je sin od mog ujaka. Grbavac mi je donio diplomu mog rodjaka Markotić Vlade. Ja sam sa diplomom otišao u Ulicu Braće Kavurića, jer sam mislio da je tamo Francuski konzulat. Htio sam se interesirati šta je potrebno da se učini prijevod diplome. Ustanovio sam da Francuski konzulat nije više tamo, pa sam otišao u Ilicu na Engleski konzulat. Otišao sam, čini mi se, na II kat desno u informacije. Raspitao sam se da li bi mi oni mogli diplomu prevesti na engleski. Dobio sam obavještenje da to oni ne čine, već su mi dali adresu jednog sudskog tumača, mislim advokata - u Mihanovićevoj ulici. Iz Konzulata sam otišao u Amruševu ulicu na sud. Tamo sam se takodjer interesirao za prijevod diplome i oni su mi rekli da se time ne bave te su me uputili na adresu jednog sudskog tumača - Elizabete Grin, u Križanićevoj 13. Sa Suda sam otišao u Studentski dom, Tvrtkova broj 5 kod Vučić Vinka. K njemu sam otišao po legitimaciju "Student servisa" od Rudolfa Arapovića. Iz Tvrtkove otišao sam zajedno sa Vučićem na ručak u Studentski centar. Poslije ručka iz centra sam otišao kući. Ne sjećam se tačno mjesta gdje sam se rastao sa Vučićem, ali je to sigurno negdje na potezu od Studentskog centra do Vodnikove ul.

Zapisnik str. 18
pisana u foredu VV

Vice Vukojević

U stanu sam ostao sve do negdje oko 18,oo sati, kada sam otišao na večeru u Studentski centar. Nakon večere otišao sam u Dubravu kod Hrstić Mirka u njegov stan, Konjščinska ulica.Ne sjećam se koji je to broj, čini mi se 79 ili 81, u svakom slučaju, zadnja kuća na lijevoj strani Konjščinske ulice. Nakon dolaska kod Hrstića izašao sam sa Hrstić Milicom u kupovinu nekih stvari - kruha, kave i još nekih sitnica. Kod Hrstića sam se zadržao do 21,oo sat. Tada smo otišli - ja, Mirko i Milica Hrstić - kod kapucina u Boraku 35 ili 45. Tamo smo se zadržali negdje do 01,00 sat u noći. Milica kod kapucina čisti, a Mirko je s njima prijatelj, pa sam tako i ja otišao tamo.Kod kapucina Mirko i ja razgovarali smo sa Šagi Tomislavom, privincijalom Novakom i još jednim svećenikom, kojem ne znam ime. Hrstić Mirko i Šagi vodili su neku diskusiju o egzistencijalizmu, a poslije toga razgovarali smo o prijedlogu koji bi se uputio kardinalu da se održavaju predavanja za studente na temu koncila. Iz Dubrave sam se vratio zadnjim tramvajem br. 25 - kući. U stan sam došao oko 02,00 sata u noći.

Dne 3.VI 1965.godine oko lo,oo sati otišao sam od kuće. Otišao sam u Varšavsku ulicu - to je zgrada na uglu Varšavske i Gundulićeve, na istoj strani gdje je i "Balkan" kino - kod porodice Zoričić. Zorišić je sestra od moje stanodavke Blažeković Danice. Kod nje sam se zadržao možda nešto više od pola sata. Oko 11,3o sati otišao sam u Studentski centar i ručao nešto poslije 12,oo sati. Iz Varšavske ulice sam direktno otišao u Centar. Poslije ručka iz Studentskog centra - otišao sam u Križanićevu broj 13, kod Else Grin. Kod Else Grin došao sam oko 13,oo sati i zadržao se oko 15 minuta.Vodili smo razgovor o prijevodu diplome mog rodjaka Markotić Vlade - na francuski ili engleski. Iz Križanićeve sam otišao u Studentski dom na Trgu žrtava fašizma kod Zovko Zlate, u sobu 324 ili 326. Kod nje sam se zadržao nešto više od sat vremena. Iz Doma sam izašao s njom, te smo otišli u restauraciju na Trgu žrtava fašizma kod Apoteke, čini mi se da se zove "Mignon". U restauraciji smo sjedili do iza 15,oo sati. Nakon rastanka sa Zovko Zlatom otišao sam u stan. Kada sam došao u stan našao sam poruku Koprčina Marka da me je tražio i da je bio u Vukovaru kod Kolak Jure, te da me čeka do 16,oo sati kod kuće. Koprčina stanuje u Branimirovoj ulici 33, kod svog strica. Odmah sam otišao kod njega i zadržao se oko sat i po vremena. Nakon odlaska iz Branimirove ulice, krenuo sam zajedno sa Koprčina Markom u Križanićevu br. 13, tu sam se od njega rastao i otišao kod Grin Else. Nju nisam našao kod kuće iako smo prije podne dogovorili da joj diplomu donesem poslije podne, kako bi prijevod bio gotov do subote. Iz Križanićeve sam otišao na večeru u Student.centar.

Ivče Orlović

Bilo je to oko 17,3o sati. Iz Centra poslije večere otišao sam kod Hrstić Mirka u Dubravu. S njim sam otišao kod Šagija u Borsku 35 ili 45. Te večeri bila je diskusija o prijedlogu o kojem sam govorio na strani 19 ovog zapisnika.Osim mene i Hrstića bili su prisutni: Vučić Vinko, Gabelica Ivan, Arapović Rudolf, Crnogorac Željeko i Miro, te Gabeličina znanica Đurđica i njena sestra Katica, kao i još neki ljudi, ali se ne mogu sjetiti koji. Oko 23,oo sata vratio sam se kući potpuno sam.

Dne 2.VI 1965.godine otišao sam kod Vučića po iskaznicu "Student servisa" koja pripada Arapoviću. Po Arapovićevu iskaznicu išao sam zbog toga što je moja iskaznica bila kod Čuvalo Kamila. Ranije sam zamolio Arapovića da mi ju pozajmi, a on me uputio na Vučića, jer da ju on koristi.Legitimacija mi je bila potrebna pošto sam imao namjeru zaposliti se u poduzeću "Radnik".

Kada sam dne 3.VI 1965.godine ulazio u sobu u Studentskom domu na Trgu žrtava fašizma gdje stanuje Zovko Zlata, ona me na dosta neobičan način upitala - kako sam ušao. Pošto me to začudilo, ispričala mi je da su tu noć - 2/3.VI 1965.godine bili u Domu bačeni leci neprijateljskog sadržaja. U vezi toga ispričala mi je da je nadjeno oko 100 letaka i da su izvršene premetačine u sobama, pa i kod nje. Da se vrše saslušanja Hercegovaca i da je naš zemljak Majić Gojo čekao oko dva sata na saslušanje. U tom razgovoru učestvovale su i njezine kolegice koje stanuju sa njome zajedno, pa se ne bih mogao sjetiti koja je od njih šta rekla.Osim toga, ispričala mi je da su dovedeni milicijski psi, da su leci bačeni i u Domu na "Novoj Savi" i u Šarengradskoj. Jedna kolegica od Zlate, rodom iz Slovenije otišla je po ručak, nešto oko pola sata nakon što sam ja stigao. Njezina druga kolegica Marija, rodom iz Bosne, povremmno je izlazila iz sobe.

Kada smo Zovko Zlata i ja došli u restauraciju "Mignon", upozorila me na jednu grupu ljudi za susjednim stolom, uz napomenu da su to oni koji su vršili premetačinu. Osim toga,pričala mi je da Grgić Mirko, naš poznanik ima još jedan ispit iz privrede, koji polaže za koji dan, te da joj je obećao nakon toga dati knjige. On stanuje, kako mi je ona rekla, u blizini Trga žrtava fašizma zajedno sa Ilkom Tomićem.Zamolio sam Zlatu da Grgiću ne govori da sam bio kod nje.

Na osnovu člana 80 ZKP okrivljeni je upoznat na pravo čitanja zapisnika, te izjavljuje da isti ne će čitati,pošto je slušao diktat, a sve je unešeno u zapisnik kako je on izjavio.

Ispitivanje prekinuto istog dana u 12,3o sati.

Ovl. službenik: [illegible] Zapisničar: D. Bijanić Okrivljeni: Vice Vukojević

188.

STRANICA br. [illegible]

UREDOVNA ZABILJEŠKA

Okrivljeni Vukojević Vice saslušavan dana 30.VIII 1965.godine od 19,2o do 21,2o sati, medjutim, nije se mogao sastaviti zapisnik zbog toga što nije davao odredjene odgovore.

Bilješku sastavio:
Albert Kralj

189.

STRANICA br. 243

- 21 -

NASTAVAK ZAPISNIKA

o ispitivanju okrivljenog VUKOJEVIĆ VICE, sastavljen dana 31. VIII 1965.godine u prostorijama SUP-a grada Zagreba - Istražni odsjek DB, (generalije kao u zapisniku od 11.VIII 1965.godine).

Prisutni: Kralj Albert, ovl. službenik,
Dijanić Dragica, zapisničar,

Ispitivanje započeto u 17,45 sati.

Dne 31.VIII 1965.godine u 12,oo sati primio sam rješenje Okružnog suda u Zagrebu poslovni broj:Kio 712/65-2 - o otvaranju istrage i određivanju istražnog zatvora. Rješenje sam pročitao kao i pouku o pravu žalbe. Izjavljujem, da se protiv citiranog rješenja neću žaliti.

Na osnovu člana 80 ZKP okrivljeni je upozoren na pravo čitanja zapisnika, te ga nakon čitanja potpisuje.

Ispitivanje prekinuto istog dana u 18,1o sati.

Ovl. službenik: Zapisničar: Okrivljeni:

Kralj Albert D. Dijanić Vice Vukojević

190.

STRANICA br.

- 22 -

NASTAVAK ZAPISNIKA

O ispitivanju okrivljenog VUKOJEVIĆ VICE, sastavljen dana 21. IX 1965. godine u prostorijama SUP-a grada Zagreb, Istražni odsjek DB, (generalije kao u zapisniku od 11.VIII 1965. godine).

Prisutni: Kralj Albert, ovl. službenik,
Radovčić Zorica, zapisničar

Ispitivanje započeto u 17,oo sati.

Na posebno postavljeno pitanje o mom kretanju 2 i 3.VI ove godine izjavljujem.

Dne 2.VI 1965. godine oko 9,oo sati došao je k meni moj rodjak Vlado Grbavac. On mi je donio diplomu Markotić Vlade, šumarskog inžinjera koji se nalazi u Parizu. Diplomu mi je donio radi toga da ju ja dadem prevesti na Francuski jezik. O tome mi je pisao pet šest dana prije toga Markotić Jozo iz Greba, Općina Ljubuški kotar Mostar, koji je brat imenovanog Vlade Markotića. Pišao mi je da će mi diplomu i lo.ooo dinara dati naš zajednički rodjak Majić Stanko sa stanom VIII Vrbik 3Z. Dne 1.VI 1965. godine sreo sam Stanka u Studentskom centru i upitao za tu diplomu. Stanko mi je odgovorio da mi je diploma u stanu a predao mi je samo 1.ooo dinara koje je imao u sebe, stim što smo se dogovorili da će mi diplomu donijeti drugi dan u Studentski center, Dogovorili smo se za sastanak u 12,oo sati. Istog dana nakon rastanka s Majić Stankom sreo sam u Savskoj cesti Grbavac Vladu, razgovarajući s njim dogovorio sam da mi on donese dne 2.VI oko 9,oo sati diplomu pošto stanuje zajedno s Majić Stankom, tako je i bilo.

Se diplomom sam najprije oko lo,oo sati u Ulicu braće Kavrući smatrajući da se tamo nalazi Francuski konzulat, medjutim ustanovio sam da više nije tamo. Poslije toga otišao sam u Ilicu u Engleski konzulat. Tamo sam dobio informacije da prevode takve vrste radi jedan advokat ili sudski tumač u Mihanovićevoj ulici ne sjećam se više točno broja. Nakon izlazka iz konzulata otišao sam u sud u Amruševoj ulici da vidim da li oni prevode takve dokumente. Tamo su me informirali da će biti najbolje da to dam prevesti sudskom tumaču, te su mi dali adresu, Grin Elizabete, Križanićeva broj 13. Nisam otišao kod Grin Elizabete, već sam iz suda otišao u Tvrtkovu broj 5, gdje sam stigao oko lo,3o sati. U Tvrtkovoj broj 5 potražio sam Vučić Vinka, studenta prava da mi da izkaznicu studen servisa na ime Arepović Rudolfa. Iz Tvrtkove broj 5 zajedno sa Vučić Vinkom otišao sam na ručak u Studenteski centar, prije ručka svratio sam u studen servis da uzmem narud - žbenicu i uputnicu za rad za poduzeće "Radnik". Poslije ručka otišao sam u stan gdje sam ostao sve do negdje do 17 i 18,oo sati. Tokom popodneva nisam bio s nikim niti sam koga tražio. Iz svog

Vice Vukojević

stana u Zamehofovoj broj 1 otišao sam u Studenski centar na večeru. Večerao sam potpuno sam a niti se mogu sjetiti dali sam nekog od svojih poznanika sreo u Studentskom centru. Poslije večere oko 18,3o sati krenuo sam u Dubravu kod Hrstić Mirka. K njemu sam otišao u na mjerim da s njim odem kod Kapucina u Boršku ulicu radi nabave zvona za crkvu u Veljacima. Kod Hrstića sam otišao pošto sam se tri ili četiri dana prije toga s njim dogovorio da dodjem k njemu i da ode mo u Boršku ulicu, ne sjećam se točno da li smo prilikom tog dogovora razgovarali o tome da me Hrstić najavi kod Provicijala Kapuci na ali sam siguran da sam mu rekao da bi s njim zajedno otišao kod Kapucina radi nabave zvona. Hrstiću sam krenuo sam i u njegov stan došao oko 19,oo sati. U stanu sam našao Grizel Anu i njenu prijate ljicu Milku. Oni su bile same, ali je 15 do 2o minute iza mog dola ska u stan došla Hrstić Milica, žena Hrstić Mirka. Ja sam sa Mili com odmah otišao u kupovinu nekih stvari. U Dubravi odmah iz mosta kod trgovine za samoposluživanje sreli smo Hrstić Mirka. Hrstić je tada sam svratio u trgovinu za samoposluživanje da kupi cigarete, te smo bez zadržavanja direktno krenuli kući u Konjšinsku ulicu u stan Hrstić Mirka. Tek u Konjšinskoj ulici pred gostionom "Girica" sreli smo Grizelj Anu i njenu prijateljicu Milku, tu smo se zadr- žali kraće vrijeme, pošto je Mirko Hrstić otišao sa Milkom u gos- tionu nešto popiti a mi ostali smo ih čekali vani. Nakon rastanka sa Grizelj Anom i njenom prijateljicom Milkom otišli smo direktno u stan. U stanu smo se zadržali do negdje oko 21,3o sati i svi tro je otišli u Boršku ulicu kod Kapucina smo se zadržali do 00,3o sa- ti kada sam ja otišao na tramvaj u Dubravu, a Mirko i Milka u svoj stan. Iz Dubrave sam poslednjim tramvajem broj 25 krenuo kući i u stan stigao oko 2,oo sata 3.VI 1965. godine. Putem do stana ni- sam od poznatih nikoga sreo.

Dne 3.VI 1965. godine negdje iza 1o sati otišao sam iz stana u posjete kod Zorićić (sestra moje stanodavke) u Varšavskoj ulici i tu se zadržao oko jedan sat vremena. Iz Varšavske ulice otišao sam u Studentski centar na ručak istovremeno tamo sam se trebao naći oko 12,oo sati sa Skoko Stojanom, pošto se sa njime nisam našao dne 2.VI u isto to vrijeme. S njim sam će trebao naći da mi predam narudžbenicu za posao. Skoko Stojan je student prava prve godine a stanuje u studentskom domu "Nova sava". Za vrijeme ručka nisam bio s nikim, a odmah poslije ručka otišao sam tramvajem nešto prije 13,oo sati u Križanićevu ulicu broj 3 kod Elizabete Grin. Kod Elizabete Grin otišao sam da se raspitam za prevod diplome Markotić Vlade. Ona mi je rekla da orginalni prevod košta 2.ooo dinara po dokumentu a kopije su nešto jeftinije. Preračunao sam i ustanovio da imam do- sta novaca, jer je trebelo prevesti diplomu i uvjerenje o stručnom ispitu. Dogovorio sam se da ću po mogućnosti dokumente doniti isti dan(3.VI 1965.) poslije podne. Od Elizabete Grin otišao sam kod Zovko Zlate u Studentski dom na Trgu žrtava fašizma. Kod nje sam otišao neposredno iza 13,oo sati. Kod Zlate sam se u sobi zadržao oko sat vremena, a poslije zajedno s njom otišao u restoraciju "Mignonj". Kad sam došao kod Zlate u sobi su bile njezine kolegice, jedna se zove Marija, a drugoj ne znam imena. U restauraciji "Mig- njon" zadržao sam se sa Zlatom oko sat vremena. Kući sam krenuo nešto poslije 15,oo sati. Kada sam došao u stan našao sam cedulju od mog prijatelja Marka Koprčine na kojoj je napisao da je bio kod

Vice Vukojević

Kolek Jure u Vukovaru i da me čeka u stanu do 16,oo sati. Uzeo sam diplomu i tramvajem otišao u Branimirovu ulicu broj 33 kod Marka Kopršine. Kod njega u stanu zadržali smo se do iza 17,oo sati. Zajedno smo izašli i rastali se u Križanićevoj ulici. Ja sam otišao kod Elizabete Grin, ali se na zvonjavu nije nitko odazvao. Odavde sam otišao u Studentski centar na večeru, a poslije večere u Dubravu kod Hrstić Mirka. Osim spomenutih tog poslije podneva nisam nikoga tražio niti bio s kim u društvu. Kod Hrstića sam pošao oko 19,oo sati. Kod Hrstića sam našao ne mogu se točno sjetiti Grizelj Marka ili prijateljicu od Ane Grizelj, Milku. Hrstić Milica nije bila kod kuće. Negdje iza 19,oo sati Hrstić i ja izašli smo iz stana i otišli direktno u Borsku kod Kapucina. Tu večer bilo je predavanje i na predavanju do oko 23,oo sati. Poslije predavanja ja sam odmah otišao kući. Kući nisam išao s nikim.

U vezi Majić Ivana mogu izjaviti slijedeće: Njega poznajem iz djetinstva. U jesen 1962. godine vidjao sam ga u Zagrebu kod Majić Stankam mog rodjaka, jer su njih dvojica zajedno stanovali u Petrovoj ulici. Majić Ivan je u daljnjem srodstvu sa Majić Stankom. U to vrijeme Ivan Majić studirao je ekonomiju. Poslije mog povratka iz vojske početkom 1963. godine sreo sam u par navrata Ivana Majića u Studentskom centru i kod Majić Stanka. Tom prilikom rekao mi je da se oženio. Kasnije sam čuo da je zajedno sa ženom otišao ilegalno u inostranstvo, a Mile Majić mi je rekao da se Ivan nalazi u Zapadnoj Njemačkoj. O Majić Ivanu više ništa ne zanam, s njim nisam imao nikakav kontakt, nakon što je pobjegao iz zemlje, niti pismeni, niti lično a niti preko treće osobe.

Na osnovu člana ZKP-a okrivljenome je predan zapisnik na čitanje, ali ga neće čitati, pošto je slušao diktat, a u zapisnik je uneseno sve kako je izjavio.

Prekinuto u 2o,oo sati.

Ovlašteni službenik:	Zapisničar:	Okrivljeni:
Kralj Albert	Radovčić Zorica	Vukojević Vice

193.

NASTAVAK ZAPISNIKA

O ispitivanju okrivljenog VUKOJEVIĆ VICE, sastavljen dana 1.X 1965. godine u prostorijama SUP-a grada zagreb, istražni odsjek DB (generalije kao u zapisniku od 11.VIII 1965. godine).

Pristutni: Kralj Albert, ovl. službenik
Radovčić Zorica, zapisničar

Ispitivanje započeto u 19,3o sati.

Kada sam dne 3.VI 1965. godine posjetio Zovko Zletu učinio sam to zbog toga što mi je moja stanodavka Blažeković Danica kazala dne 31.V ili 1.VI 1965. godine da me zvala jedna žena. Bilo mi je odmah jasno da je to Zovko Zlata, jer ni jedna druga ženska osoba nije znala moj broj telefona. Zovko Zlati dao sam broj telefona negdje u 3. mjesecu ove godine. To sam učinio radi toga da me može na zvati ako joj što zatreba u vezi predavanja ili ispita. Zovko Zlata me je svega dva puta zvala. Prvi puta negdje oko 1.V ove godine i drugi puta negdje koncem maja što mi je poručila moja stanodavka. Kada me je Zovko Zlata zvala u početku maja ja sam s njom lično razgovarao bilo je negdje oko podne, pitala me da li može dobiti cvijeća iz bašte. Inače Zovko Zlata nije me nikada posjećivala u stan. Sastajali smo se na predavanju i nekoliko puta u Studentskom centru. U Studentskom centru vidjali smo se u početku februara kada smo zajedno pripremali ispit iz GPP-a.

Kada sam dne 3.VI ove godine izašao iz studentskog doma na Trgu žrtava fašizma, zajedno sa Zovko Zlatkom otišli smo u restouraciju "Mignjon". Sjedili smo u sredini sale, nebi se mogao sjetiti za kojim stolom, ali sam siguran da je to bilo u sredini pošto su svi stolovi bili zauzeti, jer je prošlo 14,oo sati. Ja sam popio pivo, a Zlata voćni sok. Zovko Zlata me tom prilikom upozorila da meni iza ledja sjedi oni iz Uprave koji su vršili premetačinu po sobama u studentskom domu na Trgu žrtava fašizma.

Kolak Jure, rodom iz Veljaka, star 29 godina, oženjen sa Ninom rodjenom Trenjev ima sina starog 6 mjeseci. Sada liječnik u općoj bolnici u Vukovaru, a stanuje kao postanar u Radićevoj ulici ne sjećam se broja. Kolak Jure je apolitičan, školovao se teškim materijalnim uslovima i sad se posvetio svojoj struci tako da za politiku nije imao smisla. U početku dolaska u Zagreb negdje oko 1956, 1957 pokušavao sam s njim diskutirati o hrvatskim nacionalističkim problemima, ali on nije pokazao razumjevanja. Kasnije više nisam o tome s njim diskutirao. On se sada nalazi u dosta teškoj krizi i ja sam ga u dva navrata ove godine posjetio u Vukovaru. Prvi puta koncem veljače, zajedno sa njegovom sestrom Katom Stanić, a drugi puta negdje koncem marta ili početkom aprila u društvu Arapović Rudolfa. Svrha mojih posjeta bila

Vice Vukojević

je da mu kao prijatelj pomognem u njegovoj teškoj krizi pošto nije sretan u braku. Do toga je došlo zbog različite vjeroke i nacionalne pripadnosti njega i njegove žene. Naime žena od Kolak Jure je makedonka, a otac joj je Grk, pravoslavne vjeroispovjesti Zbog toga i drugih stvari Kolak Jure došao je u situaciju da razmišlja o svojoj budućnosti. On je bio u dilemi i prije sklapanja braka, što se sada obnovilo. Razgovarajući o tome se Kolak Jurom savjetovao sam da dobro razmisli prije nego što donese konačnu odluku i da pričeka još izvjesno vrijeme da vidi kako će se dalje razvijati. Na direktno postavljeno pitanje izjavljujem: Kolak Juri nisam nikada savjetovao da se rastane sa svojom ženom zbog toga što je ona pripadnik pravoslavne vjeroispovjesti i što nije Hrvatica. Isto tako nisam u tom smeru davao Kolak Juri dave nikakve indirektne savjete niti e aluzije. Arapović koji je bio sa mnom u društvu prilikom drugog posjeta Kolak Juri takodjer nije u tom smjeru davao bilo kakve savjete ili aluzije. Isto tako ni Kolakova sestra koja je bila samnom u društvu prilikom mog drugog posjeta Kolak Juri.

Na gradilištu novogradnje na Ružmarinki kod Mijatović Andjelka tokom ožujka, travnja i svibnja 1963. godine sastajali su se osim mene Kolak Jure, Arapović Rudolf, Koprčina Marko, Stanković Josip i Ćwurl Boris. Poslije toga je sam većinu vremena proboravio van Zagreba.

U studentskom domu Odranske 2o u sobi Mijatović Andjeljka tokom lo mjeseca 1963. godine veljače i ožujka 1964. sastajali su se osim mene Leko Miljenko i njegov brat Leko Maksimir te Vlašić Ljubo. Isto vremenom u toku veljače i ožuljka 1964. godine kod Mijatović Andjelka u Veslačkoj 17 na gradilištu "Novogradnja" sastajali su se Stanković Josip i Marko, Gabelica Ivan i Kolak Jure, Arapović Rudolf, Nina Trenčeva , Zdenka, djevojka od Josipa Stankovića, Jug Ljerka, Vlašić Ljubo i Pandžić Ivan. Da li su i koji su sve ljudi na tim mjestima se sastajali ne mogu se točno sjetiti, a u svakom slučaju to su lica koja su tamo dolazila.

Prekinuto u 2o,5o sati.

Na osnovu člana ZKP-a okrivljenome je predan zapisnik na čitanje ali ga neće čitati, pošto je slušao diktat, a u zapisnik je uneseno sve kako je izjavio.

Ovlašteni službenik:
Kralj Albert

Zapisničar:
Radovčić Zorica
Radovčić Zorica.

Okrivljeni:
Vukojević Vice
Vice Vukojević

195.

STRANICA br. 109

- 27 -

NASTAVAK ZAPISNIKA

O ispitivanju okrivljenog VUKOJEVIĆ VICE, sastavljen dana 25. X 1965. godine u prostorijama SUP-a Zagreb, Istražni odsjek DB (generalije kao u zapisniku od 11.VIII 1945. godine).

P r i s u t n i: Kralj Albert, ovl. službenik
Radovčić Zorica, zapisničar

Ispitivanje započeto u 18,oo sati.

Negdje u veljači i ožujku 1964. godine u par navrata bio sam u društvu Gabelica Ivana i Mijatović Andjelka u Veslačkoj 17 na radnom mjestu Mijatovića. Tom prilikom sigurno je jedan put bio prisutan i Arapović Rudolf, ali nije isključeno da je bio još koji puta prisutan. U tom društvu raspravljalo se o korjenskom pravopisu. Ja sam pristalica korjenskog pravopisa. O tome smo diskutirali sa nacionalističkih pozicija to znači da je svako diranje u hrvatski jezik zapravo zadiranje u hrvatske interese. Na ovakvu diskusiju bili smo poteknuti od naših lingvista koji su u Novom Sadu 1962. godine diskutirali o tome da su hrvatski i srpski zapravo jedan jezik. Mi smo medjutim smatrali da su to dva jezika koja su samo slična.

Nadalje smo vrlo često diskutirali o književnosti. Diskutiralo se o nastojanju pojedinih srpskih eseista da posvoje neke hrvatske književnike kao na prijemer Gundulića, zatim pripisivanje Mažuranićeve "Smrt smail Age Čengića" Njegošu. Ja sam posebno iznio da je prevelik publicitet dat Vuku Karadžiću u Zagrebačkim novinama o njegovoj velikoj zaslugi za hrvatski jezik i književnost. Ja ne vidim u čemu bi bile takve njegove zasluge. Mijatović i Gabelica nisu u vezi s tim ništa oponirali ali su sigurno nešto dodali čega se ja ne mogu sjetiti.

Povijesne teme su takodjer bile teme naših diskusija. Tu se diskutiralo izmedju ostalog i o tome da bi trebalo u hrvatskoj više posvetiti pažnje izučavanju hrvatske povijesti, a neda da ta materija bude u istoj mjeri sa ostalim nacionalnim historijama i op - ćoj historiji.

Belan Ivo, liječnik, sada je na dužnosti negdje u Slavoniji, medecinski fakultet završio je u Zagrebu 1964. godine. Bio je u školi Rezervnih oficira, medecinske struke, mislim u Beogradu, a na stanu je bio u Samoboru. Rodjen je u Hrvatskom primorju u Kraljevici ili Crikvenici. Upoznali smo se 1957. godine u Zagrebu preko Bradvica Janka. Osim Bradvice, Belan se poznaje sa Kolak Jurom i Pavlak Antom. Sa Belanom sam se sretao u studentskim menzama i u

Vice Vukojević

196.

Studentskom centru. O Belanu ne znam ništa više. Početkom ove godineu dva navrata putovao sam u Vukovar. Oba puta putovao sam kod Kolak Jure. Prvi puta sam zapravo putovao u Slavonski Brod kod Stanić Kate, sestre od Kolak Jure, pošto sam bio obaviješten od Bajto Milana, da će jedne nedjelje, ne sjećam se točno koje doći u Sl.Brod Kolak Jure. To je moglo biti negdje koncem veljače mjeseca ove godine. Kada sam došao u Sl.Brod Kolak Jure nije doputovao, te je njegova sestra Stanić Kata predložila da podjem s njom u Vukovar. Drugo moje putovanje u Vukovar uslijedilo je mjesec dana kasnije negdje koncem ožujka. Ovo drugo putovanje u Vukovar radi riješenja nekih familjarnih problema koji su se javili i to : izmedju Kolak Jure i njegove žene i s druge strane izmedju sestre od Kolak Jure, spomenute Stanić Kate i njenog muža Stanića Petra. U oba slučaja problemi su izbili zbog toga što je u braku razlika u vjeroispovijesti. Žena od Kolak Jure je pravoslavne vjeroispovijesti. Za ove probleme ja sam znao i prije nego što sam putovao u Vukovar u veljači mjesecu. Prilikom susreta sa Stanić Katom ja sa njom o tome nisam razgovarao, pošto nisam znao mogućnost kako da se to riješi. U medjuvremenu to znači da mog drugog putovanja u Vukovar ja sam se interesirao u crkvi u Palmotićevoj ulici kod jednog svećenika ne znam kojeg u ispovjedaonici kako bi se taj problem mogao riješiti. On mi je savjetovao slijedeće: po kanonskom pravu postoji mogućnost da osoba rimo-katoličke vjeroispovijesti sklopi sama bez znanja njenog supružnika crkveni brak i da prouzme sve bračne obaveze po kanonskom pravu na sebe. Ovakav krnji brak omogućava pripadniku rimo-katoličke vjeroispovijesti da stekne pravo vršenja vjerskih obreda iako živi u bračnoj zajednici sa indvjercem, ili ateistom. Po dolasku u Vukovar u martu mjesecu 1965. godine ja sam ovo ispričao Kolak Juri s tim da on o tome razgovara sa svojom sestrom Stanić Katom i da ona na taj način riješi svoje bračne probleme. Osim toga razgovarali smo i o bračnim problemima Kolak Jure koji ima također ženu pravoslavne vjeroispovijesti zbog čega je došlo do bračnih razmjerica. U vezi problema Kolak Jure, ja sam mu savjetovao da pričeka još izvjesno vrijeme i da onda vidi mogućnost riješenja svojih bračnih razmjerica. Ja mu nisam savjetovao, toga se sigurno sjećam da se rastane od svoje žene zbog toga što je ona ateist ili pravoslavne vjeroispovijesti. Cijelom ovom razgovoru izmedju mene i Kolak Jure o gore iznesenim problemima prisustvovao je Arapović Rudolf koji je s menom putovao u Vukovar. Arapović se nije uopće upuštao u razgovor, te je on bio sam pasivan učesnik. Ni kasnije sa Arapovićem o ovim problemima nisam razgovarao. Iz Vukovara otputovali smo preko Vinkovaca u Sl.Brod i svratili kod Stanić Kate gdje smo i prespavali. Imao sam namjeru da o problemu nje zinog braka razgovaram i sa njom ali pošto se sa mnom stalno nalazio Arapović Rudolf nisam to učinio. Iz Sl.Broda otputovali smo u Slavnonsku Požegu.U Sl.Požegi otišli smo zbog toga što je Arapović Rudolf tamo posjetio svoju djevojku Bojanić Ljubicu, a ja svog prijatelja Pavlović Vicu. Pavlović Vici ja sam ispričao Kolakovu

Vice Vukojević

situaciju. Rekao sam mu da je Kolakova žena previše ljubomorna i da mu u vezi s tim pravi scene. Također sam rekao da je napravila nekoliko netaktičkih ispada prema Ružici Čuvalo, pošto je znala da Ružica daje izvjesne simpatije prema Kolak Juri, osim toga sam mu ispričao da je ona Makedonka i da joj je otac Grk, da je pravoslavne vjere, da je studirao u Zagrebu, da je bila protiv ženidbe u crkvi a da sada forsira takovu ženidbu. Pošto mi je Pavlović Vice rekao da ima namjeru posjetiti svoju sestričnu koja živi u Vukovaru rekao sam mu da neka tom prilikom posjeti i Kolaka i da s njim razgovara. Pavloviću nisam ni direktno ni indirektno sugerirao bilo šta, a najmanje da se rastane sa svojom ženom tj. da to Pavlović savjetuje Kolak Juri.

Prekinuto u 19,2o sati.

Na osnovu člana 80 ZKP-a okrivljenom je dat na čitanje zapisnik pa ga on nakon čitanja potpisuje.

Ovlašteni službenik: Albert Kralj

Zapisničar: Radovčić Zorica

Radovčić Zorica

Okrivljeni: Vukojević Vice

Vice Vukojević

198.

30.-

NASTAVAK ZAPISNIKA

O ISPITIVANJU OKRIVLJENOG VUKOJEVIĆ VICE - sastavljen dana 22. XI 1965. godine u prostorijama SUP-a Zagreb, Istražni odsjek DB. (Generalije kao u zapisniku od 11. VIII og.)

Prisutni: Kralj Albert - ovl. službenik
Obradović Kaća - zapisničar

Započeto u 18 sati.

Ja nisam s nikim vodio bilo pojedinačno ili grupno nikakve političke diskusije. Jedino što sam sa Gabelicom, a rjedje sa Mijatovićem diskutirao o jezičnim problemima u književnosti, koje sam vodio s njima s nacionalističkom tendencijom. S nikim više od svojih poznanika ili prijatelja nisam diskutirao o tim problemima.

Ne odgovara istini iskaz KOLAK JURE u kojem on govori, da se u grupi studenata i to: Bradvica Janka, Pavlak Ante, Šimić Šime, Belan Ive, Pavlović Vice, Markotić Vlatka, Hrstić Mirka, Vučić Vinka, Mijatović Andjelka, Arapović Rudolfa, Vlašić Ljube, Leko Miljenka, Leko Maksa, Kopršina Marka, Curl Borisa, Gabelica Ivana i mene diskutiralo na šovinističkoj liniji o zapostavljenosti Hrvata u Jugoslaviji, favoriziranju Srba, nacionalnom dohotku, o uništavanju hrvatske kulture i jezika i o odcjepljenju Hrvatske, koja bi mogla egzistirati kao samostalna država itd. Napominjem, da sve spomenute poznajem, ali da unatoč toga tvrdim, da se ovakve diskusije nisu vodile. Tvrdim, da takve razgovore nisam vodio ni s jednim od navedenih studenata. Također ne odgovara istini onaj dio iskaza Kolak Jure, gdje govori da sam ja s Mijatović Andjelkom i Gabelica Ivom govorio o potrebi da se nešto uradi u smislu budjenja nacionalne svijesti kod Hrvata, iako sam sa spomenutima vodio diskusije o hrvatskoj povijesti i o ličnostima iz hrvatske prošlosti kako to navodi Kolak Jure. Nije točno, da sam sa Mijatovićem i Gabelicom govorio o podredjenostima Hrvata u Jugoslaviji, da su Srbi zauzeli glavne položaje, da se Srbi favoriziraju, te o pokušajima uništavanja hrvatskog jezika i kulture, i o nespo-

Vice Vukojević

sobnostima nacije da očuva ono što ima. Ovdje želim napomenuti da sam govorio samo o tome, da se nedovoljno čuvaju nacionalne tekovine. Nije tačno, da sam s nekim razgovarao o tome da Srbi studenti dobivaju domove i stipendije, a da se proganjaju svi oni koji se osjećaju naciona lno svijesnim. Napomi[illegible]jem, da sam samo za sebe tvrdio da me se proganja zato što se osjećam Hrvatom. O egzistiranju Hrvatske kao samostalne države nije nikada bilo govora.Kolak Jure završio je fakultet u srpnju 1964. godine

Nije tačno, da sam govorio o egzisitranju Hrvatske kao samostalne zajednice, koja ima sva obilježja kao država, i koja može odlično stajati ekonomski, jer zato ima sve uvjete, Slavoniju kao žitorodnicu, Bosnu i Hercegovinu kao izvor rudnog bogatstva i Jadransko more trgovinu i turizam. Ne isključujem mogućnost da sam s nekim razgovarao o rudnom bogatstvu Bosne i Hercegovine i Jadranskom moru, njegovom privrednom značaju posebno u turizmu. Nije tačna izjava Kolak Jure, da sam govorio o hrvatstvu, o nepravdi koja se nanosi Hrvatima u odnosu na Srbe, posebno u vezi studenata koji lakše dobivaju stipendiju i domove, ako su Srbi, zatim o uništavanju hrvatske kulture i o potrebi da se nešto poduzme kako bi se pobudila nacionalna svijest Hrvata. Ne ulazim u to zbog čega je Kolak Jure dao ove izjave, jer smo dobri prijatelji i koliko znam ja mu se nisam zamjerio, a niti on meni.

U vezi mog posjeta Pavlović Vici i Tereziji u Slavonskoj Požegi mogu izjaviti slijedeće:

Tačno je što izjavljuje Pavlović Terezija, da sam govorio u njihovom društvu, da sam nagovarao Kolak Juru da prekine sa svojom ženom, dok još nije bio oženjen s njom. Nije tačno da sam najpogrdnijim izrazima okarakterisao ženu od Kolak Jure. Ne sjećam se, da sam govorio o tome, da će Jure prekinuti za vrijeme kadrovskog roka sa svojom ženom. Tačno je, da sam govorio Pavlović Vici i njegovoj ženi da će Jure biti sposoban za vojsku, pošto mu se zdravlje popravilo, ali koliko se ja sjećam, u vezi s tim sam rekao da će Kolakova žena prekinuti s njim u to vrijeme. Ne sjećam se, da su mi Pavlović Vice i njegova žena Terezija zamjerili što se petljam u tuđi brak.

Vice Vukojević

200.

STRANICA br. 5[illegible]

32.-

Nije tačno što izjavljuje Pavlović Terezija, da sam u razgovoru nabacio ideju kako bi oni - Pavlović Vice i Terezija - trebali utjecati na Juru da raskine sa svo jom sadašnjom ženom.

Na osnovu čl. 80 ZKP-a okrivljenom je dat zapisnik na čitanje, te ga on nakon čitanja potpisuje.

Prekinuto u 19 sati.

Ovl. službenik: Zapisničar: Okrivljeni:

201.

34.

NASTAVAK ZAPISNIKA

o ispitivanju okrivljenog Vukojević Vice, sastavljen dne 26. 11. 1965. u prostorijama SUP-a Zagreb (generalije - kao u zapisniku od 11. 8. 1965.).

Prisutni: Kralj Albert, ovl. službenik
Za Čefko Mirjana, zapisničar

Započeto u 8,50 sati

U vezi predočenih šema dajem slijedeće objašnjenje: Šema br. 1 predstavlja liniju srodstva po uspravnoj i pobočnoj liniji. Ove linije srodstva su od važnosti u nasljednom pravu, jer srodnici po uspravnoj liniji isključuju od nasljedstva srodnike po pobočnoj liniji. U ovom slučaju slova X, Y i Z, predstavljaju tri brata. Slova K, M i D njihovu djecu, slova Y, I i J unuke, dok slovo V predstavlja praunuka od X. Desi li se da recimo umre Y, njega će nasljijediti samo njegovo dijete M, dok braća X i Z neće naslijediti ništa. Ako je pak X umro bez potomaka, njega će naslijediti njegova braća X i Z, gdje takodjer postoji mogućnost da su oni umrli prije njega, pa će u tom slučaju naslijediti njihova djeca po sistemu reprezentacije. Horizontalnom linijom u šemi X, Y i Z, označava se srodstvo po krvi u istom stupnju tj. - označava djecu ostavitelja. Uspravna linija predstavlja srodnike po krvi otac - sin - unuk - praunuk itd. Pobočna linija predstavlja srodnike po krvi potomaka od dvojice braće npr. srodstvo strica i djeteta od njegovog - brata. Na ovoj šemi se takodjer izračunava stupanj srodstva npr. X je u III stupnju srodstva sa svojim praunukom V i to uspravnoj liniji, dok je sa D sinom svoga brata Z takodjer u III stupnju, ali u pobočnoj liniji. Iz ove šeme takodjer se jednim dijelom vide i nasljedni redovi. U prvi red spadaju djeca ostavitelja i njegov bračni drug.

Vice Vukojević

202.

35.

Pošto sam predavanja pohadjao u šk. god. 1958/59., ne mogu se sjetiti kako je uobičajeno crtanje ovakvih šema i njihovo označavanje. Ovdje se radi o teoretskom-primjeru npr. umre X, poslije smrti svoga sina i unuka, u tom slučaju praunuk V, koji je u III stupnju srodstva sa ostaviteljem, izključuje od nasljedstva braću od X-a tj. ~~X~~ Y i Z, jer ~~svjedoci u uspravn~~ srodnici u uspravnoj liniji isključuju od naljedstva srodnike po pobočnoj liniji bez obzira na stupanj srodstva. Praunuk V je u III stupnju srodstva, jer se stupanj - srodstva računa po broju poroda. U prvom stupnju biobi X i njegov sin K, u II stupnju X i njegov unuk Y,a u III X i njegov praunuk V, zbog toga što je prvi porod K tj. sin od X-a. Y i Z u odnosu na X su u II stupnju srodstva, jer su djeca istih roditelja, gdje se stupanj srodstva takodjer izračunava po broju poroda. U tom slučaju X u odnosu na Y je jedan porod, a Y u - odnosu na X je drugi porod.

Ovu šemu sam pravio početkom lipnja 1964., kada sam - spremao nasljedno pravo, a koje sam položio u grupi - gradjansko pravo, oko 20. istog mjeseca 1964. kod profesora MARTINA VEDRIŠA. Predavač iz nasljednog pravami je bio prof. ĆEDO RAJAČIĆ. Ispit sam spremao po Zakonu o nasljedjivanju, predavanjima, odnosno pribilješkama sa predavanja, koje mi je dao ANTE BENZIJA i po skriptama prof. Rajačića.

Šema br. 2. Ova šema predstavlja ostavitelje i njegove potomke. Ostavitelja predstavlja prvi krug, koji - je označen slovom beta. Njegova djeca su X, Y i Z,dok su unuci ~~M~~N, ~~MM~~ M,M,I,M,K i M, djeca od X, D i I,djeca od sina Y, a I i M, djeca od sina Z. U trećem redu predstavljeni su praunuci J, sin od unuka, K i A, sin od unuka M, sina od X, zatim praunuk Y, sin od unuka-D (sin od Y), zatim praunuci od unuka I (sina od Z)od kojih je jedan označen sa slovom M i na koncu praunuci I,Y,S i M, djeca unuka M (sina od Z), četvrti red predstavlja prapraunuke tj. djecu od praunuka J i A, po-

tomaka sina X.

Vodoravne linije znače srodstvo između srodnika u pobočnoj liniji (u ovom slučaju između braće X,Y i Z).- Uspravna linija znači srodstvo po uspravnoj liniji otac - sin - unuk - praunuk itd.Ne mogu se sjetiti zbogčega vodoravnim linijama nisam povezao djecu od sinova X,Y i Z. Koliko se sjećam to je u nasljednom pravu potrebno učiniti da bi se iz šeme vidjela pobočna linija između braće X,Y i Z. Kod njihove djece to nisam učinio, jer se analogno može zaključiti srodstvo kao kod prvog reda, braće X,Y i Z. Nasljednike sam obilježavao proizvoljnim slovima, tako da bi prilikom vježbanja u izračunavanju nasljedstva olakšao učenje. Na ovoj šemi sam rješavao teoretski slučaj.

Šema br. 3. Ova šema predstavlja slučaj kada se žena - ostavitelja preuda, pa na taj način prenese dio imovine u drugu obitelj. Žena ostavitelja ne nasljeđuje s njohovom zajedničkom djecom na jednake dijelove. U ovom slučaju će dobiti 1/3, a ostale 2/3 dva sina. Ostavitelj se u šemama nasljedng prava crta križićem prekr iženim s dvije unakrsne crte. Takvim označavanjem služi se prof. Rajačić u svojim skriptama. Znak s desne st rane trokuta neznam što znači, niti sam ga negdje vi - dio. Trokut označava suprugu ostavitelja, jer se u šemama obično tako označava, odnosno takvim označavanjima se služi prof. Rajačić u svojim skriptama. Horizontalnu liniju između braće nisam stavljao, prem da je prof. Rajačić u svojim skriptama upotrebljava, jer sam smatrao da mi to za ličnu upotrebu nije potrebno. Dva brata u jednom slučaju sam označio različitim slovima, a u drugom slučaju istim slovima. To sam označavao mehanički, ne birajući slova, pošto sam radio za vlastitu upotrebu. Ne mogu se sjetiti kako to označava prof. Rajačić u svojim skriptama.

Šema br. 4. Ova šema predstavlja slučaj iznasljednog -

Vice Vukojević

prava, gdje se imanje ostavitelja VG usitnjava već u drugoj generaciji. Ne mogu se sjetiti zašto nisam označio slovima svu djecu ostavitelja, a ostavitelj je označen proizvoljnim inicijalima. Horizontalne linije izmedju braće nisam povlačio, jer sam smatrao da mi - za vlastitu upotrebu nisu potrebne, premda prof. Raja čić te oznake upotrebljava u svojim skriptama.

Šema br. 5. Ova šema predstavlja jedan slučaj naslj ednog prava, gdje se radi o jakom usitnjavanju ostavi ne. Prvi krug na vrhu označava ostavitelja, drugi red krugova označava njegovu djecu, a obilježen je slovima I, D, A, S i J. Ova slova pisao sam proizvoljno, jer sam šemu radio za vlastitu upotrebu. Treći red krugova označava unuke ostavitelja. Unuci od sina I obilje ženi su slovima A, D i V, unuk od sina D, slovom D, un uk od sina A, slovom R, unuci od sina J S, slovima V, J, M, I, A, I, D i T, dok su unuci od sina J obilježe ni slovima F, M, N, N, M, M. Četvrti red krugova su - praunuci ostavitelja. Obilježavanja sam stavljao pro- izvoljno, neznam da li postoji neki posebni sistem ob ilježavanja.

Šema br. 6. Ova šema predstavlja slučaj iz nasljed- nog prava, gdje je broj unuka znatno povećan u odnosu na djecu ostavitelja. Prvi krug na vrhu predstavlja - ostavitelja. Red krugova ispod njega su njegova djeca obilježena slovima M, D, V, I, V i S. Slijedeći red - su unuci ostavitelja. Poslijednji red su praunuci. Še mu sam radio za vlastitu upotrebu, pa sam djecu osta- vitelja označavao proizvoljnim slovima. Neznam da li za to postoji neki odredjeni sistem označavanja u na- sljednom pravu.

Šema br. 7. Ovaz zbroj 92 je zbroj od 56 + 36. Obzi rom da se nalazi pored te šeme u kojima je na prvoj - ucrtano 56, a na drugoj 36 nasljednika, mislim da sam to zbrajao prilikom crtanja šema ili u kasnijem vjež-

Vice Vukojević

banju. U nasljednom pravu ovakva zbrajanja nisu potrebna. To sam radio na ovoj skici, odnosno poreć skica bez nekenaročite svrhe. Time nisam htio počinjavati ništa, već - sam radio u dokolici.

Na osnovu čl. 80. ZKP-a, okrivljeni je upoznat s pravom čitanja zapisnika, ali ga ne čita, pošto je diktirao zapisnik lično iz svog rukopisa.

Prekinuto u 10,15 sati

Ovl. službenik: Zapisničar: Okrivljeni:

205-1

Potvrda

Potvrđujem da sam preuzeo ključeve od Stano. Vukojević Vice zatvorenika iz čelije 25.

Zag reb 26. 8. 65

Kraf Albert

STRANICA br. 304

DB ZAGREB

Izvor Gabelica Ivan

Donosilac Krištofor Josip

Služba i datum primitka 11.8.1965.

Obradio Brozičević Anka

Datum obrade 12.8.1965.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

206.

Akcija "Šestine II"

Izvadak iz zapisnika okrivljenog Gabelica Ivana, sastavljen u SUP-a Zagreb, 11.8.1965. godine, Istražni odsjek DB.

Strana 3

Nakon povratka sa Grgura srezo sam Vukojević Vicu prvi puta u proljeće 1963.godine kod Mijatovića.

U travnju 1963. godine bio sam pritvoren tri dana u Zagrebu zbog sumnje o širenju vijesti o propasti ovog društvenog poretka i o stvaranju "NDH". Nakon puštanja na slobodu iz pritvora na kratko vrijeme bio sam kod kuće. Kod kuće sam od Gabelice Marijana iz Kamenmosta dobio neprijateljski letak o Mašina Ivi, kojeg je izdala neka emigrantska organizacija HDO (Hrvatski demokratski odbor). Letak sam ponio sobom u Zagreb i dao ga na Čitanje Mijatović Andjelku, a zatim i Vasilj Nikoli. Koncem 1963.godine i nastavku zime i proljeća 1964.godine Mijatović Andjelko bio je noćni čuvar u Veslačkoj ulici, u prostorijama poduzeća "Novogradnja", a stanovao je u studentskom domu, Odranska 2o. U to vrijeme posjećivao sam ga dosta često, a kadkat i "ilegalčić" kod njega u Odranskoj ulici. K njemu u Odransku ulicu dolazili su pored mene i Arapović Rudolf, Vukojević Vice, a ponekad i Kolak Jure, koji je zajedno snjim i radio, Pandžić Ivan i Mihanović Marin. Kod Mijatovića dolazili smo i u njegovu sobu u Studentskom domu. Kod

Strana 4

Kod Mijatovića vodili smo razgovore o hrvatskoj povijesti pojedinim ličnostima (Starčević, Jelačić, Radić, Supilo, Trumbić), crkvi, svećenstvu i slično. Nadalje o položaju Hrvata u staroj Jugoslaviji. Iako sastanci nisu bili ugovoreni unapred s odredjenim ciljem, posve je izvjesno da je sadržaj tih razgovora kod pojedinaca doprinosio učvršćenju nacionalističkih shvatanja. Pored navedenog sadržaja razgovora, Mijatović je govorio o stvaranju, tj. o potrebi stvaranja ilegalne organizacije. Predlagao je, dapače, sakupljanje priloga - tj. odvajanja jednomjesečne studentske plaće u svrhu pribavljanja sredstava radi štampanja i izdavanja propagandnog materijala. Moje

Je stanovište još tada bilo da mi ovoj formi

Obrazac br. 14 — IX 1962

Kakvi razgovori su vodeni u tom društvu

Tko je sve dolazio kod M.A.Z.-

aktivnosti ne možemo pristupiti i zbog toga što bi bili brzo otkriveni, a nismo dovoljno ni stručno ni materijalno spremni za takvu djelatnost.

Negdje u I ili II mjesecu 1964.godine upoznao sam se pred barom Studentskog centra sa Petener Branimirom. Upoznavanje je izvršio Nevistić Mate. Samnom je bio i Arapović Rudolf, kojemu je takodjer ovo bio prvi kontakt sa Petenerom. Odmah nakon upoznavanja otišli smo u sobu Navistića - ja i Arapović i vodili prvi razgovor s Petenerom, a nekoliko dana kasnije naišli smo Petenera u sobi Mijatovića. Kod Mijatovića su istovremeno bili prisutni - Vlašić Ljubo, Arapović Rudolf i ja, a čimi mi se i Leko Miljenko. Petener je već ovdje zahtijevao formiranje ilegalne organizacije tj, da se pridje aktivnom - konkretnom djelovanju, da je došlo vrijeme kad se ne može čekati i kad svatko od nas treba da rasčisti sam sa sobom. Moj stav je i ovdje bio kategoričan, tj. da mi nismo sposobni za ovakvu aktivnost, da je pred nama učenje, a ne srljanje u propast. Manje više svi su se složili sa mnom, dok je Petener ostao kod svog stava. Preko Arapovića sam saznao da Mijatović zbog ovakvog stava sumnja u Petenera da je špijun UDB-e. Iza toga ja sam nastavio kontakt sa Petenerom. Davao sam mu na čitanje neke knjige, na pr. "Grudobran kraljevine Hrvatske" i "Dr. Ante Starčević i Srbi" od Mile Starčevića. Sa Petenerom sam povremeno kontaktirao i nakon hapšenja Mijatovića u V mjesecu 1964. godine i putem tih kontakata bio sam informiran o njegovoj neprijateljskoj aktivnosti, odnosno raspoloženju. Od mojih brojnih prijatelja u Zagrebu ističem, Arapović Rudolfa i Vukojević Vicu, mogu reći da boljih prijatelja nemam i da pred njima nisam imao tajni.

Dco su [redacted] intimni prij. G.T.

208. STRANICA br. 2/IV.

Posl. broj Kri 751/ 65 -2

13.8.65.

R J E Š E N J E

Okružni sud u Zagrebu - istražni sudac u kriv. predmetu protiv okr. VUKOJEVIĆ VICE, sina Joze i Dragice r. Grbavac, rodj. 6.IX. 1936 u Veljacima opć. Ljubuški, kot. Mostar, sada sa stanom u Zagrebu Zamenhofova ul.1, student prava, u pritvoru od 11.VIII.1965 u 02 sata, uzetog na kriv. odgovornost zbog kriv. djela iz čl.118 st.1 KZ-a, po prijedlogu OJT Zagreb od 13.VIII.1965 broj Kt 2150/65 temeljem čl. 188 i čl. 182 st.2 tač. 1 i 2 ZKP-a

r i j e š i o j e :

Produžuje se pritvor okr. VUKOJEVIĆ VICI zbog kriv. djela iz čl. 118 st.1 KZ-a u daljnjem trajanju od 18 (osamnaest) dana.
Pritvor se okr. računa od 11.VIII.1965 u 02 sata, a ističe dne 1.IX.1965 u 02 sata.

Obrazloženje:

Protiv okr. pokrenut je kriv. postupak jer postoje osnovi sumnje da je izvršio kriv. djelo iz čl.118 st.1 KZ-a.
OJT Zagreb prije isteka roka stavio je prijedlog da se okr. produži pritvor u maksiimalnom trajanju. U tom svom prijedlogu obrazložio je potrebu produženja činjenicom da se radi o grupi počinitelja, složenor slučaju i potrebi niza opratívnih izvidjajnih radnji koje se nisu mogle dovršiti unutar roka od tri dana.
Prijedlog je opravdan.
Iz izvidjajnog materijala proizlazi da doista postoje osnovi sumnje da je okr. izvršio djelo koje mu se stavlja na teret. Okrivljeni u svojoj obrani navodi da on nema veze sa tim djelom, spominje druge osobe sa kojima je kontaktirao primjerice Gabelica Ivana, Čuvalo Ružicu, Mijatović Andelka itd.
U cilju provjeravanja obrane okr. biti će potrebno saslušati ta lica, kao i po potrebi novopojavljene svjedoke, pa se logički može zaključiti, obzirom da materijali govore suprotno od obrane okrivljenog, da mogao boravkom na slobodi utjecati na neke svjedoke i na taj način omest pravilan tok izvidjaja. Osim toga kako je iz materijala vidljivo organizacija je predvidjela da članovi kojima preti hapšenje da budu prihvatani od istomišljenika u inozemstvu, tako da se i kod ovog okrivljeno može s osnovom sumnjati da bi boravkom na slobodi mogao pobjeći u inozestvo.
Zbog izloženog valjalo je riješiti kao u izreci.

OKRUŽNI SUD U ZAGREBU
dne, 13.VIII.1965

ISTRAŽNI SUDAC:
/ Marković mr. Zlatko/

Pouka o pravu na žalbu: Protiv ovog rješenja okr. ima pravo u roku od tri dana po prijemu istog na Vijeće Okružnog suda u Zagrebu. Žalba se predaje u dva primjerka.

Dna: 1. OJT Zagreb
2. SUP - DB Zagreb
3. okr. Vukojević Vice, Zrinjevac 7
4. u spis

SKUPŠTINA GRADA ZAGREBA
SEKRETARIJAT UNUTRAŠNJIH POSLOVA
ISTRAŽNI ODSJEK DB

Broj: 5706 /I-271 /1965.

Zagreb, 13. VIII 1965. godine.

OKRUŽNO JAVNO TUŽILAŠTVU ZA GRAD

Z A G R E B

PREDMET: GABELICA IVAN i VUKOJEVIĆ VICE, prijava u pravcu otvaranja istrage sa odredjivanjem istražnog zatvora, odnosno pokretanje izvidjaja i produženje pritvora preko tri dana.-

V E Z A: Vaš broj: KT-2150/65.

U vezi otvorene istrage i odredjenog istražnog zatvora protiv okrivljenog Petener Branimira i drugih u prilogu se dostavljaju zapisnici okrivljenih GABELICA IVANA i VUKOJEVIĆ VICE sa ostalim prilozima radi otvaranja istrage sa odredjivanjem istražnog zatvora protiv Gabelica Ivana i pokretanja izvidjaja sa produženjem pritvora preko tri dana protiv Vukojević Vice, jer protiv Gabelice postoji osnovana sumnja da je počinio kriv. djelo iz člana 118 KZ, a protiv Vukojevića postoje osnovi sumnje da je i on počinio kriv. djelo iz člana 118 KZ.

Gabelica Ivan pritvoren je 10. VIII 1965. godine u 22 sata. Vukojević Vice je pritvoren 10. VIII 1965. godine u 0,2 sata.

U toku izvidjaja protiv nepoznatog, te izvidjaja i istraga protiv okrivljenog Petener Branimira i drugih pritvoreni su Gabelica Ivan i Vukojević Vice, oba studenti iz Zagreba, jer su spominjani od strane okrivljenog Petener Branimira, Mijatović Andjelka, te drugih kao saučesnici ili izvršioci krivičnih djela za koja i sami krivično odgovaraju.

Iz priloženih izvoda zapisnika okrivljenog Petener Branimira, te iskaza Mijatović Andjelka proizlazi da su Gabelica i Vukojević otkriveni još 16. VI 1965. godine i da su pronadjeni i pritvoreni tek 10. VIII 1965. godine.

Gabelica Ivan priznaje da je bio pripadnik ilegalnih omladinskih organizacija 1959. godine u Sinju, te da mu je bila izrečena zaštitna mjera upućivanja na otok Grgur, da je 1963. godine nakon otpuštanja sa Grgura nastavio neprijateljski djelovati 1963. godine u Zagrebu zajedno sa Vukojević Vicom i Mijatović

Andjelkom time što je dobiveni letak HDO dao na čitanje Mijatoviću, a u zimi 1963. godine i početkom 1964. zajedno sa okrivljenim Arapović Rudolfom, Vukojević Vicom i drugima pretresao mogućnost prikupljanja novčanih sredstava koja bi poslužila kao osnov za stvaranje ilegalne organizacije, čiji je cilj bio rušenje političkog i društvenog uredjenja SFRJ.

Nadalje priznaje da je bio povezan sa okrivljenim Petenerom, da je znao da je Petener ekstremist da teži osnovati ilegalnu organizaciju nacionalističkih elemenata koja bi imala pred sobom konkretne zadatke, te da mu je on osporavao ovakav tip ilegalne organizacije, već predlagao izgradjivanje istomišljenika u ovoj organizaciji, temeljito upoznavanje sa općim ciljevima stvaranja samostalne Hrvatske države, sa nacionalnom prošlošću Hrvata, Hrvatske države težnjama Hrvata i td.

Da je okrivljeni Petener Branimir primio od njega 73 000 dinara kao pripomoć ilegalnoj organizaciji i predao mu članak "Zašto korjensko pismnje" koji je sam sastavio.

Osim gornjeg, iz iskaza okr. Petenera proizlazi da je Gabelica znao da grupa oko Petenera štampa i rastura pisane neprijateljske materijale bilo da su to brošure ili letci.

Vukojević Vice 1959. godine učestvovao je u Zagrebu u studentskim ekscesima radi čega mu je izrečena zaštitna mjera upućivanja na otok Grgur u trajanju od dve godine, te se tamo upoznaje sa Gabelica Ivanom okr. Cevar Matom i drugima. Gabelica naglašava u svom iskazu da je Vukojević Vice njegov istomišljenik, prisni prijatelj, da se s njime družio na Grguru i nakon izlaska sa Grgura u Zagrebu i da su zajedno djelovali. Mijatović Andjelko s druge strane izjavljuje da mu je Vukojević Vice istomišljenik i prijatelj kao i Gabelica, Petener, Arapović, Novistić i dr.

Mijatović Andjelko, Gabelica Ivan i Vukojević Vice sastajali su se u spavaćoj sobi Mijatović Andjelka u Studentskom domu, Odranska 20 u Zagrebu, pa su često puta ne prijavljeni i prospavali.

Vukojević u svom iskazu poriče neprijateljsku djelatnost protiv SFRJ, ali priznaje da mu je 1963/64. Mijatović Andjelko ponudio u svom stanu na čitanje "Hrvatsku reviju" časopis jednog dijela ustaške emigracije, koje je navodno odbio primiti i čitati.

Na osnovu gornjeg proizlazi osnovi sumnje da je Vukojević Vice znao za postojanje ilegalne organizacije kojoj je na čelu bio Petener, da je znao za djelokrug rada te organizacije, za pripadnike te organizacije, da je ova organizacija štampala i rastura la neprijateljske materijale u Zagrebu i van Zagreba, te da je i sam bio njezin pripadnik.

Kako u roku od tri dana nije bilo moguće izvršiti temeljito saslušanje, suočenja i razne provjere, to obzirom na težinu kriv. djela, na mogućnost uništenja tragova kriv. djela od strane prit voranih, kao i da bi mogli pobjeći smatramo osnovanom ovu prijavu u pravcu istrage sa određivanjem istražnog zatvora za Gabelica Ivana, kao i pokretanje izvidjaja i podnašanja zahtjeva za produženje pritvora preko tri dana protiv Vukojevića.

I/SD

Prilog: 8pis.-

OVLAŠTENI SLUŽBENIK SUP'

Zlatić Vladimir

ZAGREB - I ODJEL

"TONI"

211.

Donosilac KRALJ ALBERT

Služba i datum primitka 16.8.1965.

Obradio

Datum obrade

Uložiti u dosje

Zatvor

Na upoznanje

Riješeno

20. VIII 65 O.S.

VUKOJEVIĆ VICE

Vrativši se sa isljedjenja dobio je rješenje o produženju zatvora, pa me je pitao gdje bi mogao dobiti olovku i papira da napiše žalbu.

Uspio sam ga odvratiti od te zamisli, rekavši mu da je to sve uzaludno i da mu to može samo pogoršati situaciju. Vukojević kaže da ne vidi razloga da dobije daljnje produženje tj.: na 2 mjeseca, jer je ovo zasada zbog čega je hapšen samo običan trač, to je netko nešto rekao i " ovi su me uhapsili". Rekao sam mu da oni ne padaju na to da samo netko nešto kaže nego da imaju dosta vremena pa onda čoveka prate, pa tek onda ga hapse. Kaže da je tu njega najviše spojio jedan njegov znanac - koji je već godinu i po u zatvoru zbog organizacije nekih grupa - s kojim se znao naći, pa je taj valjda šta izbrbljao za njega. Pitao sam ga da li misli ili može li zaključiti da još netko ima u zatvoru osim njega. Odgovorio je da za sada nemože ništa primjetiti.

Savjetovao sam mu da neka pripazi kada ide na saslušanje kroz hodnik ne bi li možda na paketima primjetio ime i prezime kojeg svog, ili neka pripazi na knjigu narudžbi (hrane i novina), jer su tamo imena naručioca, rekao je da će to pogledati.

Upozorava me da uvjek čuje kada netko prolazi hodnikom trećeg kata i odlazi u pravcu kuda i on ide na saslušanje. Upitao sam ga po čemu može to da zaključi pa mi je rekao da se jedna parketirana soba na trećem katu nalazi tačno iznad nas a kroz nju se prolazi idući na saslušanje. Kaže da uvjek čuje kada ide jedan ili dvojica. U vezi toga je dodao da osjeća da po još nekoga dolazi onaj civil koji ga vodi ,

Obrazac br. 14 — IX 1962.

jer čuje da se tu otvore vrata a onda gore korake. Osvjedočio sam se da se zaista čuju koraci pa zato onda natom prelazu uvjek idem na prstima.

Pita kako to da se vrata ćelije prve i druge do nas stalno otvaraju i zatvaraju a naša ne. Rekao sam mu da su tu žene i da je razumljivo što je s njima više posla.

Vukojević je inače spreman na sve diskusije samo kada bi ja to prihvatio.

Mnogo spominje religiju, ali nije tako religiozan kako sam imao prvi utisak. On je religiozan samo nije fanatik. Mnogo govori o nadbiskupu Šeperu i njegovom putovanju u Italiju i povratak natrag kao kardinala. Govori da su Stepinac i Šeper ljudi većeg horizonta, koji su više poznati u svijetu nego u samoj Jugoslaviji. Vjeruje da će izaći za 21 dan iz zatvora, pa kaže, da je već samim tim netko postigao uspjeh, jer je spremio 2 ispita za deveti mjesec, a ovako ništa, imao je namjeru da božića završiti.

Napomena:
Smatram da bi sugestiju saradnika o čujnosti koraka iz trećeg u drugi kat trebalo ozbiljno razmotriti kako ne bi došlo do slučajne provale. Isto tako trebalo bi ovaj izvještaj dostaviti istražnom da se daju uputstva službeni cima u zatvoru.

U danom momentu može se iskoristiti upozorenje koje je dao "Toni" Vukojeviću, za kombinaciju ako mu želimo plasirati saznanje da nije jedini on u zatvoru.

STRANICA br. 116

Služba milicije Vitina 213. Vukojević Vice se nalazi
Markić Mata u zatvoru u Zagrebu.
Vujica Mile
16.8.1965. g.

I N F O R M A C I J A

Vukojević Vice, sin Joza, rodjen 1935. godine u selu Veljacima, SO-a , Ljubuški, srez Mostar, drž. SFRJ, pismen, po zanimanju student. Danas politički negativan, nalazi se u zatvoru u Za - grebu.

Dana 16.8. 1965. godine, razgovarao sam sa Vujicom Milom iz se la Veljaka . Isti mi je rekao: Nazad jednu sedmicu dana, išao je u Zagreb, Vukojević Ferdo, sin Joze, iz našega sela, jer mu je brat Vukojević Vice, pa se u zadnje vrijeme nije čulo za istoga gdje se nalazi, pošto je bio u bjegstvu. Ja sam razgova- rao sa Vukojević Ferdom, nazad 3 dana, pa mi je on rekao, da je išao u Zagreb i da se njegov brat Vice, nalazi u zatvoru u Z a- grebu.

Napomena: Vukojević Vice je bio u bjegstvu za istim je bila ras pisana potraga, jer je učestvovao u Zagrebu kao stu - dent u vezi neprijateljskog djelovanja protiv naše ze mlje.

Napomena rukovodioca službe: Informacija je provjerena, ali se nije moglo ustanoviti kod drugih lica , gdje se nalazi Vukoje - viće , pa bi bilo potrebno provjeriti da li je zaista Vice u zatvoru.

Rukovodilac službe:
p. Blagoje Šešlija

DB Z a g r e b Akcija "Šestine" 214.

Izvor Gabelica Ivan
Donosilac Krištofor Joško
Služba i datum primitka 18.8.65.
Obradio Kren
Datum obrade 29.8.1965.g.
Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

Nastavak zapisnika o saslušanju okrivljenog GABELICA IVANA, sastavljenog dana 18.8.1965. godine u prostorijama DB Zagreb, Šrinjevac broj 7.-

Strana broj 1o

Van kruga do sada spomenutih ljudi ja imam još prijatelja s koji ma sam bio blizak i po političkim pogledima i tu i tamo vodio na cionalističke razgovore. Među njima spominjem Vukojević Vicu, Bušić Brunu, Šarac Petra, a manje Vasilj Nikolu i Vlašić Ljubu, koji je isti na religiozan, ali nije nacionalista. Ma koliko bio s njima blizak i povjerljiv tvrdim da ni jedno od njih nisam nikada ni spomenuo Mijatovičev razgovor i njegove preokupacije za stvaranjem ilegalne organizacije.-

DB ZAGREB

Akcija: "Šestine II" str.16

Izvor Zapisnik o sasluš.okriv.Bušić Brune

Donosilac Kajganić Milan

Služba i datum primitka 21.8.1965.

Obradio Milka Ljubojević

Datum obrade 23.8.1965,

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

205.

Izvadak iz zapisnika o saslušanju
okrivljenog Bušić Brune od 21.8.1965.

Vicu Vukojevića, studenta prava iz Zagreba upoznao sam koliko se mogu sjetiti - preko Gabelice Ivana, takodjer studenta prava u Zagrebu. Upoznali smo se u Studentskom centru - nisam siguran da li 1962. ili 1963.godine. Gabelica mi je tom prilikom rekao da je Vukojević bio zajedno sa njim na izdržavanju administrativne kazne. Poslije upoznavanja češće sam se susretao u Studentskom centru sa Vukojevićem i sa njim razgovaro. Napominjem da mi Gabelica prilikom našeg upoznavanja nije nešto opširnije rekao o političkim shvatanjima Vukojevića, ali mi je napomenuo da je Vukojević njegov najbolji prijatelj sa izdržavanja kazne, iz čega sam ja mogao zaključiti da je Vukojević hrvatski nacionalista. Prilikom kasnijih susreta izmedju mene i Vukojevića, on sam mi je pričao da je administrativno kažnjen zbog studentskih demonstracija, a pod sumnjom da je pripadao tajnoj organizaciji u Hercegovini. Detalja o ovoj organizaciji nije govorio. Medjutim, napomenuo mi je da organi SUP-a sigurno dobro znaju da on nije bio član nikakve tajne organizacije u Hercegovini, a niti da je razlog zbog čega je administrativno kažnjen - učešće u studentskim demonstracijama. Po njegovom shvatanju stvarni razlog njegovog kažnjavanja je u tome, što se u neku ruku suprostavio predstavnicima društveno-političkog života Hercegovine prilikom formiranja zavičajnog kluba studenata Hercegovaca u Zagrebu. Njegovo suprostavljanje se očitovalo u tome što ovima nije uspjelo da u odbor kluba budu izabrani oni koje oni žele, tj. članovi SKJ. Napomenuo mi je, da je i on bio takodjer tom prilikom izabran u upravu kluba - te da je organizirao zajednički izlet Hercegovaca na Sljeme, preko Medvedgrada i Sv.

Jakoba, kojom prilikom je bilo prisutno oko 15o studenata. Iz njegovog izlaganja ja sam zaključio da je on ovaj izlet organizirao iz čisto provokativnih razloga, kako bi dokazao da su studenti Hercegovci u ovim razmiricama na njegovoj strani.

Iz njegovoga pričanja, a i pričanja Mijatović Andjelka, do znao sam da je Vukojević izvjesno vrijeme stanovao ilegalno u Domu kod Mijatovića Jednom prilikom, Vukojević mi je pričao kako je bio našao zaposlenje u Bosni, mislim u Visokom - kao pravnik, gdje je izvjesno vrijeme i radio, ali kako je u to vrijeme u Zagreb imao doći rumunjski predsjednik De[illegible] - njega je milicija tražila da ga kao sumnjivu osobu pritvori za vrijeme boravka De[illegible]a u Zagrebu. Medjutim, da ga nisu našli u Zagrebu a niti su znali gdje je, pa su raspisali za njim tjeralicu što je imalo za posljedicu da je ostao bez zaposlenja. O Vukojeviću ne mogu reći mnogo, iako sam u drugoj polovici 1964.godine a i prije toga, imao sa njim česte susrete u Studentskom centru. Ovom tim prije što je on tip takvog čovjeka koji se u razgovoru ne istrčava, već se drži malo povučeno, stavljajući primjedbe na izjave svojih sugovornika. Nisam u stanju da sada precizno vremenski odredim kada je to bilo, ali se sjećam izvjesnih razgovora iz Studentskog centra, gdje je Vukojević u nekoliko navrata pred Gabelica Ivanom, Čavar Matom i predamnom govorio da bi kosti pok. Trumbića trebalo izvaditi iz zemlje i stućih ih, jer je kao Hrvat u svojoj političkoj aktivnosti učinio mnogo da se stvori Jugoslavija i da Karadjordjevićeva dinastija dodje na vlast. Koliko se sada mogu sjetiti iz mojih razgovora sa Gabelica Ivanom i Arapović Rudolfom, saznao sam da je Vukojević inicijator njihovog zajedničkog odlaska na vjerska predavanja u Zagrebačku Dubravu. Ne mogu se sada sjetiti kojom prilikom je vodjen razgovor izmedju mene, Mijatović Andjelka i Vice Vukojevića, ali se dobro sjećam jednog takvog razgovora, kojom prilikom je Mijatović pohvalno govorio o Pavelićevoj "NDH", gdje mu se Vukojević suprostavljao govoreći, kako je to bila

na vlasti grupa primitivaca koji su gledali samo svoje sebične interese. Često se znao izrugivati i katoličkom kleru, odnosno kritički se osvrtati prema kleru, pa je jednom prilikom u razgovoru rekao da njegov otac koji je zbilja pravi katolik - o svakom svećeniku koji je bio u njihovom mjestu znade pokoju ljubavnu priču ili kakovu drugu nepodopštinu.

Sjećam se jednom moga razgovora sa Vukojevićem, koji je izmedju nas vodjen u maju ove godine, prilikom susreta na Trgu Republike - mislim na Trgu Republike. Vukojević mi je tom prilikom rekao da je jedna grupa studenata uputila ili da se sprema uputiti - memorandum zagrebačkom nadbiskupu - Šeperu, u kojem zahtjeva da Kaptol pokrene ee osnivanje jedne tribine slične studen skoj tribini "Pet minuta poslije osam", gdje će se slobodno moći raspravljati o svim vjerskim pitanjima.

Ovdje još želim izjaviti da sam prije oko mjesec dana sreo u Ulici Moše Pijade, kada sam se vraćao sa posla - Dr Ruu žicu Čuvalo, koja radi kao stomatolog na poliklinici u Dalmatinskoj ulici. S njom me je upoznao Vice Vukojević u zimi prošle godine kad sam trebao popravljati zube. Prilikom ovog susreta s njom je u društvu bio i Čavar Mate. Ružica mi je rekla da je bila pritvorena radi veze sa Vicom Vukojevićem te mi je napomenula da bi želila da svakako dodjem do nje u polikliniku gdje radi, zbog razgovora sa mnom. Nije mi rekla što bi željela samnom razgovarati, ali sam ja shvatio da bi razgovor izmedju nas dvoje trebao biti o Vici Vukojeviću, pa sam joj obećao da ću je posjetiti, ali mi na kraj pameti nije bilo da idem na ovaj razgovor, jer nisam želio da imam s tim bilo kakove veze. Ne mogu se sada sjetiti tko mi je u razgovoru jednom rekao da su se Vice Vukojević i Čavar Mate zbog nečega zavadili, te da je Čavar Vukojeviću poručivao da će njega i njegovu bandu prijaviti organima SUP-a.

Ovo je sve što sam imao izjaviti o mojim odnosima i razgovorima sa Vukojević Vicom, uz napomenu da sam u granicama mojih mogućnosti spreman dati i daljnja objašnjenja ukoliko se za to ukaže potreba.

ZAGREB

Izvor Gabelica Ivan

Donosilac Krištafor Ješko

Služba i datum primitka 23.8.1965.

Obradio Brozičević Anka

Datum obrade 24.8.1965.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

Akcija "Šestine II"

Izvadak iz nastavka zapisnika okrivljenog Gabelica Ivana, sastavljen 23.8.1965.godine u SUP-a Zagreb, Istražni odjek DB.

Strana 14

Nakon izdržane kazne na otoku Grgur, po povratku našao sam se 1961.godine ponovno sa Bušić Bruncm u Imotskom. Pričao sam mu o svom boravku na Grguru i o nastojanjima za polaganje ispita VIII razreda gimnazije u Ljubuškom. On mi je govorio o svojim peripetijama oko polaganja VIII razreda gimnazije, što je mogao učiniti tek u Splitu, da bi se poslije toga upisao na ekonomski fakultet. Našli smo se ponovno u Zagrebu mojim dolaskom na studije 1962. godine. Najčešće smo se viđjali u studentskom centru i po nekad sastajali. Odlučio je bio da se uopće ne bavi politikom, već da se posveti knjizi i učenju. Ipak pri našim sastancima znali smo voditi razgovore na povijesnoj osnovi - o Zrinskima, Frankopanima, Starčeviću, o bogatsvu hrvatske povijesti u odnosu na povijest ostalih jugoslavenskih naroda.

U zimi 1963.godine upoznao sam ga u Studentskom centru sa Mijatović Andjelkom, s kojim se je kasnije i sam sastajao. Isto tako u to vrijeme, ja sam se češće nalazio u društvu i sa svojim prijateljima sa izdržavanja kazne - Vukojević Vicom i Čavar Matom. Koliko se sjećam Bušić je od ranije poznavao Vicu Vukojevića, dok sam ga sa Čavarom ja upoznao. No sjećam se da smo se nalazili zajedno sva trojica, odnosno sva četvorica, ali Vice i ja prepričavali smo pojedine dogodjaje sa Grgura sa njime.

Ne mogu potvrditi izkaze, pa ni Bušića, o tome da sam ja u pojedinim prilikama govorio o opravdanosti uspostavljanja i egzistencije NDH i njenom značenju u medjunarodnom pogledu. Ovakvih razgovora ja sam se klonuo. Tačno je da sam prepričavao svoj duel sa profesorom Čulinovićem u vezi moje seminarske radnje, pri čemu sam ja isticao hrvatstvo, u odnosu na njegovu tezu - o jugoslavenstvu Starčevića.

219.

Strana 15

U veljači ove godine počeo sam zajedno sa Vicom Vukojevićem i Rudolfom Arapovićem odlaziti na vjerska predavanja kod kapucina u Dubravi. Predavanja su se uglavnom odnosila na kontolska pitanja, položaj kršćanstva i slično. Bušić nije bio u našem društvu, niti sam mu koliko se sjećam - pričao o tim predavanjima i našim odlascima, utoliko prije što mi je bilo poznato da nakon što se zaposlio on sam više nije odlazio na mise u Palmotićevu ulicu.

Tačan je izkaz Bušića da sam ja u vrijeme hapšenja grupe Uroda Ante u prošloj godini bio primio pismo od mog zemljaka Gabelica Marijana, s kojim sam zajedno bio na izdržavanju kazne na Grguru i koji je pobjegao i danas se nalazi kao emigrant u Francuskoj. Javio sam mu se tek na drugo pismo i među ostalim informirao ga "da je sada u Zagrebu jako vruće" (mislio sam na hapšenje Uroda) i da mi za izvjesno vrijeme ne piše. Zapravo informaciju o hapšenju Uroda spomenuo sam za to da opravdam ranije ne pisanje i činjenicu da se kontakta s njim i bojim.

Sve ove stvari, razgovore i diskusije iznosim prema svojim sjećanjima, po kojem jednako ne stoji da sam Bušić Bruni govorio o ilegalnoj organizaciji o kojoj je bilo razgovora kod Mijatovića, o njegovim prijedlozima u tom smislu, pa i mojem suprostavljanju tim zamislima. Zaista se toga ne sjećam, a Bušićev izkaz, koji bi donekle meni išao u prilog moguće ima svoj izvor u njegovom druženju i razgovorima sa Mijatovićem, s kojim je također bio do bar. Postoji naime, mogućnost da je Bušić to izravno saznao od Mijatovića, a da se toga danas ne sjeća. Osim toga, Bušić je isto tako bio dobro poznat sa Arapovićem i Pandžićem, a mislim i Erkulac Zvonkom, od kojih je također mogao biti informiran o Mijatovićevim idejama za stvaranje ilegalne organizacije. Ne želim se, naime, suprostavljati izkazu Bušića jer on nema nikakvog interesa da me tereti, ali s obzirom na moje sjećanje ne mogu se složiti s njegovim izkazom o našim razgovorima za vrijeme večere u Studentskom centru (u V ili VI mjesecu o.g.) Ja se sjećam društva za vrijeme te večere (Zorić Ljubo, Arapović Rudolf, Bušić Bruno i ja), te razgovo a koji se poveo o velikim ljudima Hercegovine. Ne stoji da sam ja pri tome istakao kao dva velika Antuna Hercegovine - Antu Pavelića i Antuna Branka Šimića. Ne sjećam se isto tako ni spominjanja imena ustaških generala Luburića i Bobana.

Koliko se ja mogu sjetiti detalja tog razgovora, čini mi se da je Bruno primjetio da Hercegovina danas nema velikih ljudi. Ja sam na to odgovorio, da je to i razumljivo, s obzirom da je Hercegovina izgubila najviše ljudi u ratu. Nisam doduše spomenuo kako i koji ljudi, ali računajući na to da ih je najviše izgubila u ustašama. Na tome je koliko se ja sjećam razgovor završen.

DB ZAGREB 221. STRANICA br. 1

Izvor Iz nastav.zapis.Petener Branimira

Akcija "Šestine II"

Donosilac Šrbec Stjepan

Služba i datum primitka 24.VIII 1965.god.

Obradio M.Čunčić

Datum obrade 3.IX 1965.god.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

Izvadak iz nastavka zapisnika o saslušanju okrivljenog PETENER BRANIMIRA, sastavljen dana 24.VIII 1965.godine u prostorijama SUP-a,DB Zagreb - Istražni odsjek.-

Str.237.-

Sjetio sam se još jednog političkog istomišljenika tj. Vukojevića o kojem sam već djelomično dao iskaz na strani 2o9 mog zapisnika,pa sada dopunjujem,da me je negdje u proljeće 1964.godine Gabelica Ivan upoznao u Student - skom centru sa Vukojevićem.Ne sjećam se doslovnih rije - či, ali mislim, da mi je Gabelica Vukojevića predstavio ovako: "Ovo je naš čovjek",ili tako nekako.To je bilo jed no od slučajnih upoznavanja s Gabeličinim i Mijatovićevim prijateljem.Gabelica mi je rekao,da je Vukojević dobar Hrvat,da prednjim mogu slobodno govoriti i da se ne trebam bojati.Kasnije sam se u više navrata susretao sa Vukojevi- ćem ispred Palmotićeve crkve i u Studentskom centru, ali smo se samo pozdravljali.Može biti da sam sa njim po koji puta i porazgovorio i izmjenio par riječi,ali to sigurno nije bilo ništa važno, jer bi se u protivnom ja toga sje - tio.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

ZAGREB

Izvor Bušić Bruno
Donosilac Kajganić Milan
Služba i datum primitka 28.VIII
Obradio M.Basta
Datum obrade 1.IX 1965.
Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ Vice

Akcija "Šestine II"

Izvadak iz nastavka zapisnika o ispitivanju okrivljenog BUŠIĆ Brune, od 28.VIII 1965.godine.

Str.22

Ja nisam sada potpuno siguran da li sam prvi put čuo o poku - šaju stvaranja ilegalne organizacije medju studentima koji su se izjašnjavali kao hrvatski nacionalisti u Zagrebu od MIJA - TOVIĆ Andjelka ili GABELICA Ivana. Negdje u zimi ili u rano proljeće 1964.godine vodjen je razgovor izmedju mene i Gabeli ca Ivana, mislim u Studentskom centru. Mislim da nitko nije bio prisutan ovom razgovoru osim nas dvojice. Tom prilikom mi je Gabelica rekao da je održan sastanak, koliko sam ja mogao shvatiti, kod Mijatović Andjelka, a kojem su pored Mijatovića prisustvovali VUKOJEVIĆ Vice, GABELICA Ivan, ARAPOVIĆ Rudolf, DRKULEC Zvonimir, PANDŽIĆ Ivan, kao i Branimir, student gra - đjevinarstva, kojem ja u to vrijeme ime nisam znao. Gabelica mi je rekao, da je na tom sastanku Mijatović predložio da se osnuje ilegalna organizacija sa namjerom organiziranog rada za osamostaljenje Hrvatske. Nije mi rekao kako bi se ta or - ganizacija trebala zvati. Isto tako kako sam već izjavio, Gabe lica mi je rekao da se sa prijedlogom Mijatovića o osnivanju ilegalne organizacije nitko od prisutnih nije sl-ožio, osim navedenog Branimira, studenta gradjevine. Ja ga nisam ispitivao detalje o razlozima zbog kojih su prisutni odbili prijedlog Mi jatovića, a on mi nije dao detaljnije obrazloženje. Negdje u isto vrijeme susreo sam se nekoliko puta i sa Mijatović Andjel kom, koji me je u nekoliko navrata, koliko se mogu sjetiti, dva puta, u razgovoru pitao šta ja mislim o potrebi da se stvori ilegalna organizacija, sa namjerom borbe za hrvatsku samostal- nost. Gdje su razgovori izmedju njega i mene vodjeni, na koji- ma je bilo riječi o stvaranju ileg-al-ne organizacije, ja ne mogu sa sigurnošću sada tvrditi, no mislim da je to bilo u Studentskom centru. Ja Mijatoviću na ove upite nisam dao di - rektan odgovor, ali sam mu na odredjeni način stavio do znanja

Obrazac br. 14 — IX 1962.

223. 2.

Str.23

da nisam ja lično pristalica stvaranja ilegalne organizacije. Ja isto tako nisam siguran da li je Mijatović Andjelko mene samo pitao za mišljenje o svrsishodnosti osnivanja ilegalne organizacije, ili me je možda pitao da li bih ja lično htio pristupiti toj organizaciji. Pored navedenog, o ilegalnoj organizaciji sam čuo i od ARAPOVIĆ Rudolfa, koji mi je neposredno poslije hapšenja Mijatovića, u maju 1964.godine, pričao da je bio pozivan na SUP radi stvaranja ilegalne organizacije.On mi je rekao da je prilikom saslušanja odbio da govori o stvaranju ilegalne organizacije i da je nagkrao tu stvar, ali mi nije rekao da li je u to vrijeme organizacija stvarno postojala ili nije. Sjećam se i toga da mi je Mijatović Andjelko u jednom razgovoru rekao po prilici ovako: "Znaš onaj Branimir PETENE (misleći na Branimira,studenta gradjevinarstva) na mene je navaljivao da osnujemo ilegalnu organizaciju, ali je sada odjednom zašutio i ništa mi ne govori o tome. On ili je špijun ili se uklopio u neku ilegalnu organizaciju, jer sam čuo da takova organizacija postoji". Ja Mijatovića nisam ispitivao detalje o ovoj stvari, jer nisam želio o tome razgovarati, a to je u - jedno i moj zadnji razgovor s njim, gdje je bilo riječi o ilegalnoj organizaciji. O odnosima izmedju Mijatović Andjelka, te Gabelica Ivana i Vukojević Vice, lično sam zapazio da je Mijatović donekle zavidio Gabelici i Vukojeviću što su svojevremeno kao hrvatski nacionalisti bili kažnjeni. Jednom je meni u razgovoru rekao da Gabelica i Vukojević do njega mnogo ne drže zbog toga što on tada nije bio u zatvoru. Imao sam utisak da je Mijatović i bio tako agilan u ispoljavanju nacionalizma samo zbog toga, da bi nekako stao uz rame sa Gabelicom i Vukojevićem, jer se osjećao manje vrijednim. Kada je Mijatović bio uhapšen, Vukojević Vice mi je u jednom razgovoru rekao: "Andjelko je uvijek držao da sam ja pametan zašo što sam kao hrvatski nacionalista bio hapšen i nalazio se u zatvoru, ali će sada i sam imati prilike da vidi tu pamet".

SKUPŠTINA GRADA ZAGREBA
SEKRETARIJAT UNUTRAŠNJIH POSLOVA
ISTRAŽNI ODSJEK DB

Broj: 5706 /I-271 /1965.
Zagreb, 30.VIII 1965.godine.

OKRUŽNO JAVNO TUŽILAŠTVO

Z A G R E B

PREDMET: VUKOJEVIĆ VICE - otvaranje istrage s primjenom istražnog zatvora predlaže se.-

V E Z A: Vaš broj: KT-2150/65.

U vezi pokrenutog izvidjaja pod gornjim brojem od 13. VIII 1965. godine protiv okrivljenog VUKOJEVIĆ VICE, te produženog pritvora preko tri dana, radi osnova sumnje da je počinio kriv. djelo iz člana 118 KZ - u prilogu se dostavlja zapisnik okr. Vukojević Vice sa ostalim prilozima zbog stavljanja zahtjeva za otvaranje istrage sa primjenom istražnog zatvora , jer iz iskaza okrivljenih:Gabelica Ivana, Mijatović Andjelka , Arapović Rudolfa i Petener Branimira proizlazi osnovana sumnja da je počinio kriv. djelo i iz člana 117 KZ.

Radi učešća u studentskim ekcesima 1959. godine izrečena mu je zaštitna mjera upućivanja u odredjeno mjesto boravka na dva mjeseca, a od decembra 1959. godine do marta 1960. nalazio se u istražnom zatvoru pri SUP Mostar radi osnovane sumnje pripadanja terorističkoj organizaciji. Postupak je obustavljen s tim što mu je izrečena zaštitna mjera upućivanja u odredjenu ustanovu u trajanju od dve godina koju je izdržao na otoku Grgur.

Pritvor mu ističe 1. IX 1965. godine u 0,2 sata.

U toku produženog pritvora utvrdjeno je, da je okr. Vukojević Vice djelovao individualno i organizirano u grupi okrivljenih: Gabelice, Mijatovića, Arapovića, Petenera i drugih, te da je neutvrdjenog dana zime i ranog proljeća 1964. godine bio na jednom sastanku na tačno ne utvrdjenom mjestu sa Gabelicom, Mijatovićem, Arapovićem, Petenerom i Drkulcem, na kojem je bilo razgovora o osnivanju ilegalne organizacije čije bi djelovanje

bilo usmjereno na osamostaljenje Hrvatske, tj. na ocjepljenje od Jugoslavije, te da su se sa stvaranjem ove organizacije navodno složili samo Petener i Arapović - što je posebno vidljivo iz priloženog dijela zapisnika okr. Bušića na strani 22.

Na temelju ovog iskaza Bušića proizlazi osnovana sumnja da je Vukojević Vice bio u toku osnivanja, razvijanja i kasnije postojanja ilegalne organizacije HOP, kojom je na čelu bio Petener, da je znao za njezin cilj, da je znao za pripadnike te organizacije s kojima je bio mahom u prisnim odnosima, da je i sam s njom surađivao doduše do sada na nedovoljno rasvjetljen način, da je učestvovao u političkim diskusijama u pravcu izopačenog i tendencioznog tumačenja nacionalne povjesti naroda Jugoslavije i današnje stvarnosti, te da je imao saznanja o štampanju i rasturanju neprijateljskih letaka u Zagrebu na dan 8. V 1965. godine i dalje.

Okrivljeni Vukojević Vice dosljedno poriče poznanstvo s okrivljenim Petenerom znajući stepen njegove krivične odgovornosti na iniciranju i organiziranju neprijateljske djelatnosti. Tobože "priznaje" da je nacionalista i da je u prisnim odnosima s većinom navedenih okrivljenih, ali izjavljuje da se ne smatra krivim za ono zbog čega se okrivljuje.

Okr. Gabelica, Mijatović i Bušić na nedvosmislen način govore u svojim iskazima da je Vukojević njihov prijetelj, politički istomišljenik, da su se često sastajali, te da su međusobom i sa drugim političkim istomišljenicima u razgovorima tvrdili kako je Hrvatska zapostaljena u Jugoslaviji, ekonomski izrabljivana, narodni dohodak Hrvatske da odlazi u druge ne razvijene Republike Jugoslavije, te o potrebi da se Hrvatska oslobodi, odnosno da bude izvan okvira Jugoslavije. Vukojević aktivno učestvuje u ovim razgovorima što je vidljivo iz njegovog iskaza. No, smatra da njegove izjave u tom pravcu ne bi trebale biti, odnosno da se ne bi trebale tumačiti kao neprijateljska propaganda.

Priznaje, da mu je Mijatović Andjelko davao mjesečnik "Hrvatska revija" koji je glasilo jednog dijela ustaške emigracije, što Mijatović poriče. No, ali Vukojević da ga je odbio primiti.

Za napomenuti je, da je Vukojević Vice napustio prijavljeno mjesto boravka u Zagrebu u vrijeme prvih pritvaranja lica iz grupe HOP, da se zadržavao na neprijavljenim adresama, te da je bila raspisana potjernica pod brojem: 7171 dana 26. VI 1965.godine od strane SUP Zagreb na osnovu koje je i pronadjen i lišen slobode 11. VIII 1965. godine. Upravo je sigurno da bi boravkom na slobodi zameo trag boravka ili bježao preko državne granice kao i okr. Čavar Mato, koji je nakon puštanja iz pritvora pokušao bijeg preko državne granice u čemu je spriječen.

Temeljiti je rasvjetljavanje djelatnosti okr. Vukojević Vice otežala je činjenica da je vrlo oskudan u objašnjenjima uskraćuje potpune odgovore u odnosu na razne činjenice ili okolnosti, te je i zbog toga potrebno više od 21 dana pritvora.

Obzirom na težinu i složenost kriv. djela, na potrebu temeljitog rasvjetljavanja Vukojevićeve neprijateljske djelatnosti u pravcu pripadnosti ilegalnoj organizaciji HOP na potrebna suočenja, te saslušanja većeg broja svjedoka, raznih provjera, a naročito na mogućnost uništenja tragova kriv. djela, sakrivanja ili bijega iz zemlje - smatramo osnovanim prijedlog za otvaranje istrage i primjene istražnog zatvora.

Prilog: Izvidjajni spis.-

I/S.D.

OVLAŠTENI SLUŽBENIK SUP:

Vladimir Zlatić

227.

STRANICA br. 227

Poslov. broj Kio 712/65 - 2

R J E Š E N J E 31 8 65

Okružni sud u Zagrebu - istražni sudac u kriv. predmetu protiv okr. VUKOJEVIĆ VICE, sina Joze i Dragice r. Grbavec, rodj. 6.IX. 1936 god. u Veljacima, opć. Ljubuški, kot. Mostar, sa stalnim boravkom u Zagrebu Zamenhofova ul. 1, student prava, u pritvoru od 11.VIII.1965 u 028ata, uzetog na kriv. odgovornost zbog kriv. djela iz čl. 117 st.1 i čl.118 st.1 KZ-a po prijedlogu OJT Zagreb od 30.VIII.1965 broj KTI 2150/65, temeljem čl. 156 st.2 i čl. 160 st.2 u vezi s čl. 182 st.2 tač 1 i 2 ZKP-a

r i j e š i o j e :

I. Otvara se istraga protiv okr. VUKOJEVIĆ VICE, jer je osnovano sumnjiv da je :

- tokom 1964 i 1965 godine u Zagrebu zajedno sa Mijatović Andjelkom, Abelica Ivanom, Arapović Rudolfom i drugima održavao sastanke i dogovore o potrebi organiziranog ilegalnog rada i osnivanja jedne ilegalne organizacije, kojoj bi bio za cilj borba za izdvajanje Hrvatske iz sastava Jugoslavije pored ostalog uz pomoć neprijateljske emigracije i da je na tim sastancima aktivno učestvovao u razgovorima u kojima je tvrdilo, da je Hrvatska unutar Jugoslavije ekonomski zapostavljena i izrabljivana, da se njen nacionalni dohodak odvlači u druge republike, te da radi toga treba Hrvatsku izdvojiti iz sastava Jugoslavenske federacije, te uspostaviti kao " slobodno i samostalnu državu Hrvatsku",

- d a k l e, stvarao grupu lica radi vršenja kriv. djela iz čl. 100, 101, i 109 KZ-a, te na opsiani način pozivao i poticao na nasilnu promjenu državnog uredjenja i na razbijanje bratstva i jedinstva naroda Jugoslavije,

- pa da je time počinio krivična djela opisana i primjenom čl. 46 KZ-a kažnjiva po čl. 117 stav 1 i čl. 118 stav1 KZ-a.

II. Protiv okr. VUKOJEVIĆ VICE odredjuje se istodobno istražni zatvor.

III. Temeljem čl. 160 Zkp-a sprovodjenje istrage ovl. istražnom organu SUP-a Zagreb

Obrazloženje:

Osnovana sumnja da je okr. Vukojević Vice počinio djela koja mu se stavljaju na teret, proizlazi na osnovu dokaznog materijala koji se sastoji iz iskaza suokrivljenih Miajtović Andjelka, Abelica Ivana i Bušić Bruna, te tek djelomičnog priznanja samog okrivljenog.

Prema propisu iz čl. 156 st.1 ZKP-a istraga se može uvijek otvoriti tamo gdje se djelo goni po službenoj dužnosti, a osoba kojoj se ta djela inkriminiraju je poznata. Medjutim u slučaju da je za odredjeno djelo zapriječena kazna strogog zatvora do petnaest godina, u tom slučaju temeljem čl. 156 st.2 ZKP-a istraga će se uvijek otvoriti kao obligatorna

Kako u konkretnom slučaju okr. Vukojević Vici se inkriminira kr. djelo iz čl. 117 st.1 KZ-a, a primjenom čl. 28 KZ-a je ta tu vrstu kr. djela zapriječena kazna strogog zatvora do petnaest godina i u ovom slučaju valjalo je istragu otvoriti kao obligatornu.

Što se pak tiče odredjivanja istražnog zatvora, ova odredba temelji se na propisu iz čl. 190 st.2 u vezi sa čl. 182 st.2 tač 1 i 2

228.

ZKP-a i to iz slijedećih razloga:

U toku istrage protiv ostalih suokrivljenih nedvojbeno je utvrdjeno da su članovi ilegalne organizacije planirali povizivanje sa inozemstvom tj. emigracijom kao i prihvata njenih članova, koji bi bila otkriveni ili kompromitirani pred organima gonjenja. Zbog toga, pošto je i okr. član ovakve organizacije postoji osnovana sumnja da bi mogao pobjeći i kriti se.

Kako je iz dispozitiva rješenja vidljivo koja se djela stavljaju na teret okrivljenom, za istaći je da okrivljeni djelomično priznaje svoje prisustvu u razgovorima, ali ne onog obima kako se to njega tereti. Zbog toga će biti neophodno potrebno saslušati na okolnosti njegove obrane više lica, kao izvršiti suočenja sa ostalim suokrivljenima, pa se zbog toga može osnovano sumnjati da bi okr. boravkom na slobodi mogao utjecati na te osobe, tim više, što dio okrivljenih se brai sa slobode.

Obzirom na izloženo valjalo je riješiti kao u izreci, a na osnovu cit. zakosnkih propisa.

OKRUŽNI SUD U ZAGREBU
dne, 31.VIII.1965

ISTRAŽNI SUDAC:
/ arković mr. Zlatko /

Dne:
1. OJT Zagreb
2. SUP DB Zagreb
3. okr. Vukojević Vice, Zrnjevac 7
4. u spis

Pouka o pravu na žalbu:
Protiv ovog rješenja okr. ima pravo žalbe u roku od tri dana po primitku iste na Vijeće Okružnog suda u Zagrebu. Žalba se predaje u dva primjerka.

229.

STRANICA br. 245 244 244A

Posl.broj: KIO 712 /1965

N A R E Đ B A

Okružni sud u Zagrebu - istražni sudac u krivičnom predmetu protiv okr. VUKOJEVIĆ VICE zbog kriv.djela iz čl. 118.st.1. KZ-a, temeljem čl. 208 ZKP-a

n a r e d i o j e:

I Određuje se zadržavanje svih poštanskih i novčanih pošiljki (pisama, paketa, telegrama, novčanih uputnica, novčanih pisama, čekova i sl.) koje se šalju ili upućuju i to kako slijedi:

1.) na adresu okr. VUKOJEVIĆ VICE, Zagreb, Zamenhofova 1., bilo iz zemlje, ili iz inozemstva;

2.) okrivljeni VUKOJEVIĆ VICE na bilo koju adresu u zemlji ili inostranstvu.

II Sve poštanske, telegrafske i druge saobraćajne ustanove, Narodna banka - Centrala za Hrvatsku sa područnim filijalama, Carinarnica Zagreb, dužne su ove pošiljke zadržati, te ih predati ovom sudu uz potvrdu primjema.

OKRUŽNI SUD U ZAGREBU
dne 31.VIII 1965.

ISTRAŽNI SUDAC:
(Marković mr.Zlatko)

Dna:
1) OJT -Zagreb
2) SUP - Zagreb
3) Poduzeće PTT
4) Narodna banka -Centrala za Hrvatsku
5) Carinarnica
6) u spis

DB Zagreb Akcija "Šestine" STRANICA br. 1

230.

Izvor Hrstić Mirko, okrivljeni

Donosilac Hećimović Željko

Služba i datum primitka 1.IX.1965.g.

Obradio Kren

Datum obrade 8.9.1965.g.

Uložiti u dosje

Uložiti: VUKOJEVIĆ VICE

Nastavak zapisnika o saslušanju okrivljenoga Hrstić Mirka, sastavljenog u prostorijama DB Zagreb, Zrinjevac broj 7, dana 1.IX.1965. godine.-

Dne 2.VI.1965. godine radio sam u kancelariji DNZ Maksimir, Maksimirska cesta br.286 sve do 15,oo sati kada sam otišao u Borongajsku cestu broj 9o, kod Pavlečić Katarine, zvane "Branka", službenice SUP-a Zagreb. Kod nje sam došao oko 16,oo sati i zadržao se do 18,oo sati. S njom sam vodio beznačajan, konvencionalan razgovor kakav je uobičajen kad se sretnu muškarac i žena. Ona stanuje sama u garsonjeri, a poznajemo se negdje od jeseni 1963. godine, odnosno ispravljam, od 1962. godine. Upoznali smo se u liječilištu na Plješivici. Od Pavlečić Katarine otišao sam direktno kući u Dubravu i to pješice do Maksimira, a dalje tranvajem do Dubrave i kasnije pješice do kuće. U Dubravi kod zadnje tranvajske stanice tj. kod restauracije sreo sam svoju ženu MILICU i snjom otišao do kina "Bratstvo". I pred kina sreli smo Vukojević Vicu. U kinu smo svratili kod kolegice moje žene Kordić Jelene, koja tamo radi. Ne sjećam se da li smo Jelenu našli, ili ne. Od kina "Bratstvo" uputili smo se svi troje Vukojević Vice, moja žena i ja k meni kući. Na tom putu u Konjščinskoj ulici sreli smo ispred gostionice "Girica" sestru moje žene Grizelj Anu i prijateljicu moje žene Grđjan Milku. Sa Milkom sam navratio u navedenu gostionu, gdje smo popili mussolini. Kod gostionice "Girica" rastali smo se od Grizelj Ane i Grđjan Milke, te smo Vukojević, moja žena i ja produžili i otišli mojoj kući u Konjščinsku broj 83. Kući smo stigli negdje oko 19,oo sati. U kući smo se zadržali do 21,oo sat, kada smo svi troje otišli u Borsku ulicu kod kapelice kapucina u stan Šagi dr. Tomislava, kapucina i profesora na Teološkom fakuletetu.-

Obrazac br. 14 — IX 1962.

U njegovom stanu zadržali smo se do negdje 23,3o ili 24,oo sata.Od Šagija otišli smo Vukojević,moja žena i ja zajedno do ugla Borske i Konjščinske,gdje se Vice rastao od nas i otišao prema tramvaju,a ja i moja žena kući.Kod Šagija smo razgovarali o nabavci zvona za crkvu u Veljacima-Ljubuški, koter Mostar.Naime,župnik u Veljacima zamolio je Vukojevića da u Zagrebu pronadje mogućnost nabave jednog zvona. Vukojević je u vezi toga razgovarao sa provincijalom Novakom,koji je također bio s nama u društvu.Ne sjećam se dali je još netko bio prisutan.Inače,razgovor se vodio o katoličkom filozofu Theilhard de Chardin-u,zatim o predstavci kardinalu Šeperu,radi održavanja vjeronauka u Zagrebu o temama sa koncila.U Borsku ulicu otišli smo bez predhodnog dogovora bilo izmedju mene i Vukojevića ili mene i Dr. Šagija.Obzirom da sam prijatelj sa Šagijem,kod njega češće svraćam,tako da je tu večer Vukojević usput otišao samnom i mojom ženom i raspitao se za mogućnosti nabave zvona.-

Dne 3.VI.1965. godine izašao sam iz kuće u 6,45 sati kao i obično i otišao na posao u DNZ Maksimir,Maksimirska 286.Na radnom mjestu bio sam sve do 15,oo sati.Ne sjećam se da li sam taj dan izlazio iz kancelarije.Nakon izlaska sa posla u 15,oo sati otišao sam kod Pavlečić Katarine u Borongajsku 9o.Kod nje sam se zadržao sve do 18,3o sati.Kao i predhodnog dana nismo ništa konkretno razgovarali.Od nje sam otišao direktno kući,gdje sam stigao oko 19,oo sati.U 19,3o sati došao je kod mene Vukojević Vice.U mom stanu zadržali smo se oko 15 minuta i oko 19,45 sati otišli u kapelicu kapucina, u Borskoj ulici.Tamo smo se zadržali do 21,oo sat.Tu večer je naime,bilo uobičajeno predavanje.Na predavanju su, osim nas dvojice bili,Vučić Vinko,Gabelica,ime mu ne znam, Arapović Rudolf,te još neki mladići i djevojke koje ne poznajem.Kada smo Vukojević i ja krenuli prema kapelici,on mi je ispričao da je tog jutra išao tražiti jednu kolegicu u studenski dom i saznao da su u noći od 2. na 3.VI. 1965. godine bačeni letci u studenskom domu na Staroj i Novoj Savi.Ispričao mi je da je dom bio blokiran od milicije.U kapelici kod kapucina razgovarali smo svi prisutni

o peticiji kardinala Šepera.Vice u mom prisustvu nije nikome govorio o lecima,niti je itko njemu o tome govorio.Poslije vjeronauka svi prisutni su otišli,a ja sam se zadržao još oko 10 minuta u razgovoru sa Dr. Šagijem i nakon toga otišao sam kući.-

Kada mi je Vice rekao za letke,i spričao sam mu da sam i ja danas prije podne čuo o tome u Domu narodnog zdravlja na hodniku od dvije žene koje su o tome razgovarale.Olecima sam razgovarao dva do tri dana kasnije sa mojom ženom.O tome sam s njome razgovarao kada sam čuo da je Vice uhapšen.Zapravo, ja nisam čuo da je uhapšen,već sam to konstatirao i predpostavio pošto je trebao,prema dogovoru,u subotu doći kod mene a nije ga bilo,tekad sam u ponedjeljak nazvao telefonom njegovu stanodavku,koja mi je rekla da ga već par dana nema kući.-

Negdje 10. ili 11.VI.1965. godine posjetio sam Čuvalo dr.Ružicu,u ambulatni u Dalmatinskoj broj 8.U razgovoru ja sam joj ispričao da Vukojevića već par dana nema i da je uhapšen u vezi letaka koji su bačeni po studenskim domovima.Dogovorio sam se snjom da se ona ide raspitati u Djordjičevu i Petrinjsku ulicu za Vukojevića.Ponovno sam kod nje došao u subotu. - 14.VI.1965. godine kada smo se dogovorili,kojom prilikom mi je izjavila,da se raspitala za Vukojevića u Djordjičevoj i Petrinjskoj,ali ga tamo nema.Tom prilikom razgovarali smo o tome,i ona je predložila da se ode od rodjaka Vukojević Vice - Majić Stanka i da on još izvidi,gdje se nalazi Vukojević.Poslije toga sam uhapšen i sa Čuvalo Ružicom nisam se vidio sve do mog izlaska iz zatvora.Poslije izlaska iz zatvora sa Čuvalo Ružicom više nisam razgovarao o tome gdje gdje je Vukojević,niti sam ju pitao da li je bila kod Majić Stanka,a ona sama o tome nije ništa govorila.-

DB ZAGREB Akcija "Šestine II"

Izvor Okriv.Čuvalo dr Ružica.
Donosilac Hećimović Željko
Služba i datum primitka 1.IX.1965.
Obradio Martinović A.
Datum obrade 8.IX.1965.
Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

Izvadak iz zapisnika o saslušanju okrivljene Čuvalo dr Ružice od 1.IX.1965.

Strana 21

Na pitanje koga sve ima od poznatih osoba u Zagrebu, u našoj zemlji i inostranstvu Čuvalo dr Ružica navela je slijedeća lica.

Vučić Vinko, Hrstić Mirko, Vukojević Vice, Arapović Rudolf, Gabelica Ivo, Čavar Mato, Leušić Zlatko, Prišlin Marijan, Gorši Paula, Pogačić Slavica, Kolak Jure, Čuvalo Kamilo, Čuvalo Ante, Čuvalo Marijan, Čuvalo Ljerka, Čuvalo Branka, Čuvalo Jakica, Čuvalo Veselka, Čuvalo Iva, Čuvalo Rade, Čuvalo Petar, Čuvalo Ljubo, Čuvalo Mijo, Sirovan Ankica, Puljić Smiljan, Zadrija Mato, Zadrija Stjepan, Zdolšak Irena, Polanc Beba, Skelin Ilka, Petričić Nadojka, Lončar Tvka, Lukić Djuka - Djurdjija, Stojanović Slavka, Poropat Klaudija, Majić Stanko, Majić Gojko, Jojina Nevenka, Katica Boras, Skoko Stojan i Ivan Boras. Sve su to poznanici ili prijatelji koji žive u Zagrebu u našoj zemlji, osim Čuvalo Ljube, koji živi uSAD u Chicagu - Drexel Blatt, 4851 i Čuvalo Jure koji živi u Torontu, Canada.

Strana 22

Vukojević Vice, sa njim upoznala sam se u Zagrebu. Bio je prijatelj Kolak Jure. Dobar je, pristojan, pošten i korektan dečko. Također zalazio je na predavanja u Dubravi. Aktivan u diskusijama poslije tih predavanja, redovno pola že ispite na fakultetu, prijatelji su mu Arapović, Gabelica, Vučić, Hrstić, Čavar i Kolak. Želila bih napomenuti, da je on u diskusijama poslije predavanja u Kapucinskoj kapelici u Dubravi učestvovao povremeno kao i svi ostali, a ne kako je gore navedeno.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

Odjeljenje DB Mostar
Službenik: Spasc Dursun
Izvor: "Pelikan"
Datum: 13.9.1965.godine

U Splitu na željezničkoj stanici, datum mi nije u sjećanju, ali ga mogu provjeriti, susreo sam se sa Vitkom (Vid) Matijašević, koji je nekada bio sjemeništarac u Visokom (završio III razred) a sada studira Vanjsku trgovinu u Zagrebu. Bilo je malo vremena, ali kroz to vrijeme upoznao sam slijedeće: S Vitkorom sam započeo ovako razgovor gdje je sada? Gdje radi? i ostalo. Rekao mi je sve te generalije koje sam i gore naveo, a zatim sam prešao na razgovor u vezi sa Vicom Vukojevićem iz Veljaka. Rekao mi je da je Vicin brat Ferdo Vukojević išao u Zagreb i nije ga našao, a vjerovatno nije ni živ. To mi je rekao u povjerenju. Zatim sam ga pitao u vezi drugih studenata. Kaže da mu je najbolji prijatelj Drago Majić iz Veljaka koji je ovog mjeseca maturirao, jer je radio i išao u večernju školu, nepoznato mu je na koji će fakultet. Svojevremeno Drago je pošao u Večernju školu po nagovoru Zdenka Galića, župnika u Veljacima, kojemu je Drago pomagao što se tiče službe u crkvi (ministrirao, nosio i donosio poštu i ostalo). Dalje mi je pokazao pismo kojim mu se Drago javio (Vitki) i koc prilog na jednom listu oštampane mašinom dvije pjesme. Pokazao mi je da pročitam ovu drugu koja se po njegovim riječima odnosi na Vicu Vukojevića. Pažljivo sam je pročitao i donekle sam je shvatio na koga se odnosi (pjesma je pisana slobodnim stilom). Pitao me je da li sam razumio. Rekao sam da nešto jesam. Onda je on počeo razglabati. Nisam se prevario u svome mišljenju u vezi sadržaja te pjesme. Sadržaj u kratkim crtama bi bio ovaj: Dok pauk nesmetano plete svoju mrežu (stihovi) razumije se tko. Dotle nesmetano u nju lovi nevine muhe, opet razumije se koga. I u tom smislu je prožeta sva pjesma o nekom svitanju boljeg dana. Eto tc je u vezi te pjesme.

Zatim sam mu spomenuo Pavlak Mladena iz Veljaka, nekadašnjeg njegovog kolegu iz Visokog, a koji sada studira medicinu na Upsoli u Švedskoj. Rekao je da ga mnogo mrzi, jer navodno da je dvije godine imao crvenu knjižicu i za to

vrijeme bio u Visokom. Na to je dodao svoj komentar: da je bolje izići iz sjemeništa ako uviđiš da to mjesto nije za tebe i ostati dobar katolik nego raditi ono što je, navodno, Pavlak radio.

Bilo je kratko vrijeme, ali koliko se sjećam to je sve. Poslije sam s njim otišao u vlak i tako se završio naš slučajni sastanak.

Drugo: U vezi Zdenka Galića, župnika u Veljacima. S njim sam za ovoga ferija imao malo veze, a i inače za cijelog mog boravka kojeg sam proveo u sjemenište. Za ilustraciju navodim ovaj primjer: Pisao sam mu u roku od ovih 6 godina oko 2o pisama - rezultat ni jedan odgovor. Dočim, čuo sam od Mile Miljka koji je u Mostaru ili nekog predgrađa - dolje prema aerodromu rodom, a koji je student teologije, završio je 4 tečaj nesposoban za vojsku, malen, a vrlo je zagrijan za Zdenka, navodno održava dopisivanje sa svim studentima iz Veljaka, a posebno sa Vicom i kojem je povjerio da mu nađe i kupi zvono za veljačku crkvu, jer je ovo dosadašnje razbijeno, što doista stoji. Što se tiče drugih stvari u vezi Zdenka neke sam dao Radi, na pr. da je lani iz neke knjige a kojoj se ne sjećam sada imena (neko predratno izdanje Radi sam je sjećam se navec) predamnom, svojom majkom i Zvonarem Jakišom čitao o stradanjima Hrvata pod Srbima. Tada je još pričao da je silom odveden u partizane i da bi sada vjerovatno imao čin generala (jer je bio pismen kako navodi) da je ostao u vojsci i da ga zato sada gnjave u Ljubuškom. Ovdje mogu pripomenuti još i to što je rekao na Ilindan 2o.7.1965. godine. Da ga kažnjava sudija za prekršaje u Ljubuškom radi svake male sitnice i da mu je Zdenko predložio da kod njega ostavi neki fond i da bez njega naplaćuje dok ne stane, jer da on nema vremena za svaki čas trčanje u Ljubuški. Zatim da o njemu ima naštampano oko 7o stranica skripti na sudu. Nedavno u jednoj propovijedi u Veljacima (negdje koncem avgusta o.g.) je s oltara naredio moliti očenaše za studente, a malo kasnije dodao je i đake (vjerojatno u vezi s aferom Vice Vukojevića). Ovdje mi pada napamet u vezi Vice kada sam se vratio s utakmice proljetnog prvenstva (to mi je bio jedini put da sam išao na utakmicu dok sam u sjem.) Zagreb - Partizan da sam vidio Vicu i Miljka, ja sam im se taka priključio, to je bilo radi primanja studenata kod Kardinala Šepera

(oni su tada već bili izišli tu su bili još Miroslav Crnogorac od Posušja i Udovičić koje sam poznavao), a tražili su od Kardinala da im se obezbjedi nastava vjeronauka za studente u popodnevnim satima u prostorijama teološkog fakulteta.

To bi bilo sve po mom sjećanju u vezi ova dva pitanja. Davno je bilo, pa se ne mogu momentalno sjetiti svih vođenih razgovora, ali bilo bi po prilici ovo navedeno. Mnoge sam stvari u vezi ovoga već kazao Radi, a u vezi Vice i Bertića.

Gradinski,

Odjeljenje UDB Mostar
Službenik: S. Dursun
Izvor: "Pelikan"
Datum: 13.9.1965.god.

I Z V J E Š T A J

VUKOJEVIĆ Vice, sin Joze, rodjen 1935. godine u Veljacima-Ljubuški, student Pravnog fakulteta u Zagrebu, ekstremniji nacionalista iz redova studenata iz Hercegovine, upućivan u posebnu ustanovu.

MATIJAŠEVIĆ Vid-Vitko, sin Mije, rodjen 1942. godine, student Vanjse trgovine u Zagrebu.

MAJIĆ Drago, rodom iz Veljaka - Ljubuški, pohadjao večernju gimnaziju, maturirao i treba da se upiše na neki fakultet u Zagrebu.

GALIĆ fra Zdenko, župnik u Veljacima - Ljubuški.

Dana 13.9. ove godine održan je sastanak sa saradnikom "Pelikan", koga inače drži na vezi DB grada Zagreb (operativni službenik Sertić Djuro) i tom prilikom dao nam je slijedeći izvještaj:

"U avgustu ove godine na željezničkoj stanici u Splitu susreo sam se sa Matijašević Vidom-Vitkom, iz Vašarovića, koji je ranije bio sjemeništarac u Visokom (završio III razred), a sada studira Vanjsku trgovinu u Zagrebu. Sa njim sam započeo razgovor, gdje je sada, gdje radi i tako dalje. Odgovorio mi je da je u Zagrebu i da studira vanjsku trgovinu. Zatim smo prešli na razgovor u vezi sa Vukojević Vicom iz Veljaka. Rekao mi je da je Vicin brat Ferdo išao u Zagreb, ali ga nije našao, a vjerovatno nije ni živ. To mi je rekao u povjerenju. Zatim sam ga pitao u vezi drugih studenata. Kaže da mu je najbolji prijatelj Majić Drago iz Veljaka, koji je ovoga mjeseca maturirao, jer je radio i išao u večernju školu. nepoznato mu je na koji će se fakultet upisati. Svojevremeno Drago je pošao u večernju školu po nagovoru fra Zdenka Galića, župnika iz Veljaka, kome je Drago pomagao što se tiče službe u crkvi (ministrirao, nosio i donosio poštu i ostalo). Vitko mi je tom prilikom pokazao pismo koje

je dobio od Drage. Kao prilog pismu na jednom listu papira mašinom su bile otkucane dvije pjesme. To mi je pokazao i rekao da pročitam ovu drugu koja se po njegovim riječima odnosi na Vicu Vukojevića. Pažljivo sam je pročitao i donekle sam shvatio na koga se odnosi (pjesma je pisana slobodnim stilom). Kada sam pročitao pitao me da li sam razumio. Odgovorio sam da nešto jesam. Onda je on počeo razglabati (valjda analizirati - primjedba operativca). Nisam se prevario u svome mišljenju u vezi sadržaja pjessme. Sadržaj u kratkim crtama bio bi ovaj. Dok pauk nesmetano plete svoju mrežu (stihovi) razumije se tko, dotle nesmetano u nju lovi nevine muhe, (opet razumije se koga). U tom smislu je prožeta sva pjesma. Ali se očekuje svitanje boljeg dana.

Zatim sam mu spomenuo Pavlak Mladena iz Veljaka-Ljubuški, njegovog nekadašnjeg kolegu iz sjemeništa u Visokom, a sada studira medicinu na Upsali u Švedskoj. Za njega je rekao da ga mnogo mrzi, jer je navodno imao dvije godine crvenu knjižicu dok se nalazio u Visokom. Na to je još dodao, da je bolje izići iz sjemeništa, a vidiš da to mjesto nije za tebe i ostati dobar katolik, nego raditi ono što je Pavlak radio. Tako se završio naš slučajni sastanak u Splitu.

NAPOMENA: Saradnik je student Teologije u Zagrebu, koga je na vezi držao operativni službenik DB grada Zagreb Djuro Sertić. Na ovom sastanku saradnik je izjavio da više neće studirati teologiju već da će polagati kvalifikacioni ispit na Prirodno-matematskom fakultetu. Izjavio je da je spreman i dalje raditi za našu službu i to po problemima studenata. Sa njim će se odlučiti tek poslije ishoda polaganja ispita. Jedan primjerak izvještaja dostaviti UDB grada Zagreb.

239.

Odjeljenje UDB Mostar
Službenik: S. Dursun
Izvor: "Pelikan"
Datum: 13.9.1965.god.

I Z V J E Š T A J

GALIĆ fra ZDENKO, župnik u Veljacima - Ljubuški,

MILJKO MILE, sin Ilije, rodjen 1942. godine u Jasenicama - Mostar, student Teološkog fakulteta u Zagrebu.

VUKOJEVIĆ Vice, sin Joze rodjen 1935. godine u Veljacima- Ljubuški, student Pravnog fakulteta u Zagrebu.

MILJKO Mile, student teologije, inače nesposoban za službu JNA, nalazi se u bliskim odnosima sa župnikom iz Veljaka fra Zdenkom Galićem. Takodjer je u dobrim odnosima sa Vicom Vukojevićem, studentom Pravnog fakulteta u Zagrebu. Miljko mi je pričao da je njemu rekao Vukojević kako Galić fra Zdenko redovno održava pismenu vezu sa studentima, rodom iz Veljaka, koji studiraju u Zagrebu, a posebno sa njim (Vicom Vukojević.) Njemu je čak povjerio da mu nadje i kupi zvono za crkvu u Veljacima.

Na Ilindan 2o.7. og. fra Zdenko je rekao da ga sudija za prekršaje u Ljubuškom kažnjava radi svake male sitnice i da mu je zato predložio da kod njega ostavi jedan fond iz koga će naplaćivati dok nestane, jer on nema vremena svaki čas trčati u Ljubuški. Zatim je rekao da o njemu ima otkucana čitava skripta od 7o stranica u sudu.

Krajem avgusta og. u jednoj propovijedi s oltara Granić je naredio moliti očenaše za studente, a malo kasnije dodao je i za djake (ovo vjerovatno u vezi afere Vice Vukojevića - primjedba izvora).

NAPOMENA: Podaci potiču od saradnika iz redova bogoslova iz Zagreba. Saradnik je odlučio da napusti Teologiju i da polaže ispit za prijem na Prirodno-matematskom fakultetu. Izražava spremnost

- 2 -

da radi po problemu studenata.
Uložiti u dosije:
fra Zdenka Galića
Mile Milja
Vice Vukojevića i
i z v o r a

DB ZAGREB - V

240.

Akcija "Šestine"

Izvor Curl Boris

Donosilac Švračan Ivo

Služba i datum primitka II, 21.9.65.

Obradio Marta Jurković

Datum obrade 24.9.1965.godine

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE - student prava u Zagrebu

Izvadak iz zapisnika o saslušanju svjedoka CURL BORISA od 21.9.1965. godine

Str. 1.

Od mojih intimnijih prijatelja u Zagrebu su Koprčina Marko, sada liječnik - stažista u Stanici za hitnu pomoć u Zagrebu, a bio je ranije moj intimni prijatelj i Kolak Jure - sada liječnik, sa boravkom u Vukovaru. Naime, s Kolakom sam prekinuo svaku vezu od marta mjeseca 1964. godine, a do tada smo se vidjali češće.

Koprčinu Marka poznajem od naših srednjoškolskih dana, jer smo zajedno polazili u školu. Preko njega upoznao sam Kolak Juru i to 1958. godine. Na ovaj način međusobnog poznanstva postali smo i dobri prijatelji, te kao takvi zajedno se družili u raznim prilikama.

Nakon što sam apsolvirao na ekonomskom fakultetu radio sam honorarno od 1958. do 1962. godine, od kada sam stalni namještenik poduzeća "Intereuropa" - filijala Zagrebačkog velesajma, gdje i danas radim. Još kao studentima, Kolaku i Koprčini izlazio sam u susret oko privremenog zaposlenja prilikom otvaranja i zatvaranja ZV-a. Mislim 1962. godine Kolak Jure me zamolio da zaposlim, na ovakav način, i Vukojevića Vicu - studenta prava iz Zagreba. Molbu od Kolaka nisam odbio i mislim da sam Vukojevića također namjestio da radi na Zagrebačkom velesajmu. Ovakvi poslovi kao što su radili Kolak i Vukojević, pa i Koprčina tretirali su se kao privremeni radni odnos.

Obrazac br. 14 — IX 1962

Znadem da je Kolak Jure radio kao čuvar 1958. i 1959. godine na gradilištima novogradnji na području općine Maksimir u Vrbanićevoj ulici i Veslačkoj kod Save. U tom vremenu ja i Kopršina Marko znali smo se povremeno sastajati kod njega, naime posjećivali smo ga kao svog znanca i prijatelja. U toj situaciji ja i Kopršina upoznali smo preko Kolaka - Mijatović Andjelka - studenta povjesti, jer je i on bio čuvar na dotičnom gradilištu kao i Kolak. Tada mi je Kolak rekao da je Mijatović dobar njegov zemljak, misleći pri tom Hercegovac, i da je dobar dečko. Koliko se sjećam, tada mi je rekao da je Andjelko bio na izdržavanju kazne na Golom otoku. Tvrdim da se nisam posebno interesirao o Mijatoviću, a Kolak mi nije poslije u vezi njega ništa posebno pričao. To poznanstvo uslijedilo je s Mijatovićem upravo na gradilištu na području Maksimira. Obzirom na ranije poznanstvo izmedju Kolaka i Vukojević Vice, tu je povremeno znao doći i Vukojević, te još dvojica muškaraca, o kojima ja ne mogu ništa objasniti, jer ništa o njima ne znam, a niti su mi o njima što pričali Kolak i Kopršina. Jednom prilikom Kolak Jure me upoznao s jednim muškarcem koji mi se predstavio imenom Gabelica. Mislim da je to poznanstvo uslijedilo 1959. godine, također na gradilištu u Maksimiru, gdje su radili Kolak i Mijatović. O Gabelici nemam što posebno izvjestiti, jer sam se s njim od našeg poznanstva pa dalje vidio svega 3-4 pa i više puta. Snjim nikada nisam imao posebnih razgovora, jer bi u protivnom znao više o njemu. Od svih gore spomenutih lica, o kojima sam ovdje iznio, najčešće smo bili na okupu ja, Kopršina Marko, Kolak Jure i Mijatović Andjelko i to kada bi se sastali kod Kolaka na gradilištu. Naime, ja i Kopršina smo posjećivali Kolaka, pa je sticajem okolnosti posla Mijatovića, tu bio prisutan i on. Mislim da je ovdje dolazio u par navrata i Vukojević Vice.

Pored ovog načina o našim susretima znali smo se povremeno vidjati i u crkvi isusovaca u Palmotićevoj ulici. Tu bi se poneki puta našli skoro svi tj. ja, i Kopršina Marko - obično zajedno, znali su biti tu

Gabelica, Mijatović Andjelko, Kolak Jure i Vukojević Vice. Napominjem, da prilikom završene mise i propovjedi, ja i Marko smo obično stajali vis-a-vis crkve i pričekali dok izadju ovi ostali. Tu smo se obično medjusobno interesirali jedan za drugoga, a pretežno ja i Kopršina za Juru Kolaka i tom prilikom dogovorili se gdje bi se ponovo i kada sreli.

Prilikom naših susreta kod Mijatovića i Kolaka na gradilištu znali smo voditi razne medjusobne razgovore, pretežno studijske rasprave i običnog života - svaki sa svog aspekta studija. Pored toga sjećam se u dva ili tri navrata u periodu 1959. godine bilo je govora o historijskim i predratnim granicama Hrvatske. Želim naglasiti da je ovu temu skoro uvijek nametnuo Mijatović Andjelko. Predpostavljam da je tome težio zbog toga što je studirao povjest i veoma dobro baratao u tom predmetu. U sjećanju mi je, iako je tome prošlo više godina, da sam 1959. godine jednom prilikom došao sa službenog puta iz Beograda. Tada sam zajedno s Kopršina Markom otišao do Kolaka na gradilište. Tu se automatski našao i Mijatović, obzirom da su zajedno radili. Na ovom okupu rekao sam im da sam doputovao iz Beograda i vjerojatno pričao kako sam tamo proveo svoj boravak. Ovo je vjerojatno utjecalo na Mijatovića da nametne svoju temu razgovora o historiji Hrvatske i njezinim nekadašnjim granicama. Naime, ovdje smo bili samo ja, Kopršina Marko, Kolak i Mijatović i ne mogu se sjetiti da li je bio i Vice Vukojević. Uvodnih riječi na tu temu, kako je Mijatović počeo tumačiti granice Hrvatske, ne mogu se sjetiti, ali se sjećam njegovog stava u tom pogledu. Naime, Mijatović je iznio mišljenje da li bi APV danas trebala biti u sklopu Hrvatske kao što je u sklopu sa Srbijom. Povezujući ovo sa ranijom historijom Hrvatske, Mijatović je izrazio mišljenje da bi APV ipak trebala biti pripojena teritorijalno SR Hrvatskoj, a ne Srbiji, potkrepljujući ovo da je to bilo i u ranijoj historiji Hrvatske. Naime, on je nama tumačio nekadašnje granice Hrvatske uporedjujući ih sa današnjim. Ne sjećam se što je govorio o južnim

granicama tj. dijelovima Hrvatske, dok za sjevero-
zapadni dio pokazao je zadovoljstvo što je Istra sa
stavni dio današnje Hrvatske, napominjući da joj to
i pripada kao historijsko-teritorijalna potreba. Mi
slim da je pri tom Mijatović pokazivao antipatiju
prema Srbima, ali se ne mogu sjetiti u kom pogledu,
pa sam ga pokušao u to razuvjeriti, rekavši mu da
se ne mogu stime složiti, jer da imam dobro iskust-
vo iz poslovnih kontakata i privatnih sa Srbima, ko
nkretno u Beogradu. To je Mijatovića upravo šokira-
lo i pokazao je izvjesno nezadovoljstvo prema meni.
Mislim u istom razgovoru, a može biti ranije ili ka
snije od toga, vodio se razgovor o bivšem ustrojst-
vu NDH i o Paveliću. Predpostavljam da je to ipak
bilo tada kada je Mijatović govorio o pripajanju
APV Hrvatskoj. Tada je on rekao da je za vrijeme
NDH Hrvatska imala jedinu šansu da bude sasvim slo-
bodna, pri tom računajući i od kraljevine Srba i Hr
vata, ali da je Pavelić pogrešio u tome, što se ve-
zao uz Njemačku. Dalje je ukazivao na sadašnju mo -
gućnost stvaranja samostalne države Hrvatske koja
bi imala sasvim staro historijsko političko uredje-
nje, ne naglašavajući kakovo. U tom razgovoru neka-
ko smo se spontano složili s principom da takva hr-
vatska država ne bi imala uredjenje kao što je mo -
narhija, kraljevina, republika, ili kako je imala
NDH, nego nešto sasvim neodredjeno i nije došlo ov-
dje do nikakvog zaključka. U razgovoru se nametnulo
pitanje na koji način bi se postigla takva samos -
talnost današnje Hrvatske. Mijatović je iznio miš -
ljenje, da bi se to postiglo jedino organiziranim
putem tj. putem organizacije, ali nije spomenuo,ni-
ti je imenovao kakve organizacije, odnosno kakva bi
trebala biti ta organizacija. Medju nama bilo je mi
šljenja da je to uzaludno pričati, jer da Hrvatska
kad bi bila samostalna ne bi mogla samostalno pro -
sperirati, budući se njezinom malom teritorijom.
Napominjem da ovi i ovakvi razgovori s Mijatovićem
koji su se vodili, to tvrdim barem za sebe, nisu ima
li neke odredjene ciljeve, već su dolazili sponta-
no do izražaja kroz razne medjusobne naše diskusi-

je, a kako sam već rekao njih je započimao uvijek Mijatović. O ovakvim stavovima Mijatovića razgovarao sam s Koprčinom i Kolakom, pa smo se nekako složili da je Mijatović veoma tvrdoglav u svojim ovakvim istu panjima. Tome u prilog Kolak nam je rekao, da on stoji dosta slabo sa ženom pa da možda traži kompenzaciju svojih osjećaja u politici.

U vremenu kada se pričalo po gradu o nekim letcima, odnosno ne o tome, već prije dva mjeseca o.g, jedne večeri izašao sam sa Koprčina Markom u šetnju u grad. Idući tako ulicom obojica smo slučajno sreli našeg znanca Gusić Ivana, službenika poduzeća "Naftaplin" iz Zagreba. Usput bi dodao da Gusić poznaje i Juru Kolaka - u kom stepenu, to ja ne znam, a isto tako o Gusiću nemam što posebno izjaviti. Nakon susreta s Gusićem sva trojica smo prošetali gradom, a zatim sam Koprčinu i njega kasnije pozvao kod sebe u stan. Pozvao sam ih da nešto popijemo i da se porazgovorimo. Po dolasku kući kupio sam par litara vina, odnosno dvije litre, te smo to pili i na taj se način zabavljali. Za vrijeme ovog društva u mom stanu, nas trojica uopće nismo razgovarali o politici, već sasvim privatne stvari. Oko 23,3o sati Gusić i Koprčina otišli su kući, naime, tako su mi barem izjavili. Slijedećeg dana i to predvečer sreo sam se ponovo sa Koprčina Markom i tada mi je pričao kako je prilikom odlaska u noći od mene s Gusićem došao do Trga žrtava fašizma i da su primjetili milicijska kola koja su bila oko studentskog doma na istom trgu. Dalje mi je Marko rekao kako im je tada bilo nezgodno, te da su se odmah zbog toga razišli. Naime, Gusić je otišao svojoj kući, a Marko svojoj. Dalje mi je ispričao kako je dopodne razgovarao s Šukojević Vicom, te da mu je Vico rekao, da je istog dana do podne bio u Studentskom domu na Trgu žrtava fašizma, kuda je išao kod neke svoje kolegice - studentice, po skripte. Stim u vezi, da mu je Vice rekao da se ta kolegica začudila kada je vidjela Vicu da je došao kod nje, a začudila se zbog toga što je mogao nesmetano doći, obzirom da je tada milicija vršila premetačinu u studentskom domu, odnosno sobama. Odnosno da je ta djevojka rekla Vici, da je blokiran ulaz i izlaz studentskog

Ovo bi trebalo biti za dan 3.6.65. g. – Neka to ožšinije i konkretnije Curl objasni! Paralelno i Koprčina Marko. –

doma. Marko mi je dalje rekao da se dogovorio sa Vicom da Vice dodje istog dana po podne kod njega, takodjer po skripte. Barem je tako meni rekao Marko, a li da nije došao i da ne zna što je s njim. Obojica smo tada posumnjali da se Vici možda nešto desilo. Ta da smo ja i Marko konstatirali, odnosno naprosto smo se bojali da bilo što poduzmemo u pravcu našeg interesovanja za Vicu i za sve ostale. Ovo zbog toga što smo ranije znali da je Mijatović u zatvoru zbog ne - kih letaka. Prošlo je 8 dana kako smo čekali da se Vice pojavi. Medjutim, on nije dolazio i nas dvojica smo odlučili da se interesiramo i odemo kod njegove stanodavke gdje Blažeković u Zamenhovu ulicu br. 1 . Po dolasku kod gospodje Blažeković interesirali smo se za Vicu, pa nam je rekla da je Vice otišao jedne večeri u kino i da se više nije vratio, te da više ništa o njemu ne zna. S ovom informacijom smo se nas dvojica zadovoljili i napustili stan od Blažeković - ke. Napominjem, kada smo bili u stanu kod gospodje Blažeković, tada joj je Koprčina Marko - u namjeri da ju utješi - rekao, da mu je Vice rekao da će možda ići za Sloveniju. Ovo je uslijedilo zbog toga što smo primjetili da je gospodja Blažeković bila dosta uznemirena zbog nedolaska svog podstanara Vice Vukojevića. Kada smo izašli na ulicu - ja i Marko posumnjali smo da bi mogao Vice biti u zatvoru, a ovu sum nju povezali smo time, jer smo ranije znali da je Mijatović u zatvoru, a i zbog toga što je Vice bio u studentskom domu kada mu je djevojka, odnosno njegova kolegica kod koje je išao po skripte, pričala o razbacanim letcima po studentskom domu.

246.

STRANICA br. 1

Obrazac PK
Br. VIII -4488/A

NARODNI ODBOR KOTARA
SUP — UUP DB Istražni odsjek Zagreb
Br. 5706/I - 271
Datum 21.IX 1965.

240

UPITNICA

ZA EVIDENCIJU PRIJAVLJENIH KRIVIČNIH DJELA I PREKRŠAJA SA PODRUČJA POLITIČKOG KRIMINALITETA

Red. broj	Pitanje	Odgovor	Šifra
	Podaci o izvršiocu		
1	Prezime, očevo ime i ime	VUKOJEVIĆ (Jozo) VICE	
2	Datum rođenja, mjesto, kotar i SR	6.9.1936.Veljaci,kot.Mostar	
3	Mjesto prebivališta — adresa	Zagreb - Zamenhofova br.1	
4	Narodnost i državljanstvo	Hrvat drž. SFRJ	
5	Školska sprema	8.raz. gimnazije, apsolvent pravnog fakulteta	
6	Zanimanje, radno mjesto	student	
7	Političko opredjeljenje do svršetka rata i sada	hrv. nacionalista	
8	Da li je do sada osuđivan - kažnjavan - upozoravan (koliko puta)	1959 po sucu za prekrš. je na 2g.u mjesto rodj.1960.bio na "Grguru"	
	Podaci o krivičnom djelu — prekršaju i postupak		
9	Naziv krivičnog djela — prekršaja	čl.118 KZ	
10	Podnosilac prijave: st. NM, DB (sa ili bez kontrole — razrade), poduzeće, ustanova, građanin (datum)	DB bez predhodne razrade	
11	SUP — UUP po prijavama iz svoje nadležnosti postupio: upozorio, proslijedio prijavu JT, sucu za prekršaje	proslijedio prijavu OJT-u	
12	JT — pokrenuo izviđaj — istragu (datum)	pokrenut izvidjaj 11.8.1965. istraga otvorena 1.9.1965.	
13	Primjenjen pritvor — istražni zatvor ili se brani sa slobode	primjenjen pritvor - istražni zatvor	
14	Da li je bilo saučesnika — koliko?	je - tri lica	
15	Tko vodi postupak?	SUP DB Zagreb,	
16	Postupak dovršen dana		
17	JT podigao optužnicu ili obustavio postupak (dana)		
18	Rezultat postupka: sud osudio ili oslobodio krivice SZP — odbacio prijavu ili donio rješenje o kazni (visina kazne i datum)		

OKRENI!

ak opis krivičnog djela — prekršaja
datum, mjesto, vrijeme, lica i djelo)

247.

Od početka 1964. godine u zajednici sa Gabelica Ivanom, Mijatović Andjelkom i Arapović Rudolfom radi na okupljanju nacionalističkih elemenata u tu svrhu povremeno se sastaju i raspr vljaju nacionalističke teme, razmjenjuju liter turu n cionalističkog sadrž ja i tome sličnо.

Od početka 1965. g. indirektno preko Gabelica Ivana učestvuje u radu "HOP-a", koji je organizirao Petener Branimir.

Koncem 1963. i početkom 1964. dobiva na čitanje od Mijatović Andjelka emigrantsku neprijateljsku štampu.

Potpis službenika koji je popunio obrazac:

DB ZAGREB

Izvor Šimić dr.Simon Simo

Donosilac Primorac Ante

Služba i datum primitka II- 22.9.1965

Obradio S. Popović

Datum obrade 23.9.1965

Uložiti u dosje VUKOVIĆ VICE

248.

STRANICA br. ___

Akcija "Šestine"

IZVADAK IZ ZAPISNIKA O SASLUŠANJU SVJEDOKA
ŠIMIĆ dr ŠIMON ŠIME.

Str. 1

U decembru mjesecu 1965 godine na okrivljenim Mijatović Andjelkom me upoznao u studenskom centru Kolak Jure, student medecine. Naime ja sam skupa sa Kolak Jurom, sa kojim sam se i od ranije dobro poznavao došao u Studenski centar u Zagreb s namjerom da bi tražio negdje zaposlenje preko student servisa. Sjedili smo Kolak i ja u Domu studenskog centra, kada je k nama došao Mijatović Andjelko i KASAJIĆ EUGEN. Kada me je Jure upoznao sa Andjelkom čuo sam da me je preporučio Andjelku na taj način, rekavši mu da sam dobar i pošten čovjak i da može nato računati. Tada je Andjelko pristao da me primi u svoju grupu za rad, preko student servisa u poduzeću "Novogradnja". Na taj način bilo da sam radio u grupi sa Mijativić Andjelkom, bilo da sam našao sam sebi radno mjesto ili preko drugih lica, uglavnom radio sam preko student servisa do završetka studija, odnosno do februara mjeseca 1964 godine. Naime po mom pošetkom radu preko student servisa u zajednici sa Mijatović Andjelkom, a nekon desetak dana upoznao sam i Babelica Ivana preko Mijatović Andjelka. Naime tada je Gabelica imao neki ispit, pa sam i ja njegovu dužnost stražara u "Novogradnji" desetak dana obavljao. Mislim da sam u tom vremenu upoznao i Arapević Rudolfa, dok Vuković Vicu znam od mog dolaska na studije u Zagreb.

Moj prvi razgovor koga sam vodio sa Mijatović Andjelkom bio je u Zagrebu u Veslačkoj ulici br.17 i to u baraci po dusećа, odnosno upravi "Novogradnje". Naime negdje oko 20 decembra 1965 godine u tim prostorijama uprave "Novogradnje" okupili smo se: Mijatović Andjelko, koji je tog

Obrazac br. 14 — IX 1962.

dana bio tu na dužnosti, te Kolak Jure, student medicine, rodom iz Hercegovine, Arapović Rudolf, rodom negdje iz Bosne, Kamnjić Eugen, student matematike i neki Mirko sa suprugom o kolega od Kolak Jure, inače student medicine, kao i njegova supruga. Da li se je ovo društvo okupilo sa unapred dogovorenim terminom sastanka, ja to neznam, ali s obzirom da sam ja isto u to vrijeme u neposrednoj blizini bio na radu, kao i Anđelko Mijatović u svojoj prostoriji, te nebi znao tačno odrediti zbog čega su ostali došli u ove prostorije Mijatović Anđelka. Da je bio Kamnjić Eugen tu, vrlo dobro se sjećam po tome jer je on imao magnetofon koga je redovito donosio na posao, jer je i on bio u tom poduzeću preko student-servisa. Iz razgovora sa ovim društvom uglavnom sam vidjao da je bila osnovne tema i cilj našeg sastanku dogovor na zajedničku slavu uoči Nove godine. Dikutovalo se koće ko ga pozvati od kolega, gdje će mo proslaviti Novu godinu kao i o cijenama usluga, odnosno što se misli nabaviti, što sam imao namjeru otputovati u Vareš kod porodice. U tom medjuvremenu dok sam se nalazio u upravnim prostorijama "Novogradnje" u vremenu između 18 i 20 časova Mijatović Anđelko me je pitao o prilikama u Bosanskom Brodu poslije oslobođenja, da li je bilo ubijanja, te s obzirom da su se njemačke jedinice pri koncu II Svjetskog rata povlačile preko Bosanskog Broda, da li su i njemački vojnici ubijani od strane JNA, te kako se inače postupalo sa njemačkim vojnicima, osobito ga je interesiralo da li su domobranski mnogo stradali u Bos. Brodu od strane JNA Da li je ovaj razgovor između mene i Anđelka slušao tko od prisutnih ili sudjelovao u tom ispitivanju, ja nebi znao tačno reći. Odgovorio sam mu da ja neznam kakve su bile prilike poslije oslobođenja u Bos. Brodu, s obzirom da nisam tu živio, nego da sam bio u Posočini, a on je onda sjećam se dobro, meni rekao: "Da ti znaš Šime kako je to kod nas bilo strašno u Hercegovini i da nema kuće u mom selu i okolici iz koje netko nije stradao." Sjećam se da je izrazio žaljenje da mi nebi bilo žao da su ti ljudi poginuli u ratu, nego da su je tih ljudi žao što su poginuli poslije rata od Srba, jer da su Srbi po-

slije rata došli u njegovo mjesto i okolinu, ubijali Hrvate i da su nekoliko sela popalili. Ja nisam znao prilike kakve su tada bile u Hercegovini, pa mu nisam mogao ni odgovoriti. O ovom našem razgovoru između mene i Mijatovića ne sjećam se da je i ko sudjelovao od stranih, obzirom da smo tu večer nešto jeli i pili, a neki opet da su pjevali. Što se tiče proslave za Novu godinu, sjećam se da je dogovoreno, da Marko-kolega od Kolak Jure, uoči same Nove godine, a prije dva dana sakupi od ostalog društva nešto novaca i da se pripremi doček Nove godine u stanu kod Marka, a kako je završena priprema i sam doček Nove godine ja se ne sjećam, jer tada nisam bio u Zagrebu.

Napomijnjem, da me je Mijatović Andjelko još kada smo se upoznali u studenskom centru ispitivao gdje sam bio u toku II Svjetskog rata, gdje mi je bila porodica, da li mi je tko od porodice stradao u ratu, da li sam bio zatvoran poslije oslobodjenja, odnosno poslije studenskih demostracija itd. Ovom razgovoru, odnosno ispitivanju od strane Andjelka, Kolek Jure nije prisustvovao, s obzirom da je on iz studenskog centra otišao iz našeg društva, a ja i Mijatović otišli na radno mjesto gdje sam trebao raditi.

Za doček Nove godine nalazio sam se u Vrgorcu, a poslije toga nakon par dana - januara 1964 godine povratio sam se u Zagreb i ponovno vršio dužnost stražara u poduzeću "Novogradnja", zapravo dužnost portira. S obzirom da je Mijatović istu dužnost vršio kod istog poduzeća, to sam se češće s njim suretao, a isto tako njemu su često dolazili Gabelica Ivan, Arapović Rudolf, Kolak Jure, Vukujević Vice, Kasejić Eugen i još neki drugi, čija imena ja neznam, a koji su bili zaposleni u svojstvu stražara preko student servisa.

Sjećam se jednom prilikom, negdje u januaru 1964 godine došao sam u prostorije u kojima je vršio dužnost Mijatović Andjelko sa ciljem da ga zamjenim u vremenu od 21-23 sata i da sam ga našao da čita neke dokumente iz Narodno oslobodilačkog rata. Tom prilikom pokazao mi je i pročitao neke isječke iz opisa o dogadjajima II svjetskog rata kao kontradiktornim, naime, te kontradiktornosti Andjelko

je povalčio mnnx prije mene, te je na jednom mjestu opisi dogadjaja iz doba II Svjetskog rata u Hercegovini opisi - vao Aleksandar Rankovič, potpredsjednik Republike, a isto te dogadjaje da je nětko drugi obradjivao drugačije, te je Andjelko Mijatović tom prilikom rekao, da je to sve laž i da oni hoće namjerno da uljepšavaju te dogadjaje i ako oni nisu bili onakovi kako se opisuju. Naime Mijatović Andjelko je imao veliku zbirku raznih knjiga, te je konstantno pratio svako novo izdanje i način obrade, pa je po njegovu dolazilo do takvog zaključka, da što su god više godine odmicale da se je više opisivao uspjeh NOB-e, a umanjivao uspjeh Njemaca, domobrana i ustaša, te da taj način današnji pisci umanjuju stvarne dogadjaje i okreću istoriju, potencirajući one dogadjaje upravo gdje su imali uspjeha u toku II Svjetskog rata, a potpuno umanju uspjeh domobrana i ustaša. Što tako u ovom medjuvremenu, sjećam se jedne prilike, da mi je Mijatović pročitao "slučaj Andrije Hebrange" i da je dodao da je Andrija tom prilikom na saslušanju izjavio da je svojevremeno predlagao, da se BiH prikljući kao autonomna pokrajina Hrvatskoj, slično kao što je učinjeno sa dijelom bivše Hrvatske - Srijemom koji je priključen Srbiji. Naime Andjelko je od mene tražio da je tu knjigu pročitao i da mu dadnem svoje mišljenje o napred iznijetom, što sam ja odbio, jer nisam želio ni da vodim polemiku s njim o njegovom šovinističkom istupanju. Da li je ovom prilikom i na ovom mjestu bio prisuten Kolak Jurej i Kasejić Eugen nebi znao ni pozitivno ni negativno odgovoriti, sli prije vjerujem da su upravo bili tu, te i pored njih dvojice da bi mogao biti prisutan i Vukojević Vice. Sjećam, se jednom prilikom u ovom medjuvremenu da je Andjelko Mijatović želio uspostaviti politički kontakt sa Vukojević Vicom i kad je poveo diskusiju u kojoj sam i ja bio prisutan, Vice mu je rekao da je umišljen i staromodan, a Majatović mu je na to odgovorio da on i ako je bio na Golom otoku više je za njega prestao da postoji. Na ime Andjelko je mislio da Vice nebi smio biti pasivan, s obzirom da je već bio kažnjavan.

Kako je uobičajeno da se za doček Nove godine pišu i izvjese smegdote u studenskom centru na račun raznih krajeva naše zemlje - vicevi i šale, te su takovi vicevi i šale izv

te je izmedju ostalog bio neki citat od Krleže u zagorskom dijalektu, gdje su Hrvati uporedjeni kao svinje. Dok je još taj citat stajao Andjelko mi je primjetio da stari Hrvati to nebi nikad dozvolili, kao što to dozvoljava mladji hrvatski naraštaj. Taj citat je ubrzo i izbrisan od strane Uprave studenskog centra i zamjenio drugim prikladnijim.

Mijatović Andjelu su smetali neki izrazi koji se upotrebljavaju u novije vrijeme u Zagrebu, kao Željeznička stanica, umjesto kolodvor, sveučilišna biblioteka, umjesto knjižnica, univerzitet, umjesto sveučilište i t.d. kao i pisanje ćirilicom, umjesto latinicom. Ovo je on uglavnom obrazlagao na taj način dodajući da stari Hrvati nikada nisu dozvolili, pa ni za vrijeme stare Jugoslavije, da im ovakvi izrazi čisto srpski ulaze u Hrvatsku, kao što se to danas dozvoljava. Ja nebi mogao tačno odrediti kada vrijeme kada sam s njim o ovome diskutirao, ali obzirom da nas je bilo više u grupi i da smo se često sastajali, da su u tom medjuvremenu često nabacivani upravo ovakvi razgovori. Mijatović je uglavnom htio da se osobito istakne na liniji veliko hrvatstva, jer je imao osjećaj manje vrijednosti medju drugima, pa je njegovo društvo smatrelo da mu je žao što on nije bio u Zagrebu još u vrijeme studenskih demostracija, da se upravo na njima kao demostrant istakne.

253.

STRANICA br. 2.

SKUPŠTINA GRADA ZAGREBA
SEKRETARIJAT UNUTRAŠNJIH POSLOVA
ISTRAŽNI ODSJEK DB

Broj: 5706/I-271, 22. IX 1965.

SEKRETARIJAT UNUTRAŠNJIH POSLOVA KOTARA
Državna bezbjednost

M O S T A R

Molimo da nam što hitnije dostavite podatke da li je krivično ili administrativno kažnjavan

VUKOJEVIĆ VICE - sin Joze i Dragice, rodjen 6. IX 1965. g. u selu Veljaci, opć. Ljubuški, kot. Mostar, student prava.

Ovi podaci su nam potrebni radi priloganja krivičnom spisu, jer se nad imenovanim vodi krivični postupak u Zagrebu radi krivičnog djela iz čl. 118 KZ-a.

Molimo za hitnost radi isteka rokova istražnog zatvora.

Ovlašteni službenik unutrašnjih poslova

ZLATIĆ VLADIMIR

253.

STRANICA br. 4

SKUPŠTINA GRADA ZAGREBA
SEKRETARIJAT UNUTRAŠNJIH POSLOVA
ISTRAŽNI ODSJEK DB

Broj: 5706/I-271, 22. IX 1965.

SEKRETARIJAT UNUTRAŠNJIH POSLOVA KOTARA
Državna bezbjednost
M O S T A R

Molimo da nam što hitnije dostavite podatke da li je krivično ili administrativno kažnjavan

VUKOJEVIĆ VICE - sin Joze i Dragice, rodjen 6. IX 1965. g. u selu Veljaci, opć. Ljubuški, kot. Mostar, student prava.

Ovi podaci su nam potrebni radi priloganja krivičnom spisu, jer se nad imenovanim vodi krivični postupak u Zagrebu radi krivičnog djela iz čl. 118 KZ-a.

Molimo za hitnost radi isteka rokova istražnog zatvora.

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
SKUPŠTINA OPŠTINE LJUBUŠKI
SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
L J U B U Š K I

Broj: 11-11o/631-65
Datum, 6.10.1965.

SEKRETARIJATU ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE SS-a
M O S T A R

PREDMET: Vukojević Vice, podaci.-

V e z a: depeša br. 100.-

Izvještava se Naslov da Vukojević Vice sin Joze, rodjen 1935. godine u Veljacima ne prolazi kroz kaznenu evidenciju ovog Sekretarijata. Isto tako Vukojević Vice ne prolazi kroz administrativni pregled kažnjavanja u ovom SUP-a.

V.D.NAČELNIKA
Ivan Gagro

DB ZAGREB - akcija "Šestine II" 254.

STRANICA br. 1

Izvor Curl Boris

Donosilac Švarčan Ivo

Služba i datum primitka 23.IX 1965.g.

Obradio Lelić Stefica

Datum obrade 27.IX 1965.g.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VIĆE

IZVOD IZ NASTAVKA ZAPISNIKA O SASLUŠANJU SVJEDOKA CURL BORISA od 23.IX 1965.g.

Str.6

"Sada bih želio opisati naš zajednički izlet u Šestine. Naime, u periodu od 1959 pa na dalje je dne nedjelje dogovorili smo se ja, Mijatović, Kopršina i Kolak da prošetamo u pravcu Sljemena. Svi skupa pristali smo na to i zaista krenuli u željenom pravcu. Idući putem u pravcu Sljemena došli smo u Šestine. Naime, pri samom dgovoru za ovaj izlazak Mijatović, Koprčina i Kolak došli su kod mene u stan i tek onda zajedno otišli na šetnju. Našim dolaskom u Šestine posjetili smo grob Ante Starčevića. Tu nije bio nikakav posebban ceremonijal, niti neki naročiti razgovor, već smo svi skupa primjetili da je grob Ante Starčevića dosta neuredjen, a Mijatović je dao malo objašnjenje o njemu i njegovoj prošlosti. To objašnjenje ja ne mogu sada reproducirati, jer se zaista ne mogu sjetiti, ali predpostavljam da je govorio o Starčeviću i njegovoj politici i ulozi. Sjećam se da se tu nismo dugo zadržali, pa smo odlučili da se vratimo ponovno u grad, a usput smo svratili, odnosno nismo se nigdje svraćali, već produžili u grad i u gradu se rastali. Naime, kad smo išli u pravcu Šestina onda smo se svratili u gostionu "Lagvić", gdje

Str.7

smo izašli na terasu u namjeri da vidimo okolinu.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

Koliko mi je poznato iz razgovora s Koprčina Mar kom, sličan izlet bio je i u Jastrebarsko. Mis - lim da je taj izlet uslijedio iza ovog u Šestina ma. Marko mi je pričao da je bio na izletu u Jas trebarskom zajedno sa Kolak Jurom i Mijatović An djelkom. Dozvoljavam da mi je možda rekao i o drugima, ali se zaista ja ne mogu sjetiti tj. da li je bio možda Vice Vukojević ili možda netko dru - gi. Sjećam se samo toga kada mi je Marko rekao da su se u Jastrebarskom dobro sproveli i da su tamo posjetili prijateljicu od Andjelka Mijatovića, ali se ne mogu sjetiti imena i prezimena te osobe.

Na posebno postavljeno mi pitanje da li sam ja bio na tom izletu, izjavljujem i tvrdim sa sigur nošću da na tom izletu ja nisam bio i dalje o to me ja ništa ne znam. Iz kojih razloga ja nisam i- šao u Jastrebarsko, ne mogu se sada sjetiti, ali predpostavljam da sam bio vjerovatno zauzet za vrijeme Velesajma ili nekim drugim važnijim pos- lom.

Dalje bi htio izjaviti o trećem zajedničkom izle tu, ali ovoga puta u Zadar. Godine 1963. od 15.VII do 1.VIII boravili smo u Boriku kraj Zadra ja, Ko lak Jure, Koprčina Marko, Stanković Josip - stu- dent medicine, zatim Vukojević Vice i neki muška rac mladjih godina po imenu Maks. Naime tog Maksa sam imao prilike vidjeti u društvu, odnosno na do govoru u vezi toga puta i to u Maksimiru - kod Ko laka na gradilištu. Naš boravak u Boriku kraj Za dra uslijedio je na inicijativu Jure Kolaka, Ko- prčine Marka i Stanković Josipa. Za ovaj put i bo ravak u Boriku radili su na tome ova trojica, dok sam ja na neki način"upao"u njihovo društvo ma da nisam imao stopostotno uvjerenje da ću dobiti do- pust. Iz razgovora medju nama doznao sam da je Vu kojević i Maks računao na neke svoje prijatelje u Zadru s kojima će se sastati, a Koprčina Marko

3.

neku djevojku po imenu Branka. Ispravljam ne radi se o djevojci tj. Branki iz Zadra, već iz Zagreba i sastanak Marka i ove Branke nije bio planiran u Zadru. Koliko mi je poznato iz razgovora sa Markom, Branka je imala želju da ide s nama, ali je odlučila da ide u drugom tu rnusu i na taj način nije s nama putovala, već je ona bila u Boriku kraj Zadram odnosno u samom Z adru kad smo mi svi skupa doputovali u Zadar. Naime ovo je bilo za nas malo iznenadje nje kada smo ju vidjeli. Ovdje bih želio napo menuti, odnosno precizirati, da je Marko Kopr čina za nama ostalima došao u Zadar tek dva da na kasnije. Za vrijeme našeg boravka ovdje Vice Vukojević, a mislim i Maks, upostavili su kontakt sa nekim svojim znancem iz Zadra koji se kasnije pridružio nama i pravili zajedničke izlete u obližnju okolicu, odnosno u neko selo udaljeno oko 4o km. od Zadra za koje se ne mogu sjetiti kako se zove. Naš boravak u Boriku bio je do konca jula, te smo svi skupa po povratku došli u Split. Iz Splita smo ja i Marko otišli u Zagreb, a koliko je meni poznato, u Splitu je bilo dogovoreno da će Stanković Josip otići do svog brata na otoko Brač ili Hvar, a Jure Kolak i Vukojević Vice svojoj kući u Hercegovinu. Mislim da je tako i uslijedilo. "

DB ZAGREB – Akcija "Šestine II" 257. 3

Izvor Koprčina Dr. Marko
Donosilac Prišlin Nikola
Služba i datum primitka 24. 9 1965.
Obradio Ratković Zdenka
Datum obrade 4. 10 1965.
Uložiti u dosje Vukojević Vice

Izvod iz nastavka zapisnika o saslušanju okrivljenog Koprčina Dr. Marka, sastavljen 24. 9 1965.god.

Strana 11.

CUHL BORIS – sa njime se poznajem još iz gimnazije tj. od III. razreda gimnazije. Pobliže smo se upoznali i još više sprijatelji li tokom mojih i njegovih studija, tako da smo još do danas ostali u kontinuiranom kontaktu. S njim sam prema raspoloživom slobodnom vremenu polazio zajedno u kino, kazalište, na plesove, žurove, jedno vrijeme smo igrali zajedno košarku u Partizanu VII, jednom ili dva puta smo išli na izlete i dr. U ljeti 1962.god. zajedno smo bili na odmoru preko Ferijalnog saveza u Zadru.

Borisa upoznao sam sa Kolak Jurom i zajedno s njime dolazio sam u posjet Kolaku na gradilište, gdje je Kolak radio. Ponekad je i on sam svratio kod Kolaka na gradilište. Poznato mi je, da se je poznavao sa Mijatović Anđelkom, Arapović Rudolfom i Gabelica Ivanom, ali neznam kada se je i gdje sa njima upoznao. Također je poznavao Vukojević Vicu. Zatim još iz gimnazije braću Stanković – Josipa i Marka, a kasnije upoznao je i Markovu sadašnju ženu Solarićek Vriku. Ja sam ga, osim sa Kolak Jurom, upoznao sa Mitrović Vinkom, Gusić Ivanom, Vukadinović Aleksandrom, Dulo Katicom i Pačić Živana.

Prilikom mojih i Borisovih zajedničkih posjeta Kolak Juri na gradilište – znalo se je dogoditi da smo kod Jure našli Mijatović Anđelka, Arapović Rudolfa i Vukojević Vicu. Kod

Strana 11. i 12.

ovih susreta nismo nikada vodili međusobno političke razgovore. Meni nije poznato dali je Curl Boris prilikom svojih posjeta, o dnosno kada je bio sam u društvu sa Kolak Jurom, Mijatović An - đelkom, Arapović Rudolfom, Vukojević Vicom i Gabelica Ivanom, vodio sa njima političke razgovore. Koliko ga ja poznajem on se nikada, bar u društvu samnom, nije interesirao za političke pro bleme.

ČUVALO RUŽICA - koliko se sjećam, nju sam upoznao na medicinskom fakultetu, jer smo I i II god. slušali sve predmete zajedno. Nju su kao kolegicu nešto više poznavale Duilo Katica i Djelaj- lija Mirjana - s kojima sam ja učio, pa su mi vjerojatno one po nekad skrenule pažnju na nju. Poslje II godine kada smo sa predavanja bili razdvojeni, Ružicu sam povremeno susretao na fa kultetu i pred crkvom u Palmotićevoj ulici. S njom nisam nikada bio u društva sam niti sa kolegama i kolegicama. Znam da se po- znavala sa Kolak Jurom i Vukojević Vicom, jer sam ju ponekad vidio da pred crkvom u Palmotićevoj ulici sa njima razgova - ra. Nesjećam se da sam ju ikada vidio u društvu sa Mijatović Anđelkom, Arapović Rudolfom i Gabelica Ivanom, tako da mi ni- je poznato dali su se oni međusobno družili i dali se uopće po- znaju.

GUSIĆ IVAN - njega poznajem iz djetinstva, jer smo iz istog ro- dnog mjesta i susjedi, a naše porodice su međusobno kumovi. Za jedno smo dvije godine polazili osnovnu školu. Kasnije on je o tišao u Split i nastavio gimnaziju. Po završenoj gimnaziji došao je u Zagreb na studije, a ja sam se također već tada nalazio u Zagrebu i polazio II razred gimnazije. S njime sam se ~~bak~~ dok sam polazio u gimnaziju, a i kasnije tokom studija povremeno dru žio i međusobno posjećivao. On je dolazio kod mene u stan, a ja sam i njega posjećivao u njegovom stanu. Ponekad smo zajedno posjećivali kino, otišli na ples, zabave, proslave i rođjen - dane. On je mene upoznao sa svojim kolegama i to Mitrović Vin- kom, Pidarom Aleksandrom i Pačić Ivanom. Od nojih kolega upoz-

nao sam ga sa Curl Borisom, Kolak Jurom, braćom Stanković, Delajlija Mirjanom, Duilo Katicom, Vukadinović Aleksandrom i dr. Mislim, ali nisam siguran, da se je upoznao sa Vukojević Vicom. Sa Mijatović Anđelkom vidio se na mojoj promociji, da li sam ga posebno sa njim upoznao - ne sjećam se. Koliko ja znam on nije sam dolazio u posjete kod Kolak Jure na gradilište, već se je obično susretao s njime u Studentskom centru i to u većini slučajeva u društvu samnom, a ponekad i sa Curl Borisom. U društvu samnom, kao kada bi se našli u društvu sa mojim ili njegovim kolegama, nikada nismo vodili političke diskusije, a nije mi poznato da je on pojedinačno sa Kolak Jurom ili sa drugim kolegama vodio takove razgovore.

STANKOVIĆ JOSIP I MARKO (blizanci)- njih poznajem još od VI razreda gimnazije. Oni su rodom od Bjelovara, a u Zagrebu su za vrijeme pohadjanja gimnazije, kao i za vrijeme studija, stanovali privatno. S njima sam se pobliže upoznao i sprijateljio za vrijeme studija, jer su i oni studirali medicinu. Tokom studija u II, III i IV godini učili smo dio ispita zajedno. Sa Josom sam bio u ljeti 1960. godine na praksi u Vukovaru i Boboti, a u ljeti 1961.g. u vojnoj bolnici u Splitu. U Zagrebu smo zajednički odlazili u kino, ponekad na kućne zabave, proslave rodjendana i sl. Od mojih znanaca i prijatelja oni su poznavali još iz gimnazije Curl Borisa i Hrgarek Antuna. Sa fakulteta Kolak Juru, Duilo Katicu, Delajlija Mirjanu, Vukojević Vicu, Mijatović Anđelka a možda, ali nisam siguran i Čuvalo Ružicu. Oni su dolazili kod Kolak Jure na gradilište jedno kratko vrijeme i oni su bili čuvari na gradilištu u Peščenici. U tim prilikama ponekad smo se našli zajedno kod Jure - ja, Curl Boris, oni, Mijatović Anđelko i Vukojević Vice. Nije mi poznato dali se oni poznaju sa Arapović Rudolfom i Cabelica Ivanom. Kod ovih susreta na gradilištima, kao i prilikom drugih susreta, takodjer nismo nikada vodili političke diskusije.

Fakultet su završili u III mjes. o.g. a iza toga su otišli na staž u Bjelovar. Sa njima sam se posljednji puta vidio

Strana 13. i 14.

27. IX 1963. godine u Zagrebu na željezničkoj stanici. U Zagreb su došli, da se pozdrave sa prijateljima i znancima, jer su otišli na odsluženje vojnog roka u Beograd. Na stanici ispratili smo ih Curl Boris i ja.

MITROVIĆ VINKO - on je kolega i prijatelj Gusić Ivana koji me je sa njime i upoznao još u početku njihovog studija. Naše druženje bilo je sporadično i pretežno u društvu sa Ivom. On je stanovao u Praškovićevoj ulici, te smo se često i sami međusobno posjećivali. Ponekad smo zajedno otišli u kino, znali smo se naći na plesu u Studentskom centru, zajedno smo bili na promociji Gusić Ivana, a zajedno smo bili i na jednom izletu na Hvaru u ljeti 1963.god. Pored toga bili smo i na izletu u Jastrebarskom 1962.god. Prilikom ovog izleta u Jastrebarsko, na kojeg sam ja Vinka pozvao, prvi puta se je vidio i upoznao sa Kolak Jurom, Vukojević Vicom, Mijatović Anđelkom. Koliko je meni poznato, osim ovog susreta, na izletu on se nije družio sa Kolakom, Vukojevićem i Mijatovićem.

Poslje završetka studija bio je na poslediplomskom studiju i radio u institutu "Mudjer Bošković". Početkom 1964. godine otišao je raditi u "Jugovinil", čiji je bio stipendist, a sada se nalazi u JNA.

DB ~~Z A G R E B~~ 261. STRANICA br. 3

Izvor Bušić Bruno-zapisnik

Donosilac ~~Kajganić Milen~~

Služba i datum primitka ~~II- 27.9.1965~~

Obradio ~~S. [illegible]~~

Datum obrade ~~29.9.1965~~

Uložiti u dosje ~~VUKOJEVIĆ VICE~~

akcija "Šestine"

IZVADAK IZ NASTAVKA ZAPISNIKA O ISPITIVANJU OKRIVLJENOG BUŠIĆ BRUNE, od 27.9.1965.

str. 38.-

Matu Čavera upoznao sam negdje pri kraju 1963 g. u Studenskom centru u Zagrebu i to preko Gabelice Ivana. Prilikom upoznavanja Gabelica mi je rekao, da je Čavar bio s njim na Golom otoku na izdržavanju kazne. Ja se Čaveru nikada nisam intimnije približio, niti su mi jasni njegovi politički stavovi. Gabelica Ivan i Vukojević Vice su ga često znali ispitivati zbog toga što se boji družiti s njima. Ja lično sam također primjetio, da Čavar ponekad izbjegava Gabelicu i Vukojevića, a zatim im se opet nenadano približi i zadržava se u društvu sa njima. Sjećam se jednog razgovora izmedju mene i Mijatović Andjelka, kada mi je Mijatović rekao za Čavara, da je on diplomata kakovih malo ima, ali je veoma bojažljiv i oprezan, te da se boji čitati literaturu, koju mu on daje. Ovo se po izjavi Mijatovića odnosi na emigrantsku štampu, koju je on davao na čitanje Čaveru. Čavar mi je prilikom jednog našeg razgovora pričao, da sastavlja patriotske pjesme (ovo partioteko odnosi se na patriotizam povezan sa hrvatskim nacionalizmom). Međjutim on te pjesme ne piše na papir već ih sastavlja u sebi i pamti, jer se boji da mu ih organi SUP-a ne bi uhvatili i optužili ga za to. On mi je jednom prilikom recitirao jednu od svojih pjesama, čije sadržaj se odnosi na njegovo hapšenje i saslušanje u zatvoru. Negdje u ljetu 1964 godine. Čavar mi je rekao da je bio uhapšen, jer da ga je Mijatović teretio radi njihovih medjusobnih kontakata i razgovora. Izjavio mi je da je prilikom saslušanja porekao

Obrazac br. 14 — IX 1962.

sve Mijatovićeve navode. Na moj upit, da li je on što je Mijatović izjavio u vezi njega i zbog čega ga je SUP teretio bilo istinito ili nije, on mi je rekao, da mi neće odgovoriti, jer da se često prevario u ljudima. No, izjavio mi je da će Mijatović kad izadje iz zatvora odbiti da mu pruži ruku, već da će mu pljunuti u lice.

DB ZAGREB - 263. STRANICA

Izvor Zapisnik svjedoka Kasaić Eugena

Donosilac Primorac Ante

Služba i datum primitka 27. 9.1965.

Obradio M.Miljenović

Datum obrade 29.9.1965.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

IZVADAK IZ ZAPISNIKA SVJEDOKA KASAIĆ EUGENA od 27.9.1965. godine

Str. 5.

? Vukojević Vice - student prava, došao je na radilište umjesto čuvara Stanka. Bio je dosta zatvoren i nije bio razgovorljiv. S njim sam bio nekoliko puta dežuran po cijelu noć, jer je bilo jako hladno, te sam ga jednom prilikom pitao zašto je bio na Golom otoku, a on je rekao, da su ga zafrknuli prijatelji, jer da je rekao, da mu je životni promašaj što nije sudjelovao u demonstracijama studenata. O tome nije htio ništa opširnije pričati, iako sam ga ja pitao kako je bilo na Golom otoku, već je preskočio preko mog pitanja i pričao da mu je bilo smiješno dok je bio u zatvoru (Petrinjska i Đorđićeva) kad je vidio kad je stigla "Marica" sa prostitutkama koje su ulovili vjerovatno u raciji, jer su izašavši iz "Marice" van počele prosto saobraćati sa milicionarima koji su ih sa par udaraca palicom stavili u pristojan odnos prema milicionarima. S njima o tome više nisam razgovarao, jer on sam nije htio da priča, a dok sam ja bio kod njega u čuvarnici redovito je rješavao križaljke ili čitao novine. Prvi puta kad sam ga vidio na radilištu došao je u posjet Andjelku s jednim kolegom, kojeg su zvali "Bruno", a po nadimku "Roša", te je kasnije s njime češće dolazio na kupanje u radničku kupaonu. "Roša" je takodjer posječivao Andjelka, zvali su se medjusobno rodjaci.

Kada je to bilo datumski malo određenije obraditi. Teme razgovora islično.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

264.

STRANICA 1

"Šestine II"

DB ZAGREB - V -

Izvor iz zapisnika okr. svjedoka ZOVAK ZLATE

Donosilac Kralj Albert

Služba i datum primitka 28.IX.1965.g.

Obradio M. Popović

Datum obrade 30.IX.1965.g.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

Izvadak iz zapisnika svjedoka ZOVAK ZLATE od 28.IX.1965.g.

Strana 2.

.....

Oko 11,3o ili 12 sati / dana 3.VI.1965.g./ svakako poslije izvršene premetačine u mojoj sobi - došao mi je u posjetu Vukojević Vice, moj poznanik, student prava. Obzirom na kontrolu koja se vršila pri ulasku u Dom, pitala sam ga kako je ušao. Odgovorio mi je da ga nije nitko ništa pitao, već da je samo podigao kišobran pošto je padala kiša i prošao kraj porte. Ujedno mi je rekao da je vidio na porti neke ljude,ali da je smatrao da oni prave popis pošte. Rekla sam mu da su se u domu pojavili letci neprijateljskog sadržaja, što ga je jako iznenadilo. Ja sam skuhala kavu koju smo popili, zajedno sa mojom kolegicom. Odmah nakon toga,Vukojević Vice i ja izašli smo iz Doma. To je moglo biti negdje oko 12 sati. Otišli smo u restauraciju " Lovčen - tako se ta restauracija ranije zvala - ,koja se nalazi u neposrednoj blizini apoteke na Trgu žrtava fašizma. U restauraciji smo sjedili u sali. Popili smo voćni sok kojeg je platio Vukojević Vic. Razgovor smo vodili o ispitima i o ničem drugom.

Vukojević Vice rodom je iz Veljaka, općina Ljubuški,- kotar Mostar, star oko 29 godina, upoznala sam ga 1964 godine na fakultetu preko Vukšić Ruže. Ranije sam čula o njemu od Pavlak Ante, Šimić Stanka, Pavlović Vice Barbir Ivana i moje majke. Sa Vukojević Vicom sam skoro godinu dana bila na predavanjima. Čula sam od moje majke, da je Vukojević Vice bio u zatvoru na Golom otoku.

Negdje krajem maja mjeseca 1965 godine, jedno večer pošla sam sa Horvat Marijom u šetnju i kasnije u kino. Pošto je bilo još rano, negdje oko 17-18 sati nazvala sam Vukojević Vicu

Obrazac br. 14 — IX 1962.

Strana 3.

na telefon u njegovom stanu. Nazvala sam ga iz javne govornice sa Preradovićevog trga.

Vukojević mi je ranije pričao da stanuje u jednoj vili i da ima mnogo cvijeća, te sam, obzirom da smo imali vremena htjela da dodjem kod njega i naberem nešto cvijeća. Vukojević mi je medjutim preko telefona rekao da je netko pokrao cvijeće i da puno uči, jer da sprema ispit iz GTP-a. Osim toga, da sam ga upitala da li je dobio potpis od jednog profesora koji mu je falio. Vukojević Vice dao mi je svoj broj telefona negdje u V mjesecu. Da sam ga svega jedan jedini put zvala i to kako sam gore napisala. Kod njega u stanu nisam nikad bila, ali po njegovom pričanju znam da stanuje negdje na Tuškancu, ne sjećam se u kojoj ulici, ali je na broju 1. Vukojević Vice me je posjetio svega 2 puta u domu i to u februaru 1965. i 3.VI. 1965. godine. Inače mi smo se sretali na predavanjima i u Studentskom centru. .....
.....
Izjavljujem da sa Vukojević Vicom, dne 3.VI.1965.g. nisam uopće razgovarala, a niti je bio spomenuti Leko Maks student medicine, rodom iz Druga, kotar Mostar, star oko 24 godine. .....

Isto tako izjavljujem, da dne 3.VI.1965. godine nisam sa Vukojević Vicom uopće razgovarala, a niti je bio pomenut u razgovoru Majić Gojko, rodom iz Vitine, općina Ljubuški kotar Mostar, star oko 23 godine, a student je agronomije.....

Strana 4.

O poznanicima Vukojević Vice znam slijedeće: Pavlek Ante rodom iz Veljaka, općina Ljubuški, kotar Mostar, star 28.g. student je prava. ..... Poznaje se sa Vukojević Vicom, jer su zajedno pohadjali školu i upisali na fakultet. Osim toga poznaje se još i sa Bradvica Jankom, Pavlović Vicom, Barbir Ivanom i Markotić Vlatkom. Kakvi su inače odnosi imzmedju Pavleka i Vukojevića ne znam. ..... Sa Gabelicom u društvu često sam vidjela Vukojević Vicu.

DB ZAGREB

Zovak Zlata

266.

STRANICA br. ...

Izvor

Donosilac Kralj Albert

Akcija "Šestine"

Služba i datum primitka 28.9.1965

Obradio S. Popović

Datum obrade 8.10.1965

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

IZVADAK IZ NASTAVKA ZAPISNIKA O ISPITIVANJU SVJEDOKA ZOVAK ZLATE, od 28.9.1965

ZOVKO

Str. 5

Vukojević Vicu zvala sam telefonom u njegov stan negdje 1o - 2o dana prije 3.VI.1965 godine. Ne mogu se sjetiti točno kada je to bilo, ali sam sigurno da je od mog telefonskog razgovora sa Vicom do njegovog dolaska meni u dom dne 3.VI.1965 godine, prošlo najmanje 1 1o, ali ne više 2o dana. Sjećam se da sam Vukojevića još jednom pokušala zvati telefonom, ali je to bilo prije gore mog navedenog telefonskog razgovora s njim medjutim, tada se nitko nije javio na telefon. Kada sam nazvala telefonom Vukojevićm Vicu i s njim razgovarala, nije mi se nitko drugi javio na telefon osim njega.

Dne 3.VI.1965 godine Vukojević Vice posjetio me je u mojoj sobi br. 323 studenskog doma "M Pijade" na Trgu žrtava fašizma. K meni je došao oko 12 sati, a možda nešto prije. Ispričala sam mu da su oko 8 sati u našu sobu došli dva civila i jedan milicionar, uzeli od mene i mojih kolegica generalije, da su nam neposredno pred njegov dolazak izvršili premetačinu i da su se u domu pojavili letci. Ništa više o letcima nisam ništa pričala, jer nisam više ništa ni znala. Vukojević se u mojoj sobi zadržao oko pola ili tri četvrt sata. Iz sobe smo otišlš zajedno, a isto tako izišli iz doma. Nakon izlaska iz doma Vukojević me je pozvao na kavu, te smo otišli u restauraciju "Lovćen". Po ulasku u salu sjeli smo za jedan stol u sredini. Ja sam 27.V.1965 godine polagala ispit iz Građevnog prava, koji nisam položila ispit iz GPP neposredno nego što me je posjetio

Obrazac br. 14 — IX 1962.

u domu, Ja se sa Vicem Vukojevićem nisam vidjela u vremenu izmedju 27.V 1965 i 3.VI.1965, a isto tako nisam ga vidjela ni prije 27.V 1965 godine. Mislim da smo se zadnji puta vidjeli oko 1o.V 1965 godine. Po dolasku u restauraciju sa Vukojevićem nisam razgovarala o letcima, niti o zbivanjima koja su vezana uz pojavu letaka.

DB ZAGREB

Izvor Mijatović Andjelko — Akcija "Šestine II"
Donosilac Erkulja Petar
Služba i datum primitka II/ 29.9.1965.
Obradio Brozičević Anka
Datum obrade 4.10.1965.
Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

Izvadak iz nastavka zapisnika o saslušanju okrivljenog Mijatović Andjelka, sastavljen u prostorijama SUP-a Za greb, Istražni odsjek DB.

strana 43

Sa Galić Krunom susretao sam se u crkvi i ispred crkve u Palmotićevoj ulici. Većinom ja i Bašić Bruno smo dola zili zajedno i Kruno je obično pristupao k nama i tako bi kad bi se našli ispred crkve ostali 5-10 minuta u ra zgovoru nama su znali biti prisutni Gabelica Ivan, Vla šić Ljubo, Martinović Ivan, student prava rodom iz Koče rine - Mostar, Leko Ivan, student ekonomije, rodom iz Mamića - općina Rude - Mostar, Kolak Jure sada liječnik u Vukovaru, Vukojević Vice, student prava, rodom iz Viti ne- Mostar, Arapović Rudolf, student filozofije rodom iz Busovače. Sa Galić Krunom viđjevao sam se sve do negdje pred moje hapšenje u crkvi u Palmotićevoj ulici i ispred crkve, a ne mogu tvrditi da se nisam snjima susretao u gradu i u Studentskom centru.Koliko se sjećam Kruno se ni je hranio u Studentskom centru, pa radi toga ne mogu tvr diti da smo se dolje susretali. No, dozvoljavam da smo se negdje susreli. Sa njime sam bio dobar i naši su susreti bili srdačni i prijateljski. Koliko se sjećam da mi je Ga belica Ivan govorio o Galić Kruni, kako su zajednički is tjerani iz gimnazije u Imotskom, kao članovi ilegalne or ganizacije "Tiho". Ja sam Galića smatrao nacionalistom,no jim istomišljenikom, ali nije mi ostalo u sjećanju da smo nas dvojica vodili nacionalističke razgovore o borbi za st varanje samostalne države Hrvatske. Da je Galić Kruno nasi chalista, smatrao sam po tome, što sam znao da je dobar prijatelj sa Gabelicom i Bašić Brunom. Neznam i ne mogu tvrditi da sam ikada sa Krunom Galićem vodio razgovor nacionalističkog karaktera i da sam mu govorio o stvaranju organizacije i o ilegalnom radu tj, s obzirom na naše druže nje, mislim da nisam razgovarao. Ako Galić Kruno kaže da smo nas dvojica razgovarali o stvaranju ilegalne organiza cije i organiziranom ilegalnom radu za osamostalenje Hrvat ske i stvaranje samostalne države hrvatske, onda dozvoljam da je to točno.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

2.-

U lipnju 1959. godine maturirao sam u sjemeništu u Visokom. Odmah poslije toga mova trebao sam stupiti u Novicijat kako se zove prva godina poslije stupanja u red, odnosno poslije zaredjenja. Ja sam to odbio sa tim da ću prije ići na odsluženje vojnog roka.

Poslije dolaska iz vojske 1959. godine u čast Pavelićevog 70- desetog rodjendana izpjevao mu je pjesmu, kao i još jednu pjesmu o Hrvatskoj. Obadvije pjesmije doslovce su citirane u zapisniku od Mijatovića.
Pjesmu sam donio u Zagreb i držao medju svojim stvarima, ali je nisam nikome pokazivao. Kasnije sam na nju zaboravio, dok nije pronadjena medju stvarima mog rodjaka Leke Miljenka, koji je samnom prije mog hapšenja stanovao u istoj sobi u Studentskom domu. Stvari su nam stajale u istom ormaru, pa predpostavljam, pa predpostavljam da je dospjela medju Miljenkove stvari prilikom pretrese ili prilikom selenja mojih stvari iz Studentskog doma.

Početkom 1963.godine upoznao sam se sa Čavar Matom, studentom prava, rodom iz Ljištice, Mostar. Upoznao sam se preko Čavar Marka, studenta ekonomije. Sa Markom se poznajem od 1962. godine, a upoznali smo se u studentskom centru preko Leke Marka moga rodjaka, jer su njih dvojica išli na jedno u školu.

Čavar Mato je bio na Golom otoku na izdržavanju kazne zajedno sa Gabelica Ivanom, kao nacionalista. Sa izdržavanja kazne došao je u ljeto 1963.godine. Po dolasku u Zagreb na kon što smo se upoznali znali smo se sastati u Studentskom centru ili pred crkvom u Palmotićevoj ulici, kada bi on došao u crkvu. Znam da nije tako baš često dolazio u crkvu. U razgovoru sa njim znao bi biti prisutan i Gabelica Ivan. Osim Gabelice sa Čavarom su se upoznali Vlašić Ljubo, Martinović Ivan, Arapović Rudolf, Vukojević Vice i Kolak Jure. Čavar je bio prilično povučen i u odnosu na nas ostale ni je se htio sa nama često družiti i kao da je izbjegavao da se sa nama druži. Vladalo je mišljenje, da on izbjegava na še društvo. U većini slučajeva znao je proći pokraj nas u Studentskom centru i samo klimnuti glavom u znak pozdrava a nekad bi se znao sa nama zadržati u razgovoru le do 15 minuta i to kada bi išli poslije ručka i izašli ispred Studentskog centra. Zbog takvog njegovog držanja Gabelica i Vukojević Vice, odnosno samo Gabelica znao ga je često zajedljivo zafrkavati i ismijavati na temu zašto izbjegava.

3.-

Strana 45

i neće da razgovara, jer sam želio sa njim biti u društvu i razgovarati, obzirom da je kao nacionalista bio osuđi - van. U jesen 1963. godine u X mjesecu jednom sam ga sreo u Studentskom centru i rekao mu da imadem "Hrvatsku reviju" emigrantski časopis i da dođje na veče u 19 satâ Stud. ce ntar da ću mu ja donijeti i dati da pročita. Želio sam na ovaj način da ga privučem k sebi da me ne izbjegava, jer mi je kao takav odgovarao. On je rekao da će me sačekati u Stud centru, kako smo se dogovorili. Navečer kada sam ja došao na zakazano vrijeme i donio "Hrvatsku reviju", Čavar Nato ni je došao iako je izrazio želju, da će doći i uzeti "Hrvatsku revija" na čitanje. Ja sam otnio reviju natrag u Stud. dom . Tu reviju sam dobio od studenata Borić Tome. On je tada sta novao negdje privatno, a studirao je građjevinu zadnja II go- dina. Poslije 2 - 3 dana susreo sam Čavar Natu preć učioni - com u Stud. centru, on je prošao pokraj mene kao da me ne vi di. Ja sam ga pozvao i upitao, zašto nije došao kako smo se dogovorili, a on je odgovorio da ne želi svašta čitati. Nje gov nedostatak po reviju smatrao sam kao njeru opreznoeti , a osim toga da nema u mene povjerenja što je mene mogu reći i uvrijedilo, da meni on ne vjeruje.

DB ZAGREB

271.

STRANICA br. —

Izvor Istr. materijal Kopršina dr. Marka
Prišlin Nikola

Donosilac

Služba i datum primitka 29.9.1965.

Obradio M.Miljenović

Datum obrade 1.lo.1965.

Uložiti u dosje VUKOJEVIC VICE

IZVADAK IZ ZAPISNIKA NASTAVLJENOG 29.9.1965. godine

str. 7 - 9š

Vukojević Vice - njega sam upoznao oko godinu dana nakon mog poznanstva sa Mijatović Andjelkom. Koliko se sjećam, to je bilo u petoj godini moga studija - školske 1961/62. godine. S njime me je upoznao KOLAK Jure koji se s njime od ranije poznaje, jer su , čini mi se, ili nisam sigunar - rodjaci ili kumovi, a čini mi se da su i iz istog mjesta. Ne sjećam se da li smo se prvi puta vidjeli i upoznali na jednom od gradilišta gdje je Jure radio ili pred crkvom u Palmotićevoj ulici. Kod upoznavanja Jure nije nišra rekao šta mu je Vukojević, niti da li je student,kao niti što studira. Tokom našeg daljnjeg poznanstva saznao sam da Vukojević studira pravo i koliko se sjećam tada je bio na III ili IV godini. Takodjer sam saznao, ali se ne sjećam tko mi je to rekao, da je Vice bio u zatvoru. Nije mi poznato zbog čega je bio kažnjen, niti gdje je izdržavao kaznu. Prilikom našeg zajedničkog boravka na odmoru u Zadru u ljetu 1962. godine, sjećam se, da sam pitao Vicu gdje je i kako dugo, te kako mu je bilo u zatvoru. On je odgovorio, da to pustim da o tome neće pričati. Nakon našeg upoz navanja u agrebu smo se susretali na gradilištima, gdje je on dolazio kod Kolak Jure ili je zamjenjivao Juru na poslu. Pored toga susretali smo se u Studentskom centru, pred crkvom u Palmotićevoj uliçim a ponekad i u gradu.

Osim voih susreta u agrebu - sa Vecom sam bio zajedno na odmoru u ljetu 1962. godine u Zadru i jednom na izletu u Jastrebarskom. Za vrijeme mog boravka u armiji od maja 1964. godine do maja mjeseca 1965. godine, koliko se sjećam, Vice mi je čestitao novu godinu - ne sjećam se da li mi je pisao pismo i u njemu čestitao Novu godinu ili mi je čestitao razglednicom. Ne sjećam se da li sam se ja javio Vukojeviću jednom ili nijednom dok sam se nalazio u JNA.

Ove godine tj. po mom dolasku iz vojske susreo sam se sa Vukojevićem pod konac maja mjeseca pred crkvom u Palmotićevoj ulici. On je bio u grupi muškaraca koje ja nisam poznavao. Pozdravili smo se, porazgovarali smo o mom boravku u vojsci, pitao sam ga kako je Kolak Jure, da li je čuo što o njemu i to je bilo sve.

Drugi susret sa Vukojevićem u ovoj godini bio je sredinom VI-tog mjeseca. Susreli smo se na Trgu Republike ili Jurišićevoj ulici i odatle smo nastavili šetnju prema Trgu žrtava fašizma, Adžijinom ulicom do škole u Križanićevoj ulici, gdje smo se rastali. Ja sam se vratio prema Trgu Republike, a za njega ne znam kuda je krenuo. Prilikom ove šetnje razgovarali smo o Kolak Juri, o mom boravku u vojsci, o njegovim studijama, o mom poslu, gdje ću ići na staž itd. O drugim kolegama nije bilo govora. Kod rastanka nije bilo dogovoreno za ponovni susret, već je on meni rekao da ga potražim kada ću imati vremena, a ja njemu, da mi se javi telefonom kada će on uhvatiti vremena. Nekoliko dana iza ovog susreta u vremenskom intervalu od lo - 2o. VI.o.g. išao sam zajedno sa mojim prijateljem Curl Borisom u posjete kod gdje Blažeković u Zamenhofovu ulicu br.1, Pošto

./.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

3

smo znali da tu stanuje Vukojević Vice - pitali smo gospodju za njega. Odgovorila nam je da Vice nije spavao kod kuće i da ga i sada nema kod kuće. U posjeti smo se zadržali lo - 2o minuta i otišli. Poslije toga o Vici nisam ništa čuo. Ja ga nisam tražio, a niti se on meni javio.

Za vrijeme ~~sate~~ mog poznanstva i kontakata koje sam imao sa Vukojević Vicom - nikada nismo vodili političke diskusije na nacionalističkoj bazi ili drugoj osnovi. Isto tako nije mi poznato da li je Vukojević Vice vodio političke i nacionalističke diskusije sa mojim kolegama i znancima Kolak Jurom, Curl Borisom, Mijatović Andjelkom, Arapović Rudolfom, Gabelica Ivanom, Čuvalo Ružicom i dr. 1961. godine. Koliko se sjećam s njime me je upoznao Kolak Jure prilikom jedne moje posjete na gradilištu u Vrbanićevoj ulici, gdje je tada Kolak Jure radio. Sjećam se da sam ja došao prvi na gradilište kod Kolaka, a Gabelica je došao nešto kasnije, Kolak je mene predstavio Gabelici kao svog prijatelja, za njega se ne sjećam što je rekao. Ja sam toga dana prije dolaska na gradilište bio kod jednog prijatelja kod kojeg sampopio malo vina , pa sam bio dobre volje. Na gradilištu zadržao sam se kraće vrijeme, razgovarali smo o privatnim problemima, studijama, poslu, djevojkama i sl. Ne sjećam se da li mi je za Gabelicu Kolak rekao da studira pravo ili filozofiju ili mi je to sam Gabelica rekao prilikom jednog razgovora o ispitima pred crkvom u Palmotićevoj ulici. Kod ovog prvog susreta vidio sam da se Jure i Gabelica poznaju, ali od kada , gdje i kako su se upoznali - nije mi poznato. Takodjer mi nije poznato da li je ovaj posjet Gabelice - Kolaku bio izmedju njih dogovoren ili je to bilo spontano. Što se mene tiče ja sam sassvim slučajno navratio kod Kolaka. Oko mjesec i pol dana nakon mog upoznavanja sa Gabelicom susreo sam ga, ne sjećam se točno da li u Studentskom centru ili u(slučajnom) mliječnoj restauraciji na uglu Jurišićeve i Draškovićeve ulice. Sa njime je tada bio u društvu jedan mladić, visok, prosjed sa velikim nosem, kojega sam već od prije poznavao, a mislim da me je s njime ranije upoznao Mijatović Andjelko pred crkvom u Palmotićevoj ulici. Kod ovog susreta zadržali smo se u kratkom razgovoru najviše 2 - 5 minuta. Iza ovog susreta sa Gabelicom sam se 2 - 3 puta vidio u Studentskom centru. Ovi susreti bili su spontani i kratki. Zatim smo se više puta vidjeli pred crkvom u Palmotićevoj ulici. I kod ovoh susreta smo se kao iobično samo pozdravili. Pred crkvom u Palmotićevoj ulici ponekad sam ga vidio u društvu sa Mijatović Andjelkom, Vukojević Vicom, Arapović Rudolfom, Kolak Jurom i drugim meni nepoznatim osobama. Sa Gabelicom sam se susreo za vrijeme mog boravka na dopustu za 29.11.1964. godine. Nisam siguran da li je ovaj susret bio u Studentskom centru ili pred crkvom u Palmotićevoj ulici. Sjećam se da je tada samom bio u društvu Curl Boris i da smo tada ostali sa Gabelicom u kratkom razgovoru. Ostalo mi je u sjećanju da je Boris u tom razgovoru primjetio da se sjetio Gabelice kada je prolazio kao vojnik na službenom putu kroz mjesto Gabelicu. Sa Gabelicom posljednji puta susreo sam se u maju mjesecu o.g. pored crkve u Palmotićevoj ulici. Pozdravili smo se, vrlo kratko popričali smo o mom boravku u vojsci i nakon toga se rastali.

DB ZAGREB

273.

STRANICA br.

Akcija "Šestin

Izvor Grgić Mirko
Donosilac Turković Nazif
Služba i datum primitka DB Mostar, 30.9.1965.
Obradio Marta Jurković
Datum obrade 15. 10. 1965.
Uložiti u dosje Vukojević Vice

Izvadak iz nastavka zapisnika o saslušanju svjedoka GRGIĆ MIRKA od 30. 9. 1965.godine

Str. br. 3

U mjesecu julu ili u početku mjeseca augusta 1965. godine na kupanju u mjestu Lisicama kod Ljubuškog susreo sam se sa ZOVKO ZLATOM, studentom prava u Zagrebu. Tog puta ona se obratila meni riječima: "Znaš li ti šta se sa nama dogodilo"? Ja sam joj na ovo odgovorio da ne znam. Ta da je ona meni ispričala slijedeće:

Nekako u prvoj polivici mjeseca juna 1965. godine njoj - se u Studentskom domu obratio neki čovjek, star svojih - 30-35 godina, te pošto je upitao za ime, rekao joj je da je on lični prijatelj VUKOJEVIĆ VICE, studenta prava iz Zagreba i da su njihovu djelatnost organi unutrašnjih po slova otkrili i da vrše hapšenja svih lica koji su imali vezu sa Vukojevićem. Rekao joj je da je Vice se sklonio- od organa unutrašnjih poslova, ali da ga on i pored toga što je sa njim dobar prijatelj, ne može nigdje pronaći . Od nje je tražio njegovu adresu, ali ona u početku je od bila da ma šta rekne o Vukojeviću. Ovo lice je kasnije - sa njom imalo nekoliko sastanaka, a u svim tim sastanci- ma se stalno interesovao za Vukojevića, ističući da će njega pritvoriti u koliko ga pronadju, te da bi njih dvo jica trebali bježati preko granice. Zlata je, bar kako - je to meni ispričala, ovo shvatila kao namještaljku, pa je u razgovoru sa ovim licem bila vrlo oprezna. Čak je rekla da je ona znala za stan Vice Vukojevića i da je im ala broj njegovog telefona, ali da ovom čovjeku u vezi - sa ovim nije htjela ništa reći. Primjetila je da joj je ovo lice, pored traženja obavještenja o Vukojeviću, nudi i ljubav, pa čak i ženidbu. Tražio je od nje da skupa sa

Obrazac br. 14 — IX 1962.

njim ide preko granice. Zlata mi je ispričala i ugostiteljske objekte sa kojim, odnosno u kojima se sastajala sa ovim nepoznatim licem, ali se ja sada tih objekata ne sjećam. Jedino znam da je jedan sastanak održan u kavani "Dubrovnik".

Ispričala mi je isto tako da je na zadnjem sastanku ovo nepoznato lice njoj reklo: "Ja idem preko granice, javit ću ti se iz Austrije ili Njemačke. U pismu ću ti poslati i fotografiju svog i Vicinog prijatelja, te kada dobiješ ovo pismo i kad ti se obrati lice kojeg ćeš poznati po fotografiji, molim te ti ovom licu ispričaj sve za Vicu, jer vidim da u mene sumnjaš." Nakon 5-6 dana Zlata je dobila pismo iz Zapadne Njemačke u kojem su se nalazile fotografije. U ovom pismu, po pričanju Zlate, ovo nepoznato lice nju savjetuje da licu kojeg će poznati po fotografiji ispriča sve o Vukojeviću, te da ona skupa sa ovadva lica podje preko državne granice. Pismo je bilo ubačeno u poštansko sanduće u Studentskom domu, a kako je to rečeno ranije, na njemu je bio utisnut poštanski žigneke pošte iz Zapadne Njemačke. Par dana po prijemu ovog pisma Zlati se obratilo lice, kojeg je ona prepoznala po fotografiji, te je ovo lice nju pitalo, da li je ona dobila pismo i da li će ona o Vukojeviću ispričati sve što zna. Obzirom da je ona, kako je bar meni rekla, sve ovo shvatila kao namještaljku od organa unutrašnjih poslova, odbila je da govori ma šta o Vici, rekavši mu da ona o Vice ne zna ništa. Ovaj je njoj jednostavno rekao na sve ovo hvala, baš mi je drago da o njemu ne znaš ništa.

Takodjer mi je zZlata ovog puta pričala kako je odmah po izbijanju afera oko hapšenja studenata u Zagrebu se stvorio i PAVLEK ANTE, koji je tada bio na odsluženju kadrovskog roka u JNA. Ante se dugo vremena zabavljao sa Zlatom, a za Antu mi je rekla onda kada sam joj ja dobacio: "Pa šta nisi pristala da održavaš ljubav sa onim nepoznatim mladićem?" Stekao sam utisak da ona sumnja i u Pavleka da je došao u Zagreb da ispita gdje je Vukojević, iako mi to ona nije izričito rekla.

DB ZAGREB 275. STRANICA br. 1

Akcija "Šestice"

Izvor Grgić Mirko

Donosilac Turković Nazif

Služba i datum primitka DB Mostar, 30.9.1965.

Obradio Jurković Marta

Datum obrade 15. 10. 1965.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

S 35

IZVADAK IZ SLUŽBENE ZABILJEŠKE SASTAVLJENE NA OSNOVU OBAVLJENOG RAZGOVORA S GRGIĆ MIR KOM DANA 30. 9. 1965. GODINE

Strana br. 4

Pored ovoga u cilju rasvjetljavanja čitava slučaja Vukojević Vice, Grgić je iznio nekoliko momenata koji ukazuju da bi neka lica mogla nešto više reći o Vici i njegovoj neprijateljskoj djelatnosti.

BAJTO MILAN, rodom iz Veljaka, student filozofije u Zagrebu, od ranije poznati nacionalista, zbog čega je vodjen pod stalnom kontrolom. On je od ranije dobar sa Vukojevićem, a oba su iz istog sela. Kroz kontrolu nad Bajtom došlo se do nekog pisma iz SR Njemačke koji je ukazivao na neku organizovanu ilegalnu djelatnost. To pismo se nalazi kodDB grada Zagreba u materijalu Bajto i Grgić, pretpostavlja da bi to moglo imati veze sa sa da otkrivenim organizacijama u Zagrebu. Njih dva su veliki prijatelji. U ovo pismo bi trebalo napraviti uvid i to povezati sa Vukojevićem. Predlaže čak i sasluša - nje Bajte, jer pretpostavlja da bi Bajto nešto o Vici rekao.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

DB ZAGREB 276. STRANICA br. _

Izvor Istr. materijal Mijatović Andjelka

Donosilac Trkulja Petar

Služba i datum primitka 30.9.1965.

Obradio M.Miljenović

Datum obrade 5.10.1965.

Uložiti u dosje Vukojević Vice

IZVADAK IZ ZAPISNIKA NASTAVLJENOG OD 30.9.1965. godine.

Str. 51.

Bradvica Janko - liječnik u Puli, rodom iz Veljaka, općina Vitina, srez Mostar. Upoznao sam ga 1961.godine u mjestu Veljaci preko Tolj Krešе, sada emigrant u Zapadnoj Njemačkoj. U VIII mjesecu navedene godine išao sam u selo Veljake da posjetim Tolj Dragu, koji je samnom bio u ajemeništu. Pošto sam već od ranije poznavao Draginog brata Tolj Krešu, kad sam došao kod njih, ja i Krešo smo krenuli da potražimo moga znanca KOLAK Juru, ee sada liječnik u Vukovaru. Pošto nismo našli Kolak Juru kod kuće, išli smo ga potražiti kod kuće Bradvice Janka. Tada sam upoznao Janka.Kada sam došao u Zagreb 1961.godine vidjao sam se sa Jankom u Zagrebu u društvu Kolšk Jure. Godine 1962. Bradvica je došao na odsluženje vojnog roka u Jasku. U aprilu 1965. godine ja, Vukojević Vice i Kolak Jure išli smo ga posjetiti. Kod njega smo se zadržali čitavi dan. Išli smo i na izlet na Plješivicu. Janko je znao doći više puta u Zagreb po poslu kao liječnik i tada bi posjetio Kolak Juru na radnom mjestu na Ružmarinki ili u Studentskom centru. Na Ružmarinki Janka sam vidio u društvu sa Kolakom i Vukojević Vicom, gdje sam bio i ja prisutan. Vidjao sam ga u društvu u Studentskom centru, ali sa kime je sve bio - ja se momentalno ne sjećam imena tih lica.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

DB ZAGREB, akcija "Šestine II" 277. STRANICA br. 1/3

Izvor ~~Leko Milenko~~ Marković Božo

Donosilac

Služba i datum primitka ~~30.IX 1965.g.~~ Zelić Stefica

Obradio

Datum obrade 1.X 1965.g.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE, student prava.

IZVOD IZ NASTAVKA ZAPISNIKA O IS
PITIVANJU OKRIVLJENOG LEKO MILEN
KA od 30.IX 1965.god.

Str. 5

"Gabelica je poznavao, sastajao se ili družio sa Mijatović Andjelkom, studentom povijesti, Vlašić Ljubom, studentom prava, Arapović Rudolfom, studentom filozofije, Kolak Jurom, sada liječnik u Vukovaru, Bušić Brunom, dipl.ekonomistom, Vukojević Vicom, studentom prava, Martinović Ivanom, studentom prava, Marić Žarka, student ekonomije, Arapović Ivankom, studenticom filozofije ili ekonomije, Milinković Višnjom, studentom povijesti i Pandžić Ivanom, studentom filozofije.

U Gabeličin uži krug lica spadaju Mijatović, Vlašić, Arapović, Vukojević i Bušić Bruno."

Obrazac br. 14 — IX 1962.

278.

AKCIJA "S e s t i n e"

5

DB ZAGREB

Izvor Grgić Mirko

Donosilac Turković Nazif

Služba i datum primitka DB Mostar, 30.9.1965

Obradio Marta Jurković

Datum obrade 16. 10. 1965.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

Izvadak iz službene zabilješke sastavljene na osnovu obavljenog razgovora s GRGIĆ MIR KOM, dana 30. 9. 1965. godine

Strana br. 5

BUKMIR JOZO, veterinar u Ljubuškom, često putuje u Zagreb. Diplomirao je prije par godina. U Zagrebu mu je djevojka neka MARIJA, rodom iz Livna ili Dubna /da li je to ŠIŠKO MARIJAn.pr./ koja spava skupa sa ZOVKO ZLATOM. Ova Marija je dobra prijateljica i Vukojević Vice pa je u vezi njega nešto i saslušavana u Zagrebu. Kaže da bi ona mogla nešto više reći i o Vici i o Zlati, jer se lično poznaju. Ovaj Bukmir je bio učesnik u zagrebačkim demonstracijama /studenti/ 1959. godine, zbog čega je i kažnjen. Ima kola "Fiat" i sa ovom Marijom se nadje u Zagrebu, a osim toga poznanik je i sa Vukojevićem. Ova Marija je rekla Zovko Zlati da kroz saslušanje nje nije rekla ave o Vici kada je ispitivana.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

DB ZAGREB, akcija "Šestine II" 279.

Izvor Mijatović Andjelko
Trkulja Pero
Donosilac
Služba i datum primitka 1.X 1965.g.
Obradio Lelić Štefica
Datum obrade 6.X 1965.g.
Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

IZVOD IZ NASTAVKA ZAPISNIKA O ISPITIVANJU OKRIVLJENOG MIJATOVIĆ ANDJELKA od 1.X 1965.god.

Str.52

"Vukojević Vicu, studenta prava upoznao sam krajem 1962.godine. Upoznao sam ga preko Kolak Jure, tada studenta medicine na gradilištu zvanom "Ružmarinka". Kolak je u to vrijeme radio kao čuvar kod gradjevnog poduzeća "Novogradnja" na gradilištu "Ružmarinka". Vukojević je tada došao na dopust iz JNA negdje iz Makedonije. Bio je u uniformi. Ug lavnom za Vicu Vukojevića čuo sam još ranije 1959. godine, kada je bio kažnjen administrativnom kaz - nom upućivanje na Grgur, iz političkih razloga. Ka da sam ga sreo kod Kolak Jure na gradilištu, sa nji me je bio i Bradvica Janko, ali nisam siguran. Znam da je to bilo negdje na večer oko 18 sati. Koliko su Vice i Bradvica ostali kod Jure ja se ne sjećam, ali ovom prilikom bio je naš prvi susret i upozna - vanje. U to vrijeme i ja sam rądio kao noćni čuvar na "Ružmarinki" kod istog poduzeća. Ovom prikikom ne znam zbog čega sam došao kod Kolaka, znam da ga nisam došao smijeniti. Nas dvojica smo radili na is tom radnom mjestu u smjenama.

Vukojević je ostao u Zagrebu oko 2o dana. Znam da je po lagao neke ispite. Mislim da je za to vrijeme stanovao kod svog rodjaka Stanka Majića, Petrova ulica 132. Sa Stankom su tada stanovali njegov brat Majić Vice i Majić Ivanm sada emigrant u Münchenu. Za ovih 2o dana dok je Vukojević Vice bio u Zagrebu ne mogu tvrditi da se ni sam ili jesam za to vrijeme sa njime vidjao. Dozvolja vam da smo se poslije upoznavanja na "Ružmarinci" vidja li, ali ja sada ne bi mogao reći gdje i na kom mjestu u kom društvu i kojom prilikom.

Str.53

U proljeće 1963.godine Vukojević je došao sa odsluženja vojnog roka. Prije dolaska u Zagreb pisao je Kolak Juri da mu nadje stan u Zagrebu. Kolak Jure mi je o tome pri čao, a pošto je meni u to vrijeme moj prijatelj iz vojske Ing.Duvnjak Božo, Pavleka Miškine 69-a rekao da mu nadjem nekog za podstanara, to sam ja rekao Juri da može Vice ići gore stanovati kod Duvnjaka. Kad je Vice do šao u Zagreb, ja sam ga odveo kod Duvnjak Bože, gdje je ostao na stanu. Kod Duvnjaka je Vice stanovao do 31.ju la 1963.godine. Ubrzo je dobio mjesto i kao noćni čuvar preko Student-servisa kod nekog gradjevnog poduzeća na gradilištu u blizini mjesta stanovanja. Tu je Vice ra dio do kraja juna 1963. a u julu iste godine radili smo skupa ja i Vice na Velesajmu kod poduzeća "Tempera". U ovom periodu od kako je došao u Zagreb ja i Vukojević Vice smo se vidjali u Studentskom centru, u crkvi i is pred crkve u Palmotićevoj ulici i na "Ružmarinki". Na ovim mjestima sa nama u društvu su bili, kako je tko do šao, i to Gabelica Ivan, Arapović Rudolf, Bušić Bruno, Kolak Jure, Leko Ivan, student ekonomije, moji rodjaci Leko Miljenko, Maks i Vlado, sva trojica studenti, Kopr čina Marko, student medicine, Curl Boris, službenik kod "Intereuropa", Čavar Mato, student prava, Čuvalo Ružica, student stomatologije, Pandžić Ivan, student književnos-

3.

ti, Vlašić Ljubo, student prava, Majić Stanko, Majić Vice i Mile, sva trojica rodjaci, Vučić Vinko, student prava, Čuljak Milenko, sada emigrant mislim u Austriji i Dumandžić Jozo, student prava, sada emigrant, mislim u Švedskoj. Za Galić Krunu ne bi mogao odredjeno reći da li smo ja , on i Vice bili zajedno u društvu, znam da se Kruno i Vice poznaju. Krunin rodjak fra Galić Zdenko je župnik u rodnom mjestu Vukojević Vice u Veljacima i znam da Galić Kruno za vrijeme ferija odlazi u Veljake kod fra Galić Zdenka.

Pred crkvom u Palmotićevoj ulici ja i Vukojević Vice smo se susretali u društvu sa Kolak Jurom, Gabelica Ivanom, Vlašić Ljubom, Arapović Rudolfom, Čuvalo Ružicom, Leko Ivan, Curl Boris, Koprčina Marko, a u Studentskom centru osim ovih bili su u društvu Majić Stanko, Majić Vice i Majić Mile, moji rodjaci Leko Vlado, Makso i Malenko, Bušić Bruno, Čuljak Milenko i Dumandžić Jozo. Bušić Bruno je bio više puta sa nama u društvu pred crkvom u Palmotićevoj ulici. Na "Ružmarinki" u društvu mene i Vice Vukojevića bio je i Kolak Jure i Arapović Rudolf.

Oko 15 dana u juču mjesecu 1963.god. ja i Vice Vukojević

Str.54

smo zajedno radili na Velesajmu kod poduzeća "Tempera", bojadisali smo paviljone. Sa nama su radili Milić Stanko, student povijesti umjetnosti, sa Vukojević Vicom skupa bio na Grguru kao nacionalista, Leko Milenko, Knezović Marinko, student ekonomije, Miloš Blago, student prava i Marić Marko, student prava. Krajem jula Vukojević je napustio posao i otišao na ljetovanje u Borik kraj Zadra. Sa njime su išli Kolak Jure, Koprčina Marko, Curl Boris, Milić Stanko i braća Stanković Joso i Marko. Prije odlaska oni su mi rek

li da idu zajedno na ljetovanje preko Ferijalnog save za. Tamo su ostali oko 2o dana. Javili su mi se jed - nom razglednicom iz Zadra i jednom iz Splita.

Iste godine ja sam u IX mjesecu otišao na dopust u mo je rodno mjesto. Nakon 2o dana vratio sam se u Zagreb, gdje sam našao Vukojević Vicu. U to vrijeme primio sam posao noćnog čuvara u Veslačkoj br.17 kod gradjevnog poduzeća "Novogradnja". Da li je Vice u početku dola - zio kod mene u Veslačku, ne bi mogao reći, jer se ne sjećam, ali dozvoljavam da je dolazio. Gdje je stano - vao nije mi poznato. Koncem oktobra iste godine, ja sam otišao na ekskurziju u Dalmaciju, a Vice je došao sta- novati kod mene u mojoj sobi, kako mi to kažemo ilegal čio. Kod mene je ostao oko 2o dana. Poslije, kako sam se ja vratio sa ekskurzije, Vice je spavao kod mene još nekoliko dana. Znam da je spavao na madracu kojeg je donio od braće Stankovića. U to vrijeme kod mene je ilegalčio i Gabelica Ivan, odnosno nekoliko dana pos - lije mog povratka sa ekskurzije Gabelica i Vice su za- jedno samnom stanovali u mojoj sobi. Samnom su tada osim njih stanovali kao prijavljeni studenti, sa rije- šenjem na sobu Leko Milenko, student prirodoslovno - ma tematskog fakulteta i Vlašić Ljubo, student prava. U ovo vrijeme u oktobru mjesecu Vukojević Vice je radio u "Hladnjači" zajedno sa Leko Ivanom i Vlašić Ljubom. Zajedno su ujutro odlazili na posao.

Predočen mi je iskaz Vukojević Vice, strana 6 gdje on izjavljuje da sam mu ja jednu večer, kada se on spre - mao za izlazak u vremenu ilegalčenja kod mene, ponudio da pročita emigrantski časopis "Hrvatska revija", koja izlazi u Argentini. Ja se tog momenta ne sjećam, ali ako to Vice kaže, onda ja to ne negiram i tvrdim da je to tačno. Ja sam u to vrijeme imao emigrantski časopis "Hrvatsku reviju" o kojoj govori Vukojević Vice, a do- bio sam je od Borić Tome, studenta gradjevine. U tom

periodu, dok je Gabelica stanovao kod mene znam da sam ja dao njemu i on ju je pročitao. Isto tako dao sam je na čitanje i Pandžić Ivanu i Drkulec Zvonku, studentu strojarstva. Sjećam se da sam je njima ponudio da čitaju.Vice se prema meni držao rezervirano i ovakve razgovore je odbijao sa rije čima: "Poštedi me ili ne dajem nikakovih izjava".

Str.55 Vice je volio pričati događaje iz povijesti - Hr vatske povijesti. Znam da smo jednom vodili razgo vor o Jelačić banu, gdje ga je Vice napadao zbog njegove vjernosti Beču.Ovaj razgovor se vodio kod mene u sobi. Ne mogu tvrditi da li su bili prisutni Vlašić Ljubo, Leko Milenko i Gabelica Ivan. Ja sam njemu govorio o položaju hrvatskog naroda danas, o njegovoj podčinjenosti, neravnopravnom položaju,da su Srbi na vlasti, da bi Hrvatsku trebalo izdvoji- ti iz SFRJ i osloboditi i stvoriti slobodnu Hrvat sku državu i u tom pravcu sam govorio Vici, ali se ja ne sjećam svih detalja i razgovora. Kao što sam već izjavio, Vice se ne znam iz kog razloga držao rezervisano što je mene vredjalo, jer sam zaklju - čio da on u mene nema povjerenja.

Početkom prve polovine XI mjeseca, bar tako mislim, Vice je otišao od mene u rodno mjesto Veljaci. Bio mu je otac bolestan i mislim da je radi toga i oti šao kući. Od kuće se vratio koncem januara ili po- četkom februara 1964.godine. Kolak Jure mi je govo rio da ja primim Vicu kod sebe na stan, što sam ja odbio, i koliko mi je poznato Vice je tada jedno vrijeme ilegalčio kod Skoke Milana, studenta agrono mije, rodom od Vitine - Mostar. Njih dvojica su do- bri prijatelji. Moram napomenuti, da je Skoko bio dobar sa svima nama koji smo rodom iz Hercegovine. Od Skoke Milana preselio se Vice u ulicu 8 Maja, ne znam koji broj, jer nisam nikad bio kod njega.

6.

Po dolasku u Zagreb, Vice je radio svaku drugu noć, bar mislim tako, nisam siguran, na gradilištu zva - nom "Savska" kao noćni čuvar, a ponekad je zamjenji vao u Veslačkoj na gradilištu Kolak Juru i Stanka Majića, a i mene je zamjenjivao, jer su gradilište "Savska" i Veslačka udaljeno jedno od drugoga lo m. Kada bi čuvarili u istoj smjeni iste noći, tada bi Vice došao kod mene u Veslačku br.17, gdje bi osta li u razgovoru i pričali. Našim razgovorima su zna li prisustvovati grupno, Koprčina Marko, Kolak Jure, Curl Boris, braća Stanković Joso i Marko, Arapović Rudolf, Gabelica Ivan i Šimić Šime. U većini slučajeva kad smo ja i Vice bili kod mene u Veslačkoj 17 bili su prisutni Gabelica Ivan i Arapović Rudolf. Kad bi na dužnosti čuvara bio u isto vrijeme, odnos no u svojoj smjeni Kolak Jure, tada su dolazili i ostali koje sam naveo u zapisniku. Vukojević je dolazio u Veslačku i u vrijeme kada nije bio u službi, tj. na dužnosti. Dolazio je kod mene kad sam ja bio u službi rjedje prije večere i poslije, a zadržao bi se prema tome već tko bi bio tamo, da li Gabelica ili Arapović, Bušić, Kolak ili netko drugi. Kad bi bio u službi Kolak Jure ja sam odlazio na večer kod njega usput idući sa večere, gdje bi našao Vi - cu Vukojevića, Koprčina Marka, Šimić Šimu, Braću Stanković Josu i Marka, njihove djevojke. U veljači 1964.godine kad je održan privi ilegalni sastanak izmedju mene i Gabelice, Arapovića i Pandžića, Mihano vića i Drkulca znam da sam tu večer prije sastanka otišao na večeru i dok sam ja bio odsutan Vice me je zamjenjivao radnom mjestu u Veslačkoj 17. Kad su svi pozvani, odnosno kad su došli, Pandžić Ivan i Mihanović Marin, Drkulec Zvonko i ja, Vice je otišao na večeru zajedno sa Šimić Šimom."

,B ZAGREB

Izvor Koprčina Dr. Marko

Donosilac Prišlin Nikola

Služba i datum primitka II/ 1.lo.1965.

Obradio Brozičević Anka

Datum obrade 4.lo.1965.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

285.

STRANICA br. 7

3

Izvadak iz nastavka zapisnika o saslušanju okrivljenog Koprčina Marka, sastavljen 1.lo.1965.godine u SUP-a Zagreb, Istražni odsjek DB

Strana 16

U jesen 1962. ili 1963.godine točno se ne sjećam išao sam sa mojim kolegama i prijateljima na jedan izlet i posjetu u Jastrebarsko i na izletište "Japetić". Ne sjećam se tko je bio inicijator ovog izleta, ali znam da su Kolak Jure i Vukojević Vice poznavali Bradvica Janka liječnika, koji se je tada nalazio na odsluženju vojnog roka u Jastrebarskom, te smo se dogovorili da idemo na izlet, a Jure mi je rekao da će nastojati posjetiti Bradvica Janka. Na ovom izletu prisustvovali su Kolak Jure, Vukojević Vice, Mijatović Andjelko, Mitrović Vinko i ja. Do Jastrebarskog odputovali smo vlakom. Odmah smo svi zajedno krenuli do kasarne u posjetu Bradvica Janku. Uz put smo se kratko zadržali u razgledavanju Erdedijevog dvorca. Tu mi je Mijatović na moje pitanje ispričao neke podatke o porodici Erdedija. Kod dvorca smo se svi zajedno i pojedinačno slikali i zadržali u stvari oko jedan sat. U međuvremeno Bradvica je dobio nekakav izlaz, te smo svi zajedno posjetili u Jastrebarskom kuću od jedne djevojke koju je poznavao Bradvica Janko i Mijatović, a koja je koliko se sjećam također s nama doputovala u Zagreb. Ovdje smo se kratko zadržali i nakon toga svi zajedno produžili na izletište "Japetić". Sa nama na "Japetić" išla je i ova djevojka, koja je sa nama doputovala, a pored nje priključile su nam se još dvije mlade cure i jedan dečko. Na "Japetiću" zadržali smo se do podne, a zatim smo ponovno svratili u Jastrebarskom u kuću kod ove djevojke. Tu smo se fotografisali sa njezinim roditeljima, zadržali smo se oko jedan sat, a zatim smo odputovali za Zagreb.

U Ranijem izkazu kada sam govorio o mom druženju i kontaktiranju sa Curl Borisom i Vukojević Vicom izjavio sam, da sam sa njima bio zajedno na odmoru preko Ferijalnog saveza u Zadru u ljeti 1962. godine. Medjutim prema prisjećanju, ovo nije bilo ljeto 1962.god., već najvjerojatnije 1963.godine. Za o vaj zajednički dopust dogovorio sam se još na fukultetu pred

Obrazac br. 14 — IX 1962.

svršetkom godine sa Kolak Jurom i Stanković Josom. Da ide sa nama predložili smo i Stanković Marku, ali on nije išao. Ja sam predložio Curl Borisu, a Kolak je mi slim, upoznao o tome Vukojević Vicu. Oko 1o.7.1963.godi ne ja sam odputovao iz Zagreba mojoj kući u Grab, a u Zadar sam došao 16.7.1963. Kolak Mure, Stanković Joso, Curl Boris, Vukojević Vice moja djevojka Grgurić Branka su već došli ranije, te sam ih sve tu našao. Sa nama je na jednom izletu u Maslinici bio jedan niski dečko, poznanik Vukojević Vice. Na odmoru smo bili 14 dana u odmaralištu Ferijalnog saveza "Borik" u Zadru. Sa dopusta Curl Boris i ja otišli smo preko Splita za Zagreb, a Stanković Joso je išao sa nama do Splita i odatle produžio bratu Marku na Brač. Kolak Jure i Vukojević Vice otišli su svojim kućama. Grgurić Branka se iz Zadra autobusom vratila u Zagreb.

DB ZAGREB

Izvor Gabelica Ivan-zapisnik

Donosilac Joško Krištofor

Služba i datum primitka II.3.lo.65

Obradio S. Popović

Datum obrade 5.9.1965

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

287.

Akcija "Šestine"

IZVADAK IZ NASTAVKA ZAPISNIKA O ISPITIVANJU OKRIVLJENOG GABELICA IVANA, od 3.lo.1965.

Str.35.-

U vezi razgovora koji je Mijatović sa mnom vodio u dva navrata o formiranju ilegalne organizacije, tj. prema mojem sjećanju. Mijatović nije nikada do kraja razradio pitanje organizacije, njene strukture, već je samim prijedlogom, mene nastojao pridobiti za saučesnika. Ne, kako, sam se ja izmotavao, tj. odbio njegov prijedlog do širih razgovora o ~~emigraciji~~ organizaciji nije dola zilo. Ne sjećam se detalja koje on navodi na str 35 svoga zapisnika, da je prilikom predlaganja da se formira ilegalna organizacija, istovremeno govorio o princ ipu rada sa trojkama ili petorkama, tj. malim nepovezan nim grupicama, da bi se sačuvala tajnost i osigurao opstanak i tajna aktivnost grupa u slučaju pada ili hap šenja jedne od njih. U tom smislu tj. od sličnih razgo vora sjećam se svega jednog detalja, kaka je u prisust vu mene i Vice Vukojevića bilo riječi o tome kako semo bili hapšeni, da je tada Mijatović rekao, da se on ne- bi dao uhapsiti, već bi našao načina da pobjegne.

Za provjeriti

Obrazac br. 14 — IX 1962.

RARODNA REPUBLIKA HRVATSKA 288. STRANICA br. ___
NARODNI ODBOR KOTARA-GRADA ZAGREB
SEKRETARIJAT — ODJEL — ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
BROJ Ku ___
DATUM: 6. 10. 1965.

Zapisnik o saslušanju svjedoka

sastavljen kod Sekretarijata za unutrašnje poslove NOO Zagreb - DB.
dana 6. 10. 1965. u izviđaju — istrazi protiv okrivljenog Mijatović Andjelka
radi krivičnog djela iz člana 117,118 stav 1 i 2 KZ-a.

Prisutni:
Blažević Marko (ovlašten službenik) Šehić Milka (zapisničar)

Saslušanje započeo u 9 sati.

Svjedok je u smislu člana 224. stav 2 ZKP-a prethodno opomenut, da je dužan govoriti istinu, da ne smije ništa prešutjeti i upozoren je na posljedice davanja lažnog iskaza.

Porodično i rođeno ime, ime oca KOLAK DR JURE, Nikola
Zanimanje liječnik
Prebivalište — boravište Vukovar, Ive Lole Ribara D-3
Mjesto rođenja Veljaci, Mostar
Godine starosti 29 godina
Odnos s okrivljenim i oštećenim nisu u srodstvu

(Svjedok je upozoren da je po članu 221. stav 1 tač. ____ ZKP-a oslobođen dužnosti svjedočenja, pa on na ovo izjavljuje - da uskraćuje svjedočenje - da se odriče oslobođenja dužnosti svjedočenja.)

Utvrđuje se da je svjedok prethodno upozoren u smislu člana 3. stav 2 Uredbe o naknadi troškova u krivičnom i parničnom postupku.

Nakon što je svjedok pozvan da iznese sve što mu je poznato, izjavljuje:

U X mj. 1956. godine došao sam na studij u Zagreb, gdje sam ostao do VII mj. 1964. godine. Tada sam završio Medicinski fakultet i otišao na službu u bolnicu u Vukovar. Dok sam se nalazio u Zagrebu kretao sam se u društvu svojih kolega koji su bili pretežno iz Hercegovine, te kolege su bili Janko Bradvica, Vice Vukojević, Ante Pavlak, Šime Šimić, Ivo Belan, Vice Pavlović, Vlatko Markotić, Mirko Hrstić i Vinko Vučić, a kasnije pridružili su nam se Andjelko Mijatović, Rudolf Arapović, Ljubo Vlašić, Leko Miljenko i Leko Maso. Na fakultetu sam se sprijateljio sa Markom Kopričinom, koji me je upoznao sa Curl Borisom. Još sam se upoznao sa Gabelica Ivanom.

(2.)

Ova grupa studenata koje sam spomenuo od početaka moga dolaska u Zagreb počela je istupati na šovinističkoj liniji, gdje su

"Narodne novine", Zagreb (23)
UT-XVII-7

se pretresala razna pitanja o zapostavljenosti Hrvata u Jugoslaviji, favoriziranju Srba o podjeli nacionalnog dohotka o uništavanju hrvatske kulture i jezika o ocjepljenju Hrvatske, koja bi mogla inzistirati kao samostalna država itd.

U početku ovih razgovora mene je to zanimalo, dok kasnije me umaralo te iste gluposti, koje su se ponavljale iz dana u dan. Ja sam ostao i dalje u društvu spomenutih kolega i ja sam mnogima od njih pomogao bilo u savjetu da se prime knjige i učenja, ili sam im pomogao preko sveučilišnog servisa da se zaposle i zarade koji dinar. Od prilike prije godinu nego što ću završiti fakultet ja sam počeo se zabavljati sa Trenčeva Nikolinom, sadanjom mojom ženom, a koja je po narodnosti Srpkinja, odnosno ona je po narodnosti Makedonka, pravoslavne vjere. Moje kolege nisu bili oduševljeni da ja hodam sa Nikolinom, a niti da je ženim, što je između mene i spomenutih stvorilo jaz, tako da nije bilo neke velike prisnosti između mene i njih kao ranije, a osim toga ja sam se posvetio tadanjoj svojoj djevojci i svoje slobodno vrijeme sam sprovodio s njome. Sa svojom ženom prilikom vjenčanja nisam išao na vjenčanje u crkvu, što je također pospješilo da me osuđuju moje kolege.

Od mog odlaska iz Zagreba ja nisam imao nikakovih kontakata sa spomenutim kolegama, bilo da sam se s njima sastajao ili dopisivao, samo znam preko svojih rodjaka iz mjesta rodjenja, da su me te kolege osudjivali što im se ne javljam, što sam se oženio na takav način.

Spomenuo sam da se je istupalo šovinistički prilikom naših sastanaka dok sam se nalazio u Zagrebu, pa u vezi toga svjedočim slijedeće:

Sjećam se da je počelo razgovarati se o stipendijama i o smještaju u studentske domove, a to je sve primano sa izvjesnom dozom ogorčenja, jer se je smatralo da svi drugi imaju prednost pred nama, pa čak i u našoj općini. U ovim diskusijama učestvovao

je Vice Vukojević, Janko Bradvica, Ante Pavlak, Vlatko Markotić i Vinko Vučić. Znam, da su osuđjivani takovi postupci od strane vlasti, a naročito došao je do ogorčenja kada se je saznalo da sedam crnogoraca prima stipendiju od općine Ljubuški. Sjećam se, da je bilo govora i o tome kako su crnogorci - učitelji prepšavili Ljubuški i kako djeca u osnovnoj školi prilikom čitanja štiva "skandiraju" sa crnogorskim naglaskom. Osuđjeno je i to što se je u osnovnim školama najprije učila ćirilica, a kasnije latinica, mada se u Hercegovini ne upotrebljava, odnosno u Ljubuškom ćirilica kao pismo.

Grupa studenata koju sam spomenuo smatrala se je kao protuteža organima vlasti iz Ljubuškog, a naročito je to došlo do izraža ja 1959. godine, prilikom osnivanja Zavičajnog kluba općine Ljubuški. Kada je bilo govora da će doći predsjednik općine Ljubuški u Zagreb, da bi se osnovao taj klub, a to je bilo negdje u III ili IV mj. 1959. godine, tada je u to vrijeme položio ispit iz patalogije Janko Bradvica, koji je pozvao cijelu ovu grupu studenata da ih časti u znak njegovog položenog ispita i kada smo bili u njegovoj sobi u Studentskom domu "Cvjetno naselje", tada je došlo do riječi i o osnivanju Zavičajnog kluba. Dogovoreno je, da u upravni odbor toga kluba uđuju Vice Vukojević, Janko Bradvica, Ante Pavlak, Vinko Vučić, Mirko Hrstić, Vice Pavlović i Vlatko Markotić. Ne mogu se sada sjetiti tih detalja ali znam da je dogovoreno tko će koga predložiti prilikom izbora upravnog odbora. Kada je biran upravni odbor na osnivačkoj skupštini, bilo je predloženo 13 kandidata medju kojima nije bilo studenata koje sam spomenuo da bi trebali biti birani u odobor kada smo bili kod Bradvice, došlo je do mučne situacije i stvorile su se dvije struje. Nakon izvjesnog natezanja dogovoreno je da se podjele listići učesnicima na skupštini, što je i učinjeno, pa je mogao svatko predložiti koga je htio, odnosno birati po svojoj želji i ovim putem izabran je odbor koji je bio predvidjen kod

Bradvica Janka na dogovoru. Predsjednik općine Ljubo Galić primijetio je da se izborom nije išlo kako treba i osporio je valjanost biranog odebora, kao i priznavanje kluba. Poslije ovog došlo je uskoro do studentskih nereda, medju kojima je bio i pretežan broj Ljubušaka, članova odbora, tako da nije ništa učinilo sa Zavičajnim klubom.

Dolaskom Andjelka Mijatovića u Zagreb 1960. ili 1961. godine povećao se krug prisnijih kolega. Kako smo skupa radili bili smo čuvari na istom gradilištu, pa smo češće dolazili u kontakt i on me je upoznao sa svojim rodjacima Miljenko i Maksom Lekom, te Gabelica Ivanom i Ružapović Rudolfom, Vlašić Ljubom i Martinović Ivanom. Andjelko je bio neumoran ako se diskutiralo o "hrvatstvu" i religiji. Često puta je govorio da sve što radi da ga mnogo ne zanima, a poznat je kao nagal i energičan čovjek. Ne mogu se sjetiti pojedinačnih razgovora i tko je šta govorio, ali znam da je Mijatović Andjelko, Gabelica Ivo i Vukojević Vice često puta govorili o hrvatskoj povijesti i spominjali ličnosti iz hrvatske prošlosti. Govorili su da bi trebalo nešto uraditi u smislu budjenju nacionalne svijesti, no nije nikad nešto odredjeno rečeno šta bi trebalo učiniti. Sjećam se da je uvijek Andjelko govorio "idemo dečki nešto učiniti", a znam kad sam mu govorio da se kloni tih gluposti jer nemaju osnova ni opravdanja, našto se je on ljutio i nije dozvolio da mu se tko suprostavlja. Spomenuta trojica kolega Mijatović, Gabelica i Vukojević znam da su govorili o podredjenosti Hrvata u Jugoslaviji, da su Srbi zauzeli glavne položaje, da se Srbi favoriziraju, te o pokušajima uništavanja hrvatskog jezika i kulture o nesposobnosti te nacije da očuva ono što ima. Govorilo se o tome kako Srbi - studenti svi od reda dobivaju domove, stipendije, a zatim o proganjanju svih onih koji se osjećaju nacionalno svjesni. Ne mogu spomenuti koji je od njih govorio o mogućnostima Hrvatske kao samostalne države, samo znam da je o tome bilo riječi i svi su u tome zauzivali učešće u diskusijama

3.

kao ravnopravni članovi. Ovo se je ponavljalo češće puta i znam da je to bilo uvijek tema diskusije do vremena moga odlaska iz Zagreba. 3.

Sjećam se da je Andjelko Mijatović pred nama kada bi se sastali u Veslačkoj ulici, gdje smo bili zajedno ja i on čuvari, ili na Ružmarinki, gdje smo bili također čuvari, ili pred studentskim centrom, Mijatović uvijek govorio o Hrvatskoj kao potčinjenoj naciji. Ne mogu se tačno sjetiti gdje je to bilo, ali znam kada je govorio o stradanjima naših ljudi u Sloveniji, prilikom povlačenja iz zemlje zajedno sa Njemcima, da je govorio, da je već tada bio rad završen, a da su partizani potukli mnoge naše ljude i to je prikazivao kao nepotrebnim, budući je rat već ta da bio završen. Znam da je Mijatović učestvovao zajedno sa Vukojevićem, samnom i Gabelicom i drugim, kada je bilo riječi o raspodjeli nacionalnog dohotka u smislu nepravedne raspodjele dohotka medju republikama. U smislu da se manje ulaže u izgradnju u Hrvatskoj nego u Srbiji, iako je Hrvatska po nacionalnom dohotku jača, te se komentiralo kako se izgradjuje u većem obimu Beograd nego Zagreb, te kako se pokušava umanjiti značenje zagrebačkog Velesajma, odnosno da se proširuje izgradnja Beogradskog velesajma. Spomenuo sam da je u ovim razgovorima učestvovao Mijatović, Vukojević i Gabelica, a sada sam se prisjetio da je i u tim razgovorima učestvovao i Curl Boris, Koprčina Marko, Šimić Šime, a koji su također učestvovali u diskusiji, dok su još bili prisutni Arapović Rudolf, Vlašić Ljubo, Stanković Marko i Stanković Josip, no oni bili su pasivni u diskusijama.

Jednom prilikom početkom 1964. godine Mijatović Andjelko pokazao mi je u svojoj sobi dva letka, koje mi je dao da pročitam. Ja sam te letke pročitao, a sada se ne mogu sjetiti njihovog sadržaja. Tog puta Andjelku rekao da ću te letke uništiti, radi njegovog dobra. No, on ih je na silu od mene uzeo, uz riječi da je to njegovo i da se to mene ništa ne tiče. Ja sam te letke kod njega 8.

ostavio i neznam šta je sa njima napravio. Neznam točno da li mi je Vukojević Vice ili Andjelko Mijatović rekao da ih je Mijatović dao Vici na čitanje, ali da ih je Vice odbio, a što je to uvredilo Andjelka.

Početkom 1964. godine sjećam da da je Mijatović Andjelko i Majić Ivan razgovarali o slanju anonimnih pisama, rukovodiocima u Hercegovini. Znam da su njih dvojica o tom pričali da bi ta anonimna pisma trebala biti preteća, sa sadržajem, da se hrvatska nacionalnost ne zapostavlja i još o nekim stvarima o čemu se ja sada ne mogu sjetiti. Neznam da li su pisma upućivana licima o kojima sam rekao.

U 1963. godini Vukojević Vice, Mijatović Andjelko, Knežević Ružica, Kopršina Marko i njegov kolega Vinko, kao i ja, posjetili smo Bradvica Janka u Jastrebarskom, gdje je on služio vojno-kadrovski rok. Tom prilikom posjetili smo i roditelje od Knežević Ružice i kada smo došli kod njenih roditelja, Mijatović je sve nas predstavio kao dobre Hrvate, što je to šmekalo Ružičinim roditeljima i oni su nas vrlo toplo primmili. Vjerojatno je Andjelko još tada nešto govorio, ali se ja sada ne sjećam, inače je on glagoljiv čovjek i vodio je glavnu riječ.

Poslije ovog posjeta po drugi put posjetili smo Bradvicu i to: Pavlak Ante, koji je došao sa automobilom iz Vareša, Vukojević Vice i tadašnja moja djevojka Ljerka Kojić. Mi smo skoro cijelo vrijeme zajedno proveli u gostioni, gdje je bio prisutan i šofer od Pavlaka, kao i jedan vojnik iz vojne pošte gdje je Janko služio svoj kadrovski rok.

Poslije studentskih nereda u Zagrebu, a za vrijeme ferija u mjestu rodjenja sastajali smo se ja, Bradvica Janko, Pavlović Vice, Pavlak Ante, Markotić Vlatko, Vučić Vinko, Majić Ivan i Mišetić Berto. U Vejacima na kupalištu Kočuši, sastajali bi se Bradvica, Pavlović, Pavlak i ja, gdje bi komentarisali dogadjaje koji se zbili u Zagrebu u vezi tih nereda, pa bi izvodili viceve, kako su neki bje-

žali kako je Šimić Šime dobio palicom po ledjima i kako je bje žao, te Pavlak po glavi. Mi smo na sebe privlačili pažnju drugih ljudi, a bili smo prema drugima i sumnjičavi, a bili smo štrski u tom smislu prema organima vlasti, smatrajući se šta nam tko može kada za ništa nismo krivi. Krug bi se proširio u Vitini sa Markotić Vlatkom, Vučić Vinkom, Majić Ivanom i Mišetić Bertom, gdje bi se iste stvari ponavljale kao i u Vitini.

Medju nama znalo se je govoriti i o pouzdanosti, te da kada se ne bi našao tko će naše razgovore prenositi organima vlasti, imao sam dojam da se i na mene sumnjalo u par navrata, a taj Bojkot proširio se je i na Sušec Petra, Mišetić Kažimira. Prema tim studentima bilo je kruto držanje, u čemu je naročito prednja čio Vukojević Vice, sa kojima nije htio ni razgovarati.

Sjetio sam se da je u Veljacima i Vitini bilo govora još o tome, kako su Hrvati zapostavljeni, da se Srbi favoriziraju, da zauzi maju glavne položaje u zemlji, da se mjesto Ljubuški ne izgradju je, jer ima lošu prošlost itd.Ovo se je ponavljalo od 1957. do 1963. godine i u tim razgovorima manje više svi smo uzimali uče šća u diskusijama.

U 1958. godini neznam tačno vrijeme išli smo na izlet ja, Janko Bradvica, Šime Šimić, Vlatko Markotić, Petar Sušac, Vice Vukoje vić, Kažimir Mišetić i još neki kojih se ja sada ne sjećam. Išli smo pješice do Šestina i natrag. Imam dojam da smo išli pekud preko Tuškanca i došli smo na Starčevićev grob. Sjećam se da je bilo riječi da je grob namjerno zapušten, da je spomenik oštećen, i da to današnje vlasti namjerno čine, da bi se umanjila ličnost Starčevića. Spomenik je bio na nakoliko mjesta obijen i to se komentiralo da je namjerno učinjeno od strane vlasti. O Starče viću kao povijesnoj ličnosti govoreno da je pokrenuo hrvatsku nacionalnu misao i o njemu je sve pohvalno govoreno kao hrvatskoj povijesnoj ličnosti. Nesjećam se tko je šta pojedinačno govorio

ali znam da smo svi odobravali ono što je koji od nas govorio.

U 1963. godini vremena se tačno ne sjećam, bilo je planirano da idemo u šetnju na Šestine. Curl Boris, Kopršina Marko, Mijatović Andjelko, Gabelica i ja došli smo do na"Zvijezdu" tramvajem a ~~od~~ odatle smo se uputili prema tunelu - Sljeme. Prije tu nela skrenuli smo lijevo i naišli smo na jednu kapelicu pred ko jom se nalazi 12 kipova - religiozni motivi. Tada nam je Gabelica Ivan govorio da su ovi kipovi simbolično prikazali mučenički put hrvatske nacije kroz povijest, analogno sa Isusovim mukama, kad je on nosio svoj križ na gubilište na Kalvariju. Da je Isus 12 puta stao i da je to simbol tih 12 kipova, simbolični prikaz kri žnog puta Isusa, a koje se manifestuje kao mučenički put hrvatske nacije. Svaki kip simbolični predstavlja izvjestan period Hrvat ske države u prošlosti. Detalja se ne sjećam o čemu je Gabelica govorio, a on je za svaki put pojedinačno govorio, odnosno za neke kipove pojedinačno govorio šta predstavlja za hrvatsku naciju i što se odnosi za koji period.

Dok sam se nalazio na dužnosti čuvara u Veslačkoj ulici sjećam se kada je Gabelica Ivan govorio o granicama hrvatske nacionalne te ritorije u čijim bi se okvirima trebala nalaziti Bosna i Hercego vina i Bokea Kotorska. Gabelica je dokazivao i tumačio kao opravda no s obzirom da je Hrvatska kao država egistirala u tim granicama u ranijoj prošlosti u vrijeme kralja Tomislava i nekih drugih vla dara. Gabelica je isticao da postoji kao povijesno pravna dokumen tacija tu tvrdnju, a koja potvrdjuje da je njegova tvrdnja istini ta. Ne sjećam se, vrijeme kada je to Gabelica govorio, a niti tko je još bio prisutan od kolega, samo znam da nas je bilo više. Y.a

Vukojević Vice, takodjer je govorio o egistiranju Hrvatske kao samo stalne zajednice - države, i on je to povjesno pravno opravdanje prikazivao, a posebno je govorio da Hrvatska može biti samostalna država, jer imade sva obilježja kao država, pa je kao primjer još navodio da bi Hrvatska mogla odlično stajati ekonomska, jer Y.b

ima uvjete, kao primjer da je Slavonija žitorodnica naše zemlje, Bosna i Hercegovina izvoz rudnog bogatstva, Jadransko more trgovina i turizam. 46.

Sjećam se i razgovora kojeg sam vodio sa Vicom, no sada ne mogu sjetiti se vremena gdje je to bilo, a niti mjesta jer smo se mi češće našli zajedno i bili u društvu. Znam da mi je Vice govorio o hrvatstvu o nepravdi koja se ~~odnosi~~ nanosi Hrvatima u odnosu na Srbe, tu se podrazumjevalo i studenti koji su lakše dobivali stipendije i domove a, o su Srbi, zatim o uništavanju hrvatske kulture o potrebi da se nešto poduzme, kako bi se budila nacionalna svijest Hrvata, ali nekog konkretnog prijedloga ne bi se mogao sjetiti, a čini mi se da ih nije ni bilo. Sjećam se poslije izdržane kazne koje je izdržao Vice 1961. godine kada je bila riječ o studentskim neredima u Zagrebu zbog čega je i Vice kažnjen i on mi je u vezi toga rekao da je "životni promašaj" što on nije sudjelovao u tim neredima. 5. 5.

sudjelovanje u neredima 1955 g.

Ranije sam rekao da sam sa Vicom bio zajedno češće puta, da je on dolazio na gradilište kod mene gdje sam bio čuvar i mi smo bili dobri kao kolege. Vicu je strašno smetalo što ja idem sa djevojkom koja je pravoslavka, pa mi je u razgovoru dao do znanja da vodim računa da ne bi došlo do ženidbe obzirom na njenu vjeru kojoj pripada. 6.a

ženidba pravoslavka

Mene je Vice posjetio u Vukovaru, čini mi se krajem III ili početkom IV mj. ove godine. Vice je došao zajedno sa mojom sestrom Katom, koja živi u ~~x~~ Sl. Brodu. U početku sam se obradovao posjeti Vicinoj, shvaćajući je kao izvinjenje njegovog držanja dok smo bili u Zagrebu, ali sam se uskoro razočarao, jer sam vidio da je zadržao isti stav prema mojoj supruzi. Njih se dvoje nikada nisu slagali, a niti je dolazilo bilo do bližeg kontakta između njih, jer Vice ima loše mišljenje o njoj kao ženi. Ja sam iz bolnice izašao nešto oko 13 sati i poslije nagovaranja ipak je pristao da ide kod mene na stan. Usput smo navratili u kavanu "Grand" 6.b

STANIC

vo bi rekao vlada xi garaz posuvo

Vukovaru, gdje smo sjedili oko 1 sat. Ovom razgovorubila je pri sutna i moja sestra. Poslije toga otišli smo kod mene na stan zajedno sa sestrom, gdje smo se zadržali do kasne poslije podne, a predvečer smo nas dvojica prošetali do Dunava. Ova šetnja tra jala je nešto oko jedan sat i pol. Razgovor kojeg sam vodio u to vrijeme sa Vicom odnosio se na to kako ja mogu dozvoliti sebi da i dalje živim sa takovom osobom, kao što je to moja žena. Ovdje je Vice mislio na njene moralne kvalitete. Posebno se ljutio na mene što mu ništa nisam rekao o svojoj ženidbi i što sam napustio Zagreb, bez da sam se nekome javio. Kritikovao me je što se do sada nisam javio svojoj gazdarici u Zagreb. Osim toga rekao mi je da me osudjuje društvo i da o meni pričaju koješta. Ja nisam htio a niti sam o tome želio više i šire da razgovaram, pa neznam šta je i Vice htio sa time reći. Po povratku kući navratili smo se kod moga vjenčanog kuma Boška Konjovoda i sa njim smo razgovarali o mogućnosti zaposlenja Vice po završetku studija u Vukovaru, odno sno Konjovod je rekao Vici da postoji mogućnost dobivanja stipendi je od nekoga iz Vukovara, budući je pri kraju studija. 6.b.

Nakon ovog posjeta od prilike oko mjesec dana došao je Vukojević Vice u društvu sa Arapović Rudolfom. Kod mene su došli oko 11 sa ti i nakon uobičajenog pozdrava rekao sam im da ću moći izaći iz bolnice oko 13 sati što sam i učinio. Ovog puta išli smo pješice do kavane "Grande", gdje smo se zadržali oko 1 sat. Vice mi je ovog puta prodao svoj ručni sat za 7.000.- dinara i kako je on odbio da ide kod mene na stan, ja sam otišao kući po novac, kojeg sam mu to ga puta i dao. Arapović mi je tada rekao da ima svoje rodjake u Vukovaru, koje želi posjetiti, pa smo sva trojica u društvu došli do raskršća Kačićeve ulice, gdje smo se i razišli. U razgovoru Arapović mi se ponudio da bi mi htio biti kum mome djetetu. Ja se ne sjećam da je Arapović ili Vukojević bilo šta politički istupao, a niti šovinistički kao što je to ranije Vukojević činio. Ne mogu se točno sjetiti da li mi je Vice prvi ili drugi put rekao da na- 6.c. 6.c

mjerava otputovati u Suboticu da kupi zvono za crkvu u Veljacima. Pretežno se razgovor vodio o mom braku i Vice se nikako nije mogao pomiriti s tom činjenicom da ja mogu i dalje živjeti s tom ženom na sve one priče koje je on do sada čuo. Prvi put kada je Vice bio kod mene rekao mi je da je došao u posjetu najprije kod moje sestre, koja je njemu prija (moja sestra Ljubica udata je za Vicinog brata Peru u Veljacima), a drugi puta kada je došao rekao je da je bio u posjeti kod nekog prijatelja u Vinkovcima. Poslije povratka Vice sa izdržane kazne i odsluženja vojnog roka ostao je istog mišljenja i uvjerenja kao što je bio i ranije, ali je bio daleko obazriviji u davanju izjava i u diskusijama.

Od 1956. godine od mog dolaska u Zagreb pa do 1959. godine, ja sam zajedno sa već spomenutim kolegama nekoliko puta išao na izlet na Sljeme, gdje smo se zabavljali svak na svoj način kako je to znao i umio i iz tog vremena ne sjećam se da bi bilo šta interesantno da je netko od nas politički istupao. Dozvoljavam mogućnost da jest ali se ja toga ne mogu sjetiti.

U 1960. godini organizirali smo medjusobno izlet za Mokrice. Išli smo vlakom od Zagreba do Bregane, a od Bregane do Mokrica pješice. Znam da je na ovom izletu bio Vukojević Vice, Pavlak Ante, Bradvica Janko, Čuljak Miljenko i još neki kojih se sada ne mogu sjetiti. Kada smo došli u Mokrice razgledali smo dvorac o komu nam je govorio Vukojević Vice, a zatim smo otišli u ćeliju u kojoj je po legendi bio zatvoren Matija Gubec. Nesjećam se što je sve Vice o Gupcu govorio, budući je to već bilo davno. Poslije ovog igrali smo nogomet i vratili se istim putem za Zagreb, kojim smo i otišli.

Ranije sam spomenuo da je na sastancima i u diskusijama učestvovao i Kopršina Marko. Sa njim sam se upoznao na fakultetu 1960. godine, a kako nam obadvojica prezimena počinjaju istim slovom, tako da smo bili na vježbama skupa. O kvalitetama Kopršine mogu reći sve najbolje i njegovim razumjevanjima prema čovjeku i pomoći koju on pruža.

ljudima. Marko je počeo dolaziti na sastanke negdje od vremena kada je došao Mijatović u Zagreb, a to je moglo biti 1961. godine. Prisustvovao je manje više svim našim sastancima, gdje se je razgovaralo, diskutiralo i pretresalo o hrvatstvu o odnosu prema hrvatskoj naciji, o zapostavljenosti Hrvata, favoriziranju Srba, djeljenju stipendija i domova studentima, gdje se je govorilo da Srbi imaju prednosti. On nije stalno bio prisutan ovim razgovorima, no u većini slučajeva je bio. Znam da je i on komentirao pojedine stvari, ali je on u tome bio razborit i nikada nije istupao sa nekim posebnim predlozima. Znao je za manje više sve razgovore koji su se među nama govorili, budući je i on mnogima od tih prisustvovao. Dok se nalazio na stažu u Osijeku u 1964. godini dopisivali smo se i u jednom pismu mi je pisao da je primijetio u Osijeku da se medju ljudima gleda koje štap nacionalnosti. Ponekad je dolazio u prostoriju na Ružmarinki gdje sam ja bio čuvar, a gdje smo se i okupljali, a također je dolazio i u Veslačku ulicu, gdje sam ja bio čuvar. Mogu napomenuti da kada sam ja bio zajedno sa Markom da o politici nismo nikad ništa razgovarali. Marko se je jednom prilikom suprostavio zajedno sa Curl Borisom, Mijatović Andjelku, kada je bila riječ o Anti Paveliću. Mijatović je govorio o nekim kontaktima Pavelića sa Njemcima, a Marko i Boris su zahtjevali da se prekine svaka diskusija o Anti Paveliću.

Sa Curl Borisom upoznao me je Koprčina negdje 1961. godine. Curl se je uklopio u naše društvo neznam tačno koje je to vrijeme, ali nakon izvjesnog vremena poslije toga. Znam da sam Curla upoznao sa svojim kolegama iz svog društva, ali se ne mogu sjetiti, koji su to bili, odnosno to je Mijatović Andjelko, Vukojević Vice, Leko, Miljenko i drugima. Curl je bio prisutan također sastancima kao i Koprčina. Curl je otišao u V mj. 1963. godine na odsluženje vojno kadrovskog roka i vratio se 1964. godine. Rekao sam da je Boris učestvovao na sastancima, ali je on uvijek trezvenije djelovao od ostalih i redovito bi se suprostavljao ako bi netko pokušao ići

u krajnost u diskusiji. Boris se osjeća Hrvatom, ali se ne mogu sjetiti da je on u svojim diskusijama pretjerivao kao što su to drugi (Mijatović, Vukojević i Gabelica).

Čuvalo Ružicu poznam od 1960. godine, kada je prešla sa novosadskog fakulteta na stomatološki fakultet u Zagreb. Kako je ona Hercegovka, upoznali smo se na toj liniji kao zemljaci. Po slije ovog Ružica je počela kontaktirati sa društvom, u komu sam se kretao i ja, kao i sa kolegama koje sam već ranije spomenuo. Ružicu su privlačili razgovori o hrvatstvu, religiji i to je nju oduševljavalo. Dolazila bi u crkvu u Palmotićevoj ulici odakle bi grupno odlazili u Studentski centar, gdje bi obično sjeli na klupu4, gdje bi se započinjale diskusije o hrvatstvu. Ne sjećam se nekih njenih izjava, jer je to bilo svakodnevno, ali znam da je ona ravnopravno učestvovala u tim diskusijama sa ostalim kolegama. Ja sam otišao iz Zagreba u VII mj. 1964. godine , a ona je diplomirana prije mene godinu dana i zaposlila se negdje u Dubravi i od toga vremena njeni kontakti sa nama bili su mnogo redji, ali su ipak postojali.

Bradvicu Janka poznam iz djetinjstva. On je prije mene došao u Zagreb prije dvije godine, gdje se upisao na fakultet. Bradvica se osjećao Hrvatom i on je kao i mi ostali učestvovao u diskusijama, gdje se je govorilo o zapostavljenosti hrvatske nacije, favoriziranju Srba, znam da je sudjelovao u studentskim neredima 1959. godine, zbog čega je bio i hapšen. Bio je aktivan oko osnivanja Zavičajnog kluba. Ja sada ne mogu se sjetiti nekih detalja koje bi mogao reći o čemu je Bradvica govorio u tim našim diskusijama, ali znam da je sudjelovao i da ih je odobravao.

Po dolasku u Zagreb upoznao sam se sa Sušac Petrom. Sušec je napustio sjemenište i upisao se na elektrotehniku. Stanovao je u Tvrtkovoj ulici u Studentskom domu. Znam da mi je jednom prilikom Sušec pokazao jedan letak kojeg sam ja pročitao, a koji se je odnosio na neko pozivanje Hrvata, budjenje svijesti. Ugavnom letak je

bio neprijateljskog sadržaja. Čini mi se da je to bilo 1957. godine, a dao mi ga je u svojoj sobi u Stud. domu u Tvrtkovoj ulici. Kada mi je Sušec dao taj letak čini mi se da je bio prisutan u sobi Vukojević Vice i Bradvica Janko. U ovo nisam posve siguran. Sušec se je uvijek izdvajao za dobrog Hrvata, no u njega se kasnije posumnjalo da saradjuje sa organima vlasti, zbog čega je prema njemu kasnije i bio bojkot. Izbjegavali smo ga i njemu ništa više nismo vjerovali. Pobjegao je ilegalno preko granice u Italiju i neznam za njegovu daljnju sudbinu.

U Vitini - Ljubuški upoznao sam kao srednjoškolca Majić Ivana, koji je došao negdje u Zagreb, nešto kasnije od mene. On je upisao ekonomiju. Pobjegao je ilegalno iz naše zemlje negdje početkom 1963. godine. Majić je često pričao o Hrvatima, imao je uvijek neke prijedloga da se nešto treba učiniti, jer da se ovako dalje ne može. On je bio vrlo neozbiljan i na njegove priče nije se nitko puno obazirao.

Tolj Krešu poznam iz djetinjstva, jer je i on iz Veljaka, a s njim sam postao intimniji poslije njegovog povratka iz JNA. Krešo je legalno otišao iz naše zemlje u Njemačku, gdje je i ostao. Sa njim sam se dopisao nekoliko puta i to ispočetka kada je otišao van. Pisao mi je da uči njemački jezik zajedno sa jednom djevojkom i da se zaposlio kod američke vojske. Ne mogu sada reći od koga sam čuo uglavnom od nekog našeg čovjeka koji je legalno otišao u Njemačku na rad i koji je po povratku u zemlju rekao mi da Krešo neprestano putuje po Njemačkoj i da nema stalnog mjesta boravka i da naši ljudi sumnjaju u njega da nešta nije u redu. Jednom sam prilikom sa Krešom bio u selu Šipovači, a to je bilo negdje 1962. godine u ljetu, kada je Krešo namjeravao da se vrati natrag u sjemenište i nas smo dvojica otišli kod Don. Mate, komu prezime neznam, sa namjerom da razgovaramo sa mostarskim biskupom Čulom da Krešo pređje iz zadarske biskupije u mostarsku. Ovom prilikom bio sam na ručku, gdje je bio biskup Čule sa još nekoliko svećenika. Za vrijeme ručka bilo

je raznih viceva, pa je netko spomenuo i komentirao o zemljotre sima, koji su neposredno prije toga bili u Makarskoj i tom mjestu gdje smo mi bili. To se tumačilo kao volja božja, da se zastraše komunisti. Neznam tko je od svećenika baš to rekao, ali su u tome svi učestvovali.

U Vukovaru mene je posjetio Bradvica Janko moj školski kolega sa fakulteta. Inače smo i susjedi. On je došao u posjetu kod svoga brata u Babinoj Gredi, a kako je čuo kako mi je on to rekao razno razne stvari u vezi moga brata, došao je da me posjeti i da vidim šta se to samnom dogadja, odnosno rekao mi je da je došao vidjeti moju ženu, jer da se po Veljacima koješta o njoj priča. Otišao je zadovoljan, jer je vidio da su to izmišljotine. Nekih drugih razgo vora nije bilo. Kod mene je ostao svega par sati. Ispravljam došao je negdje ujutro i ostao sve do navečer. Kroz to vrijeme stalno je bio u mojem stanu zajedno samnom i mojom suprugom.

Posjetio me je i Kopršina Marko po povratku iz vojske, a to je bilo u VI mj. ove godine. Interesirao se je za uvjete stažiranja i rada na internom odjelu u Vukovaru, gdje je želio doći u slučaju da se ne probije u Zagrebu. Sa njim sam pričao iskreno i prijateljski, a ra zgovor se je odnosio o njegovom boravku u vojsci, o mom radu, ku ćnim problemima itd. Uglavnom nije bilo nikakovih političkih tema razgovora.

Posjetio me je i Stanković Josip koji je stažirao u Bjelovaru, ne gdje početkom VIII mj. 1965. godine. Stanković se interesirao za mjesto sekundarca na ginekološko - porodjajnom odjelu. Išao je kod šefa odjela radi toga radnog mjesta. Sa Stankovićem nisam uopće o političkim stvarima razgovarao, jer njega takove stvari nisu ni kada interesirale. Posjetio me je Stanković Josip zajedno sa svojim bratom Markom i djevojkom, prije par dana, kada su otišli na odslu ženje vojnog kadrovskog roka u Beograd. Ja sam sa njima bio od 14 do 22 sata, gdje je bila prisutna i moja supruga i moja majka. Ni kakvih posebni razgovori nisu se vodili, osim razgovora privatnog

kraktera. Nitko drugi nije me posjetio u Vukovaru, a niti sam ja odlazio bilo kuda van Vukovara. Također se ne dopisujem sa nikim, bilo u zemlji ili van zemlje.

Upoznat sam u smislu člana 80 ZKP-a na pravo čitanje zapisnika, pa izjavljujem da sam čuo diktat zapisnika na kojeg nemam nika kovih primjedaba i kojeg potvrdjujem vlastoručnim potpisom.

Završeno u 14,30 sati.

Ovl. službenik: Zapisničar: Svjedok:

Izvor Gabelica Ivan

Donosilac Krištofor Joško

Služba i datum primitka 7.X.1965

Obradio S. Popović

Datum obrade 11.X.1965

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

Akcija "Šestine" A 40.

IZVADAK IZ NASTAVKA ZAPISNIKA O ISPITIVANJU OKRIVLJENOG GABELICA IVANA, od 7.X.1965

Str. 57.-

Kao što sam već izjavio na strani 4 zapisnika moji najbolji prijatelji pred kojima nisam imao tajni bili su Arapović Rudolf i Vukojević Vice.

Arapović Rudolfa - studenta III godine filozofije poznajem od zime 1963 godine, tj. sa prve godine studija. S njim me je upoznao Mijatović Andjelko, koliko se sjećam pred Studentskim centrom. Nakon toga ja sam radio na stražarskom mjestu u Stupničkoj ulici u blizini doma Odranska. Dolazio sam spavati u dom najprije kod Mijatovića, ali kako nam je bilo nezgodno u njegovoj sobi, jer smo spavali na jednom krevetu, upao sam u društvo Arapovića, s kojim su u sobi bili Ivan Martinović i Ivan Leko, koji su također straža rčili preko noći, te je često po jedan krevet bio slobodan kojeg bi ja zauzeo. U to vrijeme u ovoj školskoj godini ja nisam vodio s njim političke razgovore. Ne znam što mu je Mijatović o meni pričao, a ne mogu se sjetiti da sam mu ja govorio o slučaju svog hapšenja. Vjerojatno je on to znao preko Mijatovića. Vidjali smo se u to vrijeme rijetko i to eventualno na spavanju, dok ga preko dana nisam vidjao. On je inače po prirodi povučen i šutljiv i prilično nerado stvara kontakte sa ljudima. Ja sam u ovom društvu bio lijepo primljen i pomagali su mi kod smještaja.

Češće sam se počeo s njim sastajati i družiti nakon njegovog povratka iz Zap. Njemačke, a to je bilo na II godini studija. U vezi njegovog boravka u Njemačkoj poznato mi je jedino da se je tamo sprijateljio sa dvije Njemice po imenu Luigard i Barbara.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

Spomenuti Njemica Lujgard bila je u Zagrebu u proljeće 1964 godine i koliko je meni poznato Arapović je kontakt s njom ostvario preko Mijatovića. Naime, ona je dolazila u studenski dom gdje je Mijatović bio vratar. Kako se nije mogao s njom sporazumjeti, pozvao je Arapovića, koji inače studira njemački jezik. Tako se je Arapović sa njome upoznao, a koliko ja znam, preko nje je angažirao i odlazak u Z.Njemačku, u toliko što mu je ona poslala garantni list. Koliko sam ja mogao zaključiti iz razgovora sa Arapovićem, njegov odnos sa Lujgard bio je čisto prijateljski. U proljeće 1964 godine posjetila ga je u domu prilikom preputovanja, te sam se i ja sa njom upoznao. S jednom od ovih Njemica Arapović se je i dopisivao. Nešto više o svom boravku u Z. Njemačkoj, radu i kontaktima, koje je eventualno ostvario, Arapović mi nikad nije pričao.

Po njegovom povratku iz Z.Njemačke ja sam ilegalčio kod Mijatovića, a ubrzo zatim sjestio sam se u dom u Šarengradskoj ulici, gdje je bio i Arapović, te otata počinje naše druženje. Redovno smo odlazili na večere u Studenski centar on, Peko Ivan i ja, a češće posjećivali i kino predstave.

Iz privih kontakata sa Arapovićem bio sam od njega obaviješten o njegovim prilikama i njegovoj rodbini. Pričao mi je da mu je brat bio ustaša, da se za njega da nas nezna i da je zbog svog brata čitava njegova obitelj bila poslije rata konfinirana u Gavidovićima. Često smo pričali o tome kako je bilo u sjemeništu, obzirom da su on, Martinović, Peko i Mijatović bili sjemeništarci, a mene su zanimala pitanja iz života sjemeništaraca. Arapović je barem prema pričanju iz sjemeništa izašao zbog toga, jer su ga mučile razne vjerske sumnje. Sa Arapovićem sam često odlazio kod Mijatović Andjelka u Veslačku i Odranšku ulicu, te se sa mnom bio prisutan i već opisanim razgovorima sa Marinom Mihanovićem na radilištu u Veslačkoj i u Mijatovićevoj sobi u Odranskoj ulici. Isto tako bio je prisutan razgovoru s Mijatovićem kad je ovaj predlagao ilegalne organizacije, te na oba sastanka i razgovora sa Penenerom (usobi Nevestića) i

3.

i drugi put kod Mijatovića. Mogu istaći, da je zajedničko svim ovim razgovorima i diskusijama u pitanju njegovog stava i držanja bilo, da je Arapović na svim ovim sastan cima čutio, da se nikada nije izjašnjavao, ali je u kas nijem razgovorima sa mnom redovito-meni davao pravo, tj slagao se sa mojim stavom - odbijanja učešća u ilegalnoj organizaciji.

U protekloj školskoj godini stanovali smo zajedno, a s nama je bio i Martinović Ivan. Ne sjećam se da smo u ovo vrijeme ikada vodili kakove političke diskusije. Upravo u to vrijeme on i nije bio sposoban za konstruktivne raz govore, jer je bio opsjednut ljubavlju prema Bojanić Lju bici i kasnije nesuglasicama u tom odnosu. Istina, pola zio je sa mnom vjernauk u Dubravi, ali više iz obzira pre ma meni, da me ne ostavlja samog. Na vjernauk kod kapucina u Dubravi išli smo redovno četvrtkom, počem od veljače ove godine. O vjerskim predavanjima kod kapucina informi rao se najprije Vukojević Vice, rekavši da se radi o suv remenim koncilskim pitanjima, a predavač je profesor Šagi neposredni sudionik u radu koncila, kojeg sam do tada znao samo po imenu preko čitanje lista "Glas koncila"

Sa Arapovićem sam koncem svibnja o.g. na prijemu kod nad biskupa Šepera u povodu njegovog naimenovanja kardinalom. Upravo o tom prijemu informirao me je Vinko Vučić, reka vši da nadpiskup Šeper tog dana prima sveučilišnu omladi nu, koja pohadja vjernauk zajedno sa vjeroučiteljima. To sam rekao i Arapoviću i zainteresirani da vidimo i upoz namo kardinala, otišli smo zajedno na prijem. Osim nas ~~trojice~~ dvojice sjećam se da su tom prijemu bili prisutni Vice Vukojević, Vinko Vučić, Mirko Hratić, Mirko Crnogorac, Ivan Penadić, Katica Radunić i sestra joj Djurdjica Radu nić. Na času vjernauka 3. lipnja o.g. kod profesora Šagija ki bila je izdiskutirana i sastavljena peticija za nadpiskupa Šepera. Bilo je to zajedno predavanje. Govoreno je o prije dlogu, ne sjećam se od koga je potekao, da se nadbiskupu Šeperu uputi peticija, kojom bi se tražila njegova suglas nost za organizaciju javnih vjerskih predavanja sdušenskoj

omladini od teoloških stručnjaka, što bi imalo biti kao pandan studenskoj tribini "Pet minuta poslije osam", na kojima bi se vodile otvorene diskusije i iznosila mišljenja. Ovo je bilo potaknuto utoliko prije, što je već i na prijemu kod nadbiskupa Šepera bilo riječi o tom prijedlogu, kojim bi se imao odgovarajućim putem sastaviti i njemu uputiti. Poticaj za ovaj prijedlog bilo je javno predavanje prof. Bošnjaka na studenskoj tribini. Pri diskusiji sastavljanja ovog prijedloga kod kapucina u Dubravi, bili su prisutni profesor Šagi, Arapović Rudolf, Vukojević Vice, Vučić Vinko, Hrstić Mirko, njegova žena Milica, Šarac Petar, Kovačević Marko, Šimun Križanac, Neven Šimec, Katica Radonić, Marko Barišić, Miro Crnogorac i ja. Bilo je još i drugih lica, kojih se ne sjećam, a i potpuno mi nepoznatih lica. U diskusiji su učestvovali prof. Šagi, Vukojević Vice, Arapović, Neven Šimac, Hrstić Mirko, Ladika Ivo i još neki drugi studenti i ja koliko se sjećam. Ladika Ivo- svećenik, vjeroučitelj u crkvi sv. Blaža, uključen je u ovaj sastanak vjerojatno preko Šimac Nevena, kojeg sam ja informirao o tom prijedlogu, ili Vukojević Vice i Hrstić Mirka, koji su iza toga bili prisutni vjerskom predavanju kod Ladike.

Za Arapovića mogu izjaviti da je nacionalista zbog toga, jer je bio vezan za mene i Mijatovića (za Mijatovića još više), poznavajući dobro našu nacionalističku orjentaciju Prisustvovao je gotovo svim našim diskusijama i sastancima nacionalističkog karaktera kod Mijatovića i sa Petenerom, gdje su padali prijedlozi o odbijanju ilegalne organizacije.

Na taj način znao je isto što i ja, osim toga odredjeni zaključak može se izvući i iz činjenice što je pričao da mu je brat bio ustaša, obitelj zbog toga konfinirana i slično. Pred njim nije bilo tajni s moje strane, a ito tako bio je prihvaćen i od Mijatovića. Druga je stvar što je on po prirodi šutljiv i neradо istupa, te se zbog toga ne može govoriti o njegovom otvorenim istupanjima, u kojimabi manifestirao svoju nacionalističku obojnost i orjentaciju.

Vukojević Vicu, studenta prava IV. godine poznajem bolje, kako sam to spomenuo, sa izdržavanja kazne na otoku Grgur od 1960 godine, makar sam ga znao još u gimnaziji ali samo po vidjenju kao starijeg kolegu. Na otoku Grguru zbližili

smo se i po tome, što smo zemljaci, a još više po tome što je bio vrlo pažljiv i rado pomagao prijateljima, a znao sam da nije cinkaroš. Zbližili smo se toliko, da se i danas nazivamo prijateljima. Sigurno je da je i sama činjenica da smo zbog istih stvari kažnjeni imala utjecaja na naše zbližavanje, ali se ti razlozi nikad ni su produbljavali. Prišao mi je jedino, da je kažnjen zbog studenskih demostracija u Zagrebu, da ga je prijavio Mona Krešimir, iako on u stvari nije uzeo nikakvog učešća u tim demostracijama. Zbog toga je prvobitno bio protjeran u Ljubuški, a ubrzo zatim pritvoren i kažnjen upućivanjem u odredjeno mjesto boravka (Otok Grgur). Ne sjećam se da sam mu ja pričao o svojem slučaju, ali vjerujem da je Vukojević već ranije bio ubjedjen i uzeo kao gotovu činjenicu da sam ja u aktivnosti bio vezan za Jonjić Dinka i Darinku Čutuk, koja je rodom iz Vici susjednog sela, a o čemu se je pričalo. Ne sjećam se da smo ikada vodili političke razgovore i diskusije na Grguru. Bili smo zaokupljeni domaćom - Grgurskom atmosferu, problemima medjusobnih odnosa kažnjenika i slično. Sa izdržavanja kazne, Vice Vukojević je pušten lo do 15 dana prije mene, u srpnju 1961 godine. Mjesed dana poslije mog povratka, u vrijeme polaganja VIII razreda gimnazije sreo sam ga slučajno u Ljubuškom. Tada mi je rekao, da je došao kući da bi nekako ishodio odgodu od vojske, da je bio lijepo primljen u Vojnom odsjeku. Kasnije sam čuo da nije uspio ishoditi odgodu i da je otišao na odslušenje vojnog roka.

U Zagrebu sam ga prvi puta sreo kod Mijatović Andjelka, kako sam to već iznosio na strani 3 i 5 svoga zapisnika Vidjao sam ga poslije toga više puta u Studenskom centru ili pred crkvom u Palmotićevoj ulici. U ljeti 1963 godine radio je na Zagrebačkom velesajmu, u čemu sam mu ja pomagao utoliko što sam mu dao legitimaciju student-servisa, da bi se mogao zaposliti, jer on nije bio član student servis
Mogu izjaviti da Vice Vukojević nije nikada činio moje stalno i redovno društvo. Njegovo društvo činili su koliko ja znam: Kolak Jure, Kopršina Marko i Curl Boris, dok za druge njegove prijatelje ja ne znam. Znanci su mu još bili Mirko Crstić, Vinko Vučić i Vlatko Markotić dok se

nalazio u Zagrebu. Tek od konca prošle - 1964 godine počeo je Vice Vukojević češće dolaziti kod mene i Arapovića, a od proljeća o.g. smo zajednički smo redovno pohadjali predavanja kod kapucina u Dubravi, kao što sam predhodno opisao.

Vice Vukojević je u više navrata dolazio kod Mijatovića nakon povratka iz vojske. Nisu mi poznato razlozi ovog druženja, ali vjerojatno i zbog pomoći koju je Mijatović, inače susretljiv i pažljiv rado pružao svakome, a pored toga oni su u to vrijeme bili i susjedi stražareći na susjednim gradilištima. Kod svih naših razgovora i diskusija sjećam se Vukojevićevog prisustva jednom razgovoru, na kojem smo govorili o banu Jelačiću, negdje u zimi 1964 godine. On je naime čitao knjigu "Ban Jelačić" od baruna Naustädtera, za koju je govorio da bi ju bilo dobro pročitati. S nama je u toj prilici bio Mijatović i Arapović. Razgovora i diskusija na nacionalističkoj osnovi, prema mojem sjećanju, medju nama nikada nije bilo i uopće političkih razgovora, osim što smo znali ponekad prokomentirati govor drugova Bakarića i Tripala, složivši se uglavnom s njima. Sjećam se dobro razgovora i svadje Vice i mene s Mijatovićem, u kojem smo Vice i ja oštro osudjivali Mijatovićev klerikalizam, radi čega nas je Mijatović obojicu izbacio iz sobe. Tada u stvari i prekid sa Mijatovićem.

O odlascima i susretima Vukojevića sa Mijatovićem u Veslačkoj i Odranskoj ulici nije mi poznato ništa, tj. o razlozima tih posjeta i susreta. Pouzdano tvrdim da Vice Vukojević nije bio prisutan ni jednom našem sastanku ni diskusijama u Veslačkoj ili Odranskoj ulici, tj. u isto vrijeme kad sam i ja prisustvovao bilo na sastanku kod Mijatovića, Mihanovića, Nevistića i ponovno Mijatovića sa Petenerom, kako sam to opisao. Njegovo daljnje druženje sa Mijatovićem u Veslačkoj ulici potiče i otuda, što je u jesen 1965 godine Vice ilegalno ličio kod Mijatovića, a u 1964 godini je i radio, tj. stražarčio na Mijatovićevom mjestu u Veslačkoj ulici.

Svoj sud o Vukojevuću kao nacionalisti izvlačim jedino iz činjenice da je zbog nacionalističkog istupa bio u zatvoru. Način drugi to ne mogu potkrijepiti, jer prezamnom pri našim susretima i razgovorima svoj nacionalizam nije isticao. Posvim sigurno tvrdim da sam Vicem Vukojevićem

7. 4.

nisam nikada razgovarao i spominjao Mijatovića prijedloge o stvaranju ilegalne organizacije . Zapravo, u vrijeme prvog Mijatovićevog prijedloga o organizaciji. Vice se i nije nalazio u Zagrebu, te mu nisam imao prilike o tome govoriti, dok u vezi drugog prijedloga 1964 godine zbog toga što i sam taj razgovor nisam smatrao interesantnim i ozbiljnim, što sam odbio bilo kakovo učešće u organizaci ji i o tome nisam razmišljao ili našao se ponukanim da o tome pričam sa Vicem. Nepoznato mi je da li je sam Mijatović o tome razgovarao sa Vicom, no stoji činjenica da mi je Vice govorio da mu neodgovara društvo Mijatovića i da će ga se kloniti. To je bilo negdje u zimi 1964 godine tj. ranije iste godine.

Treba objasniti zbog čega Vici nije odgovaralo društvo Mijatovića. –

V dali je to januar, februar 1964 ili možda kraj 1963 godine. –

ZAGREB 311.

DB Istr. materijal Mijatović Andjelka

STRANICA br. 2.4

Izvor Trkulja Petar

Donosilac 8.lo.1965.

Služba i dat[illegible]enović

Obradio 12.lo.1965.

Datum obrade

Uložiti u dosje Vukojević Vice,

IZVADAK ZAPISNIKA NASTAVLJENOG OD 8.lo.1965. godine
Str. 57,58.

Sjećam se jednog razgovora u Veslačkoj broj 17, izmedju mene Gabelica Ivana, Vukojević Vice i Arapović Rudolfa. To je moglo biti u veljači 1964. godine jedno poslije podne mislim poslije večere, našli smo se nas četvorica na mom radnom mjestu. Znam da je tada Vice Vukojević rekao: "Kamo sreće da NDH nije nikad došla. Da je Maček ostao na vlasti on bi bio stvorio samostalnu državu Hrvatsku, jer je imao svoje pristalice , ne samo medju Hrvatima, već medju i Srbima u Kordunu, Lici, Baniji, pa čak i u Srbiji". Vukojević je bio potaknut razgovorom o bivšoj NDH, jer je Gabelica Ivan znao češće objašnjavati državotvornost bivše NDH, pa je i tada možda o tome govorio, što je potaklo Vicu, da iznese svoje mišljenje o NDH i politici Mačeka. Vukojević je bio prijatelj Gabelice Ivana i oni su se medjusobno slagali, a ja sam se njim prekinuo prijateljske odnose u III mjesecu 1964. godine, ali sam i kasnije sa Vicom se susretao i pričao bilo u Studentskom centru ili na drugom mjestu. Preko Vukojević Vice, znam da sam upoznao Milić Stanka, studenta povijesti i umjetnosti rodom iz Zagreba. Oni se poznaju sa "Orgura", gdje su bili zajedno na izdržavanju kazne, kao nacionalisti - zbog političkih stvari. Znam da je Vukojević Vice hodao sa Milićevom sestričnom - rodicom i da je odlazio kod Milića na stan. Poznato mi je, da je Vice sa tom djevojkom nekoliko puta prekidao odnose zbog njihovih neslaganja. O Vukojević Vici želim još i to izjaviti, da poslije našeg, odnosno naše svadje, tj. kada sam njega i Gabelica Ivana istjerao sa svog radnog mjesta zbog toga, što su me vredjali - služili su se prostim riječima, kada smo vodili raspravu o svećenstvu, odnosno katoličkoj crkvi, da sam i poslije toga, kada bi ih vidio zajedno pristupao k njima u društvo.

Želim dopuniti iskaz o razgovoru izmedju mene i Gabelice, o mogućnosti dizanja ustanka o čemu sam govorio na strani 57. ovog zapisnika. Kada sam ja iznosio i objašnjavao, da bi ustanak najlakše mogli dići u Hercegovini, jednom dijelu Dalmacije i Lici, znam da me je Gabelica prekorio i rekao, da ja podcjenjujem Zagorce i Slovence i ostale djelove Hrvatske, kao da to nije hrvatski narod u tim krajevima odnosno da je manje vrijedan od Hercegovaca i Ličana, te da ja samo u njima gledam narod koji više vrijedi od napred spomenutih. Gabelica mi je više puta stavio ovakovu primjedbu, svakako vezanu za razgovor o mogućnostima jednog ustanka ili nešto o prošlosti tih krajeva. Brkulec, Arapović i Šušić nisu mi proturiječili s ovakovim primjedbama, kao Gabelica Ivan, oni su se samnom slagali.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

312.

90 STRANICA br. ...

Socijalistička Republika Hrvatska
SKUPŠTINA GRADA ZAGREB
SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
DRŽAVNA BEZBJEDNOST
Broj 9780
Zagreb, dne 1. V. 1965 g.

Depeša teleprinterom 4

Kralj A.

SEKRETARIJATU UNUTRAŠNJIH POSLOVA
Državna bezbjednost

M O S T A R

Predmet: Pavlak Ante, saslušanje
kao svjedoka se traži.-

U krivičnom postupku koji se vodi u ovom Sekretarijatu protiv okr. Vukojević Vice, studenta prava i drugih zbog osnovane sumnje da su izvršili kriv. djelo iz čl. 117 i 118 KZ-a, molimo da kao svjedoka saslušate PAVLAK ANTU, studenta prava iz Veljaka - Ljubški i da nam čim prije u 6 primjeraka dostavite njegov iskaz dat na zapisnik.

Naime, svjedok Kolak Jure, liječnik je izjavio:

1. da su u 1958 godini iz Zagreba išli na izlet na Sljeme Vukojević Vice, Bradvica Janko, Šimić Šime Markotić Vlatko, Sušac Petar, Mišetić Kažimir, a koliko se sjeća da je tu bio i Pavlak Ante, te kada su se vraćali natrag da su navratili na Starčevićev grob i opazili da je zapušten i oštećen, te tom prilikom medjusobno komentirali, da se to sve namjerno čini od današnjih organa vlasti, kako bi umanjili ulogu Starčevića u širenju hrvatske nacionalne misli.

2. da su se u martu ili aprilu 1959. godine u sobi Stud. doma "Cvjetno naselje" u Zagrebu u kojoj je tada stanovao Bradvica Janko i koji je taj dan položio patalogiju sastali, pored Bradvice, Vukojević Vice, Vučić Vinko, Hrstić Vinko, Pavlović Vice, Markotić Vlatko, Pavlak Ante i on - Kolak, kojom prilikom su obavješteni da če naredni dan doći u Zagreb predsjednik općinske skupštine iz Ljubuškog Galić Jure, radi osnivanja zavičajnog kluba, te da su oni tada donijeli zaključak da izaberu u organe kluba svoje ljude i to Vukojević Vicu, Bradvica Janka i ostale, sve u cilju kako bi onemogućili izbor u organe kluba komunista i studenta naklonjeni postojećem poretku u SFRJ. Čitavu organizaciju da je sprovodio Vukojević Vice, pa je tako izazvao nered i onemogućio namjeru organa vlasti.

3. da su Vukojević Vice, Markotić Vlatko, Hrstić Mirko i Vučić Vinko i ostali uz prisustvo Pavlak Ante i njega u 1959. godini u više navrata i na raznim mjestima u Zagrebu vodili diskusije o tome da su Hrvati zapostavljeni u odnosu na Srbe, te kao primjer navodili da se u Zap. Hercegovini u osnovnim školama uči ćirilica, a tek kasnije latinica, da su Crnogorci u prosvjeti preplavili Zap. Hercegovinu, da dobijaju stipendije od općine Ljubuški, a da to sve na uštrb tamošnjih Hrvata. Također da su diskutirali da su Hrvati i hrvatska kultura i jezik zapostavljeni i da bi bilo najbolje Hrvatsku izdvojiti iz sastava SFRJ. Svjedok je iznio i to, da je Vukojević Vice stalno objašnjavao kako bi Hrvatska u koju bi trebalo uključiti i BH egsistirala samostalno i to zbog toga što je Slavonija žitorodno područje, BH rudno bogatstvo, Dalmacija pomorstvo i turizam i tako dalje.

4. da su poslije studentskih demohstracija u Zagrebu, a za vrijeme školskih ferija 1959. godine u mjesto rodjenja sastajali se on - Kolak, Vukojević Vice, Bradvica Janko, Markotić Vlatko, Vučić Vinko, Pavlak Ante i dr. i konstantno medjusobno vodili diskusije o tome kako su Hrvati zapostavljeni, da se Srbi favoriziraju i da zauzimaju glavne položaje u SFRJ.

5. da su u 1963. godini on - Kolak, Vukojević Vice, Kojc Ljerka, Pavlak Ante - koji je tada došao automobilom iz Vareša u Zagreb, iz Zagreba otišli u Jastrebarsko da posjete Bradvica Janka koji se nalazio na odsluženju kadrovskog roka u JNA, ali da se ne sjeća, da li su tom prilikom vodili kakav politički razgovor koji bi bio suprotan poretku u SFRJ.

Sem toga mišljenja smo da bi svjedok trebao da da svoj iskaz i o toku i sadržaju razgovora kojeg je kao vojnik vodio sa Vukojević Vicom kada ga je Vukojević posjetio za vrijeme odsluženja vojno - kadrovskog roka.

Mišljenja smo, da svjedoku nebi trebalo predočavati iskaz Kolak Jure.

NAČELNIK VI ODJELA :

3/14. Poslovni broj Kio 712/65-5

8.X.65

R J E Š E N J E

Vijeće Okružnog suda u Zagrebu, sastavljeno od sudaca okružnog suda Petrović dr Mihaila kao predsjednika vijeća, te Validžija Emila i Caratan Djure kao članova vijeća, uz sudjelovanje Krizman Zlate kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv okrivljenog VUKOJEVIĆ VICE zbog krivičnog djela iz čl. 117 st. 1 i čl. 118 st. 1 KZ, rješavajući o prijedlogu istražnog suca od 8. X 1965. broj Kio 712/65-4 za produženje istražnog zatvora, na sjednici održanoj dana 8. listopada 1965.

r i j e š i l o j e :

Prijedlog istražnog suca se uvažava, p r o d u š u j e se za daljnjih mjesec dana istražni zatvor, odredjen rješenjem od 31. VIII 1965. broj Kio 712/65-2 protiv okrivljenog Vukojević Vice time, da po ovom rješenju produženi istražni zatvor može trajati zaključno do 11. studenog 1965.godine.

Obrazloženje

Rješenjem istražnog suca ovog suda od 31.VIII 1965. godine broj Kio 712/65-2 otvorena je temeljem čl. 156 st. 2 ZKP-a istraga protiv okrivljenog Vukojević Vice zbog osnovane sumnje, da je izvršio krivična djela iz čl. 117 st.1 i čl. 118 st. 1 KZ, pobliže navedena u izreci toga rješenja, te istodobno protiv ovog odredjen na temelju čl. 190 st. 2 u vezi čl. 182 st. 2 tač. 1 i 2 ZKP-a istražni zatvor zbog postojanja sumnje bijega, kao i osnovane bojazni osujećenja i otešanja istrage utjecanjem na svjedoke ili na sučesnike.

Istražni sudac ovog suda podnio je dne 8.X 1965. godine obrazloženi prijedlog za produženje istražnog zatvora navodeći, da zbog složenosti predmeta, te ispitivanja sučesnika i preslušavanja mnogih svjedoka - istraga nije mogla biti do sada dovršena, pa radi toga predlaže produženje istražnog zatvora za daljnjih mjesec dana.

Prijedlog istražnog suca je osnovan.

Razmatranjem ishoda izvidjaja i do sada provedene istrage u ovom krivičnom predmetu proizlazi, da se u konkretnom slučaju radi o medjusobno povezanoj grupi učinilaca i postupku, u kome će trebati provesti preslušanje većeg broja osoba, koje do sada zbog složenosti istražnog materijala nisu mogle biti ispitane.

Valjalo je stoga uvaženjem prijedloga istražnog suca donijeti prednje rješenje o produženju istražnog zatvora, jer i dalje predleže isti zakonski razlozi iz čl. 182 st. 2 tač. 1 i 2 ZKP-a, na temelju kojih je pri otvaranju istrage bio odredjen istražni zatvor protiv okrivljenog Vukojević Vice, pošto - zbog povezanosti okrivljenog sa organizacijom, koja ima veze sa izvjesnim osobama u inozemstvu, predleži opravdani razlog sumnje bijega, a - zbog medjusobne veze sa sučesnicima - osnovana bojazan osujećenja istrage utjecanjem na te sučesnike.

Kako zbog složenosti istražnog materijala i većeg broja osoba, koje će trebati još ispitati i saslušati, istraga nije mogla biti do sada dovršena,

315.

to je valjalo - uvaženjem prijedloga istražnog suca, a na osnovu čl. 191 st. 1 ZKP-a - odlučiti i riješiti kao u izreci ovog rješenja.

OKRUŽNI SUD ZAGREB

U Zagrebu, 8. listopada 1965.

ZAPISNIČAR: Krizman Zlata v.r.

PREDSJEDNIK VIJEĆA: Petrović dr Mihailo v.r.

POUKA O PRAVU NA ŽALBU: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba u roku od tri dana, računajući od dana primitka pismenog otpravka rješenja. Žalba se podnosi u tri jednaka primjerka i to izravno ovom sudu ili preporučeno putem pošte.

O tome obavijest:

1/ Okr. Vukojević Vice - preko Uprave zatvora Zrinjevac 7
2/ OJT Zagreb - na broj KT 2150/65
3/ Istražni odsjek DB SUP-a Zagreb - na broj Ku-L-271/65
4/ Spis Kio 712/65.

Socijalistička Republika Hrvatska * ZAGREB * OKRUŽNI SUD

Za točnost otpravka - ovlašteni službenik:
(Obranjanac Danica)

DB _____ 316. STRANICA br. ...

Izvor "Miro"
Donosilac Odjeljenje DB Mostar
Služba i datum primitka IV/7 - 9.1o.1965.
Obradio Rački M.
Datum obrade 2o.1o.1965.
Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

Povodom hapšenja grupe studenata u Zagrebu čuju se različiti komentari njihovih kolega, simpatizera i istomišljenika. Grupe studenata su u svojim diskusijama istih stavova i mišljenja kao i prije hapšenja, s tim što su sada nešto oprezniji i diskusije se vode samo u užim krugovima, gdje diskutuju o "velikom hrvatskom pokretu". Mogu se vidjeti manje grupe studenata kako po uglovima pričaju o, na oko nevažnim stvarima, ali u tim razgovorima se prenose posljednje vijesti sa "fronta", kako oni nazivaju situaciju nestalu hapšenjem njihovih kolega - istomišljenika. Čuju se pojedini vicevi na račun privredne reforme i našeg društvenog uredjenja. Autore tih viceva koji su vrlo drski, vulgarni i krajnje bezobrazni, treba tražiti upravo u takvom krugu.
Krupu koji sačinjavaju Kurevija Ante, Dugandžić Mile, Brkić Žarko i Žeko Stjepan, rodom od Bugojna, student prava, diskutiraju o nesposobnosti organa SUP-a prilikom hapšenja, koji navodno nisu uspjeli pronaći one koji su štampali i rasturali letke "pa sada u svom bijesu hapse sve redom" pa se i oni pribojavaju da ne budu uhapšeni.
Brkić Žarko je u svojoj diskusiji pričao o "herojstvu" nekih rasturača letaka navodeći primjer Vukojević Vice, koji je, kako Brkić kaže, pružio otpor, kada na saslušanju nije htio nikoga izdati. Po njegovom mišljenju Vukojević je ubijen da bi se grupa likvidirala od glave "a Vice je bio glava" grupe".
Brkić je takodjer pričao o "herojstvu" Mate Čavara, kako je prelazeći granicu primjetio da ga prati straža i pucao u stražare, te tako teško ranjen. Za Gabelicu Ivana Brkić tvrdi da je, iako fizički slab, duhovno medju najjačim i da nikog od svojih saučesnika neće odati. I drugi studenti iz

Obrazac br. 14 — IX 1962.

ove grupe se slažu sa Brkićem o Gabelici da nikoga neće odati.

Dugandžić Mile je takodjer učestvovao u toj diskusiji i kaže da je razgovarao sa dr Milom Borasom, predavačem na Pravnom fakultetu u Zagrebu (rodom iz Vitine) i da mu je Boras pričao da su ga pitali za neke studente iz Hercegovine, te mu skrenuo pažnju da se treba paziti šta i gdje priča.

Jednom zgodom sam se sastao sa Kordić Zvonkom koji mi je ispričao kako je maltretiran predugačkim saslušanjima o Barbarić Lovorku, čiji je on prisni prijatelj. On smatra da je Lovorko bio vrlo oprezan prilikom davanja izjava i da nije "izbrbljao" ništa što bi ga teretilo, a drugih dokaza nema, jer kaže Kordić:"Samo ja znam za pitanja koja bi ga mogla teretiti. A šta sam ja njima mogao reći što smo mi pričali kada to znade samo Lovorko i ja, a on im to sigurno nije kazao" zbog čega smatra da će Lovorko biti uskoro pušten iz zatvora.

Napomena: podaci potiču od provjerenog saradnika i tačni su. Ovo su njegova zapažanja za posljednjih nekoliko dana kada se nalazio u Zagrebu.
Prilikom korištenja izvještaja strogo voditi raču na o konspiraciji saradnika.

DB ZAGREB 318. Akcija "Šestine"

Izvor Vučić Vinko
Donosilac Hećimović Željko
Služba i datum primitka II, 9.10.65.
Obradio Marta Jurković
Datum obrade 12.X 1965.godine
Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

Izvadak iz nastavka zapisnika o ispitivanju okrivljenog VUČIĆ VINKA od 9.10.1965.godine

Str. 48

1959. godine, mislim negdje u III mjesecu, došlo je do sastanka inicijativnog odbora za osnivanje zavičajnog kluba. Za sve to inicijativu je dao Musa Gento, student ekonomije, rodom je iz Klobuka. Musa Gento upoznao nas je sa navodnim traženjem predsjednika općine Ljubuški da se u Zagrebu osnuje zavičajni klub studenata iz Ljubuškog i da je od njega tražio da sakupi studente iz Ljubuškog na jedan inicijativni sastanak.

Ne bih znao reći gdje se taj inicijativni sastanak održao, ali znam da su na tom sastanku osim mene bili prisutni: Musa Krešo, Musa Gento, Hrstić Marko, Markotić Vlatko, Vukojević Vice, Bradvica Janko, Pavlak Ante, Kolak Jure, Pavlović Vice, Milan Artuković, Mišetić Kazimir, Drago Mlinarović, Šarić Jerko. Da li je još netko bio ne bi se mogao sjetiti.

Cilj tog prvog - inicijativnog sastanka za osnivanje zavičajnog kluba studenta iz Ljubuškog bio je da se sastavi statut kluba, pronadju prostorije u kojima bi klub djelovao i da se izabere inicijativni odbor, koji bi trebao odrediti datum osnivačke skupštine i mjesto njenog održavanja. Inicijativni odbor bio je izabran i u njega su ušli Musa Gento, Vlatko Markotić i Drago Mlinarović. O predsjedniku zavičajnog kluba koji je trebao biti osnovan, na tom sastanku, nije bilo govora niti je bilo prijedloga.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

Nakon tog sastanka inicijativni odbor je poslije nešto više od mjesec dana - negdje u maju mjesecu 1959.godine - sazvao osnivačku skupštinu zavičajnog kluba studenata iz Ljubuškog. Skupština je bila održana u Stud. domu u Tvrtkovoj ulici br. 5, u prizemlju u društvenim prostorijama.

Odmah u početku sastanka održao je predsjednik kotara Ljubuški Jure Galić jedan uvodni govor, u kojem je podržao potrebu osnivanja zavičajnog kluba, govorio o našoj materijalnoj situaciji i potrebi boljeg upoznavanja,obzirom da je bio iznenadjen našim brojem. U govoru se osvrnuo i na sjemeništarce, ali ja mislim da je to bilo i pomalo uvredljivo. Poslije njega govorio je i direktor gimnazije iz Ljubuškog prof. Nametak. Nakon tih govora izabrano je predsjedništvo skupštine u koje su ušli: Musa Gento, kao predsjedavajući, a kao članovi Sušac Petar i Vlatko Markotić. Dalje je bila izabrana i glasačka komisija - imala je tri člana, jedan je bio Vlado Šimunović, a za drugu dvojicu ne mogu se sjetiti.

Cijela osnivačka skupština u potpunosti nije uspjela,pa zbog toga i nije došlo do osnivanja zavičajnog kluba.Tako na primjer na skupštini je bilo vrlo burno kada se govorilo o jednom članu statuta koji propisuje uvjete članstva u zavičajnom klubu. U vezi sa tim Musa Gento, kao predsjedavajući, zahtjevao je da se taj član statuta izmjeni. On se je slagao , kao u ostalom i svi drugi, sa statutom u cjelini (statut je bio izglasan), ali smatrao je da srednjoškolci koji su imali pravo upisa u zavičajni klub ne bi trebali imati aktivno pravo glasa, već da bi to pravo imali samo studenti. Osim toga Musa se još nije slagao sa brojem članova odbora kluba kako je to predvidjao statut. Naime, statut predvidja 13 ljudi, a on je zahtjevao da u odboru bude 9. Ni jedan ni drugi stav Musa nije posebno obrazlagao, već je u stvari jednostavno to zahtjevao. Tada je sastanak poprimio buran tok, počele su medjusobne svadje i nadglasavanja. U tome je bio naročito aktivan Jerko Šarić koji je skoro cijelog sastanka prostajao i burno diskutirao.Jerko

Šarić koji je skoro cijelog sastanka prostajao i burno diskutirao. Jerko Šarić naročito se zavadio na tom sastanku sa Sušac Petrom, jer su oni dva nekako najviše isticali se u diskusiji. Bio je aktivan u diskusiji ve ći dio prisutnih na skupštini, ali sve se to izrodilo u neku svadju, i skupština je kao takva propala. Na kraju sastanka Musa Gento pristupio je Juri Galiću i rekao mu da se on sa listom za odbor kluba ne slaže,na što je Galić odgovorio da se i on ne slaže. Nešto drugo od njihovog razgovora nisam čuo. Po završetku skupš tine svi su se razišli i izvan dvorane nije bilo nikak vih burnih diskusija niti svadja.

Pošto je na toj skupštini ipak izabran odbor od 11 lju di (ne 9 ni 13), bilo je odlučeno da ta lista ide na Sveučilišni odbor radi provjere i odobrenja. Koliko se sjećam medju ostalim izabrani su bili Mišetić Kazimir, Vlatko Markotić, Mlinarović Drago, Herceg Ana, a za druge nisam siguran.

Medjutim, nekako odmah poslije toga izbile su studentske demonstracije te je i to palo u vodu. Prema tome klub do danas nije osnovan niti je bilo novih pokušaja. Studenti iz Ljubuškog, medjutim, sastaju se danas i članovi su zavičajnog kluba studenata mostarskog kraja. Nisam siguran da li su svi studenti iz Ljubuškog članovi kluba Mostaraca.

Zagreb, 11. X 19

321.

STRANICA br. 1

PREDMET: Vice Vukojević
Žalba na rješenje
Okružnog suda u Zagrebu

VRHOVNOM SUDU SR HRVATSKE U

Z A G R E B U

Rješenjem broj Kio 712/65 - 5 od 8. listopada 1965. godine produžuje mi se istražni zatvor za daljnji mjesec dana.

Mišljenja sam da su neosnovane tvrdnje, na osnovu kojih je rješenje doneseno tj. tvrdnja da sam povezan s navodnom organizacijom. Iz rješenja je vidljivo da me se pored čl. 117 st. 1. KZ. okrivljuje i sa čl. 118 st. 1. KZ. što također - neodgovara istini.

Također samtram da se u toku dva mjeseca istrage moglo doći do prave istine pa je produženje istražnog zatvora za daljnji mjesec nepotrebano.

U Zagrebu, 11. listopada 1965.

Žalitelj:
Vice Vukojević

Predmet: Vice Tukajević Zagreb, 11. X

322.

STRANICA br. 1 2

Žalba na rješenje
Okružnog suda u Zagrebu

. . . . . .

Vrhovnom sudu SR Hrvatske u
Zagrebu

Rješenjem broj Kio 712/65-5 od 8. listopada 1965. god. prestupnje mi je izrečena kazna od šest mjeseci zatvora.

Smatram da je navedena kazna [illegible]
[illegible]
[illegible]
[

323.

STRANICA br. 1

41.

~~Z A G R E B~~

vor Brzica Vinko zapisnik svjedoka Akcija "Šestine II"

Donosilac Tesla Branko

Služba i datum primitka II, 12.lo.1965.

Obradio Brozičević Anka

Datum obrade 14.lo.1965.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

Izvadak iz zapisnika o saslušanju svjedoka Brzica Vinka sastavljen u SUP-a Zagreb, 12.lo.1965. godine.

Strana 1 i 2

Tvrdim da Leko Miljenka nikada predamnom nije govorio o nejednakom razvoju industrije u Srbiji i Hrvatskoj i zapostavljanju Hrvata na račun drugih nacionalnosti. Isto tako tvrdim da mi ovako nešto nije govorio ni Mijatović Andjelko, a ni bilo tko drugi. Sa Leko Miljenkom poznajem se od rodjenja, jer smo iz istog mjesta, ali on predamnom nikada ništa nije govorio o politici. U Zagrebu smo se sastajali u Zavičajnom klubu studenata, a znao sam otići po koji put i kod njega u Studentski dom "Moše Pijade". Nikada mi on ništa nije govorio o banu Jelačiću, Anti Starčeviću, a ni o drugim ličnostima iz hrvatske prošlosti.

Sa Mijatović Andjelkom upoznao me neki od braće Leko prije tri godine. Od tada sam se sa njim najviše pozdravljao u prolazu, a vrlo rijetko bi sa njim izmjenio koju riječ o studijama.
Poznato mi je da se Mijatović družio sa Babelica Ivanom Arapović Rudolfom i Vlašić Ljubom. Vidjao sam ga i sa Vukojević Vicom. Vukojevića sam prvi put vidio i upoznao ga kod Mijatović Andjelka u porti gdje je Mijatović bio čuvar kod neke radničke nastambe na Trešnjevci nedaleko auto-puta, ali ne mogu reći ime ulice u kojoj se nalazila ta nastamba. Ja sam tada takodjer bio čuvar jedno kratko vrijeme u Selskoj cesti, pa sam idući u posjetu mom kolegi Vukoje Branku, koji je bio čuvar blizu Mijatovića usput navratio i k Mijatoviću. Kod Mijatovića na toj porti bio sam svega dva puta - može biti i tri puta, ali se ne sjećam da sam Mijatovića tu našao više od jedan puta. Obično su ga zamjenjivali Vukojević Vice i jedan koji je studirao medecinu, a zvao se Kolak Jure. Taj moj prijatelj Vukoje Branko rodom je iz Ledinca, općina Buđe, a sada radi u općini Trnje kao portir. Njega sam znao naći kad sam mu išao u posjetu na porti kod Mijatovića. Star je oko 2o godina. Sve se ovo dešavalo pred oko dvije godine. Poslije toga nisam vidio da se Vuko je negdje susreo sa nekima od napred navedenih.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

2.-

O Gabelica Ivanu mi je poznato da je bio na Golom otoku i da zbog toga nije bio biran u odbor godine. Pričalo se da je bio i biran, ali da je poslije izbačen iz odbora kao nedostojan te funkcije. Ne mogu reći od koga sam čuo ove priče niti mi je poznato zbog čega je Gabelica bio na Golom otoku.

325.

ODJELJENJE UDB MOSTAR
Službenik: N.Turković
Datum: 12.10.1965. g.

PREDMET: Zabilješka o razgovoru i saslušanju PAVLAK Ante.

Dana 11.10.1965. godine pozvan je u SUP Mostar PAVLAK ANTE, rodom iz Veljaka, opština Ljubuški, apsolvent Pravnog fakulteta u Zagrebu, od ranijih godina naš saradnik - "MATO" koga drži na vezi UDB-a sreza Sarajevo - službenik - Duborija Marko. Trebalo ga je saslušati kao svjedoka na osnovu depeše UDB grada Zagreb broj 8780 od 8.10.19651. godine i na osnovu telefonskog dogovora sa UDB BiH /službenici: RUNJEVAC Djuro i HADŽIHABDIĆ Enver/, na okolnosti šta mu je poznato o neprijateljskoj djelatnosti VUKOJEVIĆ Vice, koji se nalazi pod istragom u Zagrebu kao jedan od rukovodilaca ilegalne nacionalističke grupe medju studentima.

Nakon što je upoznat o predmetu saslušanja izrazio je spremnost za svjedočenje protiv VUKOJEVIĆA, tim više,što mu je dato do znanja da su i drugi iz njegova društva /KOLAK Jure, ŠIMIĆ Šime, MARKOTIĆ Vlatko i dr./ saslušani i da bi bilo upadno da se i on ne sasluša kao svjedok jer bi u protivnom to izazvalo odredjenu sumnju i doveo se u pitanje on kao saradnik. Shvatio je ovo kao nužno i nije se suprostavljao da dâ izjavu. On je u svom iskazu uglavnom potvrdio činjenice i okolnosti na koje je trebao biti saslušan kao svjedok, a što je UDB-a Zagreb svojom depešom tražila. Medjutim, primjetio sam, a to se iz njegova iskaza vidi, da je na jedan odredjen način izbjegavao da svu neprijateljsku djelatnost prikažu kao djelo čitave grupe oko VUKOJEVIĆA,izbjegavajući da VUKOJEVIĆA prikaže kao inicijatora neprija -

teljske djelatnosti pomenute grupe. Sam je rekao: "Ne samo VUKOJEVIĆ Vice, već smo svi mi bili takvi". Istina, bilo je i otežano konkretizovati pojedine činjenice, jer je on trebao dati iskaz na dogadjaje koji su se odigravali do ko nca 1959. godine i očito je bilo da se tih dogadjaja slabo sijeća ili ako ih se sjeća onda je tu bio uopšten.

Što se tiče njegovih kontakta sa VUKOJEVIĆEM, pos ljednjih godina, a naročito za vrijeme boravka u JNA na od služenju kadrovskog roka, energično je odbio da u zapisnik izjavi šta je sa VUKOJEVIĆEM kao vojnik razgovaro. Izjavio je da to neće u zapisnik izjaviti zbog toga što je sa VUKO JEVIĆEM vodio razgovore kao vojnik, o vojnim pitanjima, a on je bio vojnik pod zakletvom, pa je izrazio bojazan da to ako dodje pred redovni sud da bi mogao imati posljedica od vojnih vlasti. Medjutim, ispričao je te razgovore i za molio da se to koristi za našu upotrebu, ali ne i za sud. Ispričao je slijedeće:

VUKOJEVIĆ ga je u Čakovecu posjetio dva puta i to: koncem novembra 1964. i marta 1965. godine. Jedan susret - bio je kratak i bez nekih interesantnih momenata koji bi u kazivali na političku orijentaciju VUKOJEVIĆA, ali je dru- gi susret bio slijedeći: PAVLAK je ležao u ambulatnti zbog nahlade - gripe. Dok je ležao u krevetu začudio se kada je VUKOJEVIĆA kao civila vidio u vojnoj ambulatnti garnizona u ČAkovecu i prosto se začudio kako je kroz kapiju i čitav krug došao do ambulante, bez pratnje, kada tu civili uopšte ne dolaze. To mu ni VUKOJEVIĆ nije objasnio. Ovdje su sami bili u sobi dežurnog ljekara i razgovarali oko dva sata - vremena. Vice mu je rekao da je bio i on u vojsci, da je - služio u Makedoniji, da je imao poteškoća, jer je komandni sastav armije sastavljen od oficira šablonica, neinteligen tnih ljudi, uglavnom Srba, da Hrvata ima jako malo u redo- vima oficira, da su u Makedoniji vojnici uglavnom iz Hrvat ske i t d. Pavlaka je pitao isto tako kako mu je u vojsci, interesujući se kakav je oficirski sastav, ko su starješi- ne, kakav je omjer po nacionalnosti oficirskog kadra, oda-

kle su vojnici i sl. Ovaj mu je odgovorio da mi je u Čakove cu lijepo, da mu je komandant Hrvat, ali da ima i znatan - broj oficira Srba i sl., ne upuštajući se u detalje zapitivanja VUKOJEVIĆA. Isto tako, VUKOJEVIĆ mu je ispričao da je u Zagrebu slušao jedno predavanja Zvonke LETICE, komentatora spoljno-političkih dogadjaja na TV Zagreb. Tema predavanja je bila UAR i Crnci, odnosno Arapi i Crnci. Iz ovog predavanja VUKOJEVIĆ je zaključio da Jugoslavenska štampa ne objavljuje pravo stanje UAR, jer da Naser, odnosno Arapi žele Crncima nametnuti nacionalističku i pasivističku politiku, o čemu ne piše naša štampa, pa se čudi kako je Letica na tom predavanju bio toliko slobodan da iznosi ono što naša štampa ne objavljuje. Ukratko; "čitalac je u zabludi kad čita našu štampu, jer dogadjaji nisu takvi i da se štampa - razilazi od pravog stanja i politike koju vodi Naser...". -

Ovom istom prilikom Pavlaka je upozorio da ako bude pisao bratku koji se nalazi na radu u SR Njemačkoj, da strogo vodi računa šta će mu pisati jer da se pisma cenzuri šu. /Ovo je taj dio iskaza koga Pavlak nije želio da udje u zapisnik jer da je to kao vojnik radio pa se plaši odgovornosti zbog vojne tajne/.

[redacted]

Pored iskaza koje je dao na zapisnik, izjavio je

da ga je u junu mjesecu o.g. Zovko Zlata posjetila u Čakovcu. Tom prilikom mu je ispričala da je pod prismotrom UDB , da su joj dolazili neki mladići, predstavljajući se kao prijatelji VUKOJEVIĆ Vice, ali da je ona sve primjetila pa da je pred tim licima samo ćutila i o Vukojeviću ništa odredjeno nije govorila. To je bilo nekako odmah poslije rasturanja letaka u Zagrebu, a kad se povratila u Zagreb pisala mu je jedno pismo u kome, pored ostalog, navodi: "... ona pisma /misli na letke/ štampana su u Lištici...". O ovome nešto odredjenije Pavlak ne zna, jer sa njom više nije kontaktirao, a pismo se nalazi kod njega kući.

Kroz ovaj razgovor ispričao je isto tako da se u Zagrebu nalazi MARIĆ Drago, zv. "PUŽIGUZ", rodjen u Veljacima, opština Ljubuški, u Zagrebu završio Gimnaziju i sada se upisao na Pravni fakultet, religiozan do kraja, jedinak u majke, otac mu je nestao u toku rata. Po mišljenju Pavlaka, Majić je jedan od ekstremnijih nacionalista - studenata, a to je sve rezultiralo zbog toga što mu je kao djaku Gimnazije VUKOJEVIĆ Vice, bio uzor u njegovoj političkoj orijentaciji. Inače, sa VUKOJEVIĆEM se jako dobro pozna i on mu je kao djaku Gimnazije mnogo pomogao oko školovanja i smještaja u Zagrebu. Majić sada stanuje kod ŠARIĆ Ante, koji u Zagrebu ima vlastitu kuću, a nalazi se na privremenom radu u SR Njemačkoj. U jednom od razgovora koji je vodio sa Majićem septembra mjeseca o.g. u mjestu rodjenja Majić mu je rekao kako o VUKOJEVIĆU ne zna ništa, jer da još niko nije došao do njega kako je u šatvoru, izuzev što se VUKOJEVIĆ javio svojoj gazdarici pismom, u vezi smještaja njegove garderobe. Po Veljacima je pronio vijest da je Vukojević žrtva - za Hrvatske ideale, da je već sudjen 20 godina i sl. Majić mu je isto tako za Vučić Vinka /nalazi se pod istragom u Zagrebu/ rekao da je vido Vučića poslije izlaska iz zatvora , te kada ga je upitao zna li išta o Vukojeviću i kako je njemu bilo u zatvoru, Vučić mu je odgovorio da šuti i pokazao mu jednu modricu na stomaku ispod košulje želeći s time dokazati da je u zatvoru maltretiran i tučen. Po ocijeni Pav-

LAKA Majić Drago je jedna od veza VUKOJEVIĆA u Zagrebu, a osim toga, za vrijeme boravka u mjestu rodjenja u toku školskih ferija njih dvojica su redovno kontaktirali sa Galić - fra Zdenkom /jedan od ekstremnijih svećenika u Hercegovini, a naročito aktivan kroz crkvena predavanja za studente i - djake/, župnikom u Veljacima. Po njegovoj ocijeni Galić fra Zdenko, dobrim dijelom inicira takvu političku orijentaciju VUKOJEVIĆA i drugih studenata. Inače, smatra da je Majić - Drago, mlad student, pomalo i plašljiv, te da bi kroz jedno saslušanje o Vukojeviću mogao dosta reći /UDB-i Zagreb je dostavljen i zvještaj o tome da Majić rastura pjesme koje je pisao poslije h apšenja Vukojevića, a kroz koje Vukojevića prikazuje kao hrvatsskog viteza - naša primjedba/.

U iskaz Pavlaka nije unešena diskusija VUKOJEVIĆA i ostalih u vezi Starčevićeva groba na koje okolnosti je - trebao biti saslušan kao svjedok. Izjavio je, da se zaista takvih diskusija ne sjeća, ali dozvoljava mogućnost da ih je bilo.

Takodjer je izjavio da od juna mjeseca čeka vezu - sa drugom Dugorijom - DB Sarajevo, te da je na posljednjem sastanku ovom službeniku predao izvještaj o posjeti VUKOJE-VIĆ Vice njemu u Čakovec.

O s v r t :

- smatram da bi saslušanje Pavlaka bilo kvalitetnije i konkretnije u odnosu na VUKOJEVIĆA da su pri ruci bili izvještaji koje je on ranije pisao o istom. Na to bi ga se posjetilo i iskaz bi - bio odredjeniji.
- Ipak mislim da ga treba shvatiti zašto je zauzeo ovakav stav, kada se ima u vidu da je to saradnik, da je duže vre mena sa VUKOJEVIĆEM jako dobar, pa onda je razumljivo što je, nekako, i na sebe i sve oko njihova društva svalio krivicu ne želeći Vukojevića istaći -

kao idejnog vodju grupe.

- Ako bi došlo do ponovnog saslušanja - trebalo bi od DB Zagreb dobiti sav materijal za njeta, kao i njegove izvještaje od DB Sarajevo, pa tek onda kon kretizirati iskaz ukoliko ga se već - želi kompromitovati.
- U Zagrebu je tražio vezu koju mu je - Duborija dao, neki službenik DB grada Zagreba, ali ga na dva telefonska poz iva nije dobio, te pošto je ostao bez sredstava, poslije vojske je otputo - vao kući.
- Moli dalje kontaktiranje u Mostaru, jer namjerava ostati u Hercegovini - zbog liječenja i klime, jer kako kaže u vojsci je obolio od reume. Takodjer moli da mu se pomogne za zaposlenje u Mostaru ili u Ljubuškom. Na području Hercegovine, posebno se može koristiti kao saradnik, jer nije kompromitovan.
- U svakom slučaju treba tražiti podatke od DB Sarajevo iz kojih bi se vidi lo koliko nas je Pavlak obavještavao i ima li tu nešto što bi upućivalo da nas je o nekim neprijateljskim elemen tima samo polovično obavještavao.

Dostavljeno:

- u dosije Pavlaka,
- u dosije lica o kojima se govori,
- UDB-i grada Zagreba, i
- UDB-i BiH Sarajevo. -

DB ZAGREB

~~Mijatović Andjelko-zapisnik~~

331.

STRANICA br.

Izvor

Donosilac Trkulja Pero

Služba i datum primitka 15.X.1965

Obradio S. Popović

Datum obrade 21.X.1965

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

Akcija "Šestine"

IZVADAK IZ NASTAVKA ZAPISNIKA O ISPITIVANJU
OKRIVLJENOG MIJATOVIĆ ANDJELKA, od 15.X.1965

Str. 72,73,74,75.-

ŠIMIĆ ŠIME, liječnik u Varešu, rodom iz Sl. Broda. Njega sam upoznao u IX mjesecu 1964 godine u Studenskom centru u društvu Kolak Jure, tada studenta medecine i Vukojević Vice studenta prava. Još ranije ja sam slušao o Šimi od Vice Vukojevića i Jure Kolaka. Oni su ga znali spominjati a pored njega i Pavlak Antu, pravnika, sada sekretar jednog poduzeća u Varešu, kao i Bradvicu Đanka, liječnika u Puli i Pavlović Vicu, agronoma iz Veljaka. Govorili su o njima, spominjajući njihove zajedničke dane iz škole,nešto u tom smislu.

Sa Šimom sam se brzo sprijateljio poslije našeg upoznavanja i često susretao u Studenskom centru u društvu Kolak Jure, Vukojević Vice, Gabelica Ivana, Krapović Rudolfa,Vlašić Ljube, Leko Miljenka i Maksa, već prema tome kako je tko naišao. Susretali smo se u Veslačkoj ulici br.17 na radilištu poduzeća "Novogradnja",gdje sam ja bio noćni čuvar. Početkom 1964 godine, Šimić je počeo raditi, kao noćni čuvar na susjednom gradilištu u Savskoj-udaljeno od moga mjesta čuvarenja 2o - 3o metara. Sa svog radilišta često je navraćao kod mene u Veslačku br. 17. U Studenskom domu u mojoj sobi bio je dva do tri puta. Kad bi došao kod mene mogao je u sobi naći Vlašić Ljubu i Leko Miljenka, koji su samnom zajedno stanovali. Nekada je znao navratiti kada sam imao nešto za popiti, a više puta ja sam ga pozvao da dodje kod mene i to obično kad bi radili u istoj smjeni, pa bi tako zajedno išli na posao-noćno čuvarenje.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

332.

STRANICA br. ___
2. 4.

U Veslačkoj br. 7. na mom radnom mjestu, Šimić se susretao sa Gabelica Ivanom, Arapović Rudolfom, Vukojević Vicom, Kolak Jurom i Kasajić Eugenom. Ja sam znao otići u posjetu na radilište kod Kolaka Jure i tamo sam znao naći osim Jure, Koprčinu Marka, Curl Borisa, Vukojević Vicu, Šimić Šimu, braću Stanković Jozu i Marka i Markovu ženu Eriku. Kakvi su razgovori vodjeni, ja se sada ne sjećam, što se tiče razgovora u Veslačkoj br.17, gdje sam ja čuvario, Kad je Šime bio prisutan, mogao je slušati razgovore nacionalističkog sadržaja, vodjeni umedju Gabelica Ivana Arapović Rudolfa, Vukojević Vice i mene. Govorilo se o prošloti hrvatskog naroda, hrvatski narod kroz povijest i danas. O karakteru takvih razgovora govorio sam već ranije u mom zapisniku. Napominjem, da su nacionalistički razgovori u ~~zapisniku~~ prisutnosti Šime manje vodjeni, negoli kada smo u društvu bili Gabelica, Arapović, ja i drugi. Ne mogu reći da je Šime pokazao neki interes za nacionalističke razgovore, pa da bi mogao nešto reći o njegovom mišljenju. Kad je održan prvi ilegalni sastanak u veljači 1964 godine u Veslačkoj br. 17 gdje su bili prisutni Gabelica Ivan, Arapović Rudolf, Pandžić Ivan, Mihanović Marijan, Drkulec Zvonko i Ja, znam da je Šime tu večer dok sam ja bio na večeri tj. prije početka sastanka mene zamjenio u Veslačkoj br. 17. On je vidio kada smo ja i Drkulec došli, a iza nas Pandžić i Mihanović. Neznam da li je vidio dolazak Gabeli i Arapovića. Sutra dan kada sam se sreo sa Šimom on me je pitao "koji su to bili sinoć kod tebe". Ja sam mu rekao, da su bili moji prijatelji i rekao sam prezime i ime Drkulec Zvnka, Mihanović Marijana i Pandžić Ivana i šta studiraju, te da smo pričali o dogadjajima iu hrvatske povjesti. Šimić mi je rekao, da mu je žao što mora otići po nekom poslu i što nije mogao ostati na sastanku. Dalje mi je rekao, "sigurno je bilo lijevo društvo". Nešto konkretnije o sadržaju sastanka nisam Šimi ispričao.

U vezi izkaza Šimića, da je preko mene upoznao Gabelica Ivana, Arapović Rudolfa, izjavljujem da je njegov iskaz tačan. Ne mogu se sjetiti gdje sam ga sa njima upoznao, ali svakako stoji da ih je upoznao u mojem društvu preko mene i to u Studenskom centru ili Veslačkoj ul.br.17. Isto tako Šimin iskaz da sam se preko interesirao da li je po-

Ovo neka M.A. proširi.

slije oslobodjenja njegovog rodnog mjesta bilo strelja-
nja, misleći pri tom pod Hrvatima na domobrane i ustaše,
posebno domobrane, odgovara istini. Isto tako odgovara isti-
ni, da sam mu ispričao da su u mom rodnom mjestu poslije
oslobodjenja moga sela mnogi ljudi streljani od strane Srba
Ja sam njemu rekao, da je 1944 godine poslije oslobodjenja
moga mjesta došla jedinica kapetana Golubovića, svi su bi-
li Srbi od Gacka-Hercegovina i da su pobili mnoge Hrvate,
koji nisu bili u uniformi i nisu učestvovali u borbi. Izra-
zio sam žaljenje i rekao da mi ne bi bilo žao da su pogi
nli u borbi sa partizanima, nego što su izginuli na ovaj
način.
U vezi iskaza Šimića o Andriji Hebrangu, izjavljujem, da
je iskaz tačan i da sam ja sa njime razgovarao o Andriji
Ja sam imao knjigu slučaj Andrije Hebranga i koliko se
sjećam u knjizi je pisalo da je Hebrang na saslušanju izja
vio da je on predlagao da se Srijem priključi Hrvatskoj, a
ne Srbiji. Vjerojatno da sam to ispričao Šimi, kako sam
to u knjizi pročitao. Dozvoljavam, da sam Šimiću govorio
da je Bosna i Hercegovina dio etničke hrvatskog teritorija
i da pripada Hrvatskoj. Ja iskreno kažem mi nacionalisti
ne možemo ni zamisliti Hrvatsku bez Bosne i Hercegovine,
Istre i Dalmacije.. O tome smo mi razgovarali tj. Gabelica,
Arapović i ja, Tako je i Šime mogao taj razgovor čuti, samo
kada, gdje i kojom prilikom i tko je sve bio prisutan, ja
se toga ne sjećam.
Ne odgovara istini iskaz u onom dijelu, gdje govori da sam
mu rekao, kako je nekoliko sela u okolici moga rodnom
mjesta popaljeno po dolasku jedinica JNA. Koliko je meni
poznato, toga nije bilo, pa prema tome, ja nisam mogao
tako nešto Šimi ni pričati. Dozvoljavam, da sam ja njemu
pričao kako su četnici neka sela u okolici mog rodnog
mjesta popalili. Vjerojatno da je Šime to namjenio i kro
ve dao iskaz.
Moji razgovori i sve ono što sam Šimi govorio, iznosio
sam kao argumente za potvrdu moga stava, borbe za stvara-
nje samostalne države Hrvatske. Samo se u interpretaciji,
kako to Šime iznosi-izjavljuje. Razgovori takvog karaktera
vodjeni su u više navrata, pa ih Šime nije mogao čuti,

334.

STRANICA br. ...

4.

samo jednom prilikom, već više puta.

Predočeno mi je pismo Šimić Šime od 18.IV.1964 godine, što se vidi iz poštanskog žiga pošte Vareš 1, ja ga smatram svojim. Pismo je ostalo medju mojim stvarima sa ostalom poštom i poslije moga hapšenja moje su stvari pohranjene u stanu kod Vencela Božić u Ulici Pavleka Miškina br.5. Tamo su ih spremili moji bratići Leko Milenko i Maks.
Naslov pisma glasi: "Bog i Hrvati". U pismu osim konvencionalnog teksta Šime mi je pisao slijedeće: "Često se sjetim tebe, Ljube, rade, imenjaka, maksa, Mate i svih drugih prijatelja. Svi mi manjkate sada. Ovdje je teško naći koga za razgovor u smislu rekreacije, nego ta konverzacija protekne u službenom tonu."
Na drugoj strani pisma: Kako ste vi svi skupa u Zagrebu! Raditeli?

Lica koja on spominje odnosi se na Vlašić Ljubu, Arapović Rudolfa, "imenjak"-Gabelica Ivana, Leko Maksa, Čavar Matu, a sve ostale tu misli na Kolak Juru, Kasaić Eugena, Vukojević Vicu, braću Stanković Jozu i Marka i dr.. Sa njima se poznavao sastajao u Srudenskom centru u Veslačkoj br.17 ili kod mene u stanu, kako bi kada tko naišao.

Šime bi o tome tuleno pošto vici!

Šime je često učio u Studenskom centru zajedno sa Gabelica Ivanom, Vukojević Vicom, Čavar Matom i Kolak Jurom. Gabelicu zove "imenjakom" zato jer se na ime Gabelice bio zaposlio preko "Student servisa", pošto nije imao svoju studensku iskaznicu.

Izjavljujem, da Šimić Šime nikada nije pokazivao protivljenja mojim istupima i da se nisam bojao da će me prijaviti kad bi pred njime razgovarao-istupao.
uglavnom to su lica koja sam spomenuo u zapisniku sa kojim je on bio dobar i sa nekim od njih prisustvovao razgovorima u Veslačkoj ulici br 17 o položaju Hrvatske i hrvatskog naroda kroz povjest i danas u SFRJ.

Njegova izjava u pismu "kako mu je teško naći koga sa razgovor u smislu rekreacija", odnosi se po mom mišljenju na šaljive razgovore, koji su obično vodjeni u prisustvu Šime, jer je on takav.

335.

VRHOVNI SUD HRVATSKE
Z A G R E B

Kž 2598/65-2

OKRUŽNI SUD U ZAGREBU
PRIMLJENO
dne 16. X. 1965

R J E Š E N J E

Vrhovni sud Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Rudan Maria kao predsjednika vijeća, te dr Vimpulšek Žarka i dr Tomšek Bogumila kao članova vijeća i stručnog suradnika Jakšić Riste kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv Vukojević Vice zbog krivičnog djela iz čl.117.st.1.i čl.118.st.1.KZ, rješavajući žalbu okrivljenog izjavljenu protiv rješenja Okružnog suda u Zagrebu od 8. listopada 1965. Kio 712/65-5, u sjednici održanoj 16. listopada 1965, saslušavši zamjenika Javnog tužioca SR Hrvatske Novaković Branka,

r i j e š i o j e:

Žalba okr. Vukojević Vice odbija se kao neosnovana.

OBRAZLOŽENJE

Rješenjem Okružnog suda u Zagrebu od 8.X 1965.Kio 712/65-5 usvojen je prijedlog istražnog suca, te je protiv okr.Vukojević Vice produžen istražni zatvor za daljnji jedan mjesec, tj.do zaključno 11.studenog 1965.

Protiv tog rješenja izjavio je žalbu okrivljeni u kojoj je predložio da pobijano rješenje bude preinačeno i protiv njega ukinut istražni zatvor.

Žalba nije osnovana.

Okružni sud u Zagrebu pravilno je utvrdio da razlozi zbog kojih je protiv okrivljenog odredjen istražni zatvor, tj. razlozi iz čl.182.st.2.t.1.i 2.u vezi čl.19o.st.2.ZKP, postoje i nadalje.

Prvostepeni je sud osnovano uzeo da je prema rezultatima dosadašnje istrage utvrdjeno da je okrivljeni pripadao većoj grupi okrivljenih, da je ta grupa bila povezana sa neprijateljskom emigracijom u inozemstvu, te da uslijed toga postoji osnovana sumnja da bi okrivljeni pušten na slobodu mogao pobjeći, a ujedno da bi mogao utjecati na daljnji tok istrage, upravo s obzirom na to što se radi o većoj grupi okrivljenika, od kojih se neki nalaze na slobodi.

Sve to opravdava razloge za istražni zatvor iz čl.182.st. 2.t.1.i 2.ZKP, u vezi čl.19o.st.2.ZKP.

S obzirom na složenost predmeta, naročito s obzirom na veći broj okrivljenih, osnovano je uzeo prvostepeni sud da istraga do

-335a-

sada iz opravdanih razloga nije mogla biti završena.

Iz gornjih razloga ovaj je sud našao osnovanim rješenje Okružnog suda u Zagrebu, pa je stoga žalbu okrivljenog odbio kao neosnovanu.

U Zagrebu, 16.listopada 1965.

Zapisničar
Jekšić Risto, v.r.

Predsjednik vijeća:
Rudan Mario, v.r.

Suglasnost ovog prijepisa sa izvornikom ovjerava

Upravitelj kancelarije:
(Nadalić Ljubica)

Socijalistička Republika Hrvatska
VRHOVNI SUD HRVATSKE
ZAGREB

336.

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
SKUPŠTINA SREZA MOSTAR
SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Mostar

Broj:
Datum, 20.10.1965. 196... god.

ZAPISNIK

O SASLUŠANJU SVJEDOKA

Sastavljen dana 20.10.1965. godine u prostorijama Sekretarijata za unutrašnje posl. u Mostaru. Saslušanje je počelo u 09,00 časova.

PRISUTNI:

Istražitelj: DURSUN SPASOJE Svjedok: BARBIR IVAN

Zapisničar: MATKOVIĆ BOSA

Svjedok je opomenut da je dužan da govori istinu i da ne smije ništa prećutati, i upozoren na posljedice davanja lažnog iskaza.

Na opšta pitanja svjedok odgovara:

Zovem se BARBIR IVAN sin Mirka

rođen 1937. godine u Prologu - Ljubuški, sada nastanjen u Ljubuškom

ulica - selo Ljubuški broj ..., po zanimanju sam inženjer agron.

U srodstvu sa okrivljenim nisam

(navesti stepen srodstva i postupiti po članu 221)

Zakonika o krivičnom postupku

U srodstvu sa oštećenim -

Pošto je utvrđeno da nema zakonskih prepreka za svjedočenje, svjedok je pozvan da iznese sve što mu je poznato o predmetu saslušanja, te izjavljuje:

Sa VUKOJEVIĆ VICOM, rodom iz Veljaka - Ljubuški, student Prava u Zagrebu, poznajem se još iz djetinjstva, zapravo iz osnovne škole. Po savršetku osnovne škole skupa smo otišli u Gimnaziju u Mostaru. Bili smo skupa u jednom odijeljenju mostarske Gimnazije. Nakon završetka 5 razreda gimnazije VUKOJEVIĆ je otišao na daljnje školovanje u Sarajevo i u Sarajevu je bio 1 godinu, da bi kasnije otišao u Imotski, gdje je završio dva preostala razreda gimnazije i maturirao. U septembru 1956. godine VUKOJEVIĆ se upisao na Pravni fakultet u Zagrebu. Slijedeće godine u jesen i ja sam otišao na studije u Zagreb, gdje sam se ponovno našao sa VUKOJEVIĆEM. Prve godine studija ja sam stanovao privatno, gdje sam se i hranio. Samnom na godini su bili PAVLOVIĆ VICE, rodom iz Veljaka i STANKO ŠIMIĆ, rodom sa Humca - Ljubuški. Povremeno sam se nalazio u društvu sa VUKOJEVIĆ VICOM, BRADVICA JANKOM, studentom medicine, sada ljekar u Puli, KOLAK JUROM, sada ljekar u Vukovaru, MARKOTIĆ VLATKOM, sada pravnik u Zavidovićima, MIŠETIĆ KAZIMIROM, student medicine u Zagrebu, SUŠAC PETROM, studentom mašinstva, sada emigrant u Njemačkoj.

Stamparija »Vojin Zirojević« — Livno

337.

- 2 -

U Zagrebu mi je VUKOJEVIĆ pričao da je on i MARKOTIĆ dok su bili u Gimnaziji u Imotskom, "oczmjen" zbog nekih ispada i da se zbog toga nalaze pod prismotrom. Da su VUKOJEVIĆ i MARKOTIĆ ekstremni po svojim stavovima i shvatanjima i ja sam se u to uvjerio. VUKOJEVIĆ me često ispravljao u govoru. Zamjeravao mi je zašto govorim točka, a ne točka. Često je diskutirao o Belićevom i Boranićevom pravopisu i isticao prednost Boranićevog pravopisa. I ostali studenti sa kojima smo se družili uočavali su da je VUKOJEVIĆ dosta zajedljiv, tvrdoglav i nastrem u svojim diskusijama, posebno kada se govorilo o pravopisu i hrvatskoj kulturi. Inače, hoću da kažem da je i među ovoga VUKOJEVIĆ kao čovjek, isti takav. Ovakvi stavovi VUKOJEVIĆA meni su smetali.

Ne sjećam se tačno kada je bilo, ali znam da je sasigurno bilo prije demonstracija studenata u Zagrebu 1959. godine, jedna grupa od 30 - 40 studenata, mahom rodom iz Hercegovine, išli smo na izlet na Sljeme kod Zagreba. Sjećam se da su se u toj grupi nalazili VUKOJEVIĆ VICE, MARKOTIĆ VLATKO, SUŠAC PETAR, KOJAK JURE, BRADVICA JANKO, ŠIMUNOVIĆ VLADO i drugi. Na povratku sa Sljemena navratili smo u grobije Šestine, kojom prilikom smo, između ostalih, posjetili i grob Starčevića. Tom prilikom bilo je komentara da je grob Starčevića, kao i čitavo grobije Šestine, zapuštenije nego Miro gojsko grobije.

U proljeće 1959. godine među studentima-Hercegovcima u Zagrebu počelo se komentarisati o osnivanju Zavičajnog kluba studenata iz Hercegovine. Jednom prilikom se čulo da će na osnivački sastanak Zavičajnog kluba doći predsjednik Općine iz Ljubuškog Jure GALIĆ. Za osnivanje kluba su bili u prvom redu studenti sa područja Klobuka i Gruda. Istina, za osnivanje kluba bili su i studenti rodom sa područja Veljaka, ali na svoj način. Zapravo, oni su htjeli da u budiće rukovodstvo kluba udju studenti iz Veljaka, u prvom redu VUKOJEVIĆ VICE, MARKOTIĆ VLATKO i BRADVICA JANKO. Ovo iz razloga, kako bi oni imali i veće koristi. Ujedno ovo je bila i protuteža studentima iz Klobuka koji su bili bolje materijalno obezbjeđeni i među kojima je bilo članova SKJ. Na osnivačkom sastanku, u radno predsjedništvo bili su izabrani, po red ostalih, VUKOJEVIĆ VICE i MARKOTIĆ VLATKO. Neko od prisutnih je u radno predsjedništvo predložio i SUŠAC Petra, koji je prije izvjesnog vremena izišao iz satvora. U Upravni odbor, ovom prilikom, su izabrani pretežno studenti koji ni su članovi SKJ. Zapravo, ja se ne sjećam da je ijedan od izabrani bio član SKJ, sem jednoga. Do ovakvog izbora došlo je, zahvaljujući, prije svega, radnom predsjedništvu u kome je bio VUKOJEVIĆ i MARKOTIĆ i koji su nastojali da njihovi stavovi pobijede. Poslije izvjesnog vremena, došlo je u Zagrebu do studentskih demonstracija u kojima je učestvovao VUKOJEVIĆ i MARKOTIĆ, iako ih ja lično nisam vidio, samo mi je poznato da su kasnije kažnjeni i upućeni u posebnu ustanovu.

U ljeto iste godine, za vrijeme ferija, češće sam odlazio - na kupanje na Kočuju. Tamo sam se sastajao sa VUKOJEVIĆEM, BRADVICOM, PAVLOVIĆEM i KOLAKOM. Pomenuta grupa, a sjećam - se medju njima, da mi je pričao VUKOJEVIĆ da su išli na večeru kod fra Zdenka GALIĆA, župnika u Veljacima. VUKOJEVIĆ se inače vrlo dobro poznaje sa GALIĆEM fra Zdenkom. Ja se ličnо ne poznajem sa fra Zdenkom, niti sam ikada kod njega išao, niti vodio sa kakve razgovore.

Imam još za istaći jedan komentar iz Zagreba. Naime, za sje ćam se, kada je to bilo, u jednoj grupi studenata VUKOJEVIĆ je pričao da je na zgradi Gimnazije u Ljubuškom razbijena - ploča na kojoj je bila napisana ćirilica. A to je dovodio u vezu da je to reakcija na prosvjetne radnike koji dolaze iz Srbije i Crne Gore koji dolaze u Ljubuški. VUKOJEVIĆ je odo brovao razbijanje ove ploče i isticao da treba pisati samo - latinicom i da u školama treba da se predaje čisti hrvatski jezik. Medju svim studentima VUKOJEVIĆ se isticao po svojim stavovima i po svojoj ekstremnosti. Hoću još da istaknem da je VUKOJEVIĆ vrlo bistar i inteligentan. Posebno je bio zap ažen kao dobar poznavalac hrvatske povijesti.

U vezi predmeta saslušanja, nemam više šta izjaviti. Sve - što sam rekao, istina je, našto dajem i svoj potpis. Zapisnik sam pročitao i navodi u njemu su moji.

Završeno istog dana u 11,45 časova.

Istražitelj: Zapisničar: Svjedok:

DB ZAGREB "V" 339. Akcija "Šestine II" STRANICA 4

Izvor Iz zapis.o sasluš.svjedoka Pavlović Terezije

Donosilac Tesla Branko

Služba i datum primitka IV/6,23.X 1965.god.

Obradio M.Čunčić

Datum obrade 26.X 1965.god.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

Izvadak iz zapisnika o saslušanju svjedoka Pavlović Terezije iz Sl.Požege - Babukićeva br.23,sastavljenog dana 23.X 1965. godine u Odjelu za unutrašnje poslove Sl.Požega.-

Str.1.-

Vicu Vukojevića sam upoznala 1958.godine preko svoje kolegice Markotić Ljiljane i preko njenog sadašnjeg muža Markotić Vlatka.O njegovoj ličnosti u to vrijeme nisam ništa znala sve do izbijanja studentskih demonstracija u Zagrebu.Tada sam od Ivice Martineka,sadašnjeg sekretara SK-a u Sl.Požegi čula,da ima udjela u demonstracijama zajedno sa Vlatkom Markotićem. Martinek mi je tom prilikom rekao kako vjeruje,da Vice Vuko - jević nije bio samo učesnik,već možda i organizator demonstra- cija.Ističem,da do tada nisam ni znala njegovo prezime,ali me sve jedno ovo saznanje o njemu iznenadilo.Istovremeno me Ivi - ca Martinek upoznao sa nekim osobinama Vice Vukojevića i is - takao,kako je primjetio, da je Vice Vukojević nastrojen šovi - nističkim idejama.Kao primjer za to naveo je,da je vidio kako Vice odmah pomiče skalu na radio aparatu kada počne emisija radoo-Beograda i konkretizirao:"Ako je Vice Vukojević primje- tio da veselo veče daje radio Beograd,on je odmah mjenjao sta- nicu ili isključivao prijemnik".Martinek je spavao u istoj so- bi sa Vlatkom Markotićem u studentskom domu na Lašćini,pa je to vidio kad ih je Vice Vukojević dolazio posjetiti.Martinek mi je ovo pričao odmah nakon izbijanja studentskih demonstra - cija - još dok su se Vukojević i Markotić nalazili u pritvoru u Zagrebu povodom te stvari.

Vicu Vukojevića sam samo još jednom susrela na ulici u Zagre - bu i to nakon njegovog povratka sa Golog otoka.Sjećam se, da nisam bila sama i da smo izmjenili svega nekoliko riječi,koje se obično upotrebljavaju u jednom susretu.Više ga nisam vidje- la sve do dolaska u moj stan krajem IV mj.1965.god.Tada je do- šao oko 19 sati zajedno sa mojim mužem kojega je susreo u gra- du,jer sam nešto prije toga muža poslala da kupi meso za veče-

Obrazac br. 14 — IX 1962.

ru.Iznenadila sam se njegovom dolasku i pitala ga otkuda on ovdje.Rekao je,da je auto-stopom zajedno još sa svojim kolegom putovao u Vukovac u posjetu kod Jure i obzirom da mu je taj prijatelj imao djevojku ovdje u Požegi,doputovao je ovamo sa njim,da usput posjeti i nas.Napominjem,da je kod mene u posjeti bila moja kolegica Posinković Neti,sudački pripravnik u Općinskom sudu Sl.Brod,a pored nje bio je prisutan i moj otac,tako da Vice Vukojević,iako je htio nešto reći, nije smio pred naprijed navedenima. Većina razgovora odnosila se u vezi ženidbe i braka Kolak Jure.Sjećam se,da je Vice Vukojević sa nekim prezirom rekao:"A,oženio se sa nekakvom Makedonkom".Najgadnijim riječima je karakterisao tu ženu,tako da sam dobila dojam,da je to zbilja žena -čudovište.Rekao je još i to,da je ranije mnogo nagovarao Juru,da prekine sa tom ženom,ali da to nije uspjelo.Istakao je,da će Jure biti sposoban za vojsku,jer da mu se zdravlje nešto popravilo,pa da vjeruje,da će Jure kad ode na odsluženje kadrovskog roka, prekinuti s njom,iako se ona sada nalazi u gravidnom stanju. Saznala sam,da je Jurinoj ženi ime Nikolina.Ja sam mu zamjerila na tome,kako može tako pogrdnim riječima govoriti o jednoj ženi.Zamjerali smo mu ja i moj muž što se petlja u tudi brak.

Na osnovu svega onoga što sam čula iz usta Vice Vukojevića o ovoj ženi,naročito na osnovu onoga kako je rekao "da je Makedonka",stekla sam dojam,da je tu na prvom mjestu njegova mržnja prema njoj zbog toga,što ona nije hrvatske nacionalnosti. Na osnovu Vicinog pričanja nisam mogla steći dojam,da se Jure oženio sa tom ženom,nego se mogao izvesti zaključak,da s njom živi u vanbračnoj zajednici,pa sam ga posebno upitala,da li se on oženoo s njom, a on je odmahnuo rukom i rekao:"Ma jest oženio se",ali.....Nisam više inzistirala,nego sam odmah pomislila na to,da se vjerojatno radi o tome,da se Jure nije vjenčao u crkvi i da Vice Vukojević takav brak ne prizna.Nabacio je u razgovoru ideju,da bi i mi trebali utjecati na Juru, da raskine vezu sa tom sadašnjom ženom.Zamjerio je mom mužu što ne održava vezu sa Jurom,jer da je moj muž Pavlović Vice najbliže Vukovaru od svih ostalih.

Pitali smo ga da li vidi nekoga od starih drugova,pa je rekao, da je u zadnje vrijeme nekoliko puta vidio Pavlaka.Dodao je, da je Pavlaka jedanputa ili dva puta sa automobilom dolazio u

341.

48

Zagreb na službeni put i da su se tada vidjeli.

Našu adresu mu je vjerovatno Jure Kolak dao, jer je Kolak dolazio u Požegu 9.XI 1963.godine kad je bio moj vjenčani kum.

Prilikom ovog njegovog posjeta nisam mogla zapaziti ništa što bi moglo biti interesantno, da ovdje iznesem. Žalio se na činjenicu da se ono njihovo staro društvo sve raspalo i uglavnom otišlo koje kuda iz Zagreba. Izgledalo mi je da mu je žao što nitko od toga društva više ne pita za njega i nema veze s njim.

Naprijed sam navela, da je k nama došao u 19 sati, a spavati smo išli u 21,3o sati. Osim toga išli su on i moj muž u hotel da obavijeste onoga koji je doputovao sa Vicom Vukojevićem, da će Vice Vukojević spavati kod nas. Izjutra je moj muž otputovao na posao u 5 sati, a ja i Vukojević smo se istovremeno ustali i istovremeno otišli, ja na posao, a on prema hotelu na Trgu Maršala Tita. Medjutim tog njegovog prijatelja smo sreli u Radićevoj ulici blizu "Name", pa su onda zajedno otišli u pravcu hotela. Vukojević me tada upoznao sa tim svojim prijateljem. U mom prisustvu smo se dogovorili, da će iz Požege otputovati u 13 sati. Nije mi poznato gdje je Vice Vukojević proveo vrijeme od 7-13 sati. Ja sam mu rekla da za to vrijeme, ako mu nije neprijatno, vrati se natrag u moj stan. Medjutim, on se više nije navraćao.

Taj prijatelj Vice Vukojevića u mom prisustvu nije progovorio niti jedne riječi.

342.

Zapisnik o saslušanju svjedoka

sastavljen u **prostorijama Sekretarijata za unutrašnje poslove Mostar**
dana **26.10.** 196**5** u izviđaju — istrazi protiv okrivljenog **VUKOJEVIĆ Vice i drugih** radi krivičnog djela iz člana **117 i 118** KZ-a.

Prisutni:

DURSUN Spaso (ovlašteni službenik unutraš. poslova)
TEŠANOVIĆ Mira (zapisničar)

Saslušanje započeto u **9** sati.

Svjedok je u smislu člana 224. stav 2 ZKP-a prethodno opomenut da je dužan govoriti istinu, da ne smije ništa prešutjeti i upozoren je na posljedice davanja lažnog iskaza.

Porodično i rođeno ime **PAVLOVIĆ IVAN** sin-kći **Marka**
Zanimanje **učitelj**
Prebivalište (tačna adresa) **Veljaci - Ljubuški**
Mjesto i godina rođenja **1932. godine u Veljacima**
Odnos s okrivljenim i oštećenim **Nisam**

(Svjedok je upozoren da je po članu 221. stav 1 tač. ____ ZKP-a oslobođen dužnosti svjedočenja, pa on na ovo izjavljuje — da uskraćuje svjedočenje — da se odriče oslobođenja dužnosti svjedočenja.)

Utvrđuje se da je svjedok prethodno upozoren u smislu člana 3. stav 2 Uredbe o naknadi troškova u krivičnom i parničnom postupku.

Nakon što je svjedok pozvan da iznese sve što mu je poznato, izjavi:

Sa VUKOJEVIĆ Vicom, rodom iz Veljaka - Ljubuški, student Pravnog fakulteta u Zagrebu, poznajem se još iz djetinjstva, jer smo rođeni u istom selu. Pored Vukojevića poznajem i sve druge studente rodom iz Veljaka. Sa nekim od ovih studenata sam se češće družio i bio dobar prijatelj. Često sam bio u društvu sa KOLAK Jurom, sada ljekar u Vukovaru, BRADVICA Jankom, sada ljekar u Puli, VUKOJEVIĆ Vicom, PAVLOVIĆ PAVLAK Antom, student prava u Zagrebu, BEBEK Vinkom, student medicine u Zagrebu, BEBEK Jure, student medicine i ŠIMIĆ Šimom, sada ljekar u Varešu, koji je rodom od Slavonskog Broda, ali je dolazio kod Bradvice Janka u posjetu gdje je imao i djevojku. Od mladjih studenata dobro poznajem MAJIĆ Dragu zv. "Matišić", koji je često bio kod mjes,-

nog Župnika GALIĆ fra Zdenka i pomagao mu oko krečenja i opra vke crkve i Župskog stana. Moj brat Vice sada agronom u Slavon skoj Požegi takodje je bio dobar prijatelj i često se družio sa pomenutim studentima, jer su skupa studirali u Zagrebu.

Sa Bradvicom , Kolakom, Vukojevićem i Pavlakom ponekad bi se sastajao na kupanju na Koćuši ili u prodavnici ŽZ. Jednom prili kom, ne mogu se sjetiti kada je to bilo, ali mi se čini da je bilo u ljeto 1959. godine jedna grupa studenata medju kojima su bili Vukojević Vice, Bradvica Janko, Pavlak Ante, Kolak Jure, Ši mić Šime, moj brat Vice i ja organizovali smo pečenje dvoje jag njadi kod mjesnog Župnika fra Zdenka Galića. Naime, ja sam ku - pio jedno jagnje, odnosno dao novac svom bratu Vici da on kupi jagnje, a drugo je kupio Župnik Galić. Ručak je, koliko se sje- ćam, počeo nešto oko 3 sata poslije podne. Poslije ručka nasta- vili smo piti vino i zadržali se do u noć. Zapravo ja sam sa Pavlak Antom, koji me je odvezao na svom motoru otišao nešto ra nije od ostalih. Tom prilikom vodjene su različite diskusije i komentari. Sjećam se da je bilo govora o teškom životu njih stu denata. Vukojević Vice i Bradvica su nagodovali što nemaju sti- pendiju, a i ostali su ih kroz komentare podržavali. Vukojević i Bradvica su govorili da nijedan od njih nema stipendiju, a da je svaki student - musliman iz Ljubuškog dobio stipendiju. Govo rili su i to da su roditelji ovih studenata - muslimana ranije bili begovi i prodali su svoja imanja, a sinovi im opet primaju stipendiju. Bilo je govora i o pravopisu i hrvatskom jeziku i hrvatskoj kulturi. Vukojević je isticao prednosti Boranićevog pravopisa i govorio da ima mnoge prednosti nad Belićevim pravo- pisom. Zamjeravao je onima koji govore tačka, a ne točka, isto tako i onima koji pišu ćirilicom, a ne latinicom. U ovome su ga podržavali i ostali studenti. Koliko se sjećam, tom prilikom je bilo riječi i o razbijenoj ploči na opštinskoj zgradi ili Gim- naziji u Ljubuškom, koja je bila ispisana ćirilicom. Župnik fra Zdenko Galić, koji je inače komentarisao sa pomenutim studentima, govorio je o hrvatskoj istoriji i hrvatskom kralju Tomislavu. I Vukojević Vice i ostali pomenuti studenti su redovno išli crkvi i obavljali vjerske obrede. Često su se navraćali kod Žup nika, ispravljam se ne znam da li su išli kod njega u župski stan, ali znam da su išli u crkvu i obavljali obrede.

Zaboravio sam da napomenem da je na pomenutom ručku bilo još go vora kako na područje ljubuške opštine dolaze mnogi prosvjetni radnici iz Crne Gore, Srbije i Dalmacije i da oni unose svoj go vor, a time kvare pravi hrvatski govor i dijalekt.

U vezi predmeta saslušanja nemam više šta izjaviti. Sve što sam rekao istina je zašto odgovaram i našto dajem svoj potpis.

Ispitivanje završeno istoga dana u 10,50 časova.

Ovl. službenik: Zapisničar: Svjedok:

Uprava za dokumentaciju, evidenciju i statistiku
Sarajevo, 27.X 1965. godine

Uhapšeni Vico Vukojević, pokazivao interesovanja i za sastav JNA

Na okolnosti neprijateljskog delovanja Vice Vukojevića, studenta iz Ljubuškog, nad kojim se u Zagrebu vodi istraga u okviru akcije "Šestine", zapisnički je saslušan i jedan od saradnika. On je odbio da se konstatuju njihovi razgovori za vreme dok je bio u JNA, s motivacijom "da je bio pod zakletvom i da ne želi posledice". Tek kasnije dao je izjavu o tome s napomenom da se to koristi samo za potrebe naše službe.

Saradnik je izjavio da ga je Vukojević, kao vojnika, posetio u garnizonskoj ambulanti u Čakovcu. Razgovarali su i o vanjskoj politici naše zemlje na bazi zvaničnih izjava i predavanja iz toga domena, zatim o našoj štampi i slično. Na kraju ga je Vukojević upozorio na cenzuru pošte, ukoliko se odluči da piše bratu u SR Nemačkoj.

Izjave o ovome nisu unesene u zapisnik.

VM/BK

ZAGREB - akcija "Šestine II" 345. STRANICA br. 4 4.

DB MIJATOVIĆ ANDJELKO

Izvor Trkulja Pero

Donosilac

Služba i datum primitka 29.X 1965.g.

Obradio Lelić Stefica

Datum obrade 2.XI 1965.g.

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE

IZVOD IZ NASTAVKA ZAPISNIKA O ISPITI VANJU OKRIVLJENOG MIJATOVIĆ ANDJELKA OD 29.X 1965.g.

Str.87

U zapisniku od 8.X 1965.god. spomenuo sam Leko Ivana, studenta ekonomije, rodom iz Mamića, i opisao našu zajedničku šetnju u društvu Gabelica Ivana, Arapović Rudolfa, Martinović Ivana, Vlašić Ljube, njega i mene. U zapisniku od 31.VII 1965.god. na strani 12. spomenuo sam Leko Ivana, da je bio prisutan na prvom ilegalnom sastanku grupe studenata, koji je održan u mojoj sobi u studentskom domu, Odranska br.2o.

Leko Ivana poznajem još iz djetinjstva. On je rodom iz mog susjednog mjesta. Pobliže smo se upoznali u sjemeništu u Visokom školske 1957.na 1958.godinu. Po razredima on je stariji od mene, ali smo zajedno stanovali, te se tako poznajemo. Teologiju je napustio početkom 1962.godine kao bogoslov. Odmah iza toga došao je u Zagreb, a zatim je zajedno samnom polagao gimnaziju i maturu na gimnaziji u Križanićevoj ulici. U roku od dva mjeseca položili smo 4 razreda gimnazije, sa velikom maturom. To nam je bilo omogućeno s obzirom da smo ranije školu pohadjali u sjemeništu. Posli je završene gimnazije za vrijeme ferija, mislim da je Leko otišao kući i ponovno se vratio u Zagreb u jesen iste godine. Upisao se na Ekonomski fakultet i nastanio u domu Odranska br.2o, paviljon I/IV. U sobi je stanovao sa Arapović Rudolfom i Martinović Ivanom,

Obrazac br. 14 — IX 1962.

bivšim sjemeništarcima. Početkom listopada 1963.godine preselio je u studentski dom u Šarengradskoj ulici, i tu je ostao sve do moga hapšenja 22.maja 1964.godine. U isto vrijeme tamo se je preselio i Arapović Rudolf, samo nisu stanovali u istoj sobi.Početkom 1964.godine u studentski dom u Šarengradskoj ulici preselio se i Gabelica Ivan.

Str.88

Za vrijeme dok je stanovao u Odranskoj br.2a, pošto je njegova soba bila iznad moje, Leko je dolazio kod mene u sobu u posjetu. U to vrijeme Gabelica Ivan kod mene je bio nekoliko puta i to u proljeće 1963.godine, jer u tom periodu naša druženja nisu bila tako česta kao u drugoj polovini 1963. i 1964.godine.

Sa Lekom sam se susreo u Studentskom centru za vrijeme ručka i večere u društvu naših znanaca i to parcijalno kako bi kada tko naišao. Poslije njegovog odlaska u studentski dom u Šarengradsku ulicu, Leku sam češće viđao u društvu Gabelica Ivana, Arapović Rudolfa. Zajednički bi odlazili na ručak,večeru i obratno. Ja sam se s njima sastajao u Studentskom centru. Leko nije ni jednom došao kod mene na radno mjesto u V oslačku ulicu u drugoj polovini 1963.godine i u prvoj polovini 1964.god. Na stan kod mene znao se navratiti u jesen 1963.god. i to u X mjesecu, jer su Vlašić Ljubo i Vukojević Vice sa njim zajedno radili u "Hladnjači", pa je on tako dolazio kod njih da bi zajedno otišli na posao.

Ranije sam izjavio da je Leko Ivan u V ojlači 1964.god. bio prisutan u društvu Gabelica Ivana, Arapovića i mene, kada smo se sa Pandžić Ivanom dogovarali za drugi ilegalni sastanak. No djutim, ja ne mogu to tvrditi iako sam o tome razmišljao. Znam i to je tačno da smo Gabelica, Arapović i ja išli sa večere i u predvorju Studentskog centra, da smo susreli Pandžić Ivana i Mihanović Marina u društvu jednog mladića, bar tako mislim da je netko bio s njim. Tu smo se pozdravili i odmah nakon toga Mihanović je otišao u bar, a Pandžić Ivan je ostao s nama. Ja sam Pandžiću rekao u prisutnosti Gabelice i Arapovića, da sam večeras slobodan, nisam na dužnosti i da možemo održati susta-

nak, za koji smo se dogovorili deset dana prije tj. na prvom sastanku. Pandžić je rekao da bi oni mogli doći večeras, ali da ne mogu ići odmah s nama, jer da idu nekoga pratiti na vlak, pa bi došli malo kasnije. Pošto smo se dogovorili sa Pandžićem, ja, Gabelica i Arapović smo otišli u studentski dom u moju sobu. Odmah ubrzo iza nas su došli Pandžić i Mihanović. Moglo je biti oko 2o sati. Kad su oni došli u moju sobu, bili su Gabelica, Arapović, Leko Ivan i ja. Kako je Leko došao, da li je bio prisutan u Stud.centru, pa je s nama zajedno išao do studentskog doma, ili je došao sam, sa nekim drugim, ja ne bih mogao ništa konkretno reći, nije mi ostalo u sjećanju. Znam samo to, da je bio na početku sastanka prisutan i da je ostao do kraja sastanka. Na tom sastanku o kojem sam već govorio, ja sam primjetio Mihanović Marina, da je slišan Anti Paveliću, bivšem poglavniku NDH iz mladih dana. Zatim sam se digao i donio knjigu "Ustašku borbu", otvorio stranicu gdje su bile Pavelićeve fotografije od mladih dana, pa do uspona za poglavnika, dao je nekome od prisutnih mislim Gabelici i poslije toga svi prisutni su razgledavali te slike. Bilo ih je oko 5,šest fotografija i znam da je svaki od prisutnih to razgledao, tako isto i Leko Ivan. Nakon što su svi slike razgledali, ponovno sam uzeo knjigu i stavio je na noćni ormarić. Ne sjećam se da li je bilo kakvih primjedbi, ali koliko se sjećam da prisutnima nije bilo neugodno što sam ih pokazao.

Str.89

U vezi Pandžićeve izjave, da su neki od njih reagirali, da zašto pokazujem takvu knjigu i da sam ja rekao: "Zar će to tko prijaviti", ne mogu ništa odredjeno reći, ali ako Pandžić to kaže, ja ne želim negirati njegov iskaz. Dozvoljavam da sam to rekao, jer sam bar tada računao, da se takovi medju nama ne nalaze, koji bi nas prijavili.

Tko je Leku pozvao na sastanak, da li Gabelica ili Arapović, ja ne znam, znam da ga ja nisam pozvao, a siguran sam da ga

nisu pozvali ni Pandžić ni Mihanović. On je bio prisutan ši tavom sastanku, ali prema sjećanju tvrdim, da nije za vrije me sastanka učestvovao u diskusiji. Sa sastanka, Leko je o- tišao zajedno sa Gabelicom, Arapovićem, Mihanovićem i Pan - džićem. Svi zajedno izašli su van iz moje sobe, a kad su i- zašli iz studentskog doma, da li su svi zajedno išli jedan dio puta, ja ne znam. Vjerovatno da su Gabelica, Arapović i Leko zajedno otišli u studentski dom u Šarengradsku, tamo su zajedno stanovali (ali ne u istoj sobi), jer je već bilo dosta kasno. Moglo je biti oko 23 sata, kad su otišli od me ne. Znam da su Gabelica i Arapović stanovali u istoj sobi. Bio sam kod njih nekoliko puta u drugoj polovini 1963. i pr voj polovini 1964.godine.

Prisutnost na sastanku Leko Ivana nije me zabrinjavala, ni- ti je tko od nas pomišljao, da bi nas odao organima vlasti, jer je on znao, odnosno mogao je znati, kakav sam ja i ka - kav je Gabelica, a to je mogao znati na osnovu druženja sa nama i što je slušao naše razgovore, iznošenje naših osjeća ja i želja, idući iz Studentskog centra ili u Studentski ce ntar, kao i razgovora koje je slušao za vrijeme šetnje u ju nu 1963.godine u Šestine na grob Ante Starčevića i prisustvovanja drugom ilegalnom sastanku u veljači 1964.godine.

Ispravljam svoj iskaz na strani 1o. i str.12 ovog zapisnika, gdje sam govorio o karakteru I i II sastanka, koji su odr žani u veljači 1964.g.I u Veslačkoj br.17 na radnom mjestu, a drugi u mojoj sobi u Studentskom domu, Odranska br.2o.

Izjavljujem, da je prvi sastanak bio organiziran, ilegalan, nedopustiv, obzirom na karakter tog sastanka i razgovore,i dogovore

Str.9o

koji su vodjeni izmedju prisutnih na sastanku. Tko je bio prisutan, opisao sam u mom zapisniku na str.1o. Isto tako i drugi sastanak je bio ilegalan i nedopustiv, jer se na nje- mu raspravljalo o našim željama, čežnjama i težnjama, a koje je proizlazilo iz naših osjećaja. Inicijator i organizator jednog i drugog sastanka bio je- sam ja, uz dogovor Gabelice, Arapovića, Mihanovića, Pandžića i Drkulca.

349.

STRANICA br. 1

4.

Zapisnik o saslušanju svjedoka

sastavljen u **Sekretarijatu za unutrašnje poslove u Mostaru**

dana **2.11.** 196**5.** u izvidaju — istrazi protiv okrivljenog **MIJATOVIĆ**

A NDJELKA radi krivičnog djela iz člana **117 i 118** KZ-a.

P r i s u t n i :

K-ralj Albert (ovlašteni službenik unutraš. poslova)

Zejna Hasić (zapisničar)

Saslušanje započeto u **09,00** sati.

Svjedok je u smislu člana 224. stav 2 ZKP-a prethodno opomenut da je dužan govoriti istinu, da ne smije ništa prešutjeti i upozoren je na posljedice davanja lažnog iskaza.

Porodično i rođeno ime **P A V L A K A N T E** sin-kći **Vlade**

Zanimanje **student**

Prebivalište (tačna adresa) **Veljaci - Ljubuški**

Mjesto i godina rođenja **Veljaci - 23.1.1937. godine**

Odnos s okrivljenim i oštećenim **poznanici**

(Svjedok je upozoren da je po članu 221. stav 1 tač. ZKP-a oslobođen dužnosti svjedočenja, pa on na ovo izjavljuje — da uskraćuje svjedočenje — da se odriče oslobođenja dužnosti svjedočenja.)

Utvrđuje se da je svjedok prethodno upozoren u smislu člana 3. stav 2 Uredbe o naknadi troškova u krivičnom i parničnom postupku.

Nakon što je svjedok pozvan da iznese sve što mu je poznato, izjavi:

U Zagreb sam došao 1957. godine iz Veljaka, opština Ljubuški srez Mostar. Tada sam se upisao na Pravni fakultet. Mojim dolaskom u Zagreb tamo sam našao VUKOJLVIĆ Vicu, rodom iz Veljaka, koji je već bio na studiju prava, a kojeg sam poznavao još iz djetinstva, pošto smo iz istog sela. Osim Vukojević Vice u Zagrebu sam se našao sa još nekim studentima iz svog kraja. To su BRADVICA Janko, koji je studirao medicinu, a sada je ljekar u Puli, zatim KOLAK Jure, takodjer student medicine, a sada ljekar u Vukovaru, PAVLOVIĆ Vice, student agronomije, sada agronom u Slavonskoj Požegi, MARKOTIĆ Vlat-

ko, student prava, sada pravnik u Zavidovićima, MIŠETIĆ Kaži mira, studenta medicine u Zagrebu, SUŠAC Petra, studenta strojarstva, sada emigrant u SR Njemačkoj. Osim ovih tu sam se sreo i sa ŠIMIĆ Šimom, studentom medicine, sada u ljekarom u Varešu, kao i kasnije se upoznao sa MIJATOVIĆ Andjelkom, GABELICA Ivanom i ARAPOVIĆ Rudolfom. Medjutim, moram napomenuti da sam se pretežno kretao u društvu Vukojevića, Markotića Kolaka, Bradvice i Mišetića, te Pavlovića i Šimića.

Dok sam još bio djak Gimnazije u Imotskom zapazio sam da Vukojević Vice mnogo posvećuje pažnje hrvatskoj istoriji, a je dnom prilikom u vezi s tim došlo je do jedne diskusije o sadašnjim granicama Hrvatske. Diskutiralo se o granici Hrvatske na Drini i da je pod Hrvatsku u prošlosti spadala i Boka Kotorska, kao i Zemun. Diskusija se vodila sa profesorom istorije MASTILICA Mihom s jedne strane i Vukojević Vicom, Rebić Antom i Vokić Mirkom s druge strane. Vukojević je u toj diskusiji tendenciozno postavljao pitanja zbog čega su sadaš nje granice Hrvatske tj. SR Hrvatske uže nego u prošlosti.

Kao što se iz gore iznesenog detalja vidi Vukojević je još tada stajao na nacionalističko šovinističkim pozicijama, što se kasnije samo produbljavalo, tako da je Vukojević bio jedan od nosioca aktivnosti preuzimanja vodjstva kluba Ljubuša ka koji je trebao biti formiran negdje u prvoj polovini 1959 godine u ruke nacionalističkih elemenata, kao što su Markotić Vlatko, Bradvica Janko, Pavlović Vice i slični. Tom prilikom Vukojević zajedno sa Markotićem i Bradvicom radi na to me da se u upravu kluba izaberu ljudi koji su nacionalističkih shvatanja nasuprot onim ljudima sa terena Ljubuškog koji su članovi Saveza komunista. Sam Vukojević je negdje u ljeto 1959. godine u selu Veljacima, nakon što se vratio iz zatvora, okarakterizirao tu aktivnost kao akciju koja je skoro do vela do cilja, jer bi formiranjem kluba dobila se legalnost i preko njega moglo se dalje djelovati u pravcu razvijanja nacionalističkih ideja. Neuspjeh u formiranju kluba pripisao je prvenstveno hapšenjima koja su nastala u vezi studentskih demonstracija i svojoj ličnoj greški što nije bio praktičniji, što nije podijelio nadležnosti svakom pojedincu nego je prepustio da svaki radi na svoju ruku. Tom skupu u Veljacima gdje je Vukojević dao ocjenu te aktivnosti, koliko se sjećam bili su prisutni Bradvica Janko, Kolak Jure, Pavlović Vice, Bebek Vinko i još neki.

Osim ovoga mogu izniješti da su se u naprijed pomenutom krugu tj. izmedju Vukojevića, Kolaka, Bradvice, Šimića, Pavlovića i drugih konstantno vodile diskusije o raznim problemima. Vodile su se diskusije o jezičnim problemima tj. o problemu čistoće hrvatskog jezika i njegovoj zapostavljenosti u odnosu na srpski jezik. Zatim o zapostavljenosti hrvatske kulture, školstva, prosvjetnog kadra i s tim u vezi govorilo se da bi trebalo poduzeti nešto da se spriječi tj. da se održi čistoća jezika, kulture, prosvjete i školstva. Najaktivniji u tim diskusijama bio je Vukojević, koji je medju nama slovio kao

Pavlović Ante

snažna ličnost pred kojim smo svi imali rešpekt. Takve diskusije vodile su i dalje, te je Vukojević posebno isticao mogućnosti za samostalno egzistiranje Hrvatske, koja ima sve prirodne osobine bogate zemlje, s jedne strane more, a s druge strane žitnice u Slavoniji, kao i rudna bogatstva. U kojem vremenu tačno tj, kada i gdje su se vodili ti razgovori, nisam u stanju da preciziram, ali su oni vodjeni u periodu do 1962. godine, kada sam i ja živio u Zagrebu. Da li su takve diskusije nastavljene i kasnije ne sjećam se, pošto sam u Zagreb dolazio svega 2-3 puta godišnje radi polaganja ispita. Karakteristično je za Vukojevića da se uvijek interesirao u susretu sa novim ljudima ko su i kaks su. Tako kada sam negdje koncem 1963. ili 1964. godine došao u Zagreb iz Vareša sa automobilom, kojeg je vozio JARČEVIĆ Božo, sastao sam se sa Vukojević Vicom, te s njim zajedno i u društvu Kolak Jure i jedne djevojke otišao u Jastrebarsko u posjetu Bradvica Janku. Tom prilikom Vukojević se odmah zainteresirao i pitao me ko je Jarčević Božo i kakav je. Rekao sam mu da je on iz Vareša, da ima brata koji je bio na Golom Otoku zbog njegove protivdržavne djelatnosti, te da zbog toga može pred njim slobodno govoriti. Ovakvo objašnjenje dao sam mu zbog toga što sam shvatio da Vukojevića interesira politička pripadnost Jarčević Bože. U Jastrebarskom smo se zadržali svega 5-6 sati, kada smo se vratili u Zagreb, pošto sam ja bio ograničen vremenom.

Negdje u drugom mjesecu 1965. godine Vukojević Vice posjetio me u Čakovcu, gdje sam ja bio na otaluženju vojnog roka. Ja sam ležao u ambulanti i kada je on došao razgovarali smo u kancelariji liječnika - trupnog ljekara. Njega nije bilo u ambulanti pošto je bila nedjelja. Razgovarali smo o tekućim problemima, našim prijateljima i slično. Izmedju ostalog razgovarali smo i o vojničkom životu, te me je Vukojević zapitao kakav je nacionalni sastav oficirskog kadra. Ja sam mu odgovorio da je sastav kombiniran, da ima oficira svih nacionalnosti. On je u vezi s tim samo primjetio da je kod njega bio, dok je on služio vojsku, jednog sastava, ne mogu se sjetiti da li Hrvati ili Srbi.

O odnosima izmedju Mijatović Andjelka i Vukojević Vice mogu kazati slijedeće. Mijatović Andjelka ja sam upoznao u selu Veljaci prilikom jedne svečanosti na kojoj su bili Vukojević Vice, Kolak Jure, zatim neki Pavlović Drago, koji je danas emigrant u Švedskoj i jedna djevojka po prezimenu BEBEK zv. "Bojkušić", kćerka Stanka, a sada je učiteljica u selu Dole, opština Ljubuški. Na toj svečanosti bilo je niz drugih ljudi mještana i slično. Mijatovića sam upoznao u kući Vukojević Vice, a još ranije za njega sam čuo iz pričanja Kolak Jure i Vukojević Vice. Kakva je to bila svečanost ne bih se mogao sjetiti, a bila je negdje 1959. godine ili najkasnije u toku 1961. godine, [redacted]. Kada i

gdje su se upoznali Vukojević i Mijatović nije mi poznato, jer sam Mijatovića na toj festi upoznao kao poznanika od Vukojevića. Mislim da je negdje u to vrijeme Mijatović izašao iz sjemeništa. O njihovom odnosu znam toliko da su bili vrlo prisni, da su se u Zagrebu često sastajali, a ja sam ih češće nalazio zajedno u crkvi isusovaca u Palmotićevoj ulici. Kakvog karaktera su bili njihovi susreti i da li su u tim susretima vodili nekih diskusija, kao što je vodio Vice sa ostalim koje sam naveo, ali znam da su bili vrlo prisni kako između Vice i Andjelka, tako između njih dvojice i Kolak Jure.

O odnosima između Vukojević Vice i GABELICA Ivana ne znam mnogo, već jedino to što sam čuo od Vice da su njihovi odnosi vrlo dobri, a da su ti sad odnosi zaista bili prisni zaključujem po tome što je Gabelica Ivan, kojeg sam ja samo iz viđenja poznavao, sređivao moje fakultetske formalnosti oko upisivanja ispita i slično uvijek kada to nije mogao Vice, iako ja Gabelicu nikada za to nisam molio.

Osim sa Mijatovićem i Gabelicom Vukojević je vrlo bio prisan i sa ARAPOVIĆ Rudolfom, o čemu mi je pričao Pavlović Vice, s kojim sam razgovarao negdje oko 18.10.1965. godine u Veljaci ma. Ja sam sreo Pavlovića u selu i tom prilikom rekao mi je da je došao obići svog oca. U razgovoru pričao mi je da se Vukojević Vice mnogo druži sa Arapović Rudolfom, koji je takodje po svojim idejama nacionalistički orjentisan, te da je sam Pavlović savjetovao Vukojevića da se izdvoji od njega po što neminovno između njih dolazi do nacionalističkih diskusija obzirom na prošlost jednog i drugog. Pavlović mi je takodje pričao da je savjetovao Vukojeviću da zadnje ispite položi u Sarajevu i Beogradu i da se onda povuče u neko manje mjesto, kako bi se izdvojio iz dosadašnje sredine u kojoj je poznat kao nacionalista.

Na osnovu člana 80 ZKP svjedoku je dat na čitanje zapisnik, te ga on nakon čitanja potpisuje i priznaje ovjerava da su sve izjave unijete kako je izjavio.

Završeno istog dana u 13,25 časova.

Ovlašteni službenik: Zapisničar: Svjedok:

Kž 353.

OKRUŽNI SUD U ZAGREBU

STRANICA br. 1

PRIMLJENO 9. XI. 1965

VRHOVNI SUD HRVATSKE Kž 1092/1965-2

Zagreb

Vrhovni sud Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od suda ca Vrhovnog suda dr Vimpulšek Zerka kao predsjednika vijeća, te Ranogajec Vlade i Ruđan Marija kao članova vijeća i stručnog suradnika Restohar Lea kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv okrivljenog Vukojević Vice zbog krivičnog djela iz čl.117.st.1.i 118.st.1.KZ, rješavajući o prijedlogu istražnog suca Okružnog suda u Zagrebu od 5.XI. 1965. Kio 712/1965-1o. za produženje istražnog zatvora, u sjednici održanoj 6.studenog 1965., saslušavši zamjenika Javnog tužioca SR Hrvatske Bambić Josipa,

r i j e š i o j e:

Usvaja se prijedlog istražnog suca, te se istražni zatvor određen protiv okrivljenog Vukojević Vice produžuje za daljnjih dva mjeseca i četiri dana.

Istražni zatvor po ovom rješenju ističe 15.siječnja 1966.

OBRAZLOŽENJE

Rješenjem istražnog suca Okružnog suda u Zagrebu od 31.VIII. 1965. Kio 712/65-2 otvorena je istraga protiv okrivljenog Vukojević Vice zbog kriv.djela iz čl.117.st.1. i 118.st.1.KZ, te je istim rješenjem određen i istražni zatvor koji je utemeljen na propisu čl.19o. st.2.u vezi čl.182.st.2.t.1.i 2.ZKP, a produžen rješenjem vijeća Okružnog suda u Zagrebu od 8.X.1965.Kio 712/65-5 do zaključno 11.XI.1965.

Prije isteka toga roka istražni sudac je u smislu propisa čl.191.st.3.ZKP podnio obrazloženi prijedlog za produženje istražnog zatvora do 15.siječnja 1966.

Prijedlog istražnog suca je osnovan.

Na osnovu dosadašnjih resultata istrage proizlazi da je okr. Vukojević Vice osnovano sumnjiv za izvršenje krivičnog djela iz čl. 117.st.1.i 118.st.1.KZ.

S obzirom da se radi o većoj grupi medjusobno povezanih učinilaca i postupku u kome još treba provesti saslušanje većeg broja osoba koje borave na raznim područjima izvan Zagreba, te ispitivanjem ostalih suokrivljenih i svjedoka, a po potrebi i izvršiti suočenja sa ostalim suokrivljenima, istraga u dosadašnjem roku nije mogla biti završena.

Razlozi radi kojih je protiv okrivljenog istražni zatvor bio određen postoje i nadalje, jer postoji osnovana sumnja da bi okrivljeni mogao pobjeći tim prije, što je u sadržaj protupravne djelatnosti

354.

grupe nazvane "Hrvatski oslobodilački pokret" spadalo i plansko prebacivanje preko granice onih članova dotične grupe, kojima bi prijetila opasnost otkrivanja, odnosno hapšenja.

Prema tome, ovaj Vrhovni sud nalazi da i dalje postoji razlog iz čl.182.st.2.t.1.ZKP.

Pošto se izvjestan broj okrivljenih nalazi na slobodi to postoji i zakonski razlog iz čl.182.st.2.t.2.ZKP, jer bi okrivljeni Vukojević Vice svojim puštanjem na slobodu mogao stupiti u kontakt sa tim članovima te na taj način osujetiti ili otežati istragu.

Kako su se prema tome stekli svi zakonski uvjeti za produženje istražnog zatvora, to je prijedlog istražnog suca valjalo uvažiti i odlučiti kao u izreci ovog rješenja.

U ZAGREBU, 6.studenog 1965.

ZAPISNIČAR:
Rostohar Leo, v.r.

PREDSJEDNIK VIJEĆA:
Dr Žarko Vimpulšek, v.r.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava

Upravitelj kancelarije:

/ Nadalić Ljubica /

355.

STRANICA br. 2

Poslovni broj KIO 712/65-

UPRAVI ZATVORA

Petrinjska

Po prijemu ovoga dopisa odmah pustite na slobodu okr. VUKOJEVIĆ VICE, sina Joze r. 6.IX 1936. u Veljacima, općina Ljubuški.

Po učinjenom obavjestiti ovaj sud.

OKRUŽNI SUD U ZAGREBU
dne 13. I 1966.

Socijalistička Republika Hrvatska
ZAGREB
OKRUŽNI SUD

ISTRAŽNI SUDAC:

(MARKOVIĆ MR ZLATKO)

→ Vuk. Vice
pusten je 13.I.66
u 16 sati u dogovoru
sa DB Zgb - (Dopić Yošan).-

Zgb 14.I.66 [signature]

356.

STRANICA br. 4

Sekretarijat unutrašnjih poslova
Uprava državne bezbjednosti
Broj pov. 300-86... /naknadno javiti/
Z A G R E B

13.I 66.

Sekretarijatu za nunutrašnje poslove
Državna bezbjednost
M O S T A R

Obavještavamo Vas da je obustavljen krivični postupak protiv Vukojević Vice, student prava koji je bio u istražnom zatvoru u vezi s akcijom "Šestine". Dana 13.siječnja 1966. u 16oo sa ti pušten je iz zatvora na slobodu. Pretpostavljamo da će otputovati u mjesto rodjenja i kontaktirati svoje prijatelje i rodjake. U vezi s time poduzmite sve operative i operativnotehničke mjere radi kontrole. To isto učinit ćemo i mi u Zagrebu. Potrebno bi bilo da uputite u Zagreb saradnike koji bi mogli Vukojević Vicu kontrolirati.
Molimo, da nas izvještavate o dobivenim informacijama.

DB/ B.A.

POMOČNIK NAČELNIKA
Milan Rukavina

DB ZAGREB | II Sektor | IZVOR SARADNIK " BRANKO "

PRIMIO SERTIĆ ĐURO | DATUM 24.II 1966. | OBRADIO FRANTAL JOVANKA

DATUM 4.III 1966. | ULOŽITI U DOSJE Vukojević Vice

Dana 24.II 1966. godine saopćeno je saradniku "Branko", da po dolasku u Salzbourg - Austrija, saopći svećeniku-emigrantu Cecelja Vilimu, o studentu Vukojević Vici slijedeće:

Vukojević je bio u zatvoru sa ostalim članovima HOP i to 5 - 6 mjeseci. Prije hapšenja Vukojević je obilazio mnoge svećenike i samostan franjevaca kapucina u Dubravi. Svi ostali članovi HOP-a koji su bili tako dugo u zatvoru - izvedeni su na sud, a nisu pušteni na slobodu, dok je Vukojević pušten na slobodu. Ovo je vrlo sumnjivo i u koliko se ikad ovaj čovjek pojavi kod njega /Cecelja/, da vodi o ovom računa, jer je vjerojatno izdajnik.

U ovom smislu "Branko" će pisati i emigrantu Petričević Juri u Švicarsku.

Napominjemo, da je ova dezinformacija dana radi toga, da se onemogući Vukojević Vico, ako slučajno pobjegne u inozemstvo, da dobije podršku pomenutih emigranata.

Obrazac br. 19b — XI 1964.

358.

DB Zagreb II Ddjel

Izvor "Gradinski"

Donosilac Sertić Djuro

Služba i datum primitka 25.5.1966

Obradio SPASIĆ D.

Datum obrade 2.6.1966

Uložiti u dosje VUKOJEVIĆ VICE, student prava

VUKOJEVIĆ VICE, student prava, ima stalnu "klapu" s kojima se druži. Od njih poznajem Majić Vicu, stud. Pedagoške akademije, Majić Stanka, studenta rudarstva, Majić Gojka, studenta agronomije i nekog Peru, misli da se isto preziva Majić, studenta tehničkog ili tehnološkog fakulteta. Ja sam započeo neki razgovor o politici, kada sam bio u njihovom društvu, ali me je Vice Vukojević prekinuo i rekao da mislim radije što ću sutra jesti.

Obrazac br. 14 — IX 1962.

359.

STRANICA br. .....

VUKOJEVIĆ VICE - r e z i m e

Vukojević Vice, sin Joze, rodjen 6.9.1936. godine u Veljacima - Mostar, apsolvent Pravnog fakulteta, sa stanom u Zagrebu, IV Cvjetno naselje br.4.

Stavljen je pod kontrolu na osnovu:

- 1959. godine osudjen po sucu za prekršaje sa mjesec dana zatvora, radi sudjelovanja u studentskim demonstracijama.
- Koncem iste godine ponovno hapšen i osudjen radi sudjelovanja u stvaranju ilegalne organizacije ustaškog karaktera i neprijateljske propagande. Kaznu je izdržao na otoku Grgur, gdje se nalazio do 10.7.1961. godine.
- Na Grguru je upoznao mnoge kažnjenike nacionaliste, medju kojima se čvrsto povezuje sa Gabelica Ivanom.
- Vodi diskusije i rasprave nacional-šovinističkog karaktera o samostalnosti i ocjepljenju Hrvatske, "historijskom" značaju postojanja NDH, jezičnim i drugim historijsko-političkim problemima.
- Kretao se u društvu Petenera i Gabelice sudjenim u HOP-u sa kojima je vodio nacionalističke diskusije.
- Bio je pritvaran poslije bačenih letaka, ali je ostao uporan u tvrdnji da nije znao za postojanje HOP-a.

Zagreb, 10.6.1966. godine

Ribarić Mile

360.

Nač. uprave

Socijalistička Republika Hrvatska
REPUBLIČKI SEKRETARIJAT ...
Kabinet republičkog sekretara
Br. 592/2-66.
Dne 7.I 1967. god.
ZAGREB

9

STRANICA br. ___
Socijalistička Republika Hrvatska
SKUPŠTINA GRADA ZAGREB
SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE
Državna bezbjednost

Primljeno: 10.I.67			
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
II	19		

SEKRETARIJAT ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE GRADA
Uprava državne sigurnosti

II/Tijan. D.

Z a g r e b

— odlozito u dosije

PREDMET: Vukojević Vice
predstavka

159992
10.I.67 P.

Vukojević Vice, student iz Zagreba, IV Cvijetno naselje 4, obratio se je priloženom predstavkom Predsjedniku Republike. U svojoj predstavci i zahtjevu za naknadu štete kojeg je uputio Republičkom sekretarijatu za pravosuđe i opću upravu SR Hrvatske (vidi prilog) Vukojević se žali da je bezrazložno "kidnapiran" 5.VI 1965. godine i da je tučen dok se je nalazio u zatvoru.

Molimo da se navodi Vukojević Vice provjere i da nas uz povrat predstavke o rezultatu obavijestite.

Priloga: 2

ŠEF KABINETA
Vjekoslav Dude

361.

STRANICA br. 1

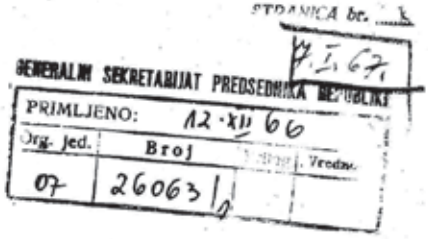

PREDSJEDNIKU SFRJ JOSIPU BROZU TITU

Obraćam se Vama kao državnom poglavaru, kome je najpoglavitija dužnost bdjeti nad izvršavanjem žakona i očuvanju Ustava, kao i brinuti se za dobrobit gradjana Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. U prijepisu Zahtjeva za naknadu štete upućenog Sekretarijatu za pravosudje SR Hrvatske u Zagrebu, u kratkim srtama iznosim sve ono što sam osobno proživio a što predstavlja najgrublje kršenje ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom i zakonima SFRJ, kao i odredbama medjunarodnih konvencija i Povelje Ujedinjenih naroda čiji je i Jugoslavija potpisnik, s molbom da poduzmete odgovarajuće mjere kako se slične stvari ne bi ubuduće dogadjale, te da se krivci po zakonu kazne. Uzgred napominjem da su isto i slično doživjeli i drugi studenti o čemu postoje neoborivi dokazi.

Isti prijepis Zahtjeva poslan:

1./ Hrvatskom saboru
2./ Skupštini BiH
3./ Skupštini općine Ljubuški
4./ Dr.Vladimiru Bakariću
5./ Miki Tripali
6./ Dr. kardinalu Franji Šeperu Nadbiskupu zagrebačkom i Metropolitu hrvatskom
7./ Dr. Petru Čuli Biskupu duvanjsko-trebinjsko-mostarskom

Uz pozdrav i poštovanje!

U Zagrebu, 9. prosinca 1966.

Vice Vukojević
Vice Vukojević
IV cvjetno naselje br. 4
ZAGREB

362.

STRANICA br. ___

Vice Vukojević apsolvent Pravnog fakulteta
u Zagrebu, sa stanom u IV cvjetnom naselju
broj 4 Z A G R E B

PREDMET: Zahtjev za naknadu štete
radi nezakonitog i neopravdanog
lišenja slobode.

7.V.67.

SEKRETARIJATU ZA PRAVOSUDJE
SR HRVATSKE U ZAGREBU

Dana 5. VI 1965. godine oko 23 sata, na putu iz kina "Kozara" prema svom stanu u Zamenhofovoj ul. 1, prisilno sam od tri nepoznate muške osobe u Nazorovoj ulici u Zagrebu, strpan u osobna kola. Na grub način vezane su mi ruke na ledja i povezane oči, zatim sam bačen na pod kola i pokriven dekom. Poslije duže vožnje uveden sam u nekakvu zatvorsku prostoriju gdje su mi skinute lisice s ruku kao i povez s očiju. Vidio sam dva čovjeka 40-tih godina, a jedan od njih mi je oduzeo stvari koje sam imao pri sebi, poslije čega su obojica izišla, predhodno me zaključavši.

Malo iza toga došao je čovjek, odprilike istih godina, kod koga sam pokušao protestirati zbog čega i zašto sam tu. Njegov odgovor je glasio: "Bando nalaziš se u rukama UDB-e" Pokušavam i dalje protestirati zbog načina hapšenja, a k tome nisam ništa kriv, na što mi je ovaj rekao da nisam uhapšen već "KIDNAPIRAN". Iza toga su slijedile najgrublje psovke i prijetnje. Svezao mi je ruke na ledja i počeo me tući; redali su se on i drugi, tukli me i psovali tražeći priznanja o nekakvim ilegalnim organizacijama i lecima. S obzirom da ništa o svemu tome nisam znao, nisam ništa o tome ni mogao reći. Tako su sa mnom postupali oko tri dana s manjim prekidima.

Nakon tri dana, svezanih ruku i povezanih očiju, prebačen sam u neku podkrovnu prostoriju iste zgrade. Tu su mučenja nastavljena na taj način da su mi ruke vezali na ledja i tako me vješali o strop. U takvom stanju postavljali su mi različita pitanja, koja su se svodila na to da su me okrivljavali za skoro sva krivična djela protiv naroda i države. Satima i danima sam visio, a izmedju ostalog istovremeno su me gušili mokrim ručnikom, udarali me po cijelom tijelu, čupali kosu i drugo. Često su ponavljali da će me brzo "LEGALIZIRATI" ako potpišem zapisnike ili sam dadem izjave koje će njih zanimati, a u protivnom da ću biti "LIKVIDIRAN".

Ovakva tortura trajala je oko trideset dana iza "kidnapiranja", a za to vrijeme nisam skoro ništa jeo niti spavao. Oslabio sam i padao u agoniju pa se svega ne mogu sjetiti, odnosno na ovaj način ne mogu biti detaljniji. Još u početku su mi rekli da će me svojim prokušanim metodama dovesti u stanje u kakvom čovjek nije gospodar svoje volje, jer da na taj način najlakše razgovaraju sa svojim "pacijentima".

Odatle sam prevezen /na isti način kao i prilikom "kidnapiranja"/ u neki drugi zatvor. Ruke su mi bile potpuno oduzete, bio sam klonuo i nepomično ležao na podu ćelije neznam koliko dugo. Povremeno me je jedan od čuvara hranio. Nakon izvjesnog vremena ruke su mi se ugnojile i tada su me počeli liječiti, odnosno previjati, da bi me oko 5. VIII 1965. godine na poznati način prebacili u neki daljnji zatvor. Za cijelo to vrijeme nisam se umivao, presvlačio, brijao niti šišao. Tek 10. VIII 1965. godine to mi je odobreno. Toga dana oko 22 sata, čovjek koji je bio zadužen za mene - za cijelo vrijeme postupka, rekao mi je da ću te noći biti "legaliziran", a što je značilo da ću biti zakonito uhapšen. Te noći sam, na predhodno opisani način, doveden u Zagreb, odnosno povez s očiju mi je skinut na Kaptolu u Zagrebu - znači nakon 66 dana od "kidnapiranja". Odatle sam odveden u zatvor u Petrinjsku ul.br.18. U pritvoru sam ostao do 31. VIII 1965. kad je Istražni sudac Okružnog suda u Zagrebu Marković Mr. Zlatko otvorio protiv mene istragu zbog navodnog krivičnog djela iz člana 117 stava 1 i čl. 118 st. 1 Krivičnog zakonika.

Tokom saslušavanja su me okrivljavali za neke verbalne delikte iz čl. 117 st. 1. U rješenjima koja sam dobivao u pritvoru, otvaranju istrage i produženju istražnog zatvora, kao obrazloženje za odluke donešene u ovim rješenjima, navodili su kao dokaze izjave nekih ljudi. Više puta prilikom saslušanja tražio sam suočenje s tim osobama ali do toga nije došlo. Suočenje sam tražio jer sam neopravdano držan u zatvoru, pošto navedene izjave nisu odgovarale istini. U jednom od rješenja za produženje istražnog zatvora bilo je napisano da pripadam nekakvoj grupi HOP. Za takvu grupu nikad nisam znao, niti joj pripadao, niti me je o tome bilo tko u toku istrage pitao.

13. siječnja 1966. godine OJT-o u Zagrebu stavilo je pismeni prijedlog da se protiv mene ukine istražni zatvor, što je Istražni

sudac Okružnog suda u Zagrebu Marković Mr. Zlatko i učinio istog dana svojim Rješenjem br. KIO 712/65. Poslije puštanja iz istražnog zatvora bilo mi je ograničeno kretanje i morao sam se javljati Istražnom sucu kad je to od mene zahtjevao.

Dana 22. lipnja 1966. godine spomenuti Istražni sudac obustavio je protiv mene istragu s obrazloženjem da je: "Dne 6. VI 1966. g. OJT-o Zagreb, obavijestilo je ovaj sud da ne nalazi osnova za daljnje gonjenje što znači da je istragu valjalo obustaviti."

Iz izloženog se vidi da sam protivzakonito, neopravdano i bez osnova proveo u zatvoru 222 dana i to:

- od "kidnapiranja" 5. VI 1965. do 11. VIII 1965
- od 11. VIII 1965. do 31. VIII 1965. u pritvoru Petrinjska 18
- od 31. VIII 1965. do 13. I 1966. godine u istražnom zatvoru Petrinjska 18
- od 13 I 1966. do 22. VI 1966. imao sam ograničeno kretanje i redovito sam se morao prijavljivati Istražnom sucu.

Dakle od 5. VI 1965. do 22. VI 1966. nisam bio slobodan premda sam bio sasvim nedužan.

Istina je i to da za puna tri mjeseca na tolika traganja i pitanja na OJT-u Zagreb, Okružnom sudu u Zagrebu i UDB-i u Zagrebu Zrinjevac7, nitko nije rekao mome bratu Ferdi Vukojeviću, sestriću Stanku Majiću i stanodavki Danici Blažeković gdje se nalazim. Bilo im je rečeno da sam pobjegao preko državne granice iako sam za to cijelo vrijeme bio u rukama UDB-e. Način postupanja sa mnom i tortura koja je na meni vršena prouzrokovale su kod mene duboke psihičke traume i trajno tjelesno oštećenje. S druge strane neopravdano hapšenje je dovelo i do materijalnih gubitaka /produžetak studija za više od 1 godinu/.

Na osnovu čl. 50. st. 5 Ustava SFRJ, čl.8 ZKP Sl. list br.5/60 i čl. 2 Novele ZKP Sl. list br. 12/65., a prema članu 513 /glave XXXII/ SL. list br. 12/65 tražim od nadležnog organa da mi naknadi slijedeću štetu: Za:

1./ trajno tjelesno oštećenje i trajno smanjenu sposobnost za rad u iznosu od 3,500.000 Starih dinara
2./ pretrpljeni strah i bolove u iznosu od 2,000.000 St. dinara
3./ gubitak radi produženja studija za cca 1 god. dana u iznosu od 1,200.000 St. dinara

Od nadležnih takodjer tražim da ove navode detaljno ispitaju i provjere, kao i druge činjenice koje radi nedostatka prostora nisam mogao navesti.

U Zagrebu, 8. prosinca 1966.g.

Vice Vukojević

Vice Vukojević

364 -1

Cijenjeni druže Tripalo!

Obraćam se vama kao istaknutom političkom radniku zainteresiranom za suzbijanje svih negativnih pojava u našem društvu, dostavljajući Vam prijepis Zahtjeva za naknadu štete kojeg sam uputio Sekretarijatu za pravosudje SR Hrvatske u Zagrebu, a u njemu je opisan postupak zagrebačke UDB-e prema meni. Postoje neoborivi dokazi da je ovakav postupak općenito primjenjivan i prema drugim studentima u toku 1965. godine.

Smatram svojom dužnošću obavijestiti Vas o ovome jer iz Vaših dosadašnjih izjava, kao i izjava drugih odgovornih političkih rukovodilaca zaključujem da su vam ovakve stvari nepoznate. Nadam se i čvrsto vjerujem da ćete poduzeti mjere da se ovakve barbarske metode uklone iz našeg društvenog i političkog života, svi slučajevi ispitaju i da se krivci po zakonu kazne.

Isti prijepis Zahtjeva poslan:

1./ Predsjedniku SFRJ Josipu Brozu Titu
2./ Hrvatskom saboru
3./ Skupštini BiH
4./ Skupštini općine Ljubuški
5./ Dr Vladimiru Bakariću
6./ Dr Franji kardinalu Šeperu Nadbiskupu zagrebačkom i Metropolitu hrvatskom
7./ Dr Petru Čuli Biskupu duvanjsko - trebinjsko - mostarskom

Uz srdačan pozdrav i poštovanje!

U Zagrebu, 9. prosinca 1966.

Vice Vukojević
Vice Vukojević
IV cvjetno naselje 4
Zagreb

384-2

SKUPŠTINI SR BOSNE I HERCEGOVINE

Kao najvišem zakonodavnom tijelu na području SR BiH, šaljem Vam prijepis Zahtjeva za naknadu štete upućenog Sekretarijatu za pravosudje SR Hrvatske u Zagrebu, u kojem u kratkim crtama iznosim metode koje je zagrebačka UDB-a primjenjivala protiv nekih studenata Zagrebačkog sveučilišta u toku 1965. godine. Ističem da ovakav postupak nije primjenjivan samo prema meni već i nekim drugim studentima koji imaju republičku pripadnost BiH, o čemu postoje neoborivi dokazi. Smatram da za ovo dijelomsnose odgovornost i pojedini organi vlasti s područja Skupštine općine Ljubuški i Skupštine kotara Mostar, jer su namjerno slali lažne podatke o meni i drugim studentima pa su na osnovi toga ovdašnji organi sigurnosti stekli krive predodžbe o meni. Kako su ovakve metode u suprotnosti sa socijalističkom humanošću, to Vas molim kao organa koji je izraz suverene volje naroda Bosne i Hercegovine, da ubuduće štitite slobode i prava pripadnika SR Bosne i Hercegovine.

Isti prijepis Zahtjeva poslan:

1./ Predsjedniku SFRJ Josipu Brozu Titu
2./ Hrvatskom saboru u Zagrebu
3./ Skupštini općine Ljubuški
4./ Dr. Vladimiru Bakariću
5./ Miki Tripali
6./ Dr. Franji kardinalu Šeperu Nadbiskupu zagrebačkom i Metropolitu hrvatskom
7./ Dr. Petru Čuli Biskupu duvanjsko-trebinjsko-mostarskom

U Zagrebu, 9. prosinca 1966.

Vice Vukojević
Vice Vukojević
IV cvjetno naselje 4
Zagreb

364-3

PREDSJEDNIKU SFRJ JOSIPU BROZU TITU

Obraćam se Vama kao državnom poglavaru, kome je najpoglavitija dužnost bdjeti nad izvršavanjem zakona i očuvanju Ustava, kao i brinuti se za dobrobit građjana Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. U prijepisu Zahtjeva za naknadu štete upućenog Sekretarijatu za pravosudje SR Hrvatske u Zagrebu, u kratkim crtama iznosim sve ono što sam osobno proživio a što predstavlja najgrublje kršenje ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom i zakonima SFRJ, kao i odredbama medjunarodnih konvencija i Povelje Ujedinjenih naroda čiji je i Jugoslavija potpisnik, s molbom da poduzmete odgovarajuće mjere kako se slične stvari ne bi ubuduće događjale, te da se krivci po zakonu kazne. Uzgred napominjem da su isto i slično doživjeli i drugi studenti o čemu postoje neoborivi dokazi.

Isti prijepis Zahtjeva poslan:

1./ Hrvatskom saboru
2./ Skupštini BiH
3./ Skupštini općine Ljubuški
4./ Dr.Vladimiru Bakariću
5./ Miki Tripali
6./ Dr. kardinalu Franji Šeperu Nadbiskupu zagrebačkom i Metropolitu hrvatskom
7./ Dr. Petru Čuli Biskupu duvanjsko-trebinjsko-mostarskom

Uz pozdrav i poštovanje!

U Zagrebu, 9. prosinca 1966.

Vice Vukojević
Vice Vukojević
IV cvjetno naselje br.4
ZAGREB

JGA-4

Cijenjeni druže Pripalo!

Obraćam se vama kao istaknutom političkom radniku zainteresiranom za suzbijanje svih negativnih pojava u našem društvu, dostavljajući Vam prijepis Zahtjeva za naknadu štete kojeg sam uputio Sekretarijatu za pravosudje SR Hrvatske u Zagrebu, a u njemu je opisan postupak zagrebačke UDB-e prema meni. Postoje neoborivi dokazi da je ovakav postupak općenito primjenjivan i prema drugim studentima u toku 1965. godine.

Smatram svojom dužnošću obavijestiti Vas o ovome jer iz Vaših dosadašnji izjava, kao i izjava drugih odgovornih političkih rukovodilaca zaključujem da su vam ovakve stvari nepoznate. Nadam se i čvrsto vjerujem da ćete poduzeti mjere da se ovakve barbarske metode uklone iz našeg društvenog i političkog života, svi slučajevi ispitaju i da se krivci po zakonu kazne.

Isti prijepis Zahtijeva poslan:

1./ Predsjedniku SFRJ Josipu Brozu Titu
2./ Hrvatskom saboru
3./ Skupštini BiH
4./ Skupštini općine Ljubuški
5./ Dr Vladimiru Bakariću
6./ Dr Franji kardinalu Šeperu Nadbiskupu zagrebačkom i Metropolitu hrvatskom
7./ Dr Petru Čuli Biskupu duvanjsko - trebinjsko - mostarskom

Uz srdačan pozdrav i poštovanje!

U Zagrebu, 9. prosinca 1966.

Vice Vukojević
Vice Vukojević
IV cvjetno naselje 4
Zagreb

364-5

UZORITOM GOSPODINU DR. FRANJI KARDINALU ŠEPERU
NADBISKUPU ZAGREBAČKOM I METROPOLITU HRVATSKOM

Dostavljam Vam prijepis Zahtjeva za naknadu štete kojeg sam uputio Sekretarijatu za pravosudje SR Hrvatske u Zagrebu. U Zahtjevu sam iznio okolnosti pod kojima sam uhićen u Zagrebu 5. lipnja 1965. god. i metode, koje su prema meni primjenjivane u istražnom postupku. Upozoravam da se ovdje ne radi o pojedinačnom kršenju najosnovnijih ljudskih prava, koja je s tolikom upornošću kroz stoljeća branila Katolička Crkva sa svojim svećenstvom na čelu. Ovakve metode su općenito primjenjivane u istražnom postupku protiv hrvatskih sveučilištaraca u toku 1965. godine. Budući da su ovakvi slučajevi grube povrede ljudskog dostojanstva i slobode poprimili ogromne razmjere, obraćam se Vama kao najvišem predstavniku Katoličke Crkve u Hrvatskoj i duhovnom vodji hrvatskog naroda, da poduzmete mjere kako bi se ubuduće spriječila sva ovakva i slična barbarstva nad pripadnicima ovoga naroda.

Isti prijepis Zahtjeva poslan:

1./ Predsjedniku SFRJ Josipu Brozu Titu
2./ Hrvatskom saboru
3./ Skupštini BiH
4./ Skupštini općine Ljubuški
5./ Dr. Vladimiru Bakariću
6./ Miki Tripali
7./ Dr. Petru Čuli Biskupu duvanjsko-trebinjsko-mostarskom

Uz srdačan pozdrav i poštovanje!

U Zagrebu, 8. prosinca 1966.

Vice Vukojević
Ante Starčevića
IV cvjetno naselje 4
ZAGREB

364-6

SKUPŠTINI OPĆINE LJUBUŠKI

Šaljem Vam prijepis Zahtjeva za naknadu štete upućenog Sekreterijatu za pravosuđje SR Hrvatske u Zagrebu, u kojem u kratkim crtama iznosim metode koje je zagrebačka UDB-a primjenjivala protiv mene u toku 1965. godine. Smatram da za ovo dijelom snose odgovornost im i pojedini organi vlasti s područja općine Ljubuški , jer su namjerno slali lažne podatke o meni i drugim studentima , koji studiraju u Zagrebu, pa su ovdašnji organi sigurnosti stekli krive predodžbe o meni i ostalima. Zato molim cijenjeni Naslov da svim upozna javnost s područja općine Ljubuški i da poduzme odgovarajuće mjere kako se ubuduće ne bi slali krivi podaci o studentima koji studiraju u Zagrebu .

Isti prijepis Zahtjeva poslan:

1./ Predsjedniku SFRJ Josipu Brozu Titu
2./ Hrvatskom saboru
3./ Skupštini SR BiH
~~4./ Skupštini općine Ljubuški~~
4./ Dr Vladimiru Bakariću
5./ Miki Tripalu
6./ Dr Franji kardinalu Šeperu Nadbiskupu zagrebačkom i Metropolitu hrvatskom
7./ Dr Petru Čuli Biskupu duvanjsko - trebinjsko - mostarskom

U Zagrebu 9. prosinca 1966.

Vice Vukojević

Vice Vukojević
IV cvjetno naselje 4
Zagreb

364-7

Cijenjeni druže Bakariću!

Obraćam se Vama kao istaknutom političkom radniku zainteresiranom za suzbijanje svih negativnih pojava u našem društvu, dostavljajući Vam prijepis Zahtijeva za naknadu štete kojeg sam uputio Sekretarijatu za pravosuđe SR Hrvatske u Zagrebu, a u njemu je opisan postupak zagrebačke UDB-e prema meni. Postoje neoborivi dokazi da je ovakav postupak općenito primjenjivan i prema drugim studentima u toku 1965. godine.

Smatram svojom dužnošću obavijestiti Vas o ovome jer iz Vaših dosadašnjih kao izjava, kao i iz izjava drugih odgovornih političkih rukovodilaca zaključujem da su Vam ovakve stvari nepoznate. Nadam se i čvrsto vjerujem da će te poduzeti mjere da se ovakve barbarske metode uklone iz našeg društvenog i političkog života, svi slučajevi ispitaju i da se krivci kazne po zakonu.

Isti prijepis Zahtijeva poslan:

1./Predsjedniku SFRJ Josipu Brozu TITU
2./Hrvatskom saboru
3./Skupštini BiH
4./Skupštini općine Ljubuški
5./Miki Tripali
6./Dr Franji kardinalu Šeperu Nadbiskupu zagrebačkom i Metropolitu hrvatskom
7./Dr Petru Čuli Biskupu duvanjsko-trebinjsko-mostarskom

Uz srdačan pozdrav i poštovanje!

U Zagrebu, 9. prosinca 1966.

Vice Vukojević
Vice Vukojević
IV cvjetno naselje 4
Zagreb

364-8

PREUZVIŠENOM GOSPODINU DR PETRU ČULI BISKUPU
DUVANJSKOM - TREBINJSKOM- MOSTARSKOM

Dostavljam Vam prijepis Zahtjeva za naknadu štete,kojeg sam uputio Sekreterijatu za pravosuđje SR hrvatske u Zagrebu. U Zahtjevu sam iznio okolnosti pod kojima sam uhićen u Zagrebu 5. lipnja 1965. godine i metode, koje su prema meniprimjenjivane u istražnom postupku.Upozoravam da se ovđje ne radi o pojedinačnom kršenju najosnovnijih ljudskih prava, koja je s tolikom upornošću kroz stoljeća branila Katolička Crkva sa svojim svećenstvom na čelu. Ovakve metode xix su općenito primjenjivane u istražnom postupku protiv hrvatskih sveučilištarace u toku 1965. godine. Budući da su žrtve ovakvih barbarskih metoda bili i sveučilištorci s područja Vaše biskupije /kao što sam isam/ to apeliram na Vas da poduzmete mjere kako bi se ubuduće xxxkxx spriječila ovakva i slična zlođjela xxxxkxj nad ljudima, koji su Vam od Boga povjereni.

Isti prijepis Zahtjeva poslan:

1,/ Predsjedniku SFRJ Josipu Brozu Titu
2,/ Hrvatskom saboru
3,/ Skupštini BiH
4,/ Skupštini općine LJubuški
5,/ Dr Vladimiru Bakariću
6,/ Miki Tripalu
7,/ Dr Franji Kardinalu Šeperu Nadbiskupu zagrebačkom i Metropolitu hrvatskom

Uz srdačan pozdrav i poštovanje!

U Zagrebu, 8. prosinca 1966.

Vice Vukojević
Ured biskupa
IV cvjetno naselje 4
Zagreb

364 – 5

Vrsta pošiljke / Nature de l'envoi / Označena vrednost — Upuštički iznos / Valeur déclarée — Montant du mandat de poste / Predata pošti / Déposé au bureau de poste / pod brojem / sous No. / za / pour

4

Zgb 15 dana / le 10 XII 66

Skupštino općine

(Adresa primaoca pošiljke — Adresse du destinataire)

Ljubuški

(Odredište — Destination)

Dole potpisani izjavljuje da je označena pošiljka (upuštički iznos) / Le soussigné déclare que l'envoi (le mandat) mentionné ci-dessus / propisno uručena (isplaćena) dana / a été dument livré (payé) le ... 19

Potpis primaoca / Signature du destinataire

Žig odredišne pošte / Timbre du bureau destinataire

Potpis službenika odredišne pošte / Signature de l'agent du Bureau destinataire

Vrsta pošiljke / Nature de l'envoi / Označena vrednost — Upuštički iznos / Valeur déclarée — Montant du mandat de poste / Predata pošti / Déposé au bureau de poste / pod brojem / sous No. / za / pour

5000

Dr Petar Čule

(Adresa primaoca pošiljke — Adresse du destinataire)

Biskupija Mostar

(Odredište — Destination)

Dole potpisani izjavljuje da je označena pošiljka (upuštički iznos) / Le soussigné déclare que l'envoi (le mandat) mentionné ci-dessus / propisno uručena (isplaćena) dana / a été dument livré (payé) le Mostar, 12. XII. 1966

Potpis primaoca / Signature du destinataire

Dr Petar Čule

Žig odredišne pošte / Timbre du bureau destinataire

Potpis službenika odredišne pošte / Signature de l'agent du Bureau destinataire

Vrsta pošiljke / Nature de l'envoi / Označena vrednost — Upuštički iznos / Valeur déclarée — Montant du mandat de poste / Predata pošti / Déposé au bureau de poste / pod brojem / sous No. / za / pour

Zgb 15 dana / le 10 XII 66

Republički rekvetarijat za

(Adresa primaoca pošiljke — Adresse du destinataire)

Zagreb

(Odredište — Destination)

Dole potpisani izjavljuje da je označena pošiljka (upuštički iznos) / Le soussigné déclare que l'envoi (le mandat) mentionné ci-dessus / propisno uručena (isplaćena) dana / a été dument livré (payé) le 12 XII 1966

Potpis primaoca / Signature du destinataire

Žig odredišne pošte / Timbre du bureau destinataire

Potpis službenika odredišne pošte / Signature de l'agent du Bureau destinataire

Vrsta pošiljke / Nature de l'envoi / Označena vrednost — Upuštički iznos / Valeur déclarée — Montant du mandat de poste / Predata pošti / Déposé au bureau de poste / pod brojem / sous No. / za / pour

5699

Dr Franjo Šeper

(Adresa primaoca pošiljke — Adresse du destinataire)

Kaptol 31 Zagreb

(Odredište — Destination)

Dole potpisani izjavljuje da je označena pošiljka (upuštički iznos) / Le soussigné déclare que l'envoi (le mandat) mentionné ci-dessus / propisno uručena (isplaćena) dana / a été dument livré (payé) le ... 19

Potpis primaoca / Signature du destinataire

Žig odredišne pošte / Timbre du bureau destinataire

Potpis službenika odredišne pošte / Signature de l'agent du Bureau destinataire

Vrsta pošiljke / Nature de l'envoi / Označena vrednost — Upuštički iznos / Valeur déclarée — Montant du mandat de poste / Predata pošti / Déposé au bureau de poste / pod brojem / sous No. / za / pour

Zgb 15 dana / le 10 XII 66

Centr. Ini. komitet SK Hrvat.

(Adresa primaoca pošiljke — Adresse du destinataire)

Desmanovo 10 Zagreb

(Odredište — Destination)

Dole potpisani izjavljuje da je označena pošiljka (upuštički iznos) / Le soussigné déclare que l'envoi (le mandat) mentionné ci-dessus / propisno uručena (isplaćena) dana / a été dument livré (payé) le ... 19

Potpis primaoca / Signature du destinataire

Žig odredišne pošte / Timbre du bureau destinataire

Potpis službenika odredišne pošte / Signature de l'agent du Bureau destinataire

Vrsta pošiljke / Nature de l'envoi / Označena vrednost — Upuštički iznos / Valeur déclarée — Montant du mandat de poste / Predata pošti / Déposé au bureau de poste / pod brojem / sous No. / za / pour

AK

Zagreb 6 dana / le 10 XII 66

6051

Predsjednik SFR Jugoslavije

(Adresa primaoca pošiljke — Adresse du destinataire)

Josipu Brozu Titu Beograd

(Odredište — Destination)

Dole potpisani izjavljuje da je označena pošiljka (upuštički iznos) / Le soussigné déclare que l'envoi (le mandat) mentionné ci-dessus / propisno uručena (isplaćena) dana / a été dument livré (payé) le ... 19

Potpis primaoca / Signature du destinataire

Žig odredišne pošte / Timbre du bureau destinataire

Potpis službenika odredišne pošte / Signature de l'agent du Bureau destinataire

Vrsta pošiljke / Nature de l'envoi / Označena vrednost — Upuštički iznos / Valeur déclarée — Montant du mandat de poste / Predata pošti / Déposé au bureau de poste / pod brojem / sous No. / za / pour

AK

Zgb

6052

CKSKH

(Adresa primaoca pošiljke — Adresse du destinataire)

Zgb d. Tripolo

(Odredište — Destination)

Dole potpisani izjavljuje da je označena pošiljka (upuštički iznos) / Le soussigné déclare que l'envoi (le mandat) mentionné ci-dessus / propisno uručena (isplaćena) dana / a été dument livré (payé) le ... 19

Potpis primaoca / Signature du destinataire

Žig odredišne pošte / Timbre du bureau destinataire

Potpis službenika odredišne pošte / Signature de l'agent du Bureau destinataire

364-10

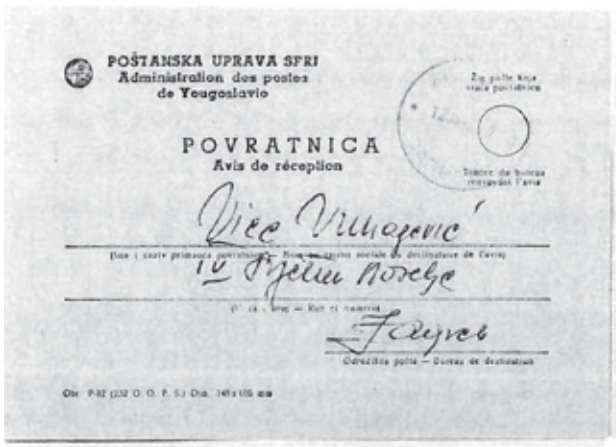
POŠTANSKA UPRAVA SFRJ
Administration des postes
de Yougoslavie

POVRATNICA
Avis de réception

Vice Vukojević
IV Cvjetno naselje
Zagreb

POŠTANSKA UPRAVA SFRJ
Administration des postes
de Yougoslavie

POVRATNICA
Avis de réception

Vice Vukojević
IV Cvjetno naselje 4
Zagreb

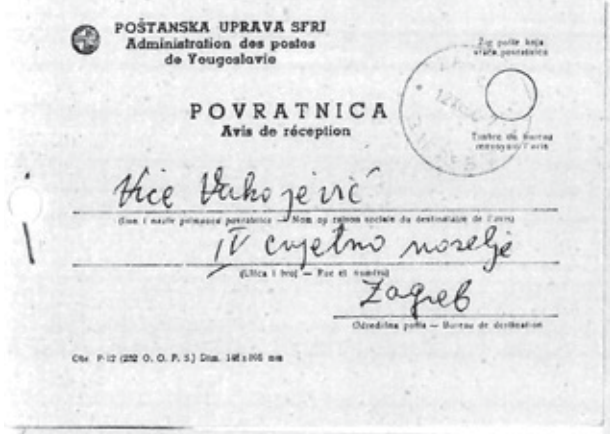
POŠTANSKA UPRAVA SFRJ
Administration des postes
de Yougoslavie

POVRATNICA
Avis de réception

Vice Vukojević
IV cvjetno naselje
Zagreb

POŠTANSKA UPRAVA SFRJ
Administration des postes
de Yougoslavie

POVRATNICA
Avis de réception

Vice Vukojević
IV Cvjetno naselje 4
Zagreb

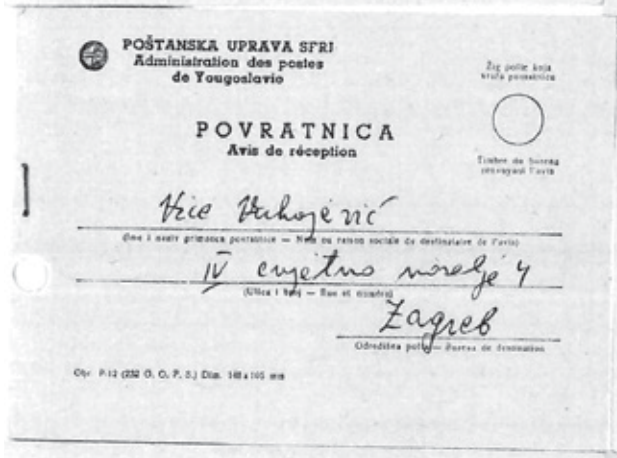
POŠTANSKA UPRAVA SFRJ
Administration des postes
de Yougoslavie

POVRATNICA
Avis de réception

Vice Vukojević
IV cvjetno naselje 4
Zagreb

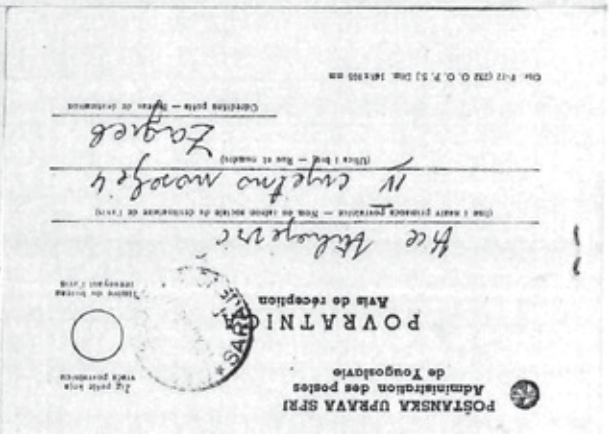
POŠTANSKA UPRAVA SFRJ
Administration des postes
de Yougoslavie

POVRATNICA
Avis de réception

Vice Vukojević
IV cvjetno naselje 4
Zagreb

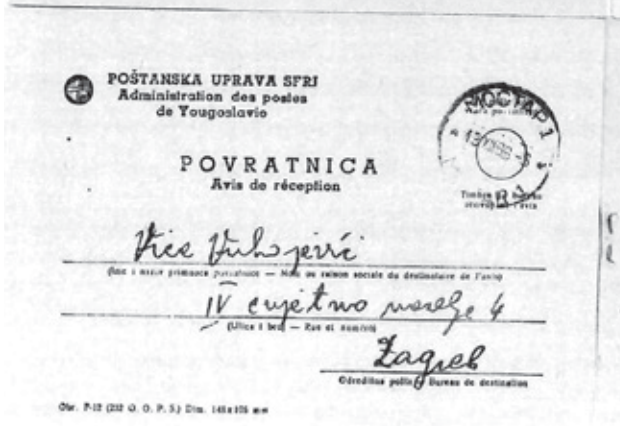
POŠTANSKA UPRAVA SFRJ
Administration des postes
de Yougoslavie

POVRATNICA
Avis de réception

Vice Vukojević
IV cvjetno naselje 4
Zagreb

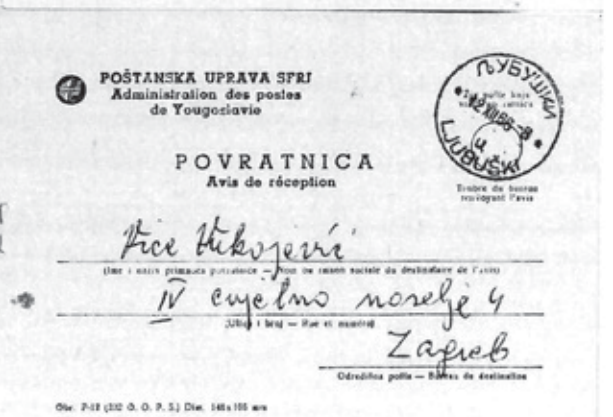
POŠTANSKA UPRAVA SFRJ
Administration des postes
de Yougoslavie

POVRATNICA
Avis de réception

Vice Vukojević
IV cvjetno naselje 4
Zagreb

364-11

Vice Vukojević, apsolvent Pravnpg fakulteta
u Zagrebu, sa stanom u IV Cvjetnom naselju br. 4
Zagreb

OKRUŽNOM SUDU u Zagrebu

predmet:
Tužitelj: VICE VUKOJEVIĆ, IV Vjetno naselje br. 4, Zagreb
Tuženi: SOCIJALISTIČKA FEDERATIVNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA -
SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA HRVATSKA ZA SUP ZAGREB

T U Ž B A

radi naknade štete u iznosu od
67.ooo /šezdeset i sedam tisuća/
novih dinara

I/ Dana 5. VI. 1965. godine oko 23 sata, na putu iz kina "Kozara" prema svom stanu u Zamenkofovoj ulici br. 1, prisilno sam od tri nepoznate muške osobe strpan u kola u Nazorovoj ulici u Zagrebu. Na grub način vezane su mi ruke na leđa i povezane oči, zatim sam bačen na pod od kola i pokriven dekom. Poslije duže vožnje uveden sam u nekakvu zatvorsku prostoriju gdje su mi skinute lisice s ruku kao i povez s očiju. Vidio sam dva čovjeka 4o-tih godina, a jedan od njih mi je oduzeo stvari koje sam imao pri sebi, poslije čega su obojica izišla, prethodno me zaključavši.
Malo iza toga došao je čovjek, odprilike istih godina, kod koga sam pokušao protestirati zbog čega sam i zašto sam tu. Njegov odgovor je glasio: "Bando nalaziš se u rukama UDB-e." Pokušavam i dalje protestirati zbog načina hapšenja, a k tome nisam ništa kriv, našto mi je ovaj rekao da nisam uhapšen već "KIDNAPIRAN". Iza toga su slijedile najgrublje psovke i prijetnje. Svezao mi je ruke na leđa i počep me tući; redali su se on i drugi, tukli su me i psovali tražeći priznanje o nekakvoj ilegalnoj organizaciji i lecima. S obzirom da o svemu tome nisam ništa znao, nisam ništa o tome mogao ni reći. Tako su s menom postupali oko tri dana s manjim prekidima.
Nakon tri dana, svezanih ruku i povezanih očiju, prebačen sam u neku podkrovnu prostoriju iste zgrade. Tu su mučenja nastavljena na taj način da su mi ruke vezane na leđa i tako me vješali o

strop. U takvom stanju postavljali su mi različita pitanja, koja su se svodila na to da su me okrivljivali za skoro sva krivična djela protiv naroda i države. Satima i danima sam visio, dok su me xx oni gušili mokrim ručnikom, udarali po cijelom tijelu, čupali kosu i drugo. Često su ponavljali, da će me brzo "LEGALIZIRATI" ako potpišem zapisnik ili sam dađem izjave koje će njih zanimati, a u protivnom da ću biti "LIKVIDIRAN". Ovakva trotura trajala je oko trideset dana iza "kidnapiranja", a za to vrijeme nisam skoro ništa jeo ni spavao. Oslabio sam i padao u agoniju, pa se svega ne mogu sjetiti, odnosno na ovaj način ne mogu biti detaljniji. Još u početku su mi rekli da će me svojim prokušanim metodama dovesti u stanje u kakvom čovjek nije gospodar svoje volje, jer da na taj način najlakše razgovaraju sa svojim "pacijentima". Odatle sam prevezen, na isti način kao i prilikom "kidnapiranja", u neki drugi zatvor. Ruke su mi bile potpuno oduzete, bio sam klonuo i nepomično sam ležao na podu ćelije neznam koliko dugo. Povremeno me je jedan od čuvara hranio. Nakon izvjesnog vremena ruke su mi se ugnojile i tada su me počeli liječiti, odnosno, previjati, da bi me oko 3. VIII. 1965.g. na poznati način prebacili u neki daljni zatvor.
Za cijelo to vrijeme nisam se umivao, presvlačio, brijao niti šišao. Tek 1o. VIII. 1965.g. to mi je odobreno. Toga dana oko 22 sata, čovjek koji je bio zadužen za mene - za cijelo vrijeme postupka, rekao mi je da ću te noći biti "LEGALIZIRAN", a što je značilo da ću biti zakonito uhapšen. Te noći sam, na prethodno opisan način doveden u xxxxxx Zagreb, odnosno povez s očiju mi je skinut na Kapitolu u Zagrebu - znači nakon 66 dana iza "kidnapiranja". Odatle sam odveden u zatvor u Petrinjsku ulicu br. 18. Sve do dana 11. VIII. 1965. godine nisam dobio nikakvo rješenje o pritvoru ili istražnom zatvoru.

Dokaz: priznanje tuženika, a u slučaju nepriznanja saslušanje svjedoka Kralja Alberta, službenika SUP-a u Zagrebu.

U pritvoru sam ostao do 31. VIII. 1965.g., kada xx je Istražni sudac Okružnog suda u Zagrebu Marković mr. Zlatko otvorio protiv mene istragu zbog navodnog krivičnog djela iz čl. 117, st. 1 i čl. 118, st. 1 Krivičnog zakonika.

Tokom saslušavanja su me okrivljavali za neke verbalne delikte iz člana 117, st. 1 Krivičnog zakonika. U rješenjima koja sam dobivao o pritvoru, otvaranju istrage i produženju istražnog zatvora, kao obrazloženje za odluke donešene ovim rješenjima, navodili su kao dokaz izjave nekih ljudi. Više puta prilikom saslušanja tražio sam suočenje s tim osobama, ali do toga nije došlo. Suočenje sam tražio jer sam neopravdano držan u zatvoru, pošto navedene izjave nisu odgovarale istini. U jednom od rješenja za produženje istražnog zatvora bilo je napisano da pripadam nekakvoj grupi HOP. Za takvu grupu nikad nisam znao niti je bilo kada pripadao, a niti me je o tome bilo tko u toku istrage pitao. Dana 13. siječnja 1966.g. OJT-o u Zagrebu stavilo je pismeni prijedlog da se protiv mene ukine istražni zatvor, što je Istražni sudac Okružnog suda u Zagrebu Marković mr. Zlatko i učinio istoga dana svojim Rješenjem br. KIO 712/65. Poslije puštanja iz istražnog zatvora bilo mi je ograničeno kretanje i morao sam se javljati Istražnom sucu kad je to od mene zahtjevano. Dana 22. lipnja 1966.g. spomenuti Istražni sudac obustavio je protiv mene istragu s obrazloženjem da je: "Dne 6. VI. 1966. godine OJT-o u Zagrebu, obavijestilo je ovaj sud da ne nalazi osnova za daljnje gonjenje što znači da je istragu valjalo obustaviti."
Iz izloženog se vidi da sam protivzakonito, neopravdano i bez osnova proveo u zatvoru 222 dana, s tim da sam se morao javljati Istražnom sucu do 22. lipnja 1966.g. Dakle, od 5. VI. 1965. do 22. VI. 1966. godine nisam bio slobodan, premda sam bio nedužan. Istina je i to da za puna tri mjeseca na tolika traganja i pitanja na OJT-u u Zagrebu, Okružnom sudu u Zagrebu i UDB-i u Zagrebu, Zrinjevac br. 7, nitko nije rekao mome bratu Ferdi Vukojeviću /Veljaci, pošta Vitina/, sestriću Stanku Majiću /VIII Vrbik br. 37/ i stanodavki Danici Blažeković /Zamenhofova ulica br. 1, Zagreb/ gdje se nalazim. Bilo im je rečeno, da sam pobjegao preko državne granice, iako sam za cijelo to vrijeme bio u rukama UDB-e.

Dokaz: uvid u Rješenje Okružnog suda u Zagrebu, br. 712/65-16 i saslušanje, t.j. iskaz, Vukojević Ferde iz Veljaka, te Majić Stanka i Blažeković Danice iz Zagreba.

II/ Radi iznešenog činjeničnog stanja pod I/ ove Tužbe, to jest radi načina postupanja a mnom i troture koja je na meni vršena,

369-14

prouzrokovane su kod mene duboke psihičke traume i trajno tjelesno oštećenje. S druge strane, neopravdano hapšenje dovelo je i do materijalnoh gubitaka, te sam pretrpio štetu kako slijedi:

1. pretrpljeni strah i bolovi u iznosu od 35.ooo novih dinara
2. trajno tjelesno oštećenje i trajno smanjenje sposobnosti za rad u iznosu od 2o.ooo novih dinara
3. gubitak radi produženja studija za jednu godinu dana u iznosu od 12.ooo novih dinara.

Da je visina odmjerena u mom zahtjevu primjerna, proizlazi iz iznijetog pod I/ ove Tužbe, a ukoliko tuženi osporavaju visinu ostavljam sudu na ocjenu po čl. 212 ZPP, da odmjeri visinu na osnovu svih provedenih dokaza.

Pridržavam pravo, da u toku istrage, odnosno, postupka povisim tužbeni zahtjev po ovom osnovu, ukoliko tuženi osporavaju visinu tužbenog zahtjeva.

Na osnovu izloženog predlažem da se donese slijedeća

P R E S U D A

Tuženici su dužni tužitelju isplatiti 67.ooo ~~xxxxx~~ novih dinara u roku od petnaest dana pod prijetnjom izvršenja i naknaditi mu parnični trošak.

U Zagrebu, 13. siječnja 1967.g.

/Vice Vukojević/